

מר זאב אבלס, יו"ר דירקטוריון הבנק

מר ישעיהו לנדאו, סגן יו"ר דירקטוריון הבנק

מר חיים אלמוג, עו"ד

מר אלברטו גרפונקל

ד"ר יעקב ליפשיץ

מר יגאל לנדאו

מר גיורא מורג

מר יצחק מנור

גב' מיכל מרום בריקמן, רו"ח

ד"ר זלמן סגל

3	דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות
187	סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו
206	הצהרות המנהל הכללי הראשי והחשבונאית הראשית
210	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
211	דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2014

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

תוכן עניינים

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>
4	.1 מידע צופה פני עתיד
5	.2 התפתחויות כלכליות
9	.3 פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו
15	.4 רווח ורווחיות
19	.5 התפתחות הנכסים וההתחייבויות
26	.6 יעדים ומדיניות עסקית
28	.7 השליטה בבנק
28	.8 השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו
31	.9 חלוקת דיבידנדים
31	.10 הסכמים מהותיים
32	.11 רשיונות, היתרים ואישורים
33	.12 פעילות מול גורמים בחו"ל
34	.13 הליכים משפטיים והתחייבויות תלויות
35	.14 רכוש קבוע ומתקנים
38	.15 פעילות חברות מוחזקות
43	.16 הון אנושי
50	.17 תיאור מצב המיסוי
51	.18 תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות
73	.19 הלימות ההון
88	.20 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
123	.21 מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים
134	.22 עדכוני חקיקה
146	.23 עסקאות עם בעלי שליטה
151	.24 פעילות למען הקהילה ותרומות
152	.25 גילוי בדבר המבקר הפנימי
155	.26 הדירקטוריון
169	.27 חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה
174	.28 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
175	.29 בקורות ונהלים
177	.30 תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
184	.31 שכר רואה החשבון המבקר

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון של הבנק, אשר התקיימה ביום 26 בפברואר 2015, הוחלט לאשר את הדוחות הכספיים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2014. הדוחות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. מובהר, כי ככלל, התיאור בדוח הדירקטוריון מתייחס לאירועים ושינויים מהותיים שחלו במצב ענייני הבנק עד מועד פרסום הדוח. יחד עם זאת, בחלק מהמקרים, לשם שלמות התמונה, כלל הבנק תיאור הכולל גם מידע שלדעתו אינו מידע מהותי.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחויות המשבר הפיננסי העולמי ואי הוודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "מתעתד", "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "מתכננים", וביטויים דומים להם כגון: "יכול", "יהיה". השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים לא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2015. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

התפתחויות כלכליות

כלכלת ישראל

התוצר המקומי הגולמי (במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת עונתיות) עלה במחצית השנייה של שנת 2014 ב-2.6% בחישוב שנתי, וזאת לאחר עלייה של 2.7% במחצית הראשונה ועלייה של 3.4% במחצית השנייה של שנת 2013. נתוני הצמיחה ברבעון השלישי של שנת 2014 הושפעו, בין היתר, ממבצע "צוק איתן". להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל, המבצע גרע כ-0.3% מהתוצר השנתי, בעיקר עקב פגיעה ביצוא שירותי תיירות ובצריכה הפרטית. בחודש דצמבר עדכנה חטיבת המחקר של בנק ישראל את התחזית המקרו-כלכלית לפיה צמיחת התוצר בשנת 2014 צפויה להסתכם ב-2.5% לעומת 3.3% בשנת 2013. על פי התחזית, צפויה הצמיחה בשנים 2015 ו-2016 להסתכם ב-3.2% ו-3.0%, בהתאמה.

תעסוקה וצריכה פרטית

לפי סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שיעור הבלתי מועסקים הממוצע ברבעון הרביעי של שנת 2014 עמד על 5.7%, לעומת 6.2% ברבעון הקודם. שיעור המשתתפים בכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה עמד ברבעון הרביעי של שנת 2014 על 64.2% בדומה לנתון ברבעון הקודם. נתוני הלמ"ס לגבי כמות המשרות הפנויות לחודש דצמבר 2014 מצביעים על ירידה של 3.6% מול חודש קודם. בהשוואה לדצמבר 2013 חלה עלייה של יותר מ-20% במספר המשרות הפנויות.

בשנת 2014 כולה חלה עלייה של 1.8% בסך הפדיון של רשתות השיווק, בהשוואה לשנה קודמת, זאת בהמשך לעלייה בשיעור של 0.9% בשנת 2013.

סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין

הגרעון המסחרי בשנת 2014 הסתכם בכ-49.1 מיליארד ש"ח לעומת 51.3 מיליארד ש"ח בשנת 2013 ו-70.4 מיליארד ש"ח בשנת 2012.

בשנת 2014 התחזק השקל (שער ממוצע) אל מול האירו והיין, ונחלש למול הדולר, הפר"ש, הליש"ט. ביחס לשערי סוף תקופה התחזק השקל אל מול האירו והיין, בשיעורים של 1.0% ו-1.6% בהתאמה. מנגד, נחלש המטבע המקומי אל מול הדולר, הליש"ט והפר"ש בשיעורים של 11.6%, 5.2% ו-1.2% בהתאמה.

מדיניות פיסקאלית

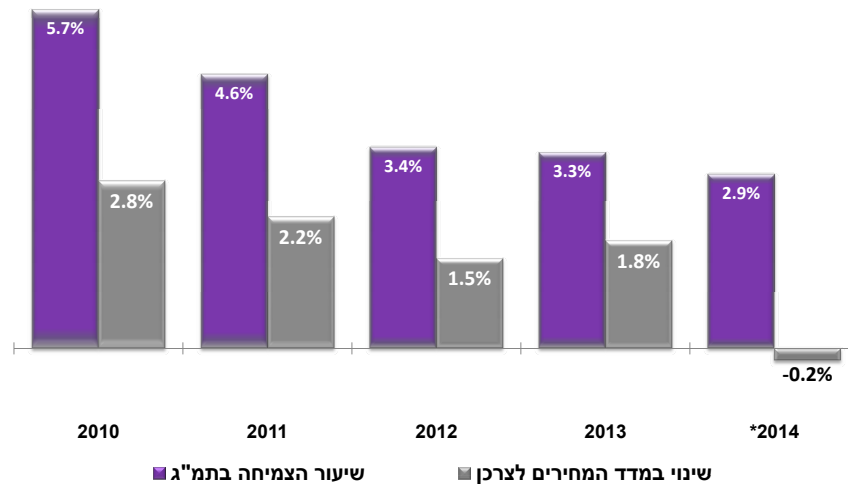
נתוני ביצוע תקציב המדינה בשנת 2014 מסתכמים בגרעון תקציבי בסך כ-29.9 מיליארד ש"ח, שהם 2.8% מהתמ"ג. בתקציב המקורי לשנת 2014 תוכנן גרעון בסך כ-31.1 מיליארד ש"ח, שהיה אמור להוות כ-3.0% מהתמ"ג בהתאם לתחזית בתקציב המקורי. הסטייה ביחס לתקציב מוסברת על ידי הוצאות נמוכות מהתכנון בתקציב המקורי וגידול בפועל בתמ"ג גבוה מהחזוי בתקציב. בשנת 2014 חלה עלייה נומינלית של 5.9% בגביית המיסים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. חלק משמעותי בעליה בגביית המיסים בתקופה נובע מהעלאת מס החברות והמע"מ (מס חברות החל מ-1 בינואר 2014 ומע"מ החל מ-1 בספטמבר 2013) ומעליה בגביית המיסים משוק ההון ומיסי מקרקעין אך גם מתקבולים חד פעמיים ומירידה חדה בהחזרי המס.

מחירים ומדיניות מוניטארית

בשנת 2014 ירד מדד המחירים לצרכן הכללי ב-0.2% נקודות האחוז, והמדד ללא דיור ירד ב-1.4% נקודות האחוז. נתון המדד שפורסם בגין חודש ינואר 2015 הציג ירידה של 0.9% נקודות האחוז, בהמשך למגמת השחיקה במחירים בחודשים האחרונים. בשנת 2014 נמשכה מגמת הירידה בריבית בנק ישראל. בחודש ספטמבר בנק ישראל הודיע על הפחתת ריבית לרמה של 0.25% - הרמה הנמוכה ביותר. בין הגורמים למדיניות הפחתת שיעור הריבית: סביבת האינפלציה הייתה מתחת למרכז

היעד, עידוד הצמיחה, תמיכה בפיחות שער החליפין במטרה לעודד את הייצוא במקביל להתערבות בנק ישראל בשוק המט"ח וכן הפחתת ריבית על ידי בנקים מרכזיים רבים בעולם, ובראשם הבנק המרכזי האירופאי.

צמיחת התוצר ושינוי במדד המחירים לצרכן

* על פי תחזית בנק ישראל

שוק ההון

בסיומם של שנת 2014 חלה מגמה מעורבת במחזורי המסחר היומי הממוצע בבורסה לניירות ערך לעומת שנת 2013. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות בשנת 2014 הסתכם בכ-1.2 מיליארד ש"ח, גבוה בכ-4% מהמחזור היומי הממוצע בשנת 2013. המחזור היומי הממוצע באגרות חוב בשנת 2014 הסתכם בכ-4.2 מיליארד ש"ח והיה נמוך אך במעט מהמחזור היומי הממוצע בשנת 2013.

בשנת 2014 עלה מדד ת"א-25 בכ-10%, בהמשך לעלייה של כ-12% בשנה הקודמת. בין הגורמים החיוביים שהשפיעו על מגמת המסחר בבורסה הינה סביבת הריבית הנמוכה ששררה בשנת 2014 וכן מגמה עולמית של עליית מחירי המניות. כמו כן, עקב תוכנית ההרחבה המוניטרית של בנקים מרכזיים בעולם נוצרו עודפי נזילות גדולים במערכת הפיננסית. בשוק המניות הראשוני חלה עלייה בהיקף הגיוסים. בסיומם של שנת 2014 גויסו כ-7.6 מיליארד ש"ח לעומת כ-6.1 מיליארד ש"ח בשנת 2013.

שוק אגרות החוב בשנת 2014, התאפיין במגמה חיובית במרבית המדדים. איגרות חוב ממשלתיות בלטו השנה ובראשן אג"ח שקליות בריבית קבועה שעלו בכ-8%, לעומת אגרות חוב חברות שעלו השנה בכ-1.5%. בסיומם של שנת 2014 גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים כ-57.8 מיליארד ש"ח באמצעות הנפקות אג"ח, לעומת כ-36.7 מיליארד ש"ח בשנת 2013.

בניה ונדל"ן

בחודשים אוקטובר - נובמבר נרשמה עלייה של כ-30% בביקוש לדירות חדשות ועמדה על ממוצע חודשי של כ-3,720 יח"ד לעומת ממוצע חודשי של כ-2,940 יח"ד בתקופה המקבילה אשתקד. עלייה זו מוסברת בביטול תכנית מע"מ אפס והבחירות הצפויות בחודש מרס. במקביל, נמשכת העלייה במספר הדירות החדשות שנותרו למכירה העומדות על כ-27,700 יח"ד נכון לסוף נובמבר 2014.

ממוצע ביצועי המשכנתאות החודשי ברבעון הרביעי לשנת 2014 עמד על כ-4.35 מיליארד ש"ח, לעומת ממוצע של 4.28 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בחודש דצמבר נרשמה עלייה חדה בסך המשכנתאות החדשות שניטלו שהסתכמה ב-5.5 מיליארד ש"ח, זאת לעומת ממוצע חודשי של כ-4.3 מיליארד ש"ח בשנת 2014 וממוצע של 4.28 מיליארד ש"ח בשנת 2013. יתרת החוב לדירור של משקי הבית עמדה בסוף נובמבר על כ-301 מיליארד ש"ח והיוותה כ-69% מחובם של משקי הבית.

כלכלה עולמית

גוברים החששות מפני התמתנות נוספת בכלכלה העולמית על רקע גידול באי-הוודאות ובתנודתיות בשווקים השונים. על רקע זה הפחיתה קרן המטבע הבין-לאומית את תחזיות הצמיחה העולמית ל-2015 ו-2016, בעיקר על רקע חולשה באירופה וחולשה מסתמנת במדינות המתפתחות וזאת למרות השיפור בכלכלת ארה"ב והירידה במחירי האנרגיה. גם כלכלת יפן נמצאת במיתון למרות הגדלת תוכנית ההרחבה הכמותית. על רקע זה נמשכת החלשות המטבע היפני אשר משלים ירידה של כ-14% מול הדולר בחצי השנה האחרונה, וזאת לאחר למעלה משנתיים של שחיקה בשערו. עם זאת, התחזית לצמיחת המדינות המפותחות עודכנה כלפי מעלה ב-0.1 נקודת אחוז ותחזית הגידול בסחר העולמי הופחתה ב-1.1 נקודת האחוז. מחיר חבית נפט ירד בעשרות אחוזים בשנת 2014. בין הסיבות לירידת המחירים: בצד ההיצע, עלייה ביכולות ההפקה ממקורות חלופיים כדוגמת פצלי שמן והחלטת ארגון אופ"ק בחודש נובמבר שלמרות הירידה החדה במחיר הנפט אין בכוונתו לצמצם את כמות הנפט שתופק על ידי המדינות החברות בו. בצד הביקוש, המצב הכלכלי הירוד באירופה, סין ורוסיה הוביל לקיטון בביקושים.

ארה"ב – בשוק העבודה נמשך השיפור, תוך גידול מהיר במספר המועסקים והמשך הירידה בשיעור האבטלה. שיעור האבטלה בחודש דצמבר הינו בשיעור של כ-5.6% - ירידה של 1.1 נקודות האחוז לעומת דצמבר אשתקד. נתון הצמיחה בארה"ב לרבעון הרביעי עומד על שיעור של כ-2.6% ומצביע על המשך ההתאוששות בצמיחה. הגידול בצמיחה מיוחס בעיקר לגידול בהוצאות צרכנים, השקעות במלאי וייצוא. המשך הצמיחה צפוי להתבסס על גידול בצריכה הפרטית ועל המשך המדיניות המוניטרית של שמירה על סביבת ריבית נמוכה. אולם, ברקע הדולר ממשיך להתחזק מול המטבעות העיקריים, והתפתחות זו עשויה להעיב על התאוששות הכלכלה האמריקאית עקב הרעה בתנאי הסחר מול מדינות העולם. בטווח הקצר צפוי כי שיעור האינפלציה ימשיך לרדת, ולאחר מכן יעלה וייתייצב בהדרגה על שיעור של כ-2% לשנה. בהודעה לעיתונות שפורסמה על ידי הבנק המרכזי האמריקאי בחודש ינואר 2015, צוין כי שיעור הריבית הנוכחי, שנע בין 0% ל-0.25%, משקף את המדיניות הנכונה בהתאם לנתונים הכלכליים הנוכחיים בארה"ב. תחילת עלייה בשיעור הריבית בארה"ב תלויה בהשגת יעדי הבנק בתחום שיעור האבטלה והשגת יעד אינפלציה של 2% לשנה. תוכנית ההרחבה הכמותית הגיעה לסיומה בשנת 2014, והבנק נמנע מלבצע רכישות בשווקים.

אירופה – צמיחת התמ"ג ברבעון השלישי הסתכמה ב-0.2%, במונחים שנתיים, ומצביעה על המשך החולשה הניכרת בפעילות הכלכלית. הנציבות האירופאית הורידה את תחזית הצמיחה לגוש היורו לשנת 2015 לשיעור של כ-0.8%. הרקע לתחזית הצמיחה הינה צמיחה נמוכה מהצפוי במדינות הגדולות, ביניהם גרמניה, צרפת ואיטליה. שיעור האבטלה נותר ברמה גבוהה - 11.4%. שיעור האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים הינו שלילי, והבנק המרכזי האירופאי הכריז על תוכנית להרחבה כמותית שבמסגרתה הוא ירכוש אג"ח ממשלתיות בהיקף של 60 מיליארד יורו בחודש. החל מיוני נמצאת ריבית העוגן על פקדונות בבנק המרכזי האירופי ברמה שלילית. ריבית זו מתעדכנת חודשית, ולאחר העדכון בחודש ספטמבר עומדת ריבית הפקדונות על שיעור שלילי של 0.2%. על רקע זה, האירו נחלש והוא הגיע לשפל של למעלה מעשור למול הדולר.

שווקים מתעוררים – בסין צופים כי הממשל יעדכן כלפי מטה את יעדי הצמיחה בחודשים הקרובים. קצב צמיחת המשק הסיני בשנת 2014 עמד על שיעור של כ-7.4%, מתחת ליעד הצמיחה הממשלתי. שיעור הצמיחה הנמוך הושפע בעיקר מקיטון בהשקעות בנכסים וייצוא. ברקע נמשכת הירידה במחירי הנדל"ן. בברזיל נמשך חוסר היציבות, כאשר התמ"ג נסוג ב-0.2% ברבעון השלישי לשנת 2014 ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הירידה מיוחסת בעיקר לירידה בהשקעות ובצריכה. מנגד, שיעור האבטלה בחודש דצמבר עמד על שיעור של כ-4.3%, רמתו הנמוכה ביותר השנה. בהודו הצביעו הנתונים על מגמה מעורבת, כאשר הצמיחה לרבעון השלישי הייתה גבוהה מן התחזיות, אך נמוכה מקצב הצמיחה שדווח לרבעון השני. הירידה בקצב הצמיחה הוסברה בעיקר בשל ירידה בקצב הייצור התעשייתי.

פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן "הבנק") נוסד בשנת 1951. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון בנק לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. הבנק נוסד על ידי החברה הכלכלית הארצישראלית (ארה"ב) מניו יורק והחברה הכלכלית בע"מ - הלונדונית, אשר המשיכו את פעילות המחלקה הבנקאית של האגודה הארצישראלית, אשר החלה בפעילותה בארץ ישראל עוד בשנת 1922. משנת 1983 ועד ליום 17 במאי 1993 הוחזקה השליטה בבנק על-ידי מדינת ישראל (באמצעות בל"ל בטוחות) ועל ידי בנק לאומי לישראל בע"מ שרכש את מניות הבנק בשנת 1954 ובשנת 1961. בעקבות הסכם למכירת גרעין השליטה בבנק, הועבר גרעין השליטה בשנת 1993 לשלמה אליהו אחזקות בע"מ, ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ונכסי דוד לובינסקי (אחזקות) בע"מ. ביום 29 אוקטובר 2012 חדלה שלמה אליהו אחזקות בע"מ להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות אליהו חברה לביטוח בע"מ, הכל כמפורט בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

מניות הבנק רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

לבנק 36 סניפים ושלוחות הפזורים ברחבי הארץ וכן שני מרכזים ללקוחות בנקאות פרטית (פרמיום). הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שרותי בנקאות. בהתאם לנתונים שפורסמו בדוחות כספיים מאוחדים של כלל הבנקים בישראל ליום 30 בספטמבר 2014, הבנק הוא השישי בגודלו במערכת הבנקאית בישראל.

להלן פרטים על חלקו של הבנק במערכת הבנקאות במספר תחומים (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר 2012	ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 30 בספטמבר 2014*	
2.8	2.6	2.8	אשראי לציבור
3.2	3.1	3.2	פקדונות הציבור
2.7	2.6	2.6	הון עצמי
2.1	1.9	1.6	רווח נקי

* מתייחס לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014.

פעילותו העסקית של הבנק מתמקדת במספר תחומים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים לבין לווים. הרווח בגין פעילות זו מקבל את ביטויו ברווח מפעילות מימון של הבנק והוא מהווה את מקור הרווח העיקרי שלו.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות, במגוון פעילויות, בתחומי המט"ח, סחר בינלאומי, ניירות ערך, שירותי מידע, ייעוץ וניהול פיננסי בנקאי, מכשירים פיננסיים נגזרים ועוד.
- השקעת ההון העצמי של הבנק וניהול סיכוני שוק ונזילות.

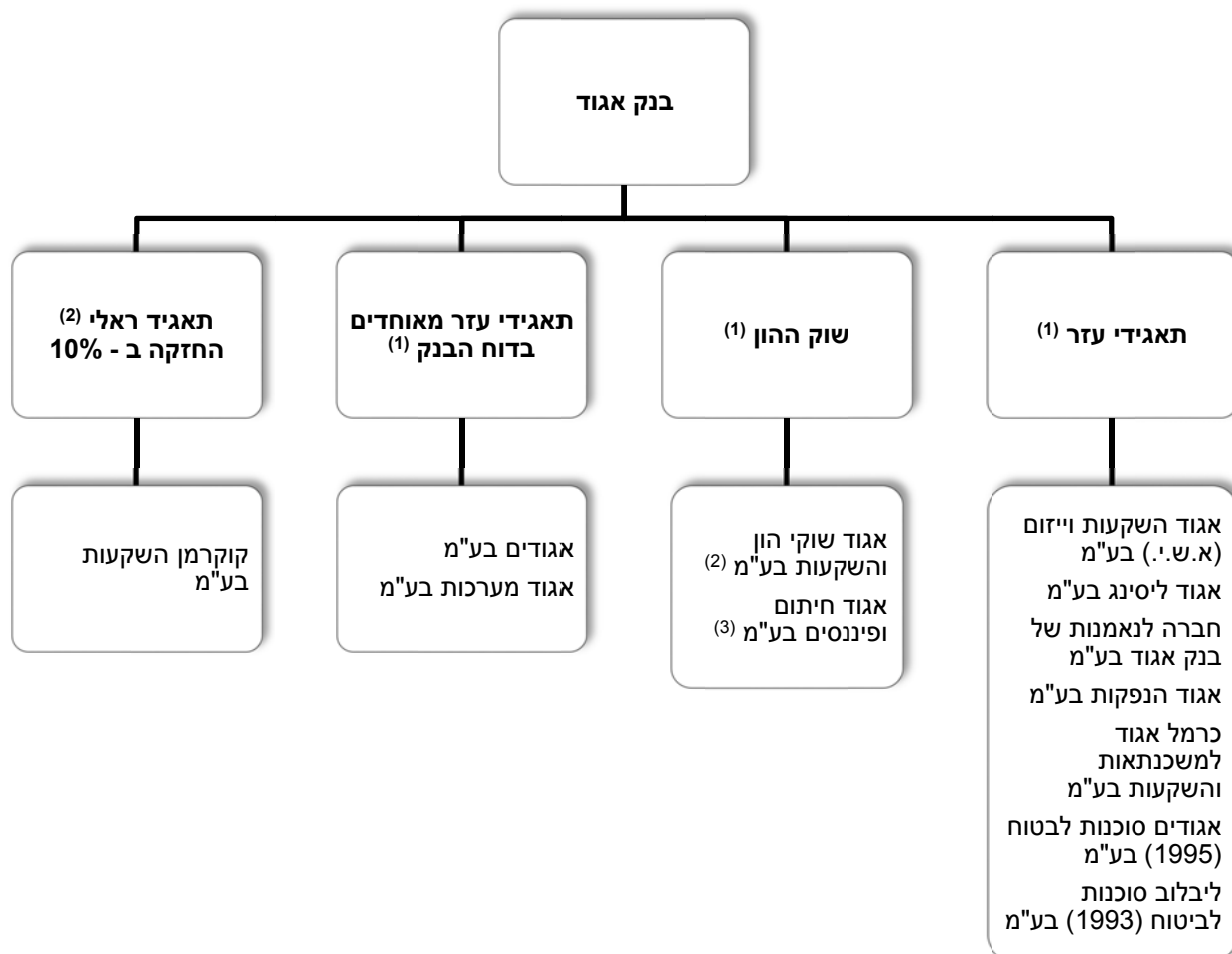
דירקטוריון הבנק קובע בהתאם לתיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון שנקבעים על ידו את מדיניותו העסקית של הבנק ומנחה ומכוון את הנהלת הבנק בהתאם למדיניות. במסגרת זו נדונים ומאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים, הקצאת המשאבים לתוכנית העבודה והתקציב.

ביום 5 ביוני 2014 פרסמה חברת מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג") דוח עדכני בדבר דירוג הבנק ואופק הדירוג, כדלקמן:

אופק: יציב	A2	דירוג איתנות פיננסית פנימית
	P-1	פקדונות לזמן קצר
אופק: יציב	Aa3	פקדונות לזמן ארוך/אג"ח
אופק: שלילי	A1	כתבי התחייבות נדחים (הון משני תחתון)
אופק: שלילי	A2	שטרי הון נדחים (הון משני עליון)

לפירוט ראה דוח מיידי מיום 5 ביוני 2014 (אסמכתא 2014-01-084264).

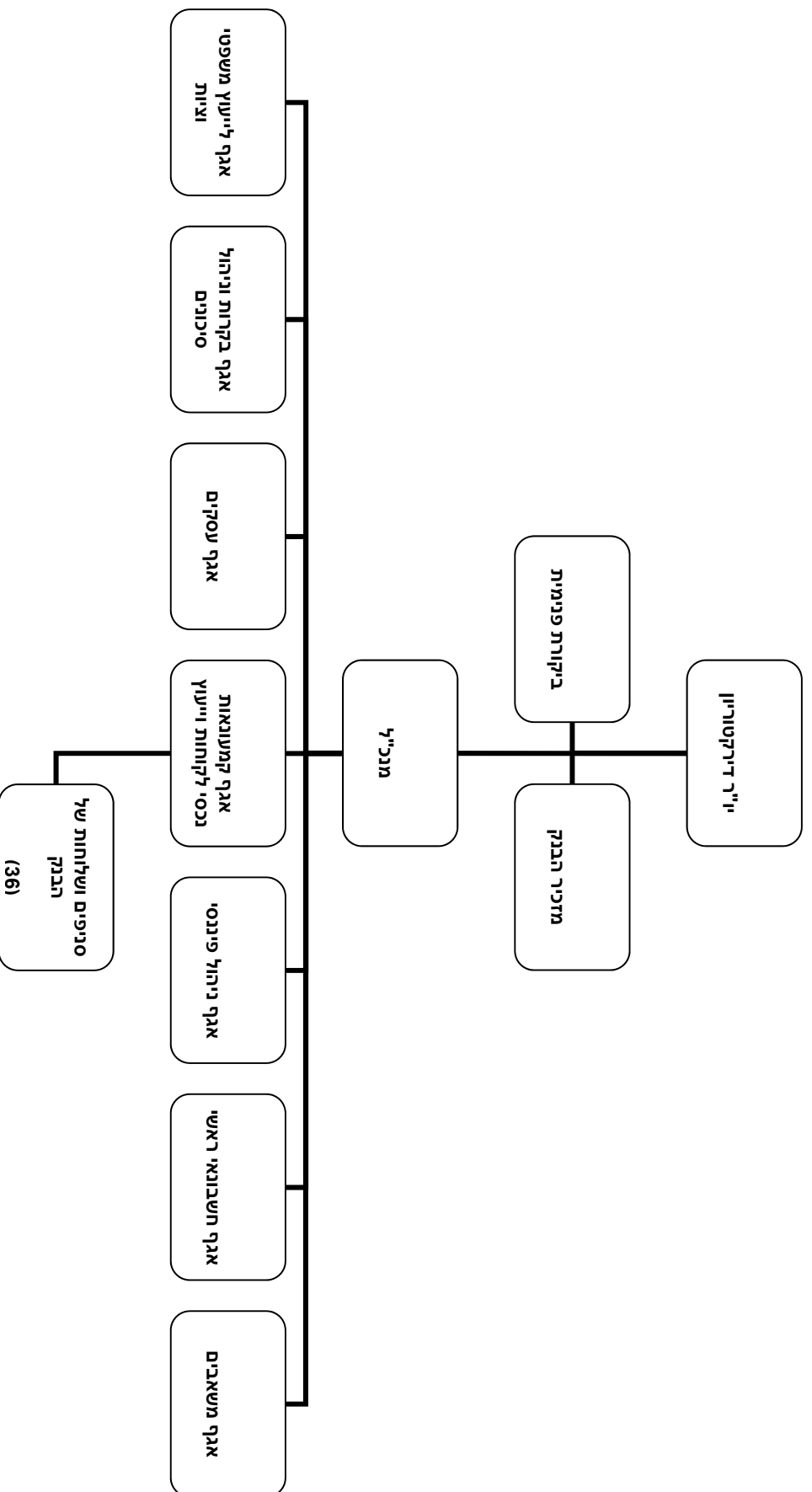
כמו כן, ביום 1 בספטמבר 2014 וביום 19 במרס 2014 אישרה חברת מידרוג (להלן: "מידרוג") דירוג של Aa3 באופק יציב למסגרות גיוסי אגרות חוב (סדרה ח וסדרה ז, בהתאמה) בסך של עד 500 מיליון ש"ח ערך נקוב כל אחת, שיבוצעו על ידי חברת אגוד הנפקות בע"מ. לפירוט בדבר הנפקות אגרות חוב על ידי אגוד הנפקות בע"מ, ראה באור 10.

- (1) מוחזקים ב- 100%, למעט אגוד חיתום ופיננסיים – ראה הערה (3) להלן.
 ביום 16.6.2014 חתם הבנק על הסכם למכירת מלוא אחזקותיו בחברת "אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ" וביום 30.9.2014 הושלמה המכירה עם העברת האחזקות באימפקט לרוכש. ראה פירוט בבאור 5 לדוחות הכספיים ובפרק "פעילות חברות מוחזקות".
- (2) מוחזקת על ידי אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.) בע"מ – במהלך השנה שיעור ההחזקה של תאגיד ראלי ירד מ- 20% ל- 10%.
- (3) מוחזקת על ידי אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ בשיעור של 80%. ראה פירוט בפרק "פעילות חברות מוחזקות".
- (4) פרטים בדבר החברות המוחזקות של הבנק, תחומי פעילותן ותרומתן לרווחיות הבנק, ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות" ובאור 5.

המבנה הארגוני של הבנק

להלן תרשים המתאר את המבנה הארגוני של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014:

להלן תיאור קצר של חלוקת תחומי האחריות בבנק בהתאם למבנה הארגוני הנוכחי של הבנק:

- א. **אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ** – אחראי על ניהול מערך סניפי הבנק בפעילות מול לקוחות פרטיים (משקי בית ובנקאות פרטית) ועסקים קטנים בעלי היקף אשראי של עד 500 אלפי ש"ח ואליו כפופים בין היתר, מערך הסניפים, מערך שיווק, פרסום וערוצים ישירים, מערך משכנתאות ומערך ניהול נכסי לקוחות וייעוץ.
- ב. **אגף עסקים** – אחראי על ניהול השוטף של כלל האשראי (למעט אשראי ללקוחות פרטיים, עסקים קטנים ומשכנתאות, שבאחריות אגף קמעונאות נכסי לקוחות וייעוץ) על סיווג וטיפול בחובות בעייתיים ונקיטת הליכי גביית החובות באמצעות מערך אשראים מיוחדים, על דירוג האשראי, דיווחים בתחום האשראי לגורמי הפיקוח השונים. כמו כן, מקיים האגף מעקב אחר פעילות חברת הבת אגוד ליסינג בע"מ.
- ג. **אגף ניהול פיננסי** – אחראי על ניהול הנזילות השוטפת של הבנק, חדרי המסחר בניירות ערך ישראליים וזרים חדרי עסקאות במט"ח, ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול הנכסים וההתחייבויות בשקלים, מט"ח, מדד, מתן ציטוטים לריבית ולעלות המקורות ועשיית שוק באג"ח ממשלתי. לאגף כפופים מערכים אחוריים (Back Office), במט"ח, ני"ע זרים וני"ע ישראליים. בנוסף, הוחלט על הקמת חדר תיכון (Middle Office) בשנת 2014 שבין השאר ירכז את פעילות בקורת קו ראשון המבוצעות כיום ביחידות שונות בבנק. כמו כן, מקיים האגף מעקב אחר הפעילות של חברות הבת: א.ש.י אגוד השקעות ויזום בע"מ (א.ש.י), אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ, אגוד חיתום ופיננסיים בע"מ, החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ואגוד הנפקות בע"מ.
- ד. **אגף משאבים** – אחראי על ניהול משאבי הבנק בתחום ההון האנושי, מערכות מידע, רכש ולוגיסטיקה, אבטחת מידע, נכסים, בינוי ואחזקה ותקציב ההוצאות התפעוליות של הבנק. בנוסף, אחראי האגף על עדכון, ניהול והכנת נהלי הבנק וכן על ההיערכות לשעת חירום. כמו כן, מקיים האגף מעקב אחר פעילות חברות הבת: אגוד מערכות בע"מ ואגודים בע"מ.
- ה. **אגף חשבונאי ראשי** – אחראי על הדיווחים הכספיים של הבנק וחברות הבת שלו (לציבור, לדירקטוריון, להנהלה ולגורמי הפיקוח השונים), לניתוח כלכלי לרבות ריכוז תוכנית העבודה של הבנק והתקציב, לתכנון ההון, לריכוז מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי (SOX 404) ואחריות על יחידת ביצוע מטבע ישראלי.
- ו. **אגף בקורת וניהול סיכונים** – אחראי לפיתוח מודלים ותהליכים לבחינת סיכונים, לביצוע תהליכי בקרה על הסיכונים השונים ולביצוע הערכת סיכונים במגוון תחומי הפעילות של הבנק. אחריות זו כוללת גם את הגשת מסמך הסיכונים הרבעוני וריכוז התהליכים לגיבוש מסמך ה- ICAAP של הבנק. כמו כן, האגף אחראי על ניהול הסיכונים התפעוליים, על מתן חוות דעת על אשראי מהותי (בשנת 2014 מעל 50 מיליון ש"ח), על בחינת נאותות הסיווגים לחובות בעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי, ועל מסמכי המדיניות בתחומים העסקיים (אשראי, שוק ונזילות).
- ז. **אגף לייעוץ משפטי וציות** – אחראי לניהול הסיכון המשפטי בבנק, מעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק והחברות הבנות שלו. התמיכה המשפטית באה לידי ביטוי במתן ייעוץ משפטי שוטף, בהכנת חוות דעת משפטיות, ניסוח ועריכה של מסמכים והסכמים ובריכוז התביעות נגד הבנק והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם הבנק. לאגף כפוף ענף ציות ופניות הציבור, המורכב מהיחידה לאיסור הלבנת הון, יחידת הציות והיחידה לפניות הציבור.

ח. **מזכירות הבנק** - אחראית לליווי עבודת הדירקטוריון, בהתאם למתחייב מהוראות הרגולציה הרלוונטיות לחברה ציבורית ולתאגיד בנקאי ובהתאם לנוהלי הבנק והחלטות הדירקטוריון, וכן מדווחת מטעם הבנק דיווחים מיידיים לרשות לניירות ערך ולבורסה ודיווחים לבנק ישראל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. כמו כן, מטפלת מזכירות הבנק בזימון והכנתן של האסיפות הכלליות של הבנק ובדיווחים על-פי דין המתחייבים בקשר אליהן. מזכירות הבנק אחראית גם לשירותי מזכיר החברה של חברות הבנות של הבנק.

ט. **ביקורת פנימית** - כפופה ליו"ר הדירקטוריון ואחראית על ביצוע ביקורות פנימיות ביחידות הבנק ובחברות הבת שלו בתדירות הנקבעת במסגרת תכנית עבודה רב שנתית, הנסמכת על סקר סיכונים אשר מעודכן לפחות אחת לשנה, כמו כן אחראית הביקורת הפנימית על ביצוע הסקירה הבלתי תלויה למסמך ה- ICAAP.

רווח ורווחיות (מאוחד)

שנת 2014 הסתכמה ברווח נקי של 50 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 140 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון של כ-64%. תשואת הרווח הנקי להון (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה בשנת 2014 ב- 2.1% לעומת 6.2% בתקופה המקבילה אשתקד. ברווח הנקי לשנת 2014 נכללה הפרשה להפסדי אשראי גבוהה יחסית בעיקר בגין לקוח אחד, בנטרול השפעת לקוח זה תשואת הרווח הנקי להון הייתה מסתכמת ב- 6.6%.

להלן השינויים ברווח הנקי בשנת 2014 לעומת שנת 2013 בסעיפים העיקריים:

- קיטון בסך של 95 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו לפני הפרשה להפסדי אשראי.
- גידול בסך של 72 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.
- גידול בסך של 26 מיליון ש"ח בהכנסות שאינן מריבית.
- קיטון בסך של 16 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות והאחרות.
- ירידה בשיעור ההפרשה למסים מ- 24.7% ל- 18% (ראה פירוט בהמשך).

הרווח לפני מיסים הסתכם בשנת 2014 ב- 61 מיליון ש"ח, לעומת 186 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון של 67%. תשואת הרווח לפני מיסים על ההון (לפי בסיס הון ממוצע) הייתה בשנת 2014 2.6% לעומת 8.3% בשנת 2013.

הרבעון הרביעי של שנת 2014 הסתכם בהפסד בסך 42 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 37 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ההפסד נובע בעיקר מהגידול בהוצאות להפסדי אשראי בסך 129 מיליון ש"ח הנובע בעיקר מהפרשה בגין לקוח אחד לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למיסים

הכנסות ריבית נטו הסתכמו בשנת 2014 ב- 567 מיליון ש"ח לעומת 662 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 14%. להלן ניתוח תמציתי של התפתחות שיעורי הכנסה והוצאה ופערי ריבית:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

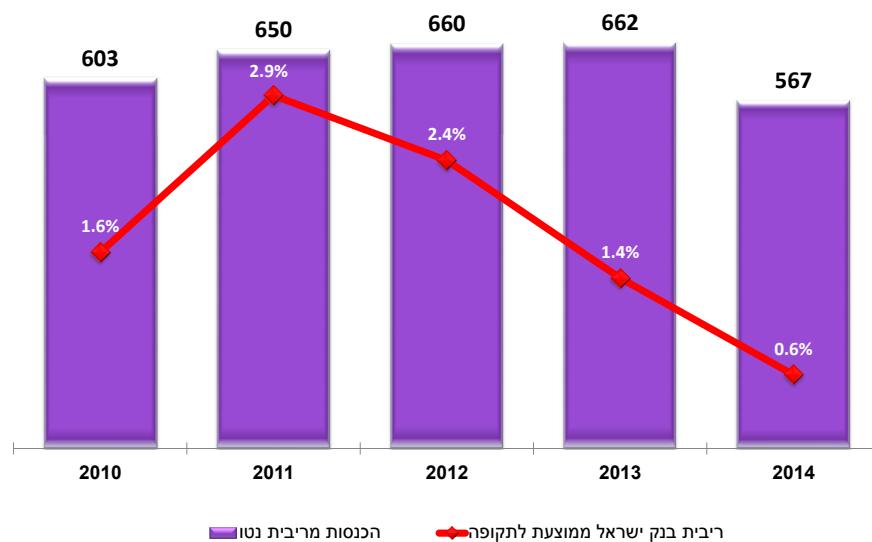
2013			2014			
שיעור הכנסות (הוצאות)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת במיליוני ש"ח	שיעור הכנסות (הוצאות)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרת ממוצעת במיליוני ש"ח	
%			%			
3.10	782	25,214	2.32	585	25,250	מטבע ישראלי לא צמוד
(1.54)	(303)	19,736	(0.84)	(155)	18,415	סך נכסים נושאי ריבית
1.56			1.48			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
5.75	318	5,535	2.51	170	6,768	מטבע ישראלי צמוד מדד
(4.74)	(214)	4,517	(1.94)	(118)	6,091	סך נכסים נושאי ריבית
1.01			0.57			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
3.00	109	3,632	3.13	110	3,516	מטבע חוץ*
(0.63)	(30)	4,766	(0.58)	(25)	4,316	סך נכסים נושאי ריבית
2.37			2.55			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
3.52	1,209	34,381	2.43	865	35,534	סך פעילות בישראל
(1.88)	(547)	29,019	(1.03)	(298)	28,822	סך נכסים נושאי ריבית
1.64	662		1.40	567		סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית

*לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

בשנת 2014 חלה ירידה בסביבת הריבית בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד. בהתאם לכך חלה שחיקה בפערי הריבית במגזר הלא צמוד ובמגזר הצמוד מדד. במגזר הלא צמוד- פער הריבית הינו 1.48% לעומת 1.56% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר הצמוד מדד- פער הריבית הינו 0.57% לעומת 1.01% בתקופה המקבילה אשתקד. יצוין כי בשנת 2014 ירד המדד הידוע בכ- 0.1% בהשוואה לעלית מדד של כ- 1.9% בתקופה המקבילה אשתקד. במטבע חוץ- פער הריבית הינו 2.55% לעומת 2.37% בתקופה המקבילה אשתקד. נובע בעיקרו משינויים במרווחי הריבית, על רקע סביבת הריבית הנמוכה בשוק הכספים הבינלאומי. סך הכל - פער הריבית הכולל הינו 1.40% לעומת 1.64% בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בשיעור ההכנסה בגין סך הנכסים קוזז בחלקו על ידי קיטון בשיעור ההוצאה בגין סך ההתחייבויות, כמו כן, בסך היתרות הממוצעות לא חל שינוי מהותי.

הכנסות מריבית, נטו

מיליוני ש"ח

ההוצאות בגין הפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
מיליוני ש"ח		
93	149	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(119)	(59)	גביית חובות שהופרשו בעבר
49	5	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי ⁽²⁾
23	95	הוצאה בגין הפסדי אשראי

(1) לפני קיזוז גביית חובות שהופרשו בעבר, מזה סך של 130 ו- 43 מיליון ש"ח בגין לקוח אחד בשנים 2014 ו- 2013 בהתאמה.

(2) ההפרשה הקבוצתית בשנת 2014 כוללת הפרשה בסך 14 מיליון ש"ח בגין יישום הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא אשראי לאנשים פרטיים בשיעור שלא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים הלא פגום אשר קוזזה בחלקה מקיטון בתיק האשראי, משינויים בתמהיל התיק, משינויי סיווג חובות בעייתיים ומעדכון מקדמי הפרשה קבוצתית. ההפרשה הקבוצתית בשנת 2013 כוללת הפרשה בסך של 12 מיליון ש"ח שנרשמה ברבעון הראשון בגין יישום הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור.

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהאשראי לציבור נטו עמד בשנת 2014 על 0.4%, לעומת 0.1% בשנת 2013. ראה פירוט נוסף בתת פרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" בהמשך.

הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2014 בסך 472 מיליון ש"ח לעומת 639 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של כ- 26%.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2014 בסך 386 מיליון ש"ח לעומת 360 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 7%.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2014 בסך 102 מיליון ש"ח לעומת 78 מיליון ש"ח בשנת 2013. מזה 82 מיליון ש"ח בגין רווחים ממימוש והתאמת ערך של אגרות חוב לעומת 63 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ו- 8 מיליון ש"ח בגין רווחים מהשקעה במניות לעומת 16 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2014 בסך של 278 מיליון ש"ח לעומת הכנסות בסך של 280 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 1%.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2014 בסך 6 מיליון ש"ח לעומת 2 מיליון ש"ח בשנת 2013. הגידול נובע בעיקרו ממכירת מלוא החזקות הבנק בחברת אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ, ראה באור 5.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2014 בסך 797 מיליון ש"ח לעומת 813 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 2%.

הוצאות השכר הסתכמו בשנת 2014 בסך 432 מיליון ש"ח, לעומת 456 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 5%. הקיטון נבע בעיקרו משינוי אומדן של תחזית שיעור עליית השכר הראלית לצורך חישוב עתודות אקטואריות בגין זכויות עובדים וזאת בהתאם להערכת הנהלת הבנק.

הוצאות פחת ואחזקת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2014 בסך 157 מיליון ש"ח לעומת 153 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של 3%, הנובע בעיקר מגידול בהוצאות פחת מחשב.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2014 בסך 208 מיליון ש"ח לעומת 204 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 2%.

הפרשה למיסים בשנת 2014 הייתה בשיעור של 18% לעומת 24.7% בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס הסטטוטורי עומד על 37.71% לעומת 36.22% בתקופה המקבילה אשתקד. הפרשה למס בשנת 2014 כללה הכנסת מס בגין שנים קודמות שנבעה בעיקר מסגירת שומות מס. בשנת 2013 הפרשה למס כללה קיטון בהוצאות מס בשל גידול במסים הנדחים וזאת כתוצאה מהשפעת עדכון צו מס ערך מוסף בגין מס שכר ומס רווח ועדכון שיעור מס החברות בעקבות חוק התקציב וחוק ההסדרים.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

מאזן הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 40,853 מיליון ש"ח לעומת 39,490 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, עליה בשיעור של 3.5%.

האשראי לציבור, נטו (לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי) הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 21,713 מיליון ש"ח לעומת 22,135 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, ירידה בשיעור של 2%. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור נטו בשנת 2014 עמדה על 23,640 מיליון ש"ח, לעומת 23,620 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 0.1%.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 246 מיליון ש"ח לעומת 285 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. הקיטון לעומת סוף שנת 2013 נובע בעיקרו ממחיקות שבוצעו בגין לקוח אחד בענף הפיננסיים וגביות בגין חובות פגומים.

כמו כן, ליום 31 בדצמבר 2014 קיימת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי חוץ מאזני בסך 38 מיליון ש"ח, המוצגת במסגרת סעיף התחייבויות אחרות, לעומת 54 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013.

א. סך סיכון האשראי הבעייתי*:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
במיליוני ש"ח		
1,178	688	סיכון אשראי מסחרי בעייתי
64	49	סיכון אשראי בעייתי בגין אנשים פרטיים
1,242	737	סך סיכון אשראי בעייתי

* הנתונים מוצגים לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת ההפרשה בגין הפסדי אשראי ולא כוללים ניכוי ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ב. סיכון אשראי בעייתי*:

31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
675	4	679	276	26	302	סיכון אשראי פגום
93	11	104	112	12	124	סיכון אשראי נחות
352	107	459	278	33	311	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
1,120	122	1,242	666	71	737	סך הכל
70	-	70	42	-	42	מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ¹ :
610	-	610	215	-	215	נכסים שאינם מבצעים ² :

* הקיטון ביתרת החובות הבעייתיים לעומת 31 בדצמבר 2013 נובע בעיקר מגידול במחיקות החשבונאיות בלקוח אחד בענף הפיננסיים והסרת סיווג חוב בעייתי ללקוחות בענף שירותים ציבוריים קהילתיים ובענף הנדל"ן.

¹ לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק פיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

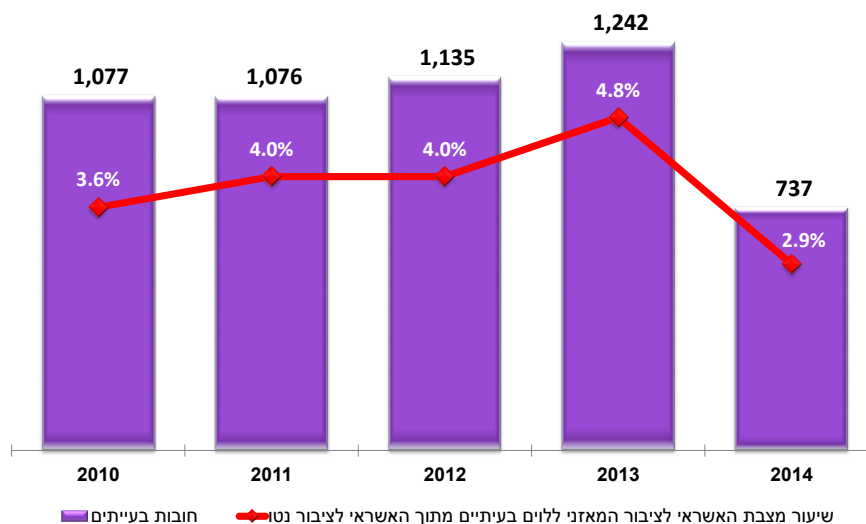
² חובות פגומים שאינם צוברים ריבית, לרבות אג"ח שאינו צובר ריבית.

31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
2.7%	1.1%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.3%	0.2%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.3%	1.1%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
46.7%	106.5%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
42.0%	90.1%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר בפיגור של 90 ימים או יותר
3.4%	2.2%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.1%	0.4%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.1%	0.6%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור הממוצעת
6.3%	60.8%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור*

* הנתון תנודתי עקב תנודתיות בהיקף המחיקות החשבונאיות.

יתרת חובות בעייתיים

מיליוני ש"ח

ניירות ערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 6,789 מיליון ש"ח, לעומת 4,810 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, עליה בשיעור של 41.1%. היתרה נכון ליום 31 בדצמבר 2014 מתפלגת כדלקמן:

- 70% אגרות חוב ממשלתיות.
- 13% אגרות חוב של בנקים.
- 10% אגרות חוב קונצרניות, בעיקר של חברות ישראליות.
- 5% אגרות חוב של חברות ממשלתיות.
- 2% מניות.

כ- 90% מהתיק מסווג כניירות ערך זמינים למכירה (ראה פירוט נוסף בבאור 3 לדוחות הכספיים). ניירות הערך בתיק הזמין למכירה מוצגים במאזן לפי שוויים ההוגן, כאשר הפער בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקק לקרן הון, למעט ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני אשר אינן נזקפות לקרן הון אלא לדוח רווח והפסד.

בשנת 2014 נזקפו לרווח והפסד ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בסך של כ- 2 מיליון ש"ח ובגין מניות בסך של כ- 1.8 מיליון ש"ח, זאת לעומת סך של 13 מיליון ש"ח ו- 0.1 מיליון ש"ח בשנת 2013, בהתאמה.

קרן ההון נטו ליום 31 בדצמבר 2014 הינה חיובית ועומדת על כ- 103 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), ומורכבת מקרן הון חיובית בסך 132 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 29 מיליון ש"ח.

בסוף דצמבר 2013 קרן ההון נטו היתה חיובית ועומדת על כ- 122 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), ומורכבת מקרן הון חיובית בסך 131 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 9 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון והשווי ההוגן בתיק הזמין למכירה ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

קרן הון נטו ⁸	קרן הון חיובית (רווחים שטרם מומשו)	קרן הון שלילית (הפסדים שטרם מומשו)	הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	
4	8	(4)	100	מניות ¹
55	59	(4)	3,605	אגרות חוב ממשלת ישראל
(3)	1	(4)	588	אגרות חוב ממשלות זרות
12	12	-	778	אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל ²
2	2	-	92	אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים ³
				אגרות חוב קונצרניות ⁴ :
20	22	(2)	311	חברות ממשלתיות ⁵
2	5	(3)	140	ענף הנדל"ן ⁶
11	23	(12)	492	אחרות ⁷
33	50	(17)	943	סה"כ אג"ח קונצרניות
103	132	(29)	6,106	סה"כ תיק זמין למכירה

1 כולל 31 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה 15 מיליון ש"ח.

2 כולל 8 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 579 מיליון ש"ח בגין אג"ח בנק הפועלים.

3 כולל 6 מנפיקים שהינם בנקים בעיקר מגרמניה וארה"ב. היתרה הגבוהה ביותר היא 79 מיליון ש"ח.

4 כל אגרות החוב הקונצרניות הינן של חברות ישראליות למעט יתרה של 52 מיליון ש"ח אשר הונפקה על ידי מנפיק זר.

5 כולל 4 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 235 מיליון ש"ח.

6 כולל 48 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 16 מיליון ש"ח.

7 כולל 85 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 53 מיליון ש"ח.

8 קרן הון זו משקפת רווחים שטרם מומשו, נטו, והיא כלולה בדוחות הכספיים בהון של הבנק, בסך של כ- 69 מיליון ש"ח, לאחר השפעת מס. ראה דו"ח על השינויים בהון - התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

להלן התפלגות קרן ההון השלילית (הפסדים שטרם מומשו), לפי שיעור הירידה מתחת לעלות ולפי טווחים של משך הזמן* בו השווי ההוגן נמוך מהעלות ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
					אגרות חוב זמינות למכירה:
					אחרות -
					עד 20% (16)
(22)	-	-	(6)	(16)	
					עד 40% (2)
(2)	-	-	-	(2)	
(24)	-	-	(6)	(18)	
					מגובי נכסים -
					עד 20% (1)
(1)	-	-	-	(1)	
					(1)
(1)	-	-	-	(1)	
(25)	-	-	(6)	(19)	סה"כ אגרות חוב
					מניות -
					עד 20% (1)
(1)	-	-	-	(1)	
					עד 40% (1)
(1)	-	-	-	(1)	
					מעל 40% -
(2)	-	(2)	-	-	
(4)	-	(2)	-	(2)	סה"כ מניות
(29)	-	(2)	(6)	(21)	סה"כ ניירות ערך

* נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציית הפסד שטרם מומש הוא תאריך המאזן של תקופת הדוח שבמהלכה ארעה ירידת הערך לראשונה, ללא קשר לשיעור הירידה.

מדיניות ונהלי הבנק בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מפורטים בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

להלן התפלגות קרן ההון והשווי ההוגן בתיק הזמין למכירה ליום 31 בדצמבר 2013 (במיליוני ש"ח):

קרן הון נטו ⁸	קרן הון חיובית (רווחים שטרם מומשו)	קרן הון שלילית (הפסדים שטרם מומשו)	הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	
16	16	-	92	מניות ¹
32	36	(4)	2,430	אגרות חוב ממשלת ישראל
16	16	-	745	אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל ²
2	2	-	149	אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים ³
				אגרות חוב קונצרניות ⁴ :
16	17	(1)	237	חברות ממשלתיות ⁵
6	7	(1)	147	ענף הנדל"ן ⁶
34	37	(3)	438	אחרות ⁷
56	61	(5)	822	סה"כ אג"ח קונצרניות
122	131	(9)	4,238	סה"כ תיק זמין למכירה

1 כולל 25 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה 17 מיליון ש"ח.

2 כולל 10 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 590 מיליון ש"ח בגין אג"ח בנק הפועלים.

3 כולל 7 מנפיקים שהינם בנקים בעיקר מארה"ב וגרמניה. היתרה הגבוהה ביותר היא 71 מיליון ש"ח.

4 כל אגרות החוב הקונצרניות הינן של חברות ישראליות למעט יתרה של 36 מיליון ש"ח אשר הונפקה על ידי מנפיק זר.

5 כולל 3 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 201 מיליון ש"ח.

6 כולל 59 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 15 מיליון ש"ח.

7 כולל 58 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 62 מיליון ש"ח.

8 קרן הון זו משקפת רווחים שטרם מומשו, נטו, והיא כלולה בדוחות הכספיים בהון של הבנק, בסך של כ-78 מיליון ש"ח, לאחר השפעת מס. ראה דו"ח על השינויים בהון - התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

להלן התפלגות קרן ההון השלילית (הפסדים שטרם מומשו), לפי שיעור הירידה מתחת לעלות ולפי טווחים של משך הזמן* בו השווי ההוגן נמוך מהעלות ליום 31 בדצמבר 2013 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
					אגרות חוב זמינות למכירה:
					אחרות -
(8)	-	-	(2)	(6)	עד 20%
(8)	-	-	(2)	(6)	
					מגובי נכסים -
(1)	(1)	-	-	-	עד 20%
(1)	(1)	-	-	-	
(9)	(1)	-	(2)	(6)	סה"כ אגרות חוב

* נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציית הפסד שטרם מומש הוא תאריך המאזן של תקופת הדוח שבמהלכה ארעה ירידת הערך לראשונה, ללא קשר לשיעור הירידה.

להלן פירוטים בגין התיק למסחר (במיליוני ש"ח):

הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)		
יתרה ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
		מניות ⁽¹⁾ :
15	18	חברות ישראליות
2	8	חברות זרות
17	26	
548	572	אגרות חוב ממשלתיות - ישראליות
7	85	אגרות חוב אחרות
555	657	
572	683	סה"כ תיק למסחר

¹ בעיקר תעודות סל

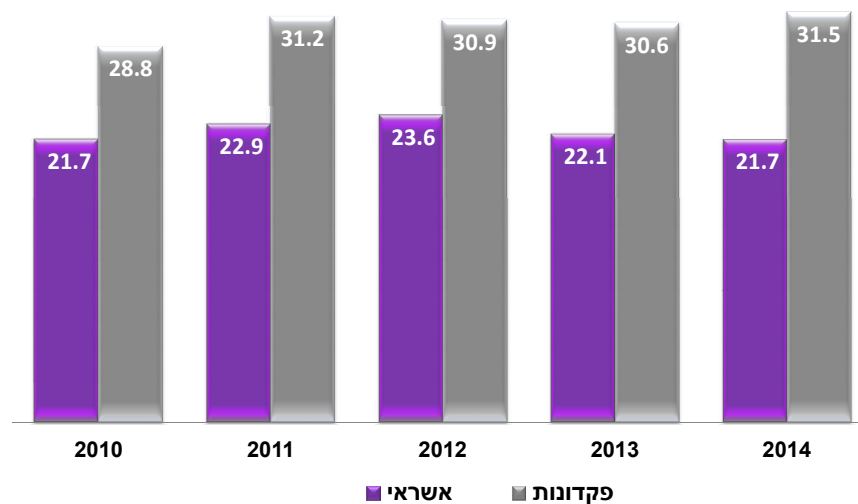
נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 504 מיליון ש"ח לעומת 572 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. התנודתיות בנכסים בגין מכשירים נגזרים נובעת בעיקר מעסקאות בנגזרי מעו"ף ומט"ח.

הנכסים האחרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 1,413 מיליון ש"ח לעומת 1,140 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. התנודתיות בנכסים אחרים בעיקרה מפעילות בשוק המעו"ף במכשירים שאינם עונים להגדרת נגזר.

פקדונות הציבור הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 31,498 מיליון ש"ח לעומת 30,622 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 3%. היתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור בשנת 2014 עמדה על 30,218 מיליון ש"ח, לעומת 30,797 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 2%.

התפתחות יתרת אשראי ופקדונות

מיליארדי ש"ח

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 575 מיליון ש"ח לעומת 667 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. התנודתיות בהתחייבויות בגין מכשירים נגזרים נובעת בעיקר מעסקאות בנגזרי מעו"ף ומט"ח.

ההתחייבויות האחרות הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 2,777 מיליון ש"ח לעומת 2,545 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. התנודתיות בהתחייבויות אחרות נובעת בעיקרה מפעילות בשוק המעו"ף במכשירים שאינם עונים להגדרת נגזר.

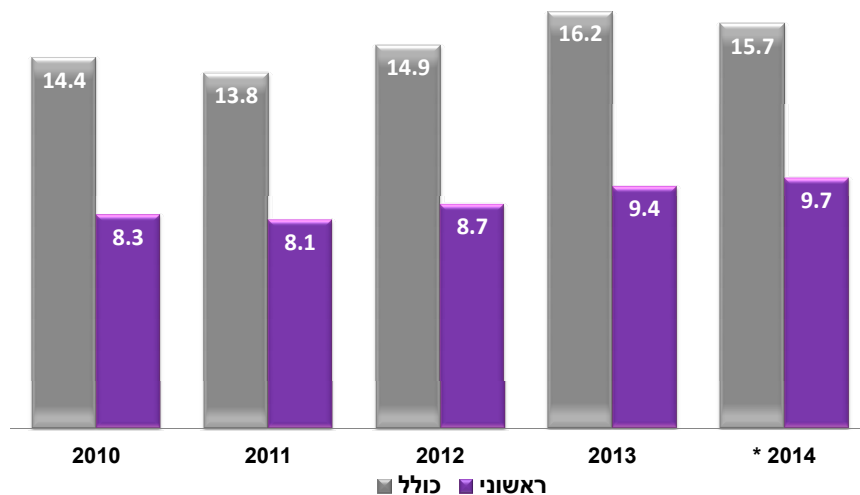
הון הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 2,376 מיליון ש"ח לעומת 2,335 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. הגידול בהון נובע מרווחי הבנק בסך 50 מיליון ש"ח, וכן מקיטון בקרן ההונית בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו לאחר מס בסך 9 מיליון ש"ח.

יחס ההון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014
(באזל II)	(באזל III)	(באזל III)
9.43%	9.48%	9.74%
16.19%	15.34%	15.73%

יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס הון כולל לרכיבי סיכון

התפתחות יחס הלימות ההון

* נתוני שנת 2014 במונחי באזל 3.

לפירוט נוסף בדבר נכסי הסיכון וההון לרבות השפעת באזל III- ראה באור 13 לדוחות הכספיים ופרק "הלימות ההון".
פירוט בדבר מדיניות הבנק בנושא יחס הלימות ההון ראה בפרק "הלימות ההון", תת פרק "יעדי הלימות ההון".

יעדים ומדיניות עסקית

הבנק פועל על פי תוכנית אסטרטגית תלת-שנתית, המתעדכנת לקראת כל סוף שנה. האסטרטגיה נקבעת על בסיס תיאבון הסיכון, סיבולת הסיכון ויעדי ההון, כפי שהוגדרו על ידי הדירקטוריון (לפירוט יעדי ההון ראה פרק "הלימות ההון"). בקביעת האסטרטגיה לשנים 2015-2017 הובאה בחשבון התחזית להמשך הצמיחה המתונה בתוצר ולהמשך המדיניות המוניטרית הנוכחית, המתבטאת, בין היתר, בסביבת ריבית נמוכה מאוד, אשר, בין השאר משפיעה על רמת הסיכון בענפי המשק השונים. באוקטובר 2014 אישר דירקטוריון הבנק את **האסטרטגיה התלת שנתית לשנים אלו**.

הנושאים המרכזיים אליהם מתייחסת האסטרטגיה התלת שנתית של הבנק הינם:

- **קמעונאות** - המשך ההתרחבות הקמעונאית, תוך הגדלת מקורות ההכנסה, על ידי הגברת קצב גיוס לקוחות חדשים, במקביל לשימור והעמקת הפעילות עם הלקוחות הקיימים. הרחבת הפעילות הקמעונאית על ידי הגדלת היקף האשראי הצרכני במרווחים הולמים, באופן ישיר וכן באמצעות מיזמים משותפים עם גורמים בתחום. חיזוק הנאמנות של הלקוחות באמצעות מהלכים שיווקיים משולבים, פיתוח מוצרים ייחודיים לשימור והעמקת הפעילות עם הלקוחות, התמקדות בתחומים בהם ניתן להאיץ את קצב הצמיחה, מינוף התשתית המשודרגת של הערוצים הישירים ושיפור איכות השירות. דגש נוסף הושם על שמירת איכות תיק המשכנתאות והעלאת התשואה בהתחשב במצב השוק, מגבלות נכסי הסיכון ובהתחשב במרווח ובמקביל על איתור תחומים פוטנציאליים להגדלת היקף האשראי הצרכני, כמו כן, הושם דגש על בניית מהלכים מתמשכים להגברת המודעות ולשימור והעצמת מעמד המותג.
- **אשראי עסקי** - התאמת היקף תיק האשראי לתכנון ההון ולסביבת השוק בארץ ובעולם, תוך שמירה על רמת הפעילות בענפי הליבה, במקביל להעמקת פעילות שאינה חלק מפעילות הליבה, בין השאר על ידי שיתופי פעולה עם גופים אחרים ומיצוי הפוטנציאל להרחבת פעילויות נלוות מלקוחות קיימים. כל זאת תוך הקפדה על איכותו הגבוהה של תיק האשראי והגדלת הפיזור בו, הן מההיבט הענפי והן מהיבט גודל הלווה. כמו כן ניתן דגש על הקפדה ושיפור התשואה למכלול הסיכונים הנובעים מהפעילויות השונות.
- **שוק ההון** - הרחבת הפעילות בשוק ההון, תוך הרחבת תשתית הלקוחות המיועצים, העמקת הפעילות בקרב הלקוחות הקיימים ולקוחות חדשים בעלי פוטנציאל, בין היתר באמצעות שימוש במערכות מסחר מתקדמות והגדלת סל המוצרים הקיים, בכפוף לדרישות הרגולטוריות ומצב השוק.
- **נזילות ופיזור מפקידים** - גיבוש דרכי התמודדות עם ההתפתחויות בתחום המוניטרי הן במשק הישראלי והן בעולם וזאת תוך בחינת השפעה על הלקוחות. המשך שיפור מבנה המקורות וטיפול בריכוזיות המפקידים תוך הארכת המח"מ, באמצעות גיוס פיקדונות קמעונאיים והפחתת ההישענות על מפקידים גדולים, זאת בהתאמה להוראות הרגולטוריות העדכניות ומגבלות הדירקטוריון לשם ניהול יעיל ואפקטיבי של סיכון הנזילות במצבי השוק המשתנים.
- היערכות להתמודדות עם שינויים רגולטורים, בין היתר באמצעות מערכות מיכוניות, נהלי עבודה ומוצרים מתאימים.
- המשך ביסוס המוניטין ומיצוב מעמדו של הבנק, בעיקר בקרב מגזר הלקוחות הקמעונאיים.

תוכנית העבודה לשנת 2015 נגזרה מהתוכנית האסטרטגית התלת שנתית דלעיל. יעדי תוכנית העבודה מבוססים בין היתר על דרישות ההון ותכנון ההון לשנת 2015 שנגזר מכך – ראה פירוט בפרק "הלימות ההון". לפירוט נקודות מרכזיות בתוכנית העבודה של הבנק, ראה פרק "מגזרי פעילות".

המידע שבפסקה זו הינו **מידע צופה פני עתיד** כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על האסטרטגיה העסקית ועל תוכנית העבודה של הבנק, אשר הותאמו לסביבה הכלכלית הישראלית והעולמית על רקע המשך ההאטה בצמיחה, על הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרות להשיג מטרות ולבצע פעילויות, כמו גם על הסביבה הרגולטורית והפנים ארגונית בהן פועל הבנק. המידע האמור נשען גם על התחזית המקרו כלכלית של בנק ישראל ושל ענף מחקר ומוצרים בבנק. תוכניות העבודה והיעדים על-פי האסטרטגיה העסקית שקבע עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, והגורמים העיקריים העשויים להשפיע על כך הם: שינויים בתנאי המקרו של השווקים לעומת ההערכות הקיימות, תנודתיות חריפה בשוקי ההון והסחורות ושינויים רגולטורים המשפיעים על פעילות הבנק. העמידה בתוכנית העבודה תלויה גם בהצלחת מאמצי השיווק, בתחרות, בהצלחת השיפורים הטכנולוגיים המתוכננים ובמידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

השליטה בבנק

בעלי המניות העיקריים בבנק למועד פרסום הדוחות הכספיים:

22.92%	שלמה אליהו אחזקות בע"מ ⁽¹⁾
21.65%	ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ^{(2)(*)}
3.12%	ישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ ⁽²⁾
16.5%	נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ^{(3)(*)}
6.36%	נכסי שרודר בע"מ ⁽³⁾
4.20%	אליהו חברה לביטוח בע"מ

(*) מהווים את גרעין השליטה בבנק (העומד נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים על 33% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק, ומתחלק באופן שווה בין חבריו, 16.5% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק לכל אחד).

- (1) ביום 29 באוקטובר 2012 חדלה שלמה אליהו אחזקות בע"מ להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות אליהו חברה לביטוח בע"מ, הכל כמפורט בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".
- (2) חברות בשליטת מר ישעיהו לנדאו.
- (3) מוחזקות בחלקים שווים על ידי ד"ר יעל אלמוג וגב' רות מנור.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

א. ביום 8 בינואר 2014, התקבלו בבנק הודעות מאת נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ומאת אי.די.בי חברה לאחזקות בע"מ (להלן: "אי.די.בי"), לפיהן חברות מנור אחזקות בי. איי בע"מ ומנור השקעות אי.די.בי בע"מ מכרו ביום 7 בינואר 2014 בבורסה 4,819,550 מניות אי.די.בי ולא נותרו להם אחזקות באי.די.בי לאחר המכירה כאמור. בעקבות מכירת המניות האמורה, גב' רות מנור, הנמנית על בעלי השליטה בבנק מכח החזקותיה יחד עם ד"ר יעל אלמוג בחלקים שווים בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ובנכסי שרודר בע"מ, חדלה להיות בעלת עניין באי.די.בי. ביום 5 בפברואר 2014, נמסר לבנק על ידי גב' רות מנור, מכתב שהופנה אל גב' רות מנור מאת המפקח על הבנקים. במכתב זה, אישר המפקח על הבנקים, כי לאור הודעתה של גב' רות מנור, כי אינה מחזיקה עוד, בעקיפין או במישרין, באמצעי שליטה באי.די.בי, השולטת ומחזיקה באמצעי שליטה בחברות מנהלות, הסתיימה ההפרה לכאורה של סעיף 27 ו. לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. לפיכך, אישר המפקח על הבנקים לגב' רות מנור כי אינה נדרשת עוד לעמוד בתנאים המפורטים בסעיף 3 למכתב המפקח על הבנקים מיום 2.8.2012 (כמפורט בדיווח המיידית של הבנק מיום 5.8.2012, אסמכתא: 2012-01-201465). ראה לעניין זה גם דיווחים המיידים של הבנק מיום 11.8.11 (אסמכתא: 2011-01-237771), מיום 15.8.11 (אסמכתא: 2011-01-240735), מיום 5.8.12 (אסמכתא: 2012-01-201465), ומיום 11.8.13 (אסמכתא: 2013-01-113529).

ב. ביום 29 באוקטובר 2012 התקבלה בבנק הודעה מטעם שלמה אליהו אחזקות בע"מ (להלן: "אליהו אחזקות") ואליהו חברה לביטוח בע"מ (להלן - ביחד עם אליהו אחזקות: "קבוצת אליהו"), לפיה הושלמה ביום 29.10.12 עסקת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן "מגדל"; להלן "רכישת מגדל") על ידי אליהו חברה לביטוח בע"מ (הנשלטת על ידי מר שלמה אליהו).

בעקבות השלמת רכישת מגדל נכסו - לתוקף: (1) כתב הנאמנות וההרשאה הבלתי חוזר לנאמן, מר בועז אוקון (שופט בדימוס) (להלן "הנאמן"), שנחתמו על ידי קבוצת אליהו ביום 23.10.12 (להלן "כתב הנאמנות"), (2) ההסכם שנחתם ביום 23.10.12 בין אליהו אחזקות לבין ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ (להלן "לנדאו החזקות") ונכסי דוד לובינסקי

(אחזקות) 1993 בע"מ (להלן "לובינסקי אחזקות"; להלן "ההסכם") וכן נכנסו לתוקפם (3) היתר האחזקה בבנק שניתן על ידי נגיד בנק ישראל לה"ה שלמה אליהו וחיה אליהו ביום 23.10.12 (להלן "ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק") (ו-4) היתר השליטה המתוקן בבנק שניתן על ידי נגיד בנק ישראל לה"ה רות מנור ועל אלמוג ולה"ה ישעיהו לנדאו ודבורה לנדאו ביום 23.10.12 (להלן "היתר השליטה המתוקן בבנק").

בהתאם לכתב הנאמנות ולהסכם, מר שלמה אליהו (השולט בקבוצת אליהו) התקשר בהסכם לרכישה (בעצמו ו/או באמצעות תאגידים בשליטתו), של השליטה במגדל השולטת מצידה במגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן "מגדל ביטוח") שהינה "תאגיד מבטח", השולט במישרין ובעקיפין, בין היתר, ב"חברות מנהלות" (קרי, "קופות גמל ופנסיה") וב"מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות" (קרי, "קרנות משותפות בנאמנות"). נוכח הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, האוסרות על שולט בתאגיד בנקאי להחזיק יותר מחמישה אחוזים מסוג כלשהוא של אמצעי שליטה ב"חברה מנהלת" או ב"מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות" וכן אוסרות עליו להחזיק יותר מעשרה אחוזים מסוג כלשהוא של אמצעי שליטה בתאגיד אחר השולט באחד מאלה (להלן "הוראות חוק הבנקאות רישוי"), השלמת רכישת מגדל חייבה את שלמה אליהו וחיה אליהו לפרוש מגרעין השליטה בבנק ולקבל מנגיד בנק ישראל "היתר להחזקת אמצעי שליטה" בבנק; לפיכך, בהתאם לכתב הנאמנות, להסכם ולהיתרי האחזקה והשליטה הנזכרים לעיל, החל ממועד השלמת רכישת מגדל (להלן "המועד הקובע"), חדלה קבוצת אליהו להיות צד למערכת הסכמי השליטה וההצבעה בין בעלי השליטה בבנק. זאת ועוד, החל מהמועד הקובע ועקב פרישת אליהו אחזקות ממערכת ההסכמים בין בעלי השליטה בבנק, חלות ההוראות הבאות:

1. ביחס למניות קבוצת אליהו שהופקדו בחשבונות על שם הנאמן ביום 1.8.12, ובסה"כ 27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק (להלן – "מניות קבוצת אליהו בבנק"), יחולו תנאי כתב הנאמנות שצורף לדוח המידי של הבנק מיום 24.10.12 (אסמכתא 2012-01-262731).
2. אליהו אחזקות תחדל להיות צד להסדרי השליטה בין בעלי השליטה בבנק במסגרת מערכת ההסכמים בין בעלי השליטה. זכויות אליהו אחזקות על פי מערכת ההסכמים בין בעלי השליטה בבנק נחשבות כ"מוקפאות" לכל דבר ועניין ולא ניתן יהיה להפעילן ו/או לעשות בהן כל שימוש שהוא, הכל בכפוף לתנאים ולהוראות המפורטים בכתב הנאמנות ובהסכם. מבלי לגרוע מהאמור לעיל במהלך תקופת הנאמנות (כמפורט להלן וכהגדרתן בכתב הנאמנות), קבוצת אליהו ו/או הנאמן (א) לא ישתתפו ולא יציעו באסיפות הכלליות של הבנק או באסיפות הנפרדות מכוח מניות הנאמנות שיוחזקו על ידי הנאמן מעת לעת, וכן (ב) לא יציעו מועמדים כלשהם לדירקטוריון של בנק איגוד, ואולם החברות בקבוצת אליהו תהיינה זכאיות לקבל דיבידנדים ככל שיחולקו על ידי הבנק ולקבל תמורה בגין מכירתן של המניות שבנאמנות.
3. החל מהמועד הקובע חלות הוראות היתר השליטה המתוקן בבנק והן מתייחסות ליחידים השולטים בלנדאו אחזקות ולובינסקי אחזקות בלבד (ולא ליחידים השולטים בקבוצת אליהו), כאשר המשך החזקותיה של קבוצת אליהו באמצעי שליטה בבנק אגוד הינן מכוח "ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק" כמפורט לעיל.
4. לנדאו אחזקות ולובינסקי אחזקות, הגדילו את חלקם במניות גרעין השליטה בבנק, כהגדרתן בהסכם ובכתב הנאמנות, (לנדאו אחזקות, מצד אחד, ולובינסקי אחזקות, מצד שני, בחלקים שווים ביניהם) על ידי הפיכת חלק ממניותיהם החופשיות, כהגדרתן בהסכם ובכתב הנאמנות למניות גרעין השליטה, כאשר גרעין השליטה בבנק עומד החל מהמועד הקובע על 33% (שלושים ושלושה ממאה), מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באופן שכל אחד מלנדאו אחזקות, מצד אחד, ולובינסקי אחזקות, מצד שני, מחזיק במניות גרעין השליטה בהיקף של 16.5% (שישה עשר וחצי ממאה) מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק, הכל כמפורט בכתב הנאמנות, בהסכם ובהיתר השליטה המתוקן בבנק. למרות האמור יצוין, כי בהתאם לתיקון להיתר השליטה המתוקן בבנק, ה"ה יעל אלמוג ורות מנור באמצעות לובינסקי אחזקות וישעיהו לנדאו ודבורה לנדאו באמצעות לנדאו אחזקות, לפי העניין, רשאים לשעבד כל אחד מהם (יעל אלמוג ורות מנור ביחד ודבורה לנדאו וישעיהו לנדאו ביחד) לא יותר מ- 2.5% מכל סוג של אמצעי השליטה המוחזקים על ידם בבנק המהווים חלק מגרעין השליטה, וכן ניתן להסכים למכירת אמצעי השליטה, כולם או חלקם, כחלק מהליך מימוש השעבוד ללא הגבלה (ובכפוף לרכישה תוך 3 שנים של המניות שנמכרו כאמור, כך

ששיעור האחזקה של לובינסקי אחזקות ו/או לנדאו אחזקות, לפי העניין ישוב לעמוד על 16.5%). כן קובע היתר השליטה המתוקן, כי באופן מצטבר סך החזקות חברי קבוצת השליטה בבנק לא יעלה על 61% מאמצעי השליטה בבנק (שיעורי ההחזקה מתוך סך הון המניות המונפק והנפרע בבנק, ללא התחשבות בהקפאת חלק מן הזכויות במניות הבנק המוחזקות על ידי קבוצת אליהו). זאת ועוד, בהתאם להיתר להחזקת אמצעי השליטה בבנק הותר לה"ה שלמה וחיה אליהו להחזיק יחד אמצעי שליטה בבנק בשיעור של 32.12% מכל סוג של אמצעי שליטה, מתוכם עד 27.12% (להלן "אמצעי השליטה הרלבנטיים") מוחזקים בידי הנאמן בהתאם להוראות כתב הנאמנות ועד 5% נוספים מכל סוג של אמצעי השליטה בבנק יוחזקו על ידיהם בעקיפין, באמצעות מגדל ו/או תאגידים הנשלטים על ידה במישרין או בעקיפין (להלן "קבוצת מגדל"). כמו כן:

5. ה"ה שלמה וחיה אליהו אינם רשאים לרכוש אמצעי שליטה נוספים בבנק, למעט רכישה באמצעות קבוצת מגדל במסגרת התנאי האמור לעיל, וזאת גם אם שיעור החזקותיהם באמצעי השליטה יפחת מ- 27.12% מכל סיבה שהיא.

6. אמצעי השליטה הרלבנטיים ימכרו על ידי ה"ה שלמה וחיה אליהו בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור, בכפוף לקבלת היתר נגיד בנק ישראל לפי החוק, ככל שיידרש, וזאת עד לתום תקופה של שלוש שנים שמניינה החל ממועד כניסתו לתוקף של היתר האחזקה באמצעי השליטה בבנק (להלן: "תקופת הנאמנות הראשונה"), וככל שלא ימכרו כל אמצעי השליטה הרלבנטיים עד לאותו מועד, יתרת אמצעי השליטה הרלבנטיים יימכרו על ידי הנאמן בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור, זאת עד לתום תקופה של שנה אחת נוספת שמניינה החל מתום תקופת הנאמנות הראשונה (להלן: "תקופת הנאמנות השנייה"), והכל בהתאם לקבוע בהוראות כתב הנאמנות.

7. המחזיקים לא יהיו רשאים לעשות באמצעי השליטה הרלבנטיים כל עסקה או פעולה שהיא ו/או להעניק כל זכות מכל סוג שהוא לצד שלישי בקשר עימם, למעט מכירתם כאמור לעיל או שעבודם, בכפוף לקבלת אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים, וזאת בנוסף למניעה להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק ולעשות שימוש בזכויות ההצבעה ובזכות להציע מועמדים לדירקטוריון, כמפורט לעיל.

8. היתר האחזקה יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו או במועד השלמת מכירת אמצעי השליטה הרלבנטיים, לפי המוקדם. עוד יצוין, כי במסגרת ההסכם כהגדרתו לעיל, נקבעו הוראות לעניין הפעלת זכויות ההצבעה על ידי בעלי השליטה הנוכחיים בבנק באסיפות כלליות של הבנק. ראה פרטים נוספים בדו"חות מיידים של הבנק מיום 24.10.12 (אסמכתא 2012-01-262731) ומיום 29.10.12 (אסמכתא 2012-01-266469).

בהתאם לתנאים שנקבעו בהיתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק כמפורט בפסקה 7 לעיל, ולאחר שנתקבל לכך אישור המפקח על הבנקים כנדרש על פי ההיתר (להלן: "אישור המפקח"), שעבדו המחזיקים (ה"ה שלמה וחיה אליהו) 2.5% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק (להלן: "אמצעי השליטה המשועבדים") לטובת צד שלישי (להלן: "בעל השעבוד"). השעבוד נעשה בכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח, ובין היתר, כי השעבוד יפקע לא יאוחר מתום "תקופת הנאמנות השנייה" כהגדרתה לעיל, וכן כי בעל השעבוד יתחייב שבכל מועד שהוא לאחר 28 ביולי 2016 הוא ישחרר את השעבוד על אמצעי השליטה המשועבדים (ככל ולא נמכרו במסגרת מימוש השעבוד) ויעבירם לנאמן מיד עם דרישתו בכתב לצורך מכירתם. כן נקבע באישור המפקח, כי כל עוד לא נמכרו אמצעי השליטה המשועבדים, לא יפעיל בעל השעבוד את הזכות להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק, הזכות להצביע, הזכות להציע מועמדים לכהונה כדירקטורים בבנק, זכויות אחרות ככל שמוקנות למחזיקים מכוח החזקותיהם באמצעי השליטה המשועבדים, ולמעט: (א) הזכות לדיבידנדים שיחולקו, אם וככל שיחולקו, על ידי הבנק, וכן- (ב) הזכות לתמורה בגין מכירת אמצעי השליטה המשועבדים. המחזיקים התבקשו לחתום על נוסח תיקון לכתב הנאמנות, המעגן את הנחיות המפקח על הבנקים בקשר עם השעבוד. המניות המשועבדות הופקדו בנאמנות על שם משמרת חברה לשירותי נאמנות בע"מ.

חלוקת דיבידנדים

- ראה פירוט בבאור 12.2 ו-3).

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, ולהסכמים נוספים הנזכרים בדוחות הכספיים, ההסכמים המפורטים להלן שהבנק צד להם או זכאי לפיהם, עשויים להיחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל:

• הסכמי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה ושכר העובדים מוסדרים בהסכמי עבודה קיבוציים מול העובדים וועדי עובדי הבנק, ועד מנהלים וועד פקידים. שכר העובדים בבנק כפוף להסכמי עבודה – ראה פירוט בפרק "הון אנושי".

• הסכם לקבלת שירותי מחשוב

לעניין הסכם לקבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי לישראל בע"מ מיום 31 בדצמבר 2007, ראה פרק "רכוש קבוע ומתקנים" תת פרק "מערכות המידע והמחשוב בבנק" ובאור 18.ג.4). בנוסף, יצוין כי בהתאם להסכמות שבין הבנק לבין בנק לאומי על פי הוראות הסכם המחשוב והתפעול שנחתם לתקופה של 10 שנים המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2016, מוסכם כי "פרוייקט סיום ההתקשרות" בהסכם יחל בתום תקופת ההסכם ועשוי להמשיך עד שלוש שנים. ככל שיהיה צורך בחידוש האישורים הרגולטוריים הנוגעים להסכם יפעלו הצדדים להשגתם, ראה גם דיווח מיידי מיום 1 בינואר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-000220). לעניין קבלת פטור נוסף מאת הממונה על ההגבלים העסקיים עד 31.12.16, ראה פרק "רישיונות, התרים ואישורים".

• שיפוי וביטוח לדירקטורים ונושאי משרה

- א. כתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק- לפירוט ראה באור 18.ג.13) ובאור 18.ג.14) ופרק "עסקאות עם בעלי שליטה".
- ב. לעניין התקשרות לרכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות שלו, ראה באור 18.ג.17) וכן ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 10 בספטמבר 2014 (אסמכתא 2014-01-155259).

• שירותים ותחומי פעילות המעוגנים בהסכמים או הסדרים מיוחדים

1. **כרטיסי אשראי** - הבנק קשור בהסדרים חוזיים עם חברות כרטיסי אשראי. ההסכמים קובעים, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין חברות כרטיסי האשראי לבנק נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים, התפעוליים והמשפטיים הרלוונטיים. לפירוט נוסף בקשר להסכמים שנחתמו ביום 1 ביולי 2010 עם "כ.א.ל" ו"דיינרס" ראה באור 18.ג.5), ולפירוט נוסף בקשר להסכם שנחתם ביום 3 בפברואר 2011 עם "ישראלכרט" ראה באור 18.ג.6).

2. **עשיית שוק** - הבנק משמש כעושה שוק לאג"ח ממשלתי לפי חוק מלווה מדינה.
3. **ייעוץ פנסיוני** - הבנק עוסק במתן שירותי ייעוץ פנסיוני ללקוחות באמצעות יועצים שהוכשרו לביצוע ייעוץ מסוג זה.
4. **רכישת זכויות בתיק הלוואות צרכניות** - בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש על תחום הבנקאות הקמעונאית, מתקשר הבנק מעת לעת (החל משנת 2010) בהסכמים עם מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן "מימון ישיר"), במסגרתם רוכש הבנק בדרך של המחאת זכויות והתחייבויות על דרך המכר, תיקי הלוואות שהועמדו על ידי מימון ישיר ללקוחות פרטיים לצורך רכישת כלי רכב והלוואות לכל מטרה. ראה דיווח מיידי מיום 23.2.15 (מס' אסמכתא: 2015-01-037057) וכן דיווחים מיידיים של הבנק מיום 28.12.11 (מס' אסמכתא: 2011-01-378021); מיום- 7.2.13 (מס' אסמכתא: 2013-01-033624) ומיום 2.1.2014 (מס' אסמכתא: 2014-01-001993).
5. **הסכם בינבנקאי לסליקת שיקים בחשבונות נקובים יהלומים (חנ"י)** ראה פירוט בבאור 18.ג.20.
6. להסכמים הקשורים בפעילות הבנק בחו"ל, לרבות בשוקי ההון בחו"ל, ראה פרק "פעילות מול גורמים בחו"ל".

• **הסכמי שעבוד** - כמפורט בבאור 14 בדוחות הכספיים.

רישיונות, היתרים ואישורים

על הבנק וחברות הבנות חלות הוראות דין שונות המיוחדות לתאגידי בנקאיים, ובכלל זה כללים והנחיות הנובעים מהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בבנק ישראל, ומחוזרים ומהנחיות שונים המוחלים מעת לעת על ידי הפיקוח על הבנקים.

במסגרת מילוי דרישות אלה, בידי הבנק רישיון לנהל את עסקיו בהתאם לחוק הבנקאות (רישוי) תשמ"א-1981, והיתרי סניף לסניפיו.

נוסף על אלה, בידי הבנק, שהינו חברה ציבורית וחבר הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, חבר מסלקת הבורסה וחבר מסלקת מעו"ף, ובידי חברות בנות שלו, הפעילים בתחומים שונים של שוק ההון ובתחומים נוספים המותרים להם על פי דין, רישיונות, היתרים ואישורים מאת רשויות מוסמכות שונות ובתוכם רשות ניירות ערך, הממונה על שוק ההון, הממונה על הגבלים עסקיים ועוד. להלן יימנו רישיונות, היתרים ואישורים הנוגעים למגזרי פעילות שונים של הבנק.

כך אישרה רשות ניירות ערך רישום ברשם החתמים בהתאם לתקנות ניירות ערך (חיתום), תשס"ז-2007 של חברת חיתום בשליטת הבנק שהנה חתם כהגדרתו בתקנות הנזכרות לעיל (לעניין פעילות חברת החיתום ראה פירוט בפרק "פעילות חברות מוחזקות"), כן קיבלו עובדי הבנק המוסמכים לעסוק בייעוץ השקעות רישיונות מתאימים מאת רשות ניירות ערך. בידי הבנק רישיון ייעוץ פנסיוני כמשמעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק פנסיוני ובשיווק פנסיוני) תשס"ה-2005, מאת הממונה על שוק ההון במשרד האוצר לצורך עיסוקו זה, ובידי עובדיו העוסקים בייעוץ פנסיוני רישיונות מתאימים אף הם מאת אותו גורם. כן מצויים בידי שתי חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק שהגן סוכניות ביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, ולהוראות סעיף 11(ב)(2) לחוק הבנקאות (רישוי) תשמ"א-1981 רישיון סוכן ביטוח המאפשר להן לפעול בתחום עיסוקן. למנכ"ל כל אחת מחברות אלה רישיון סוכן ביטוח כנדרש.

הבנק היה שותף לבקשות לפטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר כובל, אשר הוגשו לממונה על ההגבלים העסקיים, וקיבלו את אישורו, בקשר לתחומים שונים של פעילותו, כדלקמן:

1. ביום 18 בנובמבר 2008 הודיע הממונה על ההגבלים העסקיים על הארכה של הפטור הקיים להסדר בין התאגידיים הבנקאיים, בעניין תפעול מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים, למשך ארבע שנים. הסדר זה מאפשר המשך תחזוקתו והפעלתו של מאגר נתונים כללי אודות נתוני שוק, הנדרש לבנקים השונים לשם ניהול סיכונים שוק, כלומר לצורך הערכת הסיכון לו חשוף תיק הנכסים וההתחייבויות של הבנקים השונים כתוצאה משינויים בשווקים הפיננסיים.

2. ביום 13 בפברואר 2008 האריך הממונה את הפטור שניתן על-ידו בעבר להסכם בין בנק אגוד לבין בנק לאומי בדבר מתן שירותי מחשוב ותפעול לבנק אגוד על ידי בנק לאומי, למשך שבע שנים נוספות.
- ביום 13 בפברואר 2015 נתן הממונה על ההגבלים העסקיים פטור נוסף מאשור הסדר כובל להסכם המחשוב, וזאת עד תום תקופת ההסכם ה – 31 בדצמבר 2016 בכפוף לתנאים שקבע.
- לפרטים בדבר הסכם המחשוב עם בנק לאומי ראה פרק "ההסכמים מהותיים".
3. ביום 3 בספטמבר 2013 הודיע הממונה על ההגבלים העסקיים על מתן פטור למשך תקופה של שנה וחצי, להסדר בין התאגידים הבנקאיים, בעניין סליקת שיקים נקובים בדולר ארה"ב המשוכים על חשבונות של יהלומנים. לפירוט ראה באור 18.ג.20).

במסגרת התנאים להשלמת רכישת מגדל על ידי אליהו חברה לביטוח בע"מ, ביום 25 באוקטובר 2012 אישר הממונה על ההגבלים את המהלך הנחשב כמיזוג במובן דיני ההגבלים העסקיים, בין נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993, נכסי שרודר בע"מ, ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ובנק אגוד לישראל בע"מ (הצד הנרכש במיזוג בהתאם לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח - 1988 - ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו").

כמו כן, ביום 8 במרס 2007 הודיע הממונה לבנקים בישראל, ובתוכם הבנק, מהם התנאים בהם אין בכוונתו לאכוף את הוראות חוק ההגבלים העסקיים על קונסורציום אשראי שהצדדים לו הם בנקים בלבד. בהתאם להחלטה זו, קונסורציום אשראי בין בנקים יותר בתנאים הבאים: חבירה של מספר בנקים בקונסורציום חיונית במובן זה שאלמלא החבירה לא יתאפשר מתן אשראי ללקוח בתנאים סבירים; החבירה הייתה לפי הסכמת הלקוח מראש ובכתב, על גבי טופס נפרד; ללקוח תינתן אפשרות לנהל משא ומתן על תנאי מתן האשראי עם מי מהבנקים החברים בקונסורציום, לרבות באמצעות אדם אחר מטעמו, ועוד.

נוסף על האמור, ביום 2 במרס 2008 הודיע הממונה מהם התנאים בהם לא יאכפו הוראות חוק ההגבלים העסקיים על קונסורציום אשראי בחבירה בין בנקים לחברות ביטוח ובין חברות ביטוח לבין עצמן. תנאים אלו דומים במהותם לתנאים שנקבעו לעניין קונסורציום אשראי שהצדדים לו הם בנקים בלבד, למעט התנאי הנוגע להסדרים להם צד בנק הפועלים ובנק לאומי ועניינו דרישת מינימום אשראי.

מאז חידש הממונה את הפטור ואת התנאים לחבירה להסדר קונסורציום. בתאריכים 27.2.14, 26.2.13, 25.2.11 ו- 30.6.14. ביום 30.12.14 חודש שוב הפטור על ידי הממונה ובתנאים נקבע כי תנאי להסדר אליו חוברים יחד בנק לאומי ובנק הפועלים הינו קבלת אישור פרטני ממערך הפיקוח על ההגבלים העסקיים.

בחודש דצמבר 2010 קיבל הבנק את החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים ליתן פטור מאישור הסדר כובל למשך חמש שנים לאופציה שהוענקה על ידי כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן "כ.א.ל.") במסגרת התקשרות בין הבנק לבין כ.א.ל., ובהתייחס להסכם בין הבנק לכ.א.ל. ולהסכם נוסף בין הבנק לבין חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כ.א.ל., מן הנימוקים שנמנו בהחלטה, וביססו את החלטת הממונה, כי אין בתנית הבלעדיות הנכללת בהסכם לעניין האופציה בכדי לפגוע בתחרות פגיעה של ממש. נקבע עוד כי בתום תקופת חמש השנים, ניתן יהיה לשוב ולבקש להאריך את תקופת הפטור, ראה באור 18.ג.5).

פעילות מול גורמים בחו"ל

פעילות מול בנקים וגופים פיננסיים בחו"ל

פעילות הבנק מול בנקים זרים וגופים פיננסיים בחו"ל מתמקדת במספר תחומים עיקריים: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות, פעילות עסקאות בשערי חליפין (FORWARD, SPOT, אופציות וכד'), ובשערי ריבית (IRS – החלפת ריביות וכד') ומכשירים אחרים, פעילות סליקה, העברת כספים ופעילות בניירות ערך זרים. הבנק קובע מעת לעת את מדיניות החשיפה לבנקים ולגופים פיננסיים זרים על-פי קריטריונים שונים להערכת סיכון בפעילות מול אלה. התמודדות עם סיכון האשראי

הנובע מהפעילות בעסקאות שערי חליפין ועסקאות עתידיות מול חלק מהבנקים הזרים כאמור, נעשית בעיקר בדרך של התקשרות בהסכמי ISDA (International Swaps And Derivatives Association), שהינם הסכמי המסגרת לפעילות שבין הבנק וכל אחד מן הבנקים הזרים ובהסכמי בטוחות מסוג CSA (Credit Support Annex), הדנים ומפרטים את נושא הבטוחות, העברתן והקיזוז על ידי הצד הרלוונטי במקרה של חשיפה. נוסח ההסכמים האמורים מהווה סטנדרט בינלאומי נהוג, וההתקשרות בכל אחד מהם – בין בנפרד ובין ביחד - מסייעת בידי המוסדות הפיננסיים הקשורים בהם להקטין את החשיפה לסיכונים הכרוכים בפעילות המסחר ביניהם, בראש ובראשונה באמצעות השימוש בקיזוז (netting) של עסקאות. מאז תחילת שנת 2008, צמצם הבנק את היקף פעילותו מול בנקים בחו"ל, הן מבחינת מספר הבנקים מולם הוא עובד והן מבחינת היקף החשיפות המאושרות לפעילות עם בנקים אלו. כמו כן, קשור הבנק בהסכם (Continuous Linked Settlement) CLS באמצעות אחד הבנקים הגדולים בעולם, אשר נועד לוודא קבלת תקבול מול תשלום, לשם מזעור סיכוני סליקה בעסקאות קניה ומכירה במטבע חוץ. בנוסף ראה פרק "תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות" תת פרק "מגזר ניהול פיננסי" בנוגע ל - "DODD FRANK" ו - "EMIR".

הסכמים לקבלת שירותי מסחר ומשמורת בניירות ערך ובנכסים פיננסיים עם מוסדות פיננסיים בחו"ל

הבנק קשור בהסכמים שונים מול ברוקרים, בנקים ומסלקות מחוץ לישראל (להלן - גופים פיננסיים זרים), לצורך ביצוע פעילות המסחר בניירות ערך ובנכסים פיננסיים שונים עבור הבנק ועבור לקוחותיו. כמו כן קשור הבנק בהסכם משמורת (GLOBAL CUSTODY) עם מוסד פיננסי בינלאומי מוכר (ועם גורמים פיננסיים אחרים אשר אותו מוסד מתקשר עימם לעניין זה), על-פיו מחזיק הבנק אצל אותו מוסד פיננסי ניירות ערך זרים עבור עצמו ועבור לקוחותיו, ולעיתים, פקדונות כספיים במשמורת. השירותים העיקריים הניתנים לבנק על-פי הסכם זה כוללים, משמורת, ביצוע סליקת עסקאות בניירות ערך זרים, טיפול בנושאי מיסוי רלוונטיים נלווים לעסקאות, מתן הודעות ועדכונים בקשר אליהן (ALERTS), מתן הודעות מאת התאגיד שניירות הערך שלו מצויים במשמורת (corporate actions) וביצוע פעולות נלוות דוגמת קבלת דיבידנדים, מניית הטבה, השתתפות בהצעת זכויות וכדומה. המוסד הפיננסי מבצע את הפעולות הנ"ל בהתאם להוראות הבנק, כפוף להוראות הדין הרלוונטי. כן מקבל הבנק מעת לעת שירותי משמורת מהגופים הפיננסיים הזרים, אגב מילוי תפקידיהם האחרים במסגרת זו מחזיק הבנק את עיקר אחזקותיו באג"ח זרות במסלקה אירופית גדולה. ראה פרק "עדכוני חקיקה" בנוגע למכתב אימוץ המלצות הוועדה הבין משרדית להסדרת שירותי קסטודי.

ביקורת בנושא ניהול החשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ

ביום 29.9.14 התקבל מכתב בנק ישראל בנושא "ניהול החשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ". במכתבו, ביקש בנק ישראל כי תבוצע ביקורת בבנק אשר תעריך את רמת החשיפה לסיכונים חוצי גבולות ותבחן את האופן שבו הם מנוהלים בבנק. הביקורת נדרשת לבחון את נאותות ניהול סיכונים חוצי גבולות הגלומים בפעילות תושבי חוץ, לרבות זיהוי והערכת הסיכון ובחינת נאותות הנהלים, המערכות והבקורות המיושמים בבנק. בכלל זה, לבחון את נאותות המדיניות, תפקוד הממשל התאגידי ואיכות הבקורות המיושמות בכל שלושת מעגלי הבקרה. ביום 19.11.14 התקבלה טיוטת מכתב מבנק ישראל בנושא פעילות בנקאית של תושבי חוץ. הטיוטה מפרטת את הסיכונים אליהם חשופים תאגידיים בנקאיים ישראלים בעקבות הגברת הפעילות של מדינות שונות בעולם באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות. לאור סיכונים אלו, ממליץ בנק ישראל לדירקטוריון הבנק לבחון ולעדכן את מדיניותו, ולוודא כי ההנהלה מעדכנת בהתאמה את נהליה ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ קיימים וחדשים. הביקורת בבנק בוצעה על ידי הביקורת הפנימית. נכון למועד פרסום הדוח הכספי, הביקורת הפנימית סיימה את עבודתה, אך הממצאים טרם נדונו בהנהלת הבנק ובדירקטוריון.

הליכים משפטיים והתחייבויות תלויות

- ראה פירוט בבאור 18.ג.18).

רכוש קבוע ומתקנים

נכסי מקרקעין בבעלות ובשכירות

בבעלות הבנק מספר נכסי מקרקעין, בהם הוא מחזיק בעצמו או באמצעות חברת הבת שלו אגודים בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה אשר דוחותיה הכספיים מופיעים כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק). נכסים אלה משמשים את הנהלת הבנק ויחידות המטה השונות, משרדי חברות הבת וחלק מסניפיו. חלק מהסניפים פועלים בנכסים שנשכרו על-ידי הבנק (או על-ידי אגודים בע"מ) לתקופות שונות. תפעול אתרי הנדל"ן (בבעלות ובשכירות) מתבצע באמצעות חברת אגודים בע"מ. העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 404 מיליון ש"ח לעומת 405 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. פרטים בדבר הרכב ההשקעה בבניינים וציוד ראה בבאור 6 לדוחות הכספיים. השטח הכולל של המקרקעין המצוי בבעלות הבנק או שהבנק שוכר לשימוש, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 בכ - 32,365 מ"ר, כמפורט בטבלה שלהלן (מ"ר ברוטו):

שטח כולל	בשכירות	בבעלות *	סוג הנכס
17,012	7,729	9,283	סניפים ברחבי הארץ
11,418	4,095	7,323	משרדי מטה (לרבות מחסן)
3,935	1,294	2,641	משרדי חברות בנות ונכסים נוספים
<u>32,365</u>	<u>13,118</u>	<u>19,247</u>	סך הכל

* לרבות חכירה מרשות מקרקעי ישראל.

מערכות המידע והמחשוב בבנק

הפעילות הבנקאית בבנק נשענת במידה רבה על מערכות מידע ומחשוב המותאמות לצרכיו. הבנק מקפיד לשמור על איכותן של המערכות ועל תפקודן התקין. הבנק משקיע משאבים רבים בפיתוח והתאמה של מערכות המידע והמחשוב (תוכנה, חומרה, תקשורת וכדומה), לשימוש ושימוש לקוחותיו, בהתאם לצרכים ההולכים והגדלים של פעילותו ובהתאם לדרישות הרגולציה, כמו גם בניהול של מערך אבטחת מידע הולם, היערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית. הבנק עוקב באופן שוטף אחר חידושים ועדכונים בתחומים השונים הקשורים למערך טכנולוגיית המידע ומשקיע משאבים רבים בשיפור ושדרוג המערכות הללו ובטיפול מיטבי באיתור תקלות ותיקונן. בנק לאומי מספק לבנק את שירותי המחשוב והתפעול העיקריים בשיטה של מיקור חוץ - לפירוט נוסף ראה באור 18.ג.4). בנוסף, הבנק מפעיל מערכות מחשוב עצמאיות שפותחו על ידו/או באמצעות בתי תוכנה.

השקעות והוצאות הבנק בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו בשנת 2014:

- הוצאות שנרשמו בדוח רווח והפסד הסתכמו בסך 191 מיליון ש"ח, מזה: 27 מיליון ש"ח נרשמו בהוצאות שכר ונלוות, 58 מיליון ש"ח בהוצאות פחת והפחתות ו- 106 מיליון ש"ח בהוצאות אחרות (בעיקר מיקור חוץ). הוצאות שנזקפו לרווח והפסד הינן בעיקר: שכר עובדים המבצעים תחזוקה ותפעול מערכות, הסכמי שירות ותחזוקה לחומרה ולתוכנה, עלויות אספקת מידע ועלויות תקשורת וטלפוניה.
- עלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נרשמו בדוח רווח והפסד כהוצאה, אלא נרשמו בשנת הדיווח כנכסים בדוח הכספי, הסתכמו בסך 62 מיליון ש"ח (לפני פחת), הבנק מיישם את תקן בינלאומי 38 בדבר נכסים בלתי מוחשיים. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות רק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, אם התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, אם צפויות הטבות כלכליות עתידיות, ואם לבנק כוונה ומקורות מספקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של

חומרה ותוכנה, וכן עלויות ישירות בגין עובדים. עלויות אלה נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן. עלויות עוקבות בגין תוכנה מוכרות כנכס אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

ג. יתרת הנכסים במאזן בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח מסתכמת בסך 175 מיליון ש"ח- ראה באור 6.

מסגרת הפעילות בתחום טכנולוגיית המידע

תחום טכנולוגיית המידע מאופיין, בין היתר, בתהליכים חוצי ארגון, שיש להם השפעה משמעותית על התנהלות הבנק. פעילות המחשוב בבנק מתבססת על מסמך מדיניות ניהול טכנולוגיית המידע של הבנק ("המסמך"), הנגזר מהוראת המפקח על הבנקים מס' 357.

כאמור, לבנק התקשרות מהותית רבת שנים עם לאומי בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות, אשר תנאיה העדכניים נקבעו במסגרת תוספת להסכם, אשר נחתמה בחודש דצמבר 2007, וחלה רטרואקטיבית מיום 1 בינואר 2007 ("הסכם לאומי"). עיקרי התוספת שנחתמה הנם:

א. הארכת הסכם לאומי לתקופה של 10 שנים (עד ליום 31 בדצמבר 2016);

ב. עדכון מודל ההתחשבות בין הצדדים, כולל הסדרים בקשר למערכות ספציפיות;

ג. שיפור רמת השירות לבנק תוך עיגונה בהסכם SLA (Service Level Agreement) מפורט.

על רקע הפקת לקחים מכשלים ותקלות שאירעו במערכת הבנקאית, הנחה המפקח על הבנקים את הבנקים לנקוט בצעדים שיצמצמו את פוטנציאל התממשות הסיכונים הנובעים מכשלים במערך טכנולוגיית המידע. כמו כן, הנחה המפקח על הבנקים את הבנקים לבחון מחדש תהליכים של ניהול שינויים וניהול תקלות, על מנת לחזק את התהליכים ולשפרם. הבנק נערך ופועל באופן שוטף על פי הנחיות אלו.

סניפי הבנק, כמו גם חלק מיחידות הביצוע והמטה, מקושרים לסביבת מחשוב ייעודית עבור הבנק במסגרת קריית שירות בנקאי (קש"ב) של לאומי, כאשר הפעילות השוטפת בסניפי הבנק מבוצעת כמעט במלואה במסגרת זו. על מנת להעריך את הבקורות המשולבות במסגרת שירותי התפעול הניתנים על ידי לאומי לבנק, מבוצעות בדיקות הן על ידי הבנק, הן על ידי לאומי והן על ידי גורמים מקצועיים בלתי תלויים.

פעילויות בקרה על פעילות לאומי הנוגעות להסכם מבוצעות במסגרת תהליך ISAE 3402 TYPE 2 - דוח על בקורות ששולבו במערך התפעול של לאומי ובדיקות על אפקטיביות הבקורות (המתייחס לבקורות לגבי שירותי תפעול מערכות המידע בבנק לאומי הניתנים לבנק אגוד) ובמסגרת תהליך AUP (המתייחס לבדיקות המבוצעות במסגרת נהלים מוסכמים עם הבנק לגבי נושאים המתייחסים למחשוב עבור בנק אגוד).

הבנק מפעיל מערכות מחשוב נוספות, שאינן נכללות במסגרת הסכם לאומי. מערכות אלה מנוהלות באחריות מערך מערכות מידע של הבנק וביניהן: מערכות מסחר ני"ע ומט"ח, מערכת ניהול משכנתאות, מערכת ניהול עסקי יהלומים, מערכת ניהול קשרי לקוחות, מערכות ה- BACK OFFICE (מערך אחורי) ומערכות ניהול ובקרה שוטפות של הבנק.

הבנק פועל באופן שוטף ומתמשך לשדרוג מערך טכנולוגיית המידע, מערך האיכות והבקרה, אבטחת המידע וההיערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית. בין היתר פועל הבנק בעניין זה למתן פתרונות מחשוב מתקדמים בתחומי התוכנה, החומרה והתקשורת, בהתאמה לצרכים העסקיים, התפעוליים והניהוליים השונים, בכלל זאת בתחום ניהול הסיכונים, תוך עמידה בדרישות הרגולציה, בדגש על הנחיות באזל, על כלל נדבכיהן והמודלים הרלוונטיים הנדרשים ליישום על-פיהן. בשל היותם עתירי עלויות ומשאבים ניהוליים ומקצועיים, מבוצעים תהליכים אלה על-ידי הבנק בהדרגה, על-פי סדרי עדיפויות הנגזרים, בראש ובראשונה, מהחובה לעמוד בדרישות הרגולטוריות הרלוונטיות, וכן מהצורך ליצור יתרון עסקי על בסיס

שיקולי עלות מול תועלת.

הבנק פועל בתחום זה תוך הטמעת איכות בתהליכי העבודה, בהתאמה לדרישות תקן האיכות ISO 9001:2008, עם זאת, למרות המשאבים שמשקיע הבנק בתחום זה, כיוון שמדובר במערכות מורכבות, לא ניתן למנוע לחלוטין את הסיכונים הנובעים מקיום תקלות בהן.

לעניין מערכות גיבוי ותוכניות המשכיות עסקית ראה פרק "ניהול סיכונים" תת "פרק סיכון תפעולי".

ספקים עיקריים ותלות בספקים

לבנק מספר ספקים בתחום מערכות המידע והמחשוב, ואלה העיקריים שבהם. בצד שמו של כל ספק שיש לבנק תלות בו, מצוין הדבר במפורש:

- א. **בנק לאומי** – ספק מערכות הליבה הבנקאיות ושירותי התפעול בקשר אליהן. לבנק תלות בלאומי, היות ולא קיימת חלופה מיידית זמינה למערכות המסופקות על-ידו, ונזק להן עלול לגרום לבנק לחשיפה או נזק מהותי.
- ב. **חברת FMR** – ספקית שירותי תוכנה לביצוע ובקרת מסחר בניירות ערך. קיימת לבנק תלות בנוגע לשירות אותו החברה מספקת, בשל היותה ספק מהותי בישראל של שירות זה.
- ג. **חברת מטריקס** – ספקית מערכת ניהול קשרי לקוחות CRM (Customer Relation Management) ושירותי תחזוקה ופיתוח של מערכת המשכנתאות של הבנק, וכן של מערכת הבקרה של החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ.
- ד. **חברת רויטרס** – ספקית מערכות מסחר במט"ח, מידע פיננסי וניהול עסקאות ריבית.
- ה. **חברת טלדור** – הפעלת מוקדי שירות והרשאות למשתמשים, שירותי תמיכה בציוד קצה.
- ו. **חברת סיברון** – ספקית שירותי תוכנה לביצוע מסחר בני"ע.
- ז. **חברת בלומברג** – ספקית מערכות מסחר במט"ח, מידע פיננסי ושירותי תוכנה לביצוע מסחר בני"ע.

פעילות חברות מוחזקות

להלן תיאור כללי של עיקר עיסוקיהן של חברות מוחזקות של הבנק, רווחיהן לפני הפרשה למס ואחריה, וכן פרטים בדבר דיבידנד, ריבית, דמי ניהול או תשלום אחר אותם זכאי הבנק לקבל:

חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ("החברה לנאמנות")¹

החברה לנאמנות הוקמה בשנת 1963. החברה עוסקת במתן שירותי נאמנות לקרנות נאמנות (על-פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994), למחזיקי ניירות ערך הנסחרים בבורסה, להנפקות פרטיות, וכן במתן שירותי נאמנות פרטיים (נאמנויות כספיות, שמירת מניות ועוד). רווחיה של החברה לנאמנות בשנים 2014 ו-2013 היו 14,476 ו-10,673 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו-9,013 ו-6,810 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס. עיקר הגידול נובע מגידול בהכנסות מתחום נאמנות לקרנות נאמנות.

אגוד ליסינג בע"מ ("אגוד ליסינג")²

אגוד ליסינג הוקמה בשנת 1996, והיא עוסקת במימון כלי רכב וצידוד בשיטת הליסינג המימוני ללקוחות הבנק וללקוחות אחרים. יתרת המימון שהעמידה אגוד ליסינג ללקוחותיה ביום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-316 מיליון ש"ח, לעומת 310 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. רווחיה של אגוד ליסינג בשנים 2014 ו-2013 היו 9,996 ו-11,158 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו-6,844 ו-8,300 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.) בע"מ ("א.ש.י.")³

א.ש.י. הוקמה בשנת 1998, ומשמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. היקף תיק ההשקעות של א.ש.י. עומד על כ-54 מיליון ש"ח, בתחומי השקעות שונים. בחלק מהשקעותיה שומרת לעצמה א.ש.י. את הזכות למנות נציג מטעמה המשמש כדירקטור או כמשקיף בדירקטוריון החברה בה בוצעה ההשקעה. א.ש.י. מחזיקה בחברת הבת, אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ ובחברה הנכדה אגוד חיתום ופיננסים בע"מ, שפרטים ביחס אליהן מפורטים להלן. רווחיה של א.ש.י. (לא כולל את ריווחי חברת הבת) בשנים 2014 ו-2013 היו 13,662 ו-16,566 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס, ו-18,244 ו-15,634 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ ("אגוד שוקי הון")⁴

אגוד שוקי הון הוקמה בשנת 1965, ועסקה עד ליום 21 בנובמבר 2010 בעיקר בפעילות הפצה וחיתום, כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (חיתום) תשס"ז - 2007 (להלן "תקנות החיתום"). ביום 21 בנובמבר 2010, החליט דירקטוריון אגוד שוקי הון על הפסקת פעילותה כחתם בהתאם לתקנה 3 (ה) לתקנות החיתום ובעקבות כך, החברה עברה למעמד "לא פעיל" כהגדרתו בתקנות החיתום. ביום 10 בינואר 2010 הוקמה חברה בת לאגוד שוקי הון, אגוד חיתום ופיננסים בע"מ (בעבר ועד לשינוי שמה ביום 15 בדצמבר 2010 - אגוד ייעוץ להנפקות (2010) בע"מ). רווחיה של אגוד שוקי הון (לא כולל את ריווחי חברת הבת) בשנים 2014 ו-2013 היו 84 ו-75 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו-70 ו-56 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

¹ הבנק מחזיק ב-9,599,999 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

² הבנק מחזיק ב-999,999 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

³ הבנק מחזיק ב-8,622,075 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. מניה אחת מוחזקת על ידי החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ.

⁴ בנק מחזיק ב-1,750,002 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. אחזקה באמצעות א.ש.י. (1,750,001 מניות) ורשומי בנק אגוד לישראל (1 מניה).

אגוד חיתום ופיננסים בע"מ ("אגוד חיתום")⁵

אגוד חיתום הוקמה בשנת 2011 ועוסקת במתן שירותי הפצה וחיתום, כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (חיתום) תשס"ז - 2007 (להלן "תקנות החיתום"). 80% ממניות אגוד חיתום מוחזקות בעקיפין על ידי הבנק (באמצעות אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ, חברה נכדה של הבנק) ו - 20% ממניות החברה מוחזקות על ידי חברה בשליטת מנכ"ל אגוד חיתום. בעקבות מימושה בשנת 2014 של אופציית PUT שהוקנתה לנותן שירותים בחברה למכירת מניות החברה המוחזקות על ידו לחברת אגוד שוקי הון חברה בשליטתו המלאה של הבנק, גדל שיעור ההחזקה של הבנק בעקיפין באגוד חיתום (באמצעות אגוד שוקי הון) משיעור של 75% לשיעור של 80%. תמורת הרכישה הינה כ- 0.2 מיליון ש"ח.

רווחיה של החברה בשנים 2014 ו - 2013 היו 1,372 ו - 1,362 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו - 1,004 ו - 1,035 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

אגוד הנפקות בע"מ ("אגוד הנפקות")⁶

אגוד הנפקות הוקמה בשנת 2005 על מנת לעסוק בהנפקה של תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק. אגוד הנפקות הנה תאגיד מדווח כמשמעו בחוק ניירות ערך, וזאת כל עוד יוחזקו בידי הציבור ניירות ערך שהונפקו על-ידיה. לפירוט בדבר הנפקות אגרות חוב שבוצעו במהלך השנה ואישור חברת מדירוג למסגרות גיוסי אגרות חוב, ראה באור 10 לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר הסכם פיקדונות בין הבנק לבין אגוד הנפקות- ראה באור 18.ג.(16). רווחיה של אגוד הנפקות בשנים 2014 ו - 2013 היו 1,592 ו - 2,029 אלפי ש"ח, בהתאמה. בהתאם להסדר עם נציבות מס הכנסה, החברה לא נישומה לצורכי מס והכנסותיה ו/או הוצאותיה לצרכי מס נכללות במסגרת הכנסות ו/או הוצאות לצורכי מס של הבנק.

כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ ("כרמל")⁷

בנק כרמל למשכנתאות והשקעות בע"מ ("בנק כרמל") עסק בתחום המשכנתאות. בשנת 2001 נחתם הסכם בין הבנק לבין קבוצת כרמל השקעות בע"מ, על-פיו רכש הבנק את מרבית הנכסים, ההתחייבויות והפעילות הבנקאית של בנק כרמל ובמקביל בוטל רישיון הבנק של בנק כרמל. בעקבות הביטול, שונה שמו של בנק כרמל לשמו הנוכחי. בעקבות רכישת הפעילות הבנקאית על-ידי הבנק, נרשמה בכרמל יתרת חוב אשר נושאת ריבית והפרשי הצמדה. רווחי כרמל נובעים בעיקר מיתרת חוב זו. רווחיה של כרמל בשנים 2014 ו - 2013 היו 6,803 ו - 8,767 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו - 4,472 ו - 5,758 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס. כרמל אינה עוסקת בפעילות חדשה אלא מתחזקת את תיק ההלוואות שרכש הבנק.

אגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ ("אגודים סוכנות לביטוח")⁸

אגודים סוכנות לביטוח עוסקת בביטוח חיים ללווים או בביטוח דירות מגורים הנעשים אגב הלוואה לדיור ללקוחות הבנק בהתאם לסעיף 11(ב)2 לחוק הבנקאות. רווחיה של אגודים סוכנות לביטוח לשנים 2014 ו - 2013 היו 1,112 ו - 343 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס, ו - 819 ו - 251 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

ליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ ("ליבלוב")⁹

ליבלוב הייתה בבעלות מלאה של בנק כרמל בעת שנרכשה על-ידי הבנק בשנת 2001. ליבלוב עוסקת בביטוח דירות מגורים הנעשה אגב הלוואה לדיור ללקוחות כרמל - בהתאם לסעיף 11(ב)2 לחוק הבנקאות. ליבלוב אינה עוסקת בפעילות חדשה, אלא מתחזקת את הפעילות הקיימת עד לסיימה. נתונה הכספיים של ליבלוב מאוחדים באלה של כרמל ראה לעיל.

⁵ הבנק מחזיק ב- 2,720,100 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. מוחזקות באמצעות אגוד שוקי הון בשיעור 80%. (עד יום 1 בינואר 2012 שיעור ההחזקה היה 85%).

⁶ הבנק מחזיק ב- 100 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

⁷ הבנק מחזיק ב- 11,625,041 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

⁸ הבנק מחזיק ב- 99 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

⁹ הבנק מחזיק ב- 100 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. אחזקה באמצעות כרמל - אגוד למשכנתאות בע"מ (99 מניות) וחברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (1 מניה) - חברות בת בבעלות מלאה.

אגודים בע"מ ("אגודים")¹⁰

אגודים עוסקות ברכישה והשכרה וכן באחזקה, ניהול ובינוי של נכסי הנדל"ן של הבנק, עבור הבנק ועבור חברות הבת שלו. נתוניה הכספיים של אגודים מוצגים בדוחות הסולו של הבנק.

אגוד מערכות בע"מ ("אגוד מערכות")¹¹

אגוד מערכות עוסקת במתן שירותי מחשוב לבנק ולחברות הבת שלו. נתוניה הכספיים של אגוד מערכות מוצגים בדוחות הסולו של הבנק.

אגוד כספים בע"מ (לשעבר אגוד קרנות נאמנות (א.ק.נ.) בע"מ) ("אגוד כספים")

דירקטוריון הבנק אישר בישיבתו מיום 16.1.14 התקשרות למכירת אגוד כספים (שימש תאגיד עזר של הבנק ללא כל פעילות עסקית, עד 2006 עסק בניהול קרנות להשקעות משותפות בנאמנות ופעילותו נמכרה בשנה זו).

אגוד עודפים בע"מ (לשעבר אגוד ניהול קופות גמל בע"מ) ("אגוד עודפים")¹²

פעילות אגוד עודפים (שעסקה בעבר בניהול קופות גמל) נמכרה בשנת 2006 לאיילון חברה לניהול קופת גמל בע"מ, חברה בשליטת איילון חברה לביטוח בע"מ, בשנת 2006 והיא כיום תאגיד עזר של הבנק. נכון לתאריך הדוח לאגוד עודפים אין פעילות עסקית והיא עוסקת אך ורק בהחזקת כספים שהתקבלו ממכירת נכסיה, החזקת כספי הונה העצמי וביצוע השקעות של כספים אלה ותשלומים המתייחסים להשקעות כאמור. רוחיה של אגוד עודפים לשנים 2014 ו-2013 היו 262 ו-532 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס, ו-195 ו-406 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

רשומי בנק אגוד לישראל בע"מ¹³

הוקמה בשנת 1954. נכון למועד הדיווח לא מתנהלת במסגרתה כל פעילות עסקית.

אחוזת יהודה בע"מ

החברה החזיקה נכס מקרקעין בתל אביב אשר שימש בעבר כסניף הבנק ונמכר במהלך שנת 2009. החזקתו היוותה את פעילותה העסקית. ביום 27 באפריל 2014 נרשם סטטוס החברה כ"מחוסלת מרצון".

אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ ("אימפקט ניהול")

ביום 30 בספטמבר 2014, הושלמה מכירת מלוא החזקות הבנק בחברת אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "אימפקט"), חברת ניהול התיקים שבשליטתו הבלעדית של הבנק, ל- "א.צ. אימפקט שערי אחזקות בע"מ", חברה בבעלות מר אלברט טובול (70%) ומנכ"ל אימפקט מר צחי רודניק (30%). לפירוט ראה דוחות מיידים של הבנק מיום 16 ביוני 2014 (אסמכתא 2014-01-092127), מיום 1 ביולי 2014 (אסמכתא 2014-01-103653) ומיום 19 באוגוסט 2014 (אסמכתא 2014-01-136776) ובאור 5 לדוחות הכספיים. למכירת אימפקט אין השפעה מהותית על עסקי הבנק.

חברת כספות הבנקים¹⁴

הוקמה ב-1968 למטרת רכישה, החזקה, ניהול ומכירה של כספות בבניין הבורסה ליהלומים ברמת גן, לצורך השכרת הכספות ללקוחות או לגופים אחרים. הבנק מחזיק ב-25% ממניות החברה והמחזיקים הנוספים הם בנק דיסקונט לישראל בע"מ (50%) ובנק לאומי לישראל בע"מ (25%). נכון למועד הדיווח לא מתנהלת בחברה כל פעילות עסקית.

תשואת הבנק על ההשקעות בחברות המוחזקות שפורטו לעיל בשנת 2014 הייתה 9.3% לעומת 8.7% בשנת 2013.

¹⁰ הבנק מחזיק ב-15,978,087 מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

¹¹ הבנק מחזיק ב-99 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

¹² הבנק מחזיק ב-850,000 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. פעילות קופות הגמל נמכרה בשנת 2006.

¹³ הבנק מחזיק ב-98 מניות רגילות בנות 0.0001 (שקל ישן) ערך נקוב כל אחת.

¹⁴ הבנק מחזיק ב-150,000 מניות רגילות ב' בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

השקעה אחרת

בנוסף, מחזיק הבנק בכ- 14% מהון המניות בחברה לפיתוח חוף התכלת (תל אביב-הרצליה) בע"מ, אשר בבעלותה חטיבת קרקע במרכז הארץ. שיעור אחזקותיו של הבנק בחברה עשוי לגדול מעבר לשיעור הקיים, אולם בשום מקרה לא יעלה על 20% מהון המניות של החברה, כל עוד עומדת בתוקפה המגבלה בדבר שיעור אחזקות מקסימאלי בתאגידים ריאליים בהתאם לפרק ג' לחוק הבנקאות. לפרטים נוספים בדבר אחזקה זו ראה באור 7 לדוח הכספי.

דיבידנד, ריבית ודמי ניהול שקיבל הבנק

להלן פרטים בדבר דיבידנד, דמי ניהול והשתתפות בהוצאות והכנסות (הוצאות) מימון, נטו, שקיבל הבנק או שהוא זכאי לקבל, מחברות הבת שלו, לשנים 2014 ו- 2013 באלפי ש"ח:

הכנסות (הוצאות) מימון (נטו)		דמי ניהול והשתתפות בהוצאות		דיבידנד		שם החברה
2013	2014	2013	2014	2013	2014	
(620)	(2,071)	189	234	-	-	אגוד השקעות ויזום (א.ש.י)
(106)	(65)	12	12	-	-	אגוד שוקי הון והשקעות*
(467)	(301)	90	90	-	-	חברה לנאמנות של בנק אגוד
(264)	*** (53)	90	*** 68	-	-	אימפקט - ניהול תיקי השקעות
7,946	9,027	42	42	-	-	אגוד ליסינג
(8,145)	(6,497)	2,894	2,400	6,560	5,742	כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות
(140,815)	(95,223)	42	43	-	-	אגוד הנפקות
(6)	(2)	48	48	-	-	אגוד חיתום ופיננסים**
(32)	(13)	1,749	1,370	-	-	אגודים סוכנות לבטוח
מאוחד בדוחות סולו של הבנק						אגודים
מאוחד בדוחות סולו של הבנק						אגוד מערכות
(525)	(257)	-	-	-	-	אגוד עודפים
(315)	-	-	-	37,468	-	אגוד כספים
מאוחד בכרמל אגוד למשכנתאות והשקעות						ליבלוב סוכנות לביטוח
* מאוחד בדוחות הכספיים של אגוד השקעות ויזום.						
** מאוחד בדוחות הכספיים של אגוד שוקי הון						
*** לתקופה של תשעה חודשים הראשונים של השנה- ראה באור 5.						

הסכמים, עסקאות ותשלומים בין חברות הקבוצה

א. הסכמי פקדונות עם אגוד הנפקות

הבנק ואגוד הנפקות בע"מ חתמו על הסכמי פקדונות בקשר עם הנפקות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים, לפירוט ראה באור 18.ג.16.

ב. הסכמי התחשבות

הבנק מספק באופן שוטף שירותים ניהוליים ותפעוליים לחברות הבת שלו, כגון: שירותים משפטיים, שירותי משרד, הנהלת חשבונות ובקורת פנימית של חברות הבת. על מנת להסדיר את היחסים החוזיים בינו לבין החברות כאמור, התקשר הבנק בהסכמים לפיהם משלמות חברות הבת לבנק סכומים מסוימים בגין השירותים או משפות אותו על ההוצאות התפעוליות ששולמו על-ידו בגין מתן השירותים כאמור לעיל.

ג. שטרי הון

- בין השנים 2000 ל-2005, העמיד הבנק לחברות הבת שלו שטרי הון כנגד העמדת הון עצמי בתנאים שלהלן:
1. **א.ש.י. - הוסכם**, כי שטר ההון מוצא כנגד סכום של 139 מיליון ש"ח, אותו העמיד הבנק לא.ש.י. בשיעורים ובמועדים עליהם יוסכם בין א.ש.י. לבין הבנק מפעם לפעם, וזאת על-ידי זיכוי חשבונה של א.ש.י. בסניף הראשי של הבנק. כל אחד מהסכומים כאמור יועמד לפירעון לפי דרישת הבנק, לא לפני חלוף שנה מתום השנה בה הועמד הסכום. שטר ההון יעמוד בדרגת פירעון עדיפה לפני כל החובות האחרים של א.ש.י. הוסכם כי הסכום כאמור לא יישא ריבית ולא יהיה צמוד בכל אופן שהוא.
  2. **אגוד הנפקות - הוסכם**, כי שטר ההון מוצא כנגד סך של 16 מיליון ש"ח אותו העמיד הבנק לאגוד הנפקות, וזאת בדרך של זיכוי חד פעמי של חשבונה של אגוד הנפקות במלוא הסכום.
  3. **אימפקט ניהול תיקי השקעות - שטר ההון שהונפק על ידי הבנק לחברה נפרע על ידי החברה.**
- לפרטים נוספים בדבר שטרי ההון ראה באור 5 לדוח הכספי.

ד. כתבי שיפוי

- דירקטוריון הבנק אישר מתן כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים שנכנסו לתוקף מיום 30 ביוני 2009 לחברות המאוחדות, לפירוט ראה ביאור 18.ג.(15).

ה. הסכמים בקשר לעובדים

- ביום 4 באוגוסט 1996 נחתם הסכם קיבוצי שהבנק ואגוד מערכות הנם צד לו, ועל-פיו התחייב הבנק להעסיק בחוזים אישיים רק עובדים במקצועות מסוימים במסגרת אגוד מערכות.

ו. התקשרויות נוספות

הבנק מקבל על בסיס קבוע ושוטף, ובתמורה, שירותים מחברות הבת שלו, כדלקמן:

1. אגודים (אחזקה, השכרה, ניהול ובינוי נכסי הנדל"ן של הבנק).
  2. אגוד מערכות (שירותי מחשוב).
- מתן השירותים של חברות אגודים ואגוד מערכות לבנק מהווה את עיקר פעילותן.

ז. מסגרות אשראי לחברות הבת

- הבנק מעמיד מפעם לפעם לחברות הבת בקבוצה, מסגרות אשראי לצורך ביצוע פעילותן השוטפת. נכון ליום 31 בדצמבר 2014, העמיד הבנק מסגרות אשראי לחברות הבת בהיקף של כ-332 מיליון ש"ח, בין כמימון ובין כערבות פיננסית.

- יחסי העבודה בבנק מושתתים על חוקת העבודה, על הסכמים קיבוציים המתעדכנים מעת לעת ועל הסדרים שונים המתגבשים, בעיקרם, בדיונים בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים. אוכלוסיית העובדים מן המניין בבנק נחלקת מבחינה תפקודית, כמו גם מבחינת תחולת הסכמי עבודה, לשלושה: פקידים, מנהלים ומורשי חתימה ובעלי חוזים אישיים.

להלן תמצית ההסכמים העיקריים שנחתמו עם נציגי הפקידים ונציגי המנהלים ומורשי החתימה:

א. פקידים

מערכת יחסי העבודה עם הפקידים מושתתת על הסכם קיבוצי מיוחד לעובדי הבנק (להלן: "חוקת העבודה") המתעדכן על ידי הסכמי שכר שוטפים. חוקת העבודה נערכה, בין הבנק לבין הסתדרות העובדים הכללית, בשנת 1990, והיא מסדירה את תשתית יחסי העבודה עם הפקידים, כגון: סדר קבלת עובדים, המשמעת בעבודה, סדר קידום עובדים, הזכויות לחופשה ומחלה, תוספות שונות המשתלמות לעובדים והתנאים לתשלום, זכויות סוציאליות, סדרי התפטרות ופיטורים, פיצויי פטורים וכד'. החוקה עומדת בתוקפה כל עוד לא יודיע צד מן הצדדים על רצונו בביטולה או בהכנסת שינויים בה. ביום 22 באוגוסט 1996 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בדבר הצטרפות הפקידים לקרן הפנסיה "עמית". על פיו, תשלומי הבנק לקרן הפנסיה מיום 1 באפריל 1995 יבואו במקום חובת תשלום מלוא פיצויי הפיטורים להם יכול הפקיד להיות זכאי על פי דין עבור אותה תקופה. בנוסף לאמור לעיל נעשים מידי תקופה הסכמים עיתיים, בהם מטופל עדכון השכר והתנאים הנלווים של הפקידים לדרגותיהם, וכן נושאים נקודתיים אחרים הטעונים הסדר. הסתדרות העובדים הכללית החדשה והסתדרות הפקידים/חטיבת עובדי הבנקים הינן צד לכל ההסכמים.

ב. מו"חים (מנהלים ומורשי חתימה)

את יחסי העבודה עם המו"חים מסדיר הסכם קיבוצי מיוחד משנת 1979, אשר מצמיד את תנאי השכר של המו"חים אל תנאי השכר של המו"חים בבנק לאומי (להלן: "הסכם היישום"). כן מתייחס הסכם היישום לזכאות מו"ח לבחור בהגיעו לגיל פרישה ונצבר לו וותק של 15 שנות עבודה בבנק (או במקרה של נכות או מוות אם נצבר לזכותו וותק של 5 שנים), בין קבלת פיצויי פיטורין והחיסכון בקופת התגמולים, לבין קבלת פנסיה מהבנק. בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד מיום 24 בפברואר 1997 הועבר ביטוחם הסוציאלי של המנהלים ומורשי החתימה בבנק אל קרן הפנסיה "עמית", החל מיום 1 באפריל 1995 כפי שנעשה אף לגבי הפקידים כמפורט לעיל. הסכם זה מסדיר את זכויות הפנסיה של מו"חים ותיקים לפי הקיים בבנק לאומי תוך שילוב עם קבלת הפנסיה מ"עמית". זכויות הפנסיה של מו"חים חדשים נצברים ב"עמית" בלבד. כמו כן קובע ההסכם כי התשלומים ל"עמית" בגין המו"חים החדשים באים במקום תשלום מלוא פיצויי הפיטורים לאותם מו"חים. בנוסף לאמור לעיל נעשים, מעת לעת, הסכמים בנושאים נקודתיים. לאחר תאריך המאזן נחתם הסכם שכר חדש בבנק לאומי לתקופה של 4 שנים שעיקריו הפחתת מנגנון עדכון השכר השנתי ושינויים בזכויות הפנסיה ומענקי יובלות- לפירוט נוסף ראה באור 15.ז.

ג. בעלי חוזים אישיים

ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, לכל חברי ההנהלה ולעובדים נוספים יש חוזי העסקה אישיים עם הבנק.

- להלן פרטים בדבר התפתחות מצבת כח האדם:

ממוצע משרות* שנתי		משרות* ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
1,241	1,233	1,233	1,238	הבנק
37	31	37	25	חברות מאוחדות
1,278	1,264	**1,270	**1,263	

* משרה - משרה מלאה לרבות שעות נוספות ספציפיות, שעות עבודה של עובדי קבלן ואחרים.
 ** מזה מנהלים ומורשי חתימה נכון ליום 31 בדצמבר 2014 - 262 (ליום 31 בדצמבר 2013 - 267).

- בשנת 2014 המשיך הבנק לשים דגש מיוחד על הכשרת עובדים ופיתוח המשאב האנושי ברמות השונות. הדרכות והכשרות מקצועיות מתבצעות במרכז ההדרכה של הבנק ובמקומות העבודה וניתנות באמצעות עובדיו המקצועיים. סגל המרצים הפנימיים ומומחי התוכן מונה כ - 50 איש מקרב עובדי הבנק ומנהליו. הדרכות והכשרות בתחומי הניהול, המכירות, ליווי אישי למנהלים ופיתוח ארגוני מתבססות על מנחים ויועצים ארגוניים חיצוניים. ההוצאות בגין הדרכה הסתכמו בשנת 2014 בסך של כ - 2 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. הנושאים העיקריים בהם התמקדה ההדרכה בשנת 2014 היו: ציות ואכיפה, פיתוח מנהלים בכל רמות הניהול בבנק, הכשרת עתודה ניהולית זוטרה, קליטה והטמעת מערכות מידע, שוק ההון, הכשרה מקצועית רחבה לכל מגזר לקוחות פרטיים ועסקיים והדרכות בנושאים רגולטורים שונים.

- בבנק קיים קוד אתי אשר גובש בתהליך מקיף תוך שיתוף גורמים שונים, בהם בעלי מניות, דירקטורים, מנהלים, עובדים, לקוחות וספקים, ומתוך הבנה עמוקה של אחריות הבנק מעצם היותו בנק וכארגון הפועל בתוך החברה בישראל. הקוד האתי הינו מכלול של ערכים וכללי התנהגות, המהווים מצפן להתנהגות אתית לכל העובדים והמנהלים. עקרונות הקוד אמורים לספק מסגרת להתנהגות אתית ראויה. הקוד האתי מורכב מחמישה ערכים מובילים והם: מקצועיות, שירות, מצוינות, הוגנות ויושרה, כבוד הדדי ויחס אישי.

בשנת 2014 המשיך הבנק בשילוב והטמעה רחבה של הקוד האתי בתהליכי העבודה של הבנק ובנהליו. במקביל התקיימו תהליכי עבודה של מוסדות האתיקה בבנק ובהן ועדת אתיקה המתכנסת אחת לרבעון.

- תוכנית פרישה ושינוי מדיניות פרישה - ביום 28 ביוני 2012 אישר דירקטוריון הבנק מסגרת לתוכנית פרישה בתנאים מועדפים, התוכנית הסתיימה בסוף שנת 2013 - לפירוט ראה באור 15.א. (5).

- ביום 12 בדצמבר 2012 נכנס לתוקפו חוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג-2012 (להלן: "תיקון 20"). בהתאם לקבוע בתיקון 20, על חברה ציבורית לקבוע מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה, וזאת לפי סעיפים 267א ו-267ב לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות").

ביום 19 בנובמבר 2013 פורסמה ונכנסה לתקופה הוראה מס' 301A להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, בעניין "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן: "הוראת התגמול בתאגיד הבנקאי"), אשר קובעת, בין היתר, כללים שמטרתם להבטיח שהסדרי התגמול בתאגיד הבנקאי יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות

ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי, זאת בהמשך לתיקון 20. הוראת התגמול בתאגיד הבנקאי תחול על כלל עובדי הבנק ועל כל סוגי התגמולים ובכלל זה כוללת ההוראה דרישות החלות לעניין "עובדים מרכזים" בתאגיד הבנקאי, כהגדרתם בהוראת התגמול בתאגיד הבנקאי, הכוללים בין השאר נושאי משרה בכירה- לפירוט ראה פרק "עדכוני חקיקה". לפיכך לאחר פרסום הוראת התגמול בתאגיד הבנקאי, הבנק התאים את המדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק שגובשה לפני תיקון 20, גם להוראות התגמול בתאגיד הבנקאי, ככל שנדרש.

• גילוי בנושא תגמול

מדיניות הבנק לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק (יו"ר, מנכ"ל, חברי הנהלה, יועצת משפטית ומבקר פנימי), אושרה באסיפה הכללית של הבנק ביום 6 בפברואר 2014 בהתאם לקבוע בסעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), וזאת לאחר אישורה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 31 בדצמבר 2013, ואישור ועדת התגמול מיום 26 בדצמבר 2014 (להלן: "מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה לנושאי משרה"). בנוסף, המדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה לנושאי משרה כוללת גם תכנית מענקים על פיה נקבע המענק השנתי לנושאי המשרה הבכירים בבנק אשר החליפה תכנית מענקים לנושאי המשרה הבכירים בבנק שאושרה בשנת 2011. לפרטים בנושא המדיניות לעניין נושאי משרה ותכנית המענקים לנושאי משרה ראה דוח מידי מיום 31 בדצמבר 2013 (אסמכתא 115228-01-2013) ובאור 15.ד. לדוחות הכספיים.

דירקטוריון הבנק אישר בחודש יוני 2014, לאחר ששקל את המלצות ועדת התגמול, מדיניות תגמול החלה על כלל עובדי הבנק ובכלל זה ביחס לתנאי הכהונה והעסקה של עובדים מרכזיים (כמפורט להלן) אחרים שאינם נושאי משרה בבנק והתאים את מדיניות התגמול לעובדי הבנק כפי שאושרה על ידו בעבר להוראת ניהול בנקאי תקין 301A: "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן: "הוראת התגמול בתאגיד בנקאי").

הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול הינו ועדת התגמול שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, בין היתר, לדון ולהמליץ לדירקטוריון על מדיניות התגמול לעובדים ולנושאי משרה בבנק, לבחון עמידתה של המדיניות בהוראות הדין, השפעתה של מדיניות התגמול על פרופיל הסיכון של הבנק והתאמתה לתאבון הסיכון של הבנק, וזאת בתדירות שנתית לפחות. כן דנה ועדת התגמול באישור מנגנוני תגמול לעובדים מרכזיים ולנושאי משרה ובהתקשרויות עם נושאי משרה בבנק לעניין תגמולם, תוך התייחסות לעניינים המפורטים במדיניות התגמול, על מנת להבטיח כי ההסכמים מאוזנים ואינם מסכנים את איתנותו ויציבותו של הבנק והמלצותיה מובאות בפני הדירקטוריון.

ועדת התגמול מורכבת מדירקטורים חיצוניים ומדירקטורים בלתי תלויים בלבד, ומכהנים בה כל הדירקטורים החיצוניים שמונו בהתאם לחוק החברות ומכהנים בדירקטוריון הבנק.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים השנתיים מכהנים בוועדת התגמול הדירקטורים הבאים: ה"ה זלמן סגל, יעקב ליפשיץ, ואלברטו גרפונקל (נציין כי מר עוזי ורדי-זר כיהן בוועדת התגמול עד ליום 21.8.14 וגב' מירי לנט שריר כיהנה בוועדת התגמול עד ליום 31.1.15, המועדים בהם סיימו כהונתיהם בדירקטוריון הבנק).

לצורך גיבוש מנגנוני תגמול ולצורך יישומם הסתייעו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק בשנת 2014 ברו"ח ממשד רה"ח E&Y.

במסגרת מדיניות התגמול שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק בחודש יוני 2014 הוגדרה רשימת התפקידים של עובדים מרכזיים שהינם עובדים אשר לפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק, בהתאם להוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין. כך הוגדרו כעובדים מרכזיים (בנוסף לנושאי המשרה הבכירה בבנק כהגדרתם בהוראה 301A) גם ראשי מערכים בבנק, ככל שאינם מועסקים במסגרת ההסכם הקיבוצי החל על מנהלים בבנק וכן דילרים מסויימים בנוסטרו ובחדר עסקות.

מדיניות התגמול תובא לדיון ולאישור האורגנים המוסמכים של הבנק אחת לשלוש שנים ודירקטוריון הבנק וועדת התגמול יפקחו ויקיימו מעקב לפחות אחת לשנה אחר ישומה בפועל ויבחנו את הצורך בהתאמתה, אם חל שינוי מהותי

בנסיבות שהיו קיימות בעת קביעתה או מטעמים אחרים, ובכלל זה יבחנו כי היא מקדמת את המטרות והיעדים אותם היא באה להגשים.

לעניין נושאי משרה ועובדים מרכזיים נוספים מדיניות התגמול חלה על תנאי כהונה והעסקה שיאושרו לעובדים אלו החל ממועד אישור מדיניות התגמול על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק, ואין במדיניות התגמול כדי לפגוע בהתקשרויות הקיימות (ובנוסחאות תגמול לעובדים או לקבוצות עובדים) במועד אישור מדיניות התגמול, בין הבנק לבין העובדים האמורים לעניין תנאי כהונתם והעסקתם בבנק, בכפוף לאמור בהוראות המעבר שקבע המפקח על הבנקים בעניין תחולת דרישות הוראת התגמול בתאגיד בנקאי על הסכמי תגמול פרטניים שאושרו לפני מועד פרסום הוראת התגמול בתאגיד בנקאי.

כן הוגדרו במסגרת מדיניות התגמול המטרות והעקרונות העומדים בבסיסה, ולפיהם מדיניות התגמול נועדה ליצור מערכת תמריצים לעובדי הבנק, במסגרת הסדרי השכר הקיימים בבנק, לעודד השגת יעדי הבנק ותכניתו האסטרטגית לטווח ארוך, תוך עמידה בתאבון הסיכון ואי נטילת סיכונים חריגים מעבר לסיבולת הסיכון של הבנק, ותוך שמירה על בסיס הון איתן ותמרוץ עובדים המאיישים תפקידי בקרה ופיקוח, בשים לב לחשיבות ורגישות תפקידיהם.

זאת ועוד, בגיבוש וקביעת "מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה לנושאי המשרה" בבנק, שקלו חברי ועדת התגמול והדירקטוריון גם את העניינים, הנתונים והשיקולים המפורטים בהוראת סעיף 267ב(א) ובתוספת הראשונה א' לחוק החברות, וביניהם את העניינים שחובה להתייחס אליהם במדיניות התגמול וכן את ההוראות שחובה לקבוע במדיניות התגמול, והכל תוך התאמת עקרונות מדיניות התגמול למטרות וליעדים אותם נועדה מדיניות התגמול של הבנק להגשים, לגודלו של הבנק, להיקף פעילותו ולאופי עסקיו ותוצאותיו על פני זמן.

מדיניות התגמול מביאה בחשבון בין היתר את התאמות התגמול להשכלתו, כישוריו, נסיונו המקצועי והישגיו של העובד. בקביעת מדיניות התגמול, הובא בחשבון רצון הבנק לשמר ולפתח את שדירת הניהול בבנק ולהבטיח את יכולתו של הבנק לגייס מנהלים איכותיים בעתיד תוך שמירה על מבנה תמריצים הולם, הכל בהתחשב בשיקולים ארגוניים כגון: עלויות תגמול ופערי תגמול רצויים בין הדרגים השונים בבנק, אופי פעילותו של הבנק, תכנית העבודה, מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, תוצאותיו העסקיות על פני זמן ובהתחשב בתחרותיות השוררת בענף הבנקאות, בגודלו של הבנק ובהשוואה למערכת הבנקאית.

עוד עוגנו במסגרת מדיניות התגמול עקרונות למנגנוני תגמול משתנה לעובדים מרכזיים, ולפיהם, בין היתר, תגמול משתנה יוענק עבור עמידה ביעדי ביצוע המתייחסים למטרות כלל ארגוניות כאשר יעדי הביצוע המקנים זכאות לתגמול משתנה יקבעו כך שלא יעודדו נטילת סיכונים מעבר לסיבולת הסיכון של הבנק. כן קובעת מדיניות התגמול יחס מירבי בין שיעור התגמול המשתנה לתגמול הקבוע לעובד (100% בגין שנה קלנדרית, למעט בתנאים חריגים בכפוף להוראות כל דין), עקרונות לפריסת מענק שיאושר בגין שנה מסוימת ולשלילת מענק, ותנאים לתשלום של תגמולים בגין סיום העסקה שאינם רכיב קבוע.

לעניין נושאי משרה העוסקים בסיכונים ובציות וביניהם, המבקר הפנימי, מנהלת הסיכונים הראשית והיועצת המשפטית הראשית של הבנק נקבע מנגנון תגמול משתנה אשר מבטיח אי תלות של גובה התגמול בעסקים עליהם הם מפקחים. כך בראש ובראשונה הוקצו ויוחדו מראש לכל אחד מנושאי המשרה הנ"ל חלקים מוגדרים מתוך עוגת התגמול המוקצית לכלל נושאי המשרה הבכירים אשר נקבעת אף היא בהתאם לפרמטרים מדידים שנקבעו מראש על ידי דירקטוריון הבנק. באופן זה מחד גיסא, מובטח לנושאי משרה אלו חלק מוגדר מתוך עוגת התגמול לה זכאים כלל נושאי המשרה הבכירים בבנק ומאידך גיסא, המשקל העיקרי של ציון נושאי המשרה הנ"ל לפיו נקבע התגמול המשתנה שלהם בפועל (בגבולות החלק "הנורמטיבי" שהוקצה להם מעוגת התגמול) מיוחס ל - BSC¹⁵ האישי שלהם שתלוי בביצועיהם (ולא בעסקים עליהם הם מפקחים).

עובדים נוספים בבנק העוסקים בסיכונים וציות, מועסקים במועד דוח זה תחת תנאיו של ההסכם הקיבוצי למנהלים בבנק.

¹⁵ גליון ציונים המשלב מדידה כמותית של פרמטרים שנקבעו מראש על ידי דירקטוריון הבנק ואשר משמש להערכתם.

סיכונים עיקריים שהובאו בחשבון בעת יישום מדדי תגמול לנושאי משרה בכירים כוללים, בין היתר, חריגה מתאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון להלימות ההון של הבנק, סיכוני אשראי, סיכוני ריכוזיות לווים ומפקידים, סיכון תפעולי, סיכוני נזילות וסיכוני ציות. דירקטוריון הבנק קבע מדדים הנגזרים מיעדים בתחום עמידה בסיבולת הסיכון של הבנק לסיכונים הנזכרים לעיל ואלו נכללים בציון הבנק לפיו נקבע עצם התגמול והיקף התגמול לנושאי המשרה. כן שולבו ב-BSC של נושאי המשרה הרלוונטיים, לפי העניין, מדדים שנועדו להבטיח יציבות ועמידה בסיבולת הסיכון לסיכונים הנ"ל. המדדים האמורים נכללים בתכנית המענקים לנושאי המשרה הבכירה שאושרה בשנת 2014. כן יובהר, כי במסגרת תכנית המענקים לנושאי משרה הוגדרו תנאי סף מינימליים (הכוללים שיעור תשואה מינימלי ויעד הון לנכסי סיכון מינימלי) אשר ככל שלא יתקיימו לא יהיו נושאי המשרה זכאים למענק.

יובהר, כי הציון לביצועי הבנק בהתאם למדדים ולכללים שנקבעו בתכנית המענקים לנושאי משרה בבנק מהווה את מרבית הציון של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק (80%) לעניין זכאותם למענק, ובאשר לנושאי המשרה האחרים ציון הבנק מהווה 20% מציון נושא המשרה, כאשר 60% מיוחס ל-BSC שנקבע לאותו נושא (ה-BSC כולל יעדים בתחום עיסוקו של נושא המשרה, יעדי ציות ובקרה ועמידה בסיבולת הסיכון התפעולי ככל שרלוונטית לפעילותו). 20% נוספים מציון יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל הבנק ונושאי המשרה הנוספים הינו ציון הערכה אישית על בסיס רשימת פרמטרים איכותיים שנקבעו מראש ואושרו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק. לעניין פרמטרים איכותיים להערכת היו"ר, המנכ"ל וחברי ההנהלה – ראה תכנית המענקים במסגרת ביאור 15.ד. לדוחות הכספיים.

ביצועי הבנק נמדדים על בסיס שלושה פרמטרים ראשיים בגינם ניתנים ציונים בסולם של 70-130 בכל פרמטר, כאשר במצבי קיצון של אי עמידה ביעדי סף יינתן ציון אפס. הפרמטרים ומשקלם הינם כדלקמן: תשואה להון 40%, ציון BSC (המורכב מפרמטרים בתחום היציבות, יעילות, צמיחה, ציות ובקרה וכן השוואה לתשואות המערכת הבנקאית) 45%, והלימות הון 15%. היקף המענק השנתי הכולל לנושאי המשרה בבנק נקבע על בסיס "התשואה המתוקנת" הנגזרת ממכפלת התשואה בפועל בציון הבנק הנקבע על פי ממוצע משוקלל של הפרמטרים האמורים בהתאם לכללים הקבועים בתכנית המענקים. במקרה בו התשואה המתוקנת של הבנק כאמור לעיל נמוכה מרף של 4% ייזקק מענק שלילי לחובת נושאי המשרה הבכירים בהתאם לתנאים הקבועים בתכנית המענקים.

בנוסף, בהתאם לתנאי תכנית המענקים לנושאי משרה, הדירקטוריון יהיה רשאי להחליט כי סכומי המענקים להם זכאים נושאי המשרה בבנק או חלקם יופחת ולקבוע גובה ההפחתה וכן לקבוע במקרים חריגים, של משבר כלל משקי או מערכתי או בבנק, אשר ינומקו בהחלטתו, כי לא יוענקו מענקים לבכירים באותה שנה רלוונטית.

עוד נקבע במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, כי נושא משרה ישיב לבנק סכומי תגמול משתנה ששולמו לו, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, וזאת באופן ובדרך שייקבעו על ידי ועדת התגמול.

ככל שבהתאם לתנאי תכנית המענקים לנושאי המשרה בבנק זכאי נושא משרה בגין שנה מסוימת למענק חיובי, סך המהווה 50% ממענק זה ישולם לנושא המשרה לאחר אישורו, כאשר תשלום יתרת המענק (50%) לו הוא זכאי ידחה וישולם בפועל בחלקים שווים בכל אחת משלוש השנים העוקבות לשנה הקלנדרית בה אושר המענק. התשלומים הנדחים מוצמדים למדד המחירים לצרכן ממועד אישור המענק, וכפופים למנגנון קיזוז כמפורט בתכנית המענקים.

לבנק אין תכניות תגמול משתנה במניות או מכשירים מבוססי מניות.

לעניין פרטים נוספים והיחסים הנחשבים להולמים בין התגמול המשתנה המירבי לתגמול הקבוע שנקבע על ידי הבנק בהתאם להוראה 301A- ראה במסגרת תיאור מדיניות התגמול ותכנית המענקים לנושאי משרה בביאור 15.ד לדוחות הכספיים.

תוכנית התגמול לעובדי הנוסטרו הינה על בסיס רווח מותאם סיכון, המכתיב הקבלה בין התשואה המושגת עבור פעילות השקעות הנוסטרו לבין רמת הסיכון אליה נחשף הבנק במונחים של נכסי סיכון. התכנית כוללת מרכיב של ציון בקרה (עמידה במגבלות ניהול הסיכונים, ציוני ביקורת פנימית ועמידה בציות לחוקים תקנות והנחיות רגולטוריות) והערכת מנכ"ל. כן כוללת התוכנית בונס שלילי כאשר ביצועי הנוסטרו הינם מתחת לסף שהוגדר מראש מיעד הביצועים

המינימאלי ומרכיב של תגמול ארוך טווח (50% מהבנוס משולם בתום השנה השוטפת והיתרה תשולם על פני שנתיים). הזכאות לבנוס על פי תוכנית זו מותנית בהשגת תשואה עודפת בהשוואה לתשואה של האגף העסקי. תכנית תגמול לדילרים בחדר עסקות כוללת מדדים הקושרים בין התוצאות העסקיות של חדר עסקאות והדסקים השונים על בסיס יעדים שהוגדרו מראש בתוכנית העבודה וביחס לממוצע חדר עסקות והדסקים בשלוש השנים האחרונות. כן מבוסס ציון הערכה לדילר על קריטריונים איכותיים שהוגדרו מראש. כמו כן, כוללת התוכנית מרכיב של תגמול ארוך טווח (50% מהבנוס משולם בתום השנה השוטפת והיתרה תשולם על פני שנתיים). בשנים בהן יתקיימו פרמטרים שליליים המתייחסים לביצוע הבנק כגון: תשואה נמוכה על ההון, תיבחן חלוקת התמריצים בהתאם לשיקול דעת מנכ"ל. תכניות התגמול לדילרים ולנוסטרו עתידות להתעדכן בכפוף להוראת התגמול בתאגיד הבנקאי.

- להלן גילוי כמותי של מדיניות התגמול לעובדי מרכזיים (כולל נושאי משרה בכירה) בגין שנת 2014:
- ועדת התגמול התכנסה 8 פעמים במהלך השנה, ושולם לחבריה תגמול בסך כ - 0.2 מיליון ש"ח.
  - 29 עובדים מרכזיים כולל נושאי משרה קיבלו תגמול משתנה.
  - לא הוענקו בונסים מובטחים שאינם תלויים בביצועים.
  - הוענק מענק בעת החתימה בסך כ - 0.3 מיליון ש"ח לעובד אחד.
  - תשלומי פיצויים מעל 100% בסך כ - 3 מיליון ש"ח שולמו לעובד מרכזי אחד.
  - סך יתרת התגמול הנדחה שטרם שולם במזומן כ - 3.2 מיליון ש"ח.
  - סך התגמול הנדחה ששולם במזומן כ - 2.8 מיליון ש"ח.
  - שווי כולל של תגמול בגין שנת הדיווח (במיליוני ש"ח):

נדחה	לא נדחה	
נושאי משרה		
-	18.9	תגמול קבוע מבוסס מזומן
-	0.3	תגמול משתנה מבוסס מזומן
עובדים מרכזיים		
-	8.5	תגמול קבוע מבוסס מזומן
0.8	0.8	תגמול משתנה מבוסס מזומן

- סך יתרת התגמול הנדחה שטרם שולם במזומן שחשוף להתאמות מפורשות כ - 3.2 מיליון ש"ח.
- הפחתות במהלך שנת 2014 עקב התאמות מפורשות הסתכמו בכ - 1.5 מיליון ש"ח.

- בחודש אוקטובר 2013 נחתם הסכם קיבוצי בגין מענקים עם ועד המנהלים ומורשי החתימה לשנים 2013-2016. הסכם זה זהה בהיקפו הכספי להסכם שהסתיים בשנת 2012. נוסחת גובה המענקים מבוססת על שעור התשואה השנתי על ההון, כאשר המענק מותנה בגובה התשואה ומשולם החל מתשואה של 6%. כמו כן, נחתם הסכם קיבוצי בו נקבע כי עובד שימונה לתפקיד ניהולי בכיר בבנק יעסק על פי חוזה עבודה אישי בלבד. בנוסף נחתם הסכם בעניין המחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה בנושא הפנסיה התקציבית, ראה באור 1.15. יצוין כי, בשנת 2014 נחתם הסכם שכר עם ועד הפקידים לשנה אחת בנוגע לעדכון השכר לשנה זו.
- בבאור 15.א.7). ניתנו פרטים על העתודות בגין פיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה. העתודות לפנסיה ולפיצויים עודפים הכלולות ב"סכום העתודות, נטו" מחושבות לפי הערכות אקטואריות. כמו כן, בבאור 15.ב ניתן פירוט להתחייבות למענקים בגין ותק עובדים ("מענקי יובל"). גם התחייבות זו מחושבת לפי הערכה אקטוארית. לעניין השפעת יישום התקינה האמריקאית בדבר זכויות עובדים החל מיום 1 בינואר 2015 ראה באור 1.1.1.

להלן פירוט התנועה בעתודות אלו בשנים 2014 ו-2013, כמו כן להלן פירוט לתנועה ב"סכום היעודות" לאותן השנים:

שינוי בערך נוכחי של ההתחייבויות האקטואריות - בשנת 2014 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מענקי יובל	פנסיה ופיצויים עודפים	
266.3	33.1	233.2	ערך נוכחי של ההתחייבויות 1.1.2014
13.0	3.6	9.4	עלות שירות שוטף (1)
24.0	2.1	21.9	הוצאות מימון (2)
(18.6)	(0.8)	(17.8)	הטבות ששולמו, נטו (3)
(8.3)	-	(8.3)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית (4)
(37.0)	(2.6)	(34.4)	הפסד (רווח) אקטוארי, נטו (5)
239.4	35.4	204.0	ערך נוכחי של ההתחייבויות 31.12.2014

שינוי בערך נוכחי של ההתחייבויות האקטואריות - בשנת 2013 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מענקי יובל	פנסיה ופיצויים עודפים	
234.8	27.3	207.5	ערך נוכחי של ההתחייבויות 1.1.2013
12.6	3.4	9.2	עלות שירות שוטף (1)
19.1	1.6	17.5	הוצאות מימון (2)
10.6	(0.1)	10.7	הטבות ששולמו, נטו (3)
(7.2)	-	(7.2)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית (4)
(3.6)	0.9	(4.5)	הפסד (רווח) אקטוארי, נטו (5)
266.3	33.1	233.2	ערך נוכחי של ההתחייבויות 31.12.2013

- עלות שירות שוטף הינה עלות הזכויות הפנסיוניות, עלות הפיצויים המוגדלים, ועלות מענקי היובל אותם "רכשו" העובדים תמורת שירותם בשנה השוטפת.
  - הוצאות המימון מהוות את הגידול בערך הנוכחי של העתודות, הנובע מכך שמועד סילוק "ההטבה" הפך קרוב יותר בשנה.
  - סעיף זה כולל הטבות ששולמו: תשלומי פנסיות לגמלאים, תשלומי מענקי יובל, תשלומים לעובדים שפרשו וויתרו על הפנסיה, ותשלומי פיצויים עודפים, והפקדות ומשיכות מנכסי התוכנית.
  - התשואה החזויה על נכסי התוכנית מביאה בחשבון שינויים בשווי ההוגן על נכסי התוכנית המוחזקים במהלך התקופה כתוצאה מהפקדות בפועל והטבות בפועל ששולמו. התשואה החזויה מבוססת על תחזיות שוק בתחילת התקופה. ההפרש בין התשואה החזויה לתשואה בפועל על נכסי התוכנית נכלל בהפסד/רווח אקטוארי.
  - הפסד/רווח אקטוארי נטו נובע מתיאומים על בסיס ניסיון (השפעות ההבדלים בין ההנחות האקטואריות לבין מה שהתרחש בפועל) וכן מהשפעות של שינויים בהנחות אקטואריות.
- הרווח האקטוארי בשנת 2014 נובע בעיקר מעדכון אומדן עליית השכר הראלי בחישוב ההתחייבויות האקטואריות בהתאם להערכת הנהלת הבנק ובעקבות הסכם שכר חדש בבנק לאומי מחודשי ינואר 2015. בנוסף ראה תת פרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

שינוי ביעודות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח):

2013	2014	
90	88	יתרת פתיחה
(8)	(3)	משיכות
6	7	רווח*
88	92	יתרת סגירה

* רווח הנובע כתוצאה משערך הקופה המרכזית לפיצויים, אשר נרשם בהתאם לאישור יתרה המתקבל מהגוף החיצוני בו מופקדים הכספים.

תיאור מצב המיסוי

- א. לעניין מכתב מאת רשות המסים המבקש לשנות את סיווג חברת הבת של הבנק, אגוד מערכות בע"מ מ"עוסק" ל"מוסד כספי" – ראה באור 18.ג.19).
- ב. לבנק ולחברות המאוחדות שומות סופיות או נחשבות כסופיות עד וכולל לשנת המס 2010.
- ג. הבנק הינו בעל מעמד של מתווך מורשה (Q.I) כהגדרתו בכללי רשויות מס הכנסה בארה"ב. משמעות מעמד זה הינה כי הבנק התקשר בהסכם עם רשויות המס בארה"ב לעניין תהליכי דיווח וניכוי מס מסוימים המתחייבים על פי הדין האמריקאי.
- ד. לעניין מכתב המפקח על הבנקים בנושא היערכות ליישום הוראות FATCA, ראה פרק "עדכוני חקיקה".
- ה. לפרטים נוספים לגבי מדיניות רישום המיסים בבנק והפרשה למיסים ראה ביאורים 1.ה.10 ובאור 28 לדוחות הכספיים.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

אפיון המגזרים נגזר בעיקר על פי תחום עיסוק הלקוחות. כללי החשבונאות שישומו בעריכת המידע הינם אלה המתוארים בבאור 31 לדוחות הכספיים.

• פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:¹

מגזר פרטי – המגזר מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות. כמו כן כולל המגזר עסקים קטנים אשר מנוהלים במסגרת אגף קמעונאות (בעלי היקף אשראי אשר אינו עולה על 0.5 מיליון ש"ח), ואת פעילות המימון לדירור.

מגזר עסקי – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים, בעלי היקף אשראי מעל 0.5 מיליון ש"ח, ממגוון ענפי משק – כאשר ענפי הליבה במגזר הינם בניה ונדל"ן (בדגש על ליווי בניה למגורים) ולקוחות פעילים בשוק ההון.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי – מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח ואת ניהול הנזילות. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות פוזיציות מטבע וריבית. כמו כן, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

• להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכלל בסעיף זה מרווח פיננסי על ההלוואות/פקדונות של הלקוחות. המרווח מחושב מעל מחיר מעבר הנקבע לכל סוג הלוואה ופקדון בהתייחס למשך חיים ממוצע, לאפיק ההצמדה הרלוונטי ותוך התחשבות ביעדים האסטרטגיים של הבנק. כן כלולה בסעיף זה ריבית חסרת סיכון על ההון המחושבת על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה הכנסות מריבית על אגרות חוב וכן הוצאות הנובעות מהצורך לשמור על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים אשר באות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

בשנת 2014 בוצע שינוי בשיטת מחירי המעבר בש"ח ובמט"ח. בהתאם למתודולוגיה שאושרה במחצית השנייה של השנה, הכנסות ריבית נטו כוללות התחשבות בין מגזרית בגין עודפי פקדונות. עבור כל תת מגזר מתווסף סכום חיובי/שלילי המייצג את מכפלת הפער בין יתרת הפקדונות ליתרת האשראי בשיעור שנתי של 0.25%. חיוב בינמגזרי ברמת הבנק בגין עודפי פקדונות נרשם תחת מגזר ניהול פיננסי, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש בשל חוסר מהותיות.

הכנסות שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה: הכנסות (הוצאות) בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (כנדרש על פי כללי חשבונאות), הכנסות מפעולות הבנק בנגזרים עבור עצמו, הכנסות ממימוש והתאמה של אגרות חוב, והכנסות ממימוש והתאמה של מניות.

¹ יצוין כי כל בנק מסווג את לקוחותיו למגזרים לפי פרמטרים שונים וכן מקצה הכנסות והוצאות למגזרים לפי פרמטרים שונים.

הפרשה להפסדי אשראי – נזקפת למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות – הוצאות ישירות שניתן לזהותן למגזר ספציפי, מיוחסות לאותו מגזר. יתר ההוצאות מיוחסות למגזרים השונים על סמך מתודולוגיית הקצאה המבוססת על פרמטרים שונים.

מיסים על ההכנסה – ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

תשואה להון – מהווה את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין האמצעים ההוניים המוקצים למגזר. האמצעים ההוניים מוקצים למגזרים על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של כל מגזר.

סיווג מחדש – מאגר הנתונים והמתודולוגיה המשמשים לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי הפעילות של הבנק הינם בתהליך מתמשך של טיוב, ובהתאם מבוצע, במידת האפשר, סיווג מחדש של התוצאות לתקופות השוואה. הבנק נמצא לקראת סיום הטמעת מערכת בח"ן (בנקאי, חשבונאי, ניהולי) - מערכת של בנק לאומי הכוללת, בין השאר, את התאמת נתוני מערכות המידע לנתוני הספרים החל מרמת העסקה.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי וסך הנכסים לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			א. רווח נקי
2013	2014	מגזר	
מיליוני ש"ח			
19	6	פרטי	
79	(5)	עסקי	
15	29	יהלומים	
27	16	ניהול פיננסי	
-	4	אחרים והתאמות	
140	50	סך הכל	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ב. סך הנכסים (יתרה ממוצעת)
2013	2014	מגזר	
מיליוני ש"ח			
9,171	9,745	פרטי	
12,632	12,846	עסקי	
1,363	1,310	יהלומים	
14,396	14,703	ניהול פיננסי	
1,726	1,544	אחרים והתאמות	
39,288	40,148	סך הכל	

מבנה המגזר

המגזר הפרטי של הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות וכן כולל את פעילות המימון לדיור ומימון אשראי לרכב. כמו כן, כולל המגזר עסקים קטנים בעלי היקף אשראי אשר אינו עולה על 0.5 מיליון ש"ח, המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות. השירותים ללקוחות המגזר ניתנים באמצעות סניפי הבנק, באמצעות מרכזי בנקאות פרטית - אגוד Premium, וכן באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה – אתר האינטרנט, האפליקציות הסלולריות והמוקד הטלפוני של הבנק (אגוד ישיר). מוצרים עיקריים של המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, יעוץ השקעות בניירות ערך, פקדונות, אשראי, כולל אשראי לרכב, כרטיסי אשראי, ומתן הלוואות לרכישה, חכירה, הרחבה, שיפוץ או בניה של דירת מגורים, ולכל מטרה, המובטחות על ידי משכון דירות מגורים.

כמו כן, כלולות במגזר פעילויות חברות בנות בגין לקוחות פרטיים ועסקיים קטנים.

על פי התוכנית האסטרטגית לשנים 2015-2017, ימשיך הבנק בהתרחבות הקמעונאית, בדגש על תחום האשראי הצרכני ועל המשך גיוס לקוחות המשכורת, וזאת במקביל לשימור והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים, תוך שמירה על איכות, היקף ותשואת תיק המשכנתאות, בהתחשב במצב השוק, במגבלות נכסי הסיכון ובמרווח.

להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2015:

- האצת קצב הגידול ומשקל הלקוחות הקמעונאיים בבנק תוך מיצוי פוטנציאל ההכנסות כנגד נכסי הסיכון, ותוך המשך פיתוח וטיוב הפריסה הסניפית, בין היתר באמצעות אמצעים משלימים.
- הרחבת הפעילות בתחום מוצרי הפאסיבה השונים ובעיקר גיוס פקדונות בין השאר לצורך הגדלת הפיזור בתחום המקורות והארכת המח"מ, וכן הרחבת תשתית הלקוחות המיועצים והעמקת הפעילות בקרב פעילי שוק ההון, וכמו גם הרחבת מקורות ההכנסה שאינם צורכים נכסי סיכון.
- הרחבה של היקף האשראי הצרכני, תוך שמירה על מסגרת נכסי הסיכון המתוכננת, בין היתר באמצעות העמקה ויצירה של שיתופי פעולה במיזמי אשראי (ראה גם פרק "הסכמים מהותיים", בנושא התקשרות הבנק עם "מימון ישיר") והקמת יחידה ייעודית לטיפול בתחום זה.
- גידול מתון בהיקף תיק המשכנתאות, תוך שמירה על תשואה מינימאלית נדרשת, וחיזוק הקשר שבין לקוח מוצר המשכנתא ליתר המוצרים הבנקאיים.
- המשך ביסוס מעמדו ומיצובו של הבנק וחיזוק המודעות אליו בתחום הקמעונאות.

המידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק בתחום השיווק והמחשוב, ועל הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרויות להשיג מטרות ולבצע פעילויות בתחומים אלו. המידע בפסקה נשען בין השאר, על ההערכות המקרו כלכליות הרלוונטיות של בנק ישראל וכן של ענף מחקר ומוצרים של הבנק. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר בשל הגורמים שלהלן: מידת ההצלחה בגיוס לקוחות חדשים, הסיכוי להשיג שיפור ביכולת הטכנולוגית (בין השאר בתחום האינטרנט). גורמים עיקריים נוספים העשויים להשפיע על התממשות המידע הינם: שינויים מקרו כלכליים, שינויים רגולטורים, מידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות, הצלחת מאמצי השיווק והצלחת השיפורים הטכנולוגיים המתוכננים.

מגבלות חקיקה, פיקוח תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על המערכת הבנקאית בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. בעקבות שינויים רגולטוריים שונים ובכללם המלצות הצוות להגברת התחרותיות והנחיות המפקח על הבנקים בוצעו במהלך השנה עדכונים בעמלות שונות ובהן עמלות דמי ניהול חשבון, עמלות הסליקה בכרטיסי אשראי ועמלות שונות בתחום ניירות הערך ועמלות ההפצה. כמו כן, החל מחודש אפריל גובה הבנק מחיר אחיד לניהול חשבון עובר ושב על פי שני מסלולים – בסיסי ומורחב. במקביל, נערך הבנק ליישום הוראת המפקח על הבנקים בנושא פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט וזאת גם כן כחלק מיישום המלצות הועדה להגברת התחרותיות בענף הבנקאות. לפירוט נוסף ראה גם פרק "עדכוני חקיקה". כמו כן, ראה בפרק "עדכוני חקיקה" הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור וכן תיקון צו הבנקאות (פירעון מוקדם של הלוואה לדיור) מיום 27 באוגוסט 2014.

התפתחות בשווקים של המגזר

במהלך שנת 2014 נמשכה הצמיחה המתונה של המשק הישראלי. הצמיחה בשנת 2015 צפויה להיות מושפעת בעיקר מהצמיחה העולמית הממותנת והמדיניות המוניטרית הנוכחית (ראה גם פרק "התפתחויות כלכליות"). חלקו של הציבור בשוק ההון ובשווקים הפיננסיים נותר ללא שינוי אך במקביל חלה עלייה במדדים. על מנת להעניק תמיכה נוספת לפעילות הכלכלית, בהעדרם של לחצים אינפלציוניים, המשיך בנק ישראל גם השנה במדיניות מוניטרית מרחיבה כפי שבאה לידי ביטוי במדיניות הורדת הריבית בשיעור מצטבר של כ-0.75 נקודת האחוז עד לרמה של 0.25% בסוף ינואר 2015. תהליך זה משפיע לשלילה על מרווחי הבנקים מפקדונות.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על הערכות מקרו כלכליות של בנק ישראל ושל ענף מחקר ומוצרים של הבנק. הצפי לעניין הרכב תיק הנכסים ומרווחי הבנקים מבוססים על הערכות הגורמים העסקיים בבנק. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, במידה והערכות המקרו, כולל לגבי הצפי לשיעור ריבית בנק ישראל, לא יתממשו.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בשנת 2014 המשיך הבנק בהטמעת מערכות מחשוב מתקדמות, הנוגעות למרבית פעילויות הליבה הבנקאיות במטרה להביא לשיפור התהליכים מול הלקוחות, כמו גם להפחתת כמות הניירת בסניפים. במהלך שנת 2015 צפוי הבנק להמשיך בבניית תשתית מתקדמת לשילוב יישומים נוספים למתן מענה לשירותים מתקדמים ותהליכי מכירה במקביל להעמקת פתרונות ערוצים ישירים, בין היתר ככלי להעמקת הפעילות ומניעת נטישה. במסגרת מערכת ניהול קשרי הלקוחות הוטמעו בשנת 2014 כלים נוספים לשיפור וייעול תהליך הגיוס, העמקת הפעילות ושימור הלקוח. במהלך שנת 2015 יורחבו השיפורים והתוספות למערכת. הרחבת השירותים הניתנים במסגרת הערוצים הישירים של הבנק, בין היתר ככלי תומך בגיוס, שימור והעמקת הפעילות עם הלקוחות הקיימים, צפויה להמשיך גם בשנת 2015, תוך המשך שידרוג התשתית ופיתוח מערכות הבנק. בנוסף, במהלך שנת 2015 צפויה להיכנס לשימוש מערכת סגורה להפקדת פקדונות, בכפוף למגבלות הרגולטוריות והכדאיות הכלכלית ובנוסף תיכנס לשימוש מערכת לפתיחת חשבונות באינטרנט. במהלך שנת 2014 יושמו שיפורים במערכות הבקרה והמסחר בתחום ניירות הערך. תהליך זה צפוי להימשך גם בשנת 2015 במקביל לבחינת מערכות מסחר מתקדמות בתחום פעילות המט"ח וניירות הערך.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק. הצפי עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר כתוצאה ממידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות ולהטמיע את המערכות הטכנולוגיות השונות.

גורמי הצלחה קריטיים למגזר – מחסומי כניסה ויציאה העיקריים של המגזר

- ניהול ובקרת סיכונים אשראי – סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי בפעילות במגזר. ניהול ובקרה מושכלים של סיכונים אשראי וקביעת דירוג הולם, הינם חיוניים למזעור הסיכונים ולהשגת רווחיות נאותה למגזר.
- מגוון מוצרי בנקאות והתאמתם ללקוח, ביניהם מוצרים ושירותים ייחודיים שלא מוצעים על ידי המתחרים.
- מוצרים הוגנים ומחירים תחרותיים.
- פריסת סניפים התואמת את האסטרטגיה העסקית של הבנק ופיתוח ערוצים ישירים.
- שמירה על רמת שירות נאותה.
- גיוס והכשרת כח אדם מתאים.
- הקמה ותחזוקה של מערכות מידע וטכנולוגיה, העונות על צרכי האסטרטגיה של המגזר.
- הקצאת תקציבי שיווק ופרסום לחיזוק המותג.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

במרבית המוצרים והשירותים הבנקאיים קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, חברות כרטיסי האשראי וחברות נוספות בתחום ההשקעות, דוגמת בתי השקעות, ברוקרים פרטיים וחברות ביטוח. יחד עם זאת, גופים אלו אינם מתחרים בשירותי העו"ש, בשירותי מערך התשלומים ובקבלת מכלול השירותים הפיננסיים תחת קורת גג אחת. כאמור לעיל, במהלך שנת 2014 נמשך יישומן של המלצות הצוות להגברת התחרותיות, מהלך הצפוי להביא להגברת השירותים הניתנים במסגרות חוץ בנקאיות, בעיקר בתחום השירותים הפיננסיים לעסקים קטנים ולמשקי בית, כמו גם שיפור יכולת התחרות של הבנקים הקטנים.

בנוסף, בחודש יוני אישרה ועדת הכספים של הכנסת את תקנות הקפ"מ, קרן פיקדונות ומלוות, אשר מאפשרות להחריג את קרנות הנאמנות מסוג קפ"מ מחוק הייעוץ, כך שלא רק יועצי ההשקעות בבנקים ימכרו אותן, אלא גם גורמים נוספים, כגון פקידי הבנק, וזאת במטרה להביא לעידוד הפעילות בשוק ההון.

כמו כן, יימשך תהליך יישום הרפורמה להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו, אשר החל בסוף דצמבר 2013, עשוי להביא לפגיעה בהכנסות הבנק, כפי שצוין לעיל, אך יחד עם זאת הוא טומן בחובו גם הקלות אשר עשויות להשפיע לחיוב על הפעילות בשוק ההון ועל פעילות הבנק.

מבנה התחרות במגזר

התחרות בתחום הלקוחות הפרטיים גברה במהלך השנים האחרונות ומקורה בעיקר בתחרות בין הבנקים כמו גם גופים חוץ בנקאיים (חברות ביטוח, בתי השקעות וכיו"ב), המציעים מוצרים קמעונאיים, כמפורט לעיל. בין הצעדים בהם הגופים השונים נוקטים ניתן למנות פתיחת סניפים חדשים, מתן הטבות מגוונות והרחבת השירותים הניתנים בערוצים הישירים, בין היתר כאמצעי להגדלת הנגישות והזמינות ללקוחות. בתחום המשכנתאות התעצמה התחרות בשנים האחרונות בעקבות ההכרה של הבנקים במוצר זה כמוצר עוגן ומנוף לגיוס לקוחות לפעילות בתחומים קמעונאיים נוספים. ההערכה היא כי מגמה זו תימשך בשנת 2015, גם כפועל יוצא של יישום הצוות להגברת התחרותיות, שמטרתה, בין היתר, להקל על חסמי מעבר של לקוחות בין בנקים, לשפר את המידע הקיים לגבי לקוחות פוטנציאליים ולהגביר את התשתית התחרותית בין הבנקים, אשר שניים מהם מחזיקים בנתח השוק העיקרי.

במהלך השנים האחרונות נוקט הבנק בצעדים שיווקיים מגוונים לגיוס לקוחות כמפורט בהמשך בתת פרק "שיווק והפצה", תוך יצירת בידול לעומת המתחרים כמענה לתחרות בענף. הצפי הוא שצעדים אלו יאפשרו לבנק להוסיף ולהגדיל את נתח פעילות המגזר בבנק.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על הערכות פנימיות של הגורמים העסקיים בבנק. המידע והצפי הללו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר עקב הגורמים שלהלן: התגברות עוצמת התחרות במגזר לקוחות זה, מידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות ומידת הצלחת הצעדים השיווקיים הננקטים על-ידי הבנק, וכן שינויים רגולטוריים.

שירותים ומוצרים חדשים במגזר

גיוס לקוחות חדשים והגדלת נתח פעילות הלקוחות מתבצעים, בין היתר, באמצעות פיתוח מוצרים חדשים והתאמת פעילות על פי צרכי הלקוחות.

• פיתוח שירותים:

הבנק פעל להרחבת הפריסה הסניפית, הרחבת פעילויות, הרחבת תשתיות ומערכות מחשוב, וכל זאת על מנת להעמיק ולהרחיב את הפעילות בקרב הלקוחות הפרטיים ומשקי הבית:

פריסת הסניפים – המשך יישום אסטרטגיית הסינוף.

אגוד Premium – בתחום הבנקאות הפרטית הבנק פועל באמצעות מרכזי Premium – ברמת גן ובחיפה. פעילות מרכזי הפרימיום תומכת בהרחבת פעילות והתמקדות בקרב לקוחות הבנקאות הפרטית בעלי עושר פיננסי מעל 1 מיליון ש"ח, תוך הענקת שירותים ברמה גבוהה ביותר ללקוחות. למרכזי הפרמיום גיוס מיטב היועצים המקצועיים להענקת שירות מקצועי, אישי וגמיש. במוקד הטיפול בלקוח עומדת תפיסה של מתן מענה מקצועי למכלול צרכיו של הלקוח. במתן שירות ללקוחות המגזר מושם דגש מיוחד על יצירת מערכת יחסים הדוקה וארוכת טווח.

אתרי האינטרנט ומערכות מסחר – במהלך שנת 2014 נמשכה התמיכה השיווקית בהטמעת והרחבת שירותי הבנקאות הדיגיטלית באינטרנט ובסלולר, במקביל להמשך שדרוגה של תשתית המסחר. בשנת 2015 תימשך הטמעתן של אפליקציות נוספות, לצד שימוש בתשתית הדיגיטלית הקיימת (אתרי האינטרנט, הסלולר ומערכות המסחר) ככלי נוסף לחיזוק נאמנות גיוס לקוחות, בין היתר באמצעות הגברת השימושיות.

• פיתוח מוצרים:

הבנק מפתח ומשווק **מוצרים חדשניים**, בתחומים השונים של הפעילות הבנקאית אל מול הלקוחות הפרטיים ובכלל זה בתחום הפקדונות, המאפשרים ללקוחות לגוון השקעות ולפזר סיכונים.

הבנק ממשיך בתהליך רחב היקף לגיוס לקוחות פרטיים. במסגרת זו, מוביל הבנק בשנים האחרונות קמפיין שיווקי, במרכזו "חשבון הפוך" המציע ללקוחות המצטרפים לבנק אגוד ליהנות מתנאים מועדפים בניהול חשבונם בתקופת ההטבה. להערכת הבנק חבילת "חשבון הפוך" נותנת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות מקבלי המשכורת: פטור מריבית חובה, ריבית זכות אוטומטית, ופטור מעמלות העו"ש המרכזיות – עמלת פקיד ועמלת ערוץ ישיר באמצעות מנגנון זיכוי. ההטבות ניתנות ללקוחות חדשים מעבירי משכורת. במקביל מציע הבנק ללקוחות ותיקים את מסלול "חשבון הפוך מתמיד" הכולל פטור מעמלות העו"ש המרכזיות באמצעות מנגנון זיכוי והטבת ריבית על יתרות העו"ש בחשבונם. קבלת ההטבות מותנית בהעברת משכורת בסכום מינימלי ובהיקף הפעילות בחשבון. מהלך זה הינו ייחודי ומוגע בליבת פעילות הלקוח הפרטי עם הבנק ומהווה שלב נוסף ביישום האסטרטגייה העסקית של הבנק.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק, הנערכות בהתאם להערכת הגורמים העסקיים בבנק וכוללות, בין השאר, הסתמכות על פילוח נתוני הבנק. המידע עלול שלא

להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בגורמים העיקריים שלהלן: תנאי המקרו של השוק, שינויים רגולטורים המשפיעים על הכנסות מגזר זה, מידת ההצלחה של הבנק בהגשמת תוכניותיו הפנים ארגוניות ויישומן של המערכות הטכנולוגיות.

שיווק והפצה

בשנת 2014 המשיך הבנק להשקיע מאמצי שיווק ומשאבים לגיוס לקוחות חדשים, בעיקר בקרב אוכלוסיית לקוחות מקבלי המשכורת והבנקאות הפרטית. במהלך שנת 2015 ימשכו המאמצים לגיוס לקוחות משכורת חדשים, תוך מתן דגש על טיפוח נאמנות, שימור לקוחות וצמצום הנטישה, במקביל להמשך פיתוח ערוצי הבנקאות הישירה לשם הגדלת הזמינות והנגישות של שרותי הבנק.

השיווק מתבצע באמצעות פרסום באמצעי המדיה השונים ובהם שלטי חוצות, טלוויזיה, רדיו ואינטרנט, לרבות שימוש שיווקי במסכים אלקטרוניים ועלוני מידע בסניפים תוך שמירה על תמהיל מדיה אפקטיבי ומקסום תקציב הפרסום, כמו גם על מיצוי הפוטנציאל הקיים בקרב לקוחות הבנק. בנוסף ננקטות פעילויות מקומיות באזורי המיקום של הסניפים, באתר האינטרנט של הבנק, ודיוור ישיר ללקוחות.

בבנק אגוד פועלים שני מוקדים טלפוניים - מוקד אגוד ישיר ומוקד המכירות. אגוד ישיר משמש כערוץ בנקאי משלים לפריסת הסניפים של הבנק ומתמקד במתן שירות בנקאי ללקוחות הבנק. במהלך שנת 2014 הורחבה פעילות המכירה היוזמת במוקד המכירות ותמיכתו במבצעי גיוס הלקוחות והמכירות, במקביל להגדלת חלקו בטיפול בפעילות הלקוח והפעילות העסקית, כל זאת תוך התייעלות וניצול אופטימאלי של המשאב האנושי. במהלך שנת 2015 בכוונת הבנק להמשיך במגמה זו, תוך חתירה לשיפור השירות והזמינות ללקוחות וכגיבוי לסניפים בשעת חירום.

בתחילת שנת 2015 הוקם מרכז הלוואות המרכז את הטיפול במתן הלוואות ללקוחות שאינם לקוחות הבנק.

המידע לגבי יעדי הבנק, המופיע בפסקה זו, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכנית העבודה של הבנק, ועל הערכות הגורמים העסקיים בבנק. המידע עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בגורמים העיקריים שלהלן: שינויים רגולטורים המשפיעים על הכנסות מגזר זה, מידת ההצלחה של הבנק בהגשמת תוכניותיו הפנים ארגוניות ויישומן של המערכות הטכנולוגיות.

הון אנושי

במהלך השנה מבוצעות הכשרות שוטפות והדרכות בתחום המכירות, השיווק והשירות, וכן בתחומים מקצועיים אחרים. בשנת 2014 הושם דגש על תכנון והכשרת עתודות ניהול, העמקת הידע המקצועי ויישום תוכניות לחיזוק ידע והסמכה, וכן נמשך תהליך הטמעת ערכי הקוד האתי וחיזוק המודעות לערכי הבנק לאיסור הלבנת הון ולציות. בשנת 2015 מתכוון הבנק להמשיך בביסוס תשתית ההון האנושי, בדגש על התייעלותו וטיובו, בין היתר כפועל יוצא של תוכנית הפרישה שיושמה (לפירוט ראה פרק "הון אנושי"), במקביל לבניית מאגר עתודה ניהולית.

בשנת 2014 הסתכם מספר המשרות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר ב-664 משרות.

הליכים משפטיים

פרטים נוספים בדבר הליך משפטי הנוגע לפעילות לקוחות הפרטיים ומימון לדיוור בפרט, ראה בפרק "הליכים משפטיים" ובחוות דעת רואי החשבון המבקרים.

הסכמים או הסדרים מיוחדים

ראה פירוט בפרק "הסכמים מהותיים" תת פרק "שירותים ותחומי פעילות המעוגנים בהסכמים או הסדרים מיוחדים" – בדבר כרטיסי אשראי, ייעוץ פנסיוני ורכישת זכויות בתיק הלוואות צרכניות.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר הפרטי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
סך פרטיים	מימון לדיור	עו"ש עסקי (1)	לקוחות פרטיים	סך הכל	מימון לדיור	עו"ש עסקי (1)	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
282	96	23	163	268	96	17	155	הכנסות ריבית נטו:
-	-	-	-	4	(5)	1	8	- מחיצוניים
123	13	13	97	117	10	11	96	- בינמיגזרי
1	-	-	1	1	-	*	1	הכנסות שאינן מריבית:
406	109	36	261	390	101	29	260	- מחיצוניים
8	12	1	(5)	10	(3)	2	11	- בינמיגזרי
373	72	35	266	372	76	34	262	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
25	25	*	*	8	28	(7)	(13)	הוצאות תפעוליות ואחרות
6	6	*	*	2	6	(1)	(3)	- מחיצוניים
19	19	*	*	6	22	(6)	(10)	- בינמיגזרי
3.9%	6.9%	-	-	1.1%	6.8%	(29.7%)	(4.6%)	רווח (הפסד) לפני מיסים
9,171	7,383	322	1,466	9,745	7,636	272	1,837	הפרשה למיסים על הרווח
17,025	370	1,636	15,019	17,121	443	1,405	15,273	רווח נקי (הפסד)
5,247	2,988	240	2,019	5,805	3,330	209	2,266	תשואה להון
12,298	-	2,905	9,393	13,151	-	2,639	10,512	יתרה ממוצעת של נכסים
239	-	-	239	3	-	-	3	יתרה ממוצעת של התחייבויות
								יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
								יתרה ממוצעת של ניירות ערך
								יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
								הכנסות ריבית נטו:
145	80	6	59	168	87	4	77	מרווח מפעילות מתן אשראי
114	-	9	105	83	-	5	78	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
23	16	8	(1)	21	4	9	8	אחר
282	96	23	163	272	91	18	163	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

(1) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 500 אלפי ש"ח.

הרווח הנקי הסתכם בשנת 2014 ב-6 מיליון ש"ח לעומת 19 מיליון ש"ח בשנת 2013. תשואת הרווח הנקי על ההון בשנת 2014 הייתה 1.1% לעומת 3.9% בשנת 2013.

סך הכנסות המגזר הסתכמו בשנת 2014 ב-390 מיליון ש"ח לעומת 406 מיליון ש"ח בשנת 2013. הכנסות ריבית נטו הסתכמו ב-272 מיליון ש"ח לעומת 282 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2014 חלה עליה בהכנסות המימוניות בתחום האשראי, כתוצאה מעליה בהיקפים ומגידול במרווחים אולם, עליה זו קוזזה על ידי ירידה בהכנסות מפיקדונות, בעיקר עקב ירידת ריבית בנק ישראל. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-118 מיליון ש"ח לעומת 124 מיליון ש"ח בשנת 2013. הירידה נובעת בעיקר כתוצאה מיישום תקן חשבונאי בנושא מדידת הכנסות ריבית (לפירוט ראה ביאור 2.ד.1) ומהשפעת יישום המלצות מסקנות הצוות להגברת התחרותיות והנהגת סלי עמלות החל מיום ה-1 באפריל 2014.

ההוצאות הסתכמו ב-372 מיליון ש"ח לעומת 373 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של כ-0.3%. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2014 ב-10 מיליון ש"ח לעומת 8 מיליון ש"ח בשנת 2013. ברבעון הרביעי לשנת 2014 נרשם גידול של כ-14 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית (כתוצאה ממנו נגרם קיטון ברווח הנקי של 10 מיליון ש"ח) עקב יישומה של הוראת בנק ישראל מיום ה-19 בינואר 2015 על פיה הבנקים נדרשים לבצע התאמה בשיעור שלא יפחת מ-0.75% למקדם ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי צרכני (לפירוט נוסף ראה 1.ה.5), וזאת לעומת גידול חד פעמי של כ-12 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית עקב יישום לראשונה של הוראת בנק ישראל בדבר הפרשה מעבר לנדרש לפי עומק פיגור בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מסך ההלוואות לדיור. ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של מגזרי הפעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

ההיקף הממוצע של התחייבויות המגזר (שעיקרם פיקדונות הציבור), הסתכם בשנת 2014 בכ-17 מיליארד ש"ח, בדומה להיקף הממוצע בשנת 2013. ההיקף הממוצע של נכסי המגזר (שעיקרם אשראי לציבור) הסתכם בשנת 2014 בכ-9.7 מיליארד ש"ח לעומת כ-9.2 מיליארד ש"ח בשנת 2013, גידול של כ-5%.

מימון לדיור – הרווח הנקי הסתכם בשנת 2014 ב-22 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי בסך 19 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות הסתכמו ב-101 מיליון ש"ח לעומת 109 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בהוצאות חלה עליה בשיעור של כ-6% (כ-4 מיליון ש"ח), מזה כמחצית כתוצאה מעדכון מספר המשרות המיוחסות למגזר. ההכנסה מהפסדי אשראי בשנת 2014 הסתכמה ב-3 מיליון ש"ח וזאת לעומת הוצאה להפסדי אשראי בסך 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בשל יישום לראשונה של הפרשה מעבר לעומק הפיגור כאמור לעיל.

יתרת האשראי המאזני להלוואות לדיור הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 בכ-7.7 מיליארד ש"ח (לרבות משכנתאות לקבוצות רכישה), גידול בשיעור של כ-3.0% לעומת 31 בדצמבר 2013.

סך ההלוואות החדשות שהועמדו בשנת 2014 הסתכם בכ-1,666 מיליון ש"ח לעומת 1,724 מיליון ש"ח בשנת 2013. הרחבה נוספת בדבר סיכונים בתיק ההלוואות לדיור ראה גם בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" תת פרק "ניהול האשראי".

לפירוט בדבר עדכוני חקיקה ויזמות חקיקה והסדרה לגבי הלוואות לדיור- ראה פרק "עדכוני חקיקה".

מידע על הלוואות חדשות שבוצעו לרכישת דירת מגורים בבטחון משכנתא והיקפי מיחזור הלוואות

בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
מיליוני ש"ח		
1,417	1,326	כספי הבנק
1	.*	כספי האוצר
2	2	הלוואות עומדות
1,420	1,328	סה"כ הלוואות חדשות
304	338	הלוואות שמוחזרו
1,724	1,666	סה"כ הלוואות שבוצעו

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

לקוחות פרטיים – בשנת 2014 נרשם הפסד בסך 10 מיליון ש"ח וזאת לעומת רווח זניח בשנת 2013. ההכנסות הסתכמו ב- 260 מיליון ש"ח לעומת 261 מיליון ש"ח בשנת 2013. נרשמה עלייה בהכנסות מאשראי שקוזזה בעיקר על ידי ירידה בהכנסות מפיקדונות, עקב ירידת ריבית בנק ישראל. הוצאה להפסדי אשראי הסתכמה בסך של 11 מיליון ש"ח לעומת הכנסה מהפסדי אשראי בסך 5 מיליון ש"ח שנרשמה בתקופה המקבילה, הגידול נובע בשל יישום לראשונה של מקדם הפרשה קבוצתית בגין אשראי צרכני בשיעור שלא יפחת מ-0.75% כאמור לעיל. בהוצאות תפעוליות ואחרות חל קיטון של כ- 2%.

מבנה המגזר

המגזר העסקי של הבנק כולל לקוחות עסקיים במגוון ענפי המשק השונים. הלוחים המשתייכים למגזר זה הינם לוחים עסקיים בעלי היקף אשראי מעל-0.5 מיליון ש"ח. הבנק מספק ללקוחות העסקיים מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, כאשר ענפי הליבה בהם המגזר מתמחה הינם: בניה ונדל"ן (בדגש על ליווי בניה למגורים) ולקוחות פעילי שוק הון. כמו כן כלולות במגזר פעילויות חברות בנות בגין לקוחות עסקיים (לרבות שירותי נאמנות לקרנות). שירותי הבנקאות ללקוחות המגזר ניתנים ברוב סניפי הבנק. המוצרים והשירותים של מגזר זה מותאמים לצרכי הלקוחות וכוללים בעיקר: מימון פעילות שוטפת, מימון השקעות, ליווי פרויקטים בענף הנדל"ן בעיקר למגורים, שירותים פיננסיים, פעילות סחר-חוץ, עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ושירותי יעוץ השקעות הניתנים בסניפים ובחדרי העסקאות של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

על פי התוכנית האסטרטגית לשנים 2015-2017, בכוונת הבנק להמשיך לשמור על רמת הפעילות בענפי הליבה במקביל להעמקת הפעילות בתחומים פוטנציאליים נוספים שאינם מפעילות הליבה, בין השאר על ידי שיתופי פעולה עם גופים אחרים, תוך שמירה על איכותו הגבוהה של תיק האשראי והגדלת הפיזור בו, הן מההיבט הענפי והן מהיבט גודל הלווה. בנוסף, ישנם הבנק דגש על הקפדה על הקשר שבין התשואה למכלול הסיכונים הנובעים מהפעילויות השונות ועל מיצוי פוטנציאל ההכנסות מלקוחות ותיקים וחדשים, תוך שמירה על מסגרת נכסי הסיכון שנקבעה בתכנון ההון של הבנק, ובכפוף לתיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק. להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2015:

- התאמת היקף תיק האשראי העסקי והרכבו, לצורך עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו, לרבות יעדי ההון שנקבעו, תוך שיפור והתאמה של התשואה והמרווח לסיכון הלקוח.
- המשך התמחות בתחומי הליבה במקביל להתרחבות למגזרים עסקיים נוספים, תוך התייחסות למצבי השוק המשתנים בארץ ובעולם.
- הקטנת הריכוזיות הענפית וריכוזיות הלוחים, תוך שמירה על האיכות הגבוהה של תיק האשראי.
- התאמת מדיניות האשראי ותהליכי העבודה לדרישות הרגולטוריות המתעדכנות.
- מיצוי פוטנציאל ההכנסות מלקוחות ותיקים וחדשים תוך התמקדות בתחומים שאינם צורכים נכסי סיכון לצורך הגדלת ההכנסה.

המידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק, ועל הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרויות להשיג מטרות ולבצע פעילויות בתחומים אלו. המידע בפסקה נשען בין השאר, על ההערכות המקרו כלכליות הרלוונטיות של בנק ישראל וכן של ענף מחקר ומוצרים של הבנק. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר בשל הגורמים שלהלן: תנאי המקרו של השוק, רמת הריבית במשק, מידת התחרות במשק, שינויים רגולטורים המשפיעים על הכנסות מגזר זה ומידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים ורשות ניירות ערך. האמור להלן משקף מגבלות ספציפיות החלות על המגזר: על פי הוראת ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה על גובה החבות המותרת ללווה בודד, לקבוצת לווים, לקבוצת לווים בנקאית ולסך החבות נטו הכוללת של הלווים, קבוצת הלווים וקבוצת הלווים הבנקאיות שחבותם נטו עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, ללקוחות המוגדרים כ"אנשים קשורים" לבנק ולחבות בגין עסקות למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים. כמו כן מוגבל שיעור האשראי המותר לכל ענף משק ביחס לאשראי הכולל בבנק. למגבלות אלו עלולה להיות השלכה על אופן היקף פעילות המגזר העסקי בבנק עם אותם לקוחות.

יתרת האשראי וסיכון האשראי המיוחסים ללקוחות מגזר זה רגישים לשינויים חיצוניים כגון: רמת הצמיחה העולמית והמקומית, משברים ענפיים, תנודות בשערי חליפין, מדד המחירים לצרכן, התפתחות שיעורי הריבית, מיזוגים ורכישות של חברות, שינויים בהסכמים בין בעלי מניות לגבי מאפייני השליטה שלהם בחברות וכיוצ"ב.

היקפי הפעילות במגזר מושפעים גם מיעדי ההון ותכנון ההון של הבנק (לפרטים ראה פרק "הלימות ההון"), כמו גם מתאבון הסיכון וסיבולת הסיכון (לפרטים ראה פרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם"), כפי שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק.

במהלך שנת 2014 נמשכה הטמעת התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 – "דירקטוריון" (המתייחסת למעורבות דירקטוריון תאגיד בנקאי באישור אשראים) ובמהלך שנת 2015 יפותחו כלים נוספים לתמיכה ביישום ההוראה. בנוסף, במהלך שנת 2014 החל הטיפול ביישום הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 – "ניהול סיכון אשראי" והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 בכל הנוגע למתן חוות דעת של אגף בקרות וניהול סיכונים לגבי אשראים מעל היקף מסוים. במהלך שנת 2015 צפוי להימשך היישום וההטמעה של הוראות אלו, בד בבד עם המשך הטמעת מדיניות האשראי, עדכון הכללים, המדדים, הפרמטרים ותהליכים נוספים הנוגעים לאישור אשראים, לניהול תהליכי אשראי ולבקרה עליו בבנק. לגבי מגבלות חקיקה נוספות - ראה פירוט בפרק "עדכוני חקיקה".

התפתחות בשווקים של המגזר

פעילות המגזר העסקי של הבנק מושפעת מקצב הצמיחה במשק, מהמדיניות המוניטארית והפיסקאלית, מרמת הביקושים בשוק המקומי והעולמי, מהתנודתיות בשוק ההון, מהמצב הביטחוני ומאירועים ביטחוניים המשפיעים על ענף התיירות בעיקר, ועל השקעות תושבי חוץ. הצמיחה העולמית המתונה במהלך שנת 2014 נתנה את אותותיה גם על קצב צמיחת המשק הישראלי, כפי שבאה לידי ביטוי בפרמטרים הכלכליים המרכזיים ובהם קצב הגידול בתוצר, בצריכה הפרטית, בהשקעה בנכסים קבועים וביצוא הסחורות והשירותים. לנוכח זאת עודכנה התחזית המאקרו-כלכלית של בנק ישראל לשנת 2015 ועל פיה הצמיחה בתוצר המקומי הגולמי תעמוד על שיעור של 3.2%. לפרטים נוספים ראה פרק "התפתחויות כלכליות".

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על הערכות מקרו כלכליות של בנק ישראל ושל ענף מחקר ומוצרים של הבנק. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, במידה והערכות המקרו לא יתממשו, בין השאר כתוצאה משינויים בכלכלה המקומית והעולמית.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מערכות המידע המשמשות את המגזר העסקי מיועדות לסייע בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק. המגזר העסקי עוסק באופן שוטף בשיפור ועדכון המערכות הטכנולוגיות המשמשות אותו.

בבנק מתקיים תהליך מתמשך של שיפור וטיוב מערכות המידע, שמטרתו שיפור השירות, תוך מתן אפשרות לניהול הדוק יותר של נכסי הסיכון בתחום האשראי ומעקב אחר התאמת מרווח האשראי והתשואה לנכסי סיכון, כל זאת במקביל לבחינת ההשפעה על מדדי הריכוזיות. במהלך שנת 2015 יבוצע מיכון נוסף לתמיכה וייעול של תהליך העמדת האשראי ובקרה על מדדי הריכוזיות.

הבנק פועל לשיפור כלים ושדרוג מערכות לתמיכה בתהליכי הבקרה והטמעתם, בין היתר לשם בדיקת ההתאמה בין דירוג, מרווח ותשואה כוללת מהלקוח, וזאת כחלק ממיצוי הפוטנציאל העסקי מהלקוח. במהלך שנת 2015 צפויים שיפורים נוספים בכלים ובמערכות נוספות לתמיכה בתהליכי הבקרה. בנוסף, בכוננת הבנק להמשיך בשיפור והתאמת המודלים, לצורכי פיקוח ובקרה על פעילות האשראי ללקוחות פעילי שוק ההון.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק. הצפי עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר כתוצאה ממידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות, וכן בהצלחת השיפורים הטכנולוגיים המתוכננים.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר / מחסומי כניסה ויציאה העיקריים של המגזר

- ניהול ובקרת סיכונים אשראי – סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי בפעילות במגזר. ניהול ובקרה מושכלים של סיכונים האשראי וקביעת דירוג הולם, הינם חיוניים למזעור הסיכונים ולהשגת רווחיות נאותה למגזר.
- השאת התשואה מלקוח בהתאמה לריתוק ההון הנדרש בגינו ולרמת הסיכון של הלקוח.
- עמידה במגבלות הרגולטוריות החלות על המגזר.
- מערכת קשרים ארוכת טווח עם הלקוחות.
- גיוס והכשרת כוח-אדם מתאים.
- הקמה ותחזוקה של מערכות וטכנולוגיה.
- זיהוי ואיתור מוקדמים ככל האפשר של פוטנציאל לבעייתיות בקרב לקוחות קיימים.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

לאשראי בנקאי עסקי קיימים מקורות מימון אלטרנטיביים המוצעים על ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאיים: הנפקות ציבוריות ופרטיות של מניות, אגרות חוב וניירות ערך אחרים בשוקי ההון בארץ ובחו"ל וכן אשראי עסקי שמוענק על ידי חברות ביטוח וגורמים מוסדיים (לפרטים נוספים ראה פרק "התפתחויות כלכליות" תת פרק "שוק ההון").

מבנה התחרות במגזר

עיקר התחרות במגזר זה הינה מול הבנקים הפועלים בישראל אך גם מול בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים, כמפורט לעיל. בשנים האחרונות ניכרת מעורבות מוגברת של גופים מוסדיים במגזר זה כחברות ביטוח וקרנות פנסיה, וקיימת תחרות על רקע תחליפי האשראי באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות של אג"ח. במהלך שנת 2014 חל צמצום בביקוש לאשראי העסקי במסגרת המערכת הבנקאית לנוכח סביבת הריבית הנמוכה ועלויות גיוס חוב נמוכות יותר במסגרת שוק ההון ועל רקע זה נוצרה ירידה במרווחי הריבית. מגמה זו צפויה להימשך גם בשנת 2015 כל עוד לא יחול שינוי משמעותי במדיניות המוניטרית.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על הערכות פנימיות של הגורמים העסקיים בבנק. המידע והצפי הללו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר עקב הגורמים שלהלן: התגברות עוצמת התחרות במגזר לקוחות זה, מידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות ומידת הצלחת הצעדים השיווקיים הננקטים על-ידי הבנק, וכן שינויים רגולטוריים.

שיווק והפצה

פעילות המגזר העסקי מול לקוחותיו מבוצעת באגף עסקים ובסניפים, הנמצאים בקשר רצוף עם הלקוחות, לצורך התאמת פתרונות מימון לעסקות שונות, מתן מענה לצרכים הבנקאיים ושיווק מוצרי הבנק. כמו כן הבנק עורך כנסים תקופתיים ללקוחותיו העסקיים. במהלך השנה נמשכה הפעילות המשותפת של אגף עסקים ומערך השיווק, במטרה לגייס לקוחות עסקיים חדשים מתחומי פעילות מגוונים, בדגש על ענפים שאינם ענפי ליבה, לצורך הרחבת הפיזור. הפעילות התמקדה בתמיכה בהשגת שלושת היעדים המרכזיים:

- גיוס לקוחות עסקיים חדשים שאינם מענפי הליבה.
- הרחבת הפעילות בקרב אוכלוסיות היעד שנקבעו.
- העמקת פעילות עם לקוחות קיימים.

הון אנושי

העובדים עוברים באופן שוטף הכשרה מקצועית מתאימה בבנק, ובכלל זה הכשרות בתחומים עסקיים כמו גם בנושאי הוראות רגולטוריות המתעדכנות לפרקים.

במסגרת העבודה נדרשים העובדים ליכולת אנליטית, התמודדות עם עסקות מורכבות תוך הקפדה על רמת הבקרה ושיקולי האשראי בהתאמה לטיב הלקוח, במקביל למתן רמת שירות גבוהה ללקוחות המגזר. בתחום שוק ההון ובתחום האשראי העסקי, הפעילות מצריכה ידע והיכרות מעמיקים. על רקע ההתמקצעות הגוברת בתחום, קיימת תחרות על העובדים המתמחים המגזר, בהתאם מושקעים משאבים לטיפוחם ושימורם. בשנת 2014 הסתכם מספר המשרות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר ב-450 משרות.

הליכים משפטיים

פרטים נוספים בדבר הליך משפטי הנוגע לפעילות לקוחות המגזר העסקי והחברה לנאמנות ראה בפרק "הליכים משפטיים" ובחוות דעת רואי החשבון המבקרים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
סך הכל	שוק ההון (2)	בניה ונדל"ן (1)	עסקיים	סך הכל	שוק ההון (2)	בניה ונדל"ן (1)	עסקיים	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
346	39	78	229	285	37	61	187	הכנסות ריבית נטו:
-	-	-	-	2	3	-	(1)	- מחיצוניים
128	38	33	57	140	43	32	65	- בינמיגזרי
12	11	-	1	12	9	* -	3	הכנסות שאינן מריבית:
486	88	111	287	439	92	93	254	- מחיצוניים
17	49	(24)	(8)	97	134	(36)	(1)	- בינמיגזרי
364	65	63	236	348	69	53	226	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
105	(26)	72	59	(6)	(111)	76	29	הוצאות תפעוליות ואחרות
26	(6)	18	14	(1)	(21)	14	6	- מחיצוניים
79	(20)	54	45	(5)	(90)	62	23	- בינמיגזרי
								רווח (הפסד) לפני מיסים
								הפרשה למיסים על הרווח
								רווח נקי (הפסד)
5.6%	(10.9%)	13.7%	5.5%	(0.4%)	(44.5%)	16.4%	2.8%	תשואה להון
12,632	1,722	2,988	7,922	12,846	3,047	2,575	7,224	יתרה ממוצעת של נכסים
16,422	6,230	1,922	8,270	16,079	6,010	1,876	8,193	יתרה ממוצעת של התחייבויות
15,235	1,989	4,297	8,949	14,573	2,092	3,908	8,573	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
40,663	35,463	361	4,839	49,774	43,339	466	5,969	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
202	202	-	-	59	59	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
								הכנסות ריבית נטו:
262	16	66	180	231	17	55	159	מרווח מפעילות מתן אשראי
58	17	9	32	35	13	5	17	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
26	6	3	17	21	10	1	10	אחר
346	39	78	229	287	40	61	186	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
								* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
								(1) לקוחות הפועלים בתחום הבניה ונדל"ן.
								(2) לקוחות הפעילים בתחום שוק ההון.

בשנת 2014 הסתכם ההפסד ב-5 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך 79 מיליון ש"ח בשנת 2013. תשואת ההפסד על ההון בשנת 2014 היתה מינוס 0.4% לעומת תשואת רווח נקי על ההון בשיעור של 5.6% בשנת 2013.

הכנסות המגזר הסתכמו בשנת 2014 ב-439 מיליון ש"ח לעומת 486 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של כ-9.7%. ההכנסות מריבית נטו הסתכמו ב-287 מיליון ש"ח לעומת 346 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של כ-17%, הנובעת בעיקרה מירידה בהכנסות מאשראי כתוצאה מירידה בהיקפים ומירידה בהכנסות מפיקדונות כתוצאה מירידה בהיקפים ומקיטון במרווחים, בעיקר עקב ירידת ריבית בנק ישראל. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-152 מיליון ש"ח לעומת 140 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של -8.6%. הוצאות המגזר בשנת 2014 הסתכמו ב-348 מיליון ש"ח לעומת 364 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון של 4.4%.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי (נטו בניכוי גביות) הסתכמו בשנת 2014 ב-97 מיליון ש"ח לעומת 17 מיליון ש"ח ב-2013. חל גידול בהפרשות הפרטניות (בעיקר מלקוח אחד) וקיטון בהיקף הגביות, אשר קוזז בחלקו על ידי קיטון בהפרשות הקבוצתיות. ההיקף הממוצע של נכסי המגזר (שעיקרם אשראי לציבור) הסתכם בשנת 2014 ב-12.9 מיליארד ש"ח לעומת 12.6 מיליארד ש"ח בשנת 2013, גידול של 2.4%. ההיקף הממוצע של התחייבויות המגזר (שעיקרם פיקדונות הציבור) הסתכם בשנת 2014 ב-16.1 מיליארד ש"ח לעומת 16.4 מיליארד ש"ח בשנת 2013, קיטון של 1.8%.

לקוחות עסקיים – הרווח הנקי הסתכם בשנת 2014 ב-23 מיליון ש"ח, לעומת 45 מיליון ש"ח בשנת 2013. הכנסות המגזר הסתכמו ב-254 מיליון ש"ח לעומת 287 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של כ-11% הנובעת בעיקר מירידה בהכנסות מאשראי ומפקדונות על רקע הירידה בהיקפים והקיטון במרווחים. בשנת 2014 נרשמו הכנסות נטו להפסדי אשראי בסך של 1 מיליון ש"ח לעומת הכנסה בסך 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה הנובעת מקיטון בגביות ביחס לתקופה המקבילה. בהוצאות חלה ירידה מ-236 מיליון ש"ח ל-226 מיליון ש"ח בשנת 2014, בעיקר כתוצאה מירידה בהוצאות בגין אחזקת בניינים וציוד ושירותים משפטיים.

לקוחות הפועלים בתחום הבניה והנדל"ן – הרווח הנקי בפעילות תחום הבניה והנדל"ן הסתכם בשנת 2014 ב-62 מיליון ש"ח לעומת 54 מיליון ש"ח בשנת 2013. ההכנסות הסתכמו בשנת 2014 ב-93 מיליון ש"ח לעומת 111 מיליון ש"ח בשנת 2013. הכנסות מריבית הסתכמו בשנת 2014 ב-61 מיליון ש"ח לעומת 78 מיליון ש"ח בשנת 2013, הקיטון נובע בעיקר כתוצאה מירידה בהכנסות בתחום האשראי (כתוצאה מקיטון בהיקפים). ההכנסות שאינן מריבית, הסתכמו בשנת 2014 ב-32 מיליון ש"ח לעומת 33 מיליון ש"ח בשנת 2013. ההוצאות הסתכמו ב-53 מיליון ש"ח לעומת 63 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-16%. הקיטון נובע בעיקר כתוצאה מעדכון מספר המשרות המיוחסות למגזר.

בשנת 2014 נרשמו הכנסות נטו בגין הפסדי אשראי בסך של 36 מיליון ש"ח לעומת הכנסות נטו בסך 24 מיליון ש"ח בשנת 2013, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף הגביות ומקיטון בהפרשה הקבוצתית.

היקף האשראי המאזני בענף זה הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב-2.5 מיליארד ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד (לא כולל אשראי לקבוצות רכישה). היקף הערבויות לרוכשי דירות הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב-2.0 מיליארד ש"ח לעומת היקף של 2.1 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר מצב האשראי בכלל ומצב האשראי בענף הנדל"ן בפרט. הנהלת הבנק מקיימת דיונים רבעוניים בתחום ליווי הפרויקטים בנדל"ן בפורום מקצועי נרחב בראשות המנכ"ל, במסגרתו נסקרים באופן פרטני כל הפרויקטים המלווים בבנק תוך דגש על מצב הפרויקטים מהיבט המכירות ושלבי הפרויקט, עמידה בתחזית וכן מצב החשיפה. פרויקטים לגביהם מתקיימים הפרמטרים הדורשים מעקב מועברים לדיון בוועדת לווים במעקב ונדונים ומדווחים בוועדות הדירקטוריון השונות.

לקוחות הפעילים בתחום שוק ההון – בשנת 2014 נרשם הפסד בסך 90 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 20 מיליון ש"ח בשנת 2013. הכנסות המגזר הסתכמו ב-92 מיליון ש"ח לעומת 88 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 4.5%. ההוצאות הסתכמו ב-69 מיליון ש"ח לעומת 65 מיליון ש"ח בשנת 2013. בשנת 2014 נרשמו הוצאות להפסדי אשראי בסך 134 מיליון ש"ח (מזה הפרשה פרטנית להפסדי אשראי בגין לקוח בודד בסך של כ-130 מיליון ש"ח) לעומת הוצאות להפסדי אשראי בסך 49 מיליון ש"ח בשנת 2013 (מזה הפרשה פרטנית בגין אותו לקוח בודד בסך של כ-42 מיליון ש"ח).

מגזר היהלומים

מבנה המגזר

המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן, הפעילות מתבצעת בסניף הבנק ברמת גן, כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר הפעילות. המוצרים והשירותים של מגזר זה מותאמים לצורכי הלקוחות: פעילות סחר חוץ, מימון השקעות, שירותים פיננסיים במסגרת הסניף וחדרי העסקות של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

מדיניות הבנק הינה להמשיך ולהיות גורם דומיננטי בתחום מימון ענף היהלומים, תוך בחינה והתאמת מדיניות האשראי והיקף האשראי באופן שוטף בהתאם לסיכונים הנגזרים מהענף והסביבה הכלכלית בה הוא פועל, ובהתייחס למקורות המימון במט"ח, וכל זאת תוך המשך שיפור וייעול תהליכי העבודה.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס בין השאר, על נתוני יבוא ויצוא בענף היהלומים במהלך שנת 2014, על הערכות מקרו כלכליות של קרן המטבע הבינלאומית העולמי והתאוששות הכלכלה העולמית, ועל הערכות הגורמים העסקיים בהתאם לניסיון שנצבר בבנק בתחום זה. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, במידה ויחולו שינויים מהותיים בתנאי המקרו של השווקים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד הפיקוח על הבנקים, והמפקח על היהלומים ממשרד המסחר והתעשייה. ראה פירוט בפרק מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר בסקירת מגזר הלקוחות העסקיים לעיל.

התפתחויות בשווקים של המגזר

שנת 2014 נפתחה במגמה חיובית בפעילות הענף אולם החל משלהי הרבעון השלישי של השנה נרשמת מגמה שלילית לנוכח השחיקה במרווחים שמקורה בעלייה במחירי הגלם תוך שחיקת רווחיות מחירי המלוטש. ההתאוששות האיטית בהיקף הפעילות העולמית בענף באה לידי ביטוי גם בפעילות של ענף היהלומים הישראלי כך שבסיכום השנתי יצוא היהלומים (מלוטשים וגולמיים) הסתכם ב-33.3 מיליארד ש"ח, ללא שינוי בהשוואה לשנת 2013 ויבוא יהלומים (מלוטשים וגולמיים נטו) הסתכם בשנת 2014 ב-30.8 מיליארד ש"ח, עליה של כ-3.3% בהשוואה לשנת 2013.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס בין השאר, על נתוני יבוא ויצוא בענף היהלומים במהלך שנת 2014, על הערכות מקרו כלכליות של קרן המטבע הבינלאומית העולמי והתאוששות הכלכלה העולמית, ועל הערכות הגורמים העסקיים בהתאם לניסיון שנצבר בבנק בתחום זה. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, במידה ויחולו שינויים מהותיים בתנאי המקרו של השווקים.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר/ מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הכרות מעמיקה עם ענף היהלומים בארץ ובעולם,
- הכרת הלקוח וניסיון ארוך טווח בפעילות עימו.
- ניהול ובקרת סיכונים.
- גיוס והכשרת כוח-אדם מתאים.
- צמיחה כלכלית בארצות שהינן יעד הייצוא של היהלומים.
- הקמה ותחזוקה של מערכות מידע.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

לא קיימים תחליפי אשראי חוץ בנקאי למגזר.

מבנה התחרות וההתפתחויות במגזר

בתקופות שבהן נמצא הענף בשגשוג עוצמת התחרות בין הבנקים המממנים את הענף גבוהה. בשנת 2014 השלים בנק לאומי את המהלך לסגירת פעילותו בתחום זה כך שכיום המתחרים העיקריים של הבנק הינם בנק דיסקונט ובנק מזרחי. היקף האשראי לענף ממערכת הבנקאות בישראל מוערך בסוף שנת 2014 בסך של כ- 1.3 מיליארד דולר לעומת 1.5 מיליארד דולר בסוף שנת 2013. חלקו של הבנק באשראי לענף היהלומים מתוך סך האשראי במערכת עמד על כ- 30.6% בסוף שנת 2014 לעומת 27.4% לסוף שנת 2013 (העליה בחלקו של הבנק נובעת בעיקרה מהקטנת חלקו של בנק לאומי). כאמור, מדיניות הבנק בתחום האשראי לענף היהלומים מותאמת באופן שוטף לסביבה העסקית בה פועל הענף, לתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעה על ידי הדירקטוריון ביחס להרכב הענפי של תיק האשראי של הבנק ולעלות מקורות המט"ח. נכון לסוף חודש דצמבר 2014 עומד שיעור האשראי הכולל ליהלומים מכלל האשראי בבנק על כ-6.0% לעומת כ-5.5% בדצמבר 2013.

שיווק והפצה

פעילות מגזר היהלומים מרוכזת בסניף רמת גן הממוקם בבורסת היהלומים. עובדי המגזר נמצאים בקשר רצוף עם הלקוחות לצורך התאמת פתרונות מימון ושירותי בנקאות משלימה. הבנק עורך ומשתתף בכנסים תקופתיים ללקוחות הענף ונמצא בקשר רצוף עם הלקוחות בארץ ובחו"ל.

הון אנושי

במסגרת העבודה נדרשים העובדים ליכולת אנליטית בניתוח בקשות ובחינת החוסן הפיננסי של הלקוחות, תוך הקפדה על בקרה שוטפת והדוקה, התמודדות עם עסקות מורכבות וכן מתן רמת שירות גבוהה מתוך שאיפה לספק ללקוח את מכלול השירותים בנקודת מגע אחת עם הסניף. העובדים המתמחים בתחום עוברים הכשרות מתאימות, כמו גם בנושאים עסקיים ורגולטורים, כמפורט במסגרת מגזר הלקוחות העסקיים לעיל. בשנת 2014 הסתכם מספר המשורות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר ב-43 משורות.

הסכמי שיתוף פעולה

לגבי גיבוש הסדר סליקה ייעודי בתחום – ראה באור 18.ג.(20).

הרווח הנקי לשנת 2014 הסתכם ב-29 מיליון ש"ח לעומת 15 מיליון ש"ח בשנת 2013. תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון העצמי בשנת 2014 הייתה 22.1% לעומת 12.2% בשנת 2013.

ההכנסות הסתכמו בכ-51 מיליון ש"ח לעומת 50 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. יש לציין כי הכנסות המגזר מושפעות מתנודתיות שער החליפין של השקל אל מול הדולר. בשנת 2014 נרשמה הכנסה בגין הפסדי אשראי נטו בסך 12 מיליון ש"ח לעומת הכנסה בסך 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעליה בגביות וירידה בהפרשה הקבוצתית. הוצאות המגזר הסתכמו בכ-28 מיליון ש"ח לעומת 32 מיליון ש"ח בשנת 2013. היקף האשראי המאזני ליהלומים הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב-1.3 מיליארד ש"ח לעומת 1.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (במונחים דולריים היקף האשראי לענף היהלומים עמד ביום 31 בדצמבר 2014 על כ-342 מיליון דולר, לעומת 359 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2013). היקף סיכון האשראי החוץ מאזני הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 ב-0.8 מיליארד ש"ח, לעומת 0.6 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.

מגזר ניהול פיננסי

מבנה המגזר

מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות פוזיציות בסיס וריבית. כמו כן, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער בין מחירי המעבר של אשראים ופיקדונות לבין מחירי השוק, הנגזרים ביו השאר מהפקדת העודפים בפיקדונות בבנק ישראל, בנקים ואג"ח ממשלתי. כמו כן מנהל פעילות של עשיית שוק באג"ח ממשלתי, במסחר במט"ח, ניהול חשיפות שוק ונזילות ואת פעילות חברות הבת אגוד השקעות ויזום בע"מ, אגוד חיתום ופיננסים בע"מ ואגוד הנפקות בע"מ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכוני השוק והנזילות בהתאם לתיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון שהוגדרו על ידי הדירקטוריון, כפי שמפורט בפרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם". בנוסף, המגזר מספק שירותים לבנק ולסניפים בתחומי חדרי עסקאות, שוק ההון, גיוס פיקדונות וכיו"ב. להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2015:

- התמודדות עם התפתחויות בתחום המוניטרי בעיקר נוכח סביבת הריבית הנמוכה, הן במשק הישראלי והן בעולם וזאת תוך בחינת השפעה על הלקוחות.
- המשך שיפור מבנה המקורות תוך מתן תשומת לב ללקוחות יציבים, תוך הארכת המח"מ, באמצעות המשך גיוס פיקדונות קמעונאיים והפחתת ההישענות על מפקידים גדולים לטווח קצר, לשם ניהול יעיל ואפקטיבי של סיכון הנזילות במצבי השוק המשתנים, זאת בהתאמה להוראות רגולטוריות ומגבלות הדירקטוריון.
- המשך שיפור וחיזוק כלי השליטה והבקרה בתחום הנזילות בכל הנוגע לניהול האיכותי והכמותי של סיכון הנזילות, בהתייחס להוראות באזל 3, ולשינויים הנדרשים ליישום בעקבות שינוי מודל הנזילות הפנימי.
- השלמת יישום תהליכי הבקרה והעבודה בעקבות הרה-ארגון שבוצע במבנה האגף, והטמעה של עדכונים רגולטורים, תוך המשך שיפור ויעול תהליכי העבודה.
- הרחבת פעילות חדרי העסקות בכפוף לתאבון וסיבולת הסיכון כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.
- פעילות הנוסטרו – התאמת מבנה התיק והרכבו לסביבה העסקית, למצב שוק ההון בישראל ובעולם, למגבלת נכסי הסיכון, זאת תוך שמירה על רמת הכנסות נאותה ויצירת עוגן להכנסות עתידיות ארוכות טווח, תוך עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

המידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק, ועל הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרויות להשיג מטרות ולבצע פעילויות בתחומים אלו. המידע בפסקה נשען בין השאר, על ההערכות המקרו כלכליות הרלוונטיות של בנק ישראל וכן של ענף מחקר ומוצרים של הבנק. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר בשל הגורמים שלהלן: תנאי המקרו של השוק, רמת הריבית במשק, מידת התחרות במשק, שינויים רגולטורים המשפיעים על הכנסות מגזר זה ומידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות, החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. בנוסף, פעילות הבנק מתבצעת בכפוף לתאבון הסיכון וסיבולת הסיכון, כפי שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק.

התפתחות בשווקים של המגזר

בשנת 2014 נרשמו עליות שערים בשוקי ההון בעולם כאשר בשוק המקומי גם כן חלו עליות שערים, למעט מגמת הירידות בשליש השני של השנה על רקע ההאטה הכלכלית ובהמשך על רקע מבצע "צוק איתן" אולם, החל מהשליש האחרון חזרה המגמה החיובית, בין היתר בהשפעת סביבת הריבית הנמוכה. בצד כל זאת, היקפי המסחר המקומיים נותרו ללא שינוי משמעותי לעומת שנת 2013. לפרטים ראה פרק "התפתחויות כלכליות" תת פרק "שוק ההון". בתחום המט"ח, המשיך הבנק לנקוט במדיניותו השמרנית הכוללת, בין היתר, רמת נזילות התואמת את הצרכים והסיכונים בפניהם עומד הבנק. כמו כן המשיך הבנק לנקוט מדיניות זהירה ושמרנית בחשיפותיו מול בנקים ומדינות בעולם. דירקטוריון הבנק קובע את תיאבון הסיכון ומדיניות ניהול סיכון הנזילות תוך קביעת מגבלות על יחס נזילות מינימלי המחושב על פי מודל פנימי. לפרטים נוספים ראה פרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" תת פרק "סיכון נזילות".

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

במהלך שנת 2014 פותחו מנגנונים נוספים לשיפור מערכות השליטה והבקרה בנושא הנזילות ובמהלך שנת 2015 צפוי המשך פיתוח של מנגנוני בקרה נוספים. חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק. הצפי עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר כתוצאה ממידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר/ מחסומי הכניסה העיקריים

- גיוס והכשרת כוח-אדם מתאים.
- מערכות ממוחשבות, הן בתחום ביצוע עסקות והן בתחום המידע, הניתוח ובקרת סיכונים.
- קשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם. קשרים אלו מאפשרים למגזר לשרת מגוון לקוחות ולבצע פעילויות בהיקף נרחב.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

קיימים תחליפים לרוב המוצרים והשירותים שמספק המגזר.

מבנה התחרות וההתפתחויות במגזר

המגזר מתחרה עם חדרי העסקות של בנקים הפועלים בארץ. כמו כן קיימת תחרות מצד בנקים וגורמים פיננסיים בחו"ל המאפשרים ללקוחות לפעול באופן ישיר.

כפועל יוצא של המשבר הכלכלי והפיננסי של שנת 2008, אשר חשף את פגיעותה של הכלכלה העולמית בכלל ושל ארה"ב בפרט, לסיכונים מערכתיים הנובעים מכשלים בניהול סיכונים של מוסדות פיננסיים, הסכימו מדינות ה-G20 על רפורמה רחבה בשוק הנגזרים העולמי, שמטרתה הגברת השקיפות והפיקוח על פעילות זו. רפורמה זו הינה חלק מרפורמה כוללת יותר המתייחסת לפעילות מערכת הבנקאות בארה"ב הידועה בשם Dodd Frank, והיא נכנסה לתוקף באופן הדרגתי בארה"ב החל מהמחצית השנייה של שנת 2013. עיקרה של הרפורמה היא הטלת חובת סליקה מנדטורית באמצעות מסלוקה מרכזית לחלק מעסקאות הנגזרים אותן מבצעים מוסדות פיננסיים הכפופים לתחולת החוק עבור עצמם ועבור לקוחותיהם, התאמת תנאי עסקאות מול צד נגדי ודיווח על עסקאות בנגזרים למאגרי מידע.

כיוון שפעילות הבנק בנגזרים מרוכזת בעיקרה מול גופים באירופה, לא נרשמה השפעה משמעותית של חקיקת Dodd Frank על פעילות הבנק. מאידך, במקביל לרפורמת Dodd Frank שפורסמה בארה"ב, פורסמה באירופה רפורמה בעלת עקרונות דומים הידועה בשם EMIR. רפורמה זו חלה על גופים אירופאיים ולכן צפויה להשפיע על אופן פעילות הבנק במכשירים נגזרים, שכן לבנק היקף פעילות משמעותי מול גופים אירופאיים. הרפורמה תיושם בהדרגה החל משנת 2015 (ההנחיות הנוגעות לחובת הדיווח יושמו כבר במהלך 2014) אולם היות וטרם הסתיימו הליכי החקיקה הכרוכים ביישומה טרם נקבע לוח הזמנים הסופי ליישומה.

הגם שעל פי הוראות דינים זרים אלה הבנק אינו כפוף להם, הרי שעל מנת להמשיך ולקיים פעילות עסקית בנגזרים עם מוסדות פיננסיים זרים המחויבים בעמידה בהוראות הרגולציה האמורות, יידרש הבנק להתאים תהליכים מסוימים הנוגעים לפעילותו בנגזרים לדרישות המוסדות הפיננסיים מולם הוא פועל, ובין היתר, להתקשר עם גוף או גופים סולקים, ככל שיידרש.

הון אנושי

קיימת תחרות משמעותית על שירותיהם של חלק מהעובדים במגזר, תחרות מצד הבנקים המקומיים והזרים, מגופים פיננסיים אחרים ומחברות עסקיות. בהתאם לכך הבנק משקיע בטיפוח ובפיתוח המשאב האנושי של המגזר. במהלך 2015 מתוכננות הדרכות ייעודיות להעמקת הידע בדגש על תחום המסחר בחדר עסקות. בשנת 2014 הסתכם מספר המשרות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר ב-57 משרות.

הסכמי שיתוף פעולה

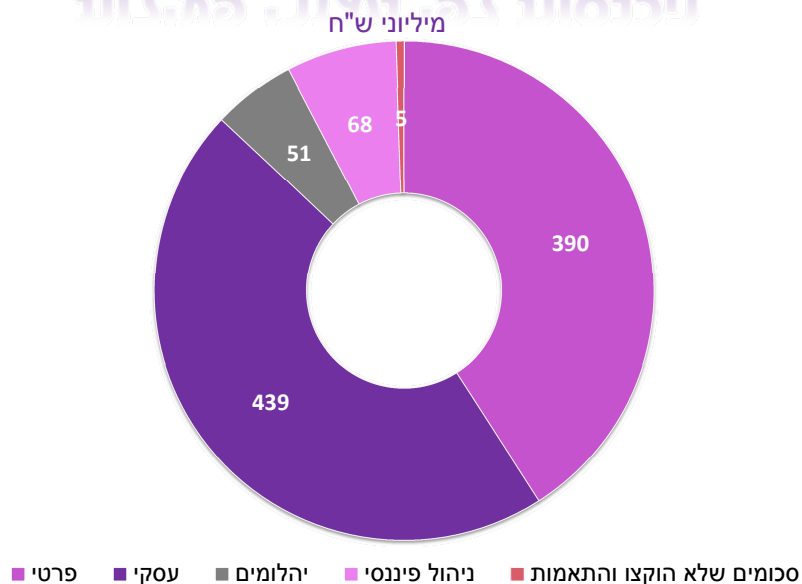
במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם הבנקים ובתי ההשקעות המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלו מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקאות (ISDA). הבנק חתום עם רוב הבנקים עמם הוא עובד על הסכמים אלו, ושואף להגדיל את מספר הבנקים עמם הוא קשור בהסכמי בטוחות נלווים דוגמת הסכמי CSA. כמו כן הבנק מיוצג במסלוקה בינ"ל (CLS) אשר מטרתה המרכזית מזעור סיכוני סליקה בעסקות במטבע חוץ. הבנק מרכז את מרבית פעילות סליקת ניירות הערך בבורסות ארה"ב בבנק אחד גדול המשמש כנותן שירותי המשמורת המרכזי. תכליתה העיקרית של התקשרות זו הינה מזעור סיכוני סליקה תוך העלאת רמת השירות ללקוחות.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי בשנת 2014 הסתכם ב-68 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 27 מיליון ש"ח בשנת 2013. ההכנסות הסתכמו בכ-68 מיליון ש"ח לעומת 80 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היתרה הממוצעת של ניירות הערך של הבנק בשנת 2014 הסתכמה בכ-5.7 מיליארד ש"ח לעומת 5.1 מיליארד ש"ח בשנת 2013.

המגזר כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים האחרים. ביום 30 בספטמבר 2014 הושלמה מכירת מלוא החזקות הבנק בחברת אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ. בעקבות המכירה נרשם בשנת 2014 רווח נקי בסך 4 מיליון ש"ח.

הכנסות לפי מגזרי פעילות

הלימות ההון

הלימות ההון של תאגיד בנקאי הינה מרכיב מרכזי בהערכת יציבותו של התאגיד. הלימות ההון נבחנת באמצעות היחס שבין בסיס ההון לבין הסכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בעסקי הבנק, כהגדרתם בהוראות באזל.

הוראות באזל 3 פורסמו במסגרת תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 שפורסם על ידי המפקח על הבנקים במאי 2013 (להלן "הוראת באזל 3"). הוראת באזל 3 שמה דגש על ניהול הסיכונים תוך קישור בין פרופיל הסיכונים של הבנק ואיכות ניהולם לבין הקצאת ההון הנדרשת. מטרת ההוראות היא להביא לחיזוק עמידותה של המערכת הבנקאית בעתות משבר. הוראה זו מציבה סטנדרטים מחמירים יותר להשגת הלימות ההון וכן דרישות חדשות בתחום הנזילות, בתחומי הרכב החשיפות וההון הנדרש בגינם, הרחבת השיטות לניהול הסיכונים ועוד.

במסגרת תיקון זה נקבעה דרישת הלימות ההון במערכת הבנקאית, על פיה על התאגידים הבנקאיים בישראל לעמוד ביחס הון עצמי רוברד 1 מינימאלי בשיעור של 9% (במונחי באזל 3), וזאת עד ליום ה-1.1.2015. תאגידים בנקאיים גדולים, שסך נכסיהם המאזניים על בסיס מאוחד מהווים לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רוברד 1 מינימאלי של 10%, וזאת עד ליום ה-1.1.2017. דרישה זו מחליפה את הדרישה לעמידה ביחס הון ליבה מינימאלי של 7.5% (במונחי באזל 2).

עיקרי הוראות באזל 3 - ההוראה נשענת על 3 נדבכים:

- א. נדבך 1: הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית.
- ב. נדבך 2: דרישת הון בגין סיכונים פוטנציאליים נוספים להם חשוף התאגיד הבנקאי, מעבר לדרישת ההון המזערית שבנדבך 1. במסגרת זו קיימת הרחבה ושכלול מנגנוני הפיקוח, הבקרה וניהול הסיכונים, ודרישה להקצאת הון פנימי בהתאם לתהליך ההערכה הפנימי של נאותות הלימות ההון - ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).
- ג. נדבך 3: הרחבת הדיווח והגילוי לציבור בנושא ניהול הסיכונים והבקרות.

הוראות באזל 3 כפי שאומצו על ידי בנק ישראל, מאפשרות שלוש גישות להקצאת הון בגין סיכונים אשראי: הגישה הסטנדרטית ושתי גישות דרוגים פנימיים: הבסיסית - FIRB והמתקדמת - AIRB. בגישה הסטנדרטית, הקצאת ההון נקבעת לפי משקולות שקבע בנק ישראל בהתאמה לרמות הסיכון, כאשר ניתן להישען על דרוגים של סוכנויות דרוג חיצוניות מאושרות.

בגישות הדרוגים הפנימיים הבנקים אומדים את סיכון האשראי ללווה הבודד על בסיס מודלים. בגישת FIRB הבנק בונה אומדן של ההסתברות לחדלות פירעון של הלקוח (PD). בגישת AIRB הבנק בנוסף בונה אומדן של ההפסד בהינתן חדלות פירעון (LGD) והיקף החשיפה במועד חדלות הפירעון (EAD). מנתונים אלו גוזר הבנק את היקף ההון הרגולטורי שעליו להחזיק בגין חשיפת האשראי ללווה נתון.

על פי הנחיית המפקח על הבנקים, על התאגידים הבנקאיים להבטיח עמידתם בדרישות הגישה הסטנדרטית של הנדבך הראשון ובדרישות הנדבך השני והשלישי של הוראות נוהל בנקאי תקין 201-211.

היישום בבנק - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית בתחומי סיכון האשראי וסיכון השוק, וגישת האינדיקטור הבסיסי עבור סיכונים תפעוליים.

הוראות באזל 3 מיושמות על בסיס מאוחד וחלות על הבנק וחברות הבנות שלו (לפירוט בדבר החברות המוחזקות העיקריות ותחום פעילותן ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות"). כמו כן, לגבי החברות המוחזקות להן הבנק העמיד כתב שיפוי בהתאם להוראות באזל, לא קיים ולא חזוי מכשול להעברה מיידית של מקורות הון או לביצוע החזר התחייבויות של החברות המוחזקות על ידי הבנק.

נדבך 1 - בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיית הדירקטוריון מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית לסיכוני אשראי, בה הקצאת ההון נקבעת לפי משקולות שקבע המפקח על הבנקים בהתאמה לרמות סיכון של קבוצות נכסים.

במסגרת **נדבך 2** נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת הסיכונים והקצאת הון על מנת להבטיח כי הבנק מקצה מספיק הון כנגד מכלול הסיכונים (להלן ICAAP). במסגרת תהליך ה-ICAAP הבנק מבצע תהליך יזום של זיהוי והערכת כל אחד מהסיכונים המהותיים בכל אחת מהפעילויות המרכזיות בבנק. כמו כן נסקרים במסגרת זו מרכיבי המדיניות והמגבלות הקיימות, כלי המדידה והניטור, מערכות הדיווח, תהליכים ומוצרים עיקריים ומרכיבי הממשל התאגידי. ההערכה מסתיימת בסקירה איכותית וניתוח הנתונים הכמותיים, תוך בחינת יכולת ההישענות על מודלים פנימיים.

התפיסה שאומצה בבנק רואה ב-ICAAP שני תהליכים עיקריים:

- א. תהליך פנימי לזיהוי, מדידה, ניהול ודיווח על הסיכונים המרכזיים אליהם חשוף הבנק כיום, ועלול להיות חשוף אליהם בעתיד.
- ב. תהליך פנימי לקביעת נאותות יעדי ההון, כך שיבטיח יחסי הון נאותים, בהתחשב בפרופיל הסיכון של הבנק, לרבות תכנון וניהול ההון.

תהליך ה-ICAAP הינו מקיף ונוגע לרבדים שונים של תהליכי ניהול הסיכונים וניהול ההון. האסטרטגיה התלת-שנתית של הבנק לשנים 2015-2017 ותוכנית העבודה לשנת 2015 מביאים בחשבון את תוצאות ה-ICAAP.

כחלק מתהליך היישום ובהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, הוגש לבנק ישראל באפריל 2014, דו"ח ICAAP על בסיס נתונים מאוחדים לסוף שנת 2013. לדו"ח זה צורפה סקירה בלתי תלויה של הביקורת הפנימית. נכון למועד זה, טרם התקבלה בבנק התייחסות לדו"ח זה או מכתב התייחסות לתהליך הסקירה וההערכה הפיקוחי (SREP – Supervisory Review and Evaluation Process) של הפיקוח על הבנקים. תהליך ה-ICAAP המעודכן נדחה לרבעון הרביעי של שנת 2015.

מדיניות גילוי לפי **נדבך 3**, נדונה ומאושרת בהנהלה ובדירקטוריון הבנק אחת לשנה. מדיניות זו כוללת התייחסות לגישת הבנק בדבר הגילוי בדוחות הכספיים, לרבות תדירות הגילוי ומיקומו בדוחות, וכן בקורות פנימיות על תהליך הגילוי.

להלן טבלת הפניות לגילויים האיכותיים והכמותיים הנדרשים במסגרת הנדבך השלישי, בהתאם למדיניות שנקבעה, כאמור לעיל:

גילויים איכותיים:

עמוד	תת פרק	פרק	מיקום	נושא משנה	נושא
11		פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו	דו"ח דירקטוריון	תיאור תמציתי של הישגיות בקבוצה	תחולת היישום
73	עיקרי הוראות באזל – היישום בבנק	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	מגבלות על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה	
79	מכשירים הנכללים בבסיס ההון	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	תנאים והתניות של מכשירי ההון	מבנה ההון
			אתר האינטרנט*		
73-74		הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	גישת התאגיד להערכת הלימות ההון שלו	הלימות ההון
88		החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	מדיניות ניהול הסיכונים לגבי כל תחום סיכון נפרד	חשיפת סיכון והערכתו
90	סיכוני אשראי	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	גילוי איכותי כללי	סיכון אשראי
79	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית	
83	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	הפחתת סיכון אשראי	
85	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	סיכון אשראי של צד נגדי	
103	סיכוני שוק	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	גילוי איכותי כללי	סיכון שוק
114	סיכון תפעולי	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	גילוי איכותי כללי, לרבות שימוש בביטוחים להפחתת הסיכון	סיכון תפעולי
110	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	גילוי איכותי כללי	מניות בתיק הבנקאי
233	קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	באור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית	דו"ח כספי	מדיניות חשבונאית להערכת שווי	
105	סיכוני שוק / סיכון ריבית	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	גילוי איכותי כללי	סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRBB)
45-48	מדיניות תגמול	הון אנושי	דו"ח דירקטוריון	גילוי איכותי כללי	תגמול
111	סיכון נזילות	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	גילוי איכותי כללי	יחס כסווי נזילות

* באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1381-he/UnionBank.aspx>

עמוד	תת פרק	פרק	מיקום	נושא משנה	נושא
77	יחסי ההון על פי הוראות באזל	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	פירוט מבנה ההון על רבדיו	מבנה ההון
267		ביאור 13 – הלימות ההון	דו"ח כספי		
			אתר האינטרנט*		
78	יחסי ההון על פי הוראות באזל	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	נכסי סיכון ודרישות הון	הלימות ההון
81	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	סך חשיפות וחשיפה ממוצעת	סיכון אשראי
80-81	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	התפלגות התיק לפי צד נגדי / יתרת תקופה חוזית לפירעון	
200		תוספת ו' - סקירת הנהלה	דו"ח כספי	התפלגות התיק לפי איזור גיאוגרפי	
19		התפתחות הנכסים וההתחייבויות	דו"ח דירקטוריון	מידע בנושא חובות בעייתיים	
84	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	הפחתת סיכונים אשראי בגישה הסטנדרטית	
85	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	סיכון אשראי של צד נגדי	
77-78	יחסי ההון על פי הוראות באזל	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	דרישת ההון	
86	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	יתרת השקעה לרבות דרישת ההון	מניות בתיק הבנקאי
106-107	סיכונים שוק / סיכון ריבית	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	גידול / קיטון ברווחים או בשווי הכלכלי כתוצאה משינוי בשיעורי הריבית	סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRBB)
48	מדיניות תגמול	הון אנושי	דו"ח דירקטוריון		תגמול

* באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1381-he/UnionBank.aspx>

יעדי הלימות ההון

במסגרת דיוני הדירקטוריון באסטרטגיה התלת שנתית לשנים 2015-2017, הוחלט כי בשנים אלה היעד ליחס הון עצמי רובד 1 יעמוד על 9.3% (סיבולת סיכון של 9.1%).

כמו כן הוחלט כי יחס ההון הכולל לא יפחת מ-13%, ובתרחישי הקיצון – היעד ליחס הון כולל לא יפחת מ-9% והיעד ליחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5%.

ביום ה-14 בספטמבר 2014 הפיץ הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", על פיה נדרשים הבנקים להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור. על פי הוראות המעבר, יעד הון עצמי רובד 1 יגדל בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

יישום מלא של הוראה זו צפוי להגדיל את דרישת ההון של בנק אגוד בכ-0.29 נקודות האחוז, כך שיעד ההון לסוף שנת 2017 יעמוד על 9.59%.

הסיבולת התחתונה נמוכה ב-0.2 נקודות האחוז מתיאבון הסיכון המהווה את היעד.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק בכל הקשור לעמידה בדרישות ולשיפור יחס הלימות ההון והרכבו, לרבות הקטנת רכיבי סיכון, או הגדלת ההון הראשוני באמצעות צבירת רווחים ו/או הנפקת הון משני. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בעיקר בגורמים אלה: שינויים רגולטורים שיחולו (ככל שיחולו) בנושא דרישות יחס הון בו על הבנק לעמוד, פגיעה ברווחיות הבנק ומידת ההצלחה של הבנק לגייס הון באמצעות ביצוע הנפקות.

יחסי ההון על פי הוראות באזל 3

בביאור 13 לדוחות הכספיים ניתן מידע מפורט בדבר מדידת ההון ושקלול הסיכונים.

להלן תמצית¹ הנתונים מתוך הביאור (במיליוני ש"ח):

31.12.2013 (באזל 2)	31.12.2014 (באזל 3)	
2,257	2,372	הון רובד 1 ¹
1,616	1,458	הון רובד 2 ¹
-	-	הון רובד 3
3,873	3,830	סה"כ הון
21,916	22,339	נכסי סיכון אשראי ²
235	280	נכסי סיכון שוק
1,774	1,736	נכסי סיכון תפעולי
23,925	24,355	סה"כ נכסי סיכון

1. לפירוט נוסף ראה ביאור 13.

2. לפני ניכוי הפרשה קבוצתית בסך 252 מיליון ש"ח (בשנת 2013 - לפני ניכוי הפרשה כללית בסך 52 מיליון ש"ח).

31.12.2013 באזל 2		31.12.2014 באזל 3		
דרישות הון כולל (9%)	נכסי סיכון	דרישות הון כולל (*12.5%)	נכסי סיכון	
4	47	9	71	סיכון אשראי¹
19	214	27	216	חובות של ריבוניות
60	671	76	610	חובות של ישויות סקטור ציבורי
1,357	15,081	1,521	12,168	חובות של תאגידים בנקאיים
37	408	370	2,958	חובות של תאגידים ²
165	1,829	227	1,815	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי ²
7	78	17	139	חשיפות קמעונאיות ליחידים
252	2,798	381	3,051	עסקים קטנים ³
71	790	159	1,268	משכנתאות לדיור
-	-	5	43	נכסים אחרים
				סיכון CVA
1,972	21,916	2,792	22,339	
				סיכונים שוק
11	125	21	166	סיכון ריבית
4	42	6	53	סיכון מניית
5	60	5	40	סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
1	8	3	21	סיכון אופציות
21	235	35	280	
160	1,774	217	1,736	סיכון תפעולי
2,153	23,925	3,044	24,355	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	3,873		3,830	סך בסיס ההון
	9.43%		9.74%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
	16.19%		15.73%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
				יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
	7.5%		**9.0%	
	9.0%		**12.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* יחס ההון בו יידרש הבנק לעמוד החל ביום 1 בינואר 2015.

** יחס ההון בו יידרש הבנק לעמוד החל ביום 1 בינואר 2015. בנוסף, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", יידרש הבנק להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. יעד הון עצמי רובד 1 יגדל בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

1. לפני ניכוי הפרשה קבוצתית בסך 252 מיליון ש"ח (בשנת 2013 - לפני ניכוי הפרשה כללית בסך 52 מיליון ש"ח).
2. החל מיום 30 ביוני 2014 הבנק סיווג אשראי לליווי בנייה של דירות מגורים מ"חשיפה לתאגידים" ל"חשיפה בביטחון נדל"ן מסחרי", כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין.
3. לא סווג מחדש מספרי השוואה המובאים בפרק זה.
3. עסקים קטנים המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות בעלי אובליגו עד 500 אלף ש"ח.

מכשירים הנכללים בבסיס ההון

להלן הרכב מכשירי ההון המרכיבים את בסיס ההון של הבנק:

מכשירי הון הכשירים להיכלל בבסיס ההון על פי הוראות באזל 3 – לא הונפקו על ידי הבנק.

מכשירי הון הכשירים להיכלל בבסיס ההון על פי הוראות המעבר – התקרה הקובעת להכללת כתבי התחייבות נדחים בבסיס ההון הינה 1,508 מיליון ש"ח (סך כתבי ההתחייבות הנדחים שהוכרו להון ביום 31 בדצמבר 2013 על פי הוראות באזל 2). במהלך כל שנת 2014 הוכרו מכשירים אלו בשיעור של 80%, כלומר עמדו על סך של 1,206 מיליון ש"ח, ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים, עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1.1.15 תעמוד יתרת מכשירים אלו על סכום של 1,055 מיליון ש"ח.

גילויים נוספים בדבר המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו – ראה באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית

הסיכון להפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה באיכות האשראי של לווים אשר לא יעמדו בהתחייבויותיהם כלפי הבנק, והיעדר בטחונות נאותים לכיסוי חובות של לקוחות אלו.

הקצאת ההון בנדבך הראשון בגין סיכון האשראי בתיק מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית. סיכון ריכוזיות האשראי והביטחונות, כמו גם סיכון איכות האשראי מוערכים במסגרת הנדבך השני.

לצרכי קביעת שווי הוגן הבנק מבצע הערכת שווי לאג"ח לא סחיר, המבוסס בין היתר על דירוגי סוכנויות דירוג, כפי שמתפרסם במקורות מידע ציבוריים. כמו כן ראה פירוט בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

לצרכי עמידה בנדבך הראשון של הוראות באזל על פי הגישה הסטנדרטית, הבנק משתמש בדירוגי מדינות בלבד (לרבות לצורך הערכת סיכון בנקים), מתוך מקורות מורשים המציגים דירוגי סוכנויות דירוג בינלאומיות מוכרות עפ"י ההוראה. הבנק אינו משתמש במידע מסוכנויות אשראי ליצוא.

להלן התפתחות החשיפות* בתיק לפי תקופה חוזית לפירעון:

ליום 31 בדצמבר 2014 (באזל 3)

סה"כ	מעל חמש שנים ¹	מעל שנה		במיליוני ש"ח	
		עד חמש שנים	עד שנה		
31,606	10,928	4,490	16,188		אשראי ופקדונות בבנקים ובממשלה
5,990	2,188	2,714	1,088		ניירות ערך ²
250	16	44	190		מכשירים פיננסיים נגזרים ³
8,239	23	2,087	6,129		מסגרות לא מנוצלות
3,864	2,465	728	671		חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴
1,179	404	-	775		נכסים אחרים
51,128	16,024	10,063	25,041		סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)

סה"כ	מעל חמש שנים ¹	מעל שנה		במיליוני ש"ח	
		עד חמש שנים	עד שנה		
32,597	10,958	4,503	17,136		אשראי ופקדונות בבנקים ובממשלה
4,146	1,877	1,242	1,027		ניירות ערך ²
204	27	84	93		מכשירים פיננסיים נגזרים ³
9,136	39	2,401	6,696		מסגרות לא מנוצלות
4,007	2,396	766	845		חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴
1,038	405	-	633		נכסים אחרים
51,128	15,702	8,996	26,430		סך הכל

* חשיפה במונחי יתרת חוב רשומה, כלומר לאחר מחיקות חשבוניות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

1. לרבות יתרות ללא תקופה לפירעון.
2. ללא מניות בתיק למסחר ופריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעוף, הכלולה בחשיפות חוץ מאזניות אחרות והחל בשנת 2014 - ללא השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים.
3. כפי שמחושב לפי נספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203.
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעוף שאינה עונה על הגדרת נגזר.

להלן התפלגות החשיפות* בתיק לפי מוצרים וצד נגדי:

31 בדצמבר 2014 (באזל 3)

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ⁵	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים ³	ניירות ערך ²	אשראי ¹	
								במיליוני ש"ח
10,898	13,477	-	-	-	-	4,193	9,284	ריבנויות
578	546	-	27	77	9	300	133	ישויות סקטור ציבורי
1,639	1,462	-	108	-	69	849	436	תאגידים בנקאיים
21,879	18,581	-	1,469	5,433	172	648	10,859	תאגידים ⁶
3,441	4,994	-	2,220	1,199	-	-	1,575	בביטחון נדל"ן מסחרי ⁶
3,422	3,308	-	9	991	-	-	2,308	קמעונאיות ליחידים
247	323	-	31	112	-	-	180	עסקים קטנים
7,126	7,258	-	-	427	-	-	6,831	משכנתאות לדיור
1,035	1,179	1,179	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
50,265	51,128	1,179	3,864	8,239	250	5,990	31,606	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ⁵	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים ³	ניירות ערך ²	אשראי ¹	
								במיליוני ש"ח
10,750	12,022	-	-	-	-	2,430	9,592	ריבנויות
524	569	-	31	149	-	265	124	ישויות סקטור ציבורי
1,880	1,708	-	108	-	135	882	583	תאגידים בנקאיים
25,729	24,465	-	3,713	7,225	69	569	12,889	תאגידים
713	650	-	90	134	-	-	426	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,150	3,472	-	33	1,078	-	-	2,361	קמעונאיות ליחידים
244	241	-	32	123	-	-	86	עסקים קטנים
6,961	6,963	-	-	427	-	-	6,536	משכנתאות לדיור
1,025	1,038	1,038	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
50,976	51,128	1,038	4,007	9,136	204	4,146	32,597	סך הכל

* חשיפה במונחי יתרת חוב רשומה, כלומר לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

1. לרבות אשראי לציבור ופקדונות בבנקים ובממשלה.
2. ללא מניות בתיק למסחר ופריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעוף הכלולה בחשיפות חוץ מאזניות אחרות והחל בשנת 2014 - ללא השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים.
3. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר השפעת Netting ולאחר הכפלה במקדם התוספת (Add-on)).
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעוף שאינה עונה על הגדרת נגזר.
5. ממוצע רבעוני לתקופה.
6. החל מיום 30 ביוני 2014 הבנק סיווג אשראי לליווי בנייה של דירות מגורים מ"חשיפה לתאגידים" ל"חשיפה בביטחון נדל"ן מסחרי", כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין. לא סווגו מחדש מספרי ההשוואה המובאים בפרק זה.

להלן חשיפת האשראי^{1,2} לפי הגישה הסטנדרטית בחלוקה למשקלות הסיכון (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2014 (באזל 3)									
סך הכל	250% ⁴	150% ³	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
13,477	-	-	-	-	-	-	354	13,123	ריבוניות
546	-	-	-	-	546	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
1,462	-	-	1	-	1,021	-	440	-	תאגידים בנקאיים
18,549	-	41	18,508	-	-	-	-	-	תאגידים ⁵
4,994	-	16	4,978	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי ⁵
3,308	-	18	38	3,252	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
323	-	1	4	318	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,258	-	8	141	1,508	675	4,926	-	-	משכנתאות לדיור
1,179	237	32	642	-	-	-	-	268	נכסים אחרים
51,096	237	116	24,312	5,078	2,242	4,926	794	13,391	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(2,470)	-	(2)	(2,391)	(123)	(34)	-	34	46	הפחתת סיכון אשראי ⁶
48,626	237	114	21,921	4,955	2,208	4,926	828	13,437	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)								
סך הכל	150% ³	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
12,022	-	-	-	-	-	237	11,785	ריבוניות
569	-	-	-	569	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
1,708	-	2	-	1,051	-	655	-	תאגידים בנקאיים
24,184	66	24,118	-	-	-	-	-	תאגידים
647	-	647	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,467	6	25	3,436	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
240	1	-	239	-	-	-	-	עסקים קטנים
6,914	1	79	1,364	398	5,072	-	-	משכנתאות לדיור
1,038	13	771	-	-	-	-	254	נכסים אחרים
50,789	87	25,642	5,039	2,018	5,072	892	12,039	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(3,044)	-	(2,934)	(171)	(8)	-	46	23	הפחתת סיכון אשראי ⁶
47,745	87	22,708	4,868	2,010	5,072	938	12,062	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי

1. חשיפה לאחר מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
2. לא כולל תיק למסחר. הצגת מכשירים פיננסיים נגזרים לפי הגישה הסטנדרטית. לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי של חשיפות חוץ מאזניות.
3. לרבות הלוואות בפיגור של למעלה מ-90 יום או השקעות בקרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות (ראה גם תת פרק "מניות בתיק הבנקאי" בהמשך פרק זה) והחל ביום 1 בינואר 2014 – כולל גם חובות פגומים שאינם צוברים ריבית.
4. יתרת מיסים נדחים שאינה עולה על שיעור של 10% מהון עצמי רובד.
5. החל מיום 30 ביוני 2014 הבנק סיווג אשראי לליווי בנייה של דירות מגורים מ"חשיפה לתאגידים" ל"חשיפה בביטחון נדל"ן מסחרי", כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין. לא סווגו מחדש מספרי השוואה המובאים בפרק זה.
6. מפחיתי סיכון אשראי מסוג בטחונות וערבויות, ראה גם בטבלה הבאה.

הערכת שווי וניהול בטחונות – במסגרת באזל 3 הבנק מכיר בביטחונות על פי הגישה המקיפה, כהגדרתה בהוראה. בגישה זו, ערך הביטחון נטו מופחת בהתאם למקדמים לפי סוג הנכס, התאמת מטבע או תקופה לפירעון. מפורטים להלן סוגי הביטחונות הפיננסיים הכשירים בהם הבנק עושה שימוש לצורך חישוב הלימות ההון ואופן הערכתם לצרכי הפחתת סיכון:

– ניירות ערך – ניירות ערך אשר שועבדו לטובת בעליהם או לטובת צד ג'. על מנת שנייר ערך יהיה כשיר לשמש כמפחית סיכון עליו להיות נייר ערך חוב שהונפק על ידי ממשלה או בנק או נייר מדורג הרשום למסחר בבורסה מוכרת כאשר על המניות להשתייך למדד מניות מוכר, כמפורט בהוראה. הערכת השווי לביטחון מבוססת על מחיר השוק של נייר הערך המשועבד ובהתאם למקדמי הפחתה משווי הביטחון המושפעים בין היתר ממספר ימי ההחזקה ואופי פעילות הלקוח. שיעור ההפחתה מיושם בבנק כך שבחלק מהמקרים השיעור הינו 50% בהתאם לחלופה בסעיף 151 א.ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203 ובחלק אחר מיושם מנגנון להפחתה בשיעורים ספציפיים לפי פעילות הלקוח, בהתאמה להסכמים, בכפוף לתנאים המצוינים בסעיף 151 א.ב' להוראה.

– פיקדונות ותוכניות חיסכון – אמצעים נזילים שניטלו כבטוחה על דרך של כתב קיזוז או שעבוד, לפי הצורך, ולא ניתן למשכם כל עוד לא הפסיקו לשמש כבטוחה. שווי הבטוחה נקבע לפי השערות בגין משיכה טרם מועד הפירעון הנקוב שלה.

– ערביות צד שלישי – ערביות שניתנו על ידי צד שלישי כנגד חשיפה של לקוח. עם מתן הערבות, הגורם הערב הופך להיות הצד הנגדי לחשיפה כך שמשקל הסיכון בגין החשיפה משתנה. ערבות מסוג זה מאפשרת את הפחתת נכסי הסיכון הנובעים מהחשיפה, בהתאם לסיכון הגורם הערב. לגבי ערבות שניתנה על ידי בנקים בחו"ל כנגד חשיפות הלקוח, השימוש מבוצע בכפוף לבדיקה משפטית פרטנית לגבי תקפות הערבות לפי הדין החל עליה (על פי רוב, דין מדינת התאגדות הבנק מנפיק הערבות).

להלן חשיפת האשראי* המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ו/או ערבויות או נגזרי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2014 (באזל 3)

חשיפת אשראי נטו	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ²	סך הכל סכומים שנוספו ¹	סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות שנגרעו ¹	חשיפת אשראי ברוטו	
					במיליוני ש"ח
13,523	-	46	-	13,477	חובות של ריבונות
501	-	1	(46)	546	חובות של ישויות סקטור ציבורי
1,507	-	45	-	1,462	חובות של תאגידים בנקאיים
16,392	(2,118)	-	(39)	18,549	חובות של תאגידים ⁴
4,766	(221)	-	(7)	4,994	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי ⁴
3,224	(84)	-	-	3,308	חשיפות קמעונאיות ליחידים
276	(47)	-	-	323	עסקים קטנים ³
7,258	-	-	-	7,258	משכנתאות לדירור
1,179	-	-	-	1,179	נכסים אחרים
48,626	(2,470)	92	(92)	51,096	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)

חשיפת אשראי נטו	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ²	סך הכל סכומים שנוספו ¹	סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות שנגרעו ¹	חשיפת אשראי ברוטו	
					במיליוני ש"ח
12,045	-	23	-	12,022	חובות של ריבונות
552	(6)	12	(23)	569	חובות של ישויות סקטור ציבורי
1,763	-	55	-	1,708	חובות של תאגידים בנקאיים
21,422	(2,699)	-	(63)	24,184	חובות של תאגידים ⁴
475	(169)	-	(3)	647	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי ⁴
3,335	(132)	-	-	3,467	חשיפות קמעונאיות ליחידים
201	(38)	-	(1)	240	עסקים קטנים ³
6,914	-	-	-	6,914	משכנתאות לדירור
1,038	-	-	-	1,038	נכסים אחרים
47,745	(3,044)	90	(90)	50,789	סך הכל

* חשיפה לאחר מחיקות חשבונאיות, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים.

1. סכום החשיפה המכוסה על ידי ערבויות המועבר לחובת הצד הנגדי שנתן את הערבות.
2. לאחר הכפלה במקדמי ביטחון (haircuts), כולל התאמות חיוביות שנוספו לחשיפה.
3. עסקים קטנים בעלי אובליגו עד 500 אלף ש"ח המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות.
4. החל מיום 30 ביוני 2014 הבנק סיווג אשראי לליווי בנייה של דירות מגורים מ"חשיפה לתאגידים" ל"חשיפה בביטחון נדל"ן מסחרי", כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין. לא סווגו מחדש מספרי השוואה המובאים בפרק זה.

סיכון אשראי של צד נגדי – הבנק חשוף לסיכון אשראי, הנובע מסיכון שוק של צד נגדי, כתוצאה מפעילות לקוחותיו בנגזרים מעבר לדלפק ונגזרי בורסה (לפירוט נוסף ראה פרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם"). ההון המוקצה בדיווח מחושב בהתאם לעקרונות המפורטים בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203.

מעבר להקצאת ההון אשר בוצעה לסיכון אשראי צד נגדי בנדבך 1 בהתאמה להוראה הרגולטורית, הבנק בחן במפורט את הסיכון הכלכלי ואת הצורך לבצע הקצאת הון נוספת לסיכון זה במסגרת נדבך 2. חשיפות האשראי לצד נגדי מופו למספר מגזרים כלכליים ועבור כל מגזר נקבעה תקופת האחזקה המתאימה עד לסגירת הפוזיציה החשופה לאותו המגזר.

אמידת סיכון אשראי צד נגדי במסגרת הנדבך השני של מסמך ICAAP- בוצעה על נתוני ה-31.12.2013 ובהתאם להפעלת תרחישים כלכליים המתחשבים בהשתנות המשותפת של נכסי הבסיס השונים במט"ח והרכב הפוזיציה של הצד הנגדי. בהתאם לחשיפת הצד הנגדי בתרחישים אלו, הוגדרה הקצאת ההון הנוספת בגין סיכון זה. להלן חשיפות סיכון אשראי של צד נגדי בגישה הסטנדרטית:

ליום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)	ליום 31 בדצמבר 2014 (באזל 3)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
264	306	שווי הוגן ברוטו חיובי
185	181	ערך נקוב (לאחר מקדם המרה לאשראי)
246	237	בניכוי הטבות קיזוז
203	250	סך חשיפות האשראי לאחר קיזוז בניכוי בטחונות
20	13	מזומנים ופקדונות
3	1	אגרות חוב ממשלתיות
6	3	מניות (לרבות אג"ח להמרה)
174	233	סך חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים

להלן חשיפות סיכון אשראי של צד נגדי הנובעות ממכירה או רכישה של הגנות אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)		ליום 31 בדצמבר 2014 (באזל 3)		
הגנות שנמכרו	הגנות שנרכשו	הגנות שנמכרו	הגנות שנרכשו	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
* 121	-	* 78	-	:ALM
-	-	-	-	חוזי החלפת כשל אשראי (CLN/CDS)
-	-	-	-	חוזי החלפה של תשואה כוללת (TRS)
-	-	-	-	אופציות אשראי
-	-	-	-	אחר
-	-	-	-	פעילות תיווך :
-	-	-	-	חוזי החלפת כשל אשראי (CLN/CDS)
-	-	-	-	חוזי החלפה של תשואה כוללת (TRS)
-	-	-	-	אופציות אשראי
-	-	-	-	אחר
121	-	78	-	סה"כ נגזרי אשראי (ערך נקוב)

* נובע מ-CLN (Credit Linked Note) בלבד - בהם נמכרה הגנה כנגד סיכון מדינת ישראל.

קיזוז – נכון ליום 31 בדצמבר 2014 היקף הקיזוזים המאזניים (קיזוז בין נכסים להתחייבויות) אינו מהותי (בדומה ליום 31 בדצמבר 2013).

מניות בתיק הבנקאי – הבנק מחזיק במניות בתיק הבנקאי, כמפורט בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם". להלן הפוזיציות במניות בתיק הבנקאי:

ליום 31 בדצמבר 2013 (באזל 2)			ליום 31 בדצמבר 2014 (באזל 3)			
דרישות ההון (9%)	שווי הוגן	יתרה מאזנית במיליוני ש"ח	דרישות ההון (*12.5%)	שווי הוגן	יתרה מאזנית במיליוני ש"ח	
5	54	54	7	47	47	מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל על מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל קרנות עוקבות מדד
-	-	-	-	-	-	קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות
-	-	-	-	-	-	אחרים
<u>5</u>	<u>54</u>	<u>54</u>	<u>7</u>	<u>47</u>	<u>47</u>	נסחרות על ידי הציבור
2	17	17	2	24	24	מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל על מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל קרנות עוקבות מדד
2	21	21	4	29	29	קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות ¹
-	1	1	-	-	-	אחרים ²
<u>4</u>	<u>39</u>	<u>39</u>	<u>6</u>	<u>53</u>	<u>53</u>	מוחזקות באופן פרטי³

* יחס ההון הכולל בו יידרש הבנק לעמוד החל ביום 1 בינואר 2015.

1. דרישת ההון בגין קרנות הון סיכון והון פרטיות מחושבת בהתאם לנכסי סיכון בהיקף של 150% מהשווי ההוגן של האחזקה.
2. השקעה בחברה כלולה.
3. לא סחירים.

תכנון ההון

במסגרת הדיונים על תוכנית העבודה לשנת 2015, שהתקיימו בדירקטוריון בסוף דצמבר 2014, נקבע תכנון ההון לשנה זו. תכנון ההון השנתי נגזר מיעדי ההון שנקבעו בתוכנית האסטרטגית התלת שנתית לשנים 2015-2017 (ראה פירוט נוסף בתת פרק "יעדי הלימות ההון").

תכנון ההון לשנת 2015 הושפע בעיקר מהפרמטרים הבאים:

- גידול בהון עצמי רובד 1 כתוצאה מגידול צפוי בסעיף העודפים.
- לשם שמרנות, נלקחה הפחתה מדורגת של יתרת קרן ההון החיובית בגין ניירות ערך זמינים למכירה.
- קיטון בהון רובד 2 כתוצאה מהפחתת כתבי ההתחייבות בהתאם להוראות המעבר (הפחתה שנתית של תקרת ההכרה של כתבי ההתחייבות בשיעור של 10% לשנה) אשר קוזז על ידי עלייה צפויה ביתרת ההפרשה הקבוצתית.
- הנחה כי במהלך 2015 לא יהיה צורך בהנפקת הון רובד 2 המוכר לבאזל 3.
- יישום הוראה חדשה בנושא זכויות עובדים החל מיום 1.1.15 (ראה ביאור 1.1.1). יישום זה יקטין את הון עצמי רובד 1 ויגדיל את נכסי הסיכון בגין מיסים נדחים (המשוקללים במשקל סיכון של 250%).
- יישום הוראה חדשה בנושא הקצאת הון נוסף בגין הלוואות לדיוור. יישום הוראה זו יגדיל את יחס ההון המינימאלי הנדרש מהבנק ב-0.11 נקודות האחוז בשנת 2015.

במסגרת תכנון ההון לשנת 2015 הכין הבנק תוכנית לצמצום בנכסי הסיכון שיתכן ותידרש על מנת להתמודד עם שינויים אפשריים, כפועל יוצא של השפעות אפשריות של המצב הכלכלי במשק על בסיס ההון של הבנק (רווחיות וקרן הון) כמו גם השפעות אפשריות של הוראות רגולטוריות חדשות שלא היו ודאיות בשלב הכנת תכנון ההון, בין היתר בהקשר לשינוי בהוראות בנושא דרישות הון הנובעות מסיכון אשראי של צד נגדי, שבמועד הכנת תכנון ההון לא הייתה ודאות ליישומה, ואשר הונח כי עלולה להיות להן השפעה מהותית על תכנון ההון העתידי.

כאמור, באוקטובר 2014, אימץ הדירקטוריון אסטרטגיה עסקית תלת-שנתית לשנים 2015-2017, במסגרתה נדונו גם קווים מרכזיים בתכנון ההון לשנים אלו (ראה גם תת פרק "יעדי הלימות ההון"). במסגרת הדיונים על מסמך ה-ICAAP הבא ברבעון הרביעי 2015, תיבחן מידת העמידה של הבנק ביעדי ההון גם בתרחיש קיצון.

בפברואר 2015 השלים הבנק חישוב תרחיש קיצון אחיד, כנדרש בהנחיות בנק ישראל. תוצאות התרחיש מראות כי הבנק עומד ביעדי ההון שלו, ואינו יורד מיחס מינימאלי שנקבע, גם בתוספת השלמות נדרשות לרכיבי סיכון שאינם נכללים בתרחיש, בגין סיכון נזילות ותפעולי (ראה גם פרק החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם, תת פרק תרחיש קיצון).

הבנק מבצע מדידה חודשית של יחסי הלימות ההון, נכסי הסיכון ובסיס ההון. קיים בבנק פורום תכנון הון בראשות המנכ"ל, בו חברים מנהלים בכירים בבנק ואשר מתכנס בתדירות רבעונית לפחות במטרה לנהל את נכסי הסיכון ביעילות, תוך שמירה על תיאובן הסיכון. תמצית הדיונים בו מדווחת להנהלה. בנוסף, אחת לרבעון מתבצעת בדיקה של עמידה ביעדי ההון בהתממש תרחיש הקיצון, אשר הוגדר על ידי דירקטוריון הבנק במסגרת תהליך ה-ICAAP.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק ועל הערכותיו לגבי תנאי השוק, מידת היענות של הציבור להנפקה וכן לקיומם של תנאי שוק מתאימים להנפקה. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בגורמים העיקריים הבאים: תנאי השוק, מידת היענות הציבור להנפקה, אי קיום תנאי השוק התומכים בהנפקה, פגיעה ברווחיות הבנק ושינויים רגולטורים.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים ובכללם סיכונים משפטיים, סיכונים ציית וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת לעמידה ביעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך הטמעת תרבות ניהול הסיכונים ובקרתם. מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו אלה, תוך הגדרת סוגי הסיכונים והיקפם, ועמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך זה מופעלות מערכות דיווח ומנגנוני פיקוח ובקרה מתאימים.

ממשל תאגידי

תהליכי ניהול הסיכונים והלימות ההון בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"ל הבנק והנהלה, ועדות הנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכון, אגף בקורות וניהול סיכונים, אגף חשבונאי ראשי, האגף ליעוץ משפטי, אגף משאבים והביקורת הפנימית.

הדירקטוריון מתווה את האסטרטגיה והמדיניות העסקית של הבנק, מנחה ומכוון את הנהלת הבנק לגבי היעדים והקווים העקרוניים לפעילות הבנק. הדירקטוריון מבטא את מדיניות החשיפה הכוללת במסגרת הגדרת תאבון וסיבולת הסיכון ובמסגרת מסמכי מדיניות ספציפיים. הדירקטוריון מפקח על יישום האסטרטגיה והמדיניות, על עמידה ביעדים שנקבעו ועל עמידה בגבולות תאבון וסיבולת הסיכון וכל זה תוך הקפדה על קיומם של 3 קווי הגנה והפרדה ברורה בין יוצרי הסיכון, מנהלי הסיכונים ותהליכי הבקרה הבלתי תלויים המתבצעים אודותיהם. המעקב אחר התפתחות הסיכונים נעשה באמצעות מסמך ה-ICAAP ומסמך הסיכונים הרבעוני.

בדירקטוריון ובוועדותיו נערכים דיונים אודות אופי ומאפייני הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק בפעילותו, הדרך לאמוד אותם ומידת אפקטיביות הפיקוח עליהם, לרבות דיונים לגבי הכלים ואופן השימוש בהם, אמידה, מדידה וניטור הסיכונים. הדירקטוריון קובע את מדיניות החשיפה לסיכונים של הבנק, תוך דיון בתמהיל החשיפות המשקפות את פרופיל הסיכון של הבנק, והיקף ההון הנדרש והקצאתו לפעילויות העסקיות השונות. במסגרת תכנון הפעילות התלת שנתית של הבנק קבע דירקטוריון הבנק את תיאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות והחשיפות לסיכונים. תחומים אלו כוללים את יחסי ההון, סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון נזילות, סיכונים תפעוליים ובכלל זה סיכונים משפטיים וסיכונים ציית, סיכון ריכוזיות, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי.

המעקב אחר עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות מבוצע באמצעות מסמך הסיכונים הרבעוני הנדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון. בנוסף, פותחו כלי מעקב לבחינה שוטפת של העמידה בתאבון וסיבולת הסיכון ובחינת התפתחות החשיפה לסיכונים לאורך זמן.

כמו כן, הדירקטוריון אישר מסגרת להפעלת תרחישי קיצון על החשיפות השונות והשפעותיהם על יחסי ההון תוך הגדרת העקרונות לקביעת תרחישי הקיצון והדיווח על תוצאותיהם.

הדירקטוריון הגדיר את תחומי האחריות, התפקידים והסמכות של המנכ"ל אשר אחראי בין היתר, על יישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית של הבנק, הניהול העסקי והארגוני השוטף של הבנק תוך דאגה להבטחת יציבותו ורווחיותו, הכנת תכנית עבודה שנתית ותקציב שנתי ובכלל זה תקציב השקעות, הבאתם לדיון ואישור הדירקטוריון, קיום פיקוח ובקרה ניהוליים על המערכת הארגונית של הבנק ועל ביצוע תכנית העבודה בהלימה למדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ולתיאבון הסיכון שלו. תשומת לב מיוחדת מוקדשת לתחום הציית, על ענפיו השונים, תוך הקפדה על קיום מערך נהלים ראוי, טיפול במניעת הפרות דין וכשלים אחרים והפקת לקחים נדרשת.

בבנק קיימת הפרדה בין קו ההגנה הראשון של מנהלי הסיכונים ויוצרי החשיפות לבין קו ההגנה השני של האחראים על הבקרה עליהם. ברבעון השלישי לשנת 2014 הסתיים תהליך ארגוני ליישום הפרדה ברורה בין קווי הגנה לבקרה אחר הפעילות בסיכונים השוק והנזילות. חלק מחברי הנהלת הבנק הינם יוצרי הסיכונים השונים המממשים את מדיניות ותאבון הסיכון כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך מימוש תפקידם, מקבלים המנכ"ל וחברי ההנהלה דיווחים יומיים ותקופתיים, המאפשרים מעקב אחר החשיפה לסיכונים בבנק, זאת בנוסף לדיווחים ייעודיים בפורומים ובעודות המתאימים. בדיווחים אלו משתתפים חברים קבועים על פי קביעתו של המנכ"ל ובעלי תפקידים נוספים על פי הצורך.

ניהול חשיפות האשראי העסקי בבנק, **סיכונים סביבתיים וסיכונים ריכוזיות האשראי** הינם באחריות ראש אגף עסקים, גב' שבי שמר. (בנוסף, ראה התייחסות לשינויים בהרכב חברי ההנהלה בפרק "חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה").

ניהול חשיפות האשראי למגזר הצרכני ולמגזר המשכנתאות, הינו באחריות ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ, גב' עדנה פרס-לכיש.

ניהול החשיפות לסיכונים השוק והנזילות הינו באחריות ראש האגף לניהול פיננסי, מר אפרים אברהם. יצירת החשיפות מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות, היחידה לניהול נכסים והתחייבויות, ויחידת הנוסטרו באגף. בנוסף אחראי האגף על ניהול סיכונים האשראי הנובעים מהשקעות הבנק באג"ח קונצרני וכן סיכון אשראי בגין מדינות ובנקים וסיכון הסליקה.

כמנהלת הסיכונים המשפטיים וסיכונים הציות משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק, ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד.

כמנהל סיכון המוניטין והסיכון האסטרטגי משמש מנכ"ל הבנק, מר ישראל טראו.

כמנהלת הסיכונים הראשית (CRO) משמשת ראש אגף בקרות וניהול סיכונים, גב' נטע אברהמוב ביטן אשר משמשת גם כמנהלת הסיכונים התפעוליים. פעילות ניהול הסיכונים מבוצעת בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 310 "ניהול סיכונים", המגדירה את תהליכי ניהול הסיכונים ואת תפקידיו של מנהל הסיכונים הראשי.

מערך ניהול הסיכונים - אחראי לזיהוי, הגדרה, מיפוי ומדידה של הסיכונים השונים וכן יצירת תמונת הסיכון הכוללת והדיווחים אודותיה המוגשים להנהלת הבנק ולדירקטוריון הן במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני והן במסגרת מסמך ה-ICAAP השנתי. כמו כן, אחראי המערך לריכוז פורום לבחינת סיכונים במוצרים חדשים. תפקידו כולל פיתוח ויישום מתודולוגיות ומודלים פנימיים למדידת והערכת הסיכונים השונים. החל מה- 1.1.2014 אחראי המערך גם על מתן חוות דעת בלתי תלויה על בקשות האשראי בסך העולה על 50 מיליון ש"ח (החל מה- 1.1.2015 בסך העולה על 25 מיליון ש"ח). בנוסף, החל משנת 2014 אחראי המערך גם על כתיבת וריכוז מסמכי המדיניות העסקיים (אשראי, שוק ונזילות).

ענף בקרת אשראי - אחראי על ביצוע בקרת אשראי המקיפה את הלווים העיקריים של הבנק תוך הערכת טיב הלווה, טיב מסמכי היסוד והבטחות בתיק הלקוח, איכות תיק האשראי ובחינת מהימנות דירוג האשראי בבנק. יחידת בקרת האשראי פועלת במסגרת תכנית עבודה שנתיית ורב שנתיית המוגשת לאישור ועדת האשראי של הדירקטוריון. החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2014, הענף אחראי גם על בחינת נאותות הסיווגים וההפרשות להפסדי אשראי בהתאם לנוהל בנקאי תקין 311 "ניהול סיכונים האשראי".

תחום תיקוף ובקרה - אחראי על תיקופי המודלים המפותחים בבנק ודווח תקופתי לדירקטוריון על תוצאות התיקוף. התחום אחראי גם על בקרות קו הגנה שני ליחידות סוחרות והצגת תמונת מצב עדכנית יומית, התפתחות לאורך זמן של מכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק ועמידה בתיאבון הסיכון ובסיבולת הסיכון.

סיכוני אשראי

סיכון אשראי הינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו, בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים האחרים. סיכון זה יכול לגרום לבנק הפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכושר הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו.

א. סיכון איכות תיק האשראי

מדיניות האשראי הכוללת נדונה ומאושרת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה. בעת הצורך מתקיימים דיונים במדיניות, כולה או חלקה, גם במהלך השנה. מטרת מדיניות האשראי הינה להגביל סיכון זה בהתאם לתיאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובאמצעות קביעת עקרונות לניהולו.

במסגרת תהליכי ניהול הסיכונים על איכות תיק האשראי, החל מיום ה-1 בינואר 2014, ניתנת חוות דעת בלתי תלויה של פונקציית ניהול הסיכונים על בקשות בסך העולה על 50 מיליון ש"ח, מיום ה-1 בינואר 2015 יבוצע התהליך גם על בקשות בסך העולה על 25 מיליון ש"ח.

מסמך המדיניות מתייחס לעקרונות וכללים לדירוג החייב, להעמדת אשראי, ניהולו והבקרה עליו, על מנת לשפר את איכות התיק ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו. במסגרת זו נקבעים גם שיעורי ההסתמכות על בטחונות המתקבלים בבנק. המסמך מציג את המתודולוגיה להסדרת פעילות הבנק במתן אשראי, לרבות היבטי תפעול, דיווח ובקרה, תוך שימת דגש לעקרונות לניהול סיכון אשראי כמפורט בהמלצות ועדת באזל. כמו כן, מתייחסת המדיניות לאופן האיתור, הזיהוי והטיפול בלוויים אצלם אותר פוטנציאל לבעייתיות, טיפול בחובות בעייתיים, וכן למתודולוגיה לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי. במהלך השנה נבחנת העמידה במדיניות באמצעות דיווחים חודשיים ורבעוניים על מצב האשראי להנהלה ולדירקטוריון. במקביל מושקעים אמצעים ומאמצים רבים בעדכון ופיתוח כלי בקרה ממוכנים ובשיפור מערכות המידע בתחום האשראי, על מנת להתאימם לסביבה העסקית המשתנה ולהוראות הרגולטוריות.

• ניהול האשראי

השיקולים במתן אשראי מתבססים בעיקרם על טיב הלקוח, כושר החזר, חוסנו הפיננסי, נזילותו, מהימנותו, ותק בענף, ותק בבנק, טיב הביטחונות שהוא יכול להעמיד ועוד. הבנק פועל להתאים את סוג האשראי לצרכיו ופעילותו של הלקוח.

במסגרת יישום מודלים פנימיים להערכת סיכוני האשראי בבנק, שכלל הבנק את תהליכי הדירוג של הלקוחות העסקיים והלוויים הקמעונאיים ופועל להתאמת המרווח הכולל לסיכון הלקוח והעסקה.

- סמכויות למתן אשראי:

מתן האשראי מבוסס על סמכויות אשראי ברמות השונות עד לדרג של ועדת האשראי של הדירקטוריון. החלטות למתן אשראי מעל סמכותם האישית של מנהלי הסניפים והנהלת אגף עסקים, מתבצעות ברמה של ועדות אשראי, במטרה למזער הסיכון של הסתמכות על שיקול דעת של אדם יחיד.

במסגרת סמכויות האשראי נקבעו מגבלות על היקף האשראי ללא בטוחות אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2014 אושרה מדיניות ניהול האשראי העסקי לשנת 2015. המדיניות שאושרה נותנת ביטוי להתפתחויות כלכליות במשק ובעולם ולהוראות רגולטוריות רלוונטיות. כמו כן, קובעת המדיניות שעל הבנק להמשיך בנקיטת צעדים להקטנת הריכוזיות הענפית וריכוזיות הלווים והתאמת מגבלות האשראי להתפתחויות כלכליות כאמור.

בקרה על האשראי:

הבנק מפעיל כלי בקרה ממוכנים רבים ומגוונים, הן בסניפים והן במטה, במטרה לאתר מוקדם ככל האפשר שינויים בהתנהגות הלקוח, היווצרותם של פערי בטחונות, חריגה ממסגרות האשראי המאושרות וחריגה מסמכות. הבנק משלב בכלי הבקרה מידע מגורמים חיצוניים במטרה לאתר פעילויות ואירועים העשויים להשפיע על יכולתו של הלקוח להחזיר את חובו.

לצורך איתור מוקדם של בעייתיות אצל לקוחות הבנק, מופעלות בבנק מערכות ממוכנות המאתרות פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים (ראה פירוט בסעיף טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות בהמשך).

כמו כן, מתבצע ביחידת בקרת אשראי באגף בקרות וניהול סיכונים תהליך של בדיקת לוויים, המתבסס על הוראות ניהול בנקאי תקין, וכן נבדקות אוכלוסיות לוויים נוספות המוגדרות מעת לעת.

הדרכה:

הבנק משקיע משאבים רבים בהכשרת העובדים, ובכלל זה גם לגבי העובדים העוסקים בתחום האשראי, לרבות הכשרת עובדים חדשים בקורסים ייעודיים, קורסים מתקדמים לעובדים ותיקים בתחום, פורום של מנהלי מחלקות עסקיות, הפקת לקחים מאירועים שונים ועוד.

כמו כן, מתבצעת הכשרה ומתקיימים מפגשי רענון בנושאי רגולציה הקשורים לתחום האשראי.

• **סיכון אשראי במתן הלוואות לדיור**

מדיניות הלוואות לדיור:

המדיניות מפרטת את דרכי השגת היעדים העסקיים הנגזרים מהתכנית האסטרטגית ואת המתודולוגיה להעמדת האשראי וניהולו. המדיניות קובעת את תאבון וסיבולת הסיכון הן לגבי עסקה ספציפית והן לגבי סיכון התיק בכללותו וזאת על מנת להגביל את החשיפה לסיכונים האשראי מסוג זה, לשמר את איכותו של תיק האשראי ולמזער את הסיכון הגלום בו. מדיניות האשראי מתורגמת לנהלים והנחיות מפורטות להעמדת האשראי, לניהול תיק האשראי ולתהליכי הבקרה עליו. יישום הנהלים וההנחיות מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן הלוואות לדיור. המדיניות נבחנת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה ומותאמת למציאות הכלכלית וההתפתחויות בסביבה העסקית, תוך בחינת הסיכונים והשינויים בהנחיות הרגולטוריות. על מנת לתת ביטוי לשינויים אלו מעדכן הבנק מעת לעת את תמהיל המוצרים, הקריטריונים העסקיים, המגבלות ותמחור האשראי לדיור.

הבנק נוהג להעמיד אשראי לדיור רק במקרים בהם המידע על הלוויים ועל הביטחון במועד מתן הלוואה שלם, מעודכן, מאומת ומתאים למדיניות ואינו נוהג להעמיד אשראי במשכנתאות המובטחות בשעבוד משני, כאשר זכות הביטחון של הבנק אינה מובטחת.

על רקע הסביבה הכלכלית של שוק הדיור והנדל"ן הוחלט על החמרת פרמטרים מסוימים לגבי מתן הלוואות לדיור.

בספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל נוהל בנקאי תקין מס' 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור אשר נכנס לתוקף החל מה-1 באוקטובר 2014 - ראה פירוט ההוראה בפרק "עדכוני חקיקה".
הבנק עומד בכלל ההנחיות המחודשות תוך ביצוע התאמות נדרשות.

סמכויות למתן הלוואות לדיור:

תהליך קבלת ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי מתבסס על מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ברמות השונות עד לדרג של ועדת אשראי בראשות המנכ"ל, בהתאם לתיאבון וסיבולת הסיכון שקבע הדירקטוריון.

כלי בקרה וניהול סיכונים:

בבנק קיימים מנגנונים שונים של בקרות, הן פנימיות בשרשרת הניהול של מערך המשכנתאות, והן חיצוניות לתהליכי האשראי.

כלי הבקרה כוללים בין היתר הגדרות מפורטות של מרכיבי ניהול הסיכונים ובקרתם, קביעת תאבון סיכון וסיבולת סיכון למרכיבי הפעילות השונים, הטמעת מערכות מיכוניות הן ברמת הסיניף והן ברמת המטה, פעילות הדרכה ייעודית ומתכונת דיווח ובקרה בכל הרמות בבנק.

בבחינת הסיכונים בתהליך אישור הלוואה לדיור, מדיניות הבנק קובעת קריטריונים ברורים לבחינת איכות הלקוח וסיכוני העסקה המאפיינים את תחום המשכנתאות, תוך התייחסות להוראות רגולטוריות, מגבלות הסיכון ותנאי השוק המשתנים מעת לעת.

להלן פרמטרים מרכזיים הנלקחים בחשבון בעת דיון בבקשת האשראי:

- בחינת יכולת ההחזר מההכנסה הפנויה של הלווים, עושרם הפיננסי ושיעור המימון ביחס לשווי הנכס, בהתייחס למגבלות הרגולטוריות והפנימיות.
  - שעבודים על הנכס ומצבו המשפטי.
  - מימון דירות להשקעה.
  - מיקום הנכס וסחירותו.
  - בחינת יחס תשואה לנכסי הסיכון בהתאמה ליעדים שקבע הבנק.
- בכל בקשת אשראי מתבצעות בדיקות תקינות אוטומאטיות ממאגרי מידע שונים, המוצגות לקצין האשראי כפרמטר מקדמי לבחינת העסקה ואישורה.
- הלוואות לדיור עם מאפייני סיכון משמעותיים נבחנות על פי קריטריונים ספציפיים. לדוגמא - בהלוואות המועמדות במסלול ריבית משתנה, נבחנת יכולת ההחזר של הלקוח בסימולציה של עליית ריבית בשיעור העולה על הריבית המוצעת ללקוח בכל המסלולים בהם קיים רכיב ריבית משתנה.
- בחינת סיכוני התיק נעשית על ידי בחינת מגזרים וחתכים שונים (לדוגמא, קבוצות רכישה, דירות להשקעה), בחינת איכות הלווים וכן בחינת הסיכונים בסדרת תרחישי קיצון. מערך המשכנתאות עוקב באופן שוטף ורציף אחר התפתחות האשראי לדיור, כמו גם אחר התפתחות השינויים בהחזרי תשלומי המשכנתא, הן ברמת הסיניף והן ברמת כלל התיק ובוחן את המשמעויות השונות הנגזרות מכך.

- איכות התיק ודירוג הלווים:

הבנק בוחן באופן תקופתי את הערכת סיכון איכות תיק המשכנתאות על פי 11 רמות סיכון. במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, אשר מובא לדיון מדי רבעון להנהלת הבנק, לוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק, נבחנים ומדווחים בתחומי האשראי למשכנתאות, נושאים כגון: התפתחות התיק, העמידה במרכיבי תיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון למשכנתא הבודדת, בחינת איכות הניהול במשכנתאות, בחינת עמידת התיק במערכת תרחישי קיצון ספציפים למגזר המשכנתאות, ניתוח התפלגות תיק המשכנתאות על פי קבוצות דרוג והשינויים למול תקופה קודמת והפרשות ונתוני חובות בעייתיים.

- חשיפה לתרחישי קיצון:

כל ששה חדשים נבחן תיק המשכנתאות באמצעות תרחישי קיצון על מנת לאמוד את התפתחות הסיכון בתיק. לצורך בחינת תוצאות התרחישים הוגדר כי לווים המושפעים מהתרחיש בתחום המשכנתאות הינם לווים אשר עונים על 3 תנאים מצטברים לגבי שיעור המימון, היקף ההכנסה החודשית ויחס ההחזר החודשי מההכנסה. ההנחה הינה כי ככל שההכנסה של הלווה גבוהה יותר כך הלווה יכול לעמוד בהחזרי הלוואה בשיעור גדול לעומת ההכנסה כפונקציה של שיעור המימון מתוך שווי הנכס (LTV). על מנת לבחון את רגישות תיק המשכנתאות לתרחישים שונים הגדיר הבנק 7 תרחישי קיצון. נבחנו מספר הלקוחות והיקף ההלוואות הצפויות להיות מושפעות כתוצאה מהתממשות של כל תרחיש. הפעלת תרחישי הקיצון החצי שנתית נכון ליום 30 ביוני 2014 מעלה כי החשיפה לתרחישי קיצון אינה מהותית, ואינה חושפת את תיק המשכנתאות לסיכונים מהותיים.

- טיפול באשראי בעייתי לדירוג גביית חובות:

הטיפול באשראי בעייתי לדירוג מרכז בסקטור נפרד שאינו קשור לדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. יתר פירוט ראה בהמשך תחת תת פרק "טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות".

- משאבים:

הבנק משקיע מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים למיפוי תהליכי העבודה ולשיפור ושכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות פקידי המשכנתאות ומקבלי ההחלטות בתחום.

- התפתחות התיק:

להלן התפתחות היתרות בתיק ההלוואות לדירוג* של הבנק וחלקו של הבנק מכלל המערכת הבנקאית (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
7,233	7,525	7,737	היקף אשראי
6.9%	4.0%	2.8%	גידול למול סוף שנה קודמת
246,070	268,856	287,438	היקף אשראי כלל המערכת
2.9%	2.8%	2.7%	שיעור הבנק מכלל המערכת

* היקף האשראי לדירוג, כולל קבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

חלקו של הבנק מכלל המערכת הבנקאית בממוצע בשלוש השנים האחרונות עומד על כ-2.8%, בדומה לחלקו מהמערכת בכלל האשראי.

פריסה גיאוגרפית:

כ-70% מהמשכנתאות ניתנות באזור ת"א, ירושלים והמרכז (בהם מרוכזים רוב סניפי הבנק). התפלגות גיאוגרפית זו מצביעה על סיכון נמוך יחסית, לאור רמת התעסוקה באזורים אלו, נתוני הביקוש וההיצע ולאור העובדה שמדובר באוכלוסיה מבוססת.

הלוואות בשיעור מימון העולה על 60% (החישוב הינו בהתאם להוראת דיווח לפיקוח 876):
להלן ביצועי הלוואות לדיור בשיעור מימון העולה על 60% בשלוש השנים האחרונות (במיליוני ש"ח):

2012	2013	2014	
1,487	1,417	1,326	סה"כ ביצועים של הלוואות לדיור לתקופה
326	250	137	ביצועים לתקופה בשיעור מימון גבוה מ-60%
22%	18%	10%	שעור ביצועים לדיור מעל 60% מתוך סה"כ ביצועים לדיור

מניתוח ביצועי המשכנתאות לשנת 2014, בקבוצת המשכנתאות שניתנו בשיעור מימון העולה על 60% (בהתאם לאמור בהוראת הדיווח לפיקוח 876) עולה כי, רובן ניתנו בשיעורים שבין 60%-75%. שיעור הביצועים בהם שיעור המימון עולה על 75% אינו מהותי. בהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מתאריך ה-1.11.2012, לא מאושרות בבנק הלוואות חדשות בשיעור מימון העולה על 75%.

כמו כן, פילוח המשכנתאות אשר ניתנו בשיעור מימון נמוך מ-60% בשנת 2014 מצביע על כך ש-38% מהמשכנתאות ניתן בשיעור מימון שבין 60%-45%, יתר המשכנתאות נתנו בשיעור של עד 45%.

פירוט שיעור החזר ממוצע מהכנסה פנויה (החישוב הינו בהתאם להוראת דיווח לפיקוח 876)

מניתוח ביצועי המשכנתאות לשנת 2014, לפי פילוח שיעור החזר מהכנסה פנויה (בהתאם לאמור בהוראת הדיווח לפיקוח 876) עולה כי, רובן ניתנו בשיעורים שבין 30%-20%. שיעור ביצועי הלוואות לדיור בשיעור החזר הגבוה מ-40% עמד בשנת 2014 על 0.96% בלבד. בהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מתאריך ה-1.8.2013, לא מאושרות בבנק הלוואות חדשות בשיעור החזר מהכנסה פנויה העולה על 50% והלוואות הניתנות בשיעור החזר מהכנסה פנויה על 40% משוקללות ב-100% נכסי סיכון.

הלוואות לתקופות ארוכות:

ככלל הבנק אינו נוהג להעמיד הלוואות בהן מועדי הפירעון גבוהים מ-25 שנה. הלוואות לתקופות ארוכות יותר יבוצעו באישור מערך המשכנתאות, אולם בכל מקרה לא מעבר ל-30 שנה.

הלוואות בריבית משתנה:

נכון לסוף שנת 2014 יתרת שיעור הלוואות לדיור בריבית משתנה עומד על 66% מכלל הלוואות לדיור בבנק (נכון ל-31.12.2013 – 68.7%).

חשיפה למגזרי הצמדה - להלן ביצועי המשכנתאות במהלך כל שנה לפי חלוקה למגזרי הצמדה:

מט"ח	פריים*	משתנה לא צמוד	קבועה לא צמודה	משתנה צמודה למדד	קבועה צמודה למדד	
4.36%	62.64%	1.58%	3.77%	9.39%	18.26%	2010
2.02%	40.70%	-	11.15%	30.45%	15.68%	2011
1.56%	44.17%	0.18%	18.34%	23.02%	12.73%	2012
0.52%	42.91%	8.09%	27.19%	9.12%	12.17%	2013
0.57%	35.44%	5.62%	36.83%	6.86%	14.63%	2014

* החל משנת 2011 ישנה מגמת ירידה בביצוע במסלול הלוואות על בסיס ריבית הפריים כתוצאה מהוראת בנק ישראל מיום ה-4 במאי 2011, בדבר הגבלת שיעור הריבית המשתנה עד חמש שנים ל-33% מההלוואה, להלוואות חדשות. שיעור ביצוע גבוה בהלוואות על בסיס ריבית הפריים נובע מתיקים שאושרו טרם הוראת בנק ישראל, כאמור לעיל כגון: קבוצות רכישה, בניה עצמית בשלבים, רכישה מקבלן ותשלום לפי התקדמות הבניה הלוואות למטרה עסקית והלוואות שמוחזרו.

הפרשה להפסדי אשראי:

החלטה על הפרשה להפסדי אשראי מבוצעת על בסיס סריקה של כלל תיקי האשראי לדיור, על פי נוהל מובנה, הקובע בין היתר את הסמכויות לבחינה ולהחלטה על הפרשה כאמור. ההפרשה להפסדי אשראי בהלוואות לדיור נערכת לפי עומק הפיגור, למעט הלוואות שחלות לגביהן נסיבות מיוחדות, כפי שהוגדרו בניהול בנקאי תקין, שלגביהן נערכת הפרשה על בסיס בחינה פרטנית או קבוצתית בהתאם להוראת חובות פגומים.

להלן התפתחות נתוני יתרות הפיגור וההפרשות להפסדי אשראי על פני התקופות (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
36	31	26	יתרת פיגור ברוטו (כולל ריבית פיגור)
0.5%	0.4%	0.34%	שיעור מהתיק
29	25	10	יתרת הפרשה לפי עומק פיגור ¹
15	26	27	יתרת הפרשה קבוצתית ²
44	51	37	סה"כ יתרת הפרשה להפסדי אשראי
0.61%	0.68%	0.48%	שיעור מהתיק

1. החל מהדוחות ל-31.12.2014 בוצעה לראשונה מחיקה חשבונאית בהלוואות הנבחנות על פי שיטת עומק פיגור בסך כולל של כ-9 מיליון ש"ח – ראה באור 5.ה.1.
2. לרבות קבוצות רכישה. ברבעון הראשון לשנת 2013 הוגדלה ההפרשה הקבוצתית בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, על פיה יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות ליום הדיווח.

• **בטחונות**

במסגרת מדיניות האשראי נקבעו עקרונות וכללים באשר לסוגי הבטחונות והיקפם. דרישת הבטחונות ושיעורם נגזרים מרמת הסיכון שהבנק מוכן לקבל על עצמו בעת העמדת האשראי. דגש מיוחד ניתן לדירוג הלווים ולכושר ההחזר של הלקוחות כקריטריונים למתן האשראי בנוסף למשקל שניתן לבטחונות המקובלים.

הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו. קביעת השווי לביטחון של סוגי בטחונות שונים נגזרת מאופיים ונזילותם, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או צמיחה בסביבה העסקית של הלווה. הבנק נוהג לבחון את שווי הבטחונות, על פי הצורך ועל פי אופי הבטחון, על ידי קבלת הערכות שמאי או הערכות שווי עדכניות.

בבנק קיימת מערכת ממוחשבת לניהול הבטחונות, המאפשרת מעקב אחר שוויים, תוקפם, הפקת דוחות התראה למיניהם והפקת מידע אודותם.

• **טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות**

מערך אשראים מיוחדים שבאגף עסקים מרכז את הטיפול במרבית הלקוחות הבעייתיים של הבנק. מטרת הטיפול, בראש ובראשונה, היא שיפור היכולת לשרת את חובו, ובהעדר יכולת כזו פועל המערך לגביית החוב, תוך ניסיון להגיע להסדר עם החייב או הפעלת הליכי גבייה משפטיים לגביית החוב ומזעור הנזק לבנק.

לצורך איתור מוקדם ככל האפשר של לווים בהם עלו רמת הסיכון והחשיפה, מופעלים באגף עסקים שני תהליכים, אשר מטרתם הינה בחינה וטיפול באוכלוסיית לקוחות נרחבת ככל האפשר בתדירות גבוהה, וביצוע מעקב וטיפול נאותים בלקוחות אלה. בתהליך הראשון נעשה שימוש במערכת ממוכנת המתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לווים עד סכום מסוים על פי פרמטרים שונים. הלקוחות המאותרים על ידי המערכת נבדקים באופן יסודי ומועלים לדיון בפורום פנימי, הן בצעדים הנדרשים לטיפול בלקוחות ובוחן את הצורך בהמשך מעקב, סיווגם כחוב בעייתי, או הצורך בביצוע הפרשה להפסדי אשראי בגינם. בתהליך השני, נעשה שימוש במערכת ממוכנת המציפה לווים מסכום מסוים עם פוטנציאל להכללתם ברשימת לווים במעקב. הלקוחות אשר חובם יוגדר כחוב ברשימת מעקב בעקבות הסקירה ובהתאם לכללי הסיווג שנקבעו, בתוספת לקוחות שהוכנסו לרשימה זו במסגרת דיווחים שוטפים של ועדות אשראי, נדונים בתדירות רבעונית בוועדה מיוחדת שהוקמה לצורך נושא זה. הועדה דנה בלווים הנכללים ברשימת לקוחות במעקב הן מהיבט התפעולי בקרתי והן מהיבט האשראי. הדיון בלווים אלה כולל גם דיון במבנה האשראי הקיים, החלטות לגבי סטאטוס החוב וסיווגו, בקשות אשראי של לקוחות אלה והארכת מסגרות קיימות. לקוחות במעקב שבסמכות הדירקטוריון נדונים בוועדת האשראי הדירקטוריונית.

בנוסף, אחת לרבעון מובאים לדיון לקוחות בעייתיים מעל סכום מסוים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון.

החל משנת 2014, בחינת נאותות הסיווגים לחובות בעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי הינם באחריות ענף בקרת אשראי באגף בקרות וניהול סיכונים.

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי". התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי מפורטת באור 4.א לדוחות הכספיים. פירוט נוסף לעקרונות ההוראה ויישומם בבנק - ראה ביאור 5.ה.1 לדוחות הכספיים.

• תרחישי קיצון

הבנק מפעיל מגוון תרחישי קיצון על החשיפות לסיכונים אשראי תוך התייחסות לניתוחי רגישות ומבחיני תרחישים מקרו כלכליים וספציפיים לקווי עסקים שונים. תרחישי קיצון אלו מסייעים לבנק בניתוח החשיפה לסיכונים ובתהליך תכנון ההון. במסגרת זו, הבנק בוחן את מידת רגישותו לאירועים בקווי העסקים השונים וההשפעה של תרחישי הקיצון על היקף נכסי הסיכון, ההכנסות והעמידה ביעדי ההון וההון הנדרש.

תכנון ההון הנכלל במסגרת תהליך ה-ICAAP הינו תכנון תלת שנתי ובהתאם לכך תרחישי הקיצון מתייחסים אף הם לאופק של 3 שנים.

תוצאות תרחישי הקיצון מוצגות בתדירות רבעונית בהנהלה ובדירקטוריון. התרחישים המשמשים לצורך תכנון ההון, מוצגים בפירוט כדלקמן:

- הנחות היסוד בכל תרחיש
  - פירוט ההשפעה של התרחיש על הרווחיות בקווי העסקים
  - חישוב יחס ההון בתרחיש
  - מסקנות ניהוליות ועסקיות העולות מניתוח תרחישי הקיצון
- כמו כן, מוצגים נתוני רקע של הסביבה המקרו כלכלית על מנת לבחון האם מתפתחים תנאי משבר.

לצורך גיבוש הנחות היסוד בתרחישי הקיצון בוצעה בחינה של השינויים בשיעורי הצמיחה על איכות תיק האשראי וכנגזרת מכך על שיעורי ההפרשה להפסדי אשראי (ברמת כלל הבנק וענפים שונים). כמו כן, הבנק מבצע תהליך של בחינת סבירות תוצאות תרחישי הקיצון אל מול מדדי ייחוס שונים.

עקב אי הוודאות לגבי עיתוי התממשות תרחישי הקיצון במהלך שלוש שנות התכנון, מבוצעת הערכה לגבי יחסי ההון בתרחישים המשמשים לצורך תכנון ההון עם הנחות שונות לגבי עיתוי תחילת התממשות התרחיש בכל אחת משנות התכנון (שלוש השנים הקרובות).

בנוסף לתרחישי הקיצון הנ"ל, הבנק חישב תרחיש קיצון הופכי אשר נועד לבחון את עוצמת האירועים אשר עלולים להביא לפגיעה בתוצאות הכספיות של הבנק כך שיחס הון הליבה ירד מתחת לתיאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הבנק לתרחיש קיצון.

במסגרת תהליך בחינת נאותות הקצאת ההון ובהתאם להנחית בנק ישראל, מחשב הבנק תרחיש קיצון נוסף המבוסס על תרחיש מקרו כלכלי בעל אופי של מיתון מקומי חמור הנגרם כתוצאה ממשבר בטחוני עם השלכות חמורות על ענף הדירור והנדל"ן. הפגיעה הריאלית מתבטאת בירידה חדה בתוצר ובצריכה הפרטית וכתוצאה מכך פגיעה קשה בשוק העבודה והדירור. הבחינה בתרחיש זה נעשית לאופק של שנתיים.

בנובמבר 2014 פרסם בנק ישראל תרחיש קיצון חדש, המאופיין בזעזוע מקומי חמור כתוצאה מהידרדרות במצבה הגיאופוליטי של ישראל, לצד זעזוע גלובאלי שמקורו בהאטה משמעותית בכלכלת אירופה והאטה מסוימת בכלכלת ארה"ב. משך התרחיש 3 שנים. תוצאות התרחיש הועברו לבנק ישראל ב-20.02.2014 וישולבו במסמך ה-ICAAP הבא.

• חשיפה לאג"ח קונצרני

הבנק רואה בחלק מהשקעת הנוסטרו באג"ח קונצרני כתחליף למתן אשראי. מסגרת ההשקעה והכללים לביצועה נדונים ומאושרים בדירקטוריון, וכוללים את היקף החשיפה, סוגי האג"ח המותרים להשקעה, דירוגם, חשיפה מרבית למנפיק בודד, מגבלות פיזור ומרווח מינימלי לפי דירוג.

תהליך קבלת ההחלטות לגבי השקעות בתחום זה מבוצע באגף ניהול פיננסי ובהתאם למדרג הסמכויות. המגבלות לגבי ההשקעה באג"ח קונצרני מבוקרות באופן שוטף ומדיניות הבנק בתחום זה מותאמת להתפתחות בשווקים. מידע נוסף בדבר הרכב תיק האג"ח קונצרני ראה בפרק "התפתחות הנכסים וההתייבויות" – בניתוח סעיף "ניירות ערך".

כמו כן ראה התייחסות בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים" בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

סיכון אשראי צד נגדי בגין סיכון שוק

הסיכון שהצד הנגדי בעסקת OTC (Over the Counter) יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה. הפסד ייגרם אם בעת כניסת הצד הנגדי לכשל, יהיו מול הלקוח עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי. חשיפות אלו מרוכזות בפעילות הבנק מול לקוחות, בנקים בארץ ובנקים בחו"ל. הפעילות מתבצעת לאחר קביעת מסגרת פעילות ללקוחות תוך מעקב שוטף אחר העמידה במסגרות אלו. מעקב זה כולל שערך שוטף של עסקות מול הלקוחות למחיר השוק (Mark to Market), אמידת הסיכון הפוטנציאלי בהתאמה לסוגי המכשירים והסיכונים בשווקים ודרישת בטחונות מתאימה. מתבצעת בדיקה שוטפת מול מסגרות ובטחונות. נקבעו נהלים וכללים לבקרה וטיפול בלקוחות. הבנק מיישם שיטת תרחישים היסטוריים ומודלים פנימיים נוספים, ברמת העסקה והלקוח, על פיהם נקבעת דרישת הבטחונות. תרחישים אלו עוברים תהליכי תיקוף תקופתיים, כגון בחינת עמידתם בתקופות של משברים פיננסיים.

הפעילות במכשירים נגזרים מוצגת בבאור 19 לדוחות הכספיים. להלן פירוטים נוספים לסעיף "שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים":

צד נגדי "בנקים", ליום 31 בדצמבר 2014:

סך כל היתרה בגין צד נגדי "בנקים" הינה בסך 177 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר לגוף בודד הינה בסך 59 מיליון ש"ח.

צד נגדי "אחרים", ליום 31 בדצמבר 2014:

סך כל היתרה בגין צד נגדי "אחרים" הינה בסך 259 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר לגוף בודד, הינה בסך 35 מיליון ש"ח.

הפעילות עם בנקים בחו"ל

חשיפת האשראי בפעילות עם בנקים בחו"ל נובעת בעיקרה מהפעילויות הבאות: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות כבטחון ללקוחות, פעילות FX, פעילות בנגזרים, פעילות סליקה ורכישת אג"ח של בנקים. פעילות הבנק מול בנקים בחו"ל מבוססת על מגבלות חשיפה המאושרות אחת לשנה הנבחנות באופן שוטף ומעודכנות בהתאם לצורך. הבנק פועל בנגזרים בעיקר מול בנקים עמם נחתמו הסכמי ISDA והסכמי CSA. לבנק הסדרי סליקה של עסקאות במטבע חוץ מול ה-CLS (Continuous Linked Settlement) באמצעות בנק בינלאומי גדול בעל דירוג גבוה. בנוסף, פועל הבנק מול מספר מוסדות פיננסיים זרים לצורך קבלת שירותי משמורת (Custodian) בפעילות בניירות זרים.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים¹ על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	דרוג אשראי חיצוני*
62	19	43	AAA עד AA-
490	14	476	A+ עד A-
19	-	19	BBB+ עד BBB-
4	-	4	B
-	-	-	ללא דרוג
575	33	542	סה"כ חשיפה⁴

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים¹ על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2013 (במיליוני ש"ח):

חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	דרוג אשראי חיצוני*
34	-	34	AAA עד AA-
626	43	583	A+ עד A-
35	-	35	BBB+ עד BBB-
2	-	2	B
17	17	-	ללא דרוג
714	60	654	סה"כ חשיפה⁴

1. מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וקסטודיאנים.
2. פקדונות ויתרות ע"ש בבנקים, השקעות באגרות חוב, ונכסים אחרים בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המוצגים לפני קיזוז דו צדדי כהגדרתו בנספח ג' בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.
3. ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
4. לא קיימים מוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי.

* הדרוג הינו ברמת קבוצה בנקאית מאוחדת.

לפירוט לגבי היקף החשיפה לקבוצת לווים בנקאית ראה תת פרק "ריכוזיות לווים".

הערות:

- א. חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור 3.א לדוחות הכספיים).
  - ב. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 19.ב לדוחות הכספיים.
- המוסדות הנכללים בטבלה לעיל כוללים בעיקר בנקים הפועלים במדינות OECD. עיקר החשיפות ליום 31 בדצמבר 2014 הינן למוסדות הפועלים בארצות הברית, בריטניה, גרמניה. לבנק אין חשיפה לבנקים הפועלים ביוון, אירלנד, פורטוגל וספרד. קיימת חשיפה של 2.1 מיליון ש"ח לבנקים ומוסדות פיננסיים הפועלים באיטליה.
- לא קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר רכיבי ההון.

הבנק עוקב אחר שינויים בדירוגים של מוסדות אלו המתפרסמים על ידי סוכנויות הדרוג Moody's ו-S&P. לאור המשבר הפיננסי וההתפתחויות המהירות במצבם של מוסדות פיננסיים שונים, הבנק עוקב אחר פרמטרים נוספים המצביעים על מצבם של מוסדות אלו. פרמטרים אלו כוללים שינויים מהירים במחירי המניות, שינויים במרווחי אג"ח ו-Credit Default Swaps, עלויות גיוס מקורות ומידע נוסף המתפרסם אודות המוסדות הפיננסיים. על בסיס מכלול המידע הנאסף, הבנק מתאים את היקף החשיפה למוסדות הפיננסיים השונים.

הבנק קבע מגבלות חשיפה למוסדות פיננסיים השונים תוך התייחסות לחשיפת אשראי ישירה, לחשיפה הנובעת ממכשירים פיננסיים נגזרים ולסיכון סליקה. מגבלות חשיפה אלו מתעדכנות אחת לשנה לפחות, ועל פי ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים ומצבם של המוסדות הפיננסיים השונים. חשיפת האשראי הישירה הינה ברובה לטווח קצר ומהווה חלק מניהול עודפי הנזילות של הבנק במטבע חוץ. החשיפה ממכשירים פיננסיים נגזרים נובעת בעיקר מפעילות עם לקוחות והינה ברובה לטווחים של עד שנה.

הבנק בוחן את מדיניות החשיפה לבנקים ומדינות לפחות אחת לשנה ובהתאם להתפתחויות שונות ומבצע התאמות על פי הצורך.

• **מימון ממונף**

הבנק מעמיד מעת לעת אשראי ללקוחותיו למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, המתאפיין לעיתים בסכומים או שיעורי מימון גבוהים, כאשר יכולת פירעון האשראי מבוססת בעיקרה על התאגיד הנרכש. האשראי הניתן מאפשר בין היתר, מימון של מיזוגים ורכישות, התרחבות עסקית וכד'.

כל בקשה לאשראי מסוג זה נבחנת לגופה, תוך התחשבות בטיב הלקוח, יכולת ההחזר והביטחונות המוצעים. מתן האשראי בכפוף למגבלות רגולטוריות ולמדיניות הבנק (שהינה שמרנית יותר מאשר המגבלות הרגולטוריות). הבנק הרחיב את ההגדרה של מימון ממונף כך שתכלול גם עסקאות ברמת מינוף שעולה באופן משמעותי על הנורמות של התעשייה הרלוונטית. הדיווח על פי ההגדרה הרחבה יבוא לידי ביטוי החל מרבעון ראשון של שנת 2015.

להלן התפלגות החשיפה לעסקאות מימון ממונף לפי ענפי משק ולפי אזור גיאוגרפי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014			
מאזני ⁽¹⁾	חוץ מאזני	סה"כ ⁽²⁾	מאזני ⁽¹⁾	חוץ מאזני	סה"כ ⁽²⁾	
226	-	226	199	-	199	ישראל:
98	-	98	-	-	-	מסחר*
182	-	182	182	-	182	תקשורת
506	-	506	381	-	381	שירותים פיננסיים ⁽³⁾
						סה"כ
70	34	36	68	33	35	אירופה:
576	34	542	449	33	416	בינוי ונדל"ן
						סה"כ מימון ממונף

- (1) יתרה מאזנית נטו לאחר ניכוי ביטחונות, המותרים לניכוי לפי סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (2) יתרת חבות נטו העולה על סכום החבות המפורט בסעיף 2 (א) בהוראת ניהול בנקאי תקין 323 - בסך של 25 מיליון ש"ח, צמוד למדד יוני 1998.
- (3) אחד מבעלי השליטה, בעקיפין, בחברה שהינה בישראל, הינו בעל דרכון של אירלנד. אין חשיפה לפורטוגל, יוון, ספרד או איטליה.
- * קיים לקוח בודד בענף המסחר שחובו בסך כ-104 מיליון ש"ח סווג כהשגחה מיוחדת. יתר הלווים להם ניתן אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה, אינם מסווגים כחובות פגומים, נחותים או השגחה מיוחדת.

• **הפרשה להפסדי אשראי, אשראי לציבור פגום, בפיגור ומחיקות לפי צד נגדי (במיליוני ש"ח):**

ליום 31 בדצמבר 2014				
ממשלות	בנקים	ציבור	סה"כ	
-	-	231	231	אשראי לציבור פגום
-	-	42	42	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 יום או יותר
-	-	124	124	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ועד 89 ימים
-	-	284	284	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי (מאזני וחוץ מאזני)
-	-	149	149	הוצאה להפסדי אשראי פרטנית בדוח רווח והפסד
-	-	150	150	מחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה

ב. סיכון ריכוזיות תיק האשראי

סיכון ריכוזיות הינו אחד מסוגי הסיכון העומדים בפני תאגיד בנקאי בפעילותו העסקית. בניגוד לרכיבי הסיכון האחרים המוגדרים בדרך כלל ברמת עסקה בודדת, או ברמת צד נגדי יחיד, החשיפה לסיכון הריכוזיות נובעת מהרכב תיק נכסי הסיכון של הבנק או מהרכב החשיפות שלו.

ניתן לחלק את סיכון התיק לשני רכיבים: סיכון שיטתי (systematic risk factor) וסיכון ספציפי אקראי (idiosyncratic risk factor).

הסיכון השיטתי מייצג השפעת אירועים מקרו-כלכליים ופיננסיים על איכות תיק הנכסים של תאגיד בנקאי ובפרט על איכות תיק האשראי שלו. ייתכן כי רגישות הלווים לאירועים מקרו-כלכליים תהיה שונה, אך ההנחה הבסיסית הינה שאין לווה בעל חסינות מוחלטת בפני אירוע מהסוג הזה. כתוצאה מכך, הסיכון השיטתי הינו בהגדרה בלתי נמנע ולא ניתן להפחתה על ידי ניהול או גידור יעיל.

לעומתו, ה**סיכון הספציפי** מוגדר ברמת לווה ספציפי ותלוי ברמת הניהול ובביצועים העסקיים של הפירמה. כתוצאה מכך, ככל שמשקלה היחסי של החשיפה ללווה בודד פוחתת, כך פוחת הרכיב הספציפי בסיכון התיק.

ככל שתיק האשראי מפוזר יותר, חשיפת הבנק לסיכון הספציפי הולכת ופוחתת, מאידך חשיפתו לסיכון השיטתי נשארת ללא שינוי.

מדיניות האשראי של הבנק מבוססת על פיזור סיכונים האשראי וניהולם באופן מבוקר. הדבר מתבטא בחתירה לפיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים ובין מספר גדול של לוויים ובמגזרי הצמדה שונים. דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון ריכוזיות האשראי בחתכים שונים.

• ריכוזיות ענפית

ככלל, מדיניות האשראי של הבנק הינה להגדיל את הפיזור בתיק האשראי בין ענפי המשק השונים.

בדירקטוריון הבנק נערכים, לפחות אחת לשנה במסגרת הדיון על מדיניות האשראי, דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בפרט אלו הרגישים לתנודות ואלו בהם הסיכון הענפי גבוה ביחס לענפי משק אחרים, ונקבעת מדיניות בהתבסס על ההתפתחויות החזויות בענפים אלה.

אשראי לענפים בהם ממקד הבנק את פעילותו, כמו נדל"ן למגורים, פיננסים ויהלומים מטופל על ידי יחידות מקצועיות המתמחות בענפים אלה. לענפים אלה נקבעו נהלי עבודה ספציפיים ובקורות מיוחדות, בנוסף לנהלים והבקורות הרגילים, המיועדים להתמודד עם סיכונים האשראי המיוחדים להם.

הבנק עומד בהוראות בנק ישראל לעניין מגבלות אשראי לענף ספציפי, ומנהל בצורה אקטיבית את ריכוזיות החשיפה לענפים, תוך התאמת היקף האשראי בכל ענף למפת הסיכונים המשתנה.

דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון למדד ריכוזיות לענפי משק.

ראה גם תוספת ה' לסקירת הנהלה בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי המשק.

• ריכוזיות לוויים

ככלל, מדיניות האשראי של הבנק הינה להגדיל את הפיזור בתיק האשראי בין הלוויים השונים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 313 סך האשראי ללווה בודד לא יעלה על 15% מהון הבנק, סך האשראי לקבוצת לוויים ולקבוצת לוויים בנקאית לא יעלה על 25% מהון הבנק והחשיפה של סך כל החבויות נטו (לאחר ניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5 להוראה) של "הלוויים", "קבוצות הלוויים" ו"קבוצות הלוויים הבנקאיות", שחבות כל אחד מהם נטו, עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על שיעור של 120% מהון הבנק. דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון הכוללים שמירת מרווח מסוים ממגבלות בנק ישראל אלה. הבנק עומד בהנחיות אלה ואינו חורג מהן.

הבנק בודק באופן שוטף את העמידה בתיאבון וסיבולת הסיכון שקבע הדירקטוריון לחשיפות ללווה בודד וקבוצת לווים לרבות עמידה במגבלות על רמת הריכוזיות באמצעות מדדים ותרשימים שונים. מגבלות אלה נמוכות כאמור מהמגבלות שנקבעו בנהל בנקאי תקין 313. הבנק עוקב באופן שוטף אחר מצבם העסקי של הלווים ובמיוחד הלווים הגדולים. עם זאת, על רקע האירועים וההתפתחויות הכלכליות האחרונות בשווקים הריאליים והפיננסיים בעולם ועל רקע התגברות אי הודאות בשווקים אלה. נבדקות ההשלכות האפשריות של חדלות פירעון של אחד מעשרת הלווים הגדולים בבנק.

ליום 31 בדצמבר 2014 לא קיימות יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לקבוצות לווים בבנק אשר חבותן נטו, על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 202.

קיימת חשיפה לקבוצת לווים בנקאית בסך כולל של 618 מיליוני ש"ח, העולה על 15% מהון הבנק ונובעת בעיקרה מהשקעה באג"ח. להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 200 מיליון ש"ח, לפי ענפי משק, ליום 31 בדצמבר 2014 במיליוני ש"ח:

ענף	מספר לווים	אשראי מאזני*	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ
בניה ונדל"ן	2	201	305	506
שירותים פיננסיים	4	1,221	91	1,312
סך הכל	6	1,422	396	1,818

* אשראי לציבור, ונכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הערות:

1. האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ מאזני סווגו לפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי (יתרת חוב רשומה).
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, חושב בהתאם להגדרות לצורך חישוב מגבלות חבות של לווה.
3. הנתונים מוצגים לפני ניכוי הביטחונות המותרים בקיזוז לצורך מגבלת לווה בודד וקבוצת לווים.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לששת קבוצות הלווים הגדולות בבנק לפי ענפי משק, ליום 31 בדצמבר 2014 במיליוני ש"ח:

ענף משק	מספר קבוצות	אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ*
שירותים פיננסיים	4	1,770	100	1,870
יהלומים	1	295	146	441
חשמל ומים	1	236	144	380
סך הכל	6	2,301	390	2,691

* חבות נטו הנובעת מיתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לקבוצות לווים, על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

• ריכוזיות בטחונות

סיכון ריכוזיות בטחונות מוגדר כסיכון להפסדים פוטנציאליים בתיק האשראי הנובעים מריכוז יתר או תלות של הרכב תיק בטחונות של הבנק, במספר קטן של נכסים ספציפיים או סוגי בטחונות.

סיכון זה מנותח במסגרת יישום הנדבך השני של באזל 2 ומשולב במסמך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים הרבעוני.

• ריכוזיות גיאוגרפית

עיקר פעילות האשראי של הבנק הינה ללקוחות בישראל. לבנק אין סניפים מחוץ לישראל. הבנק לא העמיד אשראי ישיר ללקוחות אשר עיקר פעילותם במדינות LDC (ארצות פחות מפותחות), אשר לגביו הוא נסמך על נכסים במדינות אלה כמקור סילוק לאשראים. כמו כן, לא קיימת חשיפה ישירה כאמור ללקוחות אשר עיקר פעילותם במדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד. לפירוט נוסף לגבי החשיפה לפי אזורים גיאוגרפיים ראה גם תוספת ו' לסקירת ההנהלה בדבר חשיפה לסיכון מדינות.

סיכוני שוק

סיכונים לפגיעה בהכנסות הבנק ובהונו כתוצאה משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, ובעיקר שינויים בשערי הריבית, בשערי החליפין, באינפלציה, בשערי המניות וברמת התנדודתיות של השערים בתחומים השונים.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2014, עדכן הדירקטוריון חלק ממגבלות החשיפה לסיכוני שוק וזאת במסגרת מדיניות ניהול סיכוני השוק תוך קביעת המתודולוגיה להפרדה בין תיק למסחר לבין תיק בנקאי וקביעת המגבלות לכל אחד מהתיקים לרבות מגבלות בתרחישי הקיצון בהתאמה. במסגרת זו עודכנו, בין השאר, מגבלות החשיפה לסיכוני שוק הכוללים את תאבון הסיכון וסיבולת הסיכון לסיכוני השוק (בסיס, ריבית, אופציות ומניות) תוך הרחבתן. כניסת המגבלות החדשות לתוקף צפויה ברבעון הראשון של שנת 2015, במקביל להשלמת שדרוג מערכות מחשוב לטיוב מדידת הסיכון. סיבולת סיכון השוק הכוללת הינה 85 מיליון ש"ח.

בנוסף, אחת לרבעון מובא לדיון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון מסמך הסיכונים שכולל, בין היתר, התייחסות לסיכוני שוק, תוצאות מבחני Back test לבחינת תקפות המודלים להערכת סיכוני שוק ותוצאות מבחני הקיצון, זאת בנוסף לדיווח תקופתי שנתי על סטטוס תיקופי המודלים בבנק, ובכללם המודלים לניהול סיכוני שוק.

תמונת סיכון השוק נבחנת במפורט אחת לשבוע בפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים אשר בראשותו של ראש אגף ניהול פיננסי ובהשתתפות חברי הנהלה ובעלי תפקידים נוספים רלוונטיים. במסגרת זו מתקיים דיון במכלול חשיפות השוק וחשיפות הנזילות של הבנק וכן בחינה והמלצה לגבי מוצרים פיננסיים חדשים או פעילויות חדשות. כמן כן, הפורום קובע מסגרות פנימיות למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. דיוני הפורום והמלצותיו מובאים לאישור הנהלת הבנק. ביצוע ההחלטות הינו רק לאחר דיון ואישור בפורום ההנהלה השבועי בראשות מנכ"ל הבנק ובמקרה הצורך לאחר דיון ואישור בדירקטוריון הבנק. חברי ההנהלה אחראים ליישום ההחלטות (כל אחד בתחום אחריותו).

יצירת החשיפות לסיכוני שוק נעשית באגף לניהול פיננסי בעיקר על ידי חדר עסקות ועל ידי יחידת הנוסטרו, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון. כמו כן, יחידת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק מבצעת פעולות אשר מטרתן טיפול בפוזיציות הנוצרות מהפעילות הבנקאית השוטפת של הבנק.

חדר עסקות יוצר חשיפות שוק (בסיס, ריבית, אופציות) על בסיס המגבלות שהדירקטוריון קבע.

יחידת הנוסטרו באגף הינה יחידה המשפיעה בצורה מהותית על סיכוני השוק של הבנק, בעיקר לנושא פוזיצית הבסיס המדדית סיכוני ריבית וסיכוני מניות. פעולת יחידה זו נבחנת בתדירות יומית על ידי ענף תיכון ואחת לשבוע במסגרת הפורום לעניינים פיננסיים.

יחידת הנ"ה אחראית על קביעת ופרסום מחירי המעבר (Benchmark) בשקלים (הצמוד והלא צמוד) ובמט"ח וניהול הפער (חשיפה) בין הנכסים להתחייבויות הנובע מפעילויות הבנק השוטפות.

ענף תיכון באגף ניהול פיננסי משמש כקו הגנה ראשון לסיכוני שוק, הכולל בין השאר, בדיקת העמידה והתאמת הפעילות והחשיפות של הבנק במגבלות החשיפה שנקבעו ואושרו על ידי הדירקטוריון וכן מדידה ודיווח של הפעילות העסקית של האגף. ענף תיכון אחראי על יצירת תמונת הסיכון הכוללת והדיווחים אודותיה לפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים.

תחום תיקוף ובקרה באגף בקרות וניהול סיכונים משמש כקו ההגנה השני ליחידות סוחרות, תרחישי הקיצון לסיכוני שוק וביצוע בחינה בדיעבד למודלים בתחום סיכוני השוק ותיקופם.

מערך ניהול הסיכונים אחראי לזיהוי, הגדרה ומיפוי של סיכוני השוק כולל פיתוח המודלים הפנימיים למדידת הסיכונים בכל מגזרי סיכון השוק וכן על בקרות לסיכוני שוק ועמידתם במגבלות שנקבעו במסגרת קו הגנה שני.

הבנק מודד את סיכוני השוק, בין השאר, באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). ככלל, החישוב מבוצע בשיטה הפרמטרית לתקופת אחזקה של 10 ימים וברמת ביטחון של 99% לפחות ומבוצע ברמה יומית או תוך יומית. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות VAR לכל אחד מהרכיבים של סיכון השוק (סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון אופציות), כמפורט בהמשך.

יודגש כי כל בדיקות ה-VAR מבוצעות ברמה יומית ובתחומים מסוימים (לרבות באופציות), העמידה במגבלת ה-VAR נמדדת ברזולוציה תוך-יומית. במהלך שנת 2014 לא נצפו חריגות ממגבלות ה-VAR. הבנק מפעיל מגוון תרחישי קיצון (Stress) הנוגעים למגוון סיכוני השוק וכוללים התייחסות לסיכוני בסיס, סיכוני ריבית וסיכוני אופציות ומתבססים על תנודות במטבעות ובשווקים בהם הבנק פועל. תרחישי הקיצון נועדו לבחון את מידת הרגישות של הבנק לאירועים חריגים העלולים להתרחש בשווקים הפיננסיים והשלכותיהם על רווחיות הבנק.

בתחום סיכוני השוק הבנק מפעיל מדידה שוטפת של מס' תרחישי קיצון:

- תרחישים המשקפים שינויים בערכי השוק במהלך אירועים שהתרחשו בפועל על פי היסטוריית נתונים החל משנת 1998 לתקופת אחזקה של שנה.
- תרחיש הבוחן השפעה של הארכת תקופת האחזקה של הפוזיציות בבנק.
- תרחיש המבוסס על אירוע קיצון שהוגדר על ידי הבנק האירופאי המרכזי (ה-ECB).
- תרחיש "הגרוע מכולם" הבוחן את חשיפת השוק המקסימאלית בגורמי הסיכון.

רשימת התרחישים נבחנת בתדירות של אחת לשנה לפחות, וכן מתעדכנת מעת לעת על רקע התפתחויות בשווקים. התרחישים מובאים לדיון בהנהלה ובדירקטוריון לצורך בחינה ואישור. במהלך הרבעון הרביעי נצפו מספר חריגות מתרחישי הקיצון שנסגרו תוך מספר ימים בודדים.

הרצת התרחישים מתבצעת בתדירות שבועית לפחות ואחת לרבעון מתקיים דיון בפורום הנהלה לעניינים פיננסיים, בהנהלת הבנק, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון על רשימת תרחישי הקיצון, ערכי התרחישים, תוצאות התרחישים בפועל לעומת המגבלות שנקבעו ומסקנות ניהוליות ועסקיות העולות מהתרחישים. כמו כן, מוצגים נתונים על מגמות ב-Market Risk Factors אשר יכולים להצביע על מגמות בשוק ואפשרות להתפתחות תרחיש קיצון, העלול להשפיע על ערך פוזיציות השוק של הבנק. כהשלמה לבדיקות ה-VAR ותיקוף למודל זה, מבצע הבנק בדיקות Back Test. מטרת בדיקות אלו לבחון את הלימות ואמינות מודל ה-VAR למדידת סיכונים, וזאת באמצעות התאמת תוצאות חיזוי מודל ה-VAR לשינויים שנצפו בפועל, על פני תקופה.

להלן ריכוז מגבלות סיכון השוק הכוללות והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח במונחי VAR:

בפועל		מגבלה	סוג מגבלה	מגזר
31.12.2013	31.12.2014	31.12.2014		
42.8	54.9	85	VAR שוק כולל	סה"כ
25.3	42	75	VAR מקוזז	ריבית
6.1	1.1	30	VAR	בסיס
9.4	9.9	25	VAR	מניות
\$ 0.6 מ'	\$ 0.5 מ'	\$ 7.5 מ'	VAR	אופציות

סיכון ריבית - סיכון הנובע מהשפעה אפשרית של שינויים בעקומי ריבית ובמתאם בין הריביות על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל חשיפות הריבית. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק כתוצאה משינוי בהכנסות ריבית. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים גם על שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ-מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים, תזרימי המזומנים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. סיכוני הריבית לתיק הכולל של הבנק מהווים את סיכון השוק העיקרי אליו חשוף הבנק. המכשירים המרכיבים את סיכון הריבית בבנק נחלקים בין מוצרים בתיק הבנקאי בהם אין לבנק כוונת מסחר ובין מוצרים בתיק למסחר, המכיל מכשירים המוחזקים עם כוונת מסחר או במטרה לגדר רכיבים אחרים בתיק למסחר. האחזקות בתיק זה הינן ברמת נזילות גבוהה יותר מאשר בתיק הבנקאי.

הבנק מודד ומנהל את סיכון הריבית על התיק הכולל המשלב את המכשירים בתיק הבנקאי ובתיק למסחר, תוך התייחסות לסיכונים הנובעים מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות כתוצאה מפעילות נוסטרו וחדר עסקאות.

מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי ובמגזר צמוד מדד. קיימות חשיפות ריבית שאינן מהותיות במטבעות החוץ העיקריים. חשיפת הריבית נמדדת בתדירות יומית למטבעות הבאים: ש"ח לא צמוד, צמוד מדד, דולר, יורו, יין, פר"ש וליש"ט. ב-1 ביולי 2014 נכנס לתוקף עדכון להוראה 333 לניהול סיכון ריבית. במסגרת היערכות הבנק ליישום ההוראה המעודכנת, אושרה בדירקטוריון מדיניות ניהול סיכוני שוק מעודכנת המביאה לידי ביטוי מגבלות נדרשות חדשות ובכלל זה מגבלות נפרדות בגין התיק למסחר והתיק הבנקאי וכן תרחישי קיצון נפרדים. במקביל מבצע הבנק שדרוג מערכות מחשוב לטיוב מדידת הסיכון, אשר צפויות להיות מוטמעות ברבעון ראשון 2015 ואשר יאפשרו הפעלת השינויים הנ"ל.

מדידת חשיפת הריבית מתבצעת בעזרת שתי טכניקות מדידה עיקריות:

- Delta Value 1% (DV1%) - מייצג את השינוי האפשרי בתיק בהינתן שינוי מקביל בעקום הריבית של 1%.
- VAR (Value at Risk) - מודל "ערך בסיכון" מודד את הסיכון הפוטנציאלי בתיק ברמת בטחון שאינה פוחתת משעור של 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.

מדידת חשיפת הריבית מביאה בחשבון, בין היתר, הנחות עבודה לשיעורי הפירעונות המוקדמים במשכנתאות בריבית קבועה והנחות עבודה לשיעורי המשכיות בנקודות היציאה בתכניות חסכון המתבססות על ניסיון העבר. בנוסף קיימות הנחות עבודה לעניין מח"מ באג"ח מסוג גילון והנחות עבודה לעניין היקף ומח"מ מוצרי עו"ש ללא תאריך פירעון מוגדר (קיום יתרה יציבה של חלק מחשבונות העו"ש כאשר החלק האחר של חשבונות העו"ש מוגדר ללא תאריך פירעון ומחושב כבעל מח"מ של יום). ההנחות המפורטות לעיל מאושרות בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון, ומהוות מרכיב בשיטת חישוב החשיפה.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות במונחי ערך בסיכון לגבי ההשפעה האפשרית של שינויים בשיעורי הריבית. נקבעה מגבלה לגבי סה"כ סיכוני הריבית ולגבי כל בסיס הצמדה לרבות כל מטבע חוץ בנפרד. עבור מגזרי המטבעות שקל צמוד מדד ושקל לא צמוד, נקבעה, בנוסף למגבלת VAR, גם מגבלה במונחי DV1%. פירוט המגבלות והחשיפה בפועל ליום המאזן מוצג בטבלה להלן. החשיפה בפועל ביום 31 בדצמבר 2014 הייתה ערך בסיכון (VAR כולל קורלציות) של 42 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2013 – 25.3 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2014 היה 42 מיליון ש"ח (בשנת 2013 – 29.1 מיליון ש"ח).

בביצוע תהליך ה-Back Test במהלך שנת 2014 נצפו ברבעון הרביעי חריגות שהתרחשו בתאריכים עוקבים במגזר השקלי שאינו צמוד וחריגות בודדות במגזר השקלי הצמוד ובמט"ח. החריגות נמשכו מספר ימים ונבעו מהפער בין הריבית הצפויה לריבית שנצפתה בפועל בשוק.

בדצמבר 2014 עודכנה המתודולוגיה לביצוע מבחני Back test ובכלל זה השיטה לספירת החריגות הבוחנות את איכות המודל הנבדק איכות המודל תיבחן לאחר צבירת תצפיות של שנה.

להלן תיאבון הסיכון והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח:

בפועל		מגבלה	סוג מגבלה	מגזר
31.12.2013	31.12.2014	31.12.2014		
25.3	42	75	VAR ריבית מקוזז*	סך הכל
12.1	35.2	40	VAR	צמוד מדד
38.6	68.1	80	DV1%	צמוד מדד
13.6	16.1	40	VAR	לא צמוד
37.5	63.9	140	DV1%	לא צמוד
8.1	14.3	30	VAR לכל המטבעות	מט"ח

* בחישוב הסה"כ מובאים בחשבון הקטנות סיכוני הריבית בגין מתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית בין מטבעות שונים על פי התקופות.
** ראה לעיל בדבר עדכון מגבלות חדשות החל משנת 2015.

מפורט להלן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשערי ריבית):

31.12.2014						
סך הכל	אחר	מטבע חוץ ²		מטבע ישראלי		במיליוני ש"ח
		אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
39,475	221	382	3,311	6,000	29,561	נכסים פיננסיים ¹
36,334	1,239	3,502	13,806	182	17,605	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים ³
37,815	543	1,304	5,935	5,423	24,610	התחייבויות פיננסיות ¹
36,410	909	2,607	11,207	757	20,930	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים ³
1,584	8	(27)	(25)	2	1,626	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31.12.2013

סך הכל	אחר	מטבע חוץ ²		מטבע ישראלי	
		אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד
38,021	268	296	2,505	6,466	28,486
34,427	2,978	2,223	12,453	306	16,467
36,341	458	1,186	5,175	6,022	23,500
34,528	2,786	1,356	9,725	304	20,357
1,579	2	(23)	58	446	1,096

נכסים פיננסיים¹
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף
 מאזניים³
 התחייבויות פיננסיות¹
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף
 מאזניים³
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

לפירוט נוסף בדבר ההנחות והפרמטרים ששימשו לחישוב השווי ההוגן – ראה באור ג.20 בדוחות הכספיים.

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

31.12.2014

שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁴						
	מטבע חוץ ²			מטבע ישראלי			
	סך הכל	השפעות מקזזות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד

(10.4%)	(164)	1,420	-	7	(23)	(74)	(46)	1,556
(0.8%)	(13)	1,571	-	7	(26)	(29)	(1)	1,620
11.4%	180	1,764	-	7	(32)	31	79	1,679

השינוי בשיעורי הריבית
 גידול מיידי מקביל של 1%
 גידול מיידי מקביל של 0.1%
 קיטון מיידי מקביל של 1%⁵

31.12.2013

שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁴						
	מטבע חוץ ²			מטבע ישראלי			
	סך הכל	השפעות מקזזות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד

(4.5%)	(71)	1,508	-	3	(21)	56	412	1,058
(0.2%)	(3)	1,576	-	2	(23)	60	442	1,095
7.0%	111	1,690	-	2	(26)	70	500	1,144

השינוי בשיעורי הריבית
 גידול מיידי מקביל של 1%
 גידול מיידי מקביל של 0.1%
 קיטון מיידי מקביל של 1%⁵

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים, לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוף מאזניים.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוף.
3. סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוף מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בבאור 20 בדוחות הכספיים.
4. שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של המכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
5. עד לרמת ריבית של אפס (לא נלקחה בחשבון ריבית שלילית).

הערה: לא ארע בעשר השנים האחרונות שינוי שבועי מצטבר אשר לו היה מתרחש במועד הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

סיכון בסיס - מתייחס לאפשרות של הפסד הנובע משינויים בשערי המטבע, בסיס הצמדה או מניות, כאשר אין הקבלה בין הבסיס אליהם צמודים הנכסים לבין בסיס ההתחייבויות. ניהול סיכונים הבסיס נועד, בין השאר, למקסם את רווחיות הבנק תוך ניצול הזדמנויות בשווקים השונים. במסגרת זו יוצר הבנק חשיפות בשווקי המטבע המקומיים והבינלאומיים וכן חשיפות בשוק הצמוד למדד.

תיאבון וסיבולת הסיכון לסך חשיפות המטבע הינם במונחי VAR (Value at Risk) אשר מודד את הסיכון הפוטנציאלי בפוזיציה מטבעית בבנק ברמת בטחון שאינה פוחתת משעור של 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.

א. **חשיפות מט"ח**: פעילות הבנק כעושה שוק בתחום המט"ח מחייבת חשיפה לסיכון שער חליפין במהלך המסחר. נקבעו נהלי עבודה ומגבלות לגבי היקפי החשיפות ואופן ניהולן במהלך המסחר. בנוסף, מעת לעת, מתקבלות החלטות להיכנס לחשיפות על פי הערכות להתפתחויות במחירים היחסיים של המטבעות השונים. החשיפות מתבצעות בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון תוך קביעת מגבלות הפסד מרביות. לבנק מערכת ממוחשבת המצביעה על חשיפות המט"ח הכוללות בכל רגע נתון. מגבלת הדירקטוריון לסך החשיפה מט"ח/ש"ח לסוף יום נקבעה במונחי ערך בסיכון לסך של 13 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ביום 31 בדצמבר 2014 הייתה ערך בסיכון של 0.6 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 – 1.9 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2014 היה 4.3 מיליון ש"ח (בשנת 2013 – 4.9 מיליון ש"ח). פעילותו של הבנק במטבעות חוץ מתבצעת בעיקר במטבעות דולר ארה"ב, יורו, יין, ליש"ט ופר"ש. בנוסף, נקבעו מגבלות נוספות לערך בסיכון למט"ח - שקל (ללא דולר) ולמטבעות שאינם עיקריים ומגבלות פוזיציה במהלך יום ובסוף יום.

כמו כן נקבעה מגבלה כמותית של עודף/חסור נכסים על התחייבויות בהיקף של 40 מיליון דולר, מזה במט"ח ללא מטבע דולר – 15 מיליון דולר, ובמטבעות שאינם עיקריים – 10 מיליון דולר (המטבעות העיקריים על פי החלטת הבנק הינם: דולר, יורו, ליש"ט, פר"ש, יין).

במסגרת מבחני ה-Back Test לסיכון בסיס במט"ח במהלך שנת 2014, נצפה מספר בודד של חריגות לא מהותיות במספר מטבעות.

ב. **חשיפת מדד**: מגבלת חשיפת בסיס המדד במונחי ערך בסיכון הינה 10 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ליום 31 בדצמבר 2014 הייתה ערך בסיכון של 0.5 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 – 4.2 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2014 היה 7.0 מיליון ש"ח (בשנת 2013 – 8.2 מיליון ש"ח). בנוסף, נקבעה מגבלה כמותית כך שעודף נכסים על ההתחייבויות לא יעלה על 100% מהון הבנק ועודף התחייבויות על הנכסים לא יעלה 35% מהון הבנק. המדידה הינה לאחר נטרול פוזיציה אשר אינה מושפעת מהמדד הקרוב. נכון ליום 31 בדצמבר 2014, עודף נכסים על התחייבויות בשעור של כ-2.2% מהון הבנק.

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד במיליוני ש"ח (סוגריים מייצגים הפסד):
(המדידה כוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית)

ליום 31 בדצמבר 2014:							
מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	יורו	דולר	מדד	
0.5	(*)	(0.1)	*	(14.4)	8.9	11.4	עליה של 5%
0.9	(0.1)	(0.2)	*	(34.4)	25.4	22.8	עליה של 10%
(0.5)	*	0.1	(*)	13.3	(3.5)	(11.4)	ירידה של 5%
(0.9)	0.1	0.2	(*)	31.0	(0.5)	(22.8)	ירידה של 10%

* נמוך מ-0.1.

ליום 31 בדצמבר 2013:

מדד	דולר	יורו	ליש"ט	יין	פר"ש	מט"ח אחר	
22.3	0.1	2.5	(0.1)	1.3	(*)	(0.9)	עליה של 5%
44.6	1.8	5.5	(0.3)	2.6	(0.1)	(1.9)	עליה של 10%
(22.3)	0.6	(2.2)	0.1	(1.3)	*	0.9	ירידה של 5%
(44.6)	1.9	(2.8)	0.3	(2.6)	0.5	1.9	ירידה של 10%

* נמוך מ-0.1.

להלן תמצית מאזני ההצמדה במיליוני ש"ח:

ליום 31 בדצמבר 2014:

לא צמוד	צמוד מדד	מט"ח כולל צמוד מט"ח	פריטים לא כספיים	סה"כ	
28,580	6,129	4,179	1,965	40,853	נכסים
23,601	5,329	8,108	1,439	38,477	התחייבויות
4,979	800	(3,929)	526	2,376	
(2,450)	(575)	3,025			עסקות עתידיות, נטו
(881)	-	881			אופציות (שווי דלתא)
1,648	225	*(23)			

* מזה: יורו – (30) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – 7 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2013:

לא צמוד	צמוד מדד	מט"ח כולל צמוד מט"ח	פריטים לא כספיים	סה"כ	
27,880	6,535	3,304	1,771	39,490	נכסים
22,860	5,934	7,100	1,261	37,155	התחייבויות
5,020	601	(3,796)	510	2,335	
(3,662)	2	3,660			עסקות עתידיות, נטו
(128)	-	128			אופציות (שווי דלתא)
1,230	603	*(8)			

* סווג מחדש.

** מזה: דולר – 4 מיליון ש"ח, יורו – (14) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – 2 מיליון ש"ח.

פרטים נוספים בדבר חלוקת הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

ג. חשיפת בסיס מניות ותעודות סל:

הבנק חשוף לסיכון של תנודתיות בשערי המניות בגין אחזקות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. דירקטוריון הבנק הגדיר מגבלות סיכון נפרדות במונחי היקף ובמונחי VAR הן עבור מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות, והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל או ETF. דירקטוריון הבנק הגדיר מגבלות סיכון נפרדות במונחי היקף ובמונחי VAR הן עבור מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות, והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל או ETF.

סיבולת הסיכון על מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות ישראליות הינו ערך בסיכון של 15 מיליון ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 7.8 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 – 8.5 מיליון ש"ח). סיבולת הסיכון על תעודות סל וקרנות עוקבות מדד (ETF) בשווקי חו"ל הינה בערך בסיכון של 12 מיליון ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 2.1 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 – 0.9 מיליון ש"ח). דירקטוריון הבנק קבע מגבלות VAR נוספות ברמת ETF בודד וברמת תיקי ETF ובחלוקה למגזרים ולשווקים. סך סיבולת הסיכון לחשיפת מניות בשווקים ובמכשירים אשר אושרו על ידי הדירקטוריון, כולל חברת אגוד השקעות וייזום, הינו לערך בסיכון כולל בסך 25 מיליון ש"ח.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי - נכון ליום 31 בדצמבר 2014 לבנק שני סוגי אחזקה עיקריים במניות בתיק הבנקאי:

- א. השקעה במגוון מניות, ברובן סחירות, בבורסה הישראלית באמצעות יחידת הנוסטרו של הבנק במסגרת התיק הזמין למכירה. פעילות זו מתבצעת תחת המגבלות והיקף מסגרות שאושרו בדירקטוריון הבנק, ותכליתן שיפור בתשואת הבנק. השקעה זו רשומה במאזן ליום 31 בדצמבר 2014 בסך של 46 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 – 34 מיליון ש"ח).
- ב. השקעות דרך חברת הבת - אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.), אשר משקיעה בחברות העוסקות בתחומי פעילות שונים, שאינם בתחום הבנקאות ותחומים משלימים לו. בהתאם, מבצעת החברה השקעות מתוך כוונה להשתתף ברווחי החברות לאורך זמן ובמקרים מסוימים לממשן ברווח תוך תקופה מסוימת. ההשקעות מתבצעות בהתאם למדיניות השקעות ותכנית העבודה, בה נקבעו מסגרות ויעדים, כולל תחומים מועדפים. המגבלות הקבועות בחוק, לסוג זה של השקעות, הינן עד 20% מההון של חברה בודדת, ועד 15% מהון הבנק (בחריגים מסוימים).
נכון להיום קיימת החלטת דירקטוריון לפיה השקעת חברת הבת של הבנק, א.ש.י. בתאגידים ראליים לא תעלה על 120 מיליון ש"ח. כמו כן, כל השקעה בודדת מעל 5 מיליון ש"ח ועד 15 מיליון ש"ח טעונה אישור נוסף של וועדת ההשקעות של דירקטוריון הבנק. כל השקעה בודדת מעל לסכום זה טעונה בנוסף גם אישור דירקטוריון הבנק.
נכון ליום 31 בדצמבר 2014, אין לחברה השקעות שסווגו כהשקעה בחברה כלולה (ליום 31 בדצמבר 2013 – 1 מיליון ש"ח). היתרה המאזנית של ההשקעה בחברות אחרות באמצעות א.ש.י. (אשר מסווגות במסגרת מניות בתיק הזמין למכירה) ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה בסך 54 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 – 58 מיליון ש"ח).

לפירוט נוסף בדבר פוזיציות במניות בתיק הבנקאי ראה גם פרק "הלימות ההון".

סיכון תיק אופציות - עיקר פעילות הבנק באופציות מט"ח/מט"ח נעשה תוך התכנסות Back To Back במסחר וללא יצירת סיכונים שוק לאורך זמן. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים אחרים" בבאור 19 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 (הערך הנקוב הסתכם לסך של 592 מיליון ש"ח ויתרת השווי ההוגן לסך של 13 מיליון ש"ח והוצגה הן תחת סעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים והן תחת סעיף התחייבויות בגין מכשירים נגזרים).
באופציות מט"ח/ש"ח, ובמידה מוגבלת באופציות מט"ח/מט"ח, הבנק מנהל את תיק האופציות ובכך נחשף גם לסיכונים של שינויים בתנודתיות בין המטבעות שונים (חשיפה זו אינה בהיקף מהותי). במסגרת תיק זה נכללת גם פעילות מסוימת באופציות לצורך התכנסות על חשיפות בסיס, המהווה חלק קטן מהתיק. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים ALM" בבאור 19 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014.

להלן התפלגות התיק לפי מטבעות ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

ערך נקוב					
סך הכל	אחר	דולר/ש"ח	יורו/ש"ח	אירו/דולר	
4,748	-	3,282	1,033	433	אופציות שנקנו
4,809	-	3,355	1,147	307	אופציות שנכתבו
9,557	-	6,637	2,180	740	סך הכל

שווי הוגן					
סך הכל	אחר	דולר/ש"ח	יורו/ש"ח	אירו/דולר	
98	-	86	10	2	אופציות שנקנו
77	-	57	12	8	אופציות שנכתבו

בחינת הסיכונים של תיק האופציות המנוהל על ידי הבנק נעשית באמצעות מודל הערך בסיכון (VAR) המתבסס על תרחישים סימולטניים לשערי המטבעות והתנודתיות. תרחישים אלו מבוססים על סימולציה היסטורית של שינויים בתנודתיות ובשערי החליפין שנה אחורה על פני 10 ימי עסקים, ומציאת האחוזון ה-99%. ניהול תיק האופציות מבוצע באמצעות מערכת ממוחשבת המאפשרת ניתוח ובחינת הסיכונים בתיק על פי השינויים המתרחשים בשוק. המגבלה הכוללת במונחי ערך בסיכון לניהול תיק האופציות כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון הינה 7.5 מיליון דולר. החשיפה בפועל ליום 31 בדצמבר 2014 הייתה ערך בסיכון של 0.5 מיליון דולר (ביום 31 בדצמבר 2013 – 0.6 מיליון דולר). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2014 היה 2.0 מיליון דולר (בשנת 2013 – 1.2 מיליון דולר). כמו כן, מתוך מסגרת ה-VAR לאופציות נקבעה מסגרת פעילות באופציות אקזוטיות של 1.5 מיליון דולר במונחי VAR ומסגרת לפעילות באופציות מט"ח/מט"ח של 2 מיליון דולר. נכון לסוף שנת 2014 לא הייתה חשיפה באופציות אקזוטיות בתיק (בשנת 2013 – 0.1 מיליון דולר) הערך בסיכון לסוף שנת 2014 בגין אופציות מט"ח/מט"ח היה 0.1 מיליון דולר (ביום 31 בדצמבר 2013 – 0.2 מיליון דולר).

סיכון נזילות

הסיכון שהבנק לא יוכל לממן את נכסיו בטווח הקצר או לא יוכל לאפשר ללקוחות למשוך את פקדונותיהם על פי דרישה. סיכון זה יכול להתפתח כתוצאה מתהליכי ניהול ושליטה פנימיים אשר אינם מביאים בחשבון את כל גורמי הסיכון או מעריכים בצורה לא נאותה את רמת הנזילות של נכסים או את זמינותם של מקורות ומפקידים במצבי שוק שונים. בנוסף, סיכון הנזילות יכול להתממש כתוצאה משינויים בהערכות של בעלי פקדונות באשר לסיכון הבנק או כתוצאה משינויים בהערכותיהם לגבי הסיכון של המערכת הבנקאית והפיננסית כולה.

הדירקטוריון קובע את תיאבון וסיבולת הסיכון במסגרת מדיניות ניהול סיכון הנזילות, תוך קביעת מגבלות על יחס נזילות מינימלי הנדרש על פי המודל הפנימי ובתרחישי קיצון, וכן על מבנה המקורות תוך מעקב אחר משתנים דוגמת ריכוזיות מפקידים, אופי המפקידים, פערי תזרימים וכו'.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכונים הנזילות, על בסיס הנדרש מהוראות ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכונים נזילות".

במהלך הרבעון השלישי 2014 אישר הדירקטוריון עדכון למדיניות ניהול סיכונים הנזילות בבנק תוך עדכון מגבלות למבנה מקורות הבנק. בנוסף, אושרו מגבלות ליחס המימון היציב בתרחישי קיצון, כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 הדנה בניהול סיכון הנזילות.

מדיניות ניהול סיכון הנזילות אשר נדונה ומאושרת בדירקטוריון נועדה להשיג את המטרות המרכזיות המפורטות להלן:

- מימון שוטף של פעילות הבנק.
- הבטחה כי לקוחות יוכלו למשוך פקדונות במהלך עסקים רגיל ובמצבי קיצון מסוימים.
- שמירה על רמת פיזור פקדונות, הן מבחינת גודל והן מבחינת טווחי פירעון.

כמו כן, מוגדרים במסגרת המדיניות תהליכים הנדרשים בעת שינויים קיצוניים במצב הנזילות או התפתחות של משבר נזילות. הבנק בוחן באופן שוטף את מגבלות החשיפה בהתאם להתפתחויות בשווקים השונים.

דירקטוריון הבנק קבע תאבון וסיבולת סיכון ליחס הנזילות, וכן לפרמטרים מרכזיים נוספים ובכלל זה למבנה המקורות, היקף הנזילות העסקית, ריכוזיות מפקידים, משקל פקדונות קצרי טווח, משקל מפקידים פרטיים, היקף מימון המאזן באמצעות מט"ח, מדיניות השקעת עודפי הנזילות במט"ח ועוד. מבנה המקורות והעמידה במגבלות נדון בפורום הנהלה לעניינים פיננסיים בתדירות חודשית ומדווח ונדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני.

כמו כן, הדירקטוריון מקיים דיונים על מצב הנזילות הכולל וניהול הנזילות במט"ח על פי ההתפתחויות בשווקים והצורך הנגזר מכך, כולל קביעת מסגרות כוללות ופרטניות לניהול עודפי הנזילות בבנקים במט"ח.

אגף ניהול פיננסי אחראי לניהול הנזילות היומית השוטפת, דיווח על מצב הנכסים הנזילים ובחינת מגמות במצב הנזילות על מנת לוודא החזקה של הון הולם על-ידי הבנק. במסגרת זו אחראי האגף על ניהול היתרות בבנק ישראל, גיוס מקורות והשתתפות במכרזי אשראי או מכרזי פקדונות של בנק ישראל, השקעת עודף הנזילות של הבנק (פקדונות בבנקים, בנק ישראל או רכישת אג"ח לטווח קצר) וחישוב מצב הנזילות היומי והחודשי המצטבר. כמו כן, אחראי האגף לניהול מבנה המקורות ושמירה על עמידה ביחסי פיזור המפקידים. באגף מבוצעת מדידה יומית של יחס הנזילות השוטף והיחס תחת תרחישי קיצון לפי המודל, תוך בחינת העמידה במגבלות הנזילות שנקבעו, וכן מעקב חודשי אחר מגמות במבנה המקורות. יחס הנזילות ומבנה המקורות מדווחים לנהלה ולפורום הנהלה לעניינים פיננסיים באופן שוטף.

אגף חשבונאי ראשי אחראי לדווח על נתונים לאגף ניהול פיננסי לגבי חובת הנזילות האמורה להיות מופקדת בבנק ישראל.

אגף בקורות וניהול סיכונים אחראי על פיתוח מודל הנזילות הפנימי, לרבות תיקוף המודל ופיתוח תרחישי קיצון. האגף אחראי על בקורות קו הגנה שני בנושא נזילות.

• **מודל הנזילות הפנימי**

הבנק מנהל את רמת הנזילות שלו על פי מודל פנימי, הנגזר ממדיניות ניהול סיכון הנזילות. מטרת מודל הנזילות הפנימי הינה לבדוק את יכולת העמידה של הבנק בפירעון פקדונות, גם כאשר לא נוספים מפקידים חלופיים או כאשר קיים קושי במימוש נכסים. מתבצע חישוב של היחס בין הנכסים הנזילים שניתן לממשם בפועל בכל המגזרים לבין ההתחייבויות הצפויות להיפרע תוך חודש. המודל לוקח בחשבון את המזומנים בקופה ופיקדונות בבנקים, יכולת המימוש בפועל של תיק האג"ח של הבנק, את יכולת הפירעון ("קריאה") של אשראי On Call מחברות כרטיסי

אשראי לפי דרישה ומניח תחזית משיכות על סמך היסטוריית משיכות, תוך אבחנה בין סוגי האג"ח ונזילותם ותוך התחשבות ברמת הריכוזיות שבתיק הפקדונות ומאפייני הפעילות של המפקידים.

הנחות היסוד של מודל הנזילות נקבעות באופן שמרני, תוך התייחסות ליכולת המימוש של הנכסים המרכיבים את כרית הנזילות. הנחות המודל נבחנות אחת לשנה לפחות על פי ההתפתחויות בשווקים ו/או בבנק, ומובאות לדיון ואישור בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון.

יחס הנזילות על פי המודל הפנימי נמדד ומדווח בתדירות יומית להנהלת הבנק, נבחן באופן שבועי על ידי פורום ההנהלה לעניינים פיננסיים ונכלל בדיווח החודשי לדירקטוריון בנוסף לדיווח החודשי בדבר ריכוזיות הפקדונות ושינויים מהותיים במצב הנזילות. בנוסף, מבוצעות בדיקות של עמידה במגבלות לתרחישי הקיצון. נכון למועד הדוח היקף פיקדונותיהם של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות הסתכם בסך 956 מיליון ש"ח, ומהווה 3% מסך פקדונות הציבור.

בשנת 2014 יחס הנזילות לא ירד מהמגבלות שנקבעו, פרט למספר בודד של חריגות לא מהותיות בתרחישי קיצון אשר נסגרו תוך ימים בודדים.

בחודש ספטמבר 2014 פרסם בנק ישראל את הוראה 221 לניהול סיכון הנזילות לפי באזל 3, הקובעת רמת נזילות מזערית לתאגידים בנקאיים (LCR). ההוראה מאמצת את המלצות באזל 3 במערכת הבנקאית בישראל לעניין יחס כיסוי הנזילות, והיא גובשה, בין היתר, לאחר ביצוע סקר השפעה כמותית לאמידת השפעתה על המערכת הבנקאית בישראל. בהתאם להוראות המעבר המפורטות בהוראה, על תאגידים בנקאיים לעמוד ביחס מינימאלי של 60% מהמגבלות החדשות החל מיום ה-1 באפריל 2015, 80% החל מיום ה-1 בינואר 2016 ו-100% החל מיום ה-1 בינואר 2017. הבנק נערך ליישום ההוראה. הוראת ניהול בנקאי תקין 342 אודות ניהול סיכון הנזילות תמשיך להתקיים במקביל להוראת באזל 3. ההוראה תעודכן לאחר תום תקופת המעבר ליישום יחס כיסוי הנזילות.

• תרחישי קיצון

הבנק בודק את סיכון הנזילות בין היתר באמצעות בחינת השפעת תרחישי קיצון שונים על מודל הנזילות הפנימי. תרחישי הקיצון כוללים תרחישים מערכתיים, תרחישים ממוקדי בנק, תרחיש משולב ותרחיש הופכי (בוחר את עוצמת אירוע המביא את יחס הנזילות לסיבולת הסיכון התחתונה). התרחישים כוללים תיאור עסקי, כימות השפעות התרחישים על תזרימי המזומנים ויחס הנזילות, האחריות לזיהוי התפתחות מצב משברי ודרכי ההתמודדות במקרה של התממשותו של תרחיש קיצון. בנוסף, מבוצעת מדידה של תרחישי קיצון לתקופות של עד חודש ומעל חודש. תרחישי קיצון אלה נמדדים בתדירות יומית ומוצגים לפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים כחומר רקע בישיבתו השבועית. כמו כן, אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון על רשימת תרחישי הקיצון, ערכיהם והשוואת תוצאות התרחישים בפועל למגבלות שנקבעו.

התרחישים המערכתיים כוללים קשיים בשוק הבינבנקאי ובהם חוסר מוכנות של בנקים לסחור בנזילות הבינבנקאית והתערעורת אמון המשקיעים ביציבות המערכת הבנקאית.

התרחישים ממוקדי הבנק כוללים ירידה בדירוג או שינוי לרעה בהערכת מצבו הפיננסי ויציבותו של הבנק. התרחיש המשולב מתייחס לשינוי לרעה בהערכת היציבות הפיננסית של מדינת ישראל וקושי בגיוס מקורות במט"ח. כמו כן, הבנק בוחר תרחיש קיצון הופכי.

בנוסף, נבחן מצב הנזילות הכולל של הבנק ומדדים המצביעים על התפתחות אפשרית של תנאי משבר ביחס לבנק או המערכת הבנקאית.

לבנק תוכנית חירום במסגרתה מתוארות דרכי הפעולה להתמודדות עם התממשות תרחישי קיצון, לרבות פעולות שונות שיינקטו על ידי הנהלת הבנק והסניפים.

יחס הנזילות בתרחישי הקיצון, ועמידה במגבלות לתרחישים אלו מדווחים באופן שוטף להנהלה ולפורום לעניינים פיננסיים, ומתנהל דיון לגביהם בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון במסגרת הדיון במסמך הסיכונים הרבעוני.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכונים ציית, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. ראש אגף בקורות וניהול סיכונים הינו מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק. ניהול הסיכון התפעולי כולל אחריות לגיבוש המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים, תכנון ופיתוח כלים ושיטות לזיהוי והערכת הסיכון התפעולי, ביצוע מיפוי תקופתי של הסיכונים לפי קווי העסקים וסוגי סיכונים, הדרכה והנחיית היחידות השונות וביצוע מעקב אחר תוכנית העבודה לטיפול בפערים שאותרו והסדרת נהלי מעקב, דיווח ובקרה.

ניהול הסיכון התפעולי מתבצע בראייה מערכתית מקיפה, הכוללת את החברות הבנות, באמצעות מתודולוגיה אחידה ושיטתית אשר מתווה אגף בקורות וניהול סיכונים. ניהול הסיכון התפעולי מושתת על תהליך פעיל של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור דיווח ובקרה המבוצע בכל קווי העסקים של הבנק.

לאור הרגישות בתהליכים הקשורים בניהול מערכות המידע, אבטחת מידע, בטיחות וביטחון והמשכיות עסקית נקבע כי לאגף משאבים אחריות ישירה לניהול הסיכונים בפעילויות אלו. כמו כן, האחריות לניהול הסיכון המשפטי וסיכון הציות הינם באחריות היועצת המשפטית הראשית.

במהלך הרבעון השני של השנה אישר הדירקטוריון את מדיניות ניהול הסיכון התפעולי בבנק. במדיניות מוגדרים העקרונות לניהול הסיכון, חלוקת התפקידים והסמכויות לטיפול במיפוי ומזעור הסיכונים התפעוליים בבנק, ובכלל זה שימוש בכלים משלימים להפחתת הסיכונים כגון פוליסות ביטוח, כאשר הבקורות הפנימיות אינן נותנות מענה נאות לסיכון ויציאה מהסיכון אינה אופציה סבירה. מטרת מדיניות הבנק הינה למזער את הסיכונים התפעוליים ככל שניתן, תוך הפקת לקחים מאירועי כשל וכמעט כשל לצורך הקטנת הסיכון להישנות אירועי כשל בעתיד. על בסיס המדיניות שנקבעה, גובשו נהלי עבודה לניהול הסיכון התפעולי תוך הגדרת מסגרת עבודה בהתאמה למבנה הארגוני, סמכויות, כלי הערכה, תהליכי הערכה ודיווח.

במסגרת הדיון על תאבון הסיכון הכולל של הבנק, הוגדרו תאבון וסיבולת הסיכון לסיכונים תפעוליים תוך התייחסות לסוגי הפעילויות, גידול בהיקפי הפעילות והחשיפות האפשריות.

כמו כן, ההנהלה קובעת סדרי עדיפויות להפחתת הסיכונים שעלו מסקר הסיכונים בהתאם לעקרונות שנקבעו בדירקטוריון. כמו כן נקבעו סדרי עדיפויות לטיפול בסיכון השיורי ותהליך הטיפול בסיכונים עם סיכון שיורי בינוני וגבוה.

ההנהלה מקבלת דיווחים על היקף הנזקים המצטברים מאירועי הכשל בפועל. אירועי כשל מעל 100 אלף ש"ח מדווחים גם באופן פרטני לדירקטוריון.

קיים בבנק פורום לניהול הסיכון התפעולי, המתכנס בתדירות רבעונית, והמהווה בין היתר פורום לשיתוף בידע, דיון באירועי כשל וכמעט כשל בבנק, כולל אירועים חיצוניים מהתקופה שחלפה, הצגת תוכנית העבודה בתחום, מעקב אחר ביצוע סקרי הסיכונים וטיפול בממצאים הקשורים לסיכונים תפעוליים.

על מנת לתת תמונה מלאה של החשיפה לסיכונים תפעוליים, בוצע במהלך השנים 2009-2010 סקר מקיף של מיפוי הסיכונים התפעוליים בבנק ובחברות הבנות, כולל פירוט התהליכים, תיאור סוגי הסיכונים, הבקורות, הערכת הסיכון השיורי

(לאחר הפעלת הבקורות) והמלצות לשיפור או הוספת בקורות נוספות לצורך מזעור סיכונים. תהליך המיפוי בוצע על בסיס מתודולוגיה שגובשה יחד עם יועצים חיצוניים ואשר אושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. במסגרת הסקר תועדו התהליכים העסקיים העיקריים, על בסיס איכות הבקורות והערכת חומרת הסיכונים ואיכות הבקורות.

סקר סיכונים תפעוליים בתהליכי העבודה העיקריים:

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2013, החל סקר תלת שנתי מתגלגל של הערכת סיכונים בתהליכי עבודה עסקיים בהתאם למתודולוגיה להערכת הסיכונים התפעוליים, אשר גובשה בשיתוף יועצים חיצוניים ואושרה על ידי הדירקטוריון. הסקר כולל את התהליכים העסקיים המהותיים בבנק לרבות תיאור סוגי הסיכונים, איכות הבקורות, הערכת הסיכון השיורי והמלצות לשיפור לצורך מזעור סיכונים. כהשלמה לסקר, לצורך ניהול הסיכון התפעולי בתהליכים העסקיים הגדיר הבנק מדדי KRI's (Key Risk Indicators). KRI's הינם מדדי ביצוע (מעבר ליעדים שהוגדרו) המצביעים על התפתחויות בפעילות בבנק העלולות להשפיע על החשיפה לסיכונים תפעוליים. מדדים אלו נקבעים בהתאם למגמות בפעילות העסקית ובהתייחסות לסיכונים התפעוליים האפשריים הנובעים מכך. על סמך התוצאות של מדידת ה-KRI's, מתבצעת בדיקה מדגמית של התהליכים העיקריים.

סקר סיכונים תפעוליים במערכות המידע העצמאיות של הבנק:

ברבעון הרביעי של שנת 2013 החל סקר להערכת הסיכון התפעולי במערכות המידע העצמאיות של הבנק, בהתאם למתודולוגיה בחינת הסיכונים התפעוליים בתחום מערכות המידע, אשר אושרה בדירקטוריון. הסקר יושלם במחצית הראשונה של 2015.

סקר אבטחת מידע במערכות המידע העצמאיות של הבנק:

סקר סיכונים אבטחת מידע במערכות המידע העצמאיות של הבנק נערך ברבעון הראשון של שנת 2014. (הסקר הקודם אושר בשנת 2009. ומאז מבוצעים באופן תדיר תהליכי סקירה נוספים, בדגש על מערכות בסיכון גבוה, המעדכנים את מיפוי הסיכונים). ממצאי הסקר משולבים באופן שוטף בהערכת הסיכונים ומטופלים במסגרת תוכנית הפחתת סיכונים אבטחת מידע. ניהול האיכות של מערכות המידע הותאם לתקן ISO 9001, ונבחן על ידי מכון התקנים הישראלי אשר העניק תו תקן לבנק. בשנת 2012, השלים הבנק, באמצעות חברת ייעוץ מקצועית, סקר מקיף בנושא איומי אבטחת מידע במרחב הקיברנטי. במסגרת הסקר נבחנה התאמת מערך ניהול אבטחת המידע (מנא"מ) לדינמיקה של מתאר איומי הסייבר ונמצאה מתאימה לצרכים המקצועיים ולדרישות הרגולטוריות. לצורך עיבוי וחיזוק מערך ניהול אבטחת המידע הבנק מפעיל מרכז אבטחת מידע (SOC) ובוחן באופן שוטף את מנגנוני הניטור והבקרה, ואת מערך האבטחה, בהתאמה למתאר האיומים.

תוצאות סקרי הסיכונים התפעוליים מסייעות להנהלת הבנק ולדירקטוריון להעריך את מידת החשיפה לסיכונים אלו וכן לקבוע את היקף ההון הנדרש בנדבך השני.

בנוסף לסקרים המפורטים לעיל, מבצע הבנק סקרים משלימים נוספים, בהתאם לנדרש. במסגרת זו בוצע סקר לגבי ההשלכות על המשכיות עסקית במקרה של פגיעה במטה הבנק (תכנית התאוששות מאסון), לרבות מיפוי התהליכים והמערכות המרכזיות של הבנק תוך קביעת סדרי עדיפויות להתאוששות מאסון.

הבנק בוחן את החשיפה לסיכון תפעולי גם באמצעות **תרחישי קיצון** על מנת להתייחס למגוון אירועים תוך הסתמכות על היסטוריית נתונים פנימית ודיווח על התממשות אירועי כשל תפעוליים במערכת הבנקאית המקומית והבינלאומית.

המשכיות עסקית - היערכות למצבי חרום - אירועים מסוגים שונים עלולים לפגוע או להשבית פעילויות מהותיות של הבנק ולקוחותיו, לפגוע בהמשכיות עסקיו, לחשוף את הבנק לסיכונים שונים ולגרום לבנק ו/או ללקוחותיו נזקים משמעותיים.

בנק ישראל, המתאם את פעילות המערכת הפיננסית בשעת חרום במסגרת מל"ח (משק לשעת חרום), הציב קווים מנחים חדשים לגיבוש מדיניות שתאפשר המשכיות עסקית של מערכת הבנקאות בקרות אירוע אסון. קווים אלה מפורטים בהוראות 355 ו-357 לניהול בנקאי תקין, ובדרישות ספציפיות המופצות לבנקים על ידי בנק ישראל מעת לעת.

הבנק נמצא בתהליך של היערכות להתמודדות עם אירועים מעין אלו, ובכלל זה: היערכות למצבי אסון פוטנציאליים מסוגים שונים כך שתאפשר המשכיות עסקית מוגדרת גם כאשר מתרחש אירוע חרום, היערכות לתהליך התאוששות מאסון כאשר האסון מתרחש, על-מנת לחזור ביעילות ובל"ז קצר לשגרת עבודה רגילה, וניהול תקין של נכסי טכנולוגיית המידע אשר תומכים בתהליכים בעלי השפעה מהותית על התנהלות עסקי הבנק.

מר חמי מורג, סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים, נקבע כאחראי לפעילות בחרום ובמסגרת זו עומד בראש צוות ניהול משבר, אשר מורכב מחברי הנהלת הבנק. ניהול ההמשכיות העסקית, היערכות החירום והקשר מול גורמי הרגולציה השונים מבוצעים במסגרת מערך אבטחת מידע ולוגיסטיקה באגף משאבים. במסגרת זו הוקמה יחידה ייעודית לטיפול בנושא המשכיות העסקית. היחידה פועלת ליישום הדרישות החדשות של המפקח על הבנקים, לניהול המשכיות עסקית כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 355.

לבנק אסטרטגיה לניהול המשכיות עסקית, המביאה בחשבון את כלל השירותים הבנקאיים תוך ניתוח התנהגות משתני סביבה כדוגמת עובדים, לקוחות, רשויות, תשתיות לאומיות וכדומה, בהתייחס לתרחישים שונים. במסגרת זו תועדפו השירותים הבנקאיים ונקבעו יעדי התאוששות בפרמטרים של זמן והיקף.

בבנק גובשה תוכנית התאוששות המותאמת לתרחישי החירום אשר הוגדרו באסטרטגיית המשכיות העסקית. התכנית מפרטת את אופן הפעלת השירותים בחירום ואת המשאבים הנדרשים לשם כך. במקביל, נקבעה מסגרת תרגול מקיפה שמטרתה להטמיע את תוכנית החירום בקרב עובדי הבנק ולבחון את יעילותן.

בשנת 2013 הוסמך הבנק לתקן המשכיות עסקית ISO 22301. בנוסף להקמת המסגרת לניהול המשכיות העסקית, בוצעו פרויקטים לשיפור מוכנות הבנק למצבי חרום ובכללם, מוגנו כל סניפי הגרעין וסניפים נוספים והותאמו לעבודה רציפה בעיתות חרום. בנוסף, הבנק נערך מול ספקים התומכים בשירותים ותהליכים חיוניים לצורך הבטחת שרידות השירותים המתקבלים מהם בעיתות חירום.

במסגרת הערכות הבנק להמשכיות עסקית במצבי חירום ובהתאם להנחיות בנק ישראל ופיקוד העורף, הושלמה במהלך רבעון רביעי בשנת 2013 הקמת אתר גיבוי למחשב המרכזי ונחתם חוזה להקמת אתר חירום ליחידות המטה של הבנק. הבנק פועל במסגרת תכנית רב שנתית לתרגול כלל מערך החרום הכולל את היחידות העסקיות ומערכות המחשב.

הבנק מיישם **מדיניות אבטחת מידע** ובכלל זה מקיים מגוון רחב של פעילויות בתחומים טכנולוגיים, תפעוליים ותהליכיים. מדיניות אבטחת המידע הותאמה לתקן אבטחת מידע ISO 27001 ונבחנה על-ידי מכון התקנים הישראלי אשר העניק תו תקן לבנק. מכלול פעילות אבטחת המידע בא לתת מענה למתאר האימונים הדינאמי, המאפיין את הסביבה הטכנולוגית בה פועלות מערכות מידע בנקאיות מודרניות וכן לאפשר עמידה בהוראות רגולטוריות.

מערך אבטחת המידע של הבנק מתבסס על המרכיבים הבאים:

- מיפוי וניהול סיכוני אבטחת מידע באופן רציף ומתמשך - המתודולוגיה של הבנק בנושא נגזרת במישרין מההוראות הרגולטוריות החלות על הבנק לעניין זה, ובעיקר מהוראה 357 להוראות המפקח;
- פיתוח, התקנה ותחזוקה של מגוון כלים ממוכנים לאבטחת מערך המחשוב והנתונים של הבנק (הן ברמת התוכנה והן ברמת החומרה), באמצעות כלים לניתוח, בקרה ואיתור אירועים חריגים בתחום אבטחת המידע;
- הגברת והטמעת המודעות לאבטחת מידע בקרב הבנק באמצעות הדרכות לעובדי הבנק ולקוחותיו;
- ביצוע תהליך רציף של הערכה והפחתת סיכוני אבטחת מידע באמצעות טיפול הדרגתי בליקויים וביצוע סקרי בטיחות על-ידי גורמים מקצועיים חיצוניים, בחינה מחודשת וטיפול בליקויים אלה לאורך זמן.
- בחינה תקופתית של עמידות מערכות המידע של הבנק במתקפות קיברנטיות מסוגים שונים ועדכון מערכי ההגנה על פי הצורך. בחינה זו כוללת סקרי בטיחות, מבדקי חדירות והתייעצות מקצועית להבטחת קדימות טכנולוגית.

- בהמשך להחלטת הנהלת הבנק להרחיב את פעילות מרכז בקרת אבטחת המידע (SOC), השתפרו יכולות הבנק בתחום, והמרכז מהווה נדבך נוסף בשדרוג המוכנות למניעת התקפות קיברנטיות.

לאחרונה חל גידול במספר ובעוצמת ניסיונות תקיפה מסוגים שונים, ובכלל זה התקפות קיברנטיות, על מערכות מידע של ארגונים עסקיים, ארגונים פיננסיים ואחרים, שנועדו להשיג גישה לא מורשית למערכות ממוחשבות על מנת לבצע שימוש שלא כדין בנכסים או במידע רגיש, חבלה במידע או שיבושים בפעילות ועוד. בעקבות זאת פרסם בנק ישראל הנחיות שמטרתן להתגונן מפני התקפות קיברנטיות, ולחזק את מנגנוני הבקרה והאבטחה, על מנת למנוע או לאתר בהקדם האפשרי חדירות של קוד עניין למערכותיהם, ולדווח לציבור, כאשר הנושא מהותי, על ההשלכות של סיכונים אלה על הבנק. השלכות שליליות פוטנציאליות מהן עלול לסבול תאגיד בנקאי כפועל יוצא של התקפות קיברנטיות כוללות בין היתר: גניבת נכסים פיננסיים, קניין רוחני או מידע רגיש אחר של הבנק, של הלקוחות או של שותפיו העסקיים; שיבוש הפעילות של התאגיד הבנקאי; עלויות שיקום; עלויות מוגדלות בגין הגנה ואבטחת מידע; אובדן של הכנסות בשל שימוש לא מורשה במידע קנייני או בשל כישלון לשמר או לגייס לקוחות בעקבות התקפות קיברנטיות; תביעות משפטיות; פגיעה במוניטין. הבנק נשען על שני סוגים של מערכות מידע:

האחד – מערכות מידע המתקבלות כמיקור חוץ מבנק לאומי התומכות במרבית פעילויות הליבה העסקיות (להלן: "מערכות לאומי").

השני – מערכות מידע עצמאיות, שחלקן פותח באמצעים עצמיים ובחלקן פותח על ידי ספקים שונים בניהול של הבנק (להלן: "מערכות עצמאיות").

בהיבט המערכות העצמאיות, הבנק נערך להתגוננות מפני התקפות קיברנטיות וחיזק את מנגנוני הבקרה והאבטחה ובכלל זה מבצע גם את הפעילויות שנתבקשו על ידי בנק ישראל. זאת, על מנת לצמצם את החשיפות הפוטנציאליות ולחזק את ההתגוננות מול חדירת קוד עניין למערכות המחשוב העצמאיות שלו. כאמור, הבנק מבצע באופן שוטף סקרי בטיחות והערכת סיכונים למערכותיו העצמאיות. הסקרים ותהליכי הערכת הסיכונים נעשים בתדירות ובמחזוריות התואמות את הנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל בנושא ניהול טכנולוגיית המידע. במהלך שנת 2012 נערך, בסיוע יועצים חיצוניים, סקר הערכת סיכונים משלים, אל מול מתאר איומי סייבר שהיו ידועים לאותו מועד. הממצאים העלו כי סקרי הבטיחות והערכת הסיכונים והפעולות שננקטו בעקבותיהם נותנים כיסוי לנושא ההתקפות הקיברנטיות למועד עריכת הסקר.

להערכת הבנק, בין היתר בהסתמך על היועצים החיצוניים, הבנק פועל באופן שוטף ליישום הבקורות והאמצעים שיש לנקוט על מנת לזהות את הסיכונים, להעריך את מידת השפעתם הפוטנציאלית ולצמצמם עד כמה שניתן.

עם זאת, סיכונים קיברנטיים מופיעים חדשות לבקרים ולכן, בכל נקודת זמן סקרי הבטיחות והערכת הסיכונים שעורך הבנק מעודכנים לאותם סיכונים וחשיפות שהיו ידועים במועד ביצוע הסקרים. הפערים בין מתאר האיומים למועד ביצוע הסקר המשלים בשנת 2012 לבין מתאר האיומים שהיה ידוע למועד עריכת הסקרים בבנק, לא היה גדול ונראה בסבירות גבוהה שאינו משפיע מהותית על הערכת הסיכונים של הבנק ובכלל זה בנושא ההתקפות הקיברנטיות.

הבנק ממשיך לפעול לזיהוי חשיפות פוטנציאליות בכל מערכותיו העצמאיות, וממשיך לשדרג את אמצעי האבטחה ואת אמצעי הבקרה שיאפשרו לו לזהות בסבירות גבוהה תקריות קיברנטיות בסמוך להתרחשותן, במהלכן או בטרם התרחשותן.

לבנק לא ידוע על תקרית אבטחת מידע או סייבר מהותית שהתרחשו ובכלל זה אירוע או אירועים קיברנטיים שהשפיעו על מערכותיו העצמאיות באופן מהותי וכפועל יוצא על מגזרי הפעילויות הנתמכים על ידי מערכות אלה. כמו כן, הבנק לא זיהה אירוע שמנע ממנו לבצע רישום, עיבוד, סיכום או דיווח מידע באופן נאות. להערכת הבנק לא הייתה לנושא אבטחת המידע וההתקפות הקיברנטיות, בכל הקשור למערכותיו העצמאיות, השפעה מהותית על הדוחות הכספיים לשנת 2014.

בהיבט מערכות לאומי, נמסר לנו מלאומי כי:

- בשנים האחרונות ניתן להבחין בעליית מדרגה באיומי הסייבר בעולם. בוצעו מתקפות בארץ ובעולם כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל ותאגידים.
- להערכת לאומי הוא מהווה מטרה אטרקטיבית לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת ומכשירי לקוחותיו הותקפו וסביר שימשיכו להיות תחת התקפות סייבר, וירוסים ותוכנות זדוניות, התקפות דיג (Phishing) וחשיפות נוספות שמטרתן פגיעה בשירות, גניבה או פגיעה בנתונים.
- לאומי רואה במידע של הבנק ולקוחותיו נכס עיקרי ומשקיע מאמצים ביישום מנגנוני ותהליכי בקרה והגנה. כחלק מההיערכות להתמודדות עם איומי הסייבר בוצע סקר לבחינת עמידות לאומי. בעקבות הסקר החל לאומי במהלך רב-שנתי לשיפור יכולות ההתגוננות מפני איומי הסייבר.
- בשנת 2014 לא אירעה בלאומי תקרית אבטחת מידע או סייבר מהותית.

בנק אגוד מקבל בסוף כל שנה מבנק לאומי דוח על הבקרות ששולבו במערך התפעול (כולל המחשוב) של לאומי ובדיקות על אפקטיביות הבקרות (ISAE 3402 TYPE 2). הדוח כולל, בין היתר, חוות דעת של רואה חשבון (להלן: "חוות הדעת") האם הבקרות יעדי הבקרה שהוגדרו על ידי בנק לאומי תוכננו כיאות ופועלות באפקטיביות מספקת על מנת לתת בטחון סביר כי יעדי הבקרה אשר הוגדרו על ידי לאומי הושגו במשך השנה שלגביה מופק הדוח. בנוסף, מצוינים חריגים הרלוונטיים לבנק אגוד או לסביבת הבקרה בלאומי אשר משרתת את בנק אגוד בלבד. בהתאם לחוות הדעת לדוח לשנת 2014, הבקרות שנבדקו, אשר רואה החשבון סבר שהן הכרחיות להשגת יעדי הבקרה שהוגדרו פעלו במהלך שנת 2014 באופן אפקטיבי. חוות הדעת מתייחסת בין היתר לבקרות שיושמו על מנת לצמצם את החשיפות הפוטנציאליות ולחזק את ההתגוננות מול התקפות קיברנטיות על מערכות המידע של לאומי באמצעותן מספק לאומי שירותים לבנק אגוד וללקוחותיו.

ציות

סיכון ציות מוגדר כסיכון שתאגיד יסבול מסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות חוק, רגולציה, נהלים פנימיים וקודים אתיים. ניהול סיכון הציות כולל אחריות לגיבוש המדיניות לניהול הסיכון, ביצוע מיפוי והערכה של סיכונים ציות, טיפול במקרים של הפרות ציות, פיקוח על יישום מדיניות הציות וקביעת אחריות והיערכות ארגונית ליישום מדיניות הציות.

דירקטוריון הבנק אישר בחודש יוני 2013 מסמך מדיניות לניהול סיכון הציות, בו הוגדרו העקרונות לניהול הסיכון, חלוקת התפקידים והסמכויות לטיפול במיפוי ומזעור סיכונים הציות בבנק, תהליכי הדיווח על סיכונים וחשיפות ציותיות והערכתם. הוגדרו המתודולוגיה להערכת סיכונים הציות והדרכים לטיפול בהפרות ציות, אם וככל שיאותרו כאלה. מסמך המדיניות מעודכן מעת לעת בהתאם לצורך ומובא לדיון בדירקטוריון הבנק אחת לשנה. היועצת המשפטית הראשית של הבנק, ד"ר מוריה הפטמן-דורון, עו"ד, הינה מנהלת סיכון הציות.

ענף הציות אמון על סיוע לעובדי הבנק ולמנהליו לציית ולשמור על הוראות הדין החלות על הבנק, הן במישור יחסי בנק-לקוח והן במישורים אחרים הרלבנטיים לעבודת הבנק. במסגרת תפקידיו, שוקד ענף הציות על בחינה וטיוב של תהליכי עבודת הציות בבנק על בסיס רחבי, בממשק שוטף עם יתר יחידות ואגפי הבנק.

לענף הציות כפופות:

1. **היחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור** - פועלת לאכיפת החובות המוטלות על הבנק בתחום זה ולפיקוח על מיליון, בהתאם למסמך מדיניות ניהול סיכון הציות ונהלי הבנק בתחום זה. היחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מעניקה ייעוץ שוטף לסניפי הבנק ולחברות הבנות שלו ומקיימת מעקב רצוף אחר פעילות בנקאית בחשבונות הלקוחות במטרה לאתר פעולות הנחזות להיות בלתי-רגילות ולנקוט לגביהן את הצעדים הנדרשים על פי דין.

נושא איסור הלבנת הון ומימון טרור משולב בתכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית, אשר מבצעת ביקורות בסניפים השונים על מנת לוודא עמידה בהוראות הדין.
כמו כן, היחידה מלווה גם את הטיפול בתחום ה-FATCA בבנק, לרבות סיכוי Cross Border בפעילותם של תושבי חוץ.
כאחראית על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בבנק משמשת היועצת המשפטית הראשית.

גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר הבנק חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, ואשר עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד – במסגרת פעילותו השוטפת כפוף הבנק לאיסורים שונים הקבועים בהוראות דין שונות, כדוגמת פקודת המסחר עם האויב-1939, צו המסחר עם האויב (אויב לצורך הפקודה), התשע"א-2011, חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן - תשס"ח-2008 והתקנות מכוחו וחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 26.12.11 לעניין מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות, שעיקרם הוא איסור על קיום קשרים כלכליים או מסחריים עם איראן או עם גורמים המוכרזים ברשימות בינלאומיות כגורמים המעורבים או המסייעים לתכנית הגרעין שלה והתכניות הנלוות לה.

בהתאם להוראות דין אלה הטמיע הבנק במערכתיו הממוכנות את רשימת הגורמים המוכרזים ברשימות הבינלאומיות דלעיל וחסם מיכונית את האפשרות לבצע פעילות בנקאית מול גורמים אלה. פעילות זו, כמו גם היערכויות אחרות שבהן נקט הבנק כדוגמת עדכון מסמך מדיניות דירקטוריון הבנק בעניין זה, עדכון נהלי הבנק הרלבנטיים ופיתוח בקורות התומכות ביצירת תשתית ציות הולמת לדרישות אלה, הביאה את מידת החשיפה של הבנק לגורמים אלה לרמה נמוכה.

2. **יחידת הציות** - אמונה על קיום הנדרש לשם ציות להוראות הדין החלות על הבנק, כאמור לעיל, לרבות דרישות הדין הנובעות מחוק יעול הליכי אכיפה ברשות לניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011) (להלן: "**חוק יעול הליכי אכיפה**") אשר חלות על הבנק כתאגיד הפעיל בתחום ניירות ערך וכחברה ציבורית. בתוך כך, דירקטוריון הבנק, קיבל החלטה לגבש תכנית אכיפה פנימית, בהלימה לדרישות הדין העולות מחוק יעול הליכי אכיפה ולקריטריונים כפי שגובשו על-ידי הרשות לניירות ערך עבור הבנק וחברות הבנות הכפופים לתחולת החוק והוא פועל ליישום החלטה זו.
ביום 29 במרס 2012, אישר דירקטוריון הבנק את מדיניות ניהול סיכון הציות בתחום ניירות הערך, הכוללת בחובה גם תכנית אכיפה פנימית בתחום דיני ניירות הערך (ובראש ובראשונה חוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968, חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, שיווק השקעות וניהול תיקי השקעות, התשנ"ה- 1995 וחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד- 1994 והוראות והנחיות מחייבות של רשות שלטונית מכוחם).
מסמך מדיניות זה אומץ בחודש נובמבר 2012 על-ידי הדירקטוריונים של חברות הבת של הבנק אשר עוסקות בניהול תיקים, בחיתום, בנאמנות ובהנפקות ניירות ערך.
מסמך המדיניות מעודכן מעת לעת בהתאם לצורך ומובא לדיון בדירקטוריון הבנק אחת לשנה.

3. **היחידה לפניות הציבור** - עוסקת בטיפול בפניות לקוחות בכל נושא הקשור ליחסי בנק-לקוח. היחידה נערכת לפעול בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308A, "טיפול בתלונות הציבור", אשר תכנס לתוקפה ביום 1 באפריל 2015. לפירוט והרחבה אודות ההוראה אנא ראה פרק עדכוני החקיקה.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הינו סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם והוא כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או לצעדי עונשין (Fines Penalties) כתוצאה מפעילות פיקוחית (Punitive Damages), כמו גם מהסדרים פרטניים.

האגף לייעוץ משפטי וציות של הבנק אחראי לניהול הסיכון המשפטי בבנק והוא מעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק וקבוצתו, והיועצת המשפטית הראשית משמשת כמנהלת הסיכון המשפטי של הבנק. ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף מאת האגף לייעוץ משפטי וציות לאורגנים המוסמכים בבנק, ליחידות השונות ולחברות הבנות שלו בנושאים השונים הכרוכים בפעילות הבנק, בהכנת מסמכי התקשרות והסכמים בנקאיים, בכתיבתם של נהלים בתחומים המצויים באחריותו של האגף ובתמיכה משפטית בהכנתם ובעדכונם של נהלים המצויים באחריות אחרים בבנק, בניהול הידע המשפטי בבנק, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלבנטיים בארגון בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת הבנק, במתן הדרכה שוטפת בנושאים משפטיים מגוונים, לרבות הפקת לקחים מאירועים שונים, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה, ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש הבנק ככלל, ובריכוז התביעות נגד הבנק והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם הבנק.

ניהול הסיכון המשפטי מתבצע בהתאם למסמך מדיניות שבו הוגדרו העקרונות לניהול הסיכון המשפטי, חלוקת התפקידים והסמכויות לטיפול במיפוי ומזעור הסיכונים המשפטיים בבנק, תהליכי הדיווח על סיכונים וחשיפות משפטיות והערכתם, לרבות באמצעות ועדה לניהול סיכונים משפטיים הפועלת באגף לייעוץ משפטי והמתכנסת על בסיס תקופתי. מסמך מדיניות ניהול הסיכון המשפטי מעודכן מעת לעת, בהתאם לצורך, ומובא לדיון בדירקטוריון הבנק אחת לשנה.

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין מוגדר כסיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עשויה להשפיע לרעה על אמון הציבור בבנק ועל יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון (כגון באמצעות שווקים בין-בנקאיים או שוקי איגוח). סיכון מוניטין מאופיין ברב ממדיות ומשקף את תפיסתם של משתתפים אחרים בשוק. יתרה מכך, הוא מתקיים בכל רחב הארגון ובמהותו הוא פונקציה של הלימות תהליכי ניהול הסיכונים הפנימיים של הבנק, כמו גם של האופן והיעילות של תגובות ההנהלה להשפעות חיצוניות על עסקאות הקשורות לבנק. מנכ"ל הבנק אחראי לניהול סיכון המוניטין. הבנק עושה כל מאמץ לשמר את המוניטין החיובי הקיים. תיאבון הסיכון המוניטין הוא אפס וסיבולת הסיכון קטנה במיוחד.

מסמך מדיניות ניהול סיכון המוניטין מעודכן מעת לעת בהתאם לצורך ומובא לדיון בדירקטוריון הבנק אחת לשנה.

סיכון אסטרטגי

הסיכון האסטרטגי הינו סיכון נוכחי או עתידי לרווחי הבנק, להון, למוניטין או למעמד הבנק, אשר עלול לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום לא נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה נוצר ממידת התאימות של המטרות האסטרטגיות שהציב הבנק, ליכולותיו ולסביבה הכלכלית בה הוא פועל, משימות תכניות העבודה והיעדים שהוגדרו לצורך השגתן, מהמשאבים שהוגדרו לצורך העמידה בתכניות ומאיכות היישום של מרכיבי התכניות.

דירקטוריון הבנק מאמץ מדי שנה תכנית אסטרטגית לשלוש השנים הבאות תוך דיון ביעדי ההון של הבנק ותיאבון וסיבולת הסיכון לסוגי החשיפות ומרכיבי הסיכון השונים. יעדי ההון שמוצגים לוקחים בחשבון את הצורך בשמירה על יציבות ונזילות

והשגת רווחיות לבעלי המניות לאורך זמן תוך התייחסות למגבלות תיאבון וסיבולת הסיכון המאשרים. הדירקטוריון מתווה קווים עיקריים ומנחים לקביעת התוכנית האסטרטגית. קווים אלה, הופכים לתוכנית מפורטת בידי ההנהלה על בסיס דיונים פנימיים. התוכנית המפורטת מובאת לדיון ולאישור הדירקטוריון וממנה נגזרת תוכנית העבודה השנתית.

גורמי הסיכון בניהול הסיכון האסטרטגי עשויים להיות: תכנון אסטרטגי שאינו מספק הלוקה בהחלטות שגויות, תגובה חסרה או מאוחרת למגמות שוק, להעדפות לקוחות ולפעילויות מתחרים, הערכות חסרה להנחיות הרגולטוריות, חוסר תיאום בין התכנית האסטרטגית לתכניות עבודה, לתכנון ההון ולתקציב, אי עמידה ביעדים, אי בהירות במרכיבי הסמכות והאחריות, תהליכי ניהול סיכונים שאינם באיכות הראויה, מחסור בעובדים מיומנים, העדר משאבים קריטיים ועוד. התממשות גורמי סיכון אלה עלולה לחשוף את הבנק להפסדים עסקיים, פגיעה פיננסית וירידה במוניטין. הבנק מחויב בנקיטת האמצעים שיאפשרו לו להגביר את מידת השליטה הניהולית על הסיכון, תוך בניית תהליכים לזיהוי מקדים של בניה לא נאותה של התכנית, או אירועים והתרחשויות העלולים להקשות על יישום מלא של התכנית האסטרטגית שנקבעה. מנכ"ל הבנק אחראי לניהול הסיכון האסטרטגי. במסגרת אחריות זו, התכנית האסטרטגית נדונה על בסיס דיונים פנימיים שהתקיימו בפורום אסטרטגיה בראשות המנכ"ל ובשיתוף נציגים של מרבית האגפים בבנק. גיבוש התכנית התבסס על הערכת העוצמות והחולשות של הבנק מול המתחרים וכן הערכת ההתפתחויות הצפויות במערכת הבנקאית בשנים הקרובות. מסמך מדיניות ניהול הסיכון האסטרטגי מעודכן מעת לעת בהתאם לצורך ומובא לדיון בדירקטוריון הבנק אחת לשנה.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. בנקים יכולים להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותם וסיכונים אלו עלולים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כמו: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון הנזילות) תיתכן גם חשיפה לסיכון מוניטין כתוצאה מהאפשרות שייחוס לבנק קשר לגורם היוצר מפגע סביבתי.

סיכון אשראי הנובע מסיכון סביבתי מוגדר כסיכון לפגיעה ביכולת החזר האשראי של הלווה עקב הפרת חוק המביאה להטלת קנסות כספיים משמעותיים, עלויות בלתי צפויות לשם עמידה בדרישות הדין, פגיעה ברווחיות הלווה ובמוניטין שלו עקב תוצאות פעילותו בהיבט הסביבתי, חשיפה לתביעות משפטיות וכו'. במסגרת סיכון האשראי נכלל גם סיכון לחשיפה בביטחונות - חשיפה לפגיעה בערך בטוחה כתוצאה ממפגעים סביבתיים שונים.

בשנים האחרונות הולכת וגוברת המודעות בעולם ובארץ לפוטנציאל חשיפתם של מוסדות פיננסיים לסיכון הנובע ממפגעים סביבתיים ומאי קיום הוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. בחודש יוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לעניין הסיכונים הסביבתיים בתאגידים בנקאיים ועל פיו על התאגיד הבנקאי לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים. הבנק מכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינם חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים להם חשוף הבנק. האחריות לניהול החשיפה לסיכונים סביבתיים בהיבטי אשראי בבנק הינה של ראש אגף עסקים. ההיבטים של הסיכונים הסביבתיים הכרוכים בתפעול הבנק הינם באחריות אגף משאבים.

ב-30.6.2010 הבנק אישר מסמך שקבע את אופן ניהול הסיכונים הסביבתיים, בהתבסס על מכתב המפקח על הבנקים מחודש יוני 2009, ובהתאם לאמור במסמך הנ"ל, הוקמה, בשנת 2010, ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים.

הועדה ביצעה תהליך שכלל בין היתר בחינה של סוגי הלקוחות ורמות הפוטנציאל לסיכון סביבתי, ובסופו של התהליך, בשנת 2013, המליצה לעדכן את מדיניות ניהול הסיכונים הסביבתיים של הבנק ולקבוע רמות סיכון, אוכלוסיות וענפים ספציפיים, סכומי סף ותהליך קבלת חוות דעת לגבי לווים מהסוג שנקבע. המדיניות אושרה על ידי הדירקטוריון ב-2013 ויישומה בפועל החל מיום 1.1.14. כחלק מההערכות לניהול הסיכונים הסביבתיים הבנק נעזר בחברה חיצונית להכנת חוות הדעת לבחינת הפוטנציאל לסיכון סביבתי לגבי לווים אלו.

להלן מפורטת הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון בבנק ליום 31 בדצמבר 2014:

השפעת הסיכון (גדולה, בינונית, קטנה)	גורם הסיכון	
בינונית	השפעה כוללת של סיכוני האשראי*	1
קטנה	סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	1.1
בינונית	סיכון בגין ריכוזיות ענפית**	1.2
בינונית	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים**	1.3
בינונית	השפעה כוללת של סיכוני שוק	2
קטנה	סיכון ריבית	2.1
קטנה	סיכון בסיס (אינפלציה ושערי חליפין)	2.2
קטנה	סיכון אופציות	2.3
קטנה	סיכון מחירי מניות	2.4
קטנה	סיכון נזילות	3
קטנה	סיכון תפעולי	4
קטנה	סיכון משפטי	5
קטנה	סיכון מוניטין	6
קטנה	סיכון סליקה	7
קטנה	סיכון אסטרטגי	8
קטנה	ממשל תאגידי	9

* השפעה כוללת של סיכוני האשראי נקבעה על פי הערכת הסיכון הגבוהה ביותר מבין סיכון בגין איכות לווים ובטחונות, סיכון בגין ריכוזיות ענפית וסיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים.

** החישוב הינו על בסיס אשראי ברוטו ללא ביטחונות המותרים לניכוי.

הערה: הערכת דרגות ההשפעה של הסיכונים איננה ניתנת להשוואה בין הבנקים השונים.

הערכת הסיכון מתבססת על שאלונים מובנים לפי קווי עסקים בהם מוצגים בכל קו עסקים נושאים המשקפים את הסיכונים הגלומים בקו העסקים.

גיבוש השאלות נעשה במסגרת דיונים אשר התקיימו עם האחראים לניהול הסיכונים בקווי העסקים השונים. התשובות לשאלות התבססו על המידע הקיים בבנק ונסקרו אף הם על ידי המנהלים בקווי העסקים השונים.

הערכת הסיכון הכוללת לכל גורם סיכון ברמת הבנק שוקללה בהתאם לסוג הסיכון. עדכון התשובות לשאלונים מבוצע בתדירות רבעונית, ומהווה בסיס גם להערכת הסיכון במסמך הסיכונים של הבנק וכן כבסיס לקביעת תוכנית העבודה ולהערכת הסיכון במסמך ה-ICAAP.

לא חל שינוי בטבלת גורמי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2014, למעט עליה בהשפעה הכוללת לסיכוני שוק שהוערכה כבינונית לעומת קטנה ב-31 בדצמבר 2013, עקב הקרבה למגבלות תרחישי הקיצון.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי החשבונאות המשמשים לעריכת הדוחות הכספיים של הבנק מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. ישום כללים אלה על ידי הנהלת הבנק כרוך בהנחות ובאומדנים שונים המשפיעים על ערכם של הנכסים, ההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) והתוצאות העסקיות של הבנק.

כל הנחה, הערכה ואומדן, הינם מטבעם "מידע הצופה פני עתיד", קיימת אפשרות, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

להלן יפורטו נושאים אשר האומדנים וההערכות לגבי משתנים שונים ששימושו בהכנתם רגישים לשינויים העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות. הנהלת הבנק סבורה כי האומדנים וההערכות שישומו בהכנת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את ההוראה של המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה").

ההפרשה להפסדי אשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה המוערכת על בסיס פרטני והפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי. ראה פירוט לעקרונות ההוראה ויישומן בבנק בבאור 5.ה.1.

הבנק עדכן את המתודולוגיה (כאמור בהמשך), במסגרת עדכון מדיניות האשראי, לאיתור זיהוי חובות בעייתיים, לסיווג ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי בגינם, וזאת על מנת לקיים הפרשה ברמה מתאימה (Appropriate) לכיסוי הפסדי אשראי צפויים (Estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו ובהתייחס להפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים.

ההפרשה להפסדי אשראי הינה אומדן אשר בקביעתו נעשה שימוש במשתנים שונים ובהנחות עבודה שהשפעתם הינה מהותית. אומדנים אלו כוללים, בין היתר: אופן סיווג חובות (טוב, או בעייתי: השגחה מיוחדת, נחות, פגום), קביעת תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים להתקבל, קביעת שווי הוגן של בטחונות, קביעת מועד המחיקות החשבונאיות, שיעור המקדמים להפרשה הקבוצתית וכו'. ישום ההוראה חייב גיבוש מתודולוגיה בנושאים אלה על בסיס ההוראה, ההבהרות והפרשנויות שנלוו לה.

זיהוי וסיווג אוכלוסיית החובות הבעייתיים - נעשה בחלקו על בסיס פרמטרים המוגדרים בהוראה וחלקו על פי כללים שקבע הבנק לזיהוי ואיתור של חובות בעייתיים.

הבנק בוחן באופן שוטף את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל האפשר, לווים לגביהם עלתה רמת הסיכון. בנוסף מופעלים בבנק מספר תהליכים לאיתור לווים עם פוטנציאל לבעייתיות, הכללתם ברשימת מעקב וקביעת אופן הטיפול בהם. לפירוט נוסף ראה פרק "ניהול סיכונים" תת פרק "טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות".

הערכה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בוחן על בסיס פרטני כל חוב שיתרתו הינה בעיקרה מעל 500 אלפי ש"ח, ואם החוב מסווג כפגום מבוצעת לגביו הערכה פרטנית שמטרתה לבחון את הצורך בהפרשה להפסדי אשראי. הבנק מסווג חוב כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. כמו כן מסווגים חובות כפגומים באופן אינטגרטיבי על ידי המערכות הממוכנות כאשר קיימות סיבות אובייקטיביות לסיווגם (כגון: חוב שאורגן מחדש ואו כשהקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר).

כאשר חוב שנבחן פרטנית סווג כפגום, ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגינו מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מפעילותו השוטפת של החייב, מקבלת כספים ממקורות אחרים או ממימוש בטחונות, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר גביית החוב מותנית בבטחון, ההפרשה הפרטנית

מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון (בניכוי עלויות מימוש) ששוועד להבטחת אותו חוב. אם הערך הנוכחי של התזרימים העתידיים או השווי ההוגן של הנכס המשועבד נמוך מיתרת החוב הרשומה, הבנק רושם את הפרש הפרשה פרטנית להפסדי אשראי או מחיקה, בהתאם לעניין. חובות שנבחנו פרטנית ולא הוגדרו כפגומים (למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור) תחושב בגינם הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כמפורט בהמשך. לבנק מתודולוגיה למדידת תזרים מזומנים של חוב שגבייתו אינה מותנית בביטחון המבוססת על קריטריונים לבחינת רמת הוודאות לקבלת כספים והמקדם שיש להכיל על רמת וודאות זו. המקדם תלוי ברמת הוודאות ופרק הזמן המוערך לקבלת הכספים. צפי התקבולים לגבייה נקבע על ידי מנהלי היחידות הרלוונטיות השונות בהתאם לעקרונות שנקבעו. קביעת סכומי הפרשה להפסדי אשראי ועדכון הפרשות שנעשו בעבר מבוצעים באופן שוטף ועל סמך הערכות מחודשות (הנעשות אחת לרבעון), של החובות הפגומים בבנק. החלטות אלה נדונות אחת לרבעון בפורום בהשתתפות מנכ"ל הבנק, ראש אגף עסקים, ראש אגף בקורות וניהול סיכונים וכן בועדת הביקורת ובמליאת הדירקטוריון.

יתרת הפרשה הפרטנית להפסדי אשראי במאזן ליום 31 בדצמבר 2014 הינה 32 מיליון ש"ח.

הערכה קבוצתית להפסדי אשראי – על פי ההוראה יש לבצע הפרשה קבוצתית לגבי החובות שאינם פגומים (למעט הלוואות לדיור לגביהן מחושבת הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור. לעניין הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור- ראה להלן).

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי נועדה לשקף הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים וכן הלוואות לדיור. ההפרשה מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450)- טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על הנחיות המפורטות בהוראות הדיווח לציבור. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד/מחיקות היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח.

שיעור ההפסד ההיסטורי חושב על בסיס הפרשה להפסדי אשראי משנת 2010 ועל שיעורי המחיקות החשבונאיות נטו החל משנת 2011, ביחס ליתרת החובות. ככלל המקדם המשמש לחישוב ההפרשה הקבוצתית נקבע כממוצע שיעורי ההפסד/מחיקות ההיסטוריים בטווח, למעט מספר ענפי משק בהם בחר הבנק לקבוע את שיעור ההפסד הגבוה בטווח, הואיל ולהערכת הבנק מקדמים אלה מביאים לידי ביטוי בין השאר את רמת האי הודאות השוררת בענף. נוסף על שיעורי הפסד היסטוריים ביצע הבנק התאמה איכותית נוספת בכלל ענפי המשק על מנת לתת ביטוי לסיכון הגלום בכל ענף כתוצאה מאי ודאות במשק. נציין כי, התאמה זו הינה ראשונית ותעודכן במהלך 2015.

חישוב ההפרשה על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים, מבוסס על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש הצפוי לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית.

כמו כן, מיישם הבנק את הנחיית הפיקוח על בנקים בנושא הלוואות לדיור על פיה יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות ליום הדיווח. בנוסף, החל משנת 2014, מיישם הבנק את הנחיית הפיקוח על הבנקים בגין אשראי לאנשים פרטיים על פיה נדרש להביא בחשבון בעת קביעת יתרת ההפרשה הקבוצתית לאנשים פרטיים הן את הפסדי העבר בגין אשראי לאנשים פרטיים והן התאמות בגין גורמים גורמים האיכותיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים הלא פגום- לפירוט ראה באור 5.ה.1.

יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי במאזן ליום 31 בדצמבר 2014 (לרבות הפרשה לפי עומק הפיגור) הינה 252 מיליון ש"ח.

מחיקות חשבונאיות – סכומי חוב שנחשבים ככאלו שאינם ברי גביה ו/או בעלי ערך נמוך כך שהותרתם כנכסים אינה מוצדקת, נמחקים חשבונאית. חוב אשר מוערך פרטנית והינו פגום והבנק מנהל מאמצי גבייה ארוכי טווח (יותר משנתיים מתחילת נקיטת הליכים כאשר החוב טרם ניגבה) נמחק חשבונאית באמצעות מערכת ממוכנת אשר מונה את הזמן שחלף מיום סיווג החוב כפגום, וזאת כנדרש בהוראה. ביתר המקרים המחיקות החשבונאיות מבוצעות בהתאם לבחינה ספציפית. בחובות שגבייתם מותנית בביטחון נמחק באופן מיידי ההפרש שבין יתרת החוב לבין השווי ההוגן של הביטחון. כאשר אין ודאות שהסכום שיתקבל בסופו של דבר לפירעון החוב יכסה את יתרת החוב הרשומה של החוב, לאחר המחיקה החשבונאית יש לבצע הפחתה נוספת מהשווי ההוגן שחושב ולבצע בגינה הפרשה להפסדי אשראי. החל משנת 2014 עדכן הבנק את המתודולוגיה בנושא מחיקות הלוואות לדיור לפיה במקרה של הפרשה פרטנית מעבר לעומק המביאה את סך ההפרשה להפרשה מלאה, מבוצעת מחיקה חשבונאית על מלוא ההפרשה (הפרשת עומק ותוספת לעומק). לגבי חובות אשר מוערכים על בסיס קבוצתי, מערכת ממוכנת מבצעת מחיקה חשבונאית בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם ועל פרמטרים נוספים.

הכרה בהכנסה – במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לרשום בגינו הכנסות ריבית, למעט חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו בעבר כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. כל זמן שקיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת קרן ולאחר מכן כהכרה בהכנסות ריבית אשר ירשמו כרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי.

הכרה בהכנסה על בסיס מזומן - הכנסות ריבית, בגין חוב פגום, על בסיס מזומן כל עוד היתרה הרשומה הנותרת של החוב נחשבת להיות ברת גביה במלואה. קביעת הבנק בדבר יכולת הגביה של כל היתרה הרשומה הנותרת של החוב חייבת להיתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב והתחזית לפירעון, לרבות התייחסות לביצועי הפירעון ההיסטוריים של החייב וגורמים רלוונטים אחרים. בכל מקרה יוגבל סכום ההכנסה, שיוכר כהכנסת ריבית, לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החזוי. הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כארגון מחדש מוכרות רק לאחר פירעון של 6 תשלומים רצופים ללא פיגור בהלוואות הנפרעות בתשלומים חודשיים או לאחר פירעון חלק מהותי מקרן החוב (20%) בהלוואות הנפרעות בתשלומים שאינם חודשיים.

לפירוט נוסף של סכומי ההפרשות והמחיקות ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

ב. הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה

לגבי אגרות חוב המסווגות כזמינות למכירה, ההפרש בין שוויין ההוגן לבין העלות המופחתת שלהן נזקף, בהתאם לכללי החשבונאות, לקרן הון. כאשר מדובר בקרן הון שלילית, הבנק בוחן את הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך לרווח והפסד, על פי כללי חשבונאות מקובלים, לרבות בהתייחס לפרסומים של התקינה האמריקאית בנושא (FAS 115). כללים אלה מחייבים את הבנק לבחון האם ירידת הערך של אגרות החוב הינה בעלת אופי אחר מזמני. בהתאם למדיניות הבנק, שהינה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מוכרת ירידת ערך של ניירות ערך כבעלת אופי אחר מזמני לגבי כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

1. נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
2. נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
3. נייר ערך אשר חלה לגביו ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו נרכש הנייר לבין דירוג במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג משמעותית תחשב ירידה של לפחות 3 דרגות כאשר הדרגה החדשה הינה מתחת (BBB) Investment Grade.
4. נייר ערך אשר סווג על ידי הבנק לאחר רכישתו כבעייתי.
5. נייר ערך אשר לגביו חל כשל בתשלום שהתרחש לאחר הרכישה.
6. נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו נמוך משמעותית מהעלות המתואמת, זאת אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. לצורך כך נקבעו בבנק קריטריונים שונים, אשר בהתקיימם מבוצעת לגבי אותם ניירות ערך בחינה מעמיקה שלאחריה נערך דיון ספציפי לגביהם בועדות פנימיות בבנק. הקריטריונים העיקריים הנבחנו הינם:

- ניירות ערך אשר ירידת השווי ההוגן הינה מעל 20% ומעבר לשנה של ירידה מתחת לעלות המתואמת.
- ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה 30% ומעלה והתשואה לפדיון עולה על 10%.
- ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה בין 20% ל 30%, בתנאי שסכום ירידת הערך עולה על 5 מיליון ש"ח והתשואה לפדיון עולה על 10%.

הבדיקה המעמיקה מבוססת על מתודולוגיה פנימית שאושרה על ידי הדירקטוריון. הדיונים בדבר הצורך בביצוע הפרשות מתקיימים במסגרת ועדות פנימיות שהוקמו לצורך כך: ועדת משנה בראשות ראש אגף ניהול פיננסי, אשר ממליצה על ביצוע הפרשות בהתבסס בין היתר, על מתודולוגיה פנימית לניתוח פרטני של החברה המנפיקה. ההמלצות מוגשות לוועדה בראשות מנכ"ל הבנק. המלצות מובאות לדיון בוועדת הביקורת של הדירקטוריון. כחומר רקע לדיון מוגש כל המידע הרלוונטי לגבי אגרות החוב, כולל תמצית הניתוח הפרטני שנעשה על בסיס המתודולוגיה הפנימית.

סך ההפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בשנת 2014 הסתכמה ב- 2 מיליון ש"ח, שנזקפה כהוצאה להכנסות מימון שאינן מריבית (שנת 2013 – 13 מיליון ש"ח).

מדידת השווי ההוגן הינה על פי עקרונות תקן חשבונאות FAS 157 (ASC 820-10) המגדיר שווי הוגן כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או מחיר שהיה משולם בעבור התחייבות (להלן- "מחיר יציאה") בעסקה רגילה, כלומר בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק, בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בהתאם לעקרונות התקן על התאגיד הבנקאי לעשות שימוש מקסימאלי בנתונים נצפים, המייצגים מידע זמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ושימוש מינימאלי בנתונים לא נצפים המשקפים את הנחות הבנק בעת קביעת מחיר היציאה. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימושו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. ראה פירוט לעקרונות ההוראה ויישומן בבנק בביאור 1.ה.6.

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פעיל הבנק - ניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ומכשירים פיננסיים נגזרים, נרשמים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן.

בקביעת ההנחות והאומדנים שמשמשים את הבנק בתהליך מדידת השווי ההוגן של מכשירים אלו ובתהליך תיקופם נעשה שימוש בפרמטרים רבים, הן בנתונים נצפים מהשוק המתקבלים ממקורות בלתי תלויים והן בנתונים לא נצפים המשקפים הנחות של הבנק. פרמטרים אלה יכולים להשתנות עקב שינויים אפשריים, בעיקר בשיעורי הריבית וסטיות תקן בשווקים השונים. הבנק קבע מתודולוגיה לאופן המדידה, נהלים לבקרה הפנימית והגילוי לגבי תהליך קביעת השווי ההוגן של מכשירים אלו.

בשלב הראשון נערך מיפוי של המכשירים הפיננסיים הנמדדים לפי שווי הוגן תוך הפרדה בין:

- מכשירים פיננסיים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1);
- מכשירים פיננסיים מצוטטים משוק לא פעיל אך הנתונים המשמשים לקביעת השווי ההוגן הינם נתונים נצפים (רמה 2).
- מכשירים פיננסיים ששוויים ההוגן נמדד על ידי נתונים לא נצפים אשר משקפים הנחות הבנק (רמה 3).

שוק פעיל הינו בורסות פעילות בארץ ובעולם בהן נסחרים מכשירים פיננסיים, כאשר השווי ההוגן מצוטט וניתן לציטוט בכל מועד מדידה. תהליך זיהוי השוק הפעיל, לצורך קבלת נתונים נצפים למכשירים אשר אינם סחירים, מבוצע באמצעות שאלות מנחות לאגף ניהול פיננסי וזאת בהתאם לקריטריונים של נפח עסקאות בשוק, גודל מרווח ASK/BID ועוד. על פי התשובות נקבעת מידת ההסתמכות על הנתונים הנצפים של המכשיר מתוך השוק בו המכשיר הפיננסי פועל. מדידת השווי ההוגן למכשירים פיננסיים אשר מחירם נקבע על פי הנחות הבנק נעשה רק לאחר שנעשו מאמצים מקסימאליים למציאת נתונים נצפים אשר ישמשו לקביעת השווי ההוגן לתאריך המדידה או כאשר המודל לתמחור השווי ההוגן הינו מודל מורכב אשר מבוסס על הנחות הבנק ולא קיים מודל כלכלי אחר המאפשר שימוש בו והינו תחת הנחות משתתפי השוק.

להלן יתרות המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן, הכלולים במאזן ליום 31 בדצמבר 2014:

ליום 31 בדצמבר 2014			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	יתרה מאזנית
מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	משמעותיים אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	
במיליוני ש"ח			
1,405	-	-	1,405
4,512	1,451	90	6,053
683	-	-	683
196	163	145	504
1,045	-	-	1,045
7,841	1,614	235	9,690
נכסים פיננסיים			
אשראי לציבור			
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה			
סך כל ניירות ערך למסחר			
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
סך כל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות פיננסיות			
פקדונות הציבור			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
התחייבויות אחרות			
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות			
1,272	-	-	1,272
197	358	25	580
1,045	-	-	1,045
823	-	-	823
3,337	358	25	3,720
ליום 31 בדצמבר 2013			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	יתרה מאזנית
מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	משמעותיים אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	
במיליוני ש"ח			
13	-	-	13
1,251	-	-	1,251
3,415	569	216	4,200
572	-	-	572
308	169	95	572
813	-	-	813
6,372	738	311	7,421
נכסים פיננסיים			
פקדונות בבנקים			
אשראי לציבור			
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה			
סך כל ניירות ערך למסחר			
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
סך כל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות פיננסיות			
פקדונות הציבור			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
התחייבויות אחרות			
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות			
1,185	-	-	1,185
308	357	8	673
813	-	-	813
825	-	-	825
3,131	357	8	3,496

שיעור הנכסים אשר שווים ההוגן מוגדר ברמה 3 מתוך סך הנכסים הנמדדים לפי שווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה במאזן או ברווח והפסד הינו 2.4%. לפירוט נוסף ראה באור 20א לדוחות הכספיים.

מדידת השווי ההוגן למכשירים פיננסיים בהם פועל הבנק ששוויים ההוגן אינו נקבע לפי מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 2 ו-3), נקבעת באמצעות אחת משתי הטכניקות שלהלן:

גישת ההכנסה – גישה הכוללת מדידת ערך נוכחי של תזרימי מזומנים או מודלים לתמחור אופציות (B&S). טכניקת הערכה זו הוגדרה על ידי הבנק "כמודל מקובל/סטנדרטי".

גישת השוק – גישה המשתמשת במחירים ובמידע רלבנטי אחר שמקורו בעסקאות שוק שמעורבים בהן נכסים או התחייבויות זהים או בני השוואה. טכניקת הערכה זו הוגדרה על ידי הבנק "כמודל מורכב".

קביעת השווי ההוגן על פי תמחור מקובל/סטנדרטי:

מערך ניהול הסיכונים באגף בקרות וניהול סיכונים אחראי לבחירת המודל המתאים בו יש לעשות שימוש בכל אחד מסוגי המכשירים בקבוצה זו, ואילו חישוב ערכי השווי ההוגן בפועל מתבצע באגף החשבונאי הראשי או ביחידת הבקרה שבענף בקרות באגף בקרות וניהול סיכונים, לרבות בדיקות סבירות ובדיקות מדגמיות לגבי ערכי השווי ההוגן. תיקוף קביעת מערך ניהול הסיכונים בדבר המודל המתאים הינו באחריות ענף בקרות.

קביעת השווי ההוגן על פי התמחור המורכב:

קביעת מתודולוגית התמחור וחישוב ערכי השווי ההוגן מבוצעים על ידי המערך לניהול סיכונים אשר לוקח בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי כגון סיכונים שוק, סיכונים אשראי וחוסר נזילות (תלות בהיקף הסחירות של המכשיר הפיננסי). המתודולוגיה נבחנת על ידי ענף בקרות, שמהווה פונקציה בעלת רמה מקצועית נאותה והינו גורם בלתי תלוי בפונקציה החישוב. כמו כן ענף בקרות מעיר את הערותיו לגבי סבירות ערכי השווי ההוגן המתקבלים בפועל. מתודולוגיית התמחור של אגרות חוב קונצרניות ישראליות לא סחירות מבוססת ככל שניתן על עסקאות אחרונות בשוק, ולאחר מכן על עסקאות אחרונות של אגרות חוב דומות. במידה ולא קיימות עסקאות כאלו, משתמש הבנק בשירותי תמחור מחברת "שערי ריבית" לחישוב ערכי השווי ההוגן תוך הפעלת שיקול דעת. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 ערכי השווי ההוגן אשר נקבעו לפי ציטוט משערי ריבית הסתכמו בסך של 119 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 161 מיליון ש"ח). ערכי השווי ההוגן שחושבו על פי המתודולוגיה לעיל על ידי מערך ניהול הסיכונים מועברים לבחינה נוספת במסגרת ועדה פנימית המייעצת בנושא השווי ההוגן, אשר דנה בתוצאות ערכי השווי ההוגן המתקבלים כתוצאה מהפעלת המודל המורכב. ועדה זו כוללת נציגים מאגפים שונים בבנק, בעלי רמה מקצועית נאותה לתיקוף האמידה של ערכי השווי ההוגן.

- במקרים בהם לא ניתן לקבוע ברמה סבירה של בטחון את השווי ההוגן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, המערך לניהול סיכונים בוחן את מהותיות היקף המכשירים הפיננסיים הללו. קביעת המהותיות נעשית הן ביחס לערך הנקוב והן ביחס לשווי ההוגן ונמדדת אחת לרבעון. בהתאם לתוצאות בחינת המהותיות נקבעות מגבלות לפעילות הבנק בתחומים האלו. נכון ליום 31 בדצמבר 2014, היקף המכשירים הפיננסיים הנ"ל הוערך כלא מהותי, כמו כן נתקבלה החלטה להימנע מהגדלת היקף הפעילות במכשירים אלו בשלב זה.

- במידה ונוצרת מחלוקת בין מערך ניהול הסיכונים לבין הגורם המתקף (ענף בקרות), היא מועלית לדיון עם ראש אגף בקרות וניהול סיכונים ובמידת הצורך, להכרעה למנכ"ל הבנק. לגבי אגרות חוב קונצרניות ישראליות לא סחירות - באם קיימת מחלוקת היא מובאת תחילה לדיון לוועדה המייעצת בדבר השווי ההוגן שהוזכרה לעיל, ובמידה ובכל זאת לא התקבלה החלטה, מובא הנושא לראש אגף בקרות וניהול סיכונים ולאחר מכן להכרעה למנכ"ל. סיכום דיון מהליך בירור זה מועבר לוועדת הביקורת בעת הדיון על השווי ההוגן.

- המדיניות ותהליך העבודה המתוארים לעיל, כולל מודלים פנימיים שבשימוש, אושרו על ידי הוועדת הביקורת והדירקטוריון.

- תהליך קביעת השווי ההוגן למוצרים חדשים אשר נמדדים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן נבחן על ידי המערך לניהול סיכונים ומתוקף על ידי ענף הבקורות באופן שוטף, ומובא לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון.

על פי התקן יש לשקף את סיכון האשראי במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם סחירים בשוק פעיל. יש לשקף את סיכון האשראי הן בפוזיציות בצד הנכסים בגין סיכון הצד הנגדי לעסקה והן בפוזיציות בצד ההתחייבות בגין סיכון הבנק. סיכון הבנק נגזר מהפער בין פרמיית סיכון הבנק המשתקפת מאג"ח שהנפיק לבין עקום חסר הסיכון. סיכון הצד הנגדי נגזר בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הביטחונות הנזילים שהבנק דורש מצד נגדי אינם מיוחסים ספציפית לפעילות במכשיר נגזר בודד אלא לכלל הפעילות של הצד הנגדי ולכן הבנק נדרש לבצע התאמות לשווי ההוגן בגין איכות הצד הנגדי. האינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי נגזרות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, מחושבות התאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים שקבע הבנק (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). שווי הוגן של מכשיר נגזר אשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, לא קיימים ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז שמבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי כגון: CDS או אגרות חוב של הצד הנגדי יסווג למכשיר נגזר ברמה 3.

עבור צדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו (Netting), סיכון האשראי מחושב על בסיס הפורטפוליו של סך המכשירים הנגזרים של הצד הנגדי ברמת חשיפה נטו. עבור צדדים נגדיים שאינם חתומים כאמור, החישוב מבוצע בנפרד על צד הנכסים ועל צד ההתחייבויות, ללא הפעלת קיזוז.

עד לשנת 2013 הבנק אימץ את הוראות המעבר והתבסס על שיטת החשיפה הנוכחית Current Position (על בסיס שווי הוגן למועד המדידה). החל מהרבעון הראשון לשנת 2014 ואילך מיישם הבנק גישה מתקדמת יותר המביאה בחשבון את החשיפה לסיכון האשראי לאורך חיי העסקה. ליישום הגישה המתקדמת לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 תוצאות התאמת הנכסים וההתחייבויות בגין סיכון האשראי למכשירים פיננסיים נגזרים אין מהותיות.

ד. זכויות עובדים

- במסגרת חישוב ההתחייבויות הבנק הקשורות לזכויות עובדים, נעזר הבנק באקטואר חיצוני בשלושה נושאים עיקריים (פרטים בדבר זכויות העובדים נמצאים בביאור 15 לדוחות הכספיים):

1. זכויות פנסיה – מתייחסות הן לאוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה (להלן: "מו"חים") הותיקים של הבנק הזכאים לפנסיה תקציבית בפרישה (להלן: "פעילים"), והן למנהלים שכבר פרשו ובחרו במסלול פנסיוני (להלן: "גמלאים"). ראה גם ביאור 15.א.4 ופרק "הון אנושי" בדו"ח הדירקטוריון.
2. מענקים בגין ותק עובדים (מענקי יובל) – חלים על כל העובדים הקבועים בבנק מוח"ם, מנהלים ופקידים. ראה גם באור 15.ב.
3. פיצויים עודפים – פיצויים בעת הפרישה מעבר למחויבות חוזית. יצוין כי, להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים. ראה גם באור 15.א.3 לדוחות הכספיים.

- החישובים האקטואריים נערכים בשיטת "הערכת הטבות נצברות צפויות" (Accrued Benefit Cost Method) המשקפת את סה"כ ההטבה שנצברה עד למועד המאזן, כאשר סה"כ ההטבה הצפויה בעת הזכאות העתידית נפרסת ליניארית על פני תקופת העבודה.

- החישובים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: שיעור עליית השכר הראלית, לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים, שיעורי הפיצויים העודפים, שיעורי הבחורים בפנסיה, שיעורי ניצול הפנסיה, וכו'. המספר הנמוך יחסית של אוכלוסיית עובדי הבנק לעיתים לא מאפשר להסיק מסקנות סטטיסטיות לצורך שימוש במודל אקטוארי. בהתאם לכך, במקרים מסוימים מתבסס האקטואר על הנחות ההנהלה ובמקרים מסוימים מפעיל שיקול דעת תוך שימוש בהתאמות לסקרים אותם הוא מבצע. על אף שהנחות אלו נקבעות בשמרנות ובמקצועיות ראוייה, שינוי בכל אחת מהן או שינוי בשיעור ההיוון יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

- בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, לצורך חישוב ההתחייבויות האקטואריות משתמש הבנק, בלוחות תמותה שפורסמו ביום 11 ביולי 2012 בנייר עמדה של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר שעניינה עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון ללוחות התמותה (כתוצאה ממחקר חדש המצביע על עלייה בתוחלת החיים). כמו כן, נעשה שימוש בטבלת תמותה ישראלית עם שיפור עתידי בתוחלת חיים ומרווח ביטחון בגין סיכון אריכות ימים (בהקבלה לאופן השימוש שנעשה בלוחות הקודמים).

- החישובים האקטואריים רגישים בעיקר לשינוי בשיעור ההיוון, בשיעור החזוי של תוספות השכר הריאליות, בשיעור העזיבה, בשיעור הפיצויים העודפים, בשיעור הבחורים בפנסיה ובלוחות תוחלת החיים. להלן דוגמאות בדבר השפעת שינויים בשיעורים אלו, על כל העתודות האקטואריות:

- הערך הנוכחי של העתודות הנ"ל מחושב על ידי האקטואר לפי שיעור היוון של 4%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. לדוגמא: גידול/קיטון) בשיעור של חצי נקודת האחוז בשיעור ההיוון היה מקטין/מגדיל את העתודות לסוף 2014 בהתאמה בהיקף של כ- 19 מיליון ש"ח.

נציין כי, ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. בהתאם לחוזר שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב החל מיום 1 בינואר 2015 על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכול במועד הדיווח. לפירוט נוסף לרבות אומדן שבוצע של ההשפעה הצפויה בגין אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב על הון הבנק, ראה באור 1.1.1.

- בחישוב הערך הנוכחי נלקחת בחשבון תחזית עליית השכר הריאלית העתידית של העובדים, בזכויות פנסיה – 0.8%, בפיצויים עודפים ויובל עליית שכר משתנה עם הוותק, על פי הערכת הנהלת הבנק ובהתאם לשונות בין האוכלוסיות הללו. לדוגמא: גידול/קיטון) בשיעור של חצי נקודת האחוז בשיעור עליית השכר הריאלית היה מגדיל/מקטין את העתודות לסוף 2014 בהתאמה בהיקף של כ- 11 מיליון ש"ח.

- בחישוב הערך הנוכחי נלקחת בחשבון תחזית לשיעורי עזיבה עתידיים של העובדים לפני גיל פרישה, הן בפיצויים רגילים והן בפיצויים עודפים. תחזית זו מבוססת על סקר שערך אקטואר הבנק בתחילת שנת 2011, על נתוני פורשים בשנים הרלוונטיות להערכת ההנהלה כבסיס לחישוב אקטוארי של פיצויים עודפים (שנים 2007 - 2010). בהתבסס על ממצאי סקר זה, ובהתחשב בגודל האוכלוסיות האופייני לבנק, העריך האקטואר את שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים. שיעורי העזיבה בפיצויים עודפים רלוונטיים החל משנת 2019 ואילך בלבד, היות ועל פי מדיניות הבנק לא תתאפשר פרישה בתנאים מועדפים עד סוף 2018. יודגש כי על פי הערכת ההנהלה, החל מ-2019 ואילך צפויה פרישה בהתאם למדיניות הפרישות בשנים 2007-2010. לדוגמא: גידול/קיטון) של 10% בשיעורי העזיבה עם פיצויים רגילים ועם פיצויים עודפים (שיעורי העזיבה הכוללים הוכפלו ב- 0.9/1.1, בהתאמה) היה מגדיל/מקטין את העתודות לסוף 2014 בהתאמה בהיקף של כ- 4 מיליון ש"ח.

- בחישוב העתודה לפיצויים עודפים והעתודה בגין זכויות פנסיה "פעילים" נלקחת בחשבון תחזית של שיעורי הפיצויים העודפים בהתאם להערכת הנהלת הבנק. לדוגמא: גידול/קיטון) ב- 10 נקודות האחוז בשיעורי הפיצויים המוגדלים היה מגדיל/מקטין את העתודות לסוף 2014 בהתאמה בהיקף של כ- 5 מיליון ש"ח.
- בחישוב הערך הנוכחי בעתודה בגין זכויות פנסיה "פעילים" נלקחת בחשבון תחזית לשיעור ניצול זכויות הפנסיה (72% בוחרים בפנסיה, כאשר אלה מנצלים 60% מזכויות הפנסיה שלהם) בהתבסס על הנתונים בבנק בשנים האחרונות. לדוגמא: גידול/קיטון) של 10% בשיעור ניצול זכות הפנסיה (שעור ניצול זכות הפנסיה הוכפלו ב- 0.9/1.1, בהתאמה) היה מגדיל/מקטין את העתודות לסוף 2014 בהתאמה בהיקף של כ- 2 מיליון ש"ח.
- החישובים האקטואריים רגישים גם ללוחות תוחלת החיים.

- ראה פירוט ליתרות ולתנועות בהתחייבויות הנ"ל בשנים 2014 ו-2013 בפרק "הון אנושי".
- פרטים בדבר ההערכה האקטוארית עליה מתבסס הבנק לגבי זכויות העובדים כמפורט לעיל, ראה בהערכת האקטואר מר דן הרשקוביץ שצורפה למערכת גילוי נאות אלקטרוני (מגנ"א) של רשות ניירות ערך ביום 26 בפברואר 2015.

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פעיל במכשירים פיננסיים נגזרים, הן במסגרת פעילותו עבור לקוחותיו והן במסגרת מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות (סגירת או יצירת חשיפות שוק).

מכשירים אלה כוללים בין השאר: *swaps, forward, futures* ואופציות, בגין: ריבית, מטבע, מניות, סחורות ואחרים. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים נמדדים כל הנגזרים לפי שווי הוגן.

בביאור 19 לדוחות הכספיים ניתן מידע מקיף לפעילות הבנק במכשירים פיננסיים אלו. בסעיף א.2 לביאור 19 ניתן מידע בדבר השווי ההוגן של מכשירים אלו, לפי סוגי מכשירים.

הבנק מיישם חשבונאות גידור שווי הוגן. השינויים בשווי ההוגן הן של המכשיר הפיננסי הנגזר שיועד לגידור והן של הפריט המגודר נזקפים לדוח רווח והפסד (ראה באור 1.ה.8). נכון ליום 31 בדצמבר 2014 פעילות הגידור החשבונאי בבנק אינה מהותית.

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים אשר מבוצעת במסגרת מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות ואשר אינה מטופלת חשבונאית בדרך של גידור שווי הוגן, יוצרת פערי מדידה בין המדידה הכלכלית מצד אחד, המשמשת לצורכי ניהול סיכונים, לבין המדידה החשבונאית מצד שני שאינה עונה על כללי הגידור החשבונאי.

בשנת 2014 פערי מדידה אלו יצרו הכנסה בסך 13 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות של כ- 21 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ו. תביעות תלויות

הטיפול בתביעות התלויות מתבצע על פי הוראות בנק ישראל בנושא. על פי הנחיות אלה מסווגות התביעות התלויות בהתאם להסתברות החשיפות לסיכון של הפסד בתביעה, בהתבסס על חוות דעת של היועצים המשפטיים של הבנק, כלהלן:

סיכון צפוי (Probable) - ההסתברות מעל 70% - נדרשת הפרשה מלאה.

סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - ההסתברות מעל 20% וקטנה או שווה ל-70% - לא נדרשת הפרשה. קיימת חובת גילוי אם התביעות מצטברות לסכום מהותי. למידע נוסף ראה פירוט בביאור 18.ג.18.א לדוחות הכספיים.

סיכון קלוש (Remote) - ההסתברות קטנה או שווה ל-20% - לא נדרשת הפרשה. קיימת חובת גילוי של ההפסד המירבי באם הוא מהותי ביותר. למידע נוסף ראה פירוט בביאור 18.ג.18.ב (ב'ט') לדוחות הכספיים.

הנהלת הבנק כללה בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות, וזאת בהתבסס על הערכות של היועצים המשפטיים. ההערכות של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים ובנסיגת המשפטי שנצבר. יחד עם זאת יש לקחת בחשבון כי ייתכן שתוצאות התביעה בפועל תהיינה שונות מההערכות שנקבעו כאמור לעיל ואשר על פיהן נבחן הצורך בביצוע הפרשה בדוחות הכספיים וכי ההשפעה עלולה להיות מהותית.

ז. בניינים וציוד

בניינים וציוד במאזן מוצגים לפי עלות בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפרשות לירידת ערך, באם קיימות. הבנק מיישם את תקני הדיווח הכספי הבינלאומי IAS 16 (רכוש קבוע) IAS 38 (נכסים בלתי מוחשיים) ו-IAS 36 (ירידת ערך נכסים) לרבות הפרשנויות המחייבות והעדכונים שפורסמו, למעט בנושאים בהם קבע המפקח על הבנקים הוראות ספציפיות. ראה פירוט בבאור 1.ה.11 לדוחות הכספיים. אחוזי הפחת מבוססים על אומדן אורך החיים הכלכלי של הנכס. לצורך כך נעזר הבנק במידע הטוב ביותר הזמין העומד לרשותו, כולל התבססות על ניסיון העבר. עלויות פיתוח ותכנות מחשב לשימוש עצמי מהוונות להשקעות בציוד לאחר סיום שלב התכנון ההתחלתי ועד להשלמת הפיתוח, ומופחתות ממועד בו התוכנות זמינות לשימוש בהתאם להערכת משך השימוש בהן. לפירוט נוסף ראה פרק "רכוש קבוע ומתקנים".

הבנק מיישם נהלים על מנת להבטיח שערך הנכסים במאזן אינו עולה על ערכם הנאות. במידת הצורך רושם הבנק ירידת ערך. המבחן לירידת ערך הנכסים הינו השוואת עלות הנכס בספרים לשווי בר ההשבה שלו, שהינו הגבוה מבין מחיר המכירה (בניכוי עלויות מכירה) של הנכס לבין שווי השימוש שלו (שהינו הערך הנוכחי לאומדן תזרימי מזומנים העתידיים הצפויים מהשימוש בנכס), ראה פירוט בבאור 1.ה.14 לדוחות הכספיים בדבר יישום תקן בינלאומי IAS 36 (ירידת ערך נכסים). בשנים 2014 ו-2013 לא נרשמו ירידות ערך בגין בניינים וציוד. לפירוט ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

עדכוני חקיקה

האמור בפרק זה הינו מבלי לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת לעדכוני החקיקה שלהלן ולעדכוני חקיקה אחרים. עדכוני חקיקה אשר התקבלו במהלך שנת 2014 ואשר פורסמו במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2013, אינם מופיעים בפרק זה.

עדכוני חקיקה וניהול בנקאי תקין במערכת הבנקאית:

תיקון בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008

ביום 21 בינואר 2015 חתמה נגידת בנק ישראל על תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) שעיקריו הינם כדלקמן:
א. הרחבת המונח של "עסק קטן" כעסק של יחיד או של תאגיד שטרם חלפה שנה מיום תחילת פעילותו או התאגדותו בהתאמה, או שמחזור הסליקה השנתי של עסקאות בכרטיסי חיוב שנעשית עבורם על-ידי התאגיד הבנקאי אינו עולה על שלושה מיליון שקלים חדשים בשנה.
עסק קטן שהוגדר ככזה, לא יידרש להמציא דוח שנתי לאחר חלוף שנה, אלא לבקשת הבנק.
ב. תיקון תעריפון יחידים ועסקים קטנים.
תחילת התיקון מיום 1 בפברואר 2015 ואילך (בהתאם לסעיפי תחילה הדרגתיים).
הבנק פועל בהתאם לסעיפי התיקון שבתוקף והוא נערך ליישום שאר הסעיפים בהתאם למועדי התחילה שנקבעו בתיקון.

תיקון בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992

ביום 30 בדצמבר 2014, התפרסם ברשומות תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים) המהווה צעד משלים במסגרת יישום דו"ח וועדת זקן לפיו, בין היתר, תינתן הקלה בהיבטי דרישת קיומו של הסכם בכתב במקרים מסוימים.
החל ממועד כניסת התיקון לתוקף ואילך, יהא הבנק רשאי שלא להידרש לחתימתו של לקוח על ההסכמים המפורטים להלן, ובלבד שהלקוח יוכל לאשר במקום המתאים באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, כי ניתנה לו האפשרות הדרושה לעיין בהסכם:
א. הסכם פתיחת חשבון עובר ושב וניהולו.
ב. הסכם להפקדת כספים לזמן קצוב לתקופה העולה על שנה (הפקדה במערכת סגורה).
ג. הסכם בנושא הוראות טלפוניות.
מועד התחילה של התיקון לעניין זה הינו 1 בינואר 2015 והוא מהווה צעד משלים להפצתה של הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 418 - "פתיחת חשבון באינטרנט" (ראה להלן), אשר מכוחה רשאי הבנק להציע ללקוחותיו פתיחה של חשבון באופן מקוון. הבנק נערך להכניס לשימוש מערכת לפתיחת חשבונות באינטרנט במהלך שנת 2015.

תיקון להוראת ניהול בנקאי מס' 432 - "העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח"

ביום 21 בדצמבר 2014 פרסם המפקח על בנקים, תיקון להוראה המהווה צעד נוסף ביישום המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית.
כדי לייעל ולקצר את תהליך סגירת החשבון והעברת הפעילות בחשבון, נקבעו, בין היתר, הכללים הבאים:

- א. ביצוע כל הפעולות עבור הלקוח על ידי הבנק החדש – הושם דגש על האפשרות שיש לבנק החדש לבצע עבור הלקוח את כל הפעולות הדרושות לצורך העברת הפעילות מחשבונו הישן לחשבונו החדש של הלקוח, לרבות סגירת החשבון בבנק הישן.
- ב. מסירת מידע מפורט ללקוח לצורך בחינת כדאיות המעבר וסגירת החשבון - הבנק יידרש להמציא ללקוח, הבוחן את כדאיות המעבר לבנק אחר או סגירת חשבון, דו"ח שנתי מפורט ("תעודת זהות בנקאית") בפורמט אחיד וקל להבנה, מעודכן לחדש שקדם למועד הגשת הבקשה, וכן מדריך שיסייע לו להבין בדיוק מהן הפעולות הכרוכות בהעברת הפעילות או סגירת החשבון.
- ג. סגירת חשבון ללא צורך להגיע לסניף הבנק - לקוח יוכל להגיש בקשה לסגירת חשבון או העברת פעילות מהחשבון, באמצעות אתר האינטרנט של הבנק, ללא צורך בהגעה פיזית לסניף.
- ד. סופיות בסגירת החשבון - נקבעה מסגרת זמן לסגירת החשבון או העברת הפעילות מהחשבון. הליך העברת הפעילות יסתיים תוך 5 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה על ידי הלקוח; הליך סגירת החשבון יסתיים תוך 5 ימי עסקים, מהמועד בו הלקוח סיים את הפעולות שהיה עליו לבצע לצורך סגירת החשבון. הליך העברת תיק ניירות ערך ישראליים יסתיים בתוך 5 ימי עסקים ממועד מתן ההוראה ע"י הלקוח, בין אם החשבון נסגר ובין אם לאו (ני"ע זרים – תוך 14 ימי עסקים).
- ה. שמירת הטבות והנחות - הובהר, כי בנק לא יבטל הטבות והנחות שהוענקו ללקוח, רק בשל כך שהלקוח הגיש בקשה להעברת פעילות או סגירת חשבון.
- מועד כניסת ההוראה לתוקף נקבע באופן מדורג, החל מיום 1 בינואר 2015 ואילך. הבנק פועל בהתאם לסעיפי התיקון שבתוקף והוא נערך ליישום שאר הסעיפים בהתאם למועדי התחילה שנקבעו בהוראה המתוקנת.

חוק החוזים האחידים (תיקון מס' 5), התשע"ה-2014

- ביום 17 בדצמבר 2014 התפרסם תיקון לחוק שבנדון. התיקון בא לידי ביטוי, בין היתר, בשתי חזקות קיפוח שהוספו לחוק, כדלקמן:
- א. חזקת קיפוח לגבי תנאי המקנה לספק באופן בלתי סביר תרופה שאינה עומדת לו על פי דין, לרבות תנאי המתיר לספק לצרף תרופות שאין לצרפן על פי דין או תנאי הקובע פיצויים מוסכמים שאינם סבירים לטובת הספק;
- ב. חזקת קיפוח בקשר לתנאי שלפיו נדרש הלקוח לאשר או להצהיר כי קרא את החוזה, או תנאי שבו הלקוח מצהיר על מעשה שעשה, על מודעותו לעניין מסוים, או על עובדה שמתקיימת בעניינו, או מאשר אותו, והכול למעט מידע שהלקוח מסר לספק בחוזה.
- התיקון יחול רק על חוזים אחידים חדשים שנחתמו לאחר מועד פרסום התיקון. מועד תחילת התיקון, שנה מיום פרסומו. הבנק לומד את פרטי התיקון ונערך ליישומו במועד.

חוק מימון מפלגות (תיקון - הלוואות ומימון), התשע"ה-2014

- ביום 9 בדצמבר 2014 התפרסם החוק שבנדון ביחד עם חוק פיזור הכנסת ה-19. להלן עיקריו:
- א. החוק מבקש להפחית את תלותן של המפלגות במערכת הבנקאית.
- ב. סיעה, להבדיל ממפלגה שאינה מיוצגת בכנסת, לא תהיה רשאית לקבל הלוואה מבנק או מכל גורם שאינו המדינה.
- ג. הוחלט להגדיל את סכום המקדמה המשולמת למפלגות על חשבון הוצאות הבחירות. כיום, עומדת המקדמה על סך של 60% מיחידת מימון אחת לכל חבר הכנסת הנמנה עם הסיעה ביום הקובע, והוחלט להגדילה ל-85%.
- ד. באשר ליחסים שבין הבנקים לבין המפלגות:
1. בנק לא יהיה רשאי לסרב לפתוח למפלגה חשבון עובר ושב.

2. סיעה לא תהיה רשאית לקבל הלוואה מכל גורם, ואולם לא יראו כהלוואה יתרת חובה בחשבון שאליו משתלם מימון ההוצאות השוטפות, בסכום שאינה עולה על מחצית הסכום שהסיעה צפויה לקבל למימון הוצאותיה השוטפות בחודש לאותו חשבון.
מועד תחילת החוק הינו מועד פרסומו.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 - "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב"

ביום 25 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325, אשר בהתאם לו הבנקים רשאים לאמץ את התיקונים הבאים בקשר עם חריגה במסגרת האשראי בחשבונות עו"ש של לקוחות:

א. תיקון סעיף 4 להוראה - תאגיד בנקאי לא ידרש לקבוע מראש ובכתב מסגרת אשראי חדשה ללקוח, אם משך החריגה שאושרה ללקוח אינו עולה על יום עסקים אחד.

ב. תיקון סעיף 8 להוראה - בהתאם לתיקון, סכום החריגה ממסגרת האשראי אשר עד אליה יהא הבנק רשאי לאפשר ללקוחות לחרוג יוגדל ל- 2,000 ש"ח ל"אשראי לאנשים פרטיים", ול- 5,000 ש"ח ל"אשראי מסחרי", כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור, ובלבד שלא יתמשכו לאורך זמן.
הבנק בחר לפעול בהתאם להקלה שניתנה בסעיף 4 להוראה.

תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 311 ומס' 319

ביום 23 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין הקשורות בניהול סיכון האשראי. במסגרת התאמת הוראות ניהול בנקאי תקין להמלצות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים, עלה הצורך לבצע את השינויים הבאים בהוראות ניהול בנקאי תקין 311 ו- 319 כדלקמן:

א. ביטול הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 319.

ב. תיקונים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311- תאגיד בנקאי ייסד מנגנון להערכה בלתי תלויה ומתמשכת של תהליכי ניהול סיכון האשראי, ותוצאות סקירות אלו ידווחו ישירות לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה. עקרון זה עודכן באופן המשלב את הדרישות בדבר בקרת האשראי במסגרת הוראת ניהול סיכון אשראי.
כמו כן, בוצע עדכון בעקרון 14 להוראה העוסק ב"בקרת אשראי" – העיקרון עודכן באופן המשלב את המלצות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין.
הדגש בהוראה הוסט ממדדים טכניים-כמותיים, לדרישות איכותיות, ולתוצרים הנדרשים מפעילות פונקציית בקרת האשראי.
תחילת התיקון ביום 1.4.2015. הבנק נערך ליישום ההוראה במועד.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 425 בעניין "דו"ח שנתי ללקוחות התאגידיים הבנקאיים"

ביום 19 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 425 בנושא דוח שנתי ללקוחות התאגידיים הבנקאיים ("ת.ז. בנקאית"), זאת כחלק מיישום של המלצות ועדת זקן.
על פי ההוראה החדשה, יחויב התאגיד הבנקאי לדווח ללקוחותיו שהינם יחידים ועסקים קטנים, על כלל הנכסים וההתחייבויות שלהם, לרבות סך ההכנסות וההוצאות במהלך השנה בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון. הדו"ח השנתי המקוצר והמפורט, כהגדרתם בהוראה, יוצגו בחשבון המקוון של הלקוח ("אגוד ברשת") בהתאם למתכונת המופיעה בהוראה עד ל- 28 בפברואר בהתייחס לשנה הקלנדרית שקדמה למועד זה. כמו כן, לקוח שאינו מנהל חשבון מקוון יקבל את הדו"ח המקוצר עד ליום 28 בפברואר, באחת הדרכים שנקבעו בהוראה ואילו את הדו"ח המפורט יוכל לקבל, אם וככל שיבקש זאת, תוך 7 ימי עסקים ממועד הבקשה.

מועד התחילה ליישום ההוראה הינו ה- 28.2.16, זאת בהתייחס לנתונים של שנת 2015. הבנק נערך ליישום ההוראה במועד.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308A - "טיפול בתלונות הציבור"

ביום 30 בספטמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא טיפול בתלונות הציבור. להלן עיקרי ההוראה החדשה:

- א. תאגיד בנקאי יהיה מחויב בהקמת פונקציה ייעודית לטיפול בתלונות ציבור ולהעמיד בראשה נציב תלונות ציבור.
- ב. נציב תלונות הציבור יהא חבר הנהלה בכירה או כפוף לחבר הנהלה בכירה.
- ג. נציב תלונות הציבור ועובדיו לא ימלאו תפקיד נוסף. האמור לא יחול על תאגיד בנקאי שלו פעילות קמעונאית מצומצמת בכפוף לאישור של המפקח על הבנקים.
- ד. דירקטוריון הבנק יאשר מסמך מדיניות לטיפול בפניות הציבור ואמנת שירות.
- ה. נציב תלונות הציבור יהא מחויב בדיווח חצי שנתי להנהלת הבנק ודיווח שנתי לדירקטוריון הבנק, וכן יהא מחויב בדיווח חצי שנתי לפיקוח על הבנקים.
- ו. תנאי להגשת תלונה לפיקוח על הבנקים יהא ברור תלונה בתאגיד הבנקאי הנילון למעט במקרים חריגים.
- ז. תאגיד בנקאי יפרסם באתר האינטרנט דוח במתכונת כפי שיקבע המפקח ואשר יציג את תמצית נתוני הטיפול בתלונות שהטיפול בהן הסתיים במהלך השנה הקלנדרית וזאת בתוך 90 ימים מתום השנה. תחילת ההוראה ביום 1 באפריל 2015. הבנק נערך ליישומה במועד.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 439 - "חובים על פי הרשאה"

ביום 1 בספטמבר 2014, הפיץ המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 439 בנושא "חובים על פי הרשאה". מטרת התיקון להוראה הינה ליצור תהליך העברת הרשאות יעיל ומהיר וללא טרחה מצד הלקוח. להלן עיקרי התיקונים להוראה:

- א. מתן הרשאה למוטב להגיש בשם הלקוח בקשות להקמת הרשאות לחיוב חשבון.
- ב. בוטל הצורך בשימוש בכתב הרשאה חתום על ידי הלקוח ושמירת העתק ממנו על ידי הבנק.
- ג. לקוח יהא רשאי לבטל חיוב מסוים בהודעה בכתב לבנק שלו לא יאוחר מ-3 ימי עסקים לאחר מועד החיוב.
- ד. לקוח יהא רשאי לבטל הרשאה בכל עת באמצעות הודעה בכתב והבנק יידרש להשיב ללקוח את סכומי החיוב בערך יום החיוב, ככל שחייב את חשבון הלקוח למרות ביטול ההרשאה. תחילת התיקון להוראה ביום 1 באוקטובר 2015. הבנק נערך ליישום ההוראה במועד.

צו הבנקאות (פירעון מוקדם של הלוואה לדיור), התשס"ב-2002

ביום 23 ביולי 2014 אישרה ועדת הכספים של הכנסת בקריאה שניה ושלישית תיקון לצו הבנקאות (עמלות פירעון מוקדם). התיקון פורסם ברשומות ביום 27.8.14.

השינוי העיקרי שבוצע בצו, הינו שינוי אופן החישוב של רכיב ההיוון בעמלה. טרם השינוי, חושב רכיב זה כהפרש שבין התשלומים העתידיים שהלווה חפץ לפרוע בפירעון מוקדם, כשהם מהווים לערך הנוכחי ביום הפירעון המוקדם לפי ה"ריבית הממוצעת" (הריבית שמפרסם בנק ישראל מידי חודש אשר נקבעת על-פי הריבית המשוקללת הממוצעת בהלוואות לדיור שנתנו הבנקים בחודש לפני הפרסום) נכון ליום זה, לבין אותם התשלומים כשהם מהווים לערך הנוכחי ביום הפירעון המוקדם לפי הריבית החלה בפועל על ההלוואה.

מנגנון החישוב החדש שנקבע לרכיב זה, קובע נוסחת חישוב אחת להלוואות בהן ריבית ההלוואה נמוכה מ"הריבית הממוצעת" שהייתה בעת מתן ההלוואה ונוסחה אחרת להלוואות בהן הריבית גבוהה מ"הריבית הממוצעת". משמעות השינוי שחל הוא, שבמקרים שבהם שיעור הריבית בהלוואה גבוה יותר מ"הריבית הממוצעת" במועד העמדת ההלוואה, סכום עמלת הפירעון המוקדם שישלם הלקוח, בהתאם למנגנון החישוב החדש, יהיה נמוך יותר.

תחילת התיקון לצו - 180 ימים ממועד פרסומו (23.2.2015)
הבנק נערך ליישומה במועד שנקבע.

הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 329- מגבלות למתן הלוואות לדיור

ביום 15 ביולי 2014 הפיץ המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. ההוראה מאגדת בתוכה את ההנחיות והמגבלות בנושא הלוואות לדיור לכדי מסמך מחייב אחד. מהלך זה של הפיקוח על הבנקים נועד להקל על ביצוע ההנחיות השונות ולשפר את הבהירות והאחידות ביישומן. בנוסף, ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה" וכן מגבילה ל- 5 מיליון ש"ח את סכום ההלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 לניהול בנקאי תקין 203 "חובות בביטחון נכס למגורים". הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליון ש"ח תשוקלל ב- 100%. התיקונים החדשים יחולו על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 באוקטובר 2014 ואולם הבנק יהיה רשאי לתת אישור עקרוני להלוואה לדיור לאחר מועד התחילה מבלי שיחול עליה האמור בהוראה המתוקנת ובלבד שהתקיימו כל התנאים הבאים:

- ניתנה על ידי הבנק התחייבות בכתב למימון ההלוואה לפני מועד התחילה, אף אם אינה כוללת את כל הפרטים המפורטים בניהול בנקאי תקין 421.
  - חוזה רכישת המקרקעין נחתם על ידי מבקש ההלוואה והמוכר לפי מועד התחילה.
  - הסכם ההלוואה יחתם עד ליום 1.12.2014
- ביום 17 ביולי 2014 הפיץ המפקח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות בקשר עם ההוראה. ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים עדכון נוסף להוראה לרבות קובץ שאלות ותשובות עדכני. התיקונים העיקריים להוראה הינם הגדלת יעד ההון בהתאם לגודל תיק ההלוואות לדיור ומשקל סיכון מוגבר להלוואות ממונפות בריבית משתנה.
- הבנק פועל בהתאם לסעיפי ההוראה שבתוקף והוא נערך ליישום שאר הסעיפים בהתאם למועדי התחילה שנקבעו בהוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 418 - פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט

ביום 15 ביולי 2014 הפיץ המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 418 בנושא פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט וזאת כחלק מיישום המלצות הועדה להגברת התחרותיות בענף הבנקאות, בהן הומלץ על פתיחת חשבונות מקוונים בכפוף למספר תנאים, מתוך מטרה להקל על המעבר בין בנקים בכלל ולבנקים בעלי פריסת סניפים מצומצמת בפרט. על פי ההוראה החדשה תאגיד בנקאי יהיה רשאי לפתוח חשבונות באופן מקוון בהתקיים מספר תנאים מצטברים וביניהם:

- הבעלים בחשבון יהיה יחיד תושב ישראל שמלאו לו 18 שנים.
  - בחשבון לא יהיו נהנים זולת הבעלים.
  - חשבון מקוון יסומן ויזוהה ככזה במערכות המיכוניות.
  - הוראות ייחודיות באספקטים של איסור הלבנת הון ומימון טרור לרבות הליך "הכר את הלקוח".
  - הפעילות בחשבון מקוון תהיה מוגבלת מבחינה כמותית. כך למשל פעילות במזומנים לא תעלה על 10,000 ש"ח וכל פעולה אחרת לא תעלה על סכום של 50,000 ש"ח.
- תאגיד בנקאי אשר יהיה מעוניין לאפשר פתיחת חשבונות באופן מקוון יידרש להודיע על כך למפקח על הבנקים בכתב לפחות 60 ימים בטרם הצעת השירות ללקוחות. ההוראה נכנסה לתוקף עם פרסומה. הבנק נערך ליישום מערכת לפתיחת חשבונות באינטרנט במהלך שנת 2015.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 - עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים

ביום 10 ביולי 2014 הפיץ המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 בנושא עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים. ההוראה נועדה למזער את הסיכונים הנובעים מעסקאות מאזניות וחוף מאזניות, שעושה תאגיד בנקאי עם

- אנשים קשורים וכן למנוע ניצול לרעה של התאגיד הבנקאי ופעילות בניגוד עניינים. ההוראה דורשת, כי עסקאות של תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים יעשו על פי שיקולים עסקיים ובתנאי שוק.
- התיקונים העיקריים בהוראה:
- א. הסף הקובע לעניין הגדרת איש קשור ירד מ- 10% החזקת אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי או בתאגיד בנקאי השולט בתאגיד בנקאי ל- 5%.
  - ב. הגדרת ה"החזקה" לעניין השליטה הומרה מהגדרה כמותית להגדרה איכותית.
  - ג. נוסף פרק חדש שעניינו מדיניות ונהלים. בין היתר, ייקבע הדירקטוריון מדיניות ותהליכים לאישור עסקאות עם אנשים קשורים לרבות נהלי בקרה וניטור.
  - ד. חודדה הדרישה לפיה תאגיד בנקאי לא יעשה עסקה עם איש קשור בתנאים מועדפים למקובל בעסקאות דומות שהוא עושה עם אחרים.
- הורחבו המגבלות על חביות של אנשים קשורים.
- התיקונים להוראה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015. הגורמים הרלוואנטיים בבנק עודכנו בפרטי ההוראה המתוקנת, והבנק פועל בהתאם להוראה.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 403 - הטבות ללקוחות

- ביום 6 ביולי 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר בנושא הטבות ללקוחות וזאת כחלק מיישום המלצות הועדה להגברת התחרותיות בענף הבנקאות. מטרת התיקון להוראה היא לקבוע כללים ברורים ואחידים אשר יאפשרו ללקוחות להשוות בין השירותים והמוצרים הבנקאיים המוצעים להם, תוך אפשרות להבחין בין ערך הטבות שאינן בנקאיות ובין ערך השירותים הבנקאיים. להלן עיקרי התיקון להוראה:
- א. נוסף סעיף חדש של הגדרות למושגים העיקריים המופיעים בהוראה. כמו כן, נערכה הבחנה בין הטבה בנקאית להטבה שאינה בנקאית.
  - ב. נקבעו כללים המגבילים מתן הטבות לא בנקאיות ללקוחות למקרים הבאים: תשלום כסף אגב פתיחת חשבון עו"ש בלבד, מתן חפץ קטן ערך לצורכי שיווק התאגיד הבנקאי, מתן הנחות או פטורים למקבלי שירותי סליקה מתשלום עבור פרסום הטבות לא בנקאיות המוצעות ללקוחות, הענקת הטבות לא בנקאיות בעלות קשר לחינוך פיננסי. כמו כן, התאגיד הבנקאי יאה רשאי ליתן הטבה לא בנקאית ללקוח אגב הגשת בקשה להנפקת כרטיס חיוב, החזקתו והשימוש בו.
  - ג. בהוראה מודגש, כי מתן הטבות הלא בנקאיות לא יותנו בתנאים הבאים: התקשרות עם התאגיד הבנקאי לתקופה מסוימת ו/או דרישה להשבת ההטבה ו/או הסכמת הלקוח לקבל דבר פרסומת מהתאגיד הבנקאי או מצד שלישי עימו התקשר.
  - ד. במעמד בקשת לקוח להנפקת כרטיס חיוב הכולל שירות של אשראי מתגלגל, תוצע ללקוח האפשרות לקבל את אותן הטבות, ככל שישנן, גם באמצעות כרטיס אשראי רגיל.
  - ה. חובת התאגיד הבנקאי לתת גילוי נאות ללקוח במסגרת פרסום הטבות לא בנקאיות.
- התיקונים להוראה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015 והבנק פועל על פיהם.

תקנות המשכון (סדרי רישום ועיון)(תיקון), התשע"ד - 2014 - ממשק מקוון מול רשם המשכונות

- ביום 11 ביוני 2014 פורסמו תקנות המשכון (סדרי רישום ועיון)(תיקון) התשע"ד - 2014. מכוחן של התקנות ובהתאם למפורט בהן יידרשו התאגידים הבנקאיים לעבור לעבוד מול רשם המשכונות באופן מקוון לגבי 5 פעולות בסיסיות (רישום, ביטול, עיון, שינוי והארכה של משכון).
- המעבר לפעילות באופן מקוון תעשה באופן הדרגתי, בפרק זמן של חמש שנים וחצי כאשר מועד התחילה נקבע ליום 1.1.2020. הבנק נערך ליישומן בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 – פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהולו

ביום 28 במאי 2014 הפיץ המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 422. מטרת ההוראה להבהיר מהם אותם שירותים המהווים חלק בלתי נפרד מניהול חשבון ומהם אותם מקרים בהם לא תתקבל טענת "סירוב סביר" לפתיחת חשבון בהתאם להוראות סעיף 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א 1981. ההוראה חלה על יחידים שהינם תושבי ישראל. להלן עיקרי ההוראה:

- א. פורטה רשימה (לא סגורה) של מקרים בהם ייחשב הסירוב של התאגיד לפתוח חשבון, כלא סביר: לקוח מוגבל/מוגבל חמור/מוגבל מיוחד או שהיה מוגבל בעבר, לקוח בהליך פשיטת רגל או שהיה בהליך כזה בעבר, לקוח שהוטל עיקול על חשבונותיו, לקוח שמתנהל או שהתנהל בעבר נגדו הליך משפטי לגביית חוב על ידי תאגיד בנקאי אחר.
  - ב. ההחלטה בבקשה לפתיחת החשבון תימסר ללקוח בכתב בתוך 5 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה בכתב או ממועד הגשת כל המסמכים אותם דרש התאגיד הבנקאי לפי המאוחזר.
  - ג. פורטה רשימה של שירותים אותם לא יסרב התאגיד הבנקאי, סירוב בלתי סביר, לתת ללקוח: הרשאות לחיוב חשבון, כרטיס חיוב מידי, כרטיס למשיכת מזומנים, צירוף לקוח לאחזור מידע באמצעות עמדות קהל, צירוף לקוח לקבלת מידע באמצעות האינטרנט.
  - ד. חובה למסור ללקוח המבקש לפתוח חשבון, דף הסבר ובו פירוט השירותים אותם מחויב להעמיד התאגיד הבנקאי.
  - ה. חובת פרסום השירותים באתר האינטרנט של הבנק.
- מועד התחילה לעניין סירוב בלתי סביר לפתיחת חשבון וצירוף לקוח לשירות של אחזור מידע וגישה לאינטרנט הינו מידי, עם פרסום ההוראה. מועד התחילה לעניין החובה להעניק כרטיס חיוב מידי נקבע ליום 1.1.2015.
- יתר סעיפי ההוראה נכנסו לתוקפם ביום 1.9.2014. הבנק פועל בהתאם לסעיפי ההוראה שבתוקף והוא נערך ליישום החובה להעניק כרטיס חיוב מידי עד ליום 1.7.15 (התאריך נדחה לבנק באישור המפקח על הבנקים).

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 453 - ערבויות צד שלישי לטובת תאגיד בנקאי

ביום 23 באפריל 2014 הפיץ המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 453 וזאת על מנת להתאים את ההוראה לתיקון מס' 19 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981, אשר עוסק בחובת התאגיד הבנקאי ליידע את הלקוח החייב בטרם העמדת הלוואה לפירעון מידי או נקיטת הליך משפטי. ההתאמה באה לידי ביטוי בהסדרת משלוח הודעה כאמור לערב. במסגרת התיקון להוראה יוטלו על התאגיד הבנקאי חובות כלפי הערב, המסדירות את מועד משלוח ההודעה לערב על העמדת הלוואתו של החייב לפירעון מידי, או נקיטת הליך משפטי נגד החייב העיקרי, את אופן משלוח ההודעה האמורה ואת הפרטים הכלולים בה. התיקונים להוראה יחולו על כל הערבויות, לרבות ערבויות שנחתמו טרם כניסתה לתוקף. התיקון להוראה נכנס לתוקף ב-10 בספטמבר 2014 והבנק פועל בהתאם לתיקון.

מכתב המפקח בנושא היערכות ליישום הוראות ה-FATCA

ביום 6 באפריל 2014 הוציא המפקח על הבנקים הנחיות מחייבות בדבר היערכות התאגידים הבנקאיים ליישום הוראות ה-FATCA. כחלק מהמאבק האמריקאי בתופעת ההתחמקות מתשלום מס באמצעות פתיחת חשבונות מחוץ לארה"ב, נקבעו ביום 18.3.10 הוראות ה-FATCA וביום 17.1.13 התקין משרד האוצר האמריקאי תקנות ליישום החוק שמועד תחילתן נקבע ליום 1 ביולי 2014. נוכח ההשלכות האפשריות על המערכת הבנקאית המקומית ובהעדר הסכם בין ממשלתי ליישום הוראות ה-FATCA נדרשים הבנקים, בין היתר, לביצוע הפעולות הבאות:

- א. מנוי אחראי והקמת צוות עבודה ייעודי אשר ירכז את יישום ההוראות, בכפיפות ישירה לחבר הנהלה.
- ב. עדכון הנהלה והדירקטוריון של הבנק בקצב התקדמות היערכות, בתדירות שתקבע.
- ג. קביעת מדיניות ונהלים לאופן יישום ההוראות. המדיניות תאושר על ידי הדירקטוריון.
- ד. סירוב לפתיחת חשבון ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי ליישום הוראות ה-FATCA וסירוב לתת שירותים בחשבון קיים אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שייחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת הוראות ה-FATCA, ייחשב כסירוב סביר לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981.

ביום 30 באפריל 2014, כחלק מההיערכות של הבנק, ובהתאם לחוזר הנ"ל, נרשמו הבנק ושלוש חברות בת שלו (כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ, אגוד הנפקות בע"מ והחברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ) בפורטל הרישום של ה-IRS לצורך קבלת מספרים מזהים במסגרת FATCA (מספרי GIIN).

ביום 1 במאי 2014 פרסמה רשות המיסים הודעה לפיה נחתם הסכם בנושא שיתוף פעולה בינמדינתי בין ממשלת ארה"ב וממשלת ישראל בנושא ה-FATCA. לאור קיומו של ההסכם (אשר פרטיו טרם פורסמו) תחוקק חקיקה מקומית לשם יישום הנחיות ה-FATCA והפעילות של הגופים הפיננסיים, ובכללם של הבנק, אל מול גורמים ישראלים (כפי הנראה ברשות המיסים) ולא ישירות מול הרשויות בארה"ב.

הבנק נערך בהתאם להנחיות במועד כפי שנדרש על ידי המפקח.

ביום 3 ביולי 2014 נחתם הסכם בין משרד האוצר לבין רשות המיסים בארה"ב לאימוץ ויישום הנחיות FATCA בחקיקה הישראלית. הבנק נערך לבצע את ההתאמות הנדרשות בהתאם להסכם שפורסם, וככל שניתן עד לפרסום חקיקה ישראלית בנושא.

הוראת ניהול בנקאי תקין 414 בנושא "גילוי עלות שירותים בניירות ערך"

ביום 2 באפריל 2014 פרסם המפקח על הבנקים, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד, הוראה חדשה בנוגע לגילוי עלות שירותים בניירות ערך, זאת במסגרת תהליך יישום המלצות ועדת זקן. ההוראה בעיקרה, מחייבת תאגידי בנקאיים להציג ללקוחותיהם המחויבים בעמלות בגין פעולות של קניה, מכירה או פדיון ניירות ערך ישראלים ו/או זרים, או בעמלת דמי ניהול פקדון ניירות ערך, מידע השוואתי בדבר שיעורי העמלות ששילמו לקוחות אחרים של התאגיד הבנקאי, שמחזיקים פיקדונות בשווי דומה לשיוי הפיקדון שמחזיק הלקוח. המידע ההשוואתי האמור שיימסר ללקוח, יוצג במסגרת הדיווח החצי שנתי ללקוח, לצד מידע מפורט על עמלות קניה, מכירה ופדיון ועמלת דמי ניהול פיקדון ניירות ערך, בהן חויב הלקוח בפועל. כמו כן, המידע ההשוואתי שיימסר ללקוח יתפרסם גם באתר האינטרנט של הבנק, על מנת שלקוח יוכל להשוות את עלות השירות בין הבנקים השונים. ההוראה חלה על יחידים ועסקים קטנים והיא נכנסה לתוקפה ב-1 בינואר 2015, ההצגה הראשונה של המידע ללקוח ופרסומו באתר האינטרנט, התבססה על נתונים שהתקבלו במהלך החודשים יולי-דצמבר 2014.

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות מסלול בסיסי), התשע"ד-2014

ביום 26 במרס 2014 פרסם המפקח על הבנקים את צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות מסלול בסיסי) התשע"ד-2014 בו הוא מכריז, כי שירות מסלול בסיסי הינו שירות בר פיקוח וסכום העמלה המרבי שניתן יהיה לגבות בעד שירות מסלול בסיסי הינו עד 10 ש"ח בחודש.

תחילתו של הצו ביום 1 באפריל 2014. הבנק פועל בהתאם לאמור בצו, כמו כן ראה פרק "תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות" תת פרק מגזר הפרטי.

חוק הבנקאות שירות ללקוח (תיקון מס' 19), התשע"ד-2014

ביום 10 במרס 2014 פורסם ברשומות תיקון מס' 19 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשע"ד-2014.

על פי התיקון לחוק, תאגיד בנקאי לא יעמיד הלוואה לפירעון מיידי ולא ינקוט בהליך משפטי נגד לקוח בשל אי עמידה בתנאי הלוואה אלא אם כן מסר ללקוח הודעה על כך בכתב, 21 ימי עסקים לפחות לפני ביצוע הפעולה. ההודעה תימסר ללקוח באופן שהבנק נוהג למסור ללקוח הודעות וכן במסירה אישית לכתובת הלקוח הרשומה בבנק. התיקון מפרט מהם הפרטים המחויבים להופיע בהודעה כאמור. על פי התיקון, חובת ידוע כאמור לא תחול על התאגיד הבנקאי אם יש במסירת ההודעה משום חשש ממשי לפגיעה ביכולת הגבייה בשל אחד מאלה:

- שינוי לרעה בכושר הפירעון של הלקוח.
- תנאים אחרים המחייבים ביצוע מידי של פעולה לגבי הלוואה.

התיקון לחוק נכנס לתוקפו בחודש ספטמבר 2014 והוא חל גם על הלוואות שהועמדו לפני מועד התחילה. הבנק ערוך לפעול בהתאם ללוח הזמנים שקבע המחוקק.

חוזר מס' 2396/06 בנושא "טופס תנאים כלליים לניהול חשבונות"

ביום 26 בינואר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים את חוזר "טופס תנאים כלליים לניהול חשבונות". על פי החוזר, בנק אשר מחתים את לקוחותיו על טופס תנאים כלליים, הכולל שירותים בנקאיים שונים, יעשה זאת באחת משתי הדרכים הבאות:

- חלוקת טופס התנאים הכלליים לפרקים לפי סוגי החשבונות וחתמת לקוח בסוף כל פרק.
- בטופס התנאים הכלליים יצוין כי התנאים הכלליים יחולו רק על סוגי החשבונות שיפורטו בנספח לטופס ושאושרו על ידי הלקוח. הוצגו בנספח כל סוגי השירותים, יחתום הלקוח ליד כל שרות אותו הוא מבקש לקבל. הוצגו בנספח רק סוגי השירותים אותם מבקש הלקוח לקבל, יחתום הלקוח בתחתית הנספח.

הבנק פועל, כבר היום, בהתאם לחלופה ב' לעיל.

יזמות חקיקה והסדרה:

תזכיר חוק סליקה אלקטרונית של שיקים התשע"ה 2015

ביום 4 בינואר 2015 הופץ להערות הציבור תזכיר החוק בהמשך להחלטת הממשלה מיום 22.10.14 המאמצת את מסקנות הדו"ח לצמצום השימוש במזומן במשק הישראלי.

מטרות תזכיר החוק העיקריות הינן:

- הסדרת הסליקה האלקטרונית של שיקים במערכת הבנקאית חלף הצגה פיזית של שיקים.
- הסדרה של החזרת שיק שסורב ללקוח.
- הסדרת קבילותו של שיק ממוחשב בהליך משפטי.
- הסמכה לקבוע כלליים בעניין שמירתו של השיק הפיזי.
- קביעה כי היקף האחריות של הבנק כלפי הלקוח לא תשתנה בהתאם לכל דין, בשל שינוי שיטת הסליקה.

הגורמים הרלוואנטיים בבנק עודכנו בפרטי תזכיר החוק ועוקבים אחר המשך הליך החקיקה.

מועד התחילה בהתאם לתזכיר הינו 9 חודשים ממועד הפרסום.

תזכיר חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ה 2015

בראשית חודש ינואר 2015 הופץ להערות הציבור תזכיר החוק בהמשך להחלטת הממשלה מיום 22.10.14 המאמצת את מסקנות הדו"ח לצמצום השימוש במזומן במשק הישראלי.

להלן עיקרי תזכיר החוק המוצע:

- הגבלת השימוש במזומן תחול לגבי סכומים ששולמו או התקבלו בשל פעולה שהיא אחת מאלה: מכירת נכס, מתן שירות, תשלום שכר עבודה, תשלומי חובה וקנסות.
- איסור על תשלום וקבלה של סכום העולה על 10,000 ש"ח במזומן על ידי עוסק בפעולה למכירת נכס, מתן שירות או תשלום בעד שכר עבודה.
- איסור על קבלת סכום העולה על 50,000 ש"ח במזומן על ידי אדם שאינו עוסק, עבור פעולה בעסקו כאמור.
- איסור על תשלום של הסכום העולה על 10,000 ש"ח במזומן על ידי אדם שאינו עוסק, עבור פעולה כאמור, כאשר מקבל הסכום הוא עוסק.
- איסור על תשלום של סכום העולה על 50,000 ש"ח במזומן על ידי אדם שאינו עוסק, עבור פעולה כאמור, כאשר מקבל הסכום אינו עוסק.
- איסור על עורכי דין ורואי חשבון לקבל במזומן 50,000 ש"ח ומעלה במסגרת מתן שירות עסקי ללקוח.

ז. תאגיד בנקאי ובנק דואר לא יפרעו שיק אשר לא צוין בו שם הנפרע וכן לא יפרעו שיק שסכומו עולה על 10,000 ש"ח שלא צוינו בו שמות של המסבים והנסבים או מספרי תעודת הזהות שלהם או שיק אשר הוסב יותר מפעם אחת וסכומו עולה על 10,000 ש"ח.

ח. הטלת סנקציה מנהלית של עיצום כספי על עוסק המפר את הוראות החוק.

ט. קביעה לפיה הפרת המגבלות על ידי אדם שאינו עוסק תהיה עבירה פלילית אשר עונשה הוא קנס.

מועד התחילה המוצע על פי התזכיר יהא לאחר ששר האוצר בהסכמת שר המשפטים ונגיד בנק ישראל, נוכחו כי התקיימו כל התנאים המאפשרים את קיום החוק והם: קיומו של כרטיס חיוב מיידי והעדר עמלת ערוץ ישיר לגביו. היות כרטיס חיוב מיידי זמין ללקוחות התאגיד הבנקאי והיותו מונפק גם על ידי בנק הדואר לכל דורש. הסעיף העוסק ברישיון לעסוק בניכיון שיקים ייכנס לתוקף בתום שנה מיום התחילה של החוק. הגורמים הרלוואנטיים בבנק עודכנו בפרטי תזכיר החוק ועוקבים אחר המשך הליך החקיקה.

טיטת חוזר בדבר פעילות ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308)

ביום 23 בדצמבר 2014 הופצה טיטת חוזר לחברי הוועדה לנהלים תקינים, לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא קצין ציות. מטרת התיקון להוראה הוא להתאים את ההוראה לסטנדרטים דומים הקבועים בהנחיות ועדת באזל ולרגולטורים עמיתים בחו"ל ובישראל.

להלן עיקרי הטיטה:

- א. תפקידי הדירקטוריון - הודגשה וחודדה אחריות הדירקטוריון לפקח על ניהול סיכון הציות של התאגיד הבנקאי. עליו לנקוט באמצעים הנדרשים לצורך מילוי תפקידו לאשר מדיניות ציות והתווית הדרכים להטמעתה, לפקח על יישום המדיניות, להעריך את מידת האפקטיביות של ניהול סיכון הציות ולקבוע ערוצי הדיווח בנושאי ציות.
- ב. תפקידי ההנהלה הבכירה - האחריות של ההנהלה הבכירה לניהול אפקטיבי של סיכון הציות. עליה לנקוט באמצעים הנדרשים לצורך מילוי תפקידה בהתאם לנדרש בהוראה החדשה, ביניהם: גיבוש מדיניות ציות כתובה; פיקוח על עבודת פונקציית הציות; זיהוי והערכה של נושאי סיכון הציות המרכזיים בתאגיד הבנקאי; קיום ערוצי דיווח אל מול הדירקטוריון ונקיטת פעולות משמעותיות או מתקנות ביחס להפרות של מדיניות ציות אשר זוהו.
- ג. מדיניות הציות - מתייחסת בכלליות, לאופן בו ייערך התאגיד הבנקאי ליישום ההוראה החדשה, לרבות התהליכים המרכזיים בהם יזוהו וינהלו סיכונים הציות, בפעילויות ובתהליכים המהותיים בתאגיד הבנקאי. מדיניות הציות תיקבע על בסיס קבוצתי.
- ד. מאפייני הפונקציה - כדי שפונקציית הציות תוכל למלא את תפקידיה בצורה יעילה ואפקטיבית, נדרש בין היתר: שפונקציית הציות תהיה קבועה ובלתי תלויה בפעילויות הנבדקות על ידה; מעמד פונקציית הציות יעוגן בכתב מינוי (צ'ארטר); פונקציית הציות תמוקם במעמד ארגוני שאינו יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים פוטנציאלי עם אחריותה לנושא הציות; תגמול עובדי הפונקציה יהיה עקבי עם יעדי הפונקציה באופן שלא ייצור תמריצים לעובדים לפעול בניגוד למטרות ולמאפייני הפונקציה; הקצאת משאבים וכוח אדם הולמים לפונקציה לצד כשירות מקצועית של עובדי הפונקציה ושל העומד בראשה, כך שלפונקציית הציות כמכלול תהיה הבנה רחבה ומקיפה בנושאי ציות.
- ה. תפקידי הפונקציה - בהוראה נקבע, כי פונקציית הציות תהיה אחראית לפחות על ניהול סיכון הציות הנגזר מהוראות הליבה, כגון: הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, הלבנת הון ומימון טרור, יעוץ ללקוח, ניגוד עניינים, הגנה על הפרטיות, היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות ועוד. ההוראות האחרות החלות על התאגיד הבנקאי, יוכלו להיות מנוהלות על ידי פונקציות אחרות מקו ההגנה השני; חלוקת התפקידים בין הפונקציות תוגדר במדיניות הציות.
- ו. תכנית הציות - תהיה מבוססת, בין היתר, גם על תוצאות סקר סיכונים ציות שיכול להתבצע כחלק מסקר הסיכונים התפעוליים כאמור בסעיף 27 להוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא "ניהול סיכון תפעולי".
- ז. היקף פעילות - עבודת פונקציית הציות תתפרש על פני כל פעילויות וישויות התאגיד הבנקאי, לרבות חברות בנות או סניפים בתחום שיפוט מסוים.

ח. קצין הציות - בראש פונקציית הציות עומד קצין הציות. לקצין הציות תפקיד חשוב בדאגה לתפקודה התקין של פונקציית הציות ולשמירה על עדכניותה וכשירותה המקצועית.
מועד תחילת התיקון בהתאם לטיטת ההוראה הינו 1.7.2015. הגורמים הרלוואנטיים בבנק עודכנו בפרטי טיטת ההוראה ועוקבים אחר החלת ההוראה.

טיטת חוזר בנושא פעילות בנקאית של תושבי חוץ

ביום 19 בדצמבר 2014 פרסם המפקח על בנקים טיטת חוזר, העוסקת בסיכון ציות שנשקף מפעילות בנקאית חוצת גבולות. להלן עיקריה:

- הטיטה סוקרת את השינויים שנעשו ברחבי העולם בחקיקת FATCA, שנועדה לשם קבלת דיווחים על חשבונות בנק וחשבונות פיננסיים אחרים של אמריקאים מחוץ לארה"ב.
- בנוסף, מוזכר בטיטת המפקח ארגון ה-OECD שאישר לאחרונה סטנדרט לחילופי מידע אוטומטיים לצורכי מס, הכולל גם חובת בדיקת נאותות וחובות דיווח מסוימות, שיחולו על מוסדות פיננסיים הפועלים בתחומי השיפוט של מדינות שיתקשרו בהסכמים בילטרליים מתאימים.
- לאור התגברות הסיכונים שפורטו לעיל ובהתאם לקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, וכן לוודא כי ההנהלה מעדכנת בהתאמה את נהליה ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ.
- בטיטה נקבע, כי על מנת לאפשר לבנק להתמודד עם לקוחות המהווים סיכון לבנק בהסתמך על הקריטריונים שנקבעו, יהא הבנק רשאי לסרב להעניק שירותים בנקאיים ללקוח, אשר אינו משתף פעולה עם הבנק באופן שנדרש לשם יישום מדיניותו בתחום זה, תוך שהסירוב ייחשב כסירוב סביר.

הגורמים הרלוואנטיים בבנק עודכנו בפרטי התיקון והבנק עוקב אחר הליך פרסום התיקון להוראה.

טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא ניהול הסיכון הקיברנטי

ביום 2 ביוני 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא ניהול הסיכון הקיברנטי. טיטת ההוראה כוללת הסדרה של דרישות וציפיות של הפיקוח על הבנקים מתאגידים בנקאיים בנושא ניהול הסיכון הקיברנטי. טיטת ההוראה קובעת מסגרת מובנית אך גמישה לניהול הסיכון הקיברנטי.

הטיטה החדשה עוסקת בין היתר בנושאים הבאים:

- א. הגדרת אסטרטגיית הגנה קיברנטית, קביעת מסגרת לניהול הסיכון הקיברנטי וגיבוש תוכנית עבודה.
- ב. פירוט תפקידי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה לרבות תפקיד מנהל ההגנה הקיברנטית לצורך קיום הגנה אפקטיבית מפני האיום הקיברנטי.
- ג. דרישה לקיום תהליך ניהול סיכונים מסודר לרבות זיהוי הסיכון, הערכת סיכונים, קביעה והערכה של בקורות ההגנה הקיברנטית ודיווח על סיכונים.
- ד. יעדי בקרה ובקורות הגנה קיברנטית.

הבנק לומד את הטיטה ונערך ליישומה.

תזכיר חוק איסור הטרמה (תיקוני חקיקה), התשע"ד - 2014

בחודש מרס 2014 פרסמה הרשות לניירות ערך הצעת חקיקה בנושא איסור הטרמה אשר מטרתה לקבוע איסור על פעולות הטרמה על ידי מנהלי כספי אחרים ועובדיהם.
התיקון המוצע נוגע לשלושה נושאים עיקריים:

א. איסור הטרמה- מניעת ביצוע פעולות הטרמה על ידי מתווכים פיננסיים ועובדיהם. הטרמה היא ביצוע פעולה בנייר ערך לאור ידיעה מוקדמת על פעולה צפויה של אחר בניירות ערך. לפי הנוסח המוצע, מתווך פיננסי המבצע פעולה בנייר ערך, היודע על פעולה העתידה להתבצע באותו נייר או בנייר ערך קשור אליו, על ידי מתווך פיננסי, עובדו או

יחיד בעל רישיון, עבור לקוח או לחשבון המתווך הפיננסי או על ידי לקוח, ושמידע אודותיה חשוב למשקיע סביר השוקל קנייה או מכירה של נייר ערך, וכן המוסר מידע על פעולה כאמור, ייחשב למבצע פעולת הטרמה אסורה שדינה מאסר 5 שנים או קנס בשיעור של כמיליון ש"ח ליחיד או כחמישה מילון ש"ח לתאגיד.

ב. איסור שימוש בחוות דעת שהתקבלה מאיש פנים בחברה- על פי הצעת החוק, העושה שימוש בחוות דעת שהגיעה לידיו מאת איש פנים בחברה עושה שימוש במידע פנים, אם הוא מקיים את יתר יסודות העבירה המפורטים בהצעה.

ג. מגבלות על החזקת ניירות ערך וביצוע עסקאות בהם- מטרה נוספת של התיקון היא יצירת הסדר עיקבי ביחס להגבלות על החזקה ועשיית עסקאות בניירות ערך, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות.

הבנק עוקב אחר התקדמות הליך החקיקה.

עסקאות עם בעלי שליטה

א. הגדרת עסקאות חריגות וזניחות עם בעלי שליטה:

הגדרת עסקה "חריגה" ועסקה "זניחה"

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידיים), תש"ל-1970 (להלן: "תקנות הדוחות"), חלה חובה לדווח דיווח מידי ולכלול בדוחות התקופתיים, פרטים בדבר כל עסקה עם בעל שליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה (להלן: "עסקאות עם בעלי שליטה"). בהתאם לתקנות הדוחות, חובת הדיווח אינה חלה ביחס לעסקאות אשר נקבע לגביהן בדוחות הכספיים של הבנק כי הן זניחות.

1. "עסקה חריגה" -

בהתאם לדין, הבנק ידווח מידי ותקופתי על כל עסקה חריגה שתבוצע על-ידו. לפי עמדת הבנק "עסקה חריגה" עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בה עניין אישי תוגדר כעסקה העונה לקריטריונים המפורטים להלן: עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק, או שאינה בתנאי שוק, או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו. עסקה העשויה להשפיע על הרווחיות, הרכוש או ההתחייבויות תחשב "עסקה מהותית" בהתאם לקריטריונים המפורטים להלן.

לעניין זה – "תנאי שוק" – תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה, על-ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. לעניין תנאי שוק בעסקאות בנקאיות, תבחן העסקה ביחס לעסקאות או פעולות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות המפקח (להלן: "הוראה 312"). לעניין תנאי שוק בעסקאות שאינן בנקאיות תבחן העסקה ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים או צדדים שלישיים אחרים לפי העניין, או ביחס לתנאי ההצעות להתקשרות של ספקים או צדדים שלישיים מולם נבחנים תנאי ההתקשרות בעסקה. במקרה בו קיים לבנק קושי לקבל הצעות מקבילות לתנאי ההתקשרות בעסקה יבחנו תנאי השוק על סמך חוות דעת יועץ מקצועי בתחום נשוא ההתקשרות, שישווה את תנאי העסקה או ההצעה להתקשרות לעסקאות דומות בהן ניתן להתקשר בשוק הרלוונטי באותו מועד. יובהר, כי ההתייחסות הינה לעסקה הנעשית במהלך העסקים הרגיל של הבנק וכי לעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

הקריטריונים של תנאי שוק, המפורטים ברישא של ההגדרה של "תנאי שוק", כפי שאומצו על-ידי הבנק, נקבעו על-ידי המפקח במסגרת הוראה 312 לעניין אנשים קשורים לבנק וחלים גם ביחס לבעלי השליטה בבנק. בנוסף, עסקאות עם אנשים קשורים מאושרות בועדת הביקורת של הבנק, ועל ועדת הביקורת לקבוע כי העסקה היא בתנאי שוק, על-פי הקריטריונים שפורטו לעיל.

הקריטריונים שנקבעו על-ידי המפקח מתאימים לבחינת עמידתן של עסקאות בתנאי שוק בנסיבות דן. היקף כספי לעניין "עסקה חריגה" - לפי עמדת הבנק, עסקה שהיקפה הכספי שווה או עולה על ההיקף הכספי המפורט להלן, לפי העניין, תחשב "עסקה מהותית".

2. לעניין עסקאות בנקאיות -

2.1. עסקת אשראי, לרבות אשראי חוץ מאזני, שהינה עסקה מהותית:

לעניין זה "עסקה מהותית" תהווה עסקת אשראי העולה על 3.33% מהון התאגיד הבנקאי כהגדרתו בהוראות המפקח על הבנקים - יחס הון מזערי; "עסקת אשראי" הינה העמדת אשראי או מסגרת אשראי (כולל עסקאות הכרוכות באשראי והמהוות סעיפים חוץ מאזניים, כגון: עסקאות בנגזרות, ערבויות, התחייבות

למתן (אשראי), ולרבות רכישת אג"ח המהווה תחליף אשראי, אשר היקפה לצורך זה נקבע לפי הגדרת "חבות" בהוראה 312. המדידה לעניין זה נעשית לפי סך האשראי הכולל של כל אחד מבעלי השליטה (לעניין בעל השליטה הרלוונטי יילקחו בחשבון סך האשראי הכולל גם אשראי לחברות שלבעל השליטה החזקות של מעל 10% בהן ואשראי לקרובי אותו בעל השליטה).

2.2. עסקת הפקדת פקדון שהינה עסקה מהותית:

כל הפקדת פקדון או חידושו תהווה לעניין זה עסקה נפרדת. לעניין זה "עסקה מהותית" תהווה עסקה שסכומה שווה או עולה על 2% מסך פקדונות הציבור לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק שפורסמו לפני ביצוע העסקה ("הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים").

2.3. עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקאות אשראי או עסקאות הפקדת פקדון כמפורט לעיל) שהינה עסקה מהותית:

לעניין זה "עסקה מהותית" הינה עסקה בניירות ערך או עסקת מט"ח שסכום העמלה הנגבית בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות שאינן מריבית (בניכוי הכנסות מימון שאינן מריבית ועמלות מעסקי מימון) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

2.4. "עסקה זניחה" – בהתאם להנחיית רשות ניירות ערך שניתנה לבנק (לקראת אישור התשקיף בספטמבר 2009) - לעניין עסקאות בנקאיות שאינן חריגות עם בעלי שליטה, הבנק ידווח במסגרת התשקיף וכן בדיווח תקופתי בלבד שיתייחס אך ורק ליתרות האשראי וליתרות הפקדונות, על-פי המתכונת המופיעה בטבלאות להלן, נכון ליום הדיווח המצוין לצד כל אחת מהטבלאות. בנוסף, יידרש הבנק, החל מהדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2009, לגלות את היתרה הגבוהה לתקופה, של פקדונות כל אחד מבעלי השליטה (לעניין זה, בעל שליטה לרבות חברות המוחזקות על-ידו בשיעור העולה על 10% וקרובי בעל השליטה ("קבוצת בעל השליטה") וכן, ככל שהדבר יידרש על-ידי רשות ניירות ערך, יפוצל בטבלת האשראי הגילוי של יתרת האשראי של קרובי בעל השליטה (במצטבר).

3. לעניין עסקאות שאינן בנקאיות -

3.1. "עסקה מהותית" – שאינה בנקאית הינה עסקה חד פעמית; או עסקה מתמשכת (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה) או מספר עסקאות המבוצעות בהתאם להסכם מסגרת, אשר סכומן המצטבר במשך שנה קלנדרית שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים.

3.2. "עסקה זניחה" לפי הגדרת הבנק הינה עסקה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק שסכומה אינו עולה על הסכומים שלהלן:

עסקה חד פעמית שסכומה אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי הכולל של הבנק בהתאם להוראה 202 להוראות ניהול תקין, בהתאם לדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק שפורסמו לאחרונה לפני ביצוע העסקה; או עסקה מתמשכת (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה) או מספר עסקאות המבוצעות בהתאם להסכם מסגרת, אשר סכומן המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

ב. פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לקביעת ההגדרות והפרמטרים לעניין "עסקה זניחה":

באשר להיקף הכספי של עסקאות לא בנקאיות, הרי לעניין עסקאות חד פעמיות, השיעור (0.1%) מהון הבנק הכולל זהה לרף הסכום המזערי שנקבע בהוראה 312 להוראות ניהול תקין במועד אישור הקריטריונים וההגדרות על ידי ועדת הביקורת כנדרש בשנת 2009, ולעניין עסקאות מתמשכות או עסקאות על פי הסכם מסגרת, נוכח העובדה כי

מדובר בעסקאות במהלך העסקים הרגיל, ולא בעסקאות ייחודיות, השוואת משקלן או חלקן ביחס לסך ההוצאות הרלוונטיות על פני תקופה בבנק הינה הקריטריון הרלוונטי ביותר לעניין זה, לגישת הבנק.

ג. בהמשך לאמור לעיל, להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם בעלי שליטה¹:

1. עסקאות אשראי

נתונים ליום 31 בדצמבר 2014 (באלפי ש"ח)

פרטים	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים*	ערבויות בנקאיות	השקעות הנוסטרו של הבנק באג"ח שהונפק על-ידי חברה שבשליטת בעל שליטה	סך הכל חבות	ערבויות לצד ג' שהוציא בעל שליטה לטובת חברות שבשליטתו
קבוצת לנדאו ישעיהו וחברות פרטיות בשליטתה	116,056	-	-	-	-	116,056	46,455
קבוצת מנור וחברות פרטיות בשליטתה	31,038	8,985	-	-	-	40,023	-

* כולל חשיפה חוץ מאזנית בגין מכשירים נגזרים.

- יצוין, כי מסגרת האשראי או האשראי הספציפי מאושרים פרטנית לכל בעל שליטה והתנאים נקבעים, בין היתר, לפי סוג העסקה והיקפה.
- אין אשראי בעייתי או אשראי בגינו בוצעה הפרשה במסגרת יתרות האשראי המפורטות בטבלה.
- הנתונים המפורטים לעיל, הינם בהתאם להגדרת "חבות" בהוראה 313.

2. עסקאות בפקדונות

יתרות הפקדונות בבנק של כלל בעלי השליטה הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 423 מיליון ש"ח, לפי החלוקה לקבוצות בעלי השליטה: קבוצה א' - 318 מיליון ש"ח, קבוצה ב' - 105 מיליון ש"ח. היתרה הגבוהה במהלך שנת 2014 כדלקמן: קבוצה א' - 318 מיליון ש"ח, קבוצה ב' - 122 מיליון ש"ח. הסכומים אינם כוללים את הפקדונות שמתנהלים על-ידי גופים מוסדיים בשליטת בעלי השליטה בבנק עבור מבוסחים, קופות גמל וקרנות נאמנות.

עיקרי הסכומים של הפקדונות מתוך היתרות הנקובות לעיל ליום 31 בדצמבר 2014 מופקדים בפקדונות מהסוגים המפורטים להלן ובטווחי הריביות המינימאליים והמקסימאליים המצוינים לצידם:

סוגי הפקדונות המשמעותיים ביותר

סוג הפיקדון	ריבית שנתית מינימאלית	ריבית שנתית מקסימאלית
פקדון שבועי שקלי בריבית קבועה	0.69%	1.05%

¹ החל מיום 29.10.12, ה"ה שלמה אליהו וחייה אליהו חדלו להיות בעלי שליטה בבנק – ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

להלן הטבות בשיעורי העמלות המרכזיות בגין קבוצות בעלי השליטה¹:

ריכוז העמלות המרכזיות

שיעור הטבה מינימלית	שיעור הטבה מקסי'	גובה העמלה נכון ליום 31 בדצמבר 2014 (בהתאם לתעריפון הבנק)	שם העמלה
0%	100%	תשלום של 1.42 ש"ח לפעולה	רישום פעולות בחשבון
0%	100%	תשלום של 43 ש"ח להעברה/הפקדה	העברה/הפקדה לחשבון בבנק אחר
0%	100%	תשלום 0.15% לרבעון מינימום 6 ש"ח לני"ע 39 ש"ח לפקדון	דמי ניהול פקדון (דמי משמרת ני"ע) הנסחרים בבורסה בת"א (כולל ני"ע בלתי סחירים, תעודות בקרנות נאמנות ובנדס)

1. שיעורי ההטבה אינם בתנאים עדיפים על שיעורי ההטבה הניתנים ללקוחות דומים אחרים שאינם נמנים על קבוצות בעלי השליטה. הבנק מאשר אישור תקופתי את שיעורי ההטבות בעמלות. שיעורי ההטבות המאושרים נכון למועד הדיווח מופיעים בטבלת העמלות לעיל.

ד. פירוט עסקאות חריגות עם בעלי שליטה ועסקאות נוספות שנעשו עם בעלי השליטה :

1. לעניין החלטת דירקטוריון הבנק בדבר החלת החלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 28 בנובמבר 2013, לאשר לדירקטורים החיצוניים בבנק וליתר חברי הדירקטוריון, למעט יו"ר הדירקטוריון, גמול זהה בסכומים כמפורט בהחלטת האסיפה הכללית כאמור, על דירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון), לרבות דירקטורים חיצוניים, בעלי שליטה וקרוביהם של בעלי השליטה בבנק, שימונו מעת לעת לכהונה כדירקטורים בבנק, ראה באור 21.ה.1. בדוחות הכספיים וכן דוח מידי מיום 30 באוקטובר 2014 (אסמכתא 2014-01-184668).
2. לעניין רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות שלו, ראה באור 18.ג.17. בדוחות הכספיים וכן ראה דיווח מידי של הבנק מיום 10 בספטמבר 2014 (אסמכתא 2014-01-155259).
3. לעניין אישור גמול למר יצחק מנור עבור כהונתו כדירקטור בבנק, ראה באור 21.ה.2 בדוחות הכספיים וכן ראה דוח מידי של הבנק של תוצאות אסיפה כללית מיום 26 באוקטובר 2014 (אסמכתא 2014-01-181227).
4. לעניין החלטות האסיפה הכללית של הבנק בנושא שיפוי לנושאי משרה (ובכלל זה לדירקטורים שהם בעלי שליטה בבנק או שבעלי שליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם) ראה באורים 13.ג.18 – 14.ג.18 לדוחות הכספיים. כן ראה דיווחים מידיים על שינויים בהוראות תקנון הבנק בעניין שיפוי לנושאי משרה מיום 1 בנובמבר 2012 (אסמכתא 2012-01-268998) ומיום 7 בפברואר 2013 (אסמכתא 2013-01-032415).
5. עסקאות בנקאיות שנתונין מופיעים במצטבר ולפי קבוצת בעל שליטה – ראה בסעיף ג' לפרק זה לעיל.

פעילות למען הקהילה ותרומות

עובדי הבנק, ההנהלה והדירקטוריון רואים חשיבות במעורבות הבנק בקהילה ומחויבים לפעילות חברתית וקהילתית. מחויבות זו מוצאת ביטוי במגוון פעילויות קהילתיות המתבצעות באמצעות עובדי הבנק, וכן במיזמים המבטאים מעורבות וקידום אוכלוסיות חלשות בחברה הישראלית.

בנוסף, קבע דירקטוריון הבנק מדיניות למתן תרומות. ועדת התרומות בראשות המנכ"ל פועלת ליישום המדיניות ומקצה תרומות למגוון גופים וארגונים, ככלי לסייע בתחומי חברה וקהילה, חינוך ובריאות. במסגרת זו תמך הבנק בעמותות שונות.

מעבר למעורבות הבנק בתרומה ישירה של כספים לגופים שונים, מסייע הבנק למוסדות ועמותות העוסקות בקידום אוכלוסיות מיוחדות באמצעות עידוד רכישת מוצרים המיוצרים על ידי גופים אלו המסייעים בשיקום ומתן תעסוקה לנזקקים שונים, וכך מסייעים בידם להיות גורם תורם ומועיל ולהשתלב בחברה.

לצד הפעילות הקהילתית השוטפת, הבנק ממקד תשומת לב ומשאבים בפרוייקטים מרכזיים המביאים לידי ביטוי את מעורבות הבנק בקהילה. בעבר, קיים הבנק שיתוף פעולה עם עמותת "קו הזינוק", העוסקת בקידום מנהיגות ומצוינות בקרב בני נוער ומלווה צעירים בעלי פוטנציאל מנהיגות באזורים שונים ברחבי הארץ. כיום, הבנק נרתם לפרוייקט "אמץ לוחם" ובמסגרת זו מאמץ שלש יחידות של חיל הים, פעילות שהחלה בשנת 2014 וצפויה להמשיך בשנים הקרובות.

לצד פעילות זו, הבנק שומר על קשר פעיל עם גורמים שונים באזורי פעילות הסניפים, ובמסגרת זו יוזמים סניפי הבנק מעת לעת פעילויות קהילתיות עבור האוכלוסייה באזורם.

מעורבותו של הבנק בקהילה באה לידי ביטוי גם בתחום התרבות והאמנות. במסגרת זו, אנו ממשיכים לקיים את מיזם "גלריית אגוד" – סדרה של תערוכות אמנות מתחלפות המוצגות בחלק מסניפי הבנק והנותנות במה לאמנים מקומיים הגרים בסביבת הסניף. גלריית אגוד מהווה חיבור ייחודי בין אמנים, רשויות מקומיות (על פי רוב התערוכות מוצגות בברכת הרשות המקומית), לקוחות, עובדים והקהל הרחב המגיע להתרשם מן התצוגות בין כתלי הסניפים.

התרומה הכספית הישירה בשנת 2014 הסתכמה בכ- 0.5 מיליון ש"ח.

גילוי בדבר המבקר הפנימי

מר יהודה אורבך סיים את תפקידו כמבקר הפנימי הראשי של הבנק והחברות הבנות ביום 31 במרס 2014. לפרטים אודות מר יהודה אורבך, ראה פרק "גילוי בדבר המבקר הפנימי" בדוח השנתי של הבנק לשנת 2013. המבקר הפנימי הראשי של הבנק והחברות הבנות (למעט אגוד הנפקות בע"מ) החל מיום 1 באפריל 2014 הוא ד"ר עקיבא שטרנברג, סמנכ"ל בכיר בבנק. לד"ר שטרנברג תואר דוקטור (Ph.D) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן, מוסמך (M.S.M) במנהל עסקים מ-BOSTON UNIVERSITY/ BEN GURION UNIVERSITY ובוגר (B.A) בכלכלה מ- THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY. עד ליום 17 במרס 2014 כיהן ד"ר שטרנברג במשך 7 שנים כראש אגף בקרות וניהול סיכונים ומנהל סיכונים ראשי (CRO) בבנק. לפני כן כיהן ד"ר שטרנברג כראש אגף השקעות (כיום אגף ניהול פיננסי) בבנק (בין השנים: 2004-2007). ד"ר שטרנברג כיהן כדירקטור במסלוקת מעו"ף של הבורסה וכדירקטור חליף בדירקטוריון הבורסה ובעקבות מינויו כמבקר פנימי חדל מלכהן בתפקידים אלה.

המבקר הפנימי הראשי הינו עובד הבנק ובעל נסיון הן בתחום העסקי והן בתחום הבקרתי ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית, תשנ"ב-1992 ("חוק הביקורת הפנימית"), למעט התנאי הקבוע בסעיף 3(א)(5) לחוק האמור (השתתפות בהשתלמות מקצועית). עם זאת, מינויו של ד"ר שטרנברג אושר על ידי המפקח על הבנקים, בהתאם לסמכותו לפי סעיף 14(ג)(1) לפקודת הבנקאות, 1941, הקובע כי על אף האמור בסעיף 3(א)(5) לחוק הביקורת הפנימית, רשאי המפקח, במקרים חריגים, לאשר מינוי מבקר פנימי שלא מתקיים בו האמור באותו סעיף, אם מצא שהוא בעל ניסיון משמעותי בתפקידים בכירים בתחומי פעילותו של תאגיד בנקאי, והוא התחייב להשתתף בהשתלמות כאמור באותו סעיף בסמוך ככל הניתן לאחר מינויו. כמו כן, עומד המבקר הפנימי הראשי בתנאים הקבועים בסעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית ואין לו קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף קשור אליו. עובדי הביקורת הפנימית עומדים אף הם בהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית. המבקר הפנימי הראשי פועל מכוח כתב מינוי (צ'ארטר) של דירקטוריון הבנק. כתב המינוי מסדיר את עבודתו וסמכויותיו.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

ביום 12 בנובמבר 2013 אישרה ועדת הביקורת וביום 22 בנובמבר 2013 אישר דירקטוריון הבנק (ובהמשך אישרו גם הדירקטוריונים של החברות הבנות כאמור לעיל) את מינויו של ד"ר שטרנברג, וזאת על רקע השכלתו וכישוריו ועל רקע ניסיונו עתיר השנים בתפקידים בכירים בבנק, הכל כמפורט לעיל, במסגרתם צבר ד"ר שטרנברג ידע, הבנה והיכרות מעמיקה עם תהליכי העבודה בבנק, תחומי פעילותו של הבנק ותהליכי הבקרה והביקורת בבנק. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר דירקטוריון הבנק.

תכנית עבודת הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתאם לתוכנית עבודה רב שנתית בה מוצגים הגופים והנושאים שיבוקרו במהלך ארבעת השנים הקרובות. תוכנית העבודה הרב שנתית נסמכת על סקר סיכונים מקיף שערכה הביקורת הפנימית על כל יחידות הבנק. הסקר מעודכן באופן שוטף על ידי הביקורת הפנימית ומושווה גם עם סקרי סיכונים אותם עורכת הנהלת הבנק. תוכנית העבודה השנתית נגזרת מהתוכנית רב שנתית של הביקורת, מתוכנית העבודה השנתית של הבנק, מנושאים שנמסרו לבדיקה על ידי הדירקטוריון, ועדת הביקורת והנהלת הבנק וכן מדרישות רשויות ובהם בנק ישראל. תוכנית העבודה כוללת גם את החברות המאוחדות של הבנק. בנוסף לאמור לעיל עורכת הביקורת הפנימית סקירה בלתי תלויה על מסמך ה- ICAAP, במסגרת זו מכסה הביקורת מגוון רחב מאוד של תחומים אותם יש לסקור ולבקר. חלק מתחומים אלו נבדקים מדי תקופה. חלק אחר של התחומים משולב במסגרת תוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית (בעיקר אלה שקשורים לממשל תאגידי). תוכנית העבודה נדונה ומאושרת בדירקטוריון הבנק לאחר שוועדת הביקורת דנה והמליצה לדירקטוריון הבנק לאשרה. תכנית העבודה מותירה בפני המבקר הפנימי הראשי, שיקול דעת לסטות ממנה בכפוף לאישור מראש של ועדת הביקורת.

במסגרת הסכם למתן שירותי מחשוב ותפעול בין בנק לאומי לבנק אגוד, הביקורת הפנימית של הבנק מקבלת לעיונה ממצאים מתוך דוחות הביקורת בתחום טכנולוגיית המידע של בנק לאומי הנוגעים לשירותים הניתנים לבנק. כן נקבע תהליך של העברת מידע המתייחס לבנק באופן מיידי במקרים חריגים בהם הביקורת הפנימית של בנק לאומי מעבירה דיווח על כשלים וליקויים מהותיים לוועדת הביקורת של בנק לאומי.

מספר המשרות המקצועיות הממוצעות בשנת 2014

1	מבקר פנימי ראשי
18	עובדי הביקורת הפנימית בבנק
3	מיקור חוץ *

* שווה ערך לכ - 3 משרות

בחישוב זה לא נספרו המשאבים המוקצים לביקורות בתחום טכנולוגיית המידע אשר מבוצעות על ידי לאומי על מערכות המופעלות על ידי לאומי והמשמשות את בנק אגוד.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי בנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות ניהול בנקאי תקין ולרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 בנושא פונקצית הביקורת הפנימית שפורסמה לאחרונה, הנחיות פרטניות של הפיקוח על הבנקים והנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל, הנחיות המושתתות על הנחיות בינלאומיות למבקרים פנימיים. ועדת הביקורת מקיימת, מעת לעת, דיונים במיפוי סיכונים ובנהלי עבודת הביקורת הפנימית במטרה לוודא כי הביקורת מבוצעת בהיקפים ובתדירויות הנדרשים תוך עמידה בתקנים מקצועיים.

גישה למידע

למבקר הפנימי ניתנת גישה חופשית למידע הקיים בבנק, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכת המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

כל דוח ביקורת מוגש בכתב ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת ולמנכ"ל. תמצית כל דוח מועלית לדיון בוועדת הביקורת המתכנסת בדרך כלל, אחת לחודש. במקרים של דוחות מהותיים או בעלי ממצאים חמורים במיוחד מובא הדוח במלואו לוועדה. כמו כן מובאים למליאת הדירקטוריון דוחות ביקורת אשר ועדת הביקורת סבורה, לאחר קבלת המלצה של המבקר הפנימי, בדבר חשיבותן, להביאן לידיעת מליאת הדירקטוריון.

לאחר סיום הדיון בוועדת הביקורת עוקב המבקר הפנימי הראשי אחר הליקויים עד לסיום הטיפול בהם. במסגרת המעקב נבחנו הליקויים הפתוחים מדי כחצי שנה בהנהלת הבנק ולאחר מכן גם בוועדת הביקורת במטרה לוודא כי הליקויים מתוקנים כהלכה ובפרקי זמן נאותים. כמו כן, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 307, מדווח המבקר הפנימי לוועדת הביקורת דוח ביצוע חצי שנתי ושנתי של תוכנית עבודת הביקורת, רשימה חצי שנתי ושנתית של כל דוחות הביקורת בשנה המדווחת ודוח סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית. הדיונים בדוחות החצי שנתיים של 2014 נערכו בתאריכים: 11.8.2014 ו- 11.2.2015.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי הראשי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי הראשי וצוותו ותוכנית עבודתו סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק ובחברות המאוחדות שלו.

תגמול

להלן פירוט התגמולים למבקר הפנימי הראשי לשנת 2014 (לפי הפירוט הנדרש בטבלת מקבלי התגמול הגבוה בבנק):

אלפי ש"ח	
	תגמולים עבור שירותים ⁽¹⁾ , ⁽²⁾ :
1,108	שכר - משכורת
451	- פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי ושווי שימוש
22	- השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון
(77)	מענק ⁽³⁾ , ⁽⁴⁾
<u>1,504</u>	סה"כ שכר

- (1) סכומי התגמולים הינם במונחי עלות לבנק, לא כולל מס שכר. הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות". לא קיימים תגמולים נוספים עבור שירותים - דמי ניהול, דמי יעוץ, עמלה ואחר.
- (2) לא קיימים תגמולים אחרים שאינם עבור שירותים. לא ניתנו הטבות בגין ריבית על פקדונות, היות ושיעורי הריבית אינם עדיפים על אלה הניתנים ללקוחות אחרים של הבנק המפקידים פקדונות בסדרי גודל, תנאי הצמדה ותנאי פרעון דומים. לא נכללו הטבות בגין עסקאות בנקאיות אחרות, מאחר וסכומם של הטבות אלה אינו מהותי ואינו עולה על סך של 50 אלפי ש"ח לשנה והן מוענקות באותם תנאים ושיעורים לכל עובדי הבנק.
- (3) נכלל אומדן למענק שלילי שקוזז מיתרת מענקים שתשלומם נדחה משנים קודמות- ראה פירוט בסעיף (ז)(2) בפרק "תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה".
- (4) יובהר כי מענקים ששולמו בשנת 2014 בגין שנים קודמות (2011-2013) בהתאם לפריסת תשלומים על פי תוכניות התגמול, לא נכללו במספר לעיל. ראה סעיף (ז)(3) בפרק "תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה".
- (5) לפירוט הלוואות בתנאי הטבה והלוואות שניתנו בתנאים רגילים ראה סעיף (ח) בפרק "תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה".
- (6) לפרטים בדבר תנאי העסקה של ד"ר שטרנברג ראה סעיף (ה) בפרק "תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה".

לדעת הדירקטוריון לתגמולים למבקר הפנימי הראשי אין השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

הדירקטוריון

1.	שם הדירקטור:	מר זאב אבליס, יו"ר דירקטוריון הבנק
	מספר זיהוי:	4333126
	תאריך לידה:	8.3.1947
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	סוקולוב 15 רעננה
	נתינות:	ישראלית
	תפקיד:	יו"ר דירקטוריון
	חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר ועדות הדירקטוריון כדלקמן: ועדת אשראי דירקטוריונית, הועדה לאישור אשראים דחופים, ועדת אשראים ליהלומנים, הועדה לניהול סיכונים, הועדה למעקב תקציבי, ועדת ציות ורגולציה והועדה להשקעות ריאליות.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	מועסק בתאגיד כיו"ר הדירקטוריון.
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	1.11.1999
	השכלה:	רו"ח, בעל תואר B.A בכלכלה מהאוניברסיטה העברית ב-ים ותואר B.A בחשבונאות מאוניברסיטת ת"א.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	יו"ר דירקטוריון בנק אגוד לישראל בע"מ. דירקטור בצפנת ייעוץ נכסים וניהול (2002) בע"מ, בחברה לפיתוח חוף התכלת (ת"א- הרצליה) בע"מ, בפיתוח משותף (חוף התכלת-ווילף) בע"מ, באדגר השקעות ופיתוח בע"מ, ברשות לפיתוח כלכלי תל - אביב יפו בע"מ. יו"ר הועד המנהל של האוניברסיטה הפתוחה (בהתנדבות). לשעבר דירקטור במליסרון בע"מ וצור שמיר בע"מ.
	תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	דירקטור בחברות: צפנת ייעוץ נכסים וניהול (2002) בע"מ, בחברה לפיתוח חוף התכלת (ת"א- הרצליה) בע"מ, בפיתוח משותף (חוף התכלת-ווילף) בע"מ, באדגר השקעות ופיתוח בע"מ, ברשות לפיתוח כלכלי תל - אביב יפו בע"מ. יו"ר הועד המנהל של האוניברסיטה הפתוחה (בהתנדבות).
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

2.	שם הדירקטור:	מר יצחק מנור
	מספר זיהוי:	049474356
	תאריך לידה:	17.3.1941
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	הגדרות 26, סביון
	נתינות:	ישראלית וצרפתית.
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדה לניהול סיכונים וועדה למעקב תקציבי.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	30.6.14
	השכלה:	EXCUTIVE M.B.A – מנהל עסקים בהתמחות ניהול אסטרטגי מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	<p>יו"ר הדירקטוריון של החברות להלן: דוד לובינסקי בע"מ, עודית השקעות בע"מ, עדמית תעשיות ושרותי רכב בירושלים בע"מ, פרייס ליס ניהול ציי רכב בע"מ, לובקס טריידינג בע"מ, אי. אמ. סי (יציקות) בע"מ, לוביט סוכנות לביטוח (1997) בע"מ, די.טי.אמ.אס השקעות בע"מ, מנור אחזקות בי.איי בע"מ, קאר איסט יבוא רכב בע"מ, יורמן השקעות בע"מ, מנור השקעות – אי די בי בע"מ, יורו מן אוטו מוטיב בע"מ, ד.ל.ב. מוטו ספורט בע"מ, פרייס רנט השכרת רכב בע"מ, מורגן רימון בינוי בע"מ, אוטו דינמיק ישראל בע"מ (לא פעילה), לינקס קפיטל בע"מ, אפולון ונצ'רס בע"מ.</p> <p>דירקטור בחברות להלן: מוסך לובינסקי ת"א בע"מ (בפירוק מרצון), נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ, נכסי שרודר בע"מ, אולימפיה מורגן פרויקטים בע"מ.</p> <p>חבר הוועד המנהל, חבר הנאמנים והוועד הפועל של האוניברסיטה העברית בירושלים, נשיא כבוד של לשכת המסחר ישראל צרפת.</p> <p>לשעבר משנה ליו"ר הדירקטוריון של אי.די.בי. אחזקות בע"מ.</p> <p>לשעבר דירקטור בחברות להלן: נשר מפעלי מלט ישראלים בע"מ, סלקום ישראל בע"מ, כור תעשיות בע"מ, מפעלי נייר אמריקאים ישראלים בע"מ, כלל תעשיות והשקעות בע"מ, שופרסל בע"מ, חברת השקעות דיסקונט בע"מ, חברה לנכסים ולבניין בע"מ, משאב ייזום ופיתוח בע"מ, אי.די.בי חברה לאחזקות בע"מ, אי.די.בי חברה לפיתוח בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ, מכתשים אגן תעשיות בע"מ.</p> <p>משנה ליו"ר דירקטוריון אי.די.בי אחזקות בע"מ.</p>

מר יצחק מנור	שם הדירקטור:	2.
<p>יו"ר הדירקטוריון של החברות להלן: דוד לובינסקי בע"מ, עודית השקעות בע"מ, עדמית תעשיות ושרותי רכב בירושלים בע"מ, פרייס ליס ניהול ציי רכב בע"מ, לובקס טריידינג בע"מ, אי. אמ. סי (יציקות) בע"מ, לוביט סוכנות לביטוח (1997) בע"מ, די.טי.אמ.אס השקעות בע"מ, מנור אחזקות בי.איי בע"מ, קאר איסט יבוא רכב בע"מ, יורמן השקעות בע"מ, מנור השקעות – אי די בי בע"מ, יורו מן אוטו מוטיב בע"מ, ד.ל.ב. מוטו ספורט בע"מ, פרייס רנט השכרת רכב בע"מ, מורגן רימון בינוי בע"מ, אוטו דינמיק ישראל בע"מ (לא פעילה), לינקס קפיטל בע"מ, אפולון ונצ'רס בע"מ.</p> <p><u>דירקטור בחברות להלן:</u> מוסך לובינסקי ת"א בע"מ (בפירוק מרצון), נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ, נכסי שרודר בע"מ, אולימפיה מורגן פרויקטים בע"מ.</p>	<p>תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:</p>	
<p>כן. בעלה של גב' רות מנור, בעלת שליטה בבנק באמצעות נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ ונכסי שרודר בע"מ.</p>	<p>בן משפחה של בעל עניין בחברה:</p>	
<p>כן</p>	<p>דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשובונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):</p>	

3.	שם הדירקטור:	מר ישעיהו לנדאו
	מספר זיהוי:	4968657
	תאריך לידה:	8.8.1929
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	דניאל פריש 4 תל-אביב
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור, סגן יו"ר דירקטוריון
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: הועדה לעסקאות בנכסים קבועים, ועדת אשראי דירקטוריונית, הועדה לאישור אשראים דחופים, הועדה למעקב תקציבי.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל כשירות מקצועית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	15.6.1993
	השכלה:	תיכונת
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	מנהל חברות וסגן יו"ר דירקטוריון בנק אגוד לישראל בע"מ. יו"ר דירקטוריון חירם לנדאו בע"מ. מנכ"ל ודירקטור בחברות: ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ, ישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ, ריברטון קורפוריישן (שוויץ) בע"מ וקרלטון טריידינג (שוויץ). דירקטור בחברות: ברטורא פיתוח בע"מ, קרלטון טריידינג (אוקראינה), לאנדלן השקעות בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, לנגת פיתוח בע"מ, ורציו חיפוי נפט בע"מ. חבר בחקר הנאמנים של הטכניון. לשעבר דירקטור בגרנית הכרמל בע"מ ובחירם אפסילון בע"מ
	תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	יו"ר דירקטוריון חירם לנדאו בע"מ. מנכ"ל ודירקטור בחברות: ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ, ישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ, ריברטון קורפוריישן (שוויץ) בע"מ וקרלטון טריידינג (שוויץ). דירקטור בחברות: ברטורא פיתוח בע"מ, קרלטון טריידינג (אוקראינה), לאנדלן השקעות בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, לנגת פיתוח בע"מ ורציו חיפוי נפט בע"מ. חבר בחקר הנאמנים של הטכניון.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	כן – אביו של מר יגאל לנדאו, דירקטור בבנק.
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	לא

4.	שם הדירקטור:	עו"ד חיים אלמוג
	מספר זיהוי:	50708684
	תאריך לידה:	19.7.1951
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	בית צרפת דלדר, תובל 5, תל-אביב
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדת ביטוח, הועדה למעקב תקציבי וועדת ציות ורגולציה.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	25.9.2001
	השכלה:	בעל תואר B.A בכלכלה מאוניברסיטת ת"א, בעל תואר LL.B במשפטים מהקריה האקדמית אונו, ותואר שני LL.M במשפטים מהקריה האקדמית אונו.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל ודירקטור בחברת ק.ו.ר.ל. החזקות (ח.א.) 2007 בע"מ. דירקטור בחברות: נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ, נכסי שרוד רבע"מ. מנכ"ל בחברות: בית צרפת בע"מ, דרור פז 2000 בע"מ, דרור פז השקעות (2001) בע"מ, אי.טי.אן.איי בע"מ, אי.טי.אן.איי השקעות (2001) בע"מ.
	תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	מנכ"ל ודירקטור בחברת ק.ו.ר.ל. החזקות (ח.א.) 2007 בע"מ. דירקטור בחברות: נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ, נכסי שרוד רבע"מ. מנכ"ל בחברות: בית צרפת בע"מ, דרור פז 2000 בע"מ, דרור פז השקעות (2001) בע"מ, אי.טי.אן.איי בע"מ, אי.טי.אן.איי השקעות (2001) בע"מ.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

5.	שם הדירקטור:	מר יגאל לנדאו
	מספר זיהוי:	56467665
	תאריך לידה:	13.5.1960
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	דניאל פריש 4 תל-אביב
	נתינות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: הועדה לניהול סיכונים, ועדת אשראים ליהלומנים, ועדה לעסקאות בנכסים קבועים, ועדת השקעות ריאליות.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	מנכ"ל בחברות חירם לנדאו בע"מ ורציו חיפושי נפט בע"מ, חברות שישעיהו לנדאו, בעל שליטה בבנק הינו בעל עניין בהן.
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	15.06.1993
	השכלה:	בעל תואר M.B.A. במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב ותואר B.Sc בהנדסה אזרחית מהטכניון בחיפה.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	מהנדס, מנכ"ל ודירקטור ברציו חיפושי נפט בע"מ. מנכ"ל חירם לנדאו בע"מ. משמש כדירקטור בחברות: פרוסיד קרן הון סיכון ניהול בע"מ, פרוסיד ניהול הון סיכון (1999) בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, לנגת פיתוח בע"מ ולאנדלן השקעות בע"מ.
	תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	מנכ"ל ודירקטור ברציו חיפושי נפט בע"מ. מנכ"ל חירם לנדאו בע"מ. משמש כדירקטור בחברות: פרוסיד קרן הון סיכון ניהול בע"מ, פרוסיד ניהול הון סיכון (1999) בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, לנגת פיתוח בע"מ ולאנדלן השקעות בע"מ.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	כן – בנו של מר ישעיהו לנדאו, בעל שליטה ודירקטור בבנק.
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

6.	שם הדירקטור:	ד"ר יעקב ליפשיץ
	מספר זיהוי:	007848047
	תאריך לידה:	16.7.1944
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	המרי 49 גבעתיים
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר ועדת ביקורת וועדת ביטוח, חבר בוועדות: הועדה לניהול סיכונים, ועדת השקעות ריאליות, ועדה לעסקאות בנכסים קבועים וועדת תגמול.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	2.11.2008
	השכלה:	בעל תואר B.A בכלכלה ומדע המדינה ו-M.A בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. בעל תואר PhD מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	דירקטור בחברות: קלי - ניהול הסדרים פיננסיים סוכנות ביטוח בע"מ, ופועלים אי.בי.אי - ניהול וחיתום בע"מ. חבר הועדה הממנה בחברה לאיתור והשבת נכסים של נספי השואה בע"מ, מורה מן החוץ באוניברסיטת בן-גוריון במחלקה לכלכלה ובמחלקה למנהל ומדיניות ציבורית. עמית מחקר במרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגים, אוניברסיטת בר אילן. לשעבר מורה מן החוץ באוניברסיטת בר-אילן בנושא מדע המדינה ומורה מן החוץ בבית ספר למנהל עסקים ובמחלקה לכלכלה של המסלול האקדמי, המכללה למנהל.
	תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	דירקטור בחברות: פועלים אי.בי.אי - ניהול וחיתום בע"מ, קלי - ניהול הסדרים פיננסיים סוכנות ביטוח בע"מ. חבר בוועדה הממנה בחברה לאיתור והשבת נכסים של נספי השואה בע"מ ומורה מן החוץ באוניברסיטת בן-גוריון במחלקה לכלכלה ובמחלקה למנהל ומדיניות ציבורית. עמית מחקר במרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגים, אוניברסיטת בר אילן.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

7.	שם הדירקטור:	מר גיורא מורג
	מספר זיהוי:	010906709
	תאריך לידה:	27.2.1945
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	אבשלום חביב 4 תל-אביב
	נתינות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר הועדה לעסקאות בנכסים קבועים וחבר בוועדות: ועדת בקורת, ועדת ביטוח, ועדת ציות ורגולציה, ועדת השקעות ריאליות וועדה למעקב תקציבי.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	29.10.2006
	השכלה:	לימודי כלכלה ומדעי המדינה באוניברסיטה העברית בי-ם.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	לשעבר דירקטור חיצוני בחברת דלתא טקסטיל בע"מ.
	תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	אין
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

8.	שם הדירקטור:	ד"ר זלמן סגל
	מספר זיהוי:	01387596
	תאריך לידה:	23.2.1937
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	אדם הכהן 3, תל אביב
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר ועדת תגמול וחבר בוועדות: ועדת ביקורת, ועדת אשראים ליהלומנים, ועדת ביטוח, ועדת ציות ורגולציה ועדת אשראי דירקטוריונית.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	8.2.2010
	השכלה:	בעל תואר B.A בכלכלה ומדעי המדינה ודיפלומה במנהל עסקים באוניברסיטה העברית שלוחת ת"א, M.B.A במימון ו-Ph.D בבנקאות ושיווק באוניברסיטת ניו יורק.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	דירקטור ויו"ר ועדת ביקורת ב- ALON USA {NYSEC}. לשעבר דח"צ בפיתקית מפעלי הדפסה בע"מ. חבר בחבר הנאמנים של מכללת תל חי.
	תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	דירקטור ויו"ר ועדת ביקורת ב-ALON USA NYSEC.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

9.	שם הדירקטור:	מר אלברטו גרפונקל
	מספר זיהוי:	012592424
	תאריך לידה:	7.9.1955
	מען להמצאת כתבי בי-דין:	שפירא 11/69 רמת גן
	נתינות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדה לאישור אשראים דחופים, ועדת ביקורת וועדת תגמול.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	7.12.2010
	השכלה:	בעל תואר BA בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	יועץ פיננסי.
	תאגידי נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	אין
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

10.	שם הדירקטור:	גב' מיכל מרום בריקמן
	מספר זיהוי:	024675746
	תאריך לידה:	1.11.1969
	מען להמצאת כתבי-דין:	ברזיל 1, תל אביב
	נתינות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטורית
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חברה בוועדה למעקב תקציבי.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטורית חיצונית לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	1.1.2015
	השכלה:	רו"ח, בעלת תואר ראשון BA במנהל עסקים, התמחות בחשבונאות מהמכללה למנהל תואר שני ב - FINANCE ,MASTER OF SCIENCE מ - BARUCH COLLEGE.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות:	דירקטורית בספקטרוניקס בע"מ ובאינטרקטור בע"מ. דח"צית בביומדיקס אינקובטור בע"מ, בנעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ, באיי.די.או. גרופ בע"מ, באלגומייזר בע"מ, בלוינסקי עופר בע"מ (לשעבר מינרלי אוצרות טבע בע"מ), בארקו החזקות בע"מ ובדן חברה לתחבורה ציבורית בע"מ. לשעבר דח"צית באפליקטור טכנולוגיות בע"מ. לשעבר סמנכ"ל כספים של לינקטורי בע"מ, סמנכ"ל רכש, כח אדם וכספים של דן מלונות בע"מ ופתאל בע"מ, שותפה עסקית בדניאל דורון ייעוץ עסקי בע"מ, אנליסטית בכירה בגיזה קרן הון סיכון, רו"ח בבבלי ברוידא - KPMG.
	תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	דירקטורית בחברת ספקטרוניקס בע"מ. דח"צית בביומדיקס אינקובטור בע"מ, בנעמן גרופ (נ.ו.) בע"מ, באיי.די.או. גרופ בע"מ, באלגומייזר בע"מ, בלוינסקי עופר בע"מ (לשעבר מינרלי אוצרות טבע בע"מ), בארקו החזקות בע"מ ובדן חברה לתחבורה ציבורית בע"מ.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

• במהלך שנת 2014 קיים הדירקטוריון 21 ישיבות במליאתו, וכן 75 ישיבות של ועדות הדירקטוריון השונות.

• הדירקטוריון מינה ועדות בהתאם לנוהל עבודת הדירקטוריון לנושאים הבאים:

- א. ועדת אשראי דירקטוריונית - בעקבות צמצום סמכויות הדירקטוריון לאשר אשראים, עיקר תפקידיה של הועדה הינם לפקח על יישום מדיניות האשראי שנקבעה על ידי הדירקטוריון, לפקח על עמידה במגבלות תאבון וסיבולת הסיכון בתחום החשיפות לסיכונים אשראי, לדון בבקשות אשראי החורגות ממדיניות האשראי ולאשר אשראים בסכומים גבוהים במיוחד בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.
- ב. ועדת אשראים ליהלומנים - עוסקת באישור אשראים ליהלומנים על פי סמכויות שנקבעו במדיניות האשראי של הבנק.
- ג. ועדת ביקורת - דנה, בין היתר, בתכנית העבודה של המבקר הפנימי של הבנק וממליצה לדירקטוריון על אישורה ומקיימת מעקב אחר ביצועה. כמו כן, דנה הועדה בדוחות הביקורת של רשויות מוסמכות שונות, של רואה החשבון המבקר ושל המבקר הפנימי ומנהלת מעקב אחר הטיפול בדוחות אלה וכן אחראית לפיקוח על עבודת המבקר הפנימי. בנוסף, דנה בעסקאות עם "בעלי עניין" בהתאם לפרק החמישי לחוק החברות, תשנ"ט 1999 ובעסקאות עם "אנשים קשורים", בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין ועוסקות בנושאים נוספים כמתחייב מהדין ומהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין. כמו כן, החל משנת 2013 ובהתאם למתחייב מהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין, כוללים תפקידי ועדת הביקורת בחינה של הדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור של הבנק והעברת המלצותיה בנוגע לאישורם לדירקטוריון הבנק.
- ד. ועדת תגמול - סמכויותיה ותפקידיה של ועדת התגמול, הינם התפקידים המוגדרים בסעיף 118 ב לחוק החברות, התשנ"ט – 1999 (להלן "חוק החברות"), ולהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין, ובכלל זה להמליץ לדירקטוריון על מדיניות התגמול לעובדי הבנק ולנושאי משרה בבנק ועל עדכון המדיניות כמתחייב מחוק החברות ומהוראה A 301 להוראות ניהול בנקאי תקין, ולהחליט על אישור עסקאות באשר לתנאי כהונה והעסקה לנושאי משרה אשר טעונות אישור ועדת תגמול, הכל בהתאם לכללים הקבועים בחוק החברות. כן דנה הועדה וממליצה לדירקטוריון על עקרונות הסכמי התגמול של עובדי הבנק (שאינם נושאי משרה) ועל תנאי השכר עם עובדי הבנק.
- ה. ועדת ביטוח - דנה בהצעות לביטוחי הבנק ולביטוח נושאי משרה.
- ו. ועדה לאישור אשראים דחופים - עוסקת באישור אשראים שנקבע לגביהם שהם עניין דחוף, לפי סמכויות שנקבעו במדיניות האשראי של הבנק.
- ז. ועדה לניהול סיכונים - דנה בנושאים השונים בתחום ניהול הסיכונים, ובין היתר במסמך הסיכונים, אישור מודלים, דיון בתוצאות מבחני BACK TEST, דיון במגבלות על תרחישי קיצון ומעקב אחר העמידה במגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, וזאת בכפוף לאמור להלן. למרות האמור לעיל, בנושאים לגביהם מחויב הדירקטוריון לדון ו/או להחליט בהתאם לנוהל עבודת דירקטוריון הבנק, הוראות המפקח על הבנקים או כל דין, יתקיים דיון ו/או תתקבל החלטה בהתאם במליאת הדירקטוריון לאחר שהועדה תדון באותו נושא ותעביר המלצתה לגבי החלטה לדירקטוריון.
- ח. ועדה למעקב תקציבי - דנה בנושאים הקשורים למעקב אחר עמידה בתקציב וביעדי הבנק ובנושאים הנגזרים או הקשורים לכך.
- ט. ועדת ציות ורגולציה - הועדה דנה וממליצה לדירקטוריון בנושאים שרלבנטיים לתחום הציות והרגולציה והינם בעלי השליכה מהותית על הבנק והתנהלותו, בעניין גיבוש אימוץ, הטמעה ויישום של תכניות אכיפה פנימיות על ידי הבנק ומעקב שוטף אחר אלו, בכל הנוגע לגיבוש ועדכון נהלי עבודת הדירקטוריון ובעניינים הקשורים לממשל תאגידי והיבטי אחריות תאגידית.
- י. ועדה לעסקאות בנכסים קבועים - מאשרת עסקאות בנכסים קבועים המבוצעות על ידי הבנק או חברות בשליטתו בסך העולה על הסכום שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות ניהול בנקאי תקין.
- יא. ועדה להשקעות ריאליות - מאשרת עסקאות השקעה ריאלית של הבנק ו/או חברות בשליטתו או מימוש עסקאות כאמור בסך העולה על סכום שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת בכפוף להוראות ניהול בנקאי תקין.
- יב. ועדות אד-הוק – מוקמות מפעם לפעם בהתאם לצורך.

- דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי של דירקטורים שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית בהתאם להוראות חוק החברות ועל פי הקריטריונים הקבועים בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), תשס"ו–2005 יעמוד על 25% ממספרם הכולל של הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון (להלן: "השיעור המזערי"). מספרם הנוכחי הכולל של חברי דירקטוריון הבנק, הינו עשרה ולכן בהתייחס לנתון זה, מסתכם מספר הדירקטורים המינימאלי הנדרש שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית בשלושה. עוד קבע הדירקטוריון בין היתר, כי לכל חברי ועדת הביקורת תהיה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות שניים מחבריה יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

נכון למועד דוח זה, מכהנים בדירקטוריון תשעה דירקטורים שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: ה"ה זאב אבולס, יצחק מנור, עו"ד חיים אלמוג, יעקב ליפשיץ, יגאל לנדאו, מיכל מרום בריקמן, גיורא מורג, זלמן סגל ואלברטו גרפונקל.

העובדות ביחס לכל אחד מהדירקטורים בבנק ששמותיהם צוינו לעיל, ואשר מכוחן יש לראותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית הינם כדלהלן:

א. מר זאב אבולס - ניסיונו המקצועי של מר אבולס כמפקח על הבנקים, חבר ההנהלה הבכירה בבנק ישראל, חבר הרשות לניירות ערך, חבר המוסד לתקינה חשבונאית, יו"ר החברה המרכזית לניירות ערך ויו"ר דירקטוריון הבנק מאז חודש נובמבר 1999. חברותו בדירקטוריונים של חברות שונות וכן השכלתו בכלכלה וחשבונאות והיותו רואה חשבון, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ב. עו"ד חיים אלמוג - ניסיונו המקצועי של מר אלמוג כמנהל בחברות שונות, וכדירקטור בחברות שונות כמו גם השכלתו הכוללת תואר בכלכלה, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ג. מר אלברטו גרפונקל - ניסיונו המקצועי של מר אלברטו גרפונקל כמנכ"ל בנק הפועלים שוויץ וכיו"ר דירקטוריון ודירקטור של בנקים וחברות בקבוצת בנק הפועלים, כמו גם השכלתו בתחום הכלכלה מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ד. מר יגאל לנדאו - ניסיונו המקצועי של מר לנדאו כמנהל חברות שונות, כגון היותו מנכ"ל חירם לנדאו בע"מ, רציו חיפוש נפט בע"מ, וכדירקטור בחברות שונות כמו גם השכלתו הכוללת תואר מוסמך במנהל עסקים, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ה. מר גיורא מורג - ניסיונו המקצועי של מר מורג בקבוצת בנק הפועלים, בין היתר כמנכ"ל סניפי הבנק באנגליה וכמנכ"ל בנק אמריקאי ישראלי, וכדירקטור בחברת דלתא תעשיות גליל בע"מ (עד אוקטובר 2009) וכיו"ר ועדת הביקורת שלה, כמו גם השכלתו בתחום הכלכלה מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ו. ד"ר יעקב ליפשיץ - ניסיונו המקצועי של ד"ר ליפשיץ כמנכ"ל משרד האוצר, סמנכ"ל בכיר, הממונה על האשראי בבנק דיסקונט לישראל, חבר דירקטוריון בבנק דיסקונט למימון תעשייה וכן כיו"ר דירקטוריון וכחבר דירקטוריון בחברות נוספות, כמו גם השכלתו בתחום הכלכלה מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ז. מר יצחק מנור - ניסיונו המקצועי של מר מנור במסגרת כהונתו כדירקטור בחברות שונות מקבוצת אי.די.בי, בין השנים 2003 – 2013, לרבות כמשנה ליו"ר דירקטוריון אי.די.בי אחזקות בע"מ וכן כהונתו כדירקטור בבנק אגוד לישראל בע"מ בין השנים 2011-1993, כמו גם השכלתו במנהל עסקים, מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ח. גב' מיכל מרום בריקמן - ניסיונה המקצועי של הגב' מרום בריקמן כסמנכ"ל כספים בקבוצת חברות הי טק, בארץ ובחול, תפקידה כאנליסטית בכירה בחברת גיזה ייעוץ כלכלי וכמו כן השכלתה בתחומי מנהל עסקים, חשבונאות ומימון, וכן היותה רואת חשבון מקנים לה את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ט. ד"ר זלמן סגל - ניסיונו המקצועי של ד"ר זלמן סגל כסגן יו"ר ומנכ"ל בנק לאומי USA, כיו"ר בנק לאומי רומניה ובתפקידי ניהול בכירים בקבוצת בנק לאומי וכן כחבר דירקטוריון בחברות שונות, כמו גם השכלתו בתחומי כלכלה ומנהל עסקים מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

השיעור המזערי שנקבע על ידי הדירקטוריון מאפשר לבנק לעמוד בחובות המוטלות עליו בכלל ובחובות לעניין בדיקת מצבו הכספי של הבנק, לבדיקת הדוחות הכספיים ואישורם, וזאת נוכח הנימוקים הבאים:

יתר חברי דירקטוריון הבנק, אשר לא נכללו במניין הדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית הינם בעלי ניסיון, כישורים ו/או השכלה כנדרש לגבי דירקטור בעל כשירות מקצועית - בהתאם לתקנות לקביעת מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית.

הואיל וכל חברי ועדת ביקורת בתפקידה כועדה לבחינת דוחות כספיים הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ו- 9 מתוך חברי הדירקטוריון הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, בדירקטוריון מספר דירקטורים מספק לצורך בחינה עניינית ומקצועית של הדוחות הכספיים.

- ביום 2.6.14 סיים מר יצחק זיסמן כהונתו כדירקטור בבנק.
- ביום 21.8.2014 סיים מר עוזי ורדי זר את כהונתו כדירקטור בבנק.
- ביום 31.1.2015 סיימה הגב' מירי לנט שריר את כהונתה כדירקטורית בבנק.

חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה

חברי הנהלה:

מר ישראל טראו	-	מנהל כללי ראשי
גב' נטע אברהמוב ביטן	-	סמנכ"ל, ראש אגף בקורות וניהול סיכונים
מר אפרים אברהם	-	סמנכ"ל, ראש אגף ניהול פיננסי
מר ארנון זית	-	סמנכ"ל, ראש אגף חשבונאי ראשי
מר חמי מורג	-	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים
גב' עדנה פרס-לכיש	-	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ בבנק
גב' שבי שמר	-	סמנכ"ל, ראש אגף עסקים

- מר חיים פרייליכמן סיים את תפקידו כסמנכ"ל הבנק ביום 28.2.2014 והחל מיום 1.3.2014 מכהן מר ישראל טראו (שהחל להיות מועסק בבנק ביום 16.2.14) כסמנכ"ל הבנק.
- ביום 31.12.2014 החליט דירקטוריון על מינויה של גב' איילה חפץ כסמנכ"ל וראש אגף עסקים בבנק, בכפוף לכך שהמפקח על הבנקים לא יודיע על התנגדותו למינוי או יודיע על הסכמתו למינוי. מועד תחילת כהונתה של הגב' איילה חפץ נקבע ליום 5.4.2015.
- ביום 29.10.2014 הודיעה הגב' עדנה פרס לכיש, סמנכ"ל בכיר, המשמשת כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ בבנק, כי החליטה לפרוש מתפקידה זה ומהבנק. בהתאם להודעתה של הגב' פרס לכיש החליט דירקטוריון הבנק ביום 30.10.2014 כי הגב' שבי שמר, המשמשת כראש אגף עסקים בבנק, תמונה כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ בבנק, תוארה יעודכן לסמנכ"ל בכיר ממועד מינויה, וכי היא תחליף את הגב' פרס לכיש בתפקידה זה. מועד סיום כהונתה של הגב' פרס לכיש נקבע ליום 28.2.2015 ומועד תחילת כהונתה של הגב' שמר נקבע ליום 1.3.2015.
- ד"ר עקיבא שטרנברג סיים את תפקידו כראש אגף בקורות וניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי של הבנק ביום 17.3.2014 והחל מיום 18.3.2014 מכהנת הגב' נטע אברהמוב ביטן כראש אגף בקורות וניהול סיכונים ומנהלת הסיכונים הראשית של הבנק.
- גב' נטע אברהמוב ביטן סיימה את תפקידה כראש אגף חשבונאי ראשי ביום 1.3.2014 והחל מיום 18.3.2014 החל מר ארנון זית לכהן כראש אגף חשבונאי ראשי.

נושאי משרה בכירה אחרים:

ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד	-	סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית
ד"ר עקיבא שטרנברג	-	סמנכ"ל בכיר, מבקר פנימי ראשי
גב' עירית מקוב ירושלמי, עו"ד	-	סגנית היועצת המשפטית ומזכירת הבנק

להלן פרטים בדבר חברי ההנהלה:

1.	שם נושא המשרה:	מר ישראל טראו
	מספר זיהוי:	53641775
	תאריך לידה:	16.12.1955
	תאריך תחילת כהונה:	1.3.2014
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	מנכ"ל התאגיד. יו"ר אגוד מערכות בע"מ ויו"ר אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגר (B.A) במדעי הרוח מאוניברסיטת תל אביב. לימודים מתקדמים למנהלים במימון, שוק ההון וניהול במסגרת ל.ה.ב. בפקולטה למנהל עסקים ע"ש ריקנאטי, אוניברסיטת ת"א. מנכ"ל בנק אוצר החייל

2.	שם נושא המשרה:	גב' עדנה פרס- לכיש
	מספר זיהוי:	53582128
	תאריך לידה:	13.9.1955
	תאריך תחילת כהונה:	1.9.2010
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ. יו"ר אגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ, יו"ר כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ, ויו"ר ליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ. דירקטורית באגודים בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגרת (B.A) בכלכלה ומוסמכת (M.A) במנהל עסקים, שניהם מאוניברסיטת תל אביב. ראש אגף עסקים של התאגיד וראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ של התאגיד. יו"ר אגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ, יו"ר כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ, ויו"ר ליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ. דירקטורית באגודים בע"מ.

3.	שם נושא המשרה:	מר אפרים אברהם
	מספר זיהוי:	52752078
	תאריך לידה:	24/09/1954
	תאריך תחילת כהונה:	1.7.2007
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, ראש אגף ניהול פיננסי. יו"ר אגוד כספים בע"מ (א.ק.ן לשעבר)(עד חודש פברואר 2014), דירקטור באגוד הנפקות בע"מ, החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ובאגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ, ומנכ"ל אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	השכלה תיכונית. ראש אגף ניהול פיננסי של התאגיד. דירקטור בדירקטוריון הבורסה ודירקטור חליף במסלוקת המעו"ף של הבורסה (עד חודש יולי 2014). יו"ר אגוד כספים בע"מ (א.ק.ן לשעבר)(עד חודש פברואר 2014), דירקטור באגוד הנפקות בע"מ, החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ובאגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ, ומנכ"ל אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ

4.	שם נושא המשרה:	גב' נטע אברהמוב ביטן**
	מספר זיהוי:	28610574
	תאריך לידה:	21.3.1971
	תאריך תחילת כהונה:	18.3.2014
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת ש"ו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, ראש אגף בקרות וניהול סיכונים, מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק (CRO). דירקטורית ברישומי בנק אגוד לישראל בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגרת (B.B) במנהל עסקים מהמכללה למנהל בתל אביב. רו"ח מוסמכת (CPA). ראש אגף בקרות וניהול סיכונים, מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק (CRO). דירקטורית ברישומי בנק אגוד לישראל בע"מ.

** גב' נטע אברהמוב ביטן סיימה את תפקידה כראש אגף חשבונאי ראשי ביום 1.3.2014. והחל מיום 18.3.2014 החלה לכהן בתפקיד ראש אגף בקרות וניהול סיכונים ומנהלת סיכונים ראשית.

5.	שם נושא המשרה:	ד"ר עקיבא שטרנברג***
	מספר זיהוי:	13577895
	תאריך לידה:	30.8.1961
	תאריך תחילת כהונה:	1.4.2014
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת ש"ו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל בכיר, מבקר פנימי ראשי של הבנק.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	דוקטור (Ph.D) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן, מוסמך (M.S.M) במנהל עסקים מ- BOSTON UNIVERSITY BEN GURION UNIVERSITY ובוגר (B.A) בכלכלה מ- THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY.

*** ד"ר עקיבא שטרנברג סיים את תפקידו כראש אגף בקרות וניהול סיכונים וכמנהל סיכונים ראשי ביום 17.3.2014. והחל מיום 1.4.2014 החל לכהן בתפקיד המבקר הפנימי של הבנק.

6.	שם נושא המשרה:	מר ארנון זית
	מספר זיהוי:	28420768
	תאריך לידה:	3.2.1971
	תאריך תחילת כהונה:	18.3.2014
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת ש"ו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, חשבונאי ראשי, וראש אגף חשבונאי ראשי.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	רו"ח, בוגר (B.A) בכלכלה ובמנהל עסקים, מאוניברסיטת בר אילן. בוגר (M.B.A) במנהל עסקים, מהאוניברסיטה העברית. משנה למנכ"ל, סמנכ"ל, ראש אגף כספים בבנק ירושלים בין השנים 2008 - 2013

7.	שם נושא המשרה:	מר חמי מורג
	מספר זיהוי:	050744226
	תאריך לידה:	2.7.1951
	תאריך תחילת כהונה:	1.6.2006
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שול, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים. יו"ר אגוד עודפים בע"מ (אגוד קופ"ג לשעבר) ויו"ר אגודים בע"מ. דירקטור באגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ ובאגוד מערכות בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגר (B.A) במדעי החברה מהאוניברסיטה הפתוחה, מוסמך (M.A) במדעי המדינה מאוניברסיטת חיפה, בוגר ביקורת פנימית במכללה למנהל תל אביב ולימודי כלכלה וחשבונאות ב- MONTGOMERY MD. ראש אגף משאבים של התאגיד. יו"ר אגוד עודפים בע"מ (אגוד קופ"ג לשעבר) ויו"ר אגודים בע"מ. דירקטור באגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ ובאגוד מערכות בע"מ.

8.	שם נושא המשרה:	גב' שבי שמר****
	מספר זיהוי:	059030957
	תאריך לידה:	1.9.1964
	תאריך תחילת כהונה:	1.9.2010
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שול, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, ראש אגף עסקים. יו"ר באגוד ליסינג בע"מ ודירקטורית באגודים בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגרת (B.A) בהנדסת תעשייה וניהול – מוסמך במדעים (B.S.C) ומוסמכת (M.A) במנהל עסקים, שניהם מאוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע. ראש אגף עסקים של התאגיד. לשעבר, מנהלת מרכז עסקים המרכז - אגף מסחרי בבנק הפועלים בע"מ. יו"ר באגוד ליסינג בע"מ ודירקטורית באגודים בע"מ.

**** ביום 30.10.2014 החליט דירקטוריון הבנק כי הגב' שבי שמר תמונה כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ בבנק, וכי תוארה יעודכן לסמנכ"ל בכיר ממועד מינויה, וכי היא תחליף את הגב' עדנה פרס לכיש. מועד סיום כהונתה של הגב' פרס לכיש נקבע ליום 28.2.2015 ומועד תחילת כהונתה של הגב' שמר נקבע ליום 1.3.2015.

להלן פרטים בדבר נושאי משרה בכירה אחרים:

9.	שם נושא המשרה:	ד"ר מוריה הופטמן-דורון
	מספר זיהוי:	24517070
	תאריך לידה:	9.12.1969
	תאריך תחילת כהונה:	1.9.2009
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שולו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית, אחראית איסור הלבנת הון וממונה על האכיפה בתחום ניירות הערך.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגרת (L.LB), בעלת דוקטורט (Ph.D) במסלול ישיר, שניהם במשפטים מאוניברסיטת בר-אילן. עורכת דין מוסמכת, יועצת משפטית ראשית של התאגיד, אחראית על איסור הלבנת הון וממונה על האכיפה בתחום ניירות ערך.

10.	שם נושא המשרה:	גב' עירית מקוב - ירושלמי
	מספר זיהוי:	23018658
	תאריך לידה:	23.6.1967
	תאריך תחילת כהונה:	10.12.2007
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שולו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	מזכירת הבנק וסגנית יועצת משפטית ראשית.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגרת (L.LB) במשפטים מאוניברסיטת תל אביב ומוסמכת (MA) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן, עורכת דין מוסמכת. מזכירת התאגיד וסגנית היועצת המשפטית הראשית של התאגיד. דירקטורית במדנס אחזקות בע"מ.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו.

הדוחות הכספיים נערכים על ידי אגף חשבונאי ראשי בראשותו של מר ארנון זית, החשבונאי הראשי. במסגרת עריכת הדוחות הכספיים נערכים דיונים מקדימים עם חברי הנהלת הבנק ועובדים בכירים אחרים, ביחס לנושאים שבאחריותם. כמו כן, מתקיימים דיונים בטיטת הדוחות עם המנכ"ל, מר ישראל טראו ועם יושב ראש הדירקטוריון, מר זאב אבולס. במסגרת יישום סעיף 302 של חוק "Sarbanes Oxley" (להלן: SOX) מופו תהליכי העיבוד והעריכה העיקריים של הדוחות הכספיים, וכן מופו הסיכונים והבקורות ביחס לתהליכים שמופו. החל מהדוחות השנתיים של 2008 נכנס לתוקף סעיף 404 של ה-SOX. סעיף זה קובע הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי (ראה פרק "בקורות ונהלים"). בסוף כל רבעון כל מבצעי הבקורות מאשרים למנהל ה-SOX באגף חשבונאי ראשי את ביצוע הבקורות. בנוסף, נושאי המשרה הרלוונטיים חותמים על הצהרה מול המנכ"ל והחשבונאי הראשי, כי בהתבסס על ידיעתם, הדיווחים שבתחום אחריותם אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסרים בהם מצגים של עובדות מהותיות הנחוצות כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדיווחים, וכי הדיווחים משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות את הנושאים הנכללים בהם.

בהתאם לצורך מתקיימות בתקופת עריכת הדוחות התייעצויות שוטפות עם רואי החשבון המבקרים. בנוסף, בכל רבעון מתקיימים דיונים בנוכחות רואי החשבון המבקרים, המנכ"ל, החשבונאי הראשי, ראש אגף עסקים וראש אגף ניהול פיננסי (לפי הצורך), בסוגיות מהותיות הרלוונטיות לרבעון.

עם סיום עריכת הדוחות מתכנסת "ועדת גילוי" המורכבת מחברי הנהלת הבנק ובכירים נוספים, אשר במסגרתה מתקיימים דיונים מקדמיים בטיטת הדוחות. סיכומי דיונים משיבות אלו מוגשים לוועדת הביקורת בעת הדיון המקדמי המפורט בטיטת הדוחות הכספיים כמפורט להלן. לגבי נאותות הסיווג והפרשות להפסדי אשראי החל משנת 2014 גם עם מנהלת הסיכונים הראשית.

מידי רבעון, לפני הדיון בדוחות במסגרת הדירקטוריון, מתכנסת ועדת הביקורת של הדירקטוריון לשתי ישיבות לפחות. הישיבה הראשונה מוקדשת בעיקר לדיון בהפרשות להפסדי אשראי, בהיקף החובות הבעייתיים, בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ובהפרשות לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני של אג"ח קונצרניות בתיק הזמין למכירה. דיון זה נערך בהשתתפות המנכ"ל, ראש אגף עסקים ומנהלת סיכונים הראשית, ראש ענף בקרת אשראי, ראש מערך אשראים מיוחדים, ראש אגף ניהול פיננסי, ראש מערך ניהול סיכונים, יו"ר הדירקטוריון ורואי החשבון המבקרים. כמו כן, אחת לשנה נדונה בוועדה זו גם המדיניות החשבונאית בנושאים הקריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים ומדיניות הגילוי לפי נדבך 3 של באזל (כאשר יש שינוי מהותי מתקיים דיון ברבעון בו חל השינוי).

בישיבתה השנייה דנה הוועדה באופן מפורט בטיטת הדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון, בבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי ובשלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים. הדיון נערך בהשתתפות יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל, החשבונאי הראשי, רואי החשבון המבקרים וגורמים נוספים על פי הצורך.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיטות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם והערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

בועדת הביקורת חברים ארבעה דירקטורים, כאשר כולם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. הערות הועדה, באם ישנן, מיושמות והמלצותיה לאישור הטיטה הסופית מובאות לדיון ואישור בדירקטוריון. לפרטים בדבר הדירקטורים וחברותם בועדות השונות ראה בפרק "הדירקטוריון".

בישיבת הדירקטוריון הדנה באישור הדוחות הכספיים הרבעוניים, משתתפים מלבד חברי הדירקטוריון גם המנכ"ל, החשבונאי הראשי, וראי החשבון המבקרים. בישיבה הדנה בדוחות הכספיים השנתיים משתתפים בנוסף גם כל חברי פורום ישיבות ההנהלה.

בתום הדיון מתקבלת החלטה בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים. בדוחות השנתיים מוסמך גם מר ישעיהו לנדאו, במסגרת תפקידו כסגן יו"ר הדירקטוריון.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, חותמים מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא "הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי" בהתאם להוראות סעיף 302 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות הברית (להלן "הצהרה על הגילוי"). הוראה זו מתייחסת לאחריות ההנהלה על הגילוי בדוחות הכספיים ותחולתה היא מהדוח הכספי ל-30 ביוני 2005. הצהרה על הגילוי כאמור מתייחסת לבקורות ונהלים לגבי גילוי אשר נקבעו במטרה להבטיח, שמידע אשר הבנק נדרש לגלות בדוחותיו הכספיים נרשם, מעובד, מסוכם ומדווח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובהתאם להוראות דיווח נוספות. "בקורות ונהלים לגבי גילוי" נועדו בין השאר להבטיח שמידע זה, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד באופן הולם, על מנת לאפשר קבלת החלטת במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. סעיף 404 של ה-Sox Act אומץ על ידי המפקח על הבנקים בחוזר מחודש דצמבר 2005. בסעיף 404 נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחו.
- החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 יכללו התאגידים הבנקאיים בדוחותיהם הצהרה בדבר אחריות ההנהלה להקמה ולתחזוקה של מערך נהלי בקרה פנימיים נאותים על הדיווח הכספי, וכן הערכה לסוף השנה של אפקטיביות נהלי בקרה אלו על הדיווח הכספי.
- במקביל, ראי החשבון המבקרים של התאגידים הבנקאיים יידרשו להמציא חוות דעת תוך יישום התקנים הרלוונטים של ה-PCAOB.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מגודרת ומוכרת, ומודל COSO 1992 עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
- יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקורות פנימיות בבנק והליך פיתוח של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.

הבנק יישם הוראה זו לראשונה בדוחות הכספיים ל-31 בדצמבר 2008 וזאת בסיוע של יועצים שנשכרו לביצוע הפרויקט. במסגרת יישום זה תועדו התהליכים המשפיעים על הדיווח הכספי, התקיימו דיונים מעמיקים בתוצרי התיעוד של כל תהליך במסגרת מינהלת SOX שהוקמה לצורך כך בבנק, הכוללת נציגים בכירים מכל האגפים בבנק במסגרת דיונים אלו. במסגרת דיונים אלו כל תיעוד התהליכים אומת ותוקף על ידי אחראי התהליכים, הגורמים המעורבים בתהליכים וכל חברי המנהלת.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון דאגה להקמה ולתחזוקה של מערך בקרה פנימית על דיווח כספי וזו בין היתר על ידי הקמת מחלקת SOX בבנק, אישור תוכנית העבודה השנתית של מחלקת ה-SOX על ידי דירקטוריון הבנק וכן מעקב רבעוני שוטף הן של ההנהלה והן של הדירקטוריון על ההתקדמות ביישום תוכנית העבודה השנתית.

בנוסף נרכשה והוטמעה מערכת ממוחשבת ייעודית בבנק שמכילה את כל המידע שנצבר לגבי התהליכים העסקיים שנסקרו כאמור, לרבות: תיאור התהליך, הסיכונים האפשריים בתהליך, הבקורות הקיימות לגביו, ודירוג החשיפה השוויצרית בהתחשב בבקורות הקיימות. המערכת משמשת ככלי מרכזי ליישום ההוראות והמעקב השוטף לגבי אפקטיביות הבקורות הפנימיות על דיווח כספי.

לדוחות הכספיים צורף דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי. הבנק מבצע בדיקות אפקטיביות שוטפות במהלך השנה, ובנוסף בסמוך למועד חתימת הדוחות הכספיים השנתיים מבוצעות בדיקות אפקטיביות נוספות.

כמו כן, מיושם מהלך רבעוני של "מפל חתימות" בבנק לגבי כל בקרה המתועדת בתהליכים, החל ממבצע הבקרה דרך המנהל הישיר של מבצע הבקרה, ואחראי תהליך, הממונה על אחראי התהליך, חברי המנהלת הרלוונטים, חברי הנהלה ובכירים נוספים עד החשבונאי הראשי והמנכ"ל. מטרת מפל זה הינה להבטיח את יעילות הבקורות, שלמות ונכונות התהליכים.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון הרביעי המסתיים ביום 31 בדצמבר 2014 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה –

להלן פירוט התגמולים למקבלי התגמול הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק לשנת 2014, באלפי ש"ח:

סה"כ	תגמולים אחרים ²		תגמולים עבור שירותים ¹					פרטי מקבל התגמולים		
	ריבית	סה"כ שכר	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר ובתנאי פרישה בשנת החשבון	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, יובלות, ביטוח לאומי, שווי שיתמוש	משכורת	שיעור החזקה בהון המתאגיד	היקף משרה	תפקיד	שם	
2,634	-	2,634	(509)	719	2,323	0.01% ⁵	75%	יו"ר הדיקטוריון - (א)	אבלס	
3,225	-	3,225	⁴ 270	387	1,563	-	100%	מנכ"ל ראשי - (ב)	טראו	
561	-	561	(170)	(75)	789	-	100%	מנכ"ל ראשי לשעבר - (ג)	פרייליכמן	
2,887	5	2,882	(96)	356	1,195	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ - (ד)	פרס ליכיש	
1,504	-	1,504	(77)	451	1,108	-	100%	סמנכ"ל בכיר, מפקח הפנימי - (ה)	שטרנברג	
1,321	-	1,321	(84)	328	1,077	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים - (ו)	מורג	

1. סכומי התגמולים היום במוחזי עולות לבנק, לא כולל מס שכר. הסכומים נגללים ברוח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות". לא קיימים תגמולים נוספים עבור שירותים – דמי ניהול, דמי ייעוץ, עמלה ותשלומים אחרים.
2. טור הריבית כולל סכומי הטבה בגין הנחות בשיעור הריבית על הלוואות שניתנו לנושאי המשרה הנ"ל. תנאיהן ושיעוריהן של הטבות אלה זהים לאלה של כלל עובדי הבנק. ראה גם סעיף (ח) להלן. לא ניתנו הטבות בגין ריבית על פקדונות, היות ושיעור הריבית הניתנים לנושאי המשרה בקשר עם פקדונותיהם אינם עדיפים על אלה הניתנים ללקוחות אחרים של הבנק המפקדים פקדונות בסדר גודל, תנאי הצמדה וותאי פרעון דומים. הטבלה אינה כוללת הטבות בגין עסקאות בקנאות אחרות לתן זכאים נושאי המשרה הנ"ל מאחר וסכמן של הטבות אלה איננו מהותי, ואינו עולה על סך של 50 אלפי ש"ח לשנה לעובד, והן מוקנות באותם תנאים ושיעורים לכל עובדי הבנק.
3. הסכומים המוצגים בטור זה הינם אומדנים למענקים שלילים שקודזו מיתרות מענקים שתשלומם נדחה משנים קודמות - ראה פירוט בסעיף (ז) (2) להלן. יובהר כי מענקים ששולמו בשנת 2014 בגין שינוי קודמות (2011-2013) בהתאם לפרסית תשלומים על פי תוכנית התגמול, לא נכללים בטבלה לעיל. ראה פירוט בגינם בסעיף (ז) (3) להלן.
4. מענק חתימה חד פעמי ששולם בשנת 2014 למנכ"ל הבנק, במבנה שתי משכורות חודשיות - ראה באור 15.ה.2.
5. מחזיק ב- 3,500 מניות רגילות.

הערות נוספות:

- לגבי פירוט הלוואות בתנאי הטבה ובתנאים רגילים – ראה סעיף (ח) להלן.
- לגבי תגמולים לבעלי עניין – ראה סעיף (ט) להלן.
- לגבי תגמולים למפקח הפנימי – ראה פירוט גם ברוח הדיקטוריון בפרק הדין במפקח הפנימי.

להלן פירוט התגמולים למקבלי התגמול הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק לשנת 2013, באלפי ש"ח:

סה"כ	תגמולים אחרים ²		תגמולים עבור שירותים ¹				פירוט מקבלי התגמולים			
	ריבית		שכר	השלמת עתודות בגין הוצאות גליון עקב שירותים בשכר ובתנאי פרישה בשנת החשבון	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, יובלות, ביטוח לאומי, שווי שימוש	משכורת	שעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	תפקיד	שם
4,006	-	4,006	895	69	758	2,284	40.01%	75%	יו"ר הדיירקטוריון - (א)	ז. אבולס
4,143	-	4,143	1,003	42	821	2,277	-	100%	מנכ"ל ראשי - (ב)	ת. פריילימן
1,880	6	1,874	208	102	390	1,174	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ - (ד)	ע. פרס לניש
1,791	1	1,790	197	75	424	1,094	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף בקורות וניהול סיכונים - (ה)	ע. שטרנברג
1,622	-	1,622	224	15	322	1,061	-	100%	ראש אגף משאביים - (ו)	ת. מורג

1. סכומי התגמולים הינם במונחי עלות לבנק, לא כולל מס שכר. הסכומים נכללים ברוח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות גליון". לא קיימים תגמולים נוספים עבור שירותים – דמי ניהול, דמי ייעוץ, עמלה ותשלומים אחרים.
2. טור הריבית כולל סכומי הטבה בגין הנחות בשיעורי הריבית על הלוואות שניתנו לנושאי המשרה הנ"ל. תנאיהן ושיעוריהן של הטבות אלה זיהים לאלה של כלל עובדי הבנק. לא ניתנו הטבות בגין ריבית על פקדונות, היות ושיעורי הריבית הניתנים לנושאי המשרה בקשר עם פקדונותיהם אינם עדיפים על אלה הניתנים ללקוחות אחרים של הבנק המפקדיים פקדונות בסדרי גודל, תנאי האגדה ותנאי פירעון דומים. הטבלה אינה כוללת הטבות בגין עסקאות בקצאות אחרות ליהן זכאים נושאי המשרה הנ"ל מאחר וסכומן של הטבות אלה אינו מהותי. ואינו עולה על סך של 50 אלפי ש"ח לשנה לעובד, והן מוקדנות באותם תנאים ושיעורים לכל עובדי הבנק.
3. הסכומים המוצגים בטור זה הינם אמודנים למעקבים בגין שנת 2013 - ראה פירוט בסעיף (ג) להלן. יובהר כי מעקבים ששולמו בשנת 2013 בגין שנים קודמות (2010-2012) בהתאם לפרטי תשלומים על פי תוכנית התגמול, לא נכללים בטבלה לעיל.
4. מתזיק ב- 3,500 מניות רגילות.

תנאי העסקת בכירים

א. מר זאב אבלס - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי מיום 1 בנובמבר 1999 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ולפי שיקול דעתו המוחלט, בהודעה מראש בת שישה חודשים. בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 11 ביוני 2012 עם סיום העסקתו בבנק (למעט בנסיבות בהן תישלל זכאותו לפיצויי פיטורין), יהיה מר אבלס זכאי לפיצויים כקבוע בד"ב בסך המהווה 100% ממשכורתו האחרונה של היו"ר נכון למועד סיום העסקתו בבנק כפול מספר שנות עבודתו של היו"ר בבנק (לרבות חלק מתוך שנה- באופן יחסי, להלן - "100% פיצויים") וזאת חלף הסכומים שהיו צריכים להיות מופקדים עבורו לקופת גמל לפיצויים אישית על שמו לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים התשכ"ג-1964. לפיכך, בעת סיום העסקתו של היו"ר, יהיה זכאי מר אבלס לכל הכספים והזכויות שנצברו ויצברו בקופת הפיצויים האישית, והבנק יוסיף וישלם ליו"ר כספים בגובה ההפרש שבין זכאותו ל- 100% פיצויים לבין הכספים והזכויות בקופת הפיצויים האישית. בנוסף, זכאי מר אבלס בעת סיום העסקתו בבנק, גם לפיצויים נוספים בסכום של 100% ממשכורתו האחרונה כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה- באופן יחסי), כפי שאושר באסיפה הכללית של הבנק מיום 30 באפריל 2006. תקופת הגבלת תחרות- 6 חודשים מהמועד בו יפסיק היו"ר את עבודתו בפועל בבנק (בין בפיטורין ובין בהתפטרות). משכורתו של מר אבלס צמודה למדד המחירים לצרכן (מעודכנת אחת לשנה). למעט הצמדה זו לא חל שינוי בשכרו במהלך השנים 2014 ו- 2013. לעניין זכאות למענקים ראה פירוט בסעיף ז' בהמשך.

ב. מר ישראל טראו – המשמש כמנכ"ל הבנק מיום 1.3.14, מועסק בבנק בהסכם העסקה אישי לתקופה בת 3 שנים ממועד תחילת עבודתו בפועל בבנק ביום 16.2.14 (להלן: "תקופת ההעסקה הראשונה") אשר תוארך, בכפוף לכך שמי מהצדדים לא ייתן הודעה למשנהו, עד 6 חודשים לפני תום תקופת ההעסקה הראשונה, בדבר אי הארכת תקופת ההעסקה. כל צד יהיה רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ובמתן הודעה מוקדמת בת 6 חודשים מראש, וזאת הן בתקופת ההעסקה הראשונה והן לאחריה, ככל ותוארך. עם תום העסקתו של מר טראו בבנק, מכל סיבה שהיא, יהיה זכאי מר טראו לכל הכספים והזכויות שנצברו לזכותו בפוליסת ביטוח המנהלים וזו תועבר לבעלותו של מר טראו והכל למעט אם סיום העסקתו נעשה בנסיבות בהן ניתן על פי דין לשלול פיצויי פיטורין, וכן ישוחררו כל הסכומים שנצברו לזכותו בקרן השתלמות. מובהר, כי הפרשות הבנק לביטוח מנהלים באות במקום חובת תשלום מלוא פיצויי פיטורים, אם יגיעו כאלה על פי דין, וזאת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג – 1963 ובהתאם לתנאים שנקבעו באישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורים. מר טראו יהיה מחוייב בתקופת צינון (אי תחרות) בת ששה חודשים מהמועד בו יפסיק לעבוד בפועל בבנק. בתקופת הצינון, יהיה זכאי מר טראו לתשלום משכורת ומלוא התנאים הנלווים (להלן: "תשלום בגין הסתגלות"). מובהר, כי בתקופה בה תקופת הצינון תחפוף את תקופת ההודעה המוקדמת, יהיה מר טראו זכאי רק לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת. אם מר טראו יפר התחייבותו לאי תחרות, הרי מבלי לגרוע מכל סעד אחר העומד לרשות הבנק, הוא יהיה חייב להחזיר לבנק את כל התשלומים שקיבל בגין תקופת ההודעה המוקדמת ו/או תקופת הצינון. משכורתו של מר טראו צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן (מעודכנת אחת לרבעון). למעט הצמדה זו לא חל שינוי בשכרו במהלך שנת 2014. לעניין זכאות למענקים ראה פירוט בסעיף ז' בהמשך.

ביום 26 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק בהמשך לאישור דירקטוריון הבנק מיום 30 באפריל 2014 ואשררו מיום 10 בספטמבר 2014 ובהמשך לאישור ועדת התגמול של הבנק מיום 28 באפריל 2014, הענקת מענק חתימה חד פעמי למנכ"ל הבנק, מר ישראל טראו, בגובה שתי משכורות חודשיות (סך הכל 270 אלפי ש"ח).

ג. מר חיים פרייליכמן – הועסק בבנק מיום 2 באפריל 2006 וסיים תפקידו כמנכ"ל הבנק ביום 28 בפברואר 2014. ביום 8 בספטמבר 2011 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון מיום 18 ביולי 2011, תיקון הסכם העסקה עם מנכ"ל הבנק (להלן: "התיקון") לפיו עם סיום העסקתו של מנכ"ל הבנק, מכל סיבה שהיא, למעט בנסיבות בהן ניתן לשלול מן המנכ"ל פיצוי פיטורין על פי דין, זכאי המנכ"ל לפיצוי פיטורין בשיעור של 100% ממשכורתו החודשית ברוטו במועד סיום עבודתו כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה – באופן יחסי), וזאת בנוסף לזכאות המנכ"ל לכספים שמפריש הבנק עבור המנכ"ל לרכיב פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצוי פיטורין, תשכ"ג-1963 ולאישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצוי פיטורין, המגיעים לו בהתאם להסכם ההעסקה הקיים עימו. עם סיום העסקתו זכאי מר פרייליכמן למענק הסתגלות של 6 משכורות חודשיות. תקופת הגבלת התחרות – 6 חודשים מהמועד בו יפסיק המנכ"ל את עבודתו בפועל בבנק (בין בפיטורין ובין בהתפטרות). לעניין הזכאות למענקים – ראה פירוט בסעיף ז' בהמשך.

ד. גב' עדנה פרס-לכיש - מועסקת בבנק מיום 22 ביוני 1980. החל מיום 31 בדצמבר 2003, מועסקת על-פי הסכם העסקה אישי, בתוקף מאותו מועד, לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב 3 חודשים מראש ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. בהמשך להודעתה של הגב' פרס לכיש בדבר החלטתה לפרוש מתפקידה ומהבנק (ראה פירוט בפרק "חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה" לעיל) בנסיבות המצדיקות תנאי פיטורין על פי דין, זכאית הגב' פרס לכיש לפיצוי פיטורין בשיעור של 250% ממשכורתה האחרונה בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתה, וזאת בהתאם לאישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק. בנוסף, גב' פרס-לכיש זכאית למענק הסתגלות בגובה 3 משכורות, אשר ישולמו במסגרת תשלום בגין הגבלת תחרות כמפורט להלן: תשלום בגין הגבלת תחרות – 6 תשלומים חודשיים בגובה משכורת, בתום כל חודש מניתוק יחסי העבודה ובלבד שבחודש הקודם עמדה בהגבלת התחרות. משכורתה החודשית של גב' פרס לכיש צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. בשנים 2014 ו-2013, מעבר להצמדה זו, לא חל שינוי בשכרה. לעניין זכאות למענקים – ראה פירוט בסעיף ז' בהמשך.

ה. ד"ר עקיבא שטרנברג – מועסק בבנק מיום 1 באוגוסט 1987. החל מיום 16 בדצמבר 2003 מועסק על-פי הסכם העסקה אישי, בתוקף מאותו מועד, לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב שלושה חודשים מראש ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. בהתאם לתיקון להסכם העסקתו של ד"ר שטרנברג שתוקפו מיום 1 באפריל 2014, שיעור פיצויי הפיטורין שישולם לד"ר שטרנברג במקרה של פיטורין, או בנסיבות של התפטרות עקב כך שהבנק ביוזמתו יפסיק כהונתו כמבקר ויעבירו לתפקיד שאינו במעמד חבר הנהלה, יועמד על 200% ממשכורתו החודשית האחרונה (במקום 250% לפני התיקון). שיעור הפיצויים במקרה של התפטרות יועמד על 180% (במקום 100% לפני התיקון), זאת בכפוף לכך שישלם תקופת העסקה של 5 שנות כהונה בתפקידו כמבקר (ככל שד"ר שטרנברג יתפטר במהלך 5 השנים הראשונות לכהונתו כמבקר (למעט בנסיבות בהן הבנק ביוזמתו הפסיק כהונתו כמבקר והעבירו לתפקיד שאינו במעמד חבר הנהלה), יהיה ד"ר שטרנברג זכאי לפיצויים בשיעור של 100%, בכפוף להוראות הדין ומדיניות התגמול של הבנק). מסכומים אלו יופחת ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. בנוסף, ד"ר שטרנברג זכאי למענק הסתגלות בגובה 3 משכורות, הן בפיטורין והן בהתפטרות, תוך חפיפה בין מענק ההסתגלות לבין התשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת, ככל שהבנק ינתק יחסי העבודה לפני תום תקופת ההודעה המוקדמת ויפדה את יתרתה. מענק זה ישולם במסגרת תשלום בגין הגבלת תחרות. בהתאם לתיקון, תקופת הזכאות של ד"ר שטרנברג לתשלום בגין אי תחרות במקרה של סיום יחסי עבודה בינו לבין הבנק תצומצם ל-3 חודשים בלבד (במקום 6 חודשים לפני התיקון), כמפורט להלן: תשלום בגין הגבלת תחרות – 3 תשלומים חודשיים בגובה משכורת, בתום כל חודש מניתוק יחסי העבודה (בין בפיטורין ובין

בהתפטרות) ואילך, ובלבד שבחודש הקודם עמד בהגבלת התחרות. כל הנ"ל – למעט אם סיום העבודה היה בנסיבות בהן ניתן לשלול פיצויי פיטורים, באופן מלא או חלקי. משכורתו החודשית של ד"ר שטרנברג צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. בשנים 2014 ו-2013, מעבר להצמדה זו, לא חל שינוי בשכרו. לעניין זכאות למענקים – ראה פירוט בסעיף ז' בהמשך.

1. מר חמי מורג – מועסק בבנק על פי הסכם העסקה אישי מיום 23 במאי 2006 בתוקף מיום 1 ביוני 2006, לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על פיו בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב שישה חודשים מראש ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה (הכוללים 3 חודשי הודעה מוקדמת ולאחריהם 3 חודשי תחרות, כמפורט להלן). עם סיום העסקתו בבנק, בין בפיטורים ובין בהתפטרות, זכאי מר מורג לקבל לבעלותו את פוליסת ביטוח המנהלים ולשחרור כל הסכומים שנצברו לזכותו בקרן ההשתלמות, זאת למעט אם סיום העבודה היה בנסיבות בהן ניתן לשלול פיצויי פיטורים, באופן מלא או חלקי, על פי דין, במקרה זה יהיה מר מורג זכאי לשחרור סכומי התגמולים הנובעים מתשלומיו בלבד לפוליסה ולקרן ההשתלמות ולחלק היחסי המתאים של תשלומי הבנק (אם בכלל, לפי העניין) לפיצויים ולתגמולים ולקרן ההשתלמות. כל התשלומים שעשה הבנק לפיצויים, על כל הרווחים שאותם תשלומים נשאו, יבואו על חשבון פיצויי הפיטורים, אם ובמידה בה יגיעו למר מורג פיצויים כאלו לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963. בגין הגבלת תחרות (בין בפיטורין ובין בהתפטרות), זכאי מר מורג ל-3 תשלומים חודשיים בגובה משכורת החל מראשית החודש השני הסמוך לאחר חודש סיום תקופת ההודעה המוקדמת, ובלבד שבחודש הקודם עמד בהגבלת התחרות. בנסיבות בהן יסתיימו יחסי העבודה ביוזמת הבנק, זכאי מר מורג בגין הגבלת תחרות, אף לכל התשלומים (והניכויים) לפוליסת ביטוח המנהלים ולקרן ההשתלמות. משכורתו החודשית של מר מורג צמודה למדד המחירים לצרכן. בשנים 2014 ו-2013, מעבר להצמדה זו, לא חל שינוי בשכרו של מר מורג. לעניין זכאות למענקים – ראה פירוט בסעיף ז' בהמשך.

2. מענקים:

1. תוכנית מענקים - ביום 6 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול"), ובכלל זה את תוכנית המענקים לנושאי המשרה הבכירים המהווה נספח למדיניות התגמול (להלן: "תוכנית המענקים"), וזאת בהמשך לאישור דירקטוריון הבנק מיום 31 בדצמבר 2013 ולאישור ועדת התגמול של הבנק מיום 26 בדצמבר 2013. כמו כן, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק (ולעניין יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק גם האסיפה הכללית של הבנק), כי תוכנית המענקים תאומץ לחוזי ההעסקה של נושאי המשרה הבכירים המכהנים בבנק, ותחליף כל תוכנית מענקים שאושרה לנושאי המשרה הבכירים בבנק על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק בעבר, לרבות ביחס לשנת 2013. מדיניות התגמול ותוכנית המענקים גובשו בהתאם לחוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג-2012 ובהתאם להוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בעניין "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי". לפרטים נוספים בדבר תוכנית המענקים שאושרה לנושאי המשרה הבכירים בבנק על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 6 בפברואר 2014 - ראה פירוט בבאור 1.15 ו-2.15 לדוחות הכספיים וכן ראה דו"חות מיידים של הבנק מיום 31.12.2013 (אסמכתא: 2013-01-115228) ומיום 6 בפברואר 2014 (אסמכתא: 2014-01-034207).

2. מענקים בגין שנת 2014-

בהתאם לתנאי תוכנית המענקים לא זכאים נושאי המשרה בבנק למענקים בגין שנת 2014. כמו כן, במסגרת יישום תוכנית המענקים שנדון ואושר על ידי ועדת התגמול מיום 11.2.15 ודירקטוריון הבנק ביום 18.2.15¹⁶ קוזז "מענק

¹⁶ החלטות ועדת התגמול התבססו על נתונים לא סופיים (ובכלל זה נתוני הדוחות הכספיים) שהיו ידועים בעת קיום הדיון בועדה. לא הייתה סטייה מהותית בין תוצאות סכומי המענקים כפי שהוצגו בועדה לבין התוצאות שהוצגו בדירקטוריון.

שלילי" מיתרות מענקים שתשלומם נדחה משנים קודמות בהתאם לתנאי תכניות המענקים לנושאי משרה כפי שאושרו על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק שנים קודמות, כלדקמן: סכום המענק השלילי¹⁷ שקוזז מסכומי מענקים שאושרו בשנים קודמות ליו"ר הבנק, מר זאב אבולס, הינו בסך של 509 אלפי ש"ח, סכום המענק שקוזז מסכומי מענקים שאושרו בשנים קודמות למנכ"ל הבנק לשעבר מר חיים פרייליכמן הינו בסך של 170 אלפי ש"ח, סכום המענק השלילי שקוזז מסכומי מענקים שאושרו בשנים קודמות לגב' עדנה פרס לכיש הינו בסך של 96 אלפי ש"ח, סכום המענק שקוזז מסכומי מענקים שאושרו בשנים קודמות לד"ר עקיבא שטרנברג הינו בסך של 77 אלפי ש"ח וסכום המענק שקוזז מסכומי מענקים שאושרו בשנים קודמות למר חמי מורג הינו בסך של 84 אלפי ש"ח.

3. מענקים בגין שנת 2013-

דירקטוריון הבנק דן ואישר ביום 20 באפריל 2014 את סכומי המענקים הסופיים לנושאי משרה בכירים הנזכרים בסעיף 1 לעיל בגין שנת 2013 (למעט מנכ"ל הבנק, מר ישראל טראו, שהחל לכהן כמנכ"ל הבנק ביום 1 במרץ 2014), וזאת בהמשך להמלצת ועדת התגמול שדנה ואישרה את סכומי המענקים. המענקים שאושרו הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק ולתכנית המענקים המהווה חלק הימנה, כפי שאושרו על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק, כמפורט בבאור 15.ד. לדוחות הכספיים.

בפני הדירקטוריון וועדת התגמול, הוצגו הנתונים והפרמטרים הרלוונטיים לקביעת המענק לנושאי המשרה בגין שנת 2013, על פי הקבוע בתוכנית המענקים (ראה פירוט במסגרת תאור תכנית המענקים בבאור 15.ד. לדוחות הכספיים). בין היתר, הוצגו בפני הדירקטוריון והועדה, התוצאות העסקיות של הבנק בשנת 2013, שיעור התשואה השנתי של הבנק לאחר מס, ביצועי הבנק השנתיים ביחס ליעדים שאושרו על ידי הדירקטוריון, יחס הלימות ההון של הבנק וכן נתונים ומידע משווה פומביים ביחס לתשואות הקבוצות הבנקאיות במערכת הבנקאית. בנוסף, הוצגו בפני ועדת התגמול והדירקטוריון נתונים המתייחסים לביצועי נושאי המשרה בשנת 2013 בהתאם לפרמטרים שנקבעו בתכנית המענקים, ובכלל זה ציון ה-BSC (Balance Score Card) האישי¹⁸ של כל אחד מנושאי המשרה וציון הערכה אשר נקבע על בסיס רשימת פרמטרים איכותיים שנקבעו מראש ואושרו על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, של כל אחד מנושאי המשרה האמורים.

¹⁷ סכומי המענקים השליליים שאושרו על ידי הדירקטוריון במסגרת יישום תכנית המענקים אינם סופיים, שכן הפרמטר בדבר השוואת נתוני הבנק לנתוני בנקים אחרים חושב על בסיס נתוני שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2014. עם פרסום הדוחות הכספיים של הבנקים האחרים בחודש מרס 2015, יערך חישוב סופי של הפרמטר האמור וחישוב סכומי המענקים יותאם בהתאם.

¹⁸ Balance Score Card - גיליון ציונים המשלב מדידה כמותית של פרמטרים הכלולים ביעדי הבנק שבתחום אחריותו של נושא המשרה, כפי שנקבעו מראש על ידי דירקטוריון הבנק, ואשר משמש כלי להערכת ביצועיו של נושא המשרה בשנת הדיווח, באמצעות פרמטרים מדידים.

ח. להלן פירוט הלוואות בתנאי הטבה והלוואות שניתנו בתנאים רגילים למקבלי התגמול הגבוה ביותר מבין נושאי המשורה הבכירים בבנק, באלפי ש"ח:

הלוואות* וערבויות שניתנו בתנאים רגילים	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה (תנאי הטבה לכלל עובדי הבנק)			שם
	הטבה שניתנה במהלך השנה	תקופת ממוצעת לפרעון-בשנים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	
2	-	-	-	ז. אבלס
1	-	-	-	י. טראו
593	-	-	-	ח. פרייליכמן
1,571	5	8	378	ע. פרס לכיש
935	-	0.5	21	ע. שטרנברג
1	-	-	-	ח. מורג

* לרבות משכנתאות וכרטיסי אשראי.

ט. פירוט תגמולים לבעלי עניין

להלן פירוט תגמולים שניתנו לכל בעלי העניין בבנק, שאינם נמנים על מקבלי התגמולים כמפורט לעיל, על-ידי הבנק או על-ידי חברה בשליטתו בשנת 2014:

בסך הכל שולם לדירקטורים בבנק סך של 4,297 אלפי ש"ח בגין השתתפות בישיבות הדירקטוריון וועדותיו. סכום זה נכלל בדו"ח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. הסכום המשולם לדירקטורים שהם בעלי שליטה או קרוביהם של בעלי שליטה זהה לגמול המשולם לכל יתר הדירקטורים בבנק (למעט היו"ר).

מתוך הסכום הנ"ל שולמו לכל אחד מבעלי השליטה המכהנים כדירקטורים בבנק (או שקרוביהם מכהנים כדירקטורים בה) סכומים כדלקמן:

1. למר ישעיהו לנדאו – בעל שליטה בנק – סך של 321 אלפי ש"ח;
2. למר יגאל לנדאו (בנו של מר ישעיהו לנדאו, בעל שליטה בבנק) – סך של 235 אלפי ש"ח
3. למר יצחק מנור (בעלה של הגב' רות מנור, בעלת השליטה בבנק) – סך של 108 אלפי ש"ח

ראה גם באורים 1.ה.21 ו- 2.ה.21 לעניין גמול לדירקטורים.

שכר רואה החשבון המבקר

להלן פרטים בדבר שכר רואי החשבון המבקרים של הבנק:

הבנק		מאוחד		
2013	2014	2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,297	4,099	4,557	4,359	עבור פעולות ביקורת: (1) (2) (3)
-	-	146	121	רואה החשבון המבקר
4,297	4,099	4,703	4,480	רואה חשבון מבקר אחר
				סה"כ
				עבור שירותים נוספים: (3)
495	284	495	284	שירותים הקשורים לביקורת:
				רואה החשבון המבקר
				שירותי מס:
63	-	84	88	רואה החשבון המבקר
				שירותים אחרים:
395	569	(4) 454	569	רואה החשבון המבקר
-	-	6	-	רואה חשבון מבקר אחר
953	853	1,039	941	סה"כ
5,250	4,952	5,742	5,421	

(1) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתו וכן תשלומים על פי חוק מע"מ.

(2) כולל ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) כולל שכר טרחה בגין תשקיף מדף של חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק, למנהלים ולכל צוות העובדים על עבודתם המסורה והמאמץ שהשקיעו לקידום הבנק ותרומתם לתוצאות העסקיות של הבנק.

ישראל טראו
מנהל כללי ראשי

זאב אבלס
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 26 בפברואר 2015.

הנתונים והתוספות המצורפים מבוססים על הדוחות הכספיים של הבנק.

להלן פירוט הנתונים והתוספות הכלולים בסקירה:

נתונים נבחרים מהדוחות הכספיים

תוספת א'	-	מאזנים מאוחדים לסוף השנים 2010 - 2014
תוספת ב'	-	דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים 2010 - 2014
תוספת ג'	-	שיעורי הכנסה והוצאה
תוספת ד'	-	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
תוספת ה'	-	סיכון אשראי לפי ענפי משק
תוספת ו'	-	חשיפות למדינות זרות
תוספת ז'	-	מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני
תוספת ח'	-	דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

נתונים נבחרים מהדוחות הכספיים המאוחדים (במיליוני ש"ח)

שיעור השינוי %	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
			רווחיות
(14.4)	662	567	הכנסות ריבית, נטו
313.0	23	95	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(26.1)	639	472	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
7.2	360	386	הכנסות שאינן מריבית
(0.7)	280	278	מזה: עמלות
(2.0)	813	797	הוצאות תפעוליות ואחרות
(64.3)	140	50	רווח נקי
	6.2%	2.1%	תשואת הרווח הנקי על ההון

שיעור השינוי %	31 בדצמבר		
	2013	2014	
			מאזן
(0.8)	9,924	9,848	מזומנים ופקדונות בבנקים
(1.9)	22,135	21,713	אשראי לציבור, נטו
41.1	4,810	6,789	ניירות ערך
2.9	30,622	31,498	פקדונות הציבור
1.8	2,335	2,376	סך ההון
3.5	39,490	40,853	סך כל המאזן

יחסים פיננסיים		
5.90%	5.82%	הון לסך כל המאזן
79.50%	83.63%	הוצאות תפעוליות ואחרות לסך כל ההכנסות (הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית)
0.10%	0.44%	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, נטו
15.34%	15.73%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽¹⁾
9.48%	9.74%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽¹⁾

(1) במונחי באזל 3.

תוספת א'

מאזנים מאוחדים לסוף השנים סכומים מדווחים

2010	2011	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח					
					נכסים
7,132	6,961	8,246	9,924	9,848	מזומנים ופקדונות בבנקים
4,553	6,785	4,940	4,810	6,789	ניירות ערך
415	5	68	503	182	ניירות ערך שנשאלו
22,749	23,140	23,858	22,420	21,959	אשראי לציבור ⁽¹⁾
<u>(1,036)</u>	<u>(272)</u>	<u>(285)</u>	<u>(285)</u>	<u>(246)</u>	הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾
21,713	22,868	23,573	22,135	21,713	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	* -	אשראי לממשלה
1	1	1	1	-	השקעה בחברות מוחזקות
380	408	398	405	404	בנינים וציוד
562	846	476	572	504	נכסים בגין מכשירים נגזרים
556	1,041	1,123	1,140	1,413	נכסים אחרים
<u>35,312</u>	<u>38,915</u>	<u>38,825</u>	<u>39,490</u>	<u>40,853</u>	סך כל הנכסים

* סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח.

מאזנים מאוחדים לסוף השנים
 סכומים מדווחים

2010	2011	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח					
					התחייבויות והון
28,844	31,158	30,890	30,622	31,498	פקדונות הציבור
271	392	244	209	152	פקדונות מבנקים
2	1	1	3	1	פקדונות מממשלה
2,344	2,761	2,929	3,109	3,474	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
737	907	592	667	575	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,108	1,710	1,978	2,545	2,777	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾
33,306	36,929	36,634	37,155	38,477	סך כל ההתחייבויות
					הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד
2,005	1,985	2,191	2,335	2,376	הבנקאי
1	1	-	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽²⁾
2,006	1,986	2,191	2,335	2,376	סך כל ההון
35,312	38,915	38,825	39,490	40,853	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן נתוני שנת 2010 אינם ברי השוואה.
 (2) יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, ראה באור 1.ה.1.ב.

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים

סכומים מדווחים

2010	2011	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח					
1,128	1,488	1,416	1,209	865	הכנסות ריבית ⁽³⁾
525	838	756	547	298	הוצאות ריבית
603	650	660	662	567	הכנסות ריבית, נטו
87	27	65	23	95	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
516	623	595	639	472	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית :
88	4	65	78	102	הכנסות מימון שאינן מריבית
311	310	288	280	278	עמלות ⁽³⁾
2	2	4	2	6	הכנסות אחרות
401	316	357	360	386	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות אחרות:
396	459	455	456	432	משכורות והוצאות נלוות
127	135	147	153	157	פחת ואחזקת בנינים וציוד
175	193	198	204	208	הוצאות אחרות
698	787	800	813	797	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
219	152	152	186	61	רווח לפני מיסים
70	20	25	46	11	הפרשה למיסים על הרווח
149	132	127	140	50	רווח לאחר מיסים
* -	* -	* -	* -	* -	חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות
					רווח נקי:
149	132	127	140	50	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
* -	* -	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽²⁾
149	132	127	140	50	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
					רווח למניה רגילה (ש"ח)
					רווח בסיסי ומדולל:
2.02	1.79	1.73	1.91	0.68	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

* סכום נמוך מ - 500 אלפי ש"ח.

הערות:

- (1) ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לשנת 2010 אינם ברי השוואה.
- (2) יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לפירוט ראה באור 1.ה.1.ב.
- (3) החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית, יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא. לפירוט ראה באור 2.ד.1.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית- מאוחד (1)

יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית

סכומים מדווחים

2012 (9)			2013			2014		
שיעור	הכנסות	יתרה	שיעור	הכנסות	יתרה	שיעור	הכנסות	יתרה
הכנסה	ריבית	ממוצעת (2)	הכנסה	ריבית	ממוצעת (2)	הכנסה	ריבית	ממוצעת (2)
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
4.82	(6) 1,073	22,265	4.29	(6) 958	22,313	3.07	(6) 718	23,416
1.15	11	953	1.38	10	724	1.16	6	518
2.34	137	5,856	1.37	84	6,120	0.56	31	5,494
1.69	2	118	1.38	3	218	0.43	2	466
3.74	174	4,650	3.11	141	4,534	2.08	88	4,221
2.42	15	619	2.49	11	442	1.24	17	1,369
8.70	4	46	6.67	2	30	6.00	3	50
4.10	1,416	34,507	3.52	1,209	34,381	2.43	865	35,534
		337			363			401
		4,039			4,357			2,950
		<u>38,883</u>			<u>39,101</u>			<u>38,885</u>

נכסים נושאי ריבית בישראל

אשראי לציבור (3)

פקדונות בבנקים

פקדונות בבנקים מרכזיים

ניירות ערך שנשאלו

אגרות חוב זמינות למכירה (4)

אגרות חוב למסחר (4)

נכסים אחרים (10)

סך כל הנכסים נושאי ריבית

חייבים בגין כרטיסי אשראי

שאינם נושאים ריבית

נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (5)

סך כל הנכסים

2012 (9)			2013			2014		
שיעור	הוצאות	יתרה	שיעור	הוצאות	יתרה	שיעור	הוצאות	יתרה
הוצאה	ריבית	ממוצעת (2)	הוצאה	ריבית	ממוצעת (2)	הוצאה	ריבית	ממוצעת (2)
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
2.34	612	26,179	1.52	386	25,448	0.77	189	24,577
1.90	64	3,376	0.92	29	3,140	0.37	11	3,013
2.40	548	22,803	1.60	357	22,308	0.83	178	21,564
-	* -	2	-	* -	1	-	* -	* -
0.68	1	147	-	* -	105	-	* -	79
5.13	143	2,789	4.95	151	3,050	2.97	97	3,267
-	-	306	2.41	10	415	1.33	12	899
2.57	756	29,423	1.88	547	29,019	1.03	298	28,822
		3,640			4,195			5,641
		337			363			401
		3,442			3,385			1,775
		<u>36,842</u>			<u>36,962</u>			<u>36,639</u>
		2,041			2,139			2,246
		<u>38,883</u>			<u>39,101</u>			<u>38,885</u>
1.53			1.64			1.40		
1.91	660	34,507	1.93	662	34,381	1.60	567	35,534

התחייבויות נושאות ריבית בישראל

פקדונות הציבור

לפי דרישה

לזמן קצוב

פקדונות הממשלה

פקדונות מבנקים

כתבי התחייבויות ותעודות פקדון

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית

פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית

זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם

נושאים ריבית

התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית (7)

סך כל ההתחייבויות

סך כל האמצעים ההוניים

סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים

פער הריבית

תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (8)

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

ראה הערות להלן.

תוספת ג' (המשך)

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית- מאוחד ⁽¹⁾ (המשך)

יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושא ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

סכומים מדווחים

שער	2012 (9)		2013		2014	
	הכנסות/הוצאות	ריבית	הכנסות/הוצאות	ריבית	הכנסות/הוצאות	ריבית
4.00	979	24,460	782	25,214	2,32	585
(2.45)	(502)	20,483	(303)	19,736	(0.84)	(155)
1.55					1.48	18,415
5.57	290	5,203	318	5,535	2.51	6,768
(4.96)	(203)	4,090	(214)	4,517	(1.94)	(118)
0.61					0.57	6,091
3.03	147	4,844	109	3,632	3.13	3,516
(1.05)	(51)	4,850	(30)	4,766	(0.58)	(25)
1.98					2.55	4,316
4.10	1,416	34,507	1,209	34,381	2.43	35,534
(2.57)	(756)	29,423	(547)	29,019	(1.03)	(298)
1.53					1.40	28,822

מטבע ישראל לא צמוד
 סך נכסים נושא ריבית
 סך התחייבויות נושאות ריבית
 פער הריבית

מטבע ישראל צמוד מדד
 סך נכסים נושא ריבית
 סך התחייבויות נושאות ריבית
 פער הריבית

מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראל)
 צמוד למטבע חוץ
 סך נכסים נושא ריבית
 סך התחייבויות נושאות ריבית
 פער הריבית

סך פעילות בישראל
 סך נכסים נושא ריבית
 סך התחייבויות נושאות ריבית
 פער הריבית

ראה הערות להלן.

תוספת ג' (המשך)

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית- מאוחד (המשך)

ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

סכומים מדווחים

2013 לעומת 2012			2014 לעומת 2013			
שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי		שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי		
	מחיר	כמות		מחיר	כמות	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
(115)	(117)	2	(240)	(274)	34	נכסים נושאי ריבית בישראל
(92)	(86)	(6)	(104)	(105)	1	אשראי לציבור
(207)	(203)	(4)	(344)	(379)	35	נכסים נושאי ריבית אחרים
						סך כל הכנסות ריבית
(226)	(215)	(11)	(197)	(190)	(7)	התחייבויות נושאות ריבית בישראל
17	2	15	(52)	(65)	13	פיקדונות הציבור
(209)	(213)	4	(249)	(255)	6	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
						סך כל הוצאות ריבית

הערה:

השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

- (1) הנתונים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן". בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 נוכה סך של 159 מיליוני ש"ח (בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 נוכה סך של 114 מיליוני ש"ח, בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 נוכה סך של 30 מיליוני ש"ח).
- (5) לרבות שווי הוגן בגין מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (6) עמלות בסך 25 מיליוני ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (17 ו-9 מיליוני ש"ח נכללו בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 וביום 31 בדצמבר 2012 בהתאמה).
- (7) לרבות שווי הוגן בגין מכשירים נגזרים.
- (8) תשואה נטו- הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (9) החל מהדוחות לרבעון הראשון של שנת 2013 יישם הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים מיום 23 בדצמבר 2012 בדבר שינוי מתכונת הדיווח לתוספת זו. אימוץ ההוראה נעשה באופן של יישום למפרע. לאור זאת, הנתונים ל-31 בדצמבר 2012 סווגו מחדש.
- (10) לרבות יתרות מס הכנסה שהריבית בגין נרשמת על בסיס מזומן.

תוספת ז'

החשיפה לשינויים בשיעור הריבית ליום 31 בדצמבר 2014 - מאוחר
סכומים מדווחים

מטבע ישראל לא צמוד	ליום 31 בדצמבר 2013						ליום 31 בדצמבר 2014								
	מטבע	סך הכל	שיעור	מטבע	סך הכל	שיעור	מטבע	סך הכל	שיעור	מטבע	סך הכל	שיעור			
בסיס פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים	מטבע	28,486	4.18	0.4	29,561	2.28	511	58	272	620	632	2,112	934	2,260	22,162
בסיס פיננסיים (א)	מטבע	4,024	0.1	0.1	4,261	0.2	-	-	-	9	122	379	876	1,289	1,586
מכשירים פיננסיים נגזרים (לתעט אופציות)	מטבע	12,443	*	-	13,344	-	-	-	-	-	-	1	598	1,685	11,060
אופציות (במנותי נכס הבסיס)	מטבע	44,953	0.3	0.3	47,166	0.4	511	58	272	629	754	2,492	2,408	5,234	34,808
סך הכל שווי הון	מטבע	23,500	2.14	0.2	24,610	1.54	190	-	-	449	485	869	499	3,251	18,867
מכשירים פיננסיים נגזרים (לתעט אופציות)	מטבע	7,781	0.1	0.1	6,728	-	-	-	-	54	75	393	892	1,288	4,056
אופציות (במנותי נכס הבסיס)	מטבע	12,576	*	-	14,202	-	-	-	-	3	-	1	860	1,975	11,363
סך הכל שווי הון	מטבע	43,857	0.1	0.1	45,540	0.2	190	-	-	506	560	1,263	2,251	6,484	34,286
מכשירים פיננסיים נטו	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במזרח	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
החשיפה המצטברת במזרח	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מטבע ישראל צמוד	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
בסיס פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים	מטבע	6,466	3.0	3.0	6,000	3.37	19	93	148	773	858	1,888	1,151	954	116
בסיס פיננסיים (א)	מטבע	306	*	-	182	-	-	-	-	-	-	52	-	-	130
מכשירים פיננסיים נגזרים (לתעט אופציות)	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אופציות (במנותי נכס הבסיס)	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל שווי הון	מטבע	6,772	2.8	2.9	6,182	19	93	148	773	858	1,940	1,151	954	246	
מכשירים פיננסיים נגזרים (לתעט אופציות)	מטבע	6,022	1.11	0.73	5,423	-	-	2	977	983	1,902	732	670	157	
מכשירים פיננסיים נגזרים (לתעט אופציות)	מטבע	304	*	-	757	-	-	-	-	-	100	60	398	199	
אופציות (במנותי נכס הבסיס)	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
סך הכל שווי הון	מטבע	6,326	2.6	2.2	6,180	-	-	2	977	983	2,002	792	1,068	356	
מכשירים פיננסיים נטו	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במזרח	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
החשיפה המצטברת במזרח	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מטבע ישראל לא צמוד	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
בסיס פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים	מטבע	93	146	(204)	(125)	(62)	359	(114)	(110)	146	(256)	73	135	(224)	(110)
בסיס פיננסיים (א)	מטבע	(17)	(110)	(256)	(52)	73	135	(224)	(110)	(17)	(110)	(52)	135	(224)	(110)
מכשירים פיננסיים נגזרים (לתעט אופציות)	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אופציות (במנותי נכס הבסיס)	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל שווי הון	מטבע	93	146	(204)	(125)	(62)	359	(114)	(110)	146	(256)	73	135	(224)	(110)
מכשירים פיננסיים נטו	מטבע	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* נמוך מ-0.05 שנים.

ראה הערות להלן.

תוספת ד' (המשך)

החשיפה לשינויים בשיעור הריבית ליום 31 בדצמבר 2014 - מאוחר

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2013				ליום 31 בדצמבר 2014			
משך	שיעור	סך הכל	משך	שיעור	סך הכל	ללא	מקופות
חיים	תשואה	שווי הוגן	חיים	תשואה	שווי הוגן	תקופות	פרקון
ממוצע	פנימי		ממוצע	פנימי		שנים	שנים
אפקטיבי			אפקטיבי			20	20
שנים	%-ב		שנים	%-ב		שנים	שנים
0.6	4.61	3,069	1.5	3.25	3,914	33	-
0.6	-	14,814	0.6	-	15,481	-	-
-	-	2,840	-	-	3,066	-	-
0.5	-	20,723	0.7	-	22,461	33	-
0.1	0.92	6,819	0.1	0.42	7,782	-	-
0.8	-	11,153	0.9	-	12,533	-	-
-	-	2,714	-	-	2,190	-	-
0.5	-	20,686	0.5	-	22,505	-	-
						42	200
						(77)	(119)
						372	848
						(319)	(691)
						1,393	1,539
						604	789

במיליוני ש"ח

מטבע חוץ (ה)

נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

נכסים פיננסיים (א)

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במנותי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות לשלם בגין מכשירים נגזרים

מכשירים פיננסיות (א)

אופציות (למעט אופציות)

אופציות (במנותי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במזר

החשיפה המצטברת במזר

חשיפה כוללת לשינויים בשיעור הריבית

נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

נכסים פיננסיים (א)

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במנותי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות לשלם בגין מכשירים נגזרים

מכשירים פיננסיות (א)

אופציות (למעט אופציות)

אופציות (במנותי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במזר

החשיפה המצטברת במזר

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במזר

החשיפה המצטברת במזר

* נמוך מ- 0.05 שנים.

0.9	4.08	38,021	1.0	2.54	39,475	563	151	462	1,817	1,845	4,063	2,480	3,655	24,439
0.5	-	19,144	0.5	-	19,924	-	-	492	696	1,791	1,791	2,739	5,664	8,542
-	-	15,283	-	-	16,410	-	-	-	-	18	18	1,686	2,450	12,256
0.6	-	72,448	0.7	-	75,809	563	151	462	2,309	2,541	5,872	6,905	11,769	45,237
0.6	1.74	36,341	0.5	1.19	37,815	190	-	2	1,426	1,468	2,773	2,238	5,077	24,641
0.5	-	19,238	0.6	-	20,018	-	-	-	761	632	1,065	4,617	4,222	8,721
-	-	15,290	-	-	16,392	-	-	-	3	-	19	1,677	2,441	12,252
0.5	-	70,869	0.4	-	74,225	190	-	2	2,190	2,100	3,857	8,532	11,740	45,614
						151	460	119	441	2,015	1,627	29	(377)	
						1,211	1,060	600	481	40	(1,975)	(348)	(377)	

- הערות ספציפיות:
- (א) למעט יחרות מאזרחות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושוי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזרחים.
  - (ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים.
  - (ג) כולל מניות המוצגות כגור "ללא פירעון".
  - (ד) לזכות מטבע ישראלי צמוד למט"ח.

תחת כלליות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעור הריבית בכל מזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סטפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוז דה: הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי. נשרה מהוונים לפי שיעור הריבית שמכונים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי.
3. בעקבותיה להחתם לפי חשבון הוגן של המכשיר הפיננסי, לפירוט נוסף בדבר התחנות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה באור 20 בדוחות הכספיים.
4. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזי בשינוי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגורם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
5. מכשירים הממלגים אופציות שלא הופדו מהחזרה המאחר, בהתאם לכללי החשבונות, נכללים בפריסת המכשירים הפיננסיים.

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2014									
חובות וסיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי									
יתרת ההפרשה	מחיקות	מחיקות	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
להפסדי אשראי ⁽⁹⁾	חשבונאיות נטו	אשראי	פגום ⁽⁶⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל
1	* -	* -	* -	* -	204	269	* -	269	269
56	(5)	(16)	5	143	1,179	2,202	150	2,271	2,442
15	7	(12)	14	14	1,330	2,094	14	1,926	2,094
21	5	(37)	60	98	2,082	5,585	102	5,455	5,626
7	(1)	* -	27	30	834	1,086	41	1,154	1,251
* -	1	* -	* -	* -	104	279	* -	536	543
9	6	(15)	5	125	1,638	2,557	127	2,520	2,649
1	1	(1)	1	1	221	239	3	242	246
7	1	5	11	13	263	420	22	456	482
6	(1)	(1)	1	13	128	257	17	355	367
99	(151)	164	97	117	3,553	5,093	123	5,117	5,671
4	(1)	2	1	49	654	978	49	971	1,026
2	(1)	(5)	29	40	411	572	40	572	609
228	(139)	84	251	643	12,601	21,631	688	21,844	23,275
36	(11)	(2)	-	37	7,119	7,556	37	7,457	7,556
20	* -	13	6	12	2,233	3,351	12	3,287	3,362
284	(150)	95	257	692	21,953	32,538	737	32,588	34,193
-	-	-	-	-	223	223	-	2,019	2,019
-	-	-	-	-	-	-	-	4,359	4,359
284	(150)	95	257	692	22,176	32,761	737	38,966	40,571
* -	* -	* -	-	-	6	10	-	11	11
-	-	-	-	-	337	337	-	558	558
-	-	-	-	-	-	-	-	589	589
* -	* -	* -	-	-	343	347	-	1,158	1,158
284	(150)	95	257	692	22,519	33,108	737	40,124	41,729

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות- 22,519 מיליון ש"ח, אגרות חוב- 6,663 מיליון ש"ח, ניירות ערך שנשאלו - 182 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים ואחרים- 1,549 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים- 10,816 מיליון ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) הבנק בחון ומעדכן את המתודולוגיה לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי מעת לעת ראה באור 1. (ה). 5 לדוחות הכספיים.
- (6) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 618 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 428 מיליון ש"ח.
- (8) לא כולל פקדונות בבנק ישראל.
- (9) (גידול) קיטון במחיקות נטו (שינוי ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2013								
חובות וסיכון אשראי חוץ מאזני (3)					סיכון אשראי כולל (1)			
יתרת ההפרשה	מחיקות חשבונאיות נטו (8)	הפסדי אשראי הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום (5)	בעייתי (2)	מזה: חובות (2)	סך הכל (5)	בעייתי (5)	סך הכל
								פעילות לווים בישראל:
								ציבור- מסחרי:
								חקלאות
								תעשייה
								יהלומים
								בינוי ונדל"ן - בינוי (6)
								בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
								חשמל ומים
								מסחר
								בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
								תחבורה ואחסנה
								תקשורת ושרותי מחשב
								שרותים פיננסיים
								שרותים עסקיים אחרים
								שרותים ציבוריים וקהילתיים
								סך הכל מסחרי
								אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
								אנשים פרטיים - אחר
								סך הכל ציבור - פעילות בישראל
								בנקים בישראל (7)
								ממשלת ישראל
								סך הכל פעילות בישראל
								פעילות לווים בחו"ל:
								סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
								בנקים בחו"ל
								ממשלות חו"ל
								סך הכל פעילות בחו"ל
								סך הכל

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
** סווג מחדש.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות - 23,039 מיליון ש"ח, אגרות חוב - 4,701 מיליון ש"ח, ניירות ערך שנשאלו - 503 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים ואחרים - 1,385 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - 12,677 מיליון ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 639 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 615 מיליון ש"ח.
- (7) לא כולל פקדונות בבנק ישראל.
- (8) (גידול) קיטון במחיקות נטו (שינוי) ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

תוספת י'

חשיפות למדינות זרות - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20%⁽⁶⁾ מההון, לפי הנמור

ליום 31 בדצמבר 2014

חשיפה מאזינת מעבר לגבול (4)		חשיפה מאזינת (2),(4) מזה:		חשיפה מאזינת (4)		חשיפה מאזינת מעבר לגבול (4)	
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	סיכון אשראי חוץ מאזינ בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזינ בעייתי	חובות	סיכון אשראי מאזינ בעייתי (4)	סך כל החשיפה המאזינת	לאחרים
				לממשלות (3)		לבנקים	
				במיליוני ש"ח			
725	257	-	67	*	19	982	186
*	9	-	1	-	-	9	9
15	9	-	1	-	24	24	* -
413	501	-	202	13	14	914	562
1,153	776	-	271	13	57	1,929	771
71	78	-	105	* -	* -	149	145
						569	589
						סך כל החשיפות למדינות זרות	סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך הכל מדינת LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בקיאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נגלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים.
- (2) סיכון אשראי במסגרת פיניסיים חוץ מאזינים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזינ וחוץ מאזינ, סיכון אשראי בעייתי וחובות פנומים מוגנים לפי השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפי השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת לווים.
- (5) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי חושבות, נכלל בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבות לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינת אלה.
- (6) לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC.
- (7) הן בהגדרתו בהוראות ניהול בקיאי תקין מספר 202 בדבר "מידה והלימות ההון - רכיבי ההון".
- (8) על פי הוראות המפקח על הבנקים בדרג גלגלות בשורה נפרדת חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד. ליום 31 בדצמבר 2014 אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, יוון וספרד.
- (9) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי חושבות, סכומים אלו נובעים מלווים אשר הערבות לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי או אירלנדי.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

תוספת י' (המשך)

חשיפות למדינות זרות - מאוחד (1)

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות לכל אתר מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20%⁽⁶⁾ מההון, לפי הנמון

ליום 31 בדצמבר 2013

חשיפה מאזנית מעבר לגבול (4)		חשיפה מאזנית (2),(4)		חשיפה מאזנית (4)		חשיפה מאזנית מעבר לגבול (4)		חשיפה מאזנית מעבר לגבול (4)	
לפרעון מעל שנה	לפרעון ער שנה	מזדה: סיוכו אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים (4)	סיוכו אשראי מאזני בעייתי (4)	סך כל החשיפה המאזנית	לאחרים	לבנקים	למשליות (3) במליוני ש"ח
171	343	-	92	*	-	514	215	299	-
8	1	-	*	-	-	9	9	-	-
8	25	-	1	*	*	33	33	*	-
392	594	-	304	14	14	986	577	409	-
579	963	-	397	14	14	1,542	834	708	-
19	104	-	98	*	*	123	121	2	-
סך כל החשיפות למדינות זרות									
סך החשיפות למדינות LDC									

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מטופקים"; הסכום נגלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

- (1) על בסיס סיוכו סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות חזילים.
- (2) סיוכו אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מנגלת חבות של לווה.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיוכו אשראי מאזני וחיו מאזני; סיוכו אשראי בעייתי. יחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים ליניי לנצור חבות לווה ושל קבוצת לויים.
- (5) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, נכללו בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה.
- לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם חזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC.
- (6) הן מהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר "מדידה והלימות ההון - רכיבי ההון".
- (7) על פי הוראות המפקח על הבנקים דרש לגלות בטורה נפרדת חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, אוסטרליה, יוון וספרד. ליום 31 בדצמבר 2013 אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, יוון וספרד.
- (8) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, סכומים אלו נובעים מלווים אשר הערבים ללווה (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון אוסטרלי או אירלנדי.

הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם חזילים, הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

תוספת ו' (המשך)

חשיפות למדינות זרות - מאוחד

סכומים מדווחים

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון⁽³⁾, לפי הנמוך

ליום 31 בדצמבר 2014:

אין לבנק חשיפה.

ליום 31 בדצמבר 2013:

אין לבנק חשיפה.

ג. מידע בדבר חשיפה מאזונית למדינות זרות עם בעיות נזילות במיליוני ש"ח (1),(2),(4):

סה"כ	ליום 31 בדצמבר 2013		ליום 31 בדצמבר 2014	
	אירלנד	הודו	אירלנד	הודו
68	9	59	10	40
(25)	(8)	(17)	8	12
7	9	(2)	(9)	(1)
50	10	40	9	51

(1) במסגרת הגילוי האמור נכללו מדינות העונות על הקריטריונים המפורטים להלן:

- מדינות שקיבלו סיוע מקרן המטבע הבינלאומית - (IMF).
- המדינות מדרגות CCC ומטה בסוכנות דירוג בינלאומית S&P.
- המדינה מסווגת על ידי הבנק העולמי בקבוצת הנכסה נמוכה או בינונית.
- (2) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, נכללו בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחובן (במקרה זה הם גם הביעליים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה. לגבי מדינות עם בעיות נזילות, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות עם בעיות נזילות.
- (3) הון כהמדרגות בהוראות ניהול בקיאה תחיל מספר 202 בדבר "מדידה והלימות ההון - רכיבי ההון".
- (4) אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, יוון וספרד.

תוספת ז'

תמצית מאזן מאוחד לוסף כל רבעון בשנים 2013 - 2014
סכומים מדווחים

	2013				2014			
	1	2	3	4	1	2	3	4
שנה								
רבעון								
	במיליוני ש"ח							
נכסים								
מזומנים ופקדונות בבנקים	7,709	9,395	7,854	9,924	6,912	6,777	8,000	9,848
ניירות ערך	5,867	5,464	4,897	4,810	5,353	6,175	6,074	6,789
ניירות ערך שנשאלו	417	27	-	503	562	518	543	182
אשראי ליציבור	24,254	23,010	22,763	22,420	23,942	23,887	24,253	21,959
הפרשה להפסדי אשראי	(281)	(290)	(283)	(285)	(275)	(255)	(256)	(246)
אשראי ליציבור, נטו	23,973	22,720	22,480	22,135	23,667	23,632	23,997	21,713
אשראי לממשלה	-	-	-	-	-	-	-	*
השקעה בחברות מוחזקות	1	1	1	1	*	-	-	-
בנינים וציוד	392	390	394	405	396	392	385	404
נכסים בגין מכשירים נגזרים	485	748	521	572	331	204	432	504
נכסים אחרים	1,251	1,378	1,768	1,140	937	971	1,280	1,413
סך כל הנכסים	40,095	40,123	37,915	39,490	38,158	38,669	40,711	40,853

* סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח.

תוספת ז' (המשך)

תמצית מאזן מאוחד לוסף כל רבעון בשנים 2013 - 2014
סכומים מדוחים

	2013				2014			
	1	2	3	4 במיליוני ש"ח	1	2	3	4 במיליוני ש"ח
שנה								
רבעון								
התחייבויות והון								
פקדונות הציבור	31,693	31,447	29,804	30,622	29,488	30,378	31,328	31,498
פקדונות מבנקים	183	152	176	209	185	172	227	152
פקדונות הממשלה	* -	1	1	3	2	1	1	1
כתבי התחייבות נדרזים ואגרות חוב	2,972	3,126	3,098	3,109	3,224	3,059	3,465	3,474
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	641	863	631	667	405	280	457	575
התחייבויות אחרות	2,387	2,290	1,906	2,545	2,475	2,368	2,780	2,777
סך כל ההתחייבויות	37,876	37,879	35,616	37,155	35,779	36,258	38,258	38,477
הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	2,219	2,244	2,299	2,335	2,379	2,411	2,453	2,376
סך כל ההתחייבויות וההון	40,095	40,123	37,915	39,490	38,158	38,669	40,711	40,853

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנים 2013 - 2014

סכומים מדווחים

2013				2014				
1	2	3	4	1	2	3	4	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
295	323	342	249	201	241	227	196	הכנסות ריבית
134	155	167	91	55	102	85	56	הוצאות ריבית
161	168	175	158	146	139	142	140	הכנסות ריבית, נטו
* -	14	12	(3)	2	(25)	(8)	126	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
161	154	163	161	144	164	150	14	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
26	26	8	18	27	28	19	28	הכנסות שאינן מריבית:
71	70	68	71	71	68	69	70	הכנסות מימון שאינן מריבית
* -	* -	1	1	* -	* -	6	-	עמלות
97	96	77	90	98	96	94	98	הכנסות אחרות
								סך כל ההכנסות שאינן מריבית
121	109	117	109	121	112	106	93	הוצאות תפעוליות ואחרות:
38	38	38	39	38	40	40	39	משכורות והוצאות נלוות
47	54	47	56	50	50	49	59	פחת ואחזקת בונינים וציוד
206	201	202	204	209	202	195	191	הוצאות אחרות
								סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
52	49	38	47	33	58	49	(79)	רווח (הפסד) לפני מיסים
17	15	4	10	10	21	17	(37)	הפרשה למיסים על הרווח
35	34	34	37	23	37	32	(42)	רווח (הפסד) לאחר מיסים
* -	* -	* -	* -	* -	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות
35	34	34	37	23	37	32	(42)	רווח (הפסד) נקי: המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
								רווח למניה לרגילה (ש"ח)
0.48	0.46	0.46	0.51	0.31	0.50	0.44	(0.57)	רווח בסיסי ומדולל: רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

הצהרה (Certification)

אני, ישראל טראו, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "הדוח הדירקטוריון".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

- א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
- ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ישראל טראו
מנהל כללי ראשי

26 בפברואר 2015

הצהרה (Certification)

אני, ארנון זית, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ארנון זית
חשבונאי ראשי, סמנכ"ל

26 בפברואר 2015

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO- 1992). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2014, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 213 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014.

ארנון זית
חשבונאי ראשי, סמנכ"ל

ישראל טראו
מנהל כללי ראשי

זאב אבלס
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח לפרסום: 26 בפברואר 2015.

עמוד	תוכן העניינים
213	דוחות רואי החשבון המבקרים הדוחות הכספיים
216	מאזנים
218	דוחות רווח והפסד
219	דוח רווח כולל
220	דוח על השינויים בהון
221	דוחות על תזרימי המזומנים
223	באורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן - הבנק) ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיזונית בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2014 ו- 2013 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 והדוח שלנו, מיום 26 בפברואר 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת הלב לאמור בביאור 18.ג1(18) ד' לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2015

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר הכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסותיהן שאינן מריבית הכלולות בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהווים כ-2.15%, כ-1.62% וכ-1.01% מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות שאינן מריבית לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2014, 2013 ו-2012, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 18.ג(18) ד' לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) של ה-COSO, והדוח שלנו מיום 26 בפברואר 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2015

הבנק		מאוחד		באור	
2013	2014	2013	2014		
					במיליוני ש"ח
					נכסים
9,924	9,848	9,924	9,848	2	מזומנים ופקדונות בבנקים
4,748	6,732	4,810	6,789	3	ניירות ערך ⁽¹⁾
503	182	503	182		ניירות ערך שנשאלו
22,350	21,883	22,420	21,959	4	אשראי לציבור
(282)	(244)	(285)	(246)		הפרשה להפסדי אשראי
22,068	21,639	22,135	21,713		אשראי לציבור, נטו
-	-	-	* -		אשראי לממשלה
543	544	1	-	5	השקעות בחברות מוחזקות
405	404	405	404	6	בנינים וציוד
572	504	572	504	19	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,136	1,406	1,140	1,413	7	נכסים אחרים ⁽²⁾
39,899	41,259	39,490	40,853		סך כל הנכסים

יושב ראש הדירקטוריון **זאב אבלס**

סגן יושב ראש הדירקטוריון **ישעיהו לנדאו**

מנהל כללי ראשי **ישראל טראו**

חשבונאי ראשי, סמנכ"ל **ארנון זית**

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 26 בפברואר 2015
הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

הבנק		מאוחד		באור	
2013	2014	2013	2014		
					במיליוני ש"ח
33,832	35,171	30,622	31,498	8	התחייבויות והון
					פקדונות הציבור
209	152	209	152	9	פקדונות מבנקים
3	1	3	1		פקדונות מממשלה
168	64	3,109	3,474	10	כתבי התחייבויות נדחים ואגרות חוב
667	575	667	575	19	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,685	2,920	2,545	2,777	11	התחייבויות אחרות ⁽³⁾ ⁽⁴⁾
37,564	38,883	37,155	38,477		סך כל ההתחייבויות
2,335	2,376	2,335	2,376	12	סך כל ההון ⁽⁵⁾
39,899	41,259	39,490	40,853		סך כל ההתחייבויות וההון

- (1) מזה: ניירות ערך ששוועדו לבורסה ולמסלקת המעוף בסך 680 מיליון ש"ח (31.12.2013 - 776 מיליון ש"ח).
- (2) מזה: נכסים אחרים בשווי הוגן בסך 1,045 מיליון ש"ח (31.12.2013 - 813 מיליון ש"ח).
- (3) מזה: התחייבויות אחרות בשווי הוגן בסך 1,868 מיליון ש"ח (31.12.2013 - 1,638 מיליון ש"ח).
- (4) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 38 מיליון ש"ח (31.12.2013 - 54 מיליון ש"ח).
- (5) הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי.

* סכום נמוך מ - 500 אלפי ש"ח.

דוחות רווח והפסד לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			באור	
2012	2013	2014	2012	2013	2014		
במיליוני ש"ח							
1,402	1,196	854	1,416	1,209	865	22	הכנסות ריבית
772	561	309	756	547	298	22	הוצאות ריבית
630	635	545	660	662	567		הכנסות ריבית, נטו
63	22	95	65	23	95	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
567	613	450	595	639	472		
59	62	89	65	78	102	23	הכנסות שאינן מריבית:
272	258	254	288	280	278	24	הכנסות מימון שאינן מריבית עמלות
3	2	6	4	2	6	25	הכנסות אחרות
334	322	349	357	360	386		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
448	449	425	455	456	432	26	הוצאות תפעוליות ואחרות: משכורות והוצאות נלוות
146	151	157	147	153	157		פחת ואחזקת בנינים וציוד
194	200	204	198	204	208	27	הוצאות אחרות
788	800	786	800	813	797		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
113	135	13	152	186	61		רווח לפני מיסים
19	35	5	25	46	11	28	הפרשה למיסים על הרווח
94	100	8	127	140	50		רווח לאחר מיסים
33	40	42	* -	* -	* -	5	חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות
127	140	50	127	140	50		רווח נקי: המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
1.73	1.91	0.68	1.73	1.91	0.68	29	רווח בסיסי ומדולל למניה (ש"ח): רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

* סכום נמוך מ - 500 אלפי ש"ח.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	
במיליוני ש"ח			
127	140	50	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
122	10	(13)	רווח כולל אחר, לפני מסים: התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
122	10	(13)	רווח כולל אחר, לפני מסים
(43)	(6)	4	השפעת המס המתייחס
79	4	(9)	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי, לאחר מסים
<u>206</u>	<u>144</u>	<u>41</u>	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

סכומים מדווחים

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	הטבות בשל עסקאות תשלום			הון מניות ופרמיה במיליוני ש"ח
			עודפים (2)	רווח כולל אחר מצטבר (1)	מבוסס מניות	
1,986	1	1,985	1,012	(5)	26	952
(1)	(1)	-	-	-	-	-
127	-	127	127	-	-	-
79	-	79	-	79	-	-
2,191	-	2,191	1,139	74	26	952
140	-	140	140	-	-	-
4	-	4	-	4	-	-
2,335	-	2,335	1,279	78	26	952
50	-	50	50	-	-	-
(9)	-	(9)	-	(9)	-	-
2,376	-	2,376	1,329	69	26	952

יתרה ליום 1 בינואר 2012

אופציות מכר שאינן מקנות שליטה (3)
רווח נקי בשנת החשבון
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

רווח נקי בשנת החשבון
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

רווח נקי בשנת החשבון
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

(1) ראה באור 30.

(2) בהתייחס להגבלה בחלוקת דיבידנד ראה באור 12.(2).

(3) יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לפירוט ראה באור 1.ה.1.ב.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
127	140	50	127	140	50	רווח נקי לתקופה
התאמות:						
(33)	(40)	(42)	* -	* -	* -	חלקו של הבנק (ברווחים) הפסדים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות
65	68	73	65	68	73	פחת על בנינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
63	22	95	65	23	95	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(79)	(59)	(63)	(80)	(72)	(71)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה, נטו רווח (הפסד) שמומש ושטרם מומש
(4)	(7)	(19)	(4)	(7)	(19)	מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר, נטו
-	-	(4)	-	-	(4)	רווח ממימוש השקעה בחברת בת
(2)	(1)	-	(2)	(1)	-	רווח ממימוש בנינים וציוד
5	(15)	(2)	6	(14)	(5)	מיסים נדחים, נטו
(7)	(12)	(35)	(7)	(12)	(35)	פצווי פרישה - קיטון (גידול) בעודף העתודה על היעודה
47	93	(96)	69	125	(99)	הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון התאמה בגין הפרשי שער על יתרות מזומנים
(1)	32	8	(1)	32	8	
שינוי נטו בנכסים שוטפים:						
(140)	203	17	(140)	203	17	פקדונות בבנקים
(742)	1,446	394	(749)	1,438	387	אשראי לציבור
(63)	(435)	321	(63)	(435)	321	קיטון (גידול) בניירות ערך שנשאלו
370	(96)	68	370	(96)	68	קיטון (גידול) בנכסים בגין מכשירים נגזרים
682	(188)	(99)	682	(188)	(99)	ניירות ערך למסחר
(133)	(8)	(264)	(131)	(9)	(264)	קיטון (גידול) בנכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:						
(148)	(35)	(57)	(148)	(35)	(57)	פקדונות מבנקים, נטו
3	(44)	1,339	(268)	(268)	876	פקדונות הציבור, נטו
-	2	(2)	-	2	(2)	פקדונות הממשלה, נטו
(315)	75	(92)	(315)	75	(92)	גידול (קיטון) בהתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו
286	568	265	284	576	262	גידול (קיטון) בהתחייבויות אחרות, נטו
(19)	1,709	1,855	(240)	1,545	1,410	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
(10,608)	(12,807)	(12,268)	(10,617)	(12,808)	(12,281)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
7,332	10,482	8,143	7,386	10,513	8,160	תמורה ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה
4,521	2,588	2,350	4,536	2,588	2,350	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
-	-	26	-	-	1	תמורה ממימוש ומפדיון השקעות בחברות מוחזקות
-	-	4	-	-	4	תמורה ממימוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד (נספח ב)
(74)	(72)	(67)	(74)	(72)	(67)	רכישת בנינים וציוד
11	1	-	11	1	-	תמורה ממימוש בנינים וציוד
7	44	6	-	-	-	קבלת דיבידנד מחברה מאוחדת
1,189	236	(1,806)	1,242	222	(1,833)	מזומנים, נטו, לפעילות (מפעילות) השקעה

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

דוחות על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
-	-	-	366	486	688	תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(26)	(32)	(100)	(224)	(340)	(316)	הנפקת כתבי התחייבות ותעודות פקדון פדיון כתבי התחייבות ותעודות פקדון
(26)	(32)	(100)	142	146	372	מזומנים נטו מפעילות מימון
1,144	1,913	(51)	1,144	1,913	(51)	גידול במזומנים
6,750	7,895	9,776	6,750	7,895	9,776	יתרת מזומנים לתחילת תקופה
1	(32)	(8)	1	(32)	(8)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
7,895	9,776	9,717	7,895	9,776	9,717	יתרת מזומנים לסוף תקופה
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:						
1,270	1,408	965	1,270	1,408	954	ריבית שהתקבלה
(728)	(593)	(377)	(832)	(593)	(469)	ריבית ששולמה
* -	1	1	5	4	5	דיבידנדים שהתקבלו ממניות זמינות למכירה
(98)	(70)	(75)	(111)	(79)	(92)	מסים על הכנסה ששולמו
44	24	35	54	36	41	מסים על הכנסה שהתקבלו

נספח א' - פעולות בנכסים ובהתחייבויות שלא במזומן:

שנת 2014

- הועברו ניירות ערך בסך 60 מיליון ש"ח, נטו, 53 מיליון ש"ח מתיק הזמין למכירה ו- 7 מיליון ש"ח מהתיק למסחר, לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
- נרכשו נכסים בסך של 21 מיליון ש"ח כנגד התחייבות לספקים.

שנת 2013

- הועברו ניירות ערך בסך 23 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
- נרכשו נכסים בסך של 15 מיליון ש"ח כנגד התחייבות לספקים.

שנת 2012

- הועברו ניירות ערך בסך 21 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
- נרכשו נכסים בסך של 12 מיליון ש"ח כנגד התחייבות לספקים.

נספח ב' - תמורה ממימוש השקעה בחברה בת שאוחדה בעבר:

נכסים והתחייבויות של חברת הבת שאוחדה בעבר וזרימת מזומנים ממימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר, ליום המכירה (30 בספטמבר 2014):

במיליוני ש"ח	
(21)	מזומנים שנגרעו
* -	נכסים (למעט מזומנים)
* -	התחייבויות
(21)	נכסים והתחייבויות מזוהים
4	רווח הון ממימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
25	סך הכל תמורה שהתקבלה במזומן ממימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
(21)	בניכוי - מזומנים שנגרעו
4	זרימת מזומנים ממימוש השקעה בחברת בת שיצא מאיחוד

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

1. בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ושל החברות הבנות שלו ליום 31 בדצמבר 2014 ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
2. הביאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צוין בביאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.
3. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 בפברואר 2015.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

1. תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
2. כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים ע"י רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.
3. חברות מאוחדות - חברות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
4. חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים של הבנק על בסיס השווי המאזני.
5. חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.
6. צדדים קשורים - כהגדרתם ב- IAS-24, גילויים בהקשר לצד קשור למעט בעלי עניין.
7. בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968.
8. מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
9. סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.
10. סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
11. עלות - עלות בסכום מדווח.
12. דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק נערכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, באופן המפורט להלן:

בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב כפי שאומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. נושאים בליבת העסק הבנקאי הוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים כמכשירים פיננסיים כולל, בין היתר, חשבונאות גידור, הכרה בהכנסה כולל תוכניות נאמנות לקוחות, הפרשה להפסדי אשראי, התחייבויות תלויות והפרשות, הצגת דוחות כספיים ודיווח מגזרי.

בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:

- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צויין אחרת.

3. בסיס המדידה

- הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:
- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי ההוגן דרך רווח והפסד (כגון): השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
  - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
  - נכסים והתחייבויות מסים נדחים;
  - הפרשות;
  - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. שינוי אקטוארי בדבר אומדן שיעור עליית השכר עודכן השנה בהתאם להערכות הנהלת הבנק.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ד. ישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

בדוחות הכספיים לשנת 2014 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים יש לשקף את סיכון האשראי במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם סחירים בשוק פעיל. עד לשנת 2013 הבנק אימץ את הוראות המעבר והתבסס על שיטת החשיפה הנוכחית Current Position. החל מהרבעון הראשון לשנת 2014 ואילך מיישם הבנק גישה מתקדמת יותר המביאה בחשבון את החשיפה לסיכון האשראי לאורך חיי העסקה. ליישום הגישה המתקדמת לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

2. הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה. בקווי אשראי מתחדשים העמלות יוכרו בדוח רווח והפסד על בסיס קו ישר לאורך התקופה בה קו האשראי המתחדש פעיל.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך יש לבחון האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב- 10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים, או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. לעניין זה, הבנק מניח כי השינוי בערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה קטן מ- 10% לעומת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם.
עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם, למעט שינוי בתנאי חוב כמפורט לעיל, שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

השפעה מיישום לראשונה

כאמור הבנק מיישם הוראות חדשות אלו החל מיום 1 בינואר 2014, זאת בהתאם להוראות המעבר ולהנחיות הפיקוח על הבנקים. יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא, כאשר כחלק מיישום ההוראה שינה הבנק את אופן ההכרה בהכנסה ואת סיווגן של עמלות ה"ל כחלק מהכנסות ריבית או הכנסות מעמלות, זאת בהתאם למהות העמלה, התאמת תשואה או עמלה אחרת.

להלן ההשפעה של יישום הוראה זו על הכנסות הריבית נטו, ההכנסות שאינן מריבית (עמלות) והרווח הנקי של הבנק בתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
	בהתאם להוראת הדיווח הקודמת	בהתאם להוראות הדיווח החדשה	
			במיליוני ש"ח
השפעת יישום ההוראה החדשה			
1	864	865	הכנסות ריבית
(11)	289	278	עמלות
(6)	56	50	רווח נקי

עיקרי השינויים, בין היתר, מתייחסים לדחיית עמלות בגין מתן אשראי ועמלות הקצאת אשראי, אי פריסת עמלות פירעון מוקדם. בעקבות יישום ההוראה הכנסות מסוימות סווגו מחדש להכנסות ריבית וכן הכנסות מסוימות אשר סווגו בעבר כהכנסות ריבית סווגו מחדש ומוצגות במסגרת סעיף עמלות.

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. בסיס האיחוד

הבנק מיישם את התקנים הבינלאומיים בדבר צירופי עסקים IFRS 3 (2008), דוחות כספיים מאוחדים IFRS10 והשקעות בחברות כלולות IAS 28.

א. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.
המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק.

ב. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את החלק בהון חברת הבת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק, נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה (הייחוס נעשה גם כאשר יתרת הזכות שאינן מקנות שליטה שלילית).

הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2012 את הנחיות IFRS בנושא אופציות מכר (PUT) לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה - בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 18 במרץ 2012. לפיכך, אופציות מכר שהונפקו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המסולקות במזומן או במכשיר פיננסי אחר (לרבות האופציות שהונפקו לפני 1 בינואר 2012) מוכרות כהתחייבות בגובה הערך הנוכחי של תוספת המימוש. כמו כן, חלק הקבוצה ברווחי החברה הבת כולל את חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה, להם הנפיקה הקבוצה אופציות מכר.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

2. מטבע חוץ והצמדה

הבנק מיישם את תקן בינלאומי IAS 21, בדבר השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ.

א. עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום (שער יציג המפורסם על ידי בנק ישראל אחת ליום). הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע פעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא כספיים המסווגים כזמינים למכירה אשר מוכרים ברווח כולל אחר (למעט במקרה של ירדת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).

ב. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן נכללו לפי המדד המתאים לגבי כל נכס או התחייבות.

ג. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ועל מדד המחירים לצרכן ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
באחוזים			בשקל חדש			
(2.3)	(7.0)	12.0	3.733	3.471	3.889	שער החליפין של - הדולר של ארה"ב האירו
(0.3)	(2.8)	(1.2)	4.921	4.782	4.725	
			<u>נקודות</u>	<u>נקודות</u>	<u>נקודות</u>	
1.4	1.9	(0.1)	100.29	102.2	102.1	מדד המחירים לצרכן - לחודש נובמבר (מדד "ידוע") לחודש דצמבר (מדד "בגין")
1.6	1.8	(0.2)	100.48	102.3	102.1	

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. בסיס הכרה בהכנסות ובהוצאות

- א. הכנסות והוצאות נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:
- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
  - במידה ומבוצעת ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני במכשירי חוב, הכנסות הריבית ממועד זה ואילך מוכרות על בסיס מזומן, למעט במקרים בהם חלה עלייה משמעותית במחיר ובתשואה בה נייר נסחר.
- ב. עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה וסחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- ג. הכנסות והוצאות אחרות – מוכרות על בסיס צבירה.
- ד. הכנסות והוצאות מניירות ערך למסחר וממכשירים נגזרים, נרשמות לפי השינויים בשווי ההוגן.

4. ניירות ערך

- א. ניירות הערך של הבנק מסווגים לשלושה תיקים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים כדלקמן:
1. "אגרות חוב מוחזקות לפדיון" - אגרות חוב שלבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד לפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל השקעתו הרשומה. אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי עלותן ליום הדיווח המהווה את הערך הנקוב בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה או שער שנצברו וכן מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצר ברכישה וטרם הופחת ובניכוי הפסדים לירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. ההכנסות מאגרות החוב לפדיון נזקפות לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.
  2. "ניירות ערך למסחר" - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות הערך מוצגים לפי שווי הוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.
  3. "ניירות ערך זמינים למכירה" - ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות האחרות. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג. הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה הינה בעלת אופי אחר מזמני.
- הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
  - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
  - אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- אגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי אגרות חוב- העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי אג"ח – לעלות המופחתת);
- משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף 1.ה.6. להלן.

ה. בחישוב רווחי מימוש ניירות ערך מחושבת העלות על בסיס ממוצע משוקלל נע.

ו. השקעותיו של הבנק במניות ובקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלות אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות במניות והון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

5. חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי

הבנק מיישם, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (ASC 310) והוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף, החל מאותו מועד, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על בנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015, מיישם הבנק הנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שאינו לדיור ובפרט בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים.

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלה, וכו'. יתרת החוב הרשומה במאזן מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בדבר מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב), לא חל שינוי בכלליהן.

הבנק קבע נהלים לסינון אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה (Appropriate) לכיסוי הפסדי אשראי צפויים (Estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים על מנת לקיים (כחשבון התחייבותי נפרד) הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערביות).

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי –

הבנק בוחן על בסיס פרטני כל חוב שיתרתו החוזית הינה בעיקרה מעל 500 אלפי ש"ח (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות). הפרשה פרטנית להפסדי אשראי לגבי כל חוב שנבחן פרטנית כאמור, אשר סווג כפגום וכן חובות בעייתיים במסגרת ארגון מחדש. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששוועד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנדויות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע מהביטחון המשוועד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי –

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי נועדה לשקף הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית בגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים וכן הלוואות לדירור. ההפרשה מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450) - טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על הנחיות המפורטות בהוראות הדיווח לציבור. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד/מחיקות היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח.

שיעור ההפסד ההיסטורי חושב על בסיס הפרשה להפסדי אשראי משנת 2010 ועל שיעורי המחיקות החשבונאיות נטו החל משנת 2011, ביחס ליתרת החובות. ככלל המקדם המשמש לחישוב ההפרשה הקבוצתית נקבע כממוצע שיעורי הפסד/מחיקות היסטוריים בטווח, למעט מספר ענפי משק בהם בחר הבנק לקבוע את שיעור ההפסד הגבוה בטווח, הואיל ולהערכת הבנק מקדמים אלה מביאים לידי ביטוי בין השאר את רמת אי הודאות השוררת בענף. נוסף על שיעורי הפסד היסטוריים ביצע הבנק התאמה איכותית נוספת בכלל ענפי המשק המבטאת את הסיכון הגלום בכל ענף כתוצאה מאי ודאות במשק.

נציין כי, בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממש.

ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהתאם לחוזר בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, בין היתר, להביא בחשבון הן את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

בהתאם לאמור בחוזר, הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות ונערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית החישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. כמו כן, הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח בנוגע לשיעור ההתאמה האיכותי בשיעור של 0.75% מעל ממוצע הפסדי העבר בטווח של חמש שנים שהסתיימו במועד הדיווח. ההוראות החדשות שנקבעו בחוזר יושמו באופן של מכאן ולהבא. כתוצאה מהיישום הוגדלה ההפרשה להפסדי אשראי בגין אנשים פרטיים בסך של כ- 14 מיליון ש"ח, לפני מס. הגידול ביתרות ההפרשה נזקף לרווח והפסד.

הלוואות לדירור

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדירור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הלוואות לדירור על פיה יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדירור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות נב"ת 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדירור".

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

אשראי חוץ מאזני -

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

סיווג חובות -

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים על פי הסיווגים שלהלן:

- אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
- אשראי נחות מאזני הוא אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
- אשראי פגום הוא אשראי שנבחן פרטנית ובהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (Probable) שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בפרט, חוב מסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.

ארגון מחדש של חוב בעייתי - בהתאם לתקינה אמריקאית בנושא (ASC 310), חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם:

(1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו-(2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד ההסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;

- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן

- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);

- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;

- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר וכל שינוי אחר בתנאי ההחזר, שלדעת הבנק יש בו משום ויתור.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

חובות שאורגנו מחדש יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

מחיקה חשבונאית -

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. בחובות שגבייתם מותנית בביטחון נמחק באופן מיידי ההפרש שבין יתרת החוב לבין השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות הצפויות במכירה. כאשר אין ודאות שהסכום שיתקבל בסופו של דבר לפירעון החוב יכסה את יתרת החוב הרשומה של החוב, לאחר המחיקה החשבונאית יש לבצע הפחתה נוספת מהשווי ההוגן שחושב ולבצע בגינה הפרשה.

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק. החל משנת 2014 עדכן הבנק את המתודולוגיה בנושא מחיקות הלוואות לדיור לפיה במקרה של הפרשה פרטנית מעבר לעומק המביאה את סך ההפרשה להפרשה מלאה, מבוצעת מחיקה חשבונאית על מלוא ההפרשה (הפרשת עומק ותוספת לעומק).

הכרה בהכנסה -

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה בעבר ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. כל זמן שקיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת קרן ולאחר מכן כהכרה בהכנסות ריבית אשר ירשמו בסעיף הכנסות מריבית.

הכרה בהכנסה על בסיס מזומן - הכנסת ריבית, בגין חוב פגום, על בסיס מזומן כל עוד היתרה הרשומה הנותרת של החוב נחשבת להיות ברת גביה במלואה. קביעת הבנק בדבר יכולת הגביה של כל היתרה הרשומה הנותרת של החוב חייבת להיתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב והתחזית לפירעון, לרבות התייחסות לביצועי הפרעון ההיסטוריים של החייב וגורמים רלוונטים אחרים. בכל מקרה יוגבל סכום ההכנסה, שיוכר כהכנסת ריבית, לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החזוי.

חוב אשר פורמאליית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לצורך כך בוחן הבנק ביצועי פירעון של 6 תשלומים רצופים ללא פיגור בהלוואות הנפרעות בתשלומים חודשיים או לאחר פירעון חלק מהותי מקרן החוב (20%) בהלוואות הנפרעות בתשלומים שאינם חודשיים.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי, לרבות חובות המצויים בפיגור של 90 יום או יותר ונמדדים על בסיס קבוצתי, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

6. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב- FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב- U.S. GAAP וב- IFRS.

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. FAS 157 מפרט מדרג של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

מדרג זה דורש שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה- bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן, כאמור לעיל, אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר (השוק שבו המחיר בהעברת הנכס הינו המחיר המקסימאלי או המחיר בהעברת ההתחייבות הינו המחיר המינימאלי, בניכוי עלויות עסקה). מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי של החובות. מכשירים אלה מוצגים לפי שווי הוגן במסגרת באור יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים בלבד והשפעתם לא חלה על היתרות המאזניות ו/או על הרווח והפסד. להרחבה לגבי

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

השיטות והנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 20 בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע (The credit valuation adjustment - CVA)
 התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הביטחונות הנזילים שהבנק דורש מצד נגדי אינם מיוחסים ספציפית לפעילות במכשיר נגזר בודד אלא לכלל הפעילות של הצד הנגדי ולכן, הבנק נדרש לבצע התאמות לשווי ההוגן בגין איכות הצד הנגדי. האינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי נגזרות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). עבור צדדים נגדיים, החתומים על הסכמי התחשבות נטו (Netting), סיכון האשראי מחושב על בסיס הפורטפוליו של סך המכשירים הנגזרים של הצד הנגדי ברמת חשיפה נטו. עבור צדדים נגדיים שאינם חתומים, החישוב מבוצע בנפרד על צד הנכסים ועל צד ההתחייבויות, ללא הפעלת קיזוז. כאשר החשיפה היא התחייבות של הבנק כלפי צד נגדי, הבנק משקף בשווי ההוגן את ההסתברות לחדלות פירעון של הבנק (סיכון הבנק נגזר מהדירוג של הבנק). כמו - כן ראה סעיף 1.ד.1.

7. קיזוז מכשירים פיננסיים

בחוזר המפקח על הבנקים ביום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות נכללו תיקונים אשר נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- א. בגין אותן ההתחייבויות, יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- ב. בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- ג. גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

בהתאם להוראות, קיזוז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים אפשרי בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז. כמו כן, נקבע כי בנק יקזז פיקדונות שפירעונם למפקד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
 בחוזר נקבע כי במקרים מסוימים הבנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement). עוד נקבע בחוזר כי קיזוז מאזני מצריך אישור מראש של המפקח על הבנקים.
 הבנק בחר שלא לקזז נכסים בין מכשירים נגזרים עם התחייבויות בגין מכשירים נגזרים.

8. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

א. הבנק מבצע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו. בין השאר: עסקאות עתידיות, החלפות פיננסיות, אופציות וכו'.

ב. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "חשבונאות מכשירים נגזרים ופעילות גידור", מוצגים כל הנגזרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזרים לרבות מכשירים נגזרים המשמשים לגידור חשבונאי (גידור שווי הוגן) נזקפים מיידית בדוח רווח והפסד.

ג. חשבונאות גידור- גידור שווי הוגן- הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים בין היתר לצרכי גידור סיכונים ריבית. באם מכשיר יועד לגידור, במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך. שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- ד. נגזרים משובצים- מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזת המארח ומטופלים בנפרד אם:
- אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזת המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכוני אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים;
  - מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר;
  - המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.
- נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזת המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

9. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים:

- א. הנכסים הפיננסיים שהועבר בודדו מהתאגיד הבנקאי (לרבות צדדים קשורים) ומנושיו, גם במקרה של פשיטת רגל או כינוס נכסים;
- ב. המקבל רשאי לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיימים תנאים המגבילים את המקבל ומעניקים לתאגיד הבנקאי הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית;
- ג. התאגיד הבנקאי, חברות בנות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים מטעמו, אינם משמרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים המועברים או בכל זכויות מוטב של צד שלישי המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעבר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה;
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להרשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן השאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים:

- הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או
- הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

10. מיסים על ההכנסה

הוצאת מיסים על הכנסה כוללת מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון.

מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף כוללת

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר של מוסדות כספיים נכלל בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מיסים נדחים

הבנק מכיר במיסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. ואולם, הבנק לא מכיר במיסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים:

- ההכרה לראשונה במוניטין,
- ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס,
- הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות בנות שונות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המיסים מיושבים בו זמנית.

פוזיציות מס לא וודאיות - הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

11. בניינים וציוד

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה סעיף 13 להלן.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים בחכירות מימוניות מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות שבבעלות הבנק אינן מופחתות. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך התקופה הקצרה מבין תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש או אורך החיים השימושיים שלהם.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 50 שנים (קרקע בבעלות אינה מופחתת)
- ריהוט וציוד 6.7-14.3 שנים
- שיפורים במושכר ובבעלות 10-15.4 שנים
- עלויות תוכנה 4-7 שנים
- עלויות חומרה 3-4 שנים

לעניין ירידת ערך נכסים לא פיננסיים ראה סעיף 14 להלן.

12. חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים.

תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם חכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

לפירוט בדבר דמי חכירה תפעולית ששולמה מראש, ראה באור 18.ג.1.

13. עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס תוכנה כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כעלויות תוכנה אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסי תוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, נכסי התוכנה נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה בגין עלויות תוכנה שזוהו כמערכות ליבה הינו ל- 7 שנים, חלק הבנק במערכות בפיתוח בנק לאומי לפי אורך החיים המוערך בבנק לאומי (ממוצע כ- 6.6 שנים) ולעלויות תוכנה אחרות הינו ל- 4 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחתה, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בסוף כל שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

14. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים במאוחד, שבתחולת IAS 36, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, יש להוון את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת, ולפיכך מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ובנכנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים. נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים, בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40):

- א. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- ב. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- ג. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- ד. עלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- ה. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון את הצורך בביצוע ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים.

15. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי על פי הוראות המפקח על הבנקים באופן שהתביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- א. צפוי (Probable) ההסתברות מעל ל- 70% - נכללה הפרשה מלאה.
- ב. אפשרי (Reasonably possible) ההסתברות מעל 20% וקטנה או שווה ל- 70% - לא נכללה הפרשה, ניתן גילוי כאשר סך התביעות מצטברות לסכום מהותי.
- ג. קלוש (Remote) ההסתברות קטנה או שווה ל- 20% - לא נכללה הפרשה ולא ניתן גילוי. כאשר ההפסד המירבי הוא מהותי ביותר ניתן גילוי.

במקרים חריגים קבעה הנהלת הבנק בהסתמך על יועציה המשפטיים, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ותביעה שאושרה כייצוגית ולכן לא מבוצעת הפרשה, (בהתייחס לתביעה הכוללת בקשה להכרתה כתביעה ייצוגית, קביעה כאמור אפשרית עד ארבעה דוחות כספיים שפורסמו לאחר שהוגשה התביעה) בדוח הכספי. הבנק נתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות מאוחדות.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בביאור 18 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגינן הפרשה, ואשר סכום כל אחת מהן (או צירוף מספר תביעות בנושאים דומים), על פי כתב התביעה, עולה על סכום המהווה שיעור של כ- 1% מהון הבנק.

16. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות, בין היתר, כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

17. זכויות עובדים

בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד-מעביד קיימות עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין פנסיה, פיצויים עודפים ומענקי יובל מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בין היתר על בסיס הסתברויות על בסיס ניסיון העבר והערכת הנהלה. שיעור היוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. לפירוט בדבר ההנחות האקטואריות ראה באור 15.

התחייבויות לפיצויי פרישה ופנסיה מכוסות בעיקרן על ידי יעודות אשר מופקדות בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. בגין סכומי ההתחייבות אשר אינם מכוסים כאמור, נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ראה באור 15.

רווחים והפסדים שנצברו בגין קופה מרכזית לפיצויים וקופות גמל לקצבה ופיצויים נזקפים לרווח והפסד.

בדבר אימוץ כללי חשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה סעיף 1.1.1.

הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים –

ביום 27 במרץ 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בנושא בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקרות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

הבנק מיישם את חוזר בנק ישראל בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים" בעניין פיצויים מעבר למחויבות חוזית (להלן: "פיצויים עודפים").

לפי החוזר, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים מוצגת בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתגרום לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

יצוין כי להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים לעובדים שבהסכם קיבוצי.

18. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה".

במידה ובוצעה עסקה בנכסים והתחייבויות עם בעל שליטה אזי הנכסים וההתחייבויות נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. במידה והיה פער בין התמורה לבין השווי ההוגן, בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקף הבנק את הפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

19. גילויים בהקשר לצד קשור

תקן בינלאומי IAS 24 בהקשר לצד קשור, קובע את דרישות הגילוי שעל הבנק לתת על יחסיו עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. בנוסף נדרש, מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הבנק, להכוונה ושליטה עליה או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של הבנק.

ו. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח הציבורי יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה בנק יתקן למפרע את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.

כמו כן, ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא זכויות עובדים, לרבות מתכונת גילוי והוראות מעבר. בחוזר מצוין כי בנק ישראל הגיע למסקנה שבשאר לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכול במועד הדיווח. בנק הסבור ששינויים במרווח המתקבל לעיל בתקופה מסוימת נובעים מתנודות חריגות בשווקים, באופן שהמרווחים המתקבלים על פיהם אינם מתאימים לשמש להיוון כאמור לעיל, יפנה לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. בהתאם לחוזר, דוגמאות למצבים אלה יכולים לכלול, בין היתר, שינויים בגינם המרווח המתקבל יהיה גבוה מהמרווח על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (מקומי) בישראל.

בנק נדרש לתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך. באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים, נקבע כדלקמן:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמסובר לעיל (להלן - ההפסד), ייכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.
- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.
- הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
- רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1.1.2013, ובתקופות לאחר מכן, ייכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויופחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
- השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים, אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי יובל), תיזקף לעודפים.

בנוסף, מעדכן החוזר את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

כמו כן, ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא הטבות לעובדים, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עיקרי ההוראות החדשות בנושא זכויות עובדים:

- הטבות לאחר פרישה – פנסיה, פיצויים והטבות אחרות – תכניות להטבה מוגדרת:
- הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתכניות פנסיה ותכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכלליים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות שיעורי היוון כמפורט להלן; תמותה; שיעור תשואה חזוי לטווח ארוך על נכסי תכנית; שיעור עליית שכר ראלית עתידית וכן שיעור ניצול זכויות הפנסיה.
  - שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
  - ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה. לעניין אומדן השפעת אופן צבירת ההתחייבות על פני קו ישר עד לגיל הפרישה הממוצע בבנק (המבוסס על נתונים היסטוריים), ראה להלן.
  - הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות לאחר פרישה – תכניות להפקדה מוגדרת:

- תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית שלפיה הבנק משלם תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לו מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. מחויבויות הבנק להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת, נזקפות כהוצאה לרווח והפסד בתקופות שבמהלכן סיפקו העובדים שירותים קשורים.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים: מענקי יובל:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

השינויים העיקריים ביחס למדיניות החשבונאית המיושמת כיום בדוחות הכספיים, טרם יישום הכללים החדשים:

- שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.
- רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.
- בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, התחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין מוצגת בסכום הגבוה מבין (1) סכום ההתחייבות המחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שתיגרם בגין מתן הטבות כאמור, לבין (2) סכום ההתחייבות המחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.
- למידע נוסף באשר למדיניות החשבונאית שמיישם הבנק כיום בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ה.17 לעיל ובאור 15 להלן.

להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה ליום 1 בינואר 2015 בגין יישום הכללים החדשים הינה גידול בנכסים בסך של כ- 40 מיליון ש"ח, גידול בהתחייבויות בסך של כ- 100 מיליון ש"ח, קיטון בהון העצמי בסך של כ- 60 מיליון ש"ח לאחר מס. ההשפעה על ההון העצמי כאמור נובעת בעיקרה מהשפעה בסך 53 מיליון ש"ח בגין שינוי בשיעור ההיוון כמפורט לעיל ומסך של 7 מיליון ש"ח בגין שינוי באופן צבירת ההתחייבויות בגין תוכניות פנסיה כמצוין לעיל. לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל III, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים, והסכום שנזקף ישירות לעודפים ליום 1.1.2013 בגין השפעת האימוץ לראשונה, לא יובאו בחשבון באופן מיידי אלא יהיו כפופים להוראות מעבר, כך שהשפעתם תיפרס בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018. לגילוי על אומדן ההשפעה הצפויה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014 ראה באור 13.

להערכת הבנק, הנתונים לעיל משקפים באופן נאות את ההשפעה הצפויה כאמור ליום 1 בינואר 2015 בגין יישום הכללים החדשים, עם זאת, בשל המורכבות ביישום לראשונה של הוראה זו, קיימת אפשרות שאופן התממשות הערכות והאומדנים יהיה שונה מכפי שהוערך בביאור זה.

שיעור ההיוון של ההתחייבויות האקטואריות אשר נעשה בו שימוש לצורך אומדן זה הינו 1.3%. המרווח הבינלאומי בשיעור 0.84% המתוסף לשיעורי התשואה של אגרות חוב ממשלתיות בישראל נקבע בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון

ביום 6 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. זאת, בהמשך למדיניות הפיקוח על הבנקים, לאמץ בנושאים מהותיים את מערך הדיווח הכספי שחל על בנקים בארה"ב. בהתאם להוראה, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא סיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים מורכבים. לצורך כך נדרש ליישם, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי, שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:

- נושא 480 בדבר "הבחנה בין התחייבות והון";
- נושא 20-470 בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות"; וכן
- נושא 30-505 בדבר "מניות באוצר".

בנוסף, ביישום ההבחנה בין התחייבויות והון, נדרש להתייחס להוראות הדיווח לציבור בעניין מכשירים משובצים.

במקביל לפרסום החוזר כאמור, פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות, במסגרתו הובהר כי יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיב המרה מותנה למניות (אשר נכלל בהון עצמי רובד 1 לפי הוראות באזל II ולפי הוראות המעבר עונה על הגדרת מכשיר הון מורכב, או שנכלל כרכיב הון פיקוחי בהתאם להוראות באזל III) כהתחייבות שתימדד לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ. מועד התחילה שנקבע הוא 1 בינואר 2015, כאשר בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושאים בקודיפיקציה אשר פורטו לעיל, לרבות תיקון מספרי השוואה ככל שרלבנטי. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

3. חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהם יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם. התיקונים להוראות נועדו לחייב דיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. בנוסף, בחוזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב- ASC 280) ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך באופן המפורט להלן:

- בדוחות לשנת 2015 תחול דרישת הגילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. בהתאם להוראות החדשות ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים אלא לכלול מספרי השוואה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר. כמו כן, לא נדרש גילוי על מגזר ניהול פיננסי.
- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספר השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות בשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי השוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.

החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן. יישום ההוראות החדשות אינו צפוי להביא להשפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי.

4. אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על-ידי תאגידים בנקאיים. בהתאם לחוזר, בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט IAS 19 בדבר הטבות עובדים אשר יישומו נדחה למועד מאוחר יותר. בנושאים שבליבת העסק הבנקאי, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי תתקבל החלטה סופית שתקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארצות-הברית ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית. במהלך ינואר 2014 הובהר על ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגידים בנקאיים לא יידרשו לאמץ את כללי ה-IFRS אלא לאמץ באופן מלא את כללי התקינה החשבונאית האמריקאית, המיושמים על ידי בנקים בארה"ב. עם זאת יצוין כי טיוטה בנושא טרם הועברה לדין בוועדה המייעצת לענייני בנקאות.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

5. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בדצמבר 2014 פורסמה טיוטת חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. הטיטה מעדכנת את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לטיטה החל מיום 1 בינואר 2017. בהתאם להוראות המעבר בטיטה, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפדיציה. הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים, וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 2 - מזומנים ופקדונות בבנקים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
9,305	9,291	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
619	557	פקדונות בבנקים מסחריים (2)
<u>9,924</u>	<u>9,848</u>	סך הכל
		מזה - מזומנים, פקדונות בבנקים
		ופקדונות בבנק ישראל לתקופה
		מקורית של עד שלושה חודשים
<u>9,776</u>	<u>9,717</u>	

- (1) ראה באור 1.א.(2).
- (2) מזה: יתרת הפיקדונות בבנקים בישראל ליום 31 בדצמבר 2014 הינה בסך 136 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 174 מיליוני ש"ח) והיתרה בגין מסלקת הבנקים הינה בסך של כ- 89 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 100 מיליוני ש"ח).
- (3) בדבר שעבודים ראה באור 14.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 3 - ניירות ערך

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (3)
		רווחים	הפסדים	
במיליוני ש"ח				

א. ניירות ערך זמינים למכירה

3,605	3,550	59	(4)	3,605	אגרות חוב ומלוות - של ממשלת ישראל
588	591	1	(4)	588	של ממשלות זרות
778	766	12	*	778	של מוסדות פיננסיים בישראל
92	90	2	*	92	של מוסדות פיננסיים זרים
87	84	4	(1)	87	מגובי נכסים (ABS)
804	773	45	(14)	804	של אחרים בישראל
52	53	1	(2)	52	של אחרים זרים
6,006	5,907	124	(25)	6,006	
100	96	8	(4)	100	מניות וניירות ערך אחרים
6,106	6,003	132	(29)	6,106	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן (3)
במיליוני ש"ח				

572	545	28	(1)	572	אגרות חוב ומלוות - של ממשלת ישראל
42	42	*	*	42	של מוסדות פיננסיים בישראל
37	38	*	(1)	37	של אחרים בישראל
6	6	*	*	6	של אחרים זרים
657	631	28	(2)	657	
26	30	1	(5)	26	מניות וניירות ערך אחרים
683	661	29	(7)	683	סך כל ניירות הערך למסחר
6,789	6,664		(8)	6,789	סך כל ניירות הערך (9)

ליום
31 בדצמבר
2014
במיליוני ש"ח

ג. מידע נוסף לגבי אגרות חוב פגומות ואיגרות חוב בפיגור

* -
45
45

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) ראה באור 1.א.(2).
  - (2) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובהשקעות במניות - ראה באורים 22 ו- 23.
  - (3) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
  - (4) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 49 מיליון ש"ח.
  - (5) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 31 מיליון ש"ח.
  - (6) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 53 מיליון ש"ח.
  - (7) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל.
  - (8) נקפו לדוח רווח והפסד.
  - (9) מזה: היתרה במאזן בסך 3 מיליוני ש"ח בגין אג"ח חברות מאוחדות וסך 54 מיליוני ש"ח בגין מניות של חברות מאוחדות.
- הערות:
א. לענין שעבודים על אגרות חוב, ראה באור 14.
ב. ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של היישות המנפיקה את הנייר הערך.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר 2013				
שווי הוגן (3)	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן
	הפסדים	רווחים		

במיליוני ש"ח				
2,430	(4)	36	2,398	2,430
745	-	16	729	745
149	* -	2	147	149
55	(1)	6	50	55
754	(4)	55	703	754
13	* -	* -	13	13
4,146	(9)	115	4,040	4,146
92	* -	16	76	92
4,238	(7) (9)	131	4,116	4,238

א. ניירות ערך זמינים למכירה

אגרות חוב ומלוות - של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של מוסדות פיננסיים זרים מגובי נכסים (ABS) של אחרים בישראל של אחרים זרים

מניות וניירות ערך אחרים -

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

שווי הוגן (3)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן
---------------	--------------------------------------	--------------------------------------	------------------------------	------------

במיליוני ש"ח				
548	(1)	12	537	548
* -	-	* -	* -	* -
7	(1)	* -	8	7
555	(2)	12	545	555
17	(2)	2	17	17
572	(8) (4)	14	562	572
4,810			4,678	4,810

ב. ניירות ערך למסחר

אגרות חוב ומלוות - של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל

מניות וניירות ערך אחרים -

סך כל ניירות הערך למסחר

סך כל ניירות הערך (9)

ליים
31 בדצמבר
2013
במיליוני ש"ח

* -
65
65

ג. מידע נוסף לגבי אגרות חוב

יתרת חוב רשומה של-

אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) ראה באור 1.א.(2).
- (2) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובהשקעות במניות - ראה באורים 22 ו- 23.
- (3) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (4) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 67 מיליון ש"ח.
- (5) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 22 מיליון ש"ח.
- (6) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 38 מיליון ש"ח.
- (7) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל.
- (8) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (9) מזה: היתרה במאזן בסך 3 מיליוני ש"ח בגין אג"ח חברות מאוחדות וסך 58 מיליוני ש"ח בגין מניות של חברות מאוחדות.

הערות:

- א. לענין שעבודים על אגרות חוב, ראה באור 14.
- ב. ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של היישות המנפיקה את הנייר הערך.

באורים לירוחות הנכסיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

ד. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמניים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

		31 בדצמבר 2014		פחות מ- 12 חודשים (2)		12 חודשים ומעלה (3)		שווי הוגן	
סה"כ	מעל 40% (6)	הפסדים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו		סה"כ	מעל 40% (6)	סה"כ	מעל 40% (6)
		0%-20% (4)	20%-40% (5)	0%-20% (4)	20%-40% (5)				
פחות מ- 12 חודשים (2)									
שווי הוגן									
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	-	(4)	-	(4)	-
-	-	-	-	-	-	(4)	-	(4)	-
-	-	-	-	-	-	*	-	*	-
-	-	-	-	-	-	*	-	*	-
-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)	-
-	-	-	-	-	-	(14)	-	(14)	-
-	-	-	-	-	-	(2)	-	(2)	-
-	-	-	-	(2)	(2)	(25)	-	(23)	1,480
-	-	-	-	(1)	(1)	(4)	-	(4)	22
מניות וניירות ערך אחרים									
סך כל ניירות הערך									
הזמינים למכירה									
1,502									
31 בדצמבר 2013									
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	-	(29)	-	(29)	-
אגרות חוב -									
-	-	-	-	-	-	(4)	-	(4)	181
*	-	-	-	-	-	*	-	*	18
(1)	-	-	-	(1)	-	*	-	*	1
*	-	-	-	*	-	(4)	-	(4)	107
(1)	-	-	-	(1)	-	(8)	-	(8)	312
*	-	-	-	*	-	*	-	*	6
מניות וניירות ערך אחרים									
סך כל ניירות הערך									
הזמינים למכירה									
318									

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) ראה באור 1.א.(2).
- (2) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ- 12 חודשים.
- (3) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (4) השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (5) השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 20% עד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
- (6) השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.

ההרכב במאוחד (1):

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

31 בדצמבר 2014				
שוי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים	רווחים		
87	(1)	4	84	87
87	(1)	4	84	87

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

אחרים (2)

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(2) מזה :

- 62 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2014, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 9 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה של רשויות מקומיות.
- 7 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A- שדורגה בשנת 2013, המגובות בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 5 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2014, המגובות בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה של רשויות מקומיות.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2014, המגובות בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מהתפלת מים.

31 בדצמבר 2013				
שוי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים	רווחים		
55	(1)	6	50	55
55	(1)	6	50	55

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

אחרים (2)

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(2) מזה :

- 20 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגו בשנת 2010, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 10 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה של רשויות מקומיות.
- 6 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2013, המגובות בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה של רשויות מקומיות.
- 14 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A- שדורגה בשנת 2013, המגובות בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2013, המגובות בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג A+ שדורגה בשנת 2013, המגובה בעסקאות CLN.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מהתפלת מים.

(1) ראה באור 1.א.(2).

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים - הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור ⁽²⁾	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
339	-	339	7	49	283	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
95	-	95	13	(2)	84	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(195)	-	(195)	(14)	(12)	(169)	מחיקות חשבונאיות
45	-	45	14	1	30	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(150)	-	(150)	*	(11)	(139)	מחיקות חשבונאיות נטו
<u>284</u>	<u>-</u>	<u>284</u>	<u>20</u>	<u>36</u>	<u>228</u>	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה
38	-	38	2	-	36	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
334	-	334	15	39	280	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
23	-	23	(8)	13	18	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(93)	-	(93)	(13)	(5)	(75)	מחיקות חשבונאיות
75	-	75	13	2	60	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(18)	-	(18)	-	(3)	(15)	מחיקות חשבונאיות נטו
<u>339</u>	<u>-</u>	<u>339</u>	<u>7</u>	<u>49</u>	<u>283</u>	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה
54	-	54	-	-	54	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
316	-	316	13	39	264	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
65	-	65	5	3	57	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(96)	-	(96)	(15)	(3)	(78)	מחיקות חשבונאיות
49	-	49	12	-	37	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(47)	-	(47)	(3)	(3)	(41)	מחיקות חשבונאיות נטו
<u>334</u>	<u>-</u>	<u>334</u>	<u>15</u>	<u>39</u>	<u>280</u>	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה
49	-	49	-	-	49	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
 (2) ראה באור 5.ה.1 - תת סעיף "מחיקות חשבונאיות".

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים- הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל חובות בגינם היא חושבה:

ליום 31 בדצמבר 2014					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
11,285	3	131	11,419	560	11,979
1,322	7,116	2,102	10,540	-	10,540
549	7,112	-	7,661	-	7,661
<u>12,607</u>	<u>7,119</u>	<u>2,233</u>	<u>21,959</u>	<u>560</u>	<u>22,519</u>

יתרת חוב רשומה של חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור

סך הכל חובות

183	-	1	184	-	184
9	36	17	62	-	62
2	35	-	37	-	37
<u>192</u>	<u>36</u>	<u>18</u>	<u>246</u>	<u>-</u>	<u>246</u>

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2013					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
12,129	13	107	12,249	619	12,868
1,273	6,873	2,025	10,171	-	10,171
442	6,863	-	7,305	-	7,305
<u>13,402</u>	<u>6,886</u>	<u>2,132</u>	<u>22,420</u>	<u>619</u>	<u>23,039</u>

יתרת חוב רשומה של חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור

סך הכל חובות

221	-	-	221	-	221
8	49	7	64	-	64
2	49	-	51	-	51
<u>229</u>	<u>49</u>	<u>7</u>	<u>285</u>	<u>-</u>	<u>285</u>

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** יתרת ההפרשה מעבר לעומק שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 27 מיליון ש"ח (31.12.13 - 26 מיליון ש"ח)

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים:

ליום 31 בדצמבר 2014						
חובות לא פגומים - מידע נוסף			בעייתיים (2)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)	בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים במיליוני ש"ח	
13	2	2,082	35	26	2,021	פעילות לווים בישראל ציבור - מסחרי
9	-	834	27	3	804	בינוני ונדל"ן - בינוי
30	-	3,553	97	20	3,436	בינוני ונדל"ן - פעילות נדל"ן
53	-	6,132	66	299	5,767	שרותים פיננסיים
105	2	12,601	225	348	12,028	מסחרי אחר
14	37	7,119	-	37 (6)	7,082	סך הכל מסחרי
5	3	2,233	6	5	2,222	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
124	42	21,953	231	390	21,332	אנשים פרטיים - אחר
-	-	223	-	-	223	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
124	42	22,176	231	390	21,555	בנקים בישראל
-	-	6	-	-	6	סך הכל פעילות בישראל
-	-	337	-	-	337	פעילות לווים בחו"ל ציבור - מסחרי
-	-	343	-	-	343	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
124	42	21,959	231	390	21,338	בנקים בחו"ל
-	-	560	-	-	560	סך הכל פעילות בחו"ל
124	42	22,519	231	390	21,898	סך הכל הציבור
						סך הכל בנקים
						סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
  - (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק פיגור, הלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאת בפיגור של 90 ימים או יותר.
  - (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש ראה באור 4.ב.2.3.2 להלן.
  - (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
  - (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 4 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
  - (6) כולל יתרת הלוואות לדירור בסך 16 מיליון ש"ח עם הפרשה לפי עומק פיגור בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- הערה: מצב הפיגור מטופל באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי - למידע נוסף בדבר טיפול הבנק בפיגורים ראה באור 5.ה.1.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות (המשך) ⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך):

חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾				
בפיגור של 90	בפיגור של 30	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
ימים או יותר ⁽⁴⁾	ועד 89 ימים ⁽⁵⁾					במיליוני ש"ח
18	1	2,097	47	82	1,968	פעילות לווים בישראל ציבור - מסחרי
3	-	930	37	7	886	בינוי ונדל"ן - בינוי
7	12	4,043	268	13	3,762	בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
61	2	6,326	253	285	5,788	שרותים פיננסיים
89	15	13,396	605	387	12,404	מסחרי אחר
12	53	6,886	-	54 ⁽⁶⁾	6,832	סך הכל מסחרי
10	2	2,132	5	4	2,123	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
111	70	22,414	610	445	21,359	אנשים פרטיים - אחר
-	-	270	-	-	270	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
111	70	22,684	610	445	21,629	בנקים בישראל
-	-	6	-	-	6	סך הכל פעילות בישראל
-	-	349	-	-	349	פעילות לווים בחו"ל ציבור - מסחרי
-	-	355	-	-	355	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
111	70	22,420	610	445	21,365	בנקים בחו"ל
-	-	619	-	-	619	סך הכל פעילות בחו"ל
111	70	23,039	610	445	21,984	סך הכל הציבור
						סך הכל בנקים
						סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
  - (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק פיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאת בפיגור של 90 ימים או יותר.
  - (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש ראה באור 4.ב.2.3 להלן.
  - (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
  - (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 3 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
  - (6) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך 9 מיליון ש"ח עם הפרשה לפי עומק פיגור בהן נחתם הסדר החזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- הערה: מצב הפיגור מטופל באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי - למידע נוסף בדבר טיפול הבנק בפיגורים ראה באור 5.ה.1.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות (המשך) ⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים:

2.1 חובות פגומים והפרשה פרטנית:

ליום 31 בדצמבר 2014					
ייתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2) חובות פגומים	(2) יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	יתרת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	(2) יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	
997	35	34	1	1	
125	27	27	-	-	
531	97	9	21	88	
1,568	66	56	7	10	
3,221	225	126	29	99	
6	-	-	-	-	
240	6	6	* -	* -	
3,467	231	132	29	99	
	110	98	8	12	
	184	93	23	91	

פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

מזה:

נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים

חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

ליום 31 בדצמבר 2013					
ייתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2) חובות פגומים	(2) יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	יתרת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	(2) יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	
917	47	45	* -	2	
126	37	32	3	5	
562	268	** 3	55	** 265	
1,771	253	65	17	188	
3,376	605	145	75	460	
11	-	-	-	-	
220	5	4	* -	1	
3,607	610	149	75	461	
	320	** 111	34	** 209	
	365	** 137	53	** 228	

פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

מזה:

נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים

חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

** סווג מחדש.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).

(2) יתרת חוב רשומה בספרי הבנק בניכוי מחיקות חשבונאיות.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

2.2 יתרה ממוצעת והכנסות ריבית:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
יתרה	הכנסות	מזה:
ממוצעת של	ריבית	נרשמו על
חובות פגומים ⁽²⁾	שנרשמו ⁽³⁾	בסיס מזומן
במיליוני ש"ח		
41	1	1
32	-	-
219	-	-
201	2	2
493	3	3
-	-	-
6	* -	-
499	3 ⁽⁴⁾	3

פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
יתרה	הכנסות	מזה:
ממוצעת של	ריבית	נרשמו על
חובות פגומים ⁽²⁾	שנרשמו ⁽³⁾	בסיס מזומן
במיליוני ש"ח		
65	1	* -
17	-	-
294	-	-
155	1	* -
531	2	* -
-	-	-
-	-	-
531	2 ⁽⁴⁾	* -

פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בגין התקופה בו החוב סווג כפגום.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 27 מיליון ש"ח (בשנת 2013 - 31 מיליון ש"ח).

(5) בבנק אין חובות בעייתיים ביתרות האשראי לממשלה ופקדונות בבנקים.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות (המשך)⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

2.3 חובות בעייתיים בארגון מחדש:

ליום 31 בדצמבר 2014					
יתרת חוב רשומה					
סך הכל (3)	צובר לא בפיגור (2)	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים (2)	צובר בפיגור של 90 ימים או יותר (2)	שאינו צובר הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח					
32	19	-	-	13	פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי
4	*	-	-	4	בינוי ונדל"ן - בינוי
97	8	-	-	89	בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
47	33	-	-	14	שרותים פיננסיים
180	60	-	-	120	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
4	1	-	-	3	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
184	61	-	-	123	אנשים פרטיים - אחר
					סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013					
יתרת חוב רשומה					
סך הכל (3)	צובר לא בפיגור (2)	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים (2)	צובר בפיגור של 90 ימים או יותר (2)	שאינו צובר הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח					
30	25	-	-	5	פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי
8	-	-	-	8	בינוי ונדל"ן - בינוי
258	-	-	-	258	בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
66	40	-	-	26	שרותים פיננסיים
362	65	-	-	297	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
3	-	-	-	3	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
365	65	-	-	300	אנשים פרטיים - אחר
					סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):
2.4 חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך):

ארגונים מחדש שבוצעו					
בשנת 2013			בשנת 2014		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
13	3	3	18	18	7
6	7	7	3	3	2
10	196	196	16	16	5
45	40	40	7	7	22
74	246	246	44	44	36
-	-	-	-	-	-
121	3	3	5	5	132
195	249	249	49	49	168

פעילות לווים בישראל ציבור - מסחרי
בינוי ונדל"ן - בינוי
בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
שרותים פיננסיים
מסחרי אחר
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל

ארגונים מחדש שכשלו⁽³⁾

בשנת 2013		בשנת 2014	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
4	- *	3	- *
-	-	-	-
-	-	1	13
1	17	4	28
-	-	-	-
1	36	2	73
2	53	6	101

פעילות לווים בישראל ציבור - מסחרי
בינוי ונדל"ן - בינוי
בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
שרותים פיננסיים
מסחרי אחר
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
(2) בבנק אין חובות בעייתיים ביתרות האשראי לממשלה ופקדונות בבנקים.
(3) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הפכו לחובות בפיגור.
* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על הלואות לדיור⁽³⁾

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)⁽²⁾, סוג החזר וסוג הריבית:

ליום 31 בדצמבר 2014				שיעור ראשון: שיעור מימון: עד 60% מעל 60%	סך הכל
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	יתרת הלואות לדיור		סך הכל במיליוני ש"ח		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
558	3,792	365	5,903		
322	1,349	53	1,834		
880	5,141	418	7,737		

ליום 31 בדצמבר 2013				שיעור ראשון: שיעור מימון: עד 60% מעל 60%	סך הכל
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	יתרת הלואות לדיור		סך הכל במיליוני ש"ח		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
679	3,658	277	5,485		
499	1,503	63	2,040		
1,178	5,161	340	7,525		

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
 (2) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. שיעור המימון (LTV) כהגדרתו בהוראות הדיווח לפיקוח 876.
 יחס ה - LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.
 (3) כולל קבוצות רכישה.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל אשראי של לווה:

31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			תקרת האשראי ללווה (באלפי ש"ח)	
סיכון אשראי חוץ מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	מ-	עד-
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				
29	40	22,560	33	48	23,870	10	0
88	134	17,135	112	176	20,602	20	10
209	514	27,202	254	583	28,887	40	20
374	779	22,636	370	865	22,166	80	40
281	515	8,073	253	576	7,575	150	80
163	910	5,236	210	960	5,232	300	150
221	2,317	6,168	294	2,501	6,247	600	300
352	2,924	4,229	284	3,237	4,274	1,200	600
223	1,199	994	206	1,308	998	2,000	1,200
299	1,114	547	303	1,134	533	4,000	2,000
469	885	253	560	871	262	8,000	4,000
1,293	1,719	232	1,563	1,599	240	20,000	8,000
1,715	1,873	114	1,824	1,832	131	40,000	20,000
5,279	5,067	114	4,151	5,284	120	200,000	40,000
1,355	1,316	10	381	888	5	400,000	200,000
-	(4) 743	1	15	534	1	800,000	400,000
212	(4) 753	1	-	-	-	1,200,000	800,000
12,562	22,802	115,505	10,813	22,396	121,143		

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה, ובתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 437 מיליון ש"ח ו- 382 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014 ו- 31 בדצמבר 2013, בהתאמה.
- (2) מספר לווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (4) מכוסה במלואו בבטחונות המותרים לקיזוז.

ד. מידע בדבר רכישות של חובות

הטבלה שלהלן מפרטת תמורה ששולמה עבור רכישות של הלוואות:

בשנת 2014	בשנת 2013
במיליוני ש"ח	
אנשים פרטיים - אחר	
584	794

הלוואות שנרכשו*

* למידע נוסף לגבי עסקאות רכישת הלוואות ראה באור 7.ג.18 להלן.

באורים לדוחות הנספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 5 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

סכומים מדוחות

פרטים על חברות מוחזקות עיקריות: (1)

שם החברה	השקעות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר				חלק בהון ובדוחות האגעה				תחום פעילות עיקרי		
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014			
חלקי הנפק ברוחחים (הפסדים) של חברות מוחזקות	2012	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	חלק בהון ובדוחות האגעה	%
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
10	16	19	10	5	-	41	60	149	149	100	השקעות ריאליות
1	*	-	2	-	-	14	-	10	-	-	ניהול תיקים
9	8	7	-	-	-	66	73	1	1	100	ליסינג
3	7	9	-	-	-	31	40	2	2	100	שרותי נאמנות
5	4	3	-	(73)	(79)	49	52	138	138	100	שרותי תפעול לבנק
1	2	1	-	-	-	25	26	11	11	100	ביטוח מקרקעין
1	*	-	-	(37)	-	37	-	-	-	-	אגוד נספים בע"מ ⁽⁵⁾
1	*	-	-	-	-	40	40	1	1	100	אגוד עורפים בע"מ ⁽⁶⁾
1	2	2	-	-	-	5	7	16	16	100	אגוד הנפקות בע"מ ⁽⁷⁾

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

- (1) הנתונים לגבי החברות המאוחזרות משקפים את השקעת הבנק בהן בניכוי השקעות הבנק כל חברה בחברות מוחזקות עיקריות אחרות בקבוצת הבנק, ואת חלק הבנק בתוצאות פעולותיהן.
- (2) כולל בעיקר השקעות הפעולה של חברות מוחזקות עיקריות אחרות מאוחדות לפי שווי הון, נטו.
- (3) ההשקעה בחברה המאוחזרת כוללת שטרי הון בסך 139 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 139 מיליון ש"ח). בדבר התקשרויות של החברה המאוחזרת ראה באור 18.ג. (3) להלן.
- (4) ביום 30 בספטמבר 2014 הושלמה מכירת מלאו אחזקותיו של הבנק ב"אמפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ" (להלן: "אמפקט"). על פי ההסכם, בתמורה למכירת המניות הבנק באמפקט שילמה החוכשת שערי אחזקות בע"מ (להלן: "החוכשת"). חברה בבעלות מר אלברט טובול (70%) ומנכ"ל אמפקט, מר צחי הודניק (30%), על פי ההסכם, בתמורה למכירת המניות הבנק באמפקט שילמה החוכשת לבנק סך כולל של 25 מיליון ש"ח כפוף למנגנון התמורה שיופלו בתום שנה ממועד השלמת העסקה או מועד מוקדם יותר שייוסכם בין האדרי, במסגרתו, בין היתר, יכול סכום התמורה להיות מופחת, בכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם בסך שלא יעלה על 1.25 מיליון ש"ח. כתוצאה ממכירת המניות אמפקט רשם הבנק רווח לאחר מס בסך 3 מיליון ש"ח בגין התמורה שהתקבלה בניכוי סכום המתייחס למנגנון ההתאמה.
- (5) לשיעור אגוד קרנות נאמנות (א.ק.ו.) בע"מ, פעילות קרנות הנאמנות נמכרה בשנת 2006. בשנת 2013 החברה חילקה דיבידנד בסך 37 מיליון ש"ח, ביום 13.12.12, 31 התקשר הבנק בהסכם למכירת אגוד נספים לצד שלישי, ד"ר קטוריון הבנק אישר בישיבת מיום 16.1.2014 את מכירת החברה.
- (6) לשיעור אגוד ניהול קופות גמל בע"מ, פעילות קופות הגמל נמכרה בשנת 2006.
- (7) ההשקעה בחברה המאוחזרת כוללת שטרי הון בסך 16 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 16 מיליון ש"ח). בדבר הנפקות תעודות התייכות על ידי אגוד הנפקות בע"מ ראה באור 10.
- (8) כולל חברות בתי - אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן - "שוקי הון"), המוחזקות על ידי אגוד השקעות ויזום (א.ש.ו.) בע"מ (להלן - "א.ש.ו."), ב-100%, ואגוד חיתום ופנסים בע"מ (להלן - "אגוד חיתום"), המוחזקות ב-80% על ידי שוקי הון ו-20% על ידי חברה בשליטת מנכ"ל אגוד חיתום. בעקבות מימושה בשנת 2014 של אופציות PUT שהוקמה לונתון שירותים בחברה למכירת מניות החברה המוחזקות על ידי שוקי הון, גדל שיעור החזקה של הבנק בעקפיין באגוד חיתום (באמצעות אגוד שוקי הון) משיעור של 75% לשיעור של 80%. תמורת הרכישה הינה כ-0.2 מיליון ש"ח.

באור 6 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים

א. ההרכב במאוחד ובנק:

במיליוני ש"ח	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	עלויות תוכנה (1)	סך הכל
--------------	---	----------------------	------------------	--------

391	310	417	1,118	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
7	18	51 ⁽²⁾	76	תוספות גריעות
(7)	(1)	-	(8)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
391	327	468	1,186	תוספות גריעות
7	9	57 ⁽²⁾	73	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
(2)	-	-	(2)	תוספות גריעות
396	336	525	1,257	

176 ⁽³⁾	267	277	720	פחת והפסדים מירידת ערך:
12	12	44	68	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
(6)	(1)	-	(7)	פחת לשנה גריעות
182 ⁽³⁾	278	321	781	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
13	12	48	73	פחת לשנה גריעות
(1)	-	-	(1)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
194⁽³⁾	290	369	853	

215	43	140	398	הערך בספרים
209	49	147	405	ליום 31 בדצמבר 2012
202	46	156	404	ליום 31 בדצמבר 2013
				ליום 31 בדצמבר 2014

3.9%	15.3%	20.3%	שעור פחת ממוצע משוקלל ב- % ליום 31.12.2014
3.8%	14.4%	20.6%	שעור פחת ממוצע משוקלל ב- % ליום 31.12.2013

עלות נכסים:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
תוספות גריעות
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
תוספות גריעות
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

פחת והפסדים מירידת ערך:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
פחת לשנה גריעות
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
פחת לשנה גריעות
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

הערך בספרים

ליום 31 בדצמבר 2012
ליום 31 בדצמבר 2013
ליום 31 בדצמבר 2014

שעור פחת ממוצע משוקלל ב- % ליום 31.12.2014
שעור פחת ממוצע משוקלל ב- % ליום 31.12.2013

ב. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין:

מועד סיום תקופת החכירה בשנים	ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014
	50	48
	133	129
	183	177

זכויות בעלות
זכויות החכורות בחכירה מימונית מהוונת⁽⁴⁾

ג. בניינים ומקרקעין כוללים נכסים שאינם בשימוש הבנק, יתרתם לאחר הפחתה ולאחר הפרשה לירידת ערך הינה 9 מיליון ש"ח, מזה נכון ל-31 בדצמבר 2014 לא קיימת יתרה בגין בניינים ומקרקעין המיועדים למכירה (ליום 31 בדצמבר 2013 - 8 מיליון ש"ח).

הערות:

- (1) הבנק מקבל שירותי מחשוב מבנק לאומי, לעניין הסכם לקבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי לישראל בע"מ ראה באור 4.ג.18.
- (2) תוספות בגין עלויות תוכנה מהוות הוצאות שהווננו בקשר לפיתוח עלויות תוכנה לשימוש עצמי. לגבי מדיניות היוון עלויות תוכנה ראה באור 13.ה.1.
- (3) כולל הפרשה לירידת ערך בסך 2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 וליום 31 בדצמבר 2012 - 2 מיליון ש"ח).
- (4) זכויות במקרקעין שיתרתם לאחר הפחתה 69 מיליון ש"ח, טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רשום המקרקעין (ליום 31 בדצמבר 2013 - 70 מיליון ש"ח).

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 7 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014
	במיליוני ש"ח
* 240	244
813	1,045
* 87	124
1,140	1,413

מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 28.ז.)
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף⁽²⁾
חייבים אחרים ויתרות חובה⁽³⁾,⁽⁴⁾
סך הכל נכסים אחרים

- * סווג מחדש.
(1) ראה באור 1.א.(2).
(2) נכסים שאינם עונים על הגדרת נגזר, ראה גם באור 11 - התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף.
(3) כולל סך של כ-13 מיליון ש"ח, בגין הלוואה ללא זמן פרעון, שניתנה לחברה לפיתוח חוף תכלת (תל אביב - הרצליה) בע"מ, אשר הבנק מחזיק כ-14% ממניותיה. הבנק ובעלי מניות אחרים בחברה נתנו הלוואות לכיסוי הוצאות פיתוח ואלו תוחזרנה מתוך הסכומים שיעמדו לרשות החברה עם מימוש נכסיה (ליום 31 בדצמבר 2013 - 13 מיליון ש"ח).
(4) להלן פרטים נוספים ביחס להסכמי חכירה תפעולית:
א. הבנק וחברות הבנות שלו חוכרים בניינים וציוד בחכירה תפעולית בהסכמי חכירה צמודים למדד.
ב. דמי החכירה ששילם הבנק בגין הבניינים הסתכמו ל-28 מיליון ש"ח (2013-27 מיליון ש"ח, 2012-25 מיליון ש"ח) לגבי דמי שכירות לשנים הבאות ראה באור 18.ג.
ג. יתרת חייבים אחרים ויתרות חובה כוללת הוצאות מראש בסך 0.1 מיליון ש"ח בגין חכירה תפעולית (ליום 31.12.13-0.2 מיליון ש"ח).

באור 8 - פקדונות הציבור

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג מפקיד בישראל

31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014
	במיליוני ש"ח
** 5,014	7,661
** 3,280	3,148
8,294	10,809
22,328	20,689
30,622	31,498
15,231	15,252
** 2,607	2,894
** 12,784	13,352

לפי דרישה
אינם נושאים ריבית
נושאים ריבית
סה"כ לפי דרישה
לזמן קצוב
סה"כ פיקדונות בישראל *
* מזה:
פיקדונות של אנשים פרטיים
פיקדונות של גופים מוסדיים
פיקדונות של תאגידים ואחרים

** סווג מחדש.
(1) ראה באור 1.א.(2).

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 8 - פקדונות הציבור (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

ב. סוגי פיקדונות לפי גודל

31 בדצמבר 2013 ⁽²⁾	31 בדצמבר 2014 במיליוני ש"ח
8,363	8,438
9,265	9,351
7,843	7,929
5,151	5,779
<u>30,622</u>	<u>31,497</u>

תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)

עד 1
מעל 1 עד 10
מעל 10 עד 100
מעל 100 עד 500⁽³⁾
סה"כ

(1) ראה באור 1.א.(2).

(2) סווג מחדש.

(3) ב - 31 בדצמבר 2014 תקרת המדרגה העליונה הינה 357 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2013 - 317 מיליון ש"ח).

באור 9 - פקדונות מבנקים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014 במיליוני ש"ח
124	111
-	-
45	9
40	32
<u>209</u>	<u>152</u>

בנקים מסחריים בישראל

פקדונות לפי דרישה
פקדונות לזמן קצוב

בנקים מסחריים מחוץ לישראל

פקדונות לפי דרישה
קיבולים
סך הכל פקדונות מבנקים

(1) ראה באור 1.א.(2).

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 10 - כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב

סכומים מדווחים

א. ההרכב:

מאוחד		שעור תשואה פנימי (2)	משך חיים ממוצע (1)	תעודות התחייבות (3)
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014			
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב- %	בשנים	
714	715	2.7	5.2	כתבי התחייבות נדחים:
1,270	1,167	3.9	3.5	במטבע ישראלי לא צמוד
				במטבע ישראלי צמוד למדד
				אגרות חוב: (3)
222	799	2.0	4.6	במטבע ישראלי לא צמוד למדד
903	793	0.6	1.3	במטבע ישראלי צמוד למדד
3,109	3,474			סך הכל כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון (5)

הבנק		שעור תשואה פנימי (2)	משך חיים ממוצע (1)	כתבי התחייבות נדחים (3), (4)
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014			
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב- %	בשנים	
168	64	4.5	3.6	במטבע ישראלי צמוד למדד
168	64			סך הכל כתבי התחייבות נדחים

- (1) משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שעור תשואה פנימי.
- (2) שעור תשואה פנימי הינו שעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוחות הכספיים.
- (3) כתבי ההתחייבות הנדחים ואגרות חוב אינם ניתנים להמרה במניות.
- (4) כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפרעון עד 2022.
- (5) כולל כתבי התחייבות נדחים סחירים בסך 3,410 מיליון ש"ח (31.12.2013 - 2,941 מיליון ש"ח).

ב. פרסום תשקיף מדף

ביום 26 בנובמבר 2013 פרסמה חברת בת אגוד הנפקות בע"מ תשקיף מדף, הנושא את התאריך 27 בנובמבר 2013, להנפקת סדרות חדשות של תעודות התחייבות והרחבה של סדרות קיימות. על פי התשקיף מדף, יכולה החברה להנפיק כדלקמן:
הנפקה של עד 10 סדרות של אגרות חוב (סדרות ז' עד טז') בדרגת פרעון רגילה, אשר תהיה שווה לדרגת הפירעון של כל הפקדונות המופקים בבנק מעת לעת, ושל אגרות חוב (סדרות ד' עד ו') אשר יוצעו בדרך של הרחבת סדרה סחירה בתנאים זהים לתנאי אגרות החוב של אותן סדרות הקיימות במחזור, ושל עד 12 סדרות של ניירות ערך מסחריים (סדרות 14 – 25).
כל אחת מהסדרות שתוצענה על פי תשקיף המדף (לרבות בדרך של הרחבת סדרה סחירה) תהיה בערך נקוב של עד 1,000,000,000 ש"ח.

באור 10 - כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון (המשך)

ג. גיוס בשנת 2014 לפי תשקיף מדף:

1. ביום 21 בספטמבר 2014 הנפיקה אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "אגוד הנפקות") 433,251 אלפי ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה ח'), במסגרת דו"ח הצעת מדף מיום 17 בספטמבר 2014, שפורסם על-פי תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2013. אגרות החוב עומדות לפרעון בתשלום אחד, ביום 1 ביוני 2020. אגרות החוב נושאות ריבית שנתית בשיעור משתנה בגובה ריבית אג"ח ממשלתית בריבית משתנה 520, כפי שיהיה ביום הראשון של תקופת הריבית הרלבנטית, בתוספת מרווח שנתי בשיעור של 0.86%. הריבית בגין אגרות החוב תשולם ארבע פעמים בשנה בימים 1 במרס, 1 ביוני, 1 בספטמבר ו- 1 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2014 עד 2020 (כולל), באופן שהתשלום הראשון של הריבית ישולם ביום 1 בדצמבר 2014 והתשלום האחרון ישולם ביחד עם פרעון הקרן ביום 1 ביוני 2020. הקרן והריבית של אגרות החוב אינן צמודות למדד או למטבע כלשהם. התמורה המיידית ברוטו שנתקבלה על ידי אגוד הנפקות במסגרת ההנפקה הסתכמה ב- 433.3 מיליון ש"ח. סך הוצאות ההנפקה הסתכמו לכ- 3.4 מיליון ש"ח והריבית האפקטיבית הינה בשיעור של 1.3%.
  2. ביום 27 במרס 2014 הנפיקה אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "אגוד הנפקות") 254,621 אלפי ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה ז'), במסגרת דו"ח הצעת מדף מיום 25 במרס 2014, שפורסם על-פי תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2013. אגרות החוב עומדות לפרעון בשלושה תשלומים, ביום 27 במרס של כל אחת מהשנים 2019 עד 2021 (כולל) (שני תשלומים ראשונים בשיעור של 33.3% כל אחד מערכן הנקוב של אגרות החוב ותשלום אחרון בשיעור של 33.4% מערכן הנקוב של אגרות החוב). אגרות החוב נושאות ריבית שנתית בשיעור של 2.95% שתשולם ביום 27 במרס של כל אחת מהשנים 2015 עד 2021 (כולל). אגרות החוב אינן צמודות למדד או למטבע כלשהם. התמורה המיידית ברוטו שנתקבלה על ידי אגוד הנפקות במסגרת ההנפקה הסתכמה ב- 254.6 מיליון ש"ח. סך הוצאות ההנפקה הסתכמו לכ- 2.6 מיליון ש"ח והריבית האפקטיבית הינה בשיעור של 3.14%.
- ד. לעניין שטרי הון הנכללים ברובד 2 ראה באור 13.
- ה. במהלך השנים 2014 ו- 2013 לא הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים לא סחירים.
- ו. ביום 1 בספטמבר 2014 וביום 19 במרס 2014 אישרה חברת מידרוג (להלן: "מידרוג") דירוג של Aa3 באופק יציב למסגרות גיוסי אגרות חוב (סדרה ח ו- ז) בסך של עד 500 מיליון ש"ח ערך נקוב כ"א, בהתאמה, שיבוצעו על ידי חברת אגוד הנפקות בע"מ.

בנוסף, פרסמה מידרוג ביום 5 ביוני 2014 דוח עדכני בדבר דירוג הבנק ואופק הדירוג, כדלקמן:

אופק: יציב	A2	דירוג איתנות פיננסית פנימית
	P-1	פקדונות לזמן קצר
אופק: יציב	Aa3	פקדונות לזמן ארוך/אג"ח
אופק: שלילי	A1	כתבי התחייבות נדחים (הון משני תחתון)
אופק: שלילי	A2	שטרי הון נדחים (הון משני עליון)

באור 11 – התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים

ההרכב :

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
253	218	253	218	עודף העתודות לפיצויי פיטורין, פרישה
31	28	31	28	ופנסיה על היעודות (ראה באור 15.א.7).
91	100	92	100	הכנסות מראש
813	1,045	813	1,045	עובדים בגין שכר ונלוות
383	424	383	424	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
825	823	825	823	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
289	282	148	139	מכירה בחסר של ניירות ערך
				זכאים אחרים ויתרות זכות
2,685	2,920	2,545	2,777	סך הכל התחייבויות אחרות

⁽¹⁾ התחייבויות שאינן עונות על הגדרת נגזר. ראה גם באור 7 - נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.

באור 12 – הון

(1) הרכב הון המניות:
בערכים נומינליים

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
90,000,000	90,000,000	הון מניות רשום מניות סטוק רגילות בנות 0.01 ש"ח
73,583,024	73,583,024	הון מניות מונפק ונפרע מניות סטוק רגילות בנות 0.01 ש"ח

המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כל מניה מקנה זכות לקול אחד באסיפה הכללית של הבנק. כל מניה מקנה זכות השתתפות בחלוקת רווחים וזכות השתתפות ביתרת נכסי הבנק במקרה של פירוק באופן יחסי לערכה הנקוב.

(2) **מגבלות בחלוקת הדיבידנדים** - ביום 15 בינואר 2013 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיב רווח כולל אחר עם זאת הבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור,
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל,
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר. התיקון נכנס לתוקף החל 1 בינואר 2013.

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III – יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטיה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו. בהתאם להיתר לרכישת אמצעי השליטה בבנק משנת 1993, נאסר על הבנק לחלק דיבידנד מרווחים צבורים מהתקופה שלפני הרכישה אלא לפי אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים. סכום הרווחים הצבורים בגינם לא ניתן לחלק דיבידנד ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 463 מיליון ש"ח מתוך סך עודפים של 1,329 מיליון ש"ח. בנוסף, יצוין כי בהתאם לתנאי הנפקתם של שטרי הון משני עליון שהונפקו על ידי אגוד הנפקות בע"מ ביום 10 בספטמבר 2009 ובהתאם לתשקיף המדף של אגוד הנפקות מיום 26 בנובמבר 2013, כל עוד לא שולמה ריבית שסילוקה נדחה בגין שטרי הון המורכבים שהונפקו, לא יוכל הבנק לחלק דיבידנד ולבצע חלוקה כמשמעות מונחים אלה בחוק החברות.

(3) מבלי לגרוע מהמגבלות לעיל, בעניין חלוקת דיבידנד, בהתאם לעמדת הפיקוח על הבנקים, לא חילק הבנק דיבידנדים בשנים האחרונות ובכלל זה בשנת 2014.

(4) ביום 29 באוקטובר 2012 חדלה שלמה אליהו אחזקות להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות חברה לביטוח בע"מ.

* 16,864,720 מניות מוחזקות על ידי שלמה אליהו אחזקות בע"מ ו- 3,092,368 מניות מוחזקות על ידי אליהו חברה לביטוח בע"מ, באמצעות נאמנים. המחזיקים והנאמנים אינם רשאים להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק ולהצביע מכח המניות האמורות. אחוזי ההצבעה של יתר המחזיקים לא שונו בהתאם.

באור 13 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא "מדידה והלימות ההון", על מנת להתאימן להנחיות באזל III. התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1.1.2014, כאשר היישום הינו מדורג, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - הון פיקוחי - הוראות מעבר". בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון. החוזר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל III.

א. בנתוני המאוחד:

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014
(באזל II) **	(באזל III) *	(באזל III) *
במיליוני ש"ח		
-	2,332	2,372
2,257	2,332	2,372
1,616	1,442	1,458
<u>3,873</u>	<u>3,774</u>	<u>3,830</u>

1. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי רובד 1
הון רובד 1
הון רובד 2
סה"כ הון כולל

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכויי אשראי
סיכויי שוק
סיכון תפעולי
סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון

21,916	22,591	22,339
235	235	280
1,774	1,774	1,736
<u>23,925</u>	<u>24,600</u>	<u>24,355</u>

	באחוזים	באחוזים
-	9.48%	9.74%
9.43%	9.48%	9.74%
16.19%	15.34%	15.73%
7.5%	*** 9.00%	*** 9.00%
9.0%	*** 12.50%	*** 12.50%

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014
(באזל II) **	(באזל III) *	(באזל III) *
במיליוני ש"ח		
2,335	2,335	2,376
78	-	-
2,257	2,335	2,376
-	-	-
-	(2)	(1)
-	-	-
-	(1)	(3)
-	(3)	(4)
<u>2,257</u>	<u>2,332</u>	<u>2,372</u>

1. הון עצמי רובד 1

הון המיוחס לבעלי המניות
הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
מיסים נדחים לקבל
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון רובד 1
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים- הון רובד 1
סך הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

* מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות ההון", החלות מיום 1 בינואר 2014.
** מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.
*** לעניין השפעת ההוראה על יעדי ההון ראה סעיף ד.2. להלן.

באור 13 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד) (המשך)

31 בדצמבר 2013 (באזל II)**	1 בינואר 2014 (באזל III)*	31 בדצמבר 2014 (באזל III)*
במיליוני ש"ח		
1,564	1,206	1,206
52	236	252
1,616	1,442	1,458
-	-	-
1,616	1,442	1,458

2. הון רובד 2

הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
סך הון רובד 2, לפני ניכויים
ניכויים:
סך הכל ניכויים - הון רובד 2
סך הכל הון רובד 2

* מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות ההון", החלות מיום 1 בינואר 2014.
** מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.

הערה: לעניין החישובים לצורך באזל III: התאמות פיקוחיות וניכויים - בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון- ההון הפיקוחי". נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299.

ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

1 בינואר 2014 (באזל III)	31 בדצמבר 2014
באחוזים	

	<u>יחס ההון לרכיבי סיכון</u>	
9.45%	* 9.30%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299
0.03%	0.44%	השפעת הוראות המעבר
9.48%	9.74%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299

* לרבות השפעה צפויה של אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, לפי נתונים צפויים ליום 1 בינואר 2015.

ד. יעד הלימות ההון

1. בחודש אוקטובר 2014 במסגרת דיוני האסטרטגיה התלת שנתית לשנים 2015-2017, הוחלט כי החל משנת 2015 ייעד ליחס הון עצמי רובד 1 יעמוד על 9.3% (סיבולת סיכון של 9.1%). כמו כן הוחלט כי יחס ההון הכולל לא יפחת מ-13%, ובתרחישי הקיצון - היעד ליחס הון כולל לא יפחת מ-9% והיעד ליחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5%.
2. ביום ה-14 בספטמבר 2014 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטה בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", על פיה נדרשים הבנקים להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. על פי הוראות המעבר, יעד הון עצמי רובד 1 יגדל בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. יישום מלא של הוראה זו צפוי להגדיל את דרישת ההון של בנק אגוד בכ-0.29 נקודות האחוז, כך שיעד ההון לשנת 2017 צפוי לעמוד על 9.59%.

ה. דיווח על יחס כיסוי הנזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד הבנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת הוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה). יחס כיסוי הנזילות יונהג החל מיום 1 באפריל 2015. בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית תיקבע על 60% ותיגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופת של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו. בנוסף, פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "הוראת שעה- יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות". בהתאם לחוזר זה, נקבע בין היתר, כי החל מיום 1 באפריל 2015 יתווספו דרישות הגילוי על יחס כיסוי הנזילות במאוחד במסגרת באור הלימות הון וישונה ל"באור הלימות הון ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים".

באור 14 - שעבודים

(1) להבטחת סליקת עסקות אשראי תוך יומי שבנק ישראל מקצה או יקצה לבנק מעת לעת במסגרת פעולתו במערכת זה"ב (RTGS), המבצעת סליקה בזמן אמת ואשר נכנסה לפעולה במערכת הבנקאית בסוף יולי 2007, יצר הבנק בחודש יולי 2007, שעבוד שוטף לטובת בנק ישראל, ללא הגבלה בסכום, על מלאי אג"ח מדינה ומק"מים המוחזקים על ידו. על פי תנאי השעבוד, הוא בתוקף כל עוד מצויים אג"ח או מק"מים כאמור בחשבון ע"ש בנק ישראל ועבורו המנוהל במסלוקת הבורסה והמיועד להפקדה ו/או לרישום בטוחות לטובת בנק ישראל או בחשבון הבנק המתנהל בבנק ישראל ואשר מיועד לביצוע חיובים וזיכויים כספיים של מסלוקת הבורסה.

(2) להבטחת אשראי מכל סוג במט"י או במט"ח שמקבלים הבנקים ובכלל זה בנק אגוד, מפעם לפעם מבנק ישראל ככל שיועמד אשראי על ידי בנק ישראל- והתחייבויות הבנק מכוחו כלפי בנק ישראל, התקשר הבנק במהלך חודש אוגוסט 2010 בהסכם ליצירת שיעבוד קבוע מדרגה ראשונה והמחאה על דרך שעבוד, ללא הגבלה בסכום, על כל הנכסים והזכויות בכל חשבון המתנהל במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ וב- Euroclear Bank (להלן "חשבונות הבטוחות") לזכות ועל שם בנק ישראל, אשר נועד להפקדה ו/או לרישום בטוחות על ידי הבנק לטובת בנק ישראל, ובכלל זה על כספים וניירות ערך המופקדים או הרשומים או שיופקדו או ירשמו, בחשבונות הבטוחות, על פירותיהם והתמורה הכספית ממכירתם או מימושם. למען הזהירות, הנכסים המשועבדים שבחשבון הבטוחות ב- Euroclear Bank, או בכל חשבון בטוחות אחר המתנהל במסלוקה מחוץ לישראל, ישועבדו בנוסף לשעבוד הקבוע בדרגה ראשונה, גם בשעבוד צף בדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום.

השעבודים כמפורט לעיל ישמשו ערובה מתמדת ומתחדשת להתחייבויות המובטחות על ידם ויעמדו בתוקפם עד למועד שבו יאשר בנק ישראל בכתב כי בוטל. בנוסף לאמור לעיל נתן הבנק זכות קזוז ועיכובן על כל הנכסים המגיעים לו מבנק ישראל להבטחת פרעון ההתחייבויות המובטחות. ניהול הנכסים המשועבדים, לרבות לעניין ביצוע הפקדות ומשיכות כספים וניירות ערך בחשבונות הבטוחות ושערוכם, הינם כקבוע במסמכי ניהול הבטוחות של המסלוקה בה מתנהל חשבון הבטוחות. במסגרת המערכת ההסכמית הנדרשת לצורך תפעול השעבוד נכללת הסכמה לתפעול מערכת הבטוחות על ידי מסלוקת הבורסה עבור בנק ישראל בהתאם להסכם שנחתם ביניהם, והרשאה למסלוקת הבורסה לבצע הוראות בנק ישראל בקשר עם ניירות הערך הישראליים המופקדים ו/או שיהיו מופקדים מעת לעת בחשבון הבטוחות הרלוונטי המיועד להפקדת בטוחות על ידי הבנק וכן הסכם להסדרת הפן התפעולי הכרוך בניהול הבטוחות (ניירות הערך הזרים) ב- Euroclear Bank. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 לא הועמדו בטוחות.

(3) הבנק חבר במסלוקת היורוקליר בנק בריסל אשר סולקת ניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילותו זו של הבנק באמצעות המסלוקה הנ"ל ולהבטחת האשראי שמונצל על ידי הבנק בפועל באותה מסלוקה מעת לעת, שעבד הבנק כספים וניירות ערך. מסגרת האשראי כנגדה שועבדו ניירות הערך מסתכמת ב- 6 מיליון דולר של ארה"ב (31 בדצמבר 2013 - 6 מיליון דולר של ארה"ב).

(4) בהתאם להסכם של הבנק עם מסלוקת מעו"ף ומסלוקת הבורסה ועל-פי החלטות הדיירקטוריון של מסלוקת המעו"ף וחוקי העזר והמתאר של מסלוקת המעו"ף, מפקיד הבנק בחשבון על שם מסלוקת המעו"ף ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלוקת המעו"ף וכן מזומנים בחשבון שנפתח על שמה בבנק אחר, שיהוו תשלום למסלוקות על חשבון כל סכום שהבנק יהיה חייב להן בגין עסקות במעו"ף ובניירות ערך ישראלים, שהבנק יהיה אחראי להם כלפיהן, וזאת כנגד התחייבות המסלוקות להשיב לבנק סכום זה בהתאם להסכם. להבטחת חיובים אלה יצר הבנק ביום 31 במרס 2004 שעבוד קבוע ושעבוד צף בדרגה ראשונה ללא הגבלת סכום על החשבונות הללו לטובת מסלוקת המעו"ף. שווי הבטוחות שהופקדו לטובת המסלוקות נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 713 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 811 מיליון ש"ח), הממוצע במהלך שנת 2014 הינו 788 מיליון ש"ח. היתרה המקסימלית שהופקדה הינה 1,017 מיליון ש"ח. פרטים נוספים ראה באור 18.ג. 11 ו- 18.ג. 12. לקוחות הבנק משעבדים נכסים מסוגים שונים בגין סך פעילותם בבנק, כולל פעילותם במעו"ף.

(5) המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן:

31 בדצמבר	
2013	2014
במיליוני ש"ח	
503	182

ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן

באור 15 - זכויות עובדים

א. פיצויי פרישה ופנסיה

1. התחייבויות הבנק והחברות המאוחדות שלו לתשלום פיצויי פרישה ופנסיה לעובדיו מכוסות בחלקן על ידי עתודות מתאימות אשר מופקדות בקופות גמל ופנסיה ועל ידי רכישת פוליסות בחברות בטוח. העתודה לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל.

2. ההתחייבות החוזית לפיצויי פרישה לעובדי הבנק מחושבת על בסיס משכורת של חודש אחד לכל שנת עבודה. ראה גם סעיף א (3) להלן בדבר חישוב אקטוארי לפיצויים עודפים מעבר לתנאים החוזיים. בשנת 1996 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם הפקידים בבנק, אשר חברים בקרן הפנסיה של "עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ" (להלן - "עמית"), על פיו החל מיום 1 באפריל 1995 תשלומי הבנק לקרן הפנסיה יבואו במקום חובת תשלום מלוא פיצויי הפיטורין להם יכול הפקיד להיות זכאי על פי הדין עבור אותה תקופה. בסכום העתודה לא נכללו סכומים בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לפקידים אלה ובסכום היעודה לא נכללו הסכומים שהופקדו בעמית, וזאת מהתאריך הנזכר לעיל.

3. החל מ-1 באפריל 2011 הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא פיצויים מעבר למחויבות חוזית כפי שפורסמו ביום 27 במרס 2011 במסגרת חוזר בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים" (להלן: "פיצויים עודפים"). לפי החוזר, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל. יצוין כי להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים.

ההתחייבות מחושבת על בסיס אקטוארי על ידי אקטואר הבנק בשיטת "הערכת הטבות נצברות צפויות" המשקפת את סך ההטבה שנצברה עד למועד המאזן, כאשר סך ההטבה הצפויה בעת הזכות העתידית נפרסת ליניארית על פני תקופת העבודה. גודלה הקטן של אוכלוסיית עובדי הבנק לעיתים לא מאפשר להסיק מסקנות סטטיסטיות לצורך שימוש במודל אקטוארי. בהתאם לכך, במקרים מסוימים מתבסס האקטואר על הנחות הנהלה ובמקרים מסוימים מפעיל שיקול דעת תוך שימוש בהתאמות לסקרים אותם הוא מבצע.

לצורך חישוב אקטוארי של הפיצויים העודפים, ערך אקטואר הבנק בתחילת שנת 2011 סקר על נתוני פורשים בשנים 2007-2010, אשר רלוונטיות להערכת הנהלה כבסיס לחישוב אקטוארי של פיצויים עודפים. בהתבסס על ממצאי סקר זה, ובהתחשב בגודל האוכלוסיות האופייני לבנק, העריך האקטואר את שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים. שיעורי העזיבה בפיצויים עודפים רלוונטיים החל משנת 2019 ואילך בלבד, היות ועל פי מדיניות הבנק לא תתאפשר פרישה בתנאים מועדפים עד סוף שנת 2018 - ראה פירוט בסעיף א (5) להלן. יודגש, כי על פי הערכת הנהלה, החל משנת 2019 ואילך צפויה פרישה בהתאם למדיניות הפרישות בשנים 2007-2010. ההנחות הנוספות ששימשו לצורך חישוב העתודה לפיצויים עודפים: שיעור היוון של 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, שיעור עליית שכר תלוי ותק בהתבסס על ממצאי סקר לשנים 2010-2013 ובנוסף הביא בחשבון את מנגנון הפחתת השכר בעקבות הסכם לאומי - ראה סעיף ז' להלן (בשנת 2013 שיעור עליית שכר ריאלית עתידית של 3% לשנה על פי הערכת הנהלה). בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, לצורך חישוב ההתחייבויות האקטואריות משתמש הבנק, בלוחות תמותה שפורסמו ביום 11 ביולי 2012 בנייר עמדה של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (הופץ ב-2012 כטייטה שאושרה בשנת 2013), שענינו עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון ללוחות התמותה (כתוצאה ממחקר חדש המצביע על עלייה בתוחלת החיים). כמו כן, נעשה שימוש בטבלת תמותה ישראלית עם שיפור עתידי בתוחלת חיים ומרווח ביטוחן בגין סיכון אריכות ימים.

4. אוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק זכאים לבחור בעת פרישתם מהבנק בין קבלת פנסיה תוך ויתור על זכויות הפיצויים וקופות הגמל שיש להם ובין קבלת פיצויי פרישה וכספי קופות הגמל. בחודש פברואר 1997 נחתם הסכם בין ארגון המנהלים ומורשי החתימה של הבנק לבין הבנק, המתייחס למורשי החתימה אשר חברים בקרן הפנסיה עמית. על פי ההסכם, בתקופת העבודה עד למועד הצטרפותו כחבר בעמית יחולו על מורשי החתימה התנאים שהיו מקובלים בבנק עד ליום

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

החתימה על ההסכם. לגבי תקופת החברות בעמית, במקרה של פרישה במסלול פיצויים, יקבל מורשה החתימה את הכספים בעמית אך לא פחות מהתחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין על פי החוק. במקרה של פרישה במסלול פנסיה, יקבל מורשה החתימה כפנסיה את הכספים שנצברו לזכותו בעמית בגין תגמולים אך לא פחות מהתחייבות הבנק בהתאם לתנאים שהיו מקובלים עד כה, וכן פנסיה בגין הכספים שנצברו לו בעמית בגין פיצויים עד לסך התחייבות הבנק לתשלום פנסיה הנגזרת מפיצויי הפיטורין. הנ"ל יחול לגבי מורשה חתימה ותיק (כהגדרתו בהסכם) בלבד. מורשה חתימה חדש (כל מי שאינו מורשה חתימה ותיק) אינו זכאי לפנסיה ותשלומי הבנק לעמית יבואו במקום מלוא פיצויי פיטורין להם יכול מורשה החתימה להיות זכאי על פי החוק. לעניין ההסכם שנחתם בין הבנק לבין ארגון המנהלים ומורשי החתימה בנושא הפנסיה התקציבית, ראה סעיף ו' להלן. ההתחייבות לפנסיה למורשי החתימה הותיקים מחושבת על בסיס אקטוארי על ידי אקטואר הבנק, ומבוססת על ערך נוכחי של ההתחייבות העולה על סכום ההתחייבות לפיצויים והיתרות בקופות גמל. כמו כן, כוללת העתודה האקטוארית חישוב לפיצויים עודפים מעבר לתנאים החוזיים – ראה פירוט בסעיף א (3) לעיל. לעניין גודלה הקטן של אוכלוסיית הבנק – ראה התייחסות בסעיף א (3) לעיל. ההתחייבות האקטוארית חושבה לפי שיעור היוון של 4% (כנ"ל בשנת 2013), בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. בחישוב הערך הנוכחי נלקח בחשבון גורם עליית השכר הריאלית העתידית עד למועד פרישתם הצפוי של העובדים מהבנק. בסוף שנת 2014 בעקבות הסכם שכר בלאומי – ראה סעיף ז' להלן, עדכן הבנק את אומדן עליית השכר הראלית וקבע כי השיעור יעמוד על 0.8% לשנה (בשנת 2013 - 2%), על פי הערכת הנהלת הבנק. נלקחת גם תחזית לשיעור ניצול זכויות הפנסיה - שיעור של 72% בוחרים בפנסיה, כאשר אלה מנצלים 60% מזכויות הפנסיה שלהם, בהתבסס על הנתונים בבנק בשנים האחרונות. כמו כן, החישובים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה - ראה א (3) לעיל. שיעורי העזיבה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים ושיעורי הפיצויים העודפים, בהתאם לשיעורי העזיבה ששימשו לצורך חישוב פיצויים עודפים, כמפורט בסעיף א (3) לעיל רלוונטי החל מ-2019 כאמור.

5. תוכנית פרישה ושינוי מדיניות פרישה

ביום 26 בפברואר 2012 אישר דירקטוריון הבנק מסגרת לתוכנית פרישה בתנאים מועדפים (להלן: "התוכנית"), במסגרת זמן קצובה. התוכנית יועדה לעובדים בטווח גילאים בין 57-64. כמו כן, אישר דירקטוריון הבנק כי בד בבד עם אישור המסגרת לתוכנית הפרישה תיכנס לתוקף מדיניות לפיה לא תתאפשר פרישה מוקדמת בתנאים מועדפים בשבע השנים הבאות (עד לסוף שנת 2018). עד סוף שנת 2013 פרשו 65 עובדים במסגרת מבצע הפרישה בעלות של כ-77 מיליון ש"ח. בנוסף, קיימת הפרשה לפיצויים בקרן מיוחדת למקרי פרישה חריגים ובודדים לתקופה שעד סוף שנת 2018, בסך של כ-5 מיליון ש"ח. החישובים האקטואריים (פנסיה, פיצויים עודפים ויובלות) הביאו בחשבון את שינוי המדיניות עד לשנת 2018 בהן לא תתאפשר פרישה מוקדמת בתנאים מועדפים, וכי משנת 2019 שיעורי העזיבה בפיצויים עודפים הינם לפי הסקר שנערך לשנים 2007-2010 (כמפורט בסעיף א (3) לעיל).

6. התחייבות לפנסיה, לגבי מנהלים ומורשי חתימה הזכאים לפנסיה שפרשו ובחרו בפנסיה, מכוסה על ידי עתודה לפנסיה המחושבת על פי הערך הנוכחי של ההתחייבות כפי שחושב על ידי האקטואר לפי שיעור היוון של 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים כנ"ל בשנת 2013, ולוחות תמותה – כאמור בסעיף א (4) לעיל. ראה באור 1.1.1 בדבר הוראת בנק ישראל בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

7. סכומי העתודות והיעודות לפיצויי פרישה ופנסיה כמוצג במאזן הם כדלקמן:

מאוחד והבנק	
31 בדצמבר	
2013	2014
מיליוני ש"ח	
341	310
88	92
253	218

סכום העתודות, נטו***

סכום היעודות*

עודף העתודות על היעודות, נטו**

הבנק אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

* סכום היעודות נרשם בהתאם לאישורי יתרות המתקבלים מהגופים החיצוניים בהם מופקדים הכספים.

** נכלל ב"התחייבויות אחרות" (ראה באור 11).

*** היתרה ליום 31 בדצמבר 2014 כוללת השפעת שינוי אומדן הנהלת הבנק בדבר שיעור עליית שכר ריאלית, לרבות זו הנובעת מהסכם שכר חדש בבנק לאומי מחדש ינואר 2015.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

ב. מענקים בגין ותק עובדים

עובדי הבנק זכאים עם הגיעם ל- 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק למענקים כספיים של מספר חודשי משכורת ("מענק יובל") ולחופשות מיוחדות. במאזן ליום 31 בדצמבר 2014, יתרת ההפרשה מסתכמת בסך של 35 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2013 - 33 מיליון ש"ח. ההתחייבות כלולה במסגרת "התחייבויות אחרות".

חישוב ההתחייבות נעשה על בסיס אקטוארי על ידי אקטואר הבנק. החישוב נעשה לפי שיעור היוון של 4% (כנ"ל בשנת 2013), בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. בחישוב הערך הנוכחי נלקח בחשבון שיעור עליית שכר תלוי ותק בהתבסס על ממצאי סקר לשנים 2010-2013 ובנוסף הביא בחשבון את מנגנון הפחתת השכר בעקבות הסכם לאומי- ראה סעיף ז' להלן (בשנת 2013 - תחזית שיעור עליית שכר ריאלית עתידית של 3% לשנה על פי הערכת הנהלה). שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה, בהתאם לשיעורי העזיבה אשר משמשים לצורך חישוב הפיצויים העודפים - כמפורט בסעיף א (3) לעיל.

ג. חופשה

עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו זכאים לחופשה שנתית בתשלום בהתאם לחוק חופשה שנתית תשי"א - 1951 בכפוף להסכם קיבוצי מיוחד לעובדי הבנק ולעובדים בחוזים אישיים בהתאם למכסות המפורטות בהסכמים אלו. חישוב ההתחייבות נעשה על בסיס שכר אחרון בתוספת תשלומים נלווים. בדוחות הכספיים נכללה הפרשה בסך של 23 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 23 מיליון ש"ח) לימי חופשה שטרם נוצלו שמועד זכאותם הגיע. ההתחייבות כלולה במסגרת "התחייבויות אחרות".

ד. מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה

1. ביום 12 בדצמבר, 2012 נכנס לתוקפו חוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג-2012 (להלן: "תיקון 20"). בהתאם לקבוע בתיקון 20, על חברה ציבורית לקבוע מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה, וזאת לפי סעיפים 267א ו- 267ב לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"). ביום 19 בנובמבר 2013 פורסמה ונכנסה לתוקפה הוראה מספר A 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, בעניין "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן: "הוראת התגמול בתאגיד הבנקאי"), אשר קובעת, בין היתר, כללים שמטרתם להבטיח שהסדרי התגמול בתאגיד הבנקאי יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי, זאת בהמשך לתיקון 20. לפיכך לאחר פרסום הוראת התגמול בתאגיד הבנקאי, הבנק התאים את המדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק שגובשה לפני תיקון 20, גם להוראות התגמול בתאגיד הבנקאי, ככל שנדרש. האסיפה הכללית של הבנק אישרה ביום 6 בפברואר 2014 את המדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי המשרה בבנק, לאחר אישורו של דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 31 בדצמבר 2013, לאחר ששקל את המלצות ועדת התגמול של הדירקטוריון מיום 26 בדצמבר 2013. מדיניות התגמול כוללת, בין היתר, מדיניות לעניין התגמול הקבוע והתגמול המשתנה לנושאי משרה בבנק ולעניין היחס בניהם, ובכלל זה תכנית מענקים, המסדירה עקרונות לקביעת סכום מענק שנתי תלוי ביצועים ליו"ר דירקטוריון, מנכ"ל הבנק, סמנכ"לים, המבקר הפנימי והיועץ המשפטי הראשי (להלן "תכנית המענקים"), להלן "הבכירים"). כמו כן, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק (ולעניין יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק גם האסיפה הכללית של הבנק), כי תכנית המענקים תאומץ לחוזה ההעסקה של נושאי המשרה הבכירים המכהנים בבנק, ותחליף כל תכנית מענקים שאושרה לנושאי המשרה הבכירים בבנק על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק בעבר, לרבות ביחס לשנת 2013.

2. תכנית המענקים

1. כללי

תכנית המענקים מהווה חלק בלתי נפרד ממדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק וקובעת את אופן קביעת וחישוב המענק השנתי ("המענק") למנהלים הבכירים בבנק; יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל, חברי הנהלת הבנק, היועץ המשפטי והמבקר הפנימי (10 מנהלים בסה"כ) ("הבכירים"). תכנית המענקים מבוססת, בין היתר, על שיעור התשואה השנתי להון מפעולות רגילות לאחר מס ("התשואה להון"), על ביצועי הבנק השנתיים ביחס ליעדים שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מראש והיחס בין תשואות הבנק לתשואות הקבוצות הבנקאיות האחרות ("הבנקים האחרים"), ועל עמידה ביחס הלימות ההון שקבע דירקטוריון הבנק. התוכנית ועמידתה בפרופיל הסיכון של הבנק יבחנו מחדש על ידי הדירקטוריון במסגרת בחינתו, אחת לשנה לפחות, את מדיניות התגמול בכללותה.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

2. אופן קביעת המענק הכולל על פי תכנית המענקים – תיאור כללי
 המענק הכולל לבכירים ייקבע בהתאם למפורט להלן:
קביעת היקף המענק השנתי הכולל לבכירים – היקף המענק השנתי הכולל לבכירים ("המענק הכולל") ייקבע על בסיס שיעור תשואה מתוקנן, המתקבל ממכפלת שיעור התשואה להון בפועל בציון המשוקלל של הבנק (מחולק ב-100), כפי שיפורט בסעיף 2.5 להלן ("שיעור תשואה מתוקנן").
- 2.1 שיעור תשואה מתוקנן השווה או הגבוה מ- 6% (בכפוף לאמור בסעיף 2.2 להלן) יזכה במענק חיובי. אם שיעור התשואה המתוקנן יעמוד על 6%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 3.25 מיליון ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 7%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 4 מיליון ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 8%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 4.75 מיליון ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 9% אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 5.5 מיליון ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 10%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 6 מיליון ש"ח.
- יצוין כי היקף המענק הכולל לא יעלה בכל מקרה על 6 מיליון ש"ח, ודירקטוריון הבנק יהיה רשאי על פי שיקול דעתו להפחית את היקף המענק הכולל כמפורט בסעיף 10 להלן. ככל ששיעור התשואה המתוקנן יהיה בטווח שבין הערכים המפורטים לעיל, ייקבע היקף המענק הכולל באופן ליניארי בין שני הערכים.
- 2.2 על אף האמור לעיל, במקרה בו שיעור התשואה המתוקנן יהיה נמוך מ- 6% אך גבוה או שווה ל- 5.5%, אולם שיעור התשואה להון יהיה גבוה מ- 6%, אזי היקף המענק הכולל יהיה 1 מיליון ש"ח.
- 2.3 על אף כל האמור בסעיף 2 לעיל, אם שיעור התשואה להון בשנה הרלבנטית נמוך מ- 6%, או אם הבנק אינו עומד ביחס הון לנכסי סיכון בהתאם לסיבולת הסיכון שנקבעה על ידי דירקטוריון הבנק אזי בכל אחד מהמקרים הנ"ל הבכירים לא יהיו זכאים למענק חיובי על פי תוכנית זו, וזאת גם אם שיעור התשואה המתוקנן גבוה מ- 6%.
- 2.4 המענק הכולל יחולק בין הבכירים כמפורט בסעיפים 2.5.1 ו- 2.5.2 להלן. מובהר כי במקרה בו תיוותר יתרה והמענק הכולל לא יחולק במלואו¹, אזי היתרה תחולק פרו-רטה בין הבכירים בשיעורי החלוקה כמפורט בסעיפים 2.5.1 ו- 2.5.2 להלן, והדירקטוריון יהיה רשאי להחליט להפחית את התוספת מתוך יתרה זו לכלל הבכירים או לחלקם.
- 2.5 קביעת הציון המשוקלל של הבנק לצורך חישוב שיעור התשואה המתוקנן
 ביצועי הבנק ימדדו על בסיס שלושה פרמטרים בגינם יינתנו ציונים בטווח של 70-130 בכל פרמטר, כאשר במצבי קיצון של אי עמידה ביעדי סף יינתן ציון אפס. הפרמטרים ומשקלם הינם כדלקמן: (א) 40% - התשואה להון; (ב) 45% - ציון ה-BSC² של הבנק (Balance Score Card); ו- (ג) 15% - הלימות ההון בבנק (יחס ההון לנכסי סיכון).
 הפרמטרים לצורך קביעת ציון ה-BSC של הבנק הינם כדלקמן: יציבות, יעילות, צמיחה, ציות ובקרה וכן השוואה למערכת הבנקאות.
- 2.5.1 אופן חישוב המענק האישי ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל -
 חלקו של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל במענק השנתי ייקבע בהתאם לציונם האישי, שיתבסס בחלקו העיקרי (80%) על הציון המשוקלל של הבנק (הניתן על פי פרמטרים הניתנים למדידה כאמור בסעיף 2.5 לעיל), כאשר חלקו האחר בשיעור של 20%, יתבסס על רשימת פרמטרים איכותיים שנקבעו מראש ואושרו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק (להלן: "רשימת פרמטרים איכותיים")³ ובלבד שחלקם של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל במענק השנתי הכולל לא יעלו על החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי אשר יקבע מראש, הכול כמפורט להלן:
 החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי⁴ של יו"ר הדירקטוריון הינו בשיעור של 25% מהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון.
 החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי של המנכ"ל הינו בשיעור של 28% מהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון.

¹ למשל, כאשר חלק מהבכירים לא יגיעו למלוא הזכאות שלהם (עקב אי הגעה לציון משוקלל אישי של 110), או עקב פרישה של בכיר במהלך השנה.

² ה-BSC הינו גיליון ציונים אשר משלב מדידה כמותית של פרמטרים פיננסיים ואחרים הכלולים ביעדי הבנק כפי שייקבעו מראש על ידי הדירקטוריון בתכנית העבודה השנתית של הבנק הנגזרת מהתכנית האסטרטגית של הבנק, ואשר משמש להערכה של ביצועי הבנק ויחידותיו (באמצעות פרמטרים מדידים).

³ לעניין יו"ר הדירקטוריון פרמטרים אלו כוללים בין היתר, הקפדה על ממשל תאגידי תקין והטמעתו, מעורבות בהתווית התכנית האסטרטגית ואופן ניהול ישיבות הדירקטוריון.

לעניין מנכ"ל הבנק - פרמטרים אלו כוללים בין היתר, שקיפות ודיוק בדיווח לדירקטוריון, ראייה וחשיבה אסטרטגית ומידת התרומה לישום האסטרטגיה הכוללת של הבנק, רמת מיומנויות ניהול כח אדם, יכולת עבודה בצוות והתנהלות פנים ארגונית (יחסי אנוש עם כפופים וממונים, ניהול והנעת עובדים) וחופץ ארגוני.

⁴ החלק היחסי הנורמטיבי- החלק המרבי של הבכיר במענק הכולל בקבלת ציון משוקלל אישי של 110 ומעלה. טווח הציונים בכל פרמטר בו נבחנים הבכירים יכול לנוע בין 0-130, כאשר ביצוע יתר בקריטריון מסוים עשוי לפצוע על ביצוע חסר בקריטריון אחר.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

2.5.2. אופן חישוב המענק האישי לכל אחד מהבכירים האחרים -

2.5.2.1. חשבונאי ראשי, יועץ משפטי, מבקר פנימי ומנהל סיכונים ראשי (פונקציות ביקורת

ובקרה) - גובה המענק לכל אחד מהבכירים הנ"ל ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ- 60% ציון BSC אישי, 20% לפי הציון המשוקלל של הבנק ו- 20% לפי ציון הערכה אישי על בסיס רשימת פרמטרים איכותיים שנקבעו מראש ואושרו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק⁵ ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי של כל הבכירים הנ"ל הינו בשיעור של 22% מהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון. החלק הנורמטיבי המקסימלי של כל אחד מהבכירים בקבוצה זו (החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי, המבקר הפנימי ומנהל סיכונים ראשי) מתוך החלק הנורמטיבי המקסימלי לא יעלה על 5.5%.

2.5.2.2. ראשי אגפים עסקיים (ראש אגף עסקים, ראש אגף קמעונאות, יועץ ונכסי לקוחות,

ראש אגף ניהול פיננסי וראש אגף משאבים) - גובה המענק לראשי האגפים העסקיים ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ- 60% ציון BSC אישי, 20% לפי הציון המשוקלל של הבנק ו- 20% לפי ציון הערכה אישי על בסיס רשימת פרמטרים איכותיים שנקבעו מראש ואושרו על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק (כמפורט בהערת שולים 5 להלן) שינתן על ידי הדירקטוריון לאחר שתובא בפניו המלצת מנכ"ל הבנק, ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי של יתר חברי ההנהלה הינו בשיעור של 25% מהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון. החלק הנורמטיבי המקסימלי של כל אחד מהבכירים בקבוצה לא יעלה על 6.25%.

3. מענק שלילי

3.1. במקרה בו שיעור התשואה המתוקנן של הבנק נמוך מ- 4% ייזקף מענק שלילי לחובת הבכירים,

כדלקמן: אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 3.99%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה 0.2 מיליוני ש"ח. אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 3%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה 0.7 מיליוני ש"ח. אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 2%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה 1.2 מיליוני ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 1%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה 2 מיליוני ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה שווה או נמוך מ- 0%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה עד 2.5 מיליוני ש"ח. מובהר כי היקף המענק השלילי המרבי הכולל יהיה לא יותר מ- 2.5 מיליוני ש"ח. ככל ששיעור התשואה המתוקנן יהיה בטווח שבין הערכים המפורטים לעיל, ייקבע שיעור המענק השלילי באופן ליניארי בין שני הערכים.

3.2. בכפוף לאמור בסעיף 2.2 לעיל, הבכירים אינם זכאים למענק חיובי ולא ייזקף לחובתם מענק שלילי,

כאשר שיעור התשואה המתוקנן של הבנק בגין שנה רלבנטית הינו נמוך מ- 6% ושווה או גבוה מ- 4%.

3.3. קביעת היקף המענק השלילי האישי לכל אחד מהבכירים:

יחס חלוקת המענק השלילי בין הבכירים, וכן הציון האישי המשוקלל לכל בכיר ייקבעו בהתאם לאמור בסעיפים 2.5.1 ו- 2.5.2 לעיל. היקף המענק השלילי לכל בכיר, ביחס לחלקו היחסי הנורמטיבי המקסימלי יקבע על פי הנוסחה שלהלן:

$$(B) * 70 / (A)$$

כאשר:

A - הציון האישי המשוקלל של הבכיר.

B - חלקו של הבכיר מהמענק השלילי.

כלומר - התוצאה המתקבלת ממכפלה של חלקו של הבכיר מהמענק השלילי (B), במנה המתקבלת מ- 70 מחולק בציון האישי המשוקלל של הבכיר (A). הציון האישי המשוקלל (A) לצורך חישוב המענק השלילי לא יפחת מ- 70 כך שבציון 70 ומטה ייזקף לחובת הבכיר מלוא חלקו במענק השלילי הכולל (B). על פי דרך חישוב המענק השלילי, ככל שהציון של הבכיר הינו נמוך יותר, כך חלקו במענק השלילי יהיה גדול יותר.

3.4. מענק שלילי כמפורט לעיל, ככל שייזקף לחובת הבכיר בגין שנה מסוימת, יקוזז מהתשלומים הנדחים

להם זכאי הבכיר בגין מענקים שאושרו לו בשנים קודמות כמפורט בסעיף 4 להלן. המענק השלילי

⁵ ציון הערכה אישי יקבע כדלקמן: למבקר הפנימי - עפ"י ציון הערכה אישית שיינתן על ידי ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון על בסיס רשימת פרמטרים איכותיים שנקבעו מראש על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון; למנהל סיכונים ראשי - עפ"י ציון הערכה אישי שיינתן על ידי המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון שמבוסס על רשימת פרמטרים איכותיים שנקבעו מראש על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון; לחשבונאי ראשי וליועץ המשפטי - עפ"י ציון הערכה אישי שיינתן על ידי המנכ"ל, על בסיס רשימת פרמטרים איכותיים שנקבעו מראש על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון.

קריטריונים איכותיים להערכת הסמנכ"לים יכללו, בין היתר, הפגנת ניהול משימתי ארוך טווח, מנהיגות ודוגמא אישית, הובלה ותרומה לפיתוח עסקים ופרויקטים תוך ניהול משאבים אופטימלי (לעניין ראשי אגפים עסקיים), קיום בקרה שיתית תוך מתן משוּב והפקת לקחים.

⁶ לא יבוצע תקנון תשואה כאשר התשואה "החשבונאית" הינה שלילית.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

- המרבית לכל בכיר בגין שנה רלוונטית יהיה לכל היותר בגובה יתרת התשלומים הנדחים להם הוא זכאי בגין המענקים שאושרו לו בשנים קודמות. מובהר, כי מענק שלילי רק מקטין או מאפס את יתרת התשלומים הנדחים כאמור. אם נותרה יתרת מענק שלילית, היתרה תתאפס ולא תיזקק לשנה הבאה. בנוסף, אם בשנה הראשונה בה תופעל תוכנית זו לגבי נושא משרה שיתמנה ייקבע מענק שלילי, אזי לא ייזקק לחובת אותו בכיר מענק שלילי.
- 3.5. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, ככל שירשם הפסד שנתי לבנק בגין שנה מסוימת, ידחה תשלום יתרת התשלומים הנדחים, אם תהיה לאחר קיזוז המענק השלילי כאמור- לשנה שאחריה, ככל שלא ירשם בה הפסד שנתי לבנק, וזאת מבלי לגרוע מהסדרי הקיזוז החלים על יתרת התשלומים האמורה כמפורט בסעיף 3 לעיל.
4. פריסת תשלום המענק לטווח ארוך
- גובה תשלום המענק השנתי לכל בכיר על פי תוכנית זו בשנה רלבנטית, יחושב ויחולק כדלקמן:
- 4.1. בגין כל שנה, יחושב המענק החיובי לו זכאי הבכיר או המענק השלילי בו חייב הבכיר, על פי הקבוע בתוכנית זו. המענק החיובי או השלילי ייזקק לזכות או לחובה של הבכיר, לפי העניין.
- 4.2. לאחר חישוב גובה המענק על פי הקבוע בתוכנית זו בגין השנה החולפת ואישורו, ישולם לבכיר מענק בפועל בשיעור 50% מסך המענק לו הוא זכאי בגין השנה האמורה, כאשר תשלום יתרת המענק (50%) בגין אותה שנה יידחה וישולם בפועל בחלקים שווים בכל אחת משלוש השנים העוקבות לשנה הקלנדרית בה אושר המענק.
- 4.3. כל אחד מהתשלומים הנדחים כאמור יוצמד למדד המחירים לצרכן החל ממועד אישור המענק בגין השנה הרלוונטית ועד למועד תשלומו בפועל, ויהיה כפוף למנגנון קיזוז כמפורט בסעיף 3 לעיל (ולעניין בכיר שפרש למנגנון קיזוז כמפורט בס"ק 5.1.4 להלן).
5. פרישת בכירים
- 5.1. בכפוף לתנאי תכנית זו, המענק לו יהיה זכאי בכיר הפורש מהבנק יחושב כדלקמן:
- 5.1.1. בגין השנה בה פרש, יהיה זכאי הבכיר למענק יחסי בלבד. בחישוב המענק היחסי תילקח בחשבון התקופה בה כיהן הבכיר בבנק בפועל ("המענק היחסי").
- 5.1.2. למרות האמור לעיל, הדירקטוריון יהיה רשאי להחליט על הפחתת חלקו של בכיר שהתפטר, או פרש מרצון לפני גיל פרישה⁷.
- 5.1.3. חישוב גובה המענק היחסי ייעשה בשנה העוקבת לשנת הפרישה. לאחר עריכת החישוב ישולם לבכיר המענק היחסי במועדים ובתנאים כמפורט בסעיף 4 לעיל.
- 5.1.4. יתרת התשלומים הנדחים בגין מענקים שאושרו בשנים קודמות ולרבות התשלומים הנדחים בגין המענק היחסי כאמור, תשולם לבכיר בהתאם לכללים המפורטים בסעיף 4 לעיל. הדירקטוריון יהיה רשאי להפחית תשלום או תשלומים נדחים עובר למועדי תשלום בפועל, במקרה בו התרחש במהלך תקופת הפרישה, אירוע אשר השפיע לרעה על ביצועי ו/או תוצאות הבנק לשנה זו ושקשור בהתנהלות נושא המשרה הפורש עובר למועד תשלום המענק היחסי. יובהר, כי אין בתשלום/ים נדחה/ים של מענק/ים כדי ליצור יחסי עובד מעביד בין נושא המשרה לבין הבנק לאחר סיום תקופת עבודתו של נושא המשרה בבנק.
- 5.2. על אף האמור בסעיף 5.1 לעיל, בכיר אשר פרש או פוטר עקב קרות אירוע המאפשר לפטרו ללא פיצויים, לא יהא זכאי למענק שנתי חיובי בגין שנת הפרישה וכן לא יהיה זכאי לקבל את יתרת התשלומים הנדחים שנותרה לתשלום בגין שנים קודמות.
- 5.3. בכיר שפרש בשל מחלה, נכות או מוות - על אף האמור בסעיף 5.1 לעיל, בכיר שפרש בשל מחלה, נכות או מוות, יהיה זכאי (הוא או יורשיו, לפי העניין) למענק יחסי בגין שנת הפרישה. מענק יחסי זה יחושב וישולם בשנה העוקבת לפרישה, בעת חישוב ותשלום המענק בגין אותה שנה לכל יתר הבכירים בבנק. בנוסף, יהיה זכאי בכיר זה (הוא או יורשיו, לפי העניין) לתשלום יתרת התשלומים הנדחים בגין מענקים שאושרו לו בשנים קודמות, וזאת במועדים ובתנאים כמפורט בסעיף 4 לעיל, ובכפוף לסמכות הדירקטוריון להפחית את המענק בנוסחיות המפורטות בסעיף 5.1.4 לעיל. על אף האמור לעיל, הדירקטוריון יהא רשאי, לאחר ששקל את המלצות ועדת התגמול, לקבוע כי בכיר שפרש בשל מחלה, נכות או מוות יהיה זכאי (הוא או יורשיו, לפי העניין) לתשלום מלוא יתרת התשלומים הנדחים בגין מענקים שאושרו לו בשנים קודמות וזאת בד בבד עם תשלום המענק היחסי.
6. גובה המענק לו זכאי בכיר חדש אשר מונה לתפקיד במהלך שנה קלנדרית
- 6.1. עובד הבנק אשר קודם ומונה לתפקיד של בכיר בבנק במהלך שנה קלנדרית - יהיה זכאי למענק יחסי על פי תוכנית זו בגין החודשים בהם כיהן כבכיר בבנק באותה שנה קלנדרית. בגין התקופה שקדמה למועד מינויו כבכיר, בה עבד במשרה אחרת בבנק, יהיה זכאי הבכיר לתגמול יחסי בהתאם לתנאים שנקבעו ביחס לאותה משרה על פי הסכם קיבוצי או כל הסכם אחר ובשים לב לתקופה בה כיהן.
- 6.2. עובד חדש אשר מונה במהלך שנה קלנדרית לתפקיד של בכיר בבנק - יהיה זכאי למענק יחסי על פי

⁷ למעט המנכ"ל שפרש אשר על פי תנאי העסקתו בבנק זכאי למענק בעת פרישתו, מרצון או שלא מרצון (למעט פרישה אשר נסיבותיה שוללות זכאות לפיצויים).

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

- תוכנית זו בגין החודשים בהם כיהן כבכיר בבנק באותה שנה קלנדרית.
7. רואה החשבון המבקר יערוך ביקורת על יישום תוכנית המענק.
  8. המענק לבכירים על פי תוכנית זו, ככל שהבכירים יהיו זכאים למענק על פי תוכנית זו, אינו מהווה חלק מהשכר המשולם למי מהבכירים, ולא יובא בחשבון לצורך הפרשות סוציאליות, פיצויים, קצבת פרישה ולא יחשב כתנאי נלווה מכל מין וסוג שהוא של מי מהבכירים. מובהר כי מכל תשלום בפועל אשר ישולם לבכיר על פי תוכנית זו ינוכה מס כדין.
  9. האמור בהסכמי ההעסקה של הבכירים לעניין זכאותם למענק שנתי מהבנק יתוקן, ככל הנדרש ולפי העניין, בהתאם לקבוע בתוכנית המענק.
  10. הדירקטוריון יהיה רשאי להחליט כי סכומי המענקים להם זכאים הבכירים (או חלקם) יופחת ולקבוע את גובה ההפחתה וכן לקבוע בהחלטה מנומקת כי לא יוענקו מענקים לבכירים בשנה רלבנטית, במקרים הריגים של משבר כלל משקי או מערכתי או משבר בבנק.

3. מענקים בגין שנת 2014

בהתאם לתנאי תכנית המענקים לא זכאים נושאי המשרה בבנק למענקים בגין שנת 2014. כמו כן, במסגרת יישום תכנית המענקים שנדון ואושר על ידי ועדת התגמול מיום 11.2.15 ודירקטוריון הבנק ביום 18.2.2015⁸ קוזז מענק שלילי⁹ מיתרות מענקים שתשלומם נדחה משנים קודמות בהתאם לתנאי תכנית המענקים לנושאי משרה כפי שאושרו על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק בשנים קודמות.

ה. חוזים אישיים

1. נכון ליום 31.12.14 כל חברי ההנהלה מועסקים בחוזים אישיים. לחלק מחברי ההנהלה חוזה אישי המעניק פיצויי פרישה מוגדלים במקרה של פיטורים על ידי הבנק. סכום ההוצאה המרבית, שלא נרשמה בספרי הבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2014, מאחר ואין כוונת הבנק לפטר חברי הנהלה אלה, מסתכם בסך של כ- 2.5 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 – 5.6 מיליון ש"ח).
2. ביום 6.2.14 אישרה האסיפה הכללית של הבנק לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 31.12.2013 וועדת התגמול ביום 26.12.2013 את תנאי הנהלה וההעסקה למנכ"ל הבנק, מר ישראל טראו. מר טראו מועסק בבנק בהסכם העסקה אישי לתקופה בת 3 שנים ממועד תחילת עבודתו בפועל בבנק ביום 16.2.14 (להלן: "תקופת ההעסקה הראשונה") אשר תוארך, בכפוף לכך שמי מהצדדים לא ייתן הודעה למשנהו, עד 6 חודשים לפני תום תקופת ההעסקה הראשונה, בדבר אי הארכת תקופת ההעסקה. כל צד יהיה רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ובמתן הודעה מוקדמת בת 6 חודשים מראש, וזאת הן בתקופת ההעסקה הראשונה והן לאחריה, ככל ותוארך. עם תום העסקתו של מר טראו בבנק, מכל סיבה שהיא, יהיה זכאי מר טראו לכל הכספים והזכויות שנצברו לזכותו בפוליסת ביטוח המנהלים וזו תועבר לבעלותו של מר טראו והכל למעט אם סיום העסקתו נעשה בניסיונות בהן ניתן על פי דין לשלול פיצויי פיטורין, וכן ישוחררו כל הסכומים שנצברו לזכותו בקרן השתלמות. מובהר, כי הפרשות הבנק לביטוח מנהלים באות במקום חובת תשלום מלוא פיצויי פיטורים, אם יגיעו כאלה על פי דין, וזאת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג – 1963 ובהתאם לתנאים שנקבעו באישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורים. מר טראו יהיה מחוייב בתקופת צינון (אי תחרות) בת ששה חודשים מהמועד בו יפסיק לעבוד בפועל בבנק. בתקופת הצינון, יהיה זכאי מר טראו לתשלום משכורת ומלוא התנאים הנלווים (להלן: "תשלום בגין הסתגלות"). מובהר, כי בתקופה בה תקופת הצינון תחפוף את תקופת ההודעה המוקדמת, יהיה מר טראו זכאי רק לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת. אם מר טראו יפר התחייבותו לאי תחרות, הרי מבלי לגרוע מכל סעד אחר העומד לרשות הבנק, הוא יהיה חייב להחזיר לבנק את כל התשלומים שקיבל בגין תקופת ההודעה המוקדמת ו/או תקופת הצינון. משכורתו של מר טראו צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן (מעודכנת אחת לרבעון). למעט הצמדה זו לא חל שינוי בשכרו במהלך שנת 2014.
- ביום 26 באוקטובר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק בהמשך לאישור דירקטוריון הבנק מיום 30 באפריל 2014 ואשרורו מיום 10 בספטמבר 2014 ובהמשך לאישור ועדת התגמול של הבנק מיום 28 באפריל 2014, הענקת מענק חתימה חד פעמי למנכ"ל הבנק, מר ישראל טראו, בגובה שתי משכורות חודשיות (סך הכל 270 אלפי ש"ח).

⁸ החלטות ועדת התגמול התבססו על נתונים לא סופיים (ובכלל זה נתוני הדוחות הכספיים) שהיו ידועים בעת קיום הדיון בועדה. לא הייתה סטייה מהותית בין תוצאות סכומי המענקים כפי שהוצגו בועדה לבין התוצאות שהוצגו בדירקטוריון.

⁹ סכומי המענקים השליליים שאושרו על ידי הדירקטוריון במסגרת יישום תכנית המענקים אינם סופיים, שכן הפרמטר בדבר השוואת נתוני הבנק לנתוני בנקים אחרים חושב על בסיס נתוני שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2014. עם פרסום הדוחות הכספיים של הבנקים האחרים בחודש מרס 2015, יערך חישוב סופי של הפרמטר האמור וחישוב סכומי המענקים יותאם בהתאם.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

3. יו"ר הבנק, מר זאב אבלס מועסק בהסכם אישי לתקופה בלתי קצובה מיום 1 בנובמבר 1999, אשר עודכן מעת לעת בהתאם להחלטות האסיפה הכללית של הבנק. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ולפי שיקול דעתו המוחלט, בהודעה מראש בת שישה חודשים. עם סיום העסקתו בבנק (למעט בנסיבות בהן תישלל זכאותו לפיצויי פיטורין), יהיה מר אבלס זכאי לפיצויים כקבוע בד"ר בסך המהווה 100% ממשכורתו האחרונה של היו"ר נכון למועד סיום העסקתו בבנק כפול מספר שנות עבודתו של היו"ר בבנק (לרבות חלק מתוך שנה- באופן יחסי, להלן - "100% פיצויים") וזאת חלק הסכומים שהיו צריכים להיות מופקדים עבורו לקופת גמל לפיצויים אישית על שמו לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים התשכ"ג-1964. לפיכך, בעת סיום העסקתו של היו"ר, יהיה זכאי מר אבלס לכל הכספים והזכויות שנצברו ויצברו בקופת הפיצויים האישית, והבנק יוסיף וישלם ליו"ר כספים בגובה הפרש שבין זכאותו ל- 100% פיצויים לבין הכספים והזכויות בקופת הפיצויים האישית. בנוסף, זכאי מר אבלס בעת סיום העסקתו בבנק, גם לפיצויים נוספים בסכום של 100% ממשכורתו האחרונה כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה- באופן יחסי), כפי שאושר באסיפה הכללית של הבנק מיום 30 באפריל 2006. תקופת הגבלת תחרות – 6 חודשים מהמועד בו יפסיק היו"ר את עבודתו בפועל בבנק (בין בפיטורין ובין בהתפטרות). משכורתו של מר אבלס צמודה למדד המחירים לצרכן (מעודכנת אחת לשנה).
- כמפורט בסעיף ד.2 לעיל, תנאי תכנית המענקים לנושאי משרה בבנק אשר הותאמה לדרישות תיקון 20 ולהוראת התגמול בתאגיד בנקאי החליפו את תנאי תכנית המענקים שאושרה ליו"ר הדירקטוריון בעבר.
- אומדן המענק השלילי שקוזז מסכומי מענקים שאושרו בשנים קודמות ליו"ר הבנק הינו בסך של 509 אלפי ש"ח.
  - המענק לשנת 2013 ליו"ר הדירקטוריון של הבנק, מר זאב אבלס הינו בסך 909 אלפי ש"ח.
4. מר פריילימן הועסק בבנק מיום 2 באפריל 2006 וסיים תפקידו כמנכ"ל הבנק ביום 28 בפברואר 2014. כמפורט בסעיף ד.2 לעיל, תנאי תכנית המענקים לנושאי משרה בבנק אשר הותאמה לדרישות תיקון 20 ולהוראת התגמול בתאגיד הבנקאי, החליפו את תנאי תכנית המענקים שאושרה למנכ"ל הבנק בעבר.
- אומדן המענק השלילי שקוזז מסכומי מענקים שאושרו בשנים קודמות למר פריילימן הינו בסך של 170 אלפי ש"ח
  - המענק לשנת 2013 למנכ"ל הבנק לשעבר, מר חיים פריילימן הינו בסך 1,018 אלפי ש"ח.
- ו. בשנת 1997 נחתם הסכם בין המנהלים ומורשי החתימה וההסתדרות לבין הבנק בו נקבע בין היתר כי המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק, הזכאים לבחור לפרוש לפנסיה תקציבית במתכונת מסוימת שהונהגה בבנק עד אותו זמן (להלן - "הפנסיה המחייבת"), ואשר בוחרים בפנסיה הזו (ולא בקבלת פיצויים ותגמולים, שהיא האופציה השנייה העומדת לרשותם), יקבלו פנסיה מקרן הפנסיה "עמית" (עימה התקשרו הבנק והעובדים) ומהבנק באופן משולב, כאשר ההסכם קובע את נוסחת השילוב. על נוסחת שילוב זו הייתה קיימת מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק. עמדת הבנק הייתה שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש שבין סכום הפנסיה הראשונה שהגמלאי יקבל מ"עמית" עם צאתו לגמלאות לבין סכום הפנסיה המחייבת (ככל שיתקיים הפרש כזה באותו מועד), ואשר אותו יהיה על הבנק לשלם לגמלאי מידי חודש כשהוא צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. עמדת המנהלים היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש (ככל שיתקיים כזה) בין סכום הפנסיה שהגמלאי יקבל מעמית לבין סכום הפנסיה המחייבת, כפי שיהיה אותו הפרש מידי חודש (סכומי הפרש שעל הבנק לשלם כאמור להלן - "סכומי ההשלמה"). ביום 31 באוקטובר 2013 נחתם הסכם בין הבנק לבין ארגון המנהלים ומורשי החתימה המסדיר את המחלוקת בעניין נוסחת השילוב כאמור לעיל. על פי ההסכם יחולו ההסדרים הבאים: (1) פורש שיפרוש בעתיד פרישת גיל, או יגיע לגיל הפרישה שעה שיקבל מהבנק פנסיה תקציבית מוסכמת, יקבל מהבנק ומקרן הפנסיה "עמית", גם יחד, את פנסיה הזקנה המגיעה לפי ההסכם הקיבוצי כשהיא צמודה במלואה למדד המחירים לצרכן (להלן - הפנסיה הבסיסית). (2) לגבי גמלאי שפרש בפרישת גיל והחל לקבל קצבה מקרן עמית, תהווה הפנסיה אשר תשולם ביום 1.1.2014, על ידי הבנק ועמית גם יחד, את הפנסיה הבסיסית. (3) לגבי פורש שפרש בפרישה מוקדמת וטרם החל לקבל קצבה מקרן עמית, ככל שאותו פורש יחליט להצטרף להסכם, תהווה הפנסיה אשר תשולם לו על ידי הבנק ביום 1.1.2014 את הפנסיה הבסיסית, ומעת הגיעו לגיל פרישה יהיה זכאי לקבלה מהבנק ומעמית גם יחד. בכל מקרה בו, במהלך הזמן, יקטן חלקה של "עמית" בסכום הפנסיה הבסיסית, יגדל חלקו של הבנק בהתאם וכן ההפך.
- ז. ביום 29 בינואר 2015 נחתם הסכם שכר חדש בבנק לאומי לשנים 2015-2018 שעיקריו הפחתת מנגנון עדכון השכר השנתי ושינויים בזכויות ומענקי יובלות. השפעת הסכם השכר החדש באה לידי ביטוי באופן חלקי בשנת 2014 ותובא באופן מלא החל מהדוחות לשנת 2015. ההשפעה נטו על הדוחות הכספיים לשנת 2014 אינה מהותית.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014
באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1) :

31 בדצמבר 2014									
סך הכל	פריטים שאינם נכפיים (3)	אחר	מטבע חוץ (2)		צמוד מדד	מטבע ישראל		לא צמוד	במיליוני ש"ח
			א"ח	דולר ארה"ב		מטבע ישראל	לא צמוד		
9,848	-	64	35	306	130	9,313			נכסים
6,789	126	7	158	1,062	1,458	3,978			מזומנים ופקדונות בבתקים
182	-	-	-	-	-	182			ויהרות ערך שנתשאלו
21,713	190	149	187	1,930	4,541	14,716			אשראי לציבור, נטו (4)
*	-	-	-	-	-	*			אשראי לממשלה
404	404	-	-	-	-	-			בנינים ויעוד
504	190	4	41	235	*	34			נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,413	1,055	-	1	-	-	357			נכסים אחרים
40,853	1,965	224	422	3,533	6,129	28,580			סך כל הנכסים
31,498	195	534	1,298	5,871	2,978	20,622			התחייבויות
152	-	10	5	61	-	76			פקדונות הציבור
1	-	-	-	-	-	1			פקדונות מבתקים
3,474	-	-	-	-	-	1,514			פקדונות הממשלה
575	188	2	71	253	-	61			כתבי התחייבות נדרחים ואגרות חוב
2,777	1,056	*	1	2	391	1,327			התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
38,477	1,439	546	1,375	6,187	5,329	23,601			התחייבויות אחרות
2,376	526	(322)	(953)	(2,654)	800	4,979			סך כל ההתחייבויות
									הפרש
									מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		329	845	1,851	(575)	(2,450)			מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		-	175	526	-	(701)			אופציות בסכף נטו (במונחי נכס בסיס)
		-	(97)	277	-	(180)			אופציות מחוץ לסכף נטו (במונחי נכס בסיס)
		7	(30)	-	225	1,648			סר"כ כללי
		-	169	728	-	(897)			אופציות בסכף נטו (סכום נקוב מהווה)
		-	(276)	1,174	-	(898)			אופציות מחוץ לסכף נטו (סכום נקוב מהווה)

- (1) ראה באור 1.א. (2).
 (2) מולל צמודי מטבע חוץ.
 (3) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא נכפי.
 (4) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי יחסו לביסי האמדה.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014
באור 16 - נכסים והתייבויות לפי בסיסי האמדה (המשך)
 סכומים מדוחים

ההרכב במאוחד (1) :

סך הכל	פריטים שאינם נכסניים (3)	31 בדצמבר 2013				מטבעי ישראל	לא צמוד במיליוני ש"ח
		מטבע חוץ (2)	אירו	דולר ארה"ב	אחר		
9,924	-	60	50	356	147	9,311	נכסים
4,810	109	-	28	424	1,254	2,995	מזומנים ופקדונות בבנקים
503	-	-	-	-	-	503	פירות ערך שנשאלי
22,135	153	204	218	1,727	5,133	14,700	אשראי לציבור, נטו (4)
1	1	-	-	-	-	-	השקעות בחברות מוחזקות
405	405	-	-	-	-	-	בטיבים ואיז
572	296	42	29	162	-	43	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,140	807	4	-	-	1	328	נכסים אחרים
39,490	1,771	310	325	2,669	6,535	27,880	סך כל הנכסים
30,622	159	451	1,157	5,120	3,510	20,225	התייבויות
209	-	2	30	56	-	121	פקדונות הציבור
3	-	-	-	-	-	3	פקדונות מבנקים
3,109	-	-	-	-	2,174	935	פקדונות הממשלה
667	293	43	42	193	-	96	כתבי התייבות נדחים ואגרות חוב
2,545	809	5	-	1	250	1,480	התייבויות בגין מכשירים נגזרים
37,155	1,261	501	1,229	5,370	5,934	22,860	סך כל התייבויות
2,335	510	(191)	(904)	(2,701)	601	5,020	הפרש
		193	901	2,566	2	(3,662)	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		-	4	96	-	(100)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		-	(15)	43	-	(28)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
		2	(14)	4	603	1,230	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
		(4)	8	127	-	(131)	אופציות בכסף נטו (סכום קרוב מהוון)
		3	(10)	39	-	(32)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום קרוב מהוון)

(1) ראה באור 1.א.(2).
 (2) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (3) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא נספג.
 (4) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי וחסו לנכסים האמדה.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה ולפי תקופות לפרעון⁽¹⁾

סכומים מדוחים
בהרבה במאות (2) :

31 בדצמבר 2014

תזרימי מזומנים (תזרימים תזרימים צפויים)

שער תשואה חוזי (6)	תזרימי מזומנים (5)	תזרימי מזומנים (5)	סך הכל תזרימי מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים	
2.52%	34,832	503	37,640	629	3,286	4,382	1,206	1,584	2,115	3,880	4,095	3,108	13,355											
2.17%	28,950	100	29,269	17	47	1,835	1,210	443	1,053	1,658	2,431	3,420	17,155											
	5,882	403	8,371	612	3,239	2,547	(4)	1,141	1,062	2,222	1,664	(312)	(3,800)											
	(3,032)	-	(3,032)	-	-	-	-	-	-	(7)	4	(509)	(2,520)											
	(898)	-	(898)	-	-	-	-	-	-	-	(242)	(296)	(360)											
	1,952	403	4,441	612	3,239	2,547	(4)	1,141	1,062	2,215	1,426	(1,117)	(6,680)											
4.64%	4,056	17	4,426	3	127	690	417	163	154	225	1,190	487	970											
1.28%	8,088	-	8,193	-	1	48	29	30	32	38	1,127	1,224	5,664											
	(4,032)	17	(3,767)	3	126	642	388	133	122	187	63	(737)	(4,694)											
	(2,746)	(3)	(2,623)	2	88	447	270	93	85	130	44	(513)	(3,269)											
	3,032	-	3,032	-	-	-	-	-	-	7	(4)	509	2,520											
	898	-	898	-	-	-	-	-	-	-	242	296	360											
	(102)	17	163	3	126	642	388	133	122	194	301	68	(1,814)											
2.74%	38,888	520	42,066	632	3,413	5,072	1,623	1,747	2,269	4,105	5,285	3,595	14,325											
2.01%	37,038	100	37,462	17	48	1,883	1,239	473	1,085	1,696	3,558	4,644	22,819											
	1,850	420	4,604	615	3,365	3,189	384	1,274	1,184	2,409	1,727	(1,049)	(8,494)											
3.78%	21,523	254	24,139	391	3,092	3,157	1,051	1,285	1,697	2,180	4,159	3,041	4,086											
1.94%	31,303	-	31,493	-	-	457	114	98	230	1,140	3,305	4,171	21,978											

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.
מזה: אשראי לצבור
מזה: פיקודנות הציבור
ראה הערות להלן.

באורים לדוחות הנכסיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האגדה ולפי תקופות לפרעון⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדוחים

ההרכב במאוחד (2) :

שיעור תשואה חוזי ⁽⁶⁾	31 בדצמבר 2013												סך הכל	
	יתרה מאזנית ⁽⁴⁾ ללא תקופת סך הכל ⁽⁵⁾	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש שנים	מעל ארבע שנים	מעל שלוש שנים	מעל שנתיים שנים	מעל שנה עד שנתיים שנים	מעל שנה עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים		עם דרישה ועד חודש
3.53%	37,719	528	41,677	582	3,714	5,458	1,376	1,822	2,329	2,974	5,316	3,017	15,089	נכסים
2.33%	35,894	124	36,402	19	62	1,896	426	1,163	1,135	1,679	3,963	4,110	21,949	התחייבויות
	1,825	404	5,275	563	3,652	3,562	950	659	1,194	1,295	1,353	(1,093)	(6,860)	הפרש
4.41%	21,982	268	25,269	446	3,414	3,531	1,099	1,381	1,703	2,317	4,262	2,752	4,364	מזה: אשראי לציבור
2.26%	30,463	-	30,691	-	8	425	75	145	519	1,198	3,552	3,601	21,168	מזה: פיקדונות הציבור

(1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים האפייים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. התנוגים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

(2) ראה באור 1.א.(2).

(3) לא כולל מס"י צמוד למטבע חוץ.

(4) כפי שנקללה בבאור 16 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האגדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

(5) נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך 247 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (ליום 31 בדצמבר 2013 - 210 מיליון ש"ח).

(6) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנוכה את תזרימי המזומנים העתידיים האפייים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

מאוחד והבנק		מאוחד והבנק	
31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
יתרת הפרשה	יתרות החוזים ⁽¹⁾	יתרת הפרשה	יתרות החוזים ⁽¹⁾
להפסדי אשראי ⁽²⁾		להפסדי אשראי ⁽²⁾	
* -	110	* -	71
9	457	9	430
11	2,073	4	1,991
7	794	6	791
* -	910	1	808
* -	734	1	836
2	594	1	757
19	7,977	14	5,857
6	962	2	803

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

אשראי תעודות	
ערבויות להבטחת אשראי	
ערבויות לרוכשי דירות	
ערבויות והתחייבויות אחרות	
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	
מסגרות חח"ד ואשראי שלא נוצלו בקשר ליהלומנים	
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן	
התחייבויות להוצאת ערבויות	

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) בעיקר הפרשה קבוצתית.
* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾:

יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾

מאוחד והבנק	
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014
במיליוני ש"ח	
304	250

מטבע ישראלי צמוד למדד

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה - מאוחד והבנק

31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014					
		עד שנה	עד 3 שנים	עד 5 שנים	עד 10 שנים	עד 20 שנים	מעל 20 שנים
סך הכל	סך הכל	עד שנה	עד 3 שנים	עד 5 שנים	עד 10 שנים	עד 20 שנים	מעל 20 שנים
		3	5	5	5	1	1
		3	5	3	3	1	1
		3	5	3	3	1	1

במגזר הצמוד למדד

תזרימים חוזיים עתידיים
תזרימים עתידיים צפויים
לאחר הערכת הנהלה
לפירעונות מוקדמים
תזרימים צפויים מהוונים
לאחר הערכת הנהלה
לפרעונות מוקדמים⁽³⁾

מידע על העמדת הלוואות במשך השנה

בשנת 2013	בשנת 2014
במיליוני ש"ח	
1	* -
2	2

הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
הלוואות עומדות

- (1) אשראים ופקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפקדונות) עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
(2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 13 מיליון ש"ח (2013 - 19 מיליון ש"ח) לא נכללו בלוח זה.
(3) ההיוון בוצע לפי שיעור של 0.9% (לשנת 2013 - 1.40%).

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות:

(1) דמי שכירות של מבנים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:

מאוחד והבנק		
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
במיליוני ש"ח		
23	25	בשנה ראשונה
21	24	בשנה שניה
20	23	בשנה שלישית
18	20	בשנה רביעית
14	18	בשנה חמישית
61	86	מעל חמש שנים
157	196	

סך הכל

(2) סכום ההתקשרויות לרכישת בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2014 הינו בסך 6 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (ליום 31 בדצמבר 2013 - 5 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(3) חברה מאוחדת התחייבה להשקיע בתאגידים ריאליים נוספים ובקרן גידור סכום של 20 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 10 מיליון ש"ח) וזאת בהתקיים תנאים מסוימים כפי שנקבעו בהסכמים עם אותם תאגידים.

(4) הסכם לקבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "לאומי") ביום 29 בספטמבר 2001 נחתם הסכם תפעול ומחשוב עם לאומי, לתקופה של 11 שנים, בתוקף משנת 1998, לפיו מספק לאומי לבנק שירותי מחשוב ותפעול, בגין מערכות התשתית הבנקאיות זאת בנוסף לזכויות הבנק לקבל את מרבית מערכות המידע הפועלות בלאומי, אשר מרביתן הוטמעו בבנק (להלן: "ההסכם").

השירותים שלאומי מתחייב לבצע באמצעות חטיבת התפעול והמנהלה שלו או כל גוף שיבוא במקומו (להלן: "חת"מ") מתבססים על שירותי המחשוב שחת"מ מעניק ללקוחותיו בתוספת שירותים אחרים כמפורט בהסכם. כן מספק לאומי לבנק שירותי תמיכה ותחזוקה שוטפים ומלאים ותשתית הדרכה בקשר עם המערכות המשמשות למתן השירותים ושירותי התפעול. לאומי מתחייב בהסכם להעביר לבנק מידע תפעולי המתייחס למערכות ולשמור על רמת אבטחת מידע גבוהה לנתוני הבנק.

ביום 31 בדצמבר 2007 ולאחר שנבחנו על ידי הבנק חלופות למחשוב, נחתמה תוספת להסכם על-פיה הוארך תוקפו של ההסכם ב-10 שנים, החל מיום 1 בינואר 2007, תוך שיפור תנאי ההסכם במישור הכספי - על דרך הקטנת עלות השירותים השוטפים וצמצום חוסר הודאות הקשורה לעליה בלתי מבוקרת של עלות השירותים בעתיד וכן במישור של רמת השירות - על דרך חתימת הסכם רמת שירות (SLA).

בהתאם להסכמות שבין הצדדים על פי הוראות ההסכם, "פרוייקט סיום ההתקשרות" על פי האמור בהסכם יחל בתום תקופת ההסכם ועשוי להמשך עד שלוש שנים. ככל שיהיה צורך בחידוש האישורים הרגולטוריים הנוגעים להסכם יפעלו הצדדים להשגתם.

בעקבות החתימה על התוספת להסכם, מימש הבנק את זכותו להשתמש במערכות מידע נוספות של לאומי, אשר תורמות באופן מהותי לשדרוג מערכי התפעול, הניהול, הבקרה וניהול הסיכונים.

(5) ביום 1 ביולי 2010 נחתם הסכם בין הבנק לבין כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן "כאל") והסכם נוסף בין הבנק לבין חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן "דיינרס"), חברה בשליטת כאל (להלן "ההסכמים").

ההסכמים הינם לתקופה של 10 שנים, בכפוף לזכות ביטול של ההסכמים העומדת לכל אחד מן הצדדים מכח הוראות הדין, והינם מחליפים ובאים במקום הסכמי ההתקשרות בין הבנק לבין כאל ובין הבנק לבין דיינרס שהגיעו לסיימם במועד זה. במסגרת ההסכמים ינפיקו כאל ודיינרס כרטיסי אשראי, כרטיסי בנק וכרטיסים משולבים ללקוחות הבנק ויספקו ללקוחות את השירותים הכרוכים בהנפקת הכרטיסים ללקוחות והגלומים בשימוש בהם. ההסכמים מעגנים זכויות הצדדים וכן הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל ו/או דיינרס לכרטיסי חיוב שיונפקו במסגרת ההסכם וכן את יתר התנאים הנוגעים לכך.

במסגרת ההסכם עם כאל, ניתנה לבנק, בכפוף לתנאים המתלים המפורטים להלן, אופציה בלתי עבירה, לרכוש מכאל 32,934 מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח של כאל, המהוות נכון למועד חתימת ההסכם 3% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של כאל, בכפוף לאירועי התאמה שנקבעו בהסכם, וזאת

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

במועד ההשלמה של הנפקה לציבור של ניירות ערך של כאל ובכפוף להשלמת ההנפקה (ככל שתבוצע). מחיר המימוש של האופציות משקף הנחה של 25% על מחיר המניה ברוטו כפי שיקבע בתשקיף ההצעה לציבור. לכאל זכות, לפי שיקול דעתה, להמיר את מניות האופציה בתשלום חד פעמי בסכום השווה למחיר המימוש במספר הכולל של מניות האופציה כאילו האופציה מומשה במלואה. המניות שתבענה ממימוש האופציה, ככל שתמומש, לא תהיינה ניתנות להעברה למתחרה של כאל. תוקף האופציה במשך תקופת ההסכם מותנה בשורה של תנאים עסקיים כפי שנקבעו במסגרת ההסכם. האופציה תכנס לתוקף עם קבלת פטור מהסדר כובל מן הממונה על ההגבלים העסקיים בנוגע להוראות ההסכם המתייחסות לתנאי האופציה וכן עם קבלת אישור מאת המפקח על הבנקים המתייחס לבנק ולכאל, ככל שיידרשו אישורים אלו.

בחודש דצמבר 2010 קיבל הבנק את החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים ליתן פטור מאישור הסדר כובל למשך חמש שנים לאופציה שהוענקה על ידי כאל במסגרת התקשרות בין הבנק לבין כאל, ובהתייחס להסכם בין הבנק לכאל ולהסכם נוסף בין הבנק לבין דיינרס, חברה בשליטת כאל, מן הנימוקים שנמנו בהחלטה, וביססו את החלטת הממונה, כי אין בתנית הבלעדיות הנכללת בהסכם לענין האופציה בכדי לפגוע בתחרות פגיעה של ממש. נקבע עוד כי בתום תקופת חמש השנים, ניתן יהיה לשוב ולבקש להאריך את תקופת הפטור.

בחודש מאי 2011 נמסרה לבנק עמדת הפיקוח על הבנקים, לפיה לא נדרש אישור פיקוחי בקשר עם האופציה שהוענקה לבנק במסגרת ההסכם. בנסיבות אלה, נתקיימו התנאים המתלים לכניסת האופציה לתוקפה.

(6) ביום 3 בפברואר 2011 התקשר הבנק עם ישראלכרט בע"מ בהסכם לתקופה של חמש שנים, להנפקת כרטיסי חיוב של המותגים "ישראלכרט" ו-"מאסטרדקארד". ההסכם קובע, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין פועלים אקספרס בע"מ לבנק, נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים התפעוליים והמשפטיים הרלבנטיים להנפקה כאמור. תקופת ההסכם תוארך אוטומטית לתקופות נוספות בנות שנתיים כל אחת, אלא אם יודיע מי מן הצדדים למשנהו, בדרכים הקבועות בהסכם, כי הוא אינו מעוניין בהארכה כאמור.

באותו תאריך, התקשר הבנק עם פועלים אקספרס בע"מ בהסכם לתקופה של ארבע שנים, להנפקת כרטיסי חיוב של המותג "אמריקן אקספרס". ההסכם קובע, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין פועלים אקספרס בע"מ לבנק נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים, התפעוליים והמשפטיים הרלבנטיים להנפקה כאמור, תקופת ההסכם תוארך אוטומטית לתקופות נוספות בנות שנתיים כל אחת, אלא אם יודיע מי מן הצדדים למשנהו, בדרכים הקבועות בהסכם, כי הוא אינו מעוניין בהארכה כאמור.

(7) בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש על תחום הבנקאות הקמעונאית, מתקשר הבנק מעת לעת (החל משנת 2010) בהסכמים עם מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן "מימון ישיר"), במסגרתם רוכש הבנק בדרך של המחאת זכויות והתחייבויות על דרך המכר, תיקי הלוואות שהועמדו על ידי מימון ישיר ללקוחות פרטיים לצורך רכישת כלי רכב וכן הלוואות לכל מטרה. במועד רכישת הלוואות ממימון ישיר, עם קיום התנאים להכרה בנכס פיננסי (על פי FAS 166), רושם הבנק את הלוואות הנרכשות בספריו בגובה התמורה קרי, שווי הוגן, למעט הלוואות אשר לגביהן לבנק יש זכות החזרה לתקופה שהוגדרה בהסכם אשר נרשמות כחוב מובטח למימון ישיר. הכנסות המימון בעסקה נרשמות בהתאם לריבית האפקטיבית של הלוואות הנרכשות.

(8) סכום הערבויות לבתי משפט ואחרים ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 12 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (ליום 31 בדצמבר 2013 - 12 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(9) א. בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי, וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים ועובדים בהם), התשנ"ו - 1995, החברה המאוחדת הפקידה פקדון בסך של 7 מיליון ש"ח בבנק (31 דצמבר 2013 - 7 מיליון ש"ח) לטובת בעלי יחידות בקרנות נאמנות, שחברה מאוחדת של הבנק משמשת להן כנאמן.
 ב. חברה מאוחדת העוסקת בחיתום מכוסה בביטוח אחריות מקצועית בהתאם לתקנות ניירות ערך (חיתום), התשנ"ז - 2007.

(10) בהתאם להסכמים שנחתמו ביום 18 בדצמבר 2006, ביום 27 באוגוסט 2009, ביום 28 באוגוסט 2011 וביום 25 בנובמבר 2013 בין אגוד הנפקות בע"מ, חברה מאוחדת, לבין הבנק, התחייב הבנק כלפי הנאמנים לתעודות ההתחייבות שהנפיקה החברה המאוחדת לקיים את תנאיהן של תעודות ההתחייבות לפרוע אותן בהתאם לתנאיהן.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(11) הבנק, הנמנה על החברים במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ התחייב, ביחד עם יתר חברי הבורסה, לפצות הדדית את המסלקה של הבורסה אם יגרם לה נזק בקשר עם חוסר מלאי או חוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה. במסגרת זו הקימה המסלקה קרן סיכונים בה ישתתפו כל חברי המסלקה ובכללם הבנק. דירקטוריון המסלקה החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הודן במתן בטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 37 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 32 מיליון ש"ח).

(12) מסלקת מעו"ף בע"מ מופעלת על ידי הבורסה לניירות ערך בע"מ. עיסוקיה העיקריים של המסלקה הם הוצאת אופציות, העמדת כלים לסליקת עסקאות באופציות ומימושן ואספקת שירותים נלווים לחברי המסלקה ולמסחר באופציות. הבנק, הנמנה על החברים במסלקה, אחראי, ביחד עם יתר חברי המסלקה כלפי המסלקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה המסלקה קרן סיכונים. חבר המסלקה אחראי כלפי המסלקה לחלקו בקרן הסיכונים, הנקבע בשיעור יחסי לפעילותו באופציות או לסך הבטוחות שעליו להעמיד למסלקה ובתנאים הנקבעים בידי דירקטוריון המסלקה מעת לעת.

דירקטוריון מסלקת מעו"ף החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הודן במתן הבטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן.

לתאריך המאזן חלקו של הבנק בקרן הסיכונים הוא 95 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 106 מיליון ש"ח). חלקו של הבנק בקרן הסיכונים עלול לגדול אם אחד או יותר מהחברים האחרים במסלקה, לא יעמדו בהתחייבויותיהם.

הבנק התחייב כלפי המסלקה לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלקה. סך הערבויות בגין עסקאות עבור לקוחות ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 353 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 293 מיליון ש"ח). לעניין שעבוד בגין הנ"ל ראה באור 14.

(13) תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק ותיקון הוראות תקנון הבנק העוסקות בשיפוי וביטוח נושאי משרה:

ביום 31 באוקטובר 2012 אישרה האסיפה הכללית של הבנק בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 6 בספטמבר 2012 ולאחריו אישור דירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2012 תיקון לנוסח כתב ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק, ובכלל זה לדירקטורים שבעלי שליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, שמכניהם, כיהנו או יכהנו בבנק או בחברות בנות שלו. זאת, בין היתר, בעקבות תיקוני חקיקה שונים, ובכלל זה חוק החברות, תשנ"ט-1999, חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011, חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 13), התשע"ב - 2012, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (להלן: "תיקוני החקיקה") וכן לעדכן את נספח האירועים המצורף לכתב ההתחייבות לשיפוי, וזאת בשים לב לשינויים ולהתפתחויות באופי ובהיקף הסיכונים המשפטיים החלים על הבנק וחברות הבת שלו (להלן: "תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי" או "העסקה").

לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי בעסקה או היה עניין אישי בעסקה בעת אישורה בהתאם למפורט להלן: מר ישעיהו לנדאו, ביחס לאישור תיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי עבור ה"ה ישעיהו לנדאו ויגאל לנדאו {ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ אשר מר ישעיהו לנדאו (אביו של מר יגאל לנדאו) הינו בעל השליטה בה, הינה חלק מגרעין השליטה בבנק} וזאת הואיל וההחלטה האמורה תחול לגבי בעל השליטה או קרובו שצוינו לעיל, בתוקף כהונתם כדירקטורים בבנק. הגב' רות מנור לעניין קבלת ההחלטה בדבר התיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי למר יצחק מנור שניהן כדירקטור בבנק עד ליום 10.8.11 {מר יצחק מנור הינו בעלה של הגב' רות מנור, השולטת יחד עם ד"ר יעל אלמוג, בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק}. כמו כן ולמען הזהירות, יצויין כי גב' רות מנור עשויה להיות בעלת עניין אישי גם בדבר התיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי לעו"ד יצחק זיסמן {עו"ד יצחק זיסמן שימש מיופה כחה של הגב' רות מנור לצורך הפעלת זכויות הצבעה או זכויות אחרות המוקנות לגב' רות מנור מכה שליטתה והחזקתה העקיפה במניות הבנק, כפי שהתחייב ממכתבי המפקח על הבנקים מיום 10.8.2011 ומיום 2.8.2012} כמו כן, ולמען הזהירות, יצויין כי לד"ר יעל אלמוג /או לנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ /או לנכסי שרודר בע"מ עשוי להיות עניין אישי בדבר התיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי למר חיים אלמוג המכהן כדירקטור בבנק מטעם ד"ר יעל אלמוג /או נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 ונכסי שרודר בע"מ. עובר לאישור תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי אישרה ביום 31 באוקטובר 2012 האסיפה הכללית של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 6 בספטמבר 2012 ולאחריו אישור דירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2012) לתקן את תקנות 127 ו-129 בתקנון הבנק, בנושא שיפוי וביטוח נושאי משרה,

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

וזאת בין היתר, לצורך התאמת נוסח התקנות האמורות לתיקוני החקיקה (להלן: "תיקון התקנון"). עוד יצוין, כי ביום 6 בפברואר 2013 תוקן תקנון הבנק באופן שהוכללה בו מגבלה לעניין סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק במסגרת התחייבות מראש לשפות נושאי משרה.

(14) ביום 22 ביוני 2009 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עסקה להגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי שניתנה למי שיכנהו, מעת לעת, כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת של הבנק (להלן: "נושאי המשרה"), במסגרת כתב התחייבות לשיפוי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 29 בדצמבר 2005 (להלן: "כתב ההתחייבות"), לעניין הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף, על כל הנובע מכך, כמפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות וזאת בסך נוסף של 15 מיליון דולר (להלן: "סכום השיפוי הנוסף"), מעבר להתחייבות לשיפוי בסך של 35 מיליון דולר, הנקוב בכתב ההתחייבות האמור. סכום השיפוי הנוסף יוחד אך ורק לאירוע המפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות הנ"ל (שעינו הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף). מובהר, כי השיפוי בקשר לאירועים הכלולים בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות יינתן תחילה מתוך סכום השיפוי הנוסף (15 מיליון דולר ארה"ב), וככל שיידרש שיפוי בגין אירוע מהסוג האמור העולה על סכום השיפוי הנוסף, ישופו נושאי המשרה גם מתוך סכום ההתחייבות לשיפוי הקיים בסך 35 מיליון דולר ארה"ב. הגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי, כמפורט לעיל, אושרה על ידי ועדת הביקורת ביום 27 באפריל 2009 ועל ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 באפריל 2009. לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי בעסקה או היה עניין אישי בעסקה בעת אישורה בהתאם למפורט להלן עקב הגדלת סכום השיפוי ביחס לעצמו ו/או לקרוביהם, המכהנים כדירקטורים בחברה: מר ישעיהו לנדאו, בעל השליטה בישיבה לנדאו אחזקות (1993) בע"מ, הנמנית על בעלי השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי לעצמו ולמר יגאל לנדאו (בנו); גב' רות מנור וגב' דרורה זכאי, בעלות השליטה בעת אישור העסקה בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי למר יצחק מנור (בעלה של גב' רות מנור) ולמר חיים אלמוג (חתנה של גב' דרורה זכאי בעת אישור השיפוי).

(15) ביום 30 ביוני 2009 אישר דירקטוריון הבנק מתן כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים לחברות מאוחדות: אגוד שוקי הון בע"מ, אגוד הנפקות בע"מ, איגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ, חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ, אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ, כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ וליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (וזאת בהמשך לכתבי שיפוי שניתנו בעבר לחברות אגודים בע"מ, אגוד מערכות בע"מ, אגוד השקעות וייזום בע"מ ואגוד ליסינג בע"מ, כאשר לעניין כתב השיפוי לאגוד ליסינג אישר דירקטוריון הבנק השמטת תניות מכתב השיפוי בתוקף מיום 30 ביוני 2009), בגין כל התחייבויותיהן (ללא הגבלה בסכום), לרבות אך לא רק בגין אשראים והלוואות שהוענקו לחברות על ידי הבנק או על ידי כל צד ג', ובגין כל התחייבות אחרת אשר תהיינה לחברות המאוחדות וזאת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 (יחס הון מזערי)(הוחלפה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 (201) ו-313 (מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים), ובהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 203 בדבר מסגרת עבודה ומדידה להלימות הון-גישה סטנדרטית סיכון אשראי.

(16) לפי הסכם שנחתם ביום 25 בנובמבר 2013 בין אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "אגוד הנפקות") לבין הבנק (להלן: "הסכם הפקדונות משנת 2013") אשר חל על הנפקות של אגודות חוב ו/או ניירות ערך מסחריים שיוצרו מכוח תשקיף מדף שפרסמה אגוד הנפקות ביום 26 בנובמבר 2013 והנושא תאריך 27 בנובמבר 2013 (להלן: "תשקיף מדף 2013", להלן: "ניירות הערך המוצעים"), הבנק יכסה את כל הוצאות ההנפקה הישירות של אגוד הנפקות בגין ניירות הערך המוצעים מיד עם הוצאתן בפועל וכן, יחזיר לאגוד הנפקות כל סכום שאגוד הנפקות הוציאה ותוציא בקשר עם הנפקת ניירות הערך המוצעים מכל סדרה, ככל שסכום זה לא כוסה על ידי המרווח על הפקדונות המשולם על ידי הבנק, כמפורט להלן. עוד נקבע בהסכם האמור, כי התמורה מהנפקת ניירות הערך המוצעים על פי תשקיף מדף 2013 תופקד על ידי אגוד הנפקות בפקדונות בבנק, כאשר כל פקדון מבין הפקדונות יהיה בתנאי פרעון, הצמדה וריבית, כפי שיוסכם עם הבנק מעת לעת, אשר יאפשרו פירעון מלא של ניירות הערך המוצעים במועד, והפקדון ישמש לפרעון ניירות הערך המוצעים, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05%, או מרווח בשיעור אחר, כפי שיקבע בין הבנק לאגוד הנפקות, אשר נועד לכסות בקירוב את סכום ההוצאות השוטפות של אגוד הנפקות. כל פקדון יהיה בדרגת פרעון זהה לדרגת הפירעון של ניירות הערך המוצעים (קרי, התמורה בגין ניירות הערך המוצעים תופקד בפקדון בדרגת פרעון זהה לכלל הפקדונות בבנק). על אף האמור לעיל, במקרה בו תבצע אגוד הנפקות הנפקה בהרחבת סדרה הנקובה בפרמיה או בנכיון, ביחס לקרן תעודות ההתחייבות שהונפקה בדוח הצעת המדף על פיו נרשמו תעודות ההתחייבות נשוא ההנפקה בהרחבת סדרה לראשונה למסחר, עשויים תנאי הפקדון בו תופקד קרן תעודות ההתחייבות לגלם ההתאמה לפרמיה או לנכיון, ובלבד שתנאי הפקדון יאפשרו פירעון מלא של תעודות ההתחייבות במועד, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05% או מרווח בשיעור אחר כפי שיקבע בין הבנק לאגוד הנפקות. הבנק נתן את הסכמתו העקרונית לקיים את כל תנאיהם של ניירות הערך

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

המוצעים, אשר יוחזקו בידי הציבור. הבנק ינפיק התחייבות נפרדת וספציפית, מראש, ביחס לכל הנפקה והנפקה של תעודות התחייבות מהסדרות שתונפקנה, אשר על פיה יתחייב הבנק לקיים את תנאיהן של תעודות ההתחייבות מאותה סדרה ולפרוע אותן בהתאם לתנאיהן. ההתחייבות כאמור לעיל של הבנק אינה ניתנת לביטול או לשינוי.

לפי הסכם שנחתם ביום 28 באוגוסט 2011 בין אגוד הנפקות לבין הבנק (להלן: "הסכם 2011") אשר חל על הנפקות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים (להלן: "ניירות הערך המוצעים"), שמבוצעות מכוח תשקיף מדף שפרסמה אגוד הנפקות ביום 29 באוגוסט 2011 (להלן: "תשקיף מדף 2011"), הבנק יכסה את כל הוצאות ההנפקה הישירות של אגוד הנפקות בגין ניירות הערך המוצעים מיד עם הוצאתן בפועל. עוד נקבע בהסכם 2011, כי התמורה מהנפקת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף מדף 2011 תופקד על-ידי אגוד הנפקות בפקדונות בבנק, אשר יהיו בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי ניירות הערך המוצעים ובתנאי ריבית אשר יהיו זהים או עדיפים מהם, כפי שיסכם עם הבנק מעת לעת, אשר יאפשרו פירעון מלא של ניירות הערך המוצעים במועד, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05% או מרווח בשיעור אחר, כפי שייקבע בין הבנק לאגוד הנפקות, העשוי לכסות בקירוב את סכום ההוצאות השוטפות של אגוד הנפקות בקשר עם ניירות הערך המוצעים שיונפקו כאמור לעיל. הסכם 2011 לא יגרע מתוקף הסכמי פקדונות קודמים, שאגוד הנפקות התקשרה בהם עם הבנק, החלים ביחס להנפקות שבוצעו בהתאם לתשקיפים קודמים של אגוד הנפקות, כמפורט להלן:

ביום 12 באפריל 2005 נחתם בין הבנק לבין אגוד הנפקות הסכם פקדונות בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי אגוד הנפקות ביום 13 באפריל 2005 (להלן: "הסכם 2005"), ביום 22 בנובמבר 2005 נחתמה בין הבנק לבין אגוד הנפקות תוספת להסכם 2005, לפיה הורחבה תחילתו של הסכם זה גם לתעודות התחייבות אשר נרשמו למסחר על פי תשקיף מיום 22 בנובמבר 2005, ביום 18 בדצמבר 2006 נחתם בין הבנק לבין אגוד הנפקות הסכם פקדונות (כפי שתוקן ביום 1 בינואר 2007), בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי אגוד הנפקות ביום 7 בינואר 2007, ביום 27 באוגוסט 2009 נחתם בין הבנק לבין אגוד הנפקות הסכם פקדונות בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי אגוד הנפקות ביום 31 באוגוסט 2009 (להלן: "הסכמי הפקדונות הקודמים"). במסגרת הסכמי הפקדונות הקודמים, נקבע, בין היתר, כדלקמן:

- א. התמורה מהנפקת תעודות ההתחייבות שתונפקנה על פי התשקיפים הנ"ל תופקד על ידי אגוד הנפקות בפקדונות בבנק (להלן: "הפקדונות"). כל פקדון מבין הפקדונות יהיה בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי תעודות ההתחייבות המוצעות על פי התשקיפים הנ"ל, ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים ו/או עדיפים מהם, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.12% (או מרווח אחר אשר נועד לכסות את הוצאות אגוד הנפקות בקשר עם הנפקת תעודות ההתחייבות).
- ב. כל פקדון יהיה בדרגת פירעון זהה לדרגת הפירעון של תעודות ההתחייבות שתמורתן הופקדה בפקדון.
- ג. הבנק נתן את הסכמתו העקרונית לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות שתוצענה על פי התשקיפים הנ"ל, אשר תוחזקנה בידי הציבור, התחייבות הבנק אינה ניתנת לביטול או לשינוי, מאחר שתלויות בה זכויות צד שלישי, דהיינו זכויות בעלי תעודות ההתחייבות והנאמנים לתעודות ההתחייבות.
- ד. הסכמים יעמדו בתוקפם כל עוד תעודות ההתחייבות תהינה במחזור.

(17) ביום 10 בספטמבר 2014 אישר דירקטוריון הבנק, בהמשך לאישור ועדת הביטוח של דירקטוריון הבנק מיום 4 בספטמבר 2014 ולאישור ועדת התגמול של הדירקטוריון מיום 7 בספטמבר 2014, ובהתאם לעקרונות שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית של הבנק, רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות שלו, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה (להלן: "פוליסת נושאי המשרה"), יחד עם רכישת פוליסת ביטוח בנקאית שגבולות האחריות במסגרתה הינם בסכום זהה לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של עד 18 חודשים, החל מיום 15 בספטמבר 2014 ועד ליום 14 במרס 2016. הפוליסות נרכשו אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון, ו"שירותי חזית" בגין הפוליסות נרכשו מאת "הפניקס" חברה לביטוח בע"מ. הפרמיה ששילם הבנק בגין רכישת פוליסת נושאי המשרה (כולל התמורה בגין "שירותי החזית" כאמור) הינה בסך כולל של כ- 338,000 דולר ארה"ב ל- 18 חודשים לכל הדירקטורים בבנק, לרבות הפוליסות שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם, ויש להם עניין ברכישת פוליסת נושאי המשרה. פוליסת נושאי המשרה חלה בתנאים זהים הן לגבי נושאי משרה שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם: ה"ה ישעיהו לנדאו ויגאל לנדאו, בנו, המכהנים כדירקטורים בבנק (מר ישעיהו לנדאו נמנה על בעלי השליטה בבנק באמצעות החזקותיו בישיעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ וישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ) ומר יצחק מנור המכהן כדירקטור בבנק (מר יצחק מנור הינו בעלה של הגב' רות מנור הנמנית על בעלי השליטה בבנק באמצעות החזקותיה, יחד עם ד"ר יעל אלמוג, בכנסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ), והן לגבי נושאי משרה אחרים בבנק.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(18) תובענות שונות נגד הבנק והחברות המאוחדות

א. נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות ועומדות תביעות משפטיות. לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, קיימות הפרשות נאותות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בגין כל ההפסדים הצפויים הנובעים מתביעות תלויות כנגד הבנק. לא נעשו הפרשות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים סיכוייהן קלושים. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שאפשרות התממשותן אינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה הינו כ- 19 מיליון ש"ח.

ב. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום סך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות שוק ההון של מיופה כוח בחשבון ("הדרישה"). הדרישה הוגשה על ידי הנאמן בפשיטת הרגל על נכסי מיופה הכוח. עיקר הטענות כפי שפורטו בדרישה הינן בקשר להתנהלות מיופה הכוח בחשבונות הבנק הרלבנטיים. לטענת הנאמן, הבנק הפר את אמונו לקוחות הבנק ואת חובת הזהירות כלפי לקוחותיו של מיופה הכוח והפר חובות חקוקות שאפשרו למיופה הכוח לבצע מעשי מרמה המיוחסים לו כלפי לקוחותיו. לאחר שהבנק דחה את הדרישה, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכוח דוח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול החשבונות, ובכללן כי הבנק הפר חובות זהירות ונאמנות המוטלות עליו כבנק, והפר הוראות הנוגעות לאיסור הלבנת הון ו/או למיטוי. בדוח האמור לא נתבקש סעד כספי כנגד הבנק אלא הבנק נתבקש להגיב על הדוח, ולהמציא דוחות ומסמכים ספציפיים שונים. על פי החלטת ביהמ"ש על הבנק להמציא לנאמן דוחות ומסמכים הקשורים לחשבונות של מיופה הכוח עצמו (ככל שאלה קיימים) ולא לחשבונות אחרים כלשהם. בסוף חודש אוקטובר 2011 הוגשה כנגד הבנק בבית המשפט המחוזי מרכז תביעה כספית בסך 12 מיליון ש"ח על ידי שני תובעים, שאינם לקוחות הבנק, הטוענים כי נפגעו כתוצאה מפעילותו של מיופה הכוח כאמור לעיל. תביעת אחד מהם נדחתה בהסכמת הצדדים שקיבלה תוקף של פסק דין, והתביעה הנתרת עמדה על סך 4.7 מיליון ש"ח נדחתה לאחרונה גם היא בהסכמת הצדדים שקיבלה תוקף של פסק דין. בחודש דצמבר 2011 הוגשה נגד הבנק בבית המשפט המחוזי בת"א תביעה נוספת בסך 6 מיליון ש"ח בקשר עם חשבון שנפתח על שם התובע מכוח ייפוי כוח שניתן למיופה הכוח הנ"ל, ובמסגרתה הוא טוען כי נפגע כתוצאה מפעילותו. תביעה זו נדחתה על הסף ואולם הוגש ערעור על הדחייה. בחודש יוני 2014 הוגשה נגד הבנק בבית המשפט המחוזי בחיפה תביעה נוספת בסך 2.6 מיליון ש"ח על ידי שלושה תובעים שניהלו חשבונות בבנק ובמסגרתה הם טוענים כי נפגעו כתוצאה מפעילותו של מיופה הכוח כאמור לעיל. שתי התביעות הנ"ל טופלו על פי כללי החשבונאות המקובלים בהתבסס על הערכת הנהלת הבנק, שהסתמכה על יועציה המשפטיים.

ג. ביום 29 לאוקטובר 2009 הוגשה בבית המשפט המחוזי-מרכז, על ידי זאבי תקשורת אחזקות בע"מ. (כינוס) וזאבי תקשורת-מימון וניהול בע"מ (כינוס) תובענה לסעד הצהרתי נגד הבנק ושישה בנקים אחרים שעניינה, על פי הנטען בה, ניסיון של הבנקים לגבות מהמבקשות הפרשים בגין מה שמכונה בתובענה "ריבית הפרה" על הלוואה שניתנה להן על ידי הבנקים ואשר מניות בזק- החברה הישראלית לתקשורת בע"מ שימשו לה כבטוחה. ההפרשים מצטברים על-פי הטענה, נכון ליום הגשת התובענה, בסכום של כ- 840 מיליון ש"ח לכל הבנקים (להלן: "סכום ההפרש בגין ריבית ההפרה"), מעבר לריבית ההסכמית כהגדרתה בתובענה. בתובענה מתבקשים צווים הצהרתיים הקובעים כדלהלן:

- הבנקים אינם זכאים לחייב את המבקשות בהפרשים בגין ריבית ההפרה, כהגדרתה בתובענה.
- סכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, יופחת לסך של כ-37 מיליון ש"ח.
- בהתאם לאמור לעיל, חובן הכולל של המבקשות הינו בסך של כ- 176 מיליון ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה (במקום סך של כ-981 מיליון ש"ח, כנטען על ידי הבנקים).
- לחלופין - כי הבנקים זכאים לחייב את המבקשות בתקופה שהחל ממאי 2003 ואילך, בהפרשים בגין ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 בלבד, וזאת ביחס לחוב המבקשות שהצטבר עד למועד האמור; וכי בהתאם לכך חובן הכולל של המבקשות הינו בסך של כ- 459 מיליון ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה.

התובענה מבוססת על מספר עילות עיקריות ביניהן: הטענות כי "ריבית ההפרה" אינה אלא "פיצוי מוסכם", שבית המשפט רשאי להפחיתו וכי בחינתן של נסיבות המקרה מחייבת את המסקנה, כי יש הצדקה להפחתת הסכום; כי הפחתת הפרשי ריבית ההפרה מתחייבת גם מפרשנות הסכם הלוואה בהתאם לאומדן דעת הצדדים; כי חיוב המבקשות בריבית הפרה יהווה אכיפה בלתי צודקת של הסכם הלוואה; כי עמידת הבנקים על חיוב המבקשות בריבית הפרה מהווה חוסר תום לב; וכי גבייתה תהווה עשיית עושר ולא במשפט על ידם. אין בתובענה התייחסות ל"חלקו" של כל אחד מהבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, אך מצוינים אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כאשר חלקו של הבנק הוא 4%. בחודש ינואר 2010 נתקבלה החלטת בית המשפט המורה על ברור התובענה בדרך של תביעה כספית רגילה, בגינה על התובעת לשלם אגרה מלאה בתוך המועד שקצב להן בית

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

המשפט וזו הוגשה לבית המשפט במהלך חודש פברואר 2010. לפי חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, ניתן להניח כי חלקו של כל אחד מהבנקים בהפרש הנטען הוא כאחוז ההשתתפות שלו במימון. בחודש יולי 2013 ניתן על ידי בית המשפט פסק דין חלקי הקובע כי דין התביעה להתקבל בחלקה, באופן מוגבל בלבד, כך שלמרות שטענת החברות התובעות בדבר התנהלות לא ראוייה של הבנקים והכנס לא התקבלו, שיעור ריבית ההפרה בגין התקופה שמיום 1.1.07 ועד 9.11.09 מועד סילוק ההלוואה, יופחת בשיעור של 0.5%, ויעמוד על 2.5% במקום 3%. עוד נקבע כי הבנקים חייבים בהשבת ההפרש, וכי סכום ההשבה יישא הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום 9.11.09 ועד התשלום בפועל. בית המשפט הורה עוד כי לאחר הגשת חישוב סכום ההשבה על ידי הבנקים לבית המשפט, יינתן על ידו פסק דין משלים. בחודש נובמבר 2013 ניתן על ידי בית המשפט פסק דין משלים לפיו כלל הבנקים הנתבעים ישיבו לתובעות סכום כולל של כ- 48 מיליון ש"ח, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית בגין התקופה שמיום 9.11.09 ועד למועד התשלום בפועל, וכן הוצאות ושכר טרחה כפי שקבעו כל אחד מהבנקים בהתאם לחלקו במימון. בהיות חלקו של הבנק במימון כ- 4%, כאמור מעלה, מוערך סכום החיוב היחסי של הבנק בכ- 2.3 מיליון ש"ח, והוא מובא לידי ביטוי בדוחות הכספיים. בחודש דצמבר 2013 הוגשו ערעורים הדדיים על פסקי דינו של בית המשפט המחוזי. טרם ניתן פסק דין בערעור.

ד. תביעה נגד כרמל - אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "החברה") ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה נגד כרמל- אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (לשעבר בנק כרמל) (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן, נתבקשו סעדים הצהרתיים שונים כנגד הנתבעים והוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בכתב התביעה נטען, בין היתר, כי הבנקים גבו מהלווים ומהערבים שלא כדין עמלות בגין ביטוח ח"י לווים ונכסים המשועבדים לבנק וכי הם זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. החברה וכן יתר הנתבעים הגישו בקשות לסילוק הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית על הסף. הבקשה טרם נדונה לגופה. במהלך דיון מוקדם שנתקיים בית המשפט המחוזי הוחלט לעכב את הדיון בתיק עד להכרעה סופית בגורלה של בקשה אחרת לאישור התובענה כתובענה ייצוגית בעניין דומה ואשר החברה אינה צד לה (להלן: "הבקשה האחרת"). הבקשה האחרת הסתיימה בהסדר פשרה שקיבל את אישור בית המשפט. כמו כן, הוחלט "להקפיא" את ההליכים בתיק התביעה עד להחלטה עקרונית שתתקבל בבית המשפט העליון בסוגיית תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. החלטה עקרונית בסוגיה הנ"ל ניתנה על-ידי בית המשפט העליון ולפיה תקנה 29 אינה מאפשרת הגשת תובענות ייצוגיות. יצוין, כי התובעים מבקשים לאשר התביעה כתובענה ייצוגית גם מכוח חוקים אחרים הקובעים הסדרים להגשתן של תובענות ייצוגיות. לגבי ההליכים בתביעה הנסמכים על עילות אחרות, ההשגיה בעינה עומדת עד לקבלת החלטה אחרת. בנוסף לאמור לעיל, לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, עילות מסוימות של התובעים, שהם לווים של החברה התיישנו, גודל הקבוצה שהתובעים מבקשים לייצג בתביעה הייצוגית איננו ניתן להערכה ולאומדן, הסעד המבוקש בתביעה הייצוגית ובכללו אופן חישוב הנזק איננו ברור ואיננו ניתן להגדרה, רבות השאלה איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה. היועצים המשפטיים סבורים, כי בנסיבות אלה, חוסר הוודאות הכרוך בהליך, הן עובדתית והן משפטית, הוא רחב במידה כזו שלא ניתן לתת הערכת סיכון בגין התביעה. הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת החברה והבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

ה. בחודש מרס 2014 התקבלה בבנק בקשה שהוגשה על ידי לקוחות הבנק ומבקשים נוספים לבית המשפט המחוזי בתל אביב לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ו- 4 בנקים נוספים, ועניינה הוא גביית עמלות מסוימות, לכאורה שלא כדין, על ידי המשיבים, בקשר לפעילות המרה ומשלוח של מטבע חוץ, העדר גילוי נאות והטעיה לכאורה של הלקוחות בנוגע לעלויות הכרוכות בשירותי המרה, וקיומו לכאורה של הסדר כובל ביחס לתמחור, לשירות ולגילוי הנאות המסופקים בהקשרי המט"ח (להלן: "הבקשה").

המבקשים מציינים בבקשה, כי אין מבקש בעל עילה אישית נגד הבנק בנוגע להפרת חוקי הבנקאות. הקבוצה המיוצגת על פי הבקשה, הינה כל האנשים או הישויות המשפטיות אשר השתמשו בשירותי הבנקים לשם ביצוע פעולת המרה, שליחה או קבלה של מטבע חוץ, וכן כלל הציבור בישראל אשר נפגע באופן ישיר או עקיף מההפרות לכאורה בהתאם להגדרת בית המשפט. הסעדים המבוקשים בתובענה הינם, בין היתר, מתן צו עשה לגילוי כל העלויות הכרוכות במתן שירותי המרה של מט"ח, לרבות הפרשי שער, מתן צו עשה שיחייב את הבנקים להקים ולהטמיע מערכת סליקה בין-בנקאית בתחום המט"ח, מתן צו מניעה ביחס לגביית כל עמלת תעריפון ו/או הפרשי שער עד להכרעה סופית בתובענה, וכן תביעה לפיצוי כספי, המועמדת נגד כל הבנקים המשיבים בבקשה זו יחד על כ- 2.07

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

מיליארד ש"ח. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציו המשפטיים, בשלב זה בו התובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר, לאחר הגשת תגובת הבנק אך עוד בטרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, ניתן לומר כי סיכויי התביעה להתקבל הינם קלושים.

1. תביעה נגד חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ("להלן "החברה")

1. ביום 22 ביוני 2009 הוגש לבית המשפט המחוזי, נגד הבנק ונגד חברת הבת בבעלותו המלאה החברה לנאמנות של בנק אגוד לישראל בע"מ ("ביחד: "הבנק"), על ידי רד-רוק הולדינגס לימיטד, שהיא חברה אמריקאית ועל ידי חברת הבת שלה, רד-רוק קומודיטיס ("קומודיטיס"), שהיא חברה אמריקאית המצויה בהליכי פירוק בישראל ("התובעות"), כתב תביעה מתוקן על סך של 10 מיליון ש"ח. הסכום שהיה נקוב בכתב התביעה לפני תיקונו עמד על סך של כ-178 מיליון דולר ארה"ב ("להלן: "הסכום הראשוני"). התובעות ביקשו פטור מתשלום אגרה בגין הסכום הראשוני, אך בקשתן נדחתה. לאחר מכן ביקשו התובעות לתקן את כתב התביעה לסכום של 10 מיליון ש"ח (לצרכי אגרה) ("להלן: "הסכום המתוקן") ובקשתן אושרה, כמו כן ביקשו התובעות להפחית את תשלום האגרה ולשלם אגרה בהתאם לסכום המתוקן, על אף שבמסגרת החלטה קודמת נפסק כי עליהן לשלם אגרה גבוהה בהרבה. בקשה זו אושרה ובעקבותיה שולמה האגרה והוגשה התביעה כאמור לעיל. בכתב התביעה המתוקן ציינו התובעות, כי סכום התובענה הוא כ-155 מיליון דולר ארה"ב ולצרכי אגרה הינו 10 מיליון ש"ח.

טענות התובעות בתמצית הינן בקשר לאירועים משנת 1992 כי הבנק אפשר שחרור לידי צד ג' של מטעני פלדה אשר יובאו לישראל עבורו, וזאת מבלי שצד ג' ישלם עבור מטעני הפלדה. התובעות טוענות כי בכך הפר הבנק הסכם נאמנות שנכרת בינו ובין החברה אמריקאית שבמסגרתו התחייב הבנק לבדוק ולוודא שמטעני הפלדה מאוחסנים ושומרים בנמל. מאחר ולטענת התובעות הבנק לא קיים התחייבות זו, הוא חייב לשלם לתובעות את הסכום אשר הגיע להן מאותו צד ג' בגין מטילי הפלדה, בצירוף ריבית. לחילופין, טוענות התובעות, כי הבנק הציג כלפיהן מצגי שווא רשלניים, הפר חובות זהירות שהוא חב להן כביכול, הפר חובות על פי חוק השומרים, הפר חובות על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח) והפר התחייבות לבטח את מטעני הפלדה. בין הצדדים נחתם הסכם פשרה בסכום לא מהותי, שאושר על ידי בית המשפט וקיבל תוקף של פסק דין, אם כי עדיין תלוי ועומד הליך הנקט על ידי בעל השליטה בתובעות, המערער אחר הסכם זה. להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציו המשפטיים, סיכויי הערעור הינם נמוכים. לבנק הסדר עם מבטחיו בקשר לכיסוי חלק עיקרי מהסכומים העלולים להיות משולמים על ידו בגין התביעה, לרבות הוצאות משפטיות בגין ניהולה.

2. ביום 1 בינואר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בת"א, המחלקה לעניינים כלכליים, נגד

החברה שהינה חברה בת בבעלותו המלאה של הבנק, בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה כנגד 9 מנהלי קרנות להשקעות משותפות בנאמנות ו-6 נאמנים לאותן קרנות, ביניהן החברה. הקבוצה המיוצגת בתביעה הינה כל מי שהחזיק ביחידות השתתפות של קרן נאמנות כלשהי, אשר הייתה בניהול אחד או יותר ממנהלי הקרנות הנתבעים, בתקופה שהסתיימה ביום 27.12.2011 או חלק ממנה, אשר חויבה בעמלות ברוקראז' /או חויבה במישרין או בעקיפין בתשלום בגין שירותי תפעול.

בכתב התביעה נטען, בין היתר, כי מנהלי הקרנות הנתבעים ביצעו קודם לכניסתו לתוקף של תיקון 14 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (היינו עד ליום 27.12.2011) עסקאות עבור הקרנות שבניהולם, מבלי לנקוט במאמצים להוזלת עמלות הברוקראז' המשולמות על ידי בעלי היחידות בקרנות, כך שבעלי היחידות בקרנות שילמו עמלות ברוקראז' בסך העולה בעשרות אחוזים על הסך שהיו אמורים לשלם.

הטענות כלפי הנאמנים הנתבעים במסגרת התביעה, הינן כי הפרו חובתם לפעול לטובת המשקיעים בקרנות ולפקח בהתאם להוראות הדין החלות עליהם, על הנעשה בקרנות הנאמנות בהן הציבור השקיע את כספיו.

סכום התביעה לכל חברי הקבוצה הינו 220 מיליון ש"ח, מתוכו מיוחס לחברה סך של 26.44 מיליון ש"ח, כאשר הסכום שנתבע ממנהלי הקרנות הרלבנטיות חופף לסכום שנתבע מהנאמנים. סכום התביעה האישית של התובעים הינו 845 ש"ח.

חלוקת הנזק בין הנאמנים בוצעה לטענת התובעים בהתאם להערכת פלח השוק שלהם ביחס לנכסי מנהלי הקרנות הנתבעים, בנטרול נכסי קרנות כספיות וקרנות שקליות ותחת ההנחה כי 10% נוספים מנכסי הקרנות היו פטורים מתשלום עמלות ברוקראז'.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציו המשפטיים, הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר, טרם הוגשה תגובת החברה וכן טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידיה להעריך בשלב זה את תוצאותיה.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ז. בחודש מרס 2014 התקבלה בבנק בקשה שהוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל אביב לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, על ידי מחזיקי מניות של הבנק ועניינה הוא אי תשלום דיבידנד על ידי הבנק במהלך שנת 2011 בגין רווחיו לשנת 2010, המהווה לכאורה, על פי הבקשה, הפרת התחייבות, תרמית והטעיית משקיעים, רשלנות והפרת חובה חקוקה (להלן: "הבקשה"). הקבוצה המיוצגת על פי הבקשה, הינה כל מחזיק מ"ר 1 ש"ח ע.ג. של הבנק, ביום 31.12.2011, בכפוף להחלטת בית המשפט. הסעדים המבוקשים בתובענה הינם, בין היתר, להורות לבנק לגלות מהו מספר הלקוחות שהחזיקו את מניותיו ב- 31.12.2011, לחשוף את הדיונים שהתנהלו בבנק בשנת 2011 ערב החלטתו שלא לחלק דיבידנד באותה שנה בניגוד, לכאורה, למדיניות החלוקה, ולמנות חוקר בלתי תלוי אשר יקבל גישה מלאה למידע. כן מתבקש פיצוי כספי של חברי הקבוצה המיוצגת במלוא סכום הדיבידנד, שהיה הבנק צריך לחלק לכאורה בשנת 2011, כאשר אלה צמודים למדד יוקר המחיה ונושאים ריבית מקסימלית כדין, החל מיום 31.12.2011 ועד לתשלום בפועל. סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה עומד על סך של כ- 62 מיליון ש"ח. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציו המשפטיים, בשלב זה בו התובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר, לאחר הגשת תגובת הבנק אך עוד בטרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, ניתן לומר כי סיכויי התביעה להתקבל הינם קלושים.

ח. ביום 5 בנובמבר 2013 הומצאה לבנק בקשה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ו-4 בנקים נוספים, ועניינה הוא גבייה של עמלת טיפול באשראי ובביטחונות בעת חידוש אשראי שלא היה בו משום שינוי או הוספת בטוחות, וזאת לפי הטענה בניגוד לקבוע בתעריפון המלא אשר בתוספת הראשונה לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008. הקבוצה אליה מיוחסת התובענה הינה כל הלקוחות אשר חויבו בעמלה האמורה מהתקופה שמיום כניסת התעריפון המלא לתוקף ביום 1.1.08. הסעד המבוקש בתובענה הוא צו עשה המורה לבנקים לעדכן את התעריפונים ו/או את הנחיותיהם באופן שבו לקוחות המבקשים חידוש אשראי (שלא כרוך בשינוי או הוספת ביטחונות) יהיו פטורים מתשלום עמלת טיפול באשראי וביטחונות, וכן תביעה כספית כלפי כל הבנקים יחד ע"ס כולל של 2 מיליארד ש"ח. הסעד הכספי מוערך על ידי התובעים תוך התבססות על נתונים מתוך הדוחות הכספיים של כל בנק מהבנקים הנתבעים מיום 1.1.08 ועד 31.12.12, וכן על הנחות לגבי ההכנסות מהעמלה נשוא התובענה בשנת 2013. מתוך סכומים אלה, מעריכים התובעים כי כשני שלישי נגבו שלא כדין, ולפיכך, התביעה הקבוצתית נגד הבנק על פי לשון התובענה עומדת על סך כולל של כ- 125 מיליון ש"ח. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציו המשפטיים, בשלב זה, בו התובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר, לאחר הגשת תגובת הבנק אך בטרם הוכרעה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, ניתן לומר כי סיכויי התביעה להתקבל ביחס לסכום התביעה רובו ככולו-קלושים.

ט. ביום 28 בפברואר 2013 הוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים על ידי חברת חפציבה חופים בע"מ (בפירוק) (להלן - "חופים"), באמצעות המנהל המיוחד מטעם הכונס הרשמי בתפקידו כמפרק של קבוצת חפציבה (בפירוק), כתב תביעה בסכום כולל של כ- 45 מיליון ש"ח, כנגד בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק ו-4 נתבעים נוספים. לפי הטענה שבכתב התביעה, החל בחודש מרץ 2006 ועד לקריסת קבוצת חפציבה בתחילת אוגוסט 2007, הוצאו מחשבון חופים בבנקים השונים שלא כדין כספים בסכום של מעל 45 מיליון ש"ח, שהועברו שלא כדין לגופים אחרים, ובתוכם - חברות קבלניות מקבוצת חפציבה וחברות פרטיות נוספות שהיו בשליטת בועז יונה ו/או נתבע אחר. הפעולות כאמור לעיל בוצעו לפי הטענה, בין היתר, באמצעות חשבונות הבנק של חופים שהתנהלו אצל כל אחד מן הבנקים הנתבעים, אשר כל אחד מהם שימש גם כבנק של החברות הקבלניות הנזכרות. נטען כי הבנקים אפשרו הוצאת כספים על פי הוראות בלתי תקינות, אף שהפעולות והנסיבות הקשורות בהן היו צריכות לעורר חשד, וכי הבנקים ידעו, או למצער היה עליהם לדעת, כי מתן ההוראות טעון קבלת אישורים נוספים באורגנים של חופים עצמה. עוד נטען כי הבנקים ידעו, או היה עליהם לדעת, שרובם המכריע של הכספים מוצאים מחופים שלא לטובת חופים, וכי הבנקים עצמם היו נגועים בניגוד עניינים, באשר חלק מן ההעברות הכספיות הבלתי תקינות לכאורה, בוצעו לחשבונות החברות הקבלניות בהן היו יתרות חובה או חריגות מיתרות החובה המאושרות. חבות כל הבנקים לנזקים לפי הטענה על פי, לשון התביעה, היא "חד ולחוד, כל בנק עד לתקרה השווה לסכום שנמשך מחשבון חופים באותו בנק", וביחס לבנק אגוד הועמדה התקרה על הסך של כ- 37 מיליון ש"ח, בצרוף הפרשי הצמדה וריבית. עוד מצוין בתביעה כי הופקדו כספים בחשבונות חופים אותם יש להפחית מהנזק הנתבע. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, על יסוד המידע והנתונים הידועים להם בשלב זה, ועל אף שהתביעה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר, סיכויי עיקר סכום התביעה להתקבל קלושים.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(19) ביום 18 באוגוסט 2011 נמסר לחברת בת של הבנק - אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן - "החברה") מכתב מאת רשות המסים, על פיו החליטה הרשות לשנות את סיווגה של החברה מ"עוסק" ל"מוסד כספי", וזאת החל מיום 1 בספטמבר 2011. משמעות שינוי הסיווג היא "מכירה רעיונית" של נכסי החברה (ציוד המחשוב) שבעת רכישתם נוכה מס התשומות בגינם, והטלת מע"מ בגינה. מועד ה"מכירה" יהיה בהתאם למועד שינוי הסיווג. החברה חולקת על החלטת שינוי הסיווג והגישה כתב השגה ביום 1 בדצמבר 2011. בחודש יולי 2012 הודיעה רשות המסים לחברה על דחיית ההשגה שהגישה. בחודש אוקטובר 2012 הגישה החברה לביהמ"ש המחוזי ערעור על החלטת רשות המסים בהשגה והוא תלוי ועומד. להערכת הבנק, שינוי הסיווג אינו צפוי להשפיע מהותית על מצבו הכספי של הבנק.

(20) במהלך השנים האחרונות הוביל הבנק מהלך רוחבי של גיבוש הסדר סליקה ייעודי כתוב לכל הבנקים בישראל, אשר מתמחים בניהול חשבונות יהלומים ואשר סולקים שיקים נקובים בדולר ארה"ב המשוכים על חשבונות של יהלומנים. ההסכם גובש בתיאום עם בנק ישראל והוגש, כנדרש, לממונה על הגבלים עסקיים, על מנת לקבל פטור מאישור הסדר כובל. ביום 3 בספטמבר 2013 הודיע הממונה על ההגבלים העסקיים על מתן פטור למשך תקופה של שנה וחצי, להסדר האמור.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 19 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון סכומים מדווחים

- א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד
 (1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל - מדד	אחר

116	-	-	-	116	-
<u>116</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>116</u>	<u>-</u>
116	-	-	-	116	-
<u>116</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>116</u>	<u>-</u>

א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾

Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

ב. נגזרים ALM^{(1),(2)}

10,343	25	-	9,376	-	942
39	-	-	39	-	-
655	-	-	655	-	-
4,803	-	33	4,770	-	-
4,126	-	33	4,093	-	-
5,288	-	-	-	5,288	-
<u>25,254</u>	<u>25</u>	<u>66</u>	<u>18,933</u>	<u>5,288</u>	<u>942</u>

חוזי Forward

חוזי אופציה שנסחרים בבורסה

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

2,802	-	-	-	2,802	-
<u>2,802</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2,802</u>	<u>-</u>

ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾

חוזי Futures

חוזי Forward

חוזי אופציה שנסחרים בבורסה

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

1,751	-	1,751	-	-	-
298	-	-	298	-	-
10,255	-	9,198	1,057	-	-
10,203	-	9,146	1,057	-	-
298	-	-	298	-	-
527	-	228	299	-	-
282	-	-	-	282	-
<u>23,614</u>	<u>-</u>	<u>20,323</u>	<u>3,009</u>	<u>282</u>	<u>-</u>

141	-	-	-	141	-
<u>141</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>141</u>	<u>-</u>

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

78	78	-	-	-	-
<u>2,481</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2,481</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 19 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				אחר	שקל - מדד
8	-	-	-	8	-
297	* -	5	231	51	10
362	-	5	242	111	4
207	-	185	20	2	-
210	-	188	20	2	-
504	* -	190	251	53	10
-	-	-	-	-	-
504	* -	190	251	53	10
126	* -	-	125	1	* -
580	-	193	262	121	4
-	-	-	-	-	-
580	-	193	262	121	4
53	-	8	45	-	* -

2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים (1)
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים ALM (1)(2)
שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרים אחרים (1)
שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ד. סך הכל

שווי הוגן ברוטו חיובי
 סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
 יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
 מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים
 נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות
 נטו או הסדרים דומים

שווי הוגן ברוטו שלילי (3)
 סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
 יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
 מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים
 נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות
 נטו או הסדרים דומים

- (1) למעט נגזרי אשראי.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 5 מיליון ש"ח.
 * סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 19 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים		
במיליוני ש"ח					
504	255	-	4	177	68
(160)	(5)	-	-	(155)	-
344	250	-	4	22	68
332	136	-	48	148	-
(76)	(6)	-	-	(70)	-
256	130	-	48	78	-
600	380	-	52	100	68
580	135	-	27	323	95
(160)	(5)	-	-	(155)	-
420	130	-	27	168	95

יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים

סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן:

הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים

סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים

סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾

הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני

סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים

סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾

סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן:

מכשירים פיננסיים

סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של לווה.
- (2) מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 575 מיליון ש"ח.

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2014				
סך הכל	מעל שנה		מעל 3	עד 3 חודשים
	מעל 5 שנים	ועד 5 שנים	חודשים ועד שנה	
במיליוני ש"ח				
942	-	152	60	730
5,686	1,317	3,101	1,190	78
24,423	5	23	6,412	17,983
20,389	65	354	160	19,810
103	-	78	-	25
51,543	1,387	3,708	7,822	38,626

חוזי ריבית

שקל - מדד

אחר

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סה"כ

באור 19 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל - מדד	אחר

א. נגזרים מגדרים (1)

67	-	-	-	67	-
67	-	-	-	67	-
67	-	-	-	67	-

Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

ב. נגזרים ALM (1),(2)

9,865	69	-	9,191	-	605
44	-	-	44	-	-
-	-	-	-	-	-
1,390	-	87	1,303	-	-
1,465	-	87	1,378	-	-
4,232	-	-	-	4,232	-
16,996	69	174	11,916	4,232	605

חוזי Forward

חוזי אופציה שנסחרים בבורסה

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

ג. נגזרים אחרים (1)

1,323	-	1,323	-	-	-
2,094	-	-	2,094	-	-
12,207	-	10,759	1,448	-	-
12,207	-	10,759	1,448	-	-
1,749	108	-	1,587	54	-
1,947	115	220	1,558	54	-
187	-	-	-	187	-
31,714	223	23,061	8,135	295	-

חוזי Futures

חוזי Forward

חוזי אופציה שנסחרים בבורסה

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

93	-	-	-	93	-
----	---	---	---	----	---

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

121	121	-	-	-	-
2,020	-	-	2,020	-	-

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 19 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				אחר	שקל - מדד
					במיליוני ש"ח
2	-	-	-	2	-
1	-	-	-	1	-
159	1	6	118	34	* -
259	1	6	137	113	2
411	11	290	107	3	-
413	11	293	106	3	-
572	12	296	225	39	* -
-	-	-	-	-	-
572	12	296	225	39	* -
29	1	-	27	1	-
673	12	299	243	117	2
-	-	-	-	-	-
673	12	299	243	117	2
36	* -	8	28	-	-

2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

- א. נגזרים מגדרים (1)
שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי
- ב. נגזרים ALM (1)(2)
שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי
- ג. נגזרים אחרים (1)
שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי
- ד. סך הכל
שווי הוגן ברוטו חיובי
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים
נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות
נטו או הסדרים דומים
- שווי הוגן ברוטו שלילי (3)
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים
נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות
נטו או הסדרים דומים

- (1) למעט נגזרי אשראי.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליון ש"ח.
* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 19 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2013						
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
		ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים			
572	290	-	1	177	104	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
(162)	(53)	-	-	(109)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן:
410	237	-	1	68	104	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
743	196	-	141	406	-	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
(252)	(49)	-	-	(203)	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
491	147	-	141	203	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
901	384	-	142	271	104	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
673	202	-	44	269	158	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
(162)	(53)	-	-	(109)	-	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
511	149	-	44	160	158	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן:
						מכשירים פיננסיים
						סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של לווה.
- (2) מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 667 מיליון ש"ח.

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לטוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה		עד 3 חודשים	במיליוני ש"ח
		ועד 5 שנים	ועד 3 חודשים		
605	-	52	403	150	חוזי ריבית
4,594	1,705	1,356	890	643	שקל - מדד
22,071	-	7	3,774	18,290	אחר
23,235	2	266	86	22,881	חוזי מטבע חוץ
413	-	69	55	289	חוזים בגין מניות
50,918	1,707	1,750	5,208	42,253	חוזי סחורות ואחרים
					סה"כ

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים

א. יתרות על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2013	שווי הוגן*			יתרה במאזן	סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	שווי הוגן*	יתרה במאזן	סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	ליום 31 בדצמבר 2014
	רמה 3	רמה 2	רמה 1												
9,921	8,428	-	1,493	9,924	9,847	8,679	-	1,168	9,848	מזומנים ופקדונות בנקים	מזומנים ופקדונות בנקים				
4,810	254	569	3,987	4,810	6,789	143	1,451	5,195	6,789	ניתנות ערך (1)	ניתנות ערך (1)				
503	-	-	503	503	182	-	-	182	182	ניתנות ערך שנשאלו	ניתנות ערך שנשאלו				
21,922	20,671	-	1,251	22,135	21,528	20,123	-	1,405	21,713	אשראי, ליצבור, נטו	אשראי, ליצבור, נטו				
572	95	169	308	572	504	145	163	196	504	נכסים בגין מכשירים נגזרים	נכסים בגין מכשירים נגזרים				
865	52	-	813	865	1,129	84	-	1,045	1,129	נכסים פיננסיים אחרים	נכסים פיננסיים אחרים				
38,593	29,500	738	8,355	38,809	39,979	29,174	1,614	9,191	40,165	סך כל הנכסים הפיננסיים	סך כל הנכסים הפיננסיים				
30,730	29,545	-	1,185	30,622	31,615	30,343	-	1,272	31,498	התחייבויות פיננסיות	התחייבויות פיננסיות				
209	143	-	66	209	152	80	-	72	152	פקדונות הציבור	פקדונות הציבור				
3	3	-	-	3	1	1	-	-	1	פקדונות הממשלה	פקדונות הממשלה				
3,321	-	175	3,146	3,109	3,688	-	70	3,618	3,474	כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב	כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב				
667	2	357	308	667	575	20	358	197	575	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
2,084	446	-	1,638	2,084	2,364	496	-	1,868	2,364	התחייבויות פיננסיות אחרות	התחייבויות פיננסיות אחרות				
37,014	30,139	532	6,343	36,694	38,395	30,940	428	7,027	38,064	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				

* רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מאוחרים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נגפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים ללא נתונים משמעותיים.

(1) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של נירות ערך - ראה באור 3.
 (2) מזה: נכסים בסך 12,625 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 10,850 מיליון ש"ח) והתחייבויות בסך 10,594 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 7,874 מיליון ש"ח) אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באורים 20-אג.

באור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לגבי מכשירים פיננסיים הנמדדים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן- ראה פירוט בבאור 20א. לגבי המכשירים הפיננסיים האחרים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים (למעט כתבי התחייבויות נדחים סחירים). לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים המזומן העתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה בספרים לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ג. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

1. מזומנים - היתרה המאזנית הינה השווי ההוגן.
2. פקדונות בבנקים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.
3. ניירות ערך - ניירות ערך שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק, למעט מניות לא סחירות אשר מוצגות לפי עלות (אשר הינה אומדן לשווי הוגן). ראה פירוט בבאור 20א.
4. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. כל קבוצה פולחה לקטגוריות לפי בסיסי הצמדה ותקופות לפרעון. כמו כן, בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלו הונו בשיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.
- בנוסף, נעשתה חלוקה לקטגוריות נוספות שמשקפת את רמת הסיכון הגלומה באשראי שניתן לאוכלוסיות שונות, המשתקפת בשיעורי היוון שונים בהתאם למידת הסיכון. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי. בנוסף לכך, בוצעה גם בדיקת רגישות של אומדן השווי ההוגן של החובות הבעייתיים לשיעורי ריבית הניכיון. הבדיקה העלתה שתוספת של 1% לריבית הניכיון מפחיתה סך של כ- 4 מיליון ש"ח מאומדן השווי ההוגן של החובות הבעייתיים ל- 31 בדצמבר 2014.
5. פקדונות הציבור, פקדונות מבנקים, פקדונות מהממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים במועד הדיווח.
6. כתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק יכול לגייס כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.
7. כתבי התחייבות נדחים סחירים - לפי שווי השוק בבורסה.
8. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי, התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה המאזנית מהווה קירוב לשווי ההוגן, שכן תנאי העסקות שבמאזן אינן שונים מהותית מתנאי עסקות דומות ביום הדיווח.
9. מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק העיקרי. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב). ראה גם פירוט בבאור 19.

באור 20 א - פריטים הנמדדים במאזן בשווי הוגן

סכומים מדווחים

יתרות על בסיס מאוחד

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2013				ליום 31 בדצמבר 2014			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים מצוטטים	נתונים נצפים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	מחירים מצוטטים	נתונים נצפים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים
בשוק פעיל (רמה 1)	אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	יתרה מאזנית	בשוק פעיל (רמה 1)	אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	יתרה מאזנית
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
13	-	-	13	-	-	-	-
1,251	-	-	1,251	1,405	-	-	1,405
2,430	15	178	2,237	3,605	-	321	3,284
-	-	-	-	588	-	588	-
745	-	1	744	778	-	-	778
149	124	25	-	92	79	13	-
55	1	33	21	87	-	87	-
754	74	321	359	804	7	427	370
13	2	11	-	52	4	15	33
54	-	*	54	47	-	*	47
548	-	-	548	572	-	-	572
*	-	-	*	42	-	-	42
7	-	-	7	37	*	*	37
-	-	-	-	6	-	*	6
17	-	-	17	26	-	-	26
* -	* -	-	-	10	9	1	-
39	4	35	-	53	1	52	-
225	79	128	18	251	130	110	11
296	6	-	290	190	5	-	185
12	6	6	-	-	-	-	-
813	-	-	813	1,045	-	-	1,045
7,421	311	738	6,372	9,690	235	1,614	7,841
1,185	-	-	1,185	1,272	-	-	1,272
2	*	2	-	4	-	4	-
117	-	117	-	121	-	121	-
243	-	226	17	262	17	233	12
299	8	-	291	193	8	-	185
12	-	12	-	-	-	-	-
813	-	-	813	1,045	-	-	1,045
825	-	-	825	823	-	-	823
3,496	8	357	3,131	3,720	25	358	3,337

נכסים

פקדונות בבנקים

אשראי לציבור⁽¹⁾

ניירות ערך זמינים למכירה:

אג"ח של ממשלת ישראל

אג"ח של ממשלות זרות

אג"ח של מוסדות פיננסיים בישראל

אג"ח של מוסדות פיננסיים זרים

אג"ח מגובי נכסים (ABS)

אג"ח של אחרים בישראל

אג"ח של אחרים זרים

מניות⁽²⁾

ניירות ערך למסחר:

אג"ח של ממשלת ישראל

אג"ח של מוסדות פיננסיים בישראל

אג"ח של אחרים בישראל

אג"ח של אחרים זרים

מניות

נכסים בגין מכשירים נגזרים:

חוזי שקל - מדד

חוזי ריבית אחרים

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף

סך הכל נכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור⁽¹⁾

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:

חוזי שקל - מדד

חוזי ריבית אחרים

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף

התחייבויות אחרות⁽³⁾

סך הכל התחייבויות

1. השאלת ניירות ערך סחירים.
2. מניות וניירות ערך שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות הינם בסך 53 מיליון ש"ח (31.12.13 - 38 מיליון ש"ח).
3. מכירת ניירות ערך בחסר.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

- ב. פריטים הנמדדים במאזן בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה
- אשראי פגום שגבייתו מותנת בביטחון מסתכם בסך 121 מיליון ש"ח (31.12.13 - 290 מיליון ש"ח) ומדרג שווי הוגן הינו רמה 3.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 220 - שנויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים

יתרות על בסיס מאוחד

לשנה סוגסתייתמה ביום 31 בדצמבר 2014		רווחים (הפסדים) ונטו, שמומשו				רווחים (הפסדים) ונטו, שמומשו			
שיווי הוגן ליום 31	שיווי הוגן ליום 31	העברות (3)	העברות אל (3)	מכירות וסילוקים	רכישות והפקות	בזכות כולל	בזכות כולל	בדוח רווח	בדוח רווח
בדצמבר 2013	בדצמבר 2014	מתוך רמה 3	רמה 3		אחר בהון	אחר בהון	אחר בהון	הפסד	הפסד
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2014									
3	-	(18)	-	(1)	1	(1)	4	15	
14	79	-	-	(62)	-	(1)	18	124	
*	-	(1)	-	*	-	*	*	1	
9	7	(89)	7	(2)	3	2	12	74	
*	4	(2)	4	*	-	*	*	2	
12	9	-	-	(1)	-	-	10	*	
(1)	1	-	-	(3)	-	-	*	4	
89	130	-	17	(79)	24	-	89	79	
2	5	-	-	(3)	-	-	2	6	
*	*	-	-	(6)	-	-	*	6	
128	235	(110)	28	(157)	28	*	135	311	

במיליוני ש"ח

נכסים

ניירות ערך זמינים למכירה (1)
 אג"ח של ממשלת ישראל
 אג"ח של מוסדות פיננסיים זרים
 אג"ח מגובי נכסים (ABS)
 אג"ח של אחרים בישראל
 אג"ח של אחרים זרים

נכסים בגין מכשירים נגזרים (2)	חוזי שקל - מדד	חוזי ריבית אחרים	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל נכסים
12	9	-	-	(1)	-	10
(1)	1	-	-	(3)	-	*
89	130	-	17	(79)	24	89
2	5	-	-	(3)	-	2
*	*	-	-	(6)	-	*
128	235	(110)	28	(157)	28	135
						311

התחייבויות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (2)
 חוזי שקל - מדד
 חוזי מטבע חוץ
 חוזים בגין מניות
 סך הכל התחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית".	* -	-	-	(1)	-	1	*
(2) רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף "התאמות בגין האגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.	-	17	-	-	17	-	-
(3) העברות מרמה 2 לרמה 3 נבעות מהערך נתונים נאפים מהשוק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתונים נאפים מהשוק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נבעות ממצב הפוך.	3	8	-	(3)	-	3	8
סך הכל התחייבויות	3	25	-	(4)	17	4	8

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 220 - שנויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנקללו ברמה 3 (המשך)

סכומים מדווחים

יתרות על בסיס מאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	
שווי הוגן	רווחים (הפסדים) נטו, שמומשו	שווי הוגן	רווחים (הפסדים) נטו, שמומשו
ליום 31	וטרו מומשו שנקללו:	ליום 31	וטרו מומשו שנקללו:
בדצמבר	ברוח כולל	בדצמבר	ברוח כולל
2012	אחר בהון	2012	הפסד
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2013	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	העברות (3) מתוך רמה 3	העברות (3) אל רמה 3	מכירות וסילוקים	רכישות והפקות	ברוח כולל	אחר בהון	הפסד	בדצמבר 2012
(1)	15	-	-	-	13	* -	* -	-	2
(6)	124	(4)	-	(5)	-	1	(4)	-	136
*	1	(1)	1	*	-	*	*	-	1
-	74	-	31	(1)	1	5	(3)	-	41
-	2	(4)	2	-	-	-	(1)	-	5
*	-	-	-	(5)	-	-	*	-	5
*	4	(1)	-	(7)	2	-	3	-	7
(9)	79	-	-	-	25	-	(9)	-	63
3	6	-	-	(14)	2	-	5	-	13
(5)	6	-	-	-	3	-	(5)	-	8
(18)	311	(10)	34	(32)	46	6	(14)	-	281

בתחייבויות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (2)

* -	* -	-	-	(5)	-	-	2	-	3
4	8	-	-	(14)	1	-	6	-	15
4	8	-	-	(19)	1	-	8	-	18

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

(2) רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף "התאמות בגין האגת ניריות ערך זמניים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(3) העברות מרמה 2 לרמה 3 נובעות מהעדר נתונים נציפים מהשווק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתונים נציפים מהשווק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נובעות ממצב הסוף.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 20 - מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשות במדידת שווי הוגן של פריטים שסוגו לרמה 3

סכומים מדווחים

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

במאות:

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014			
שווי הוגן במיליוני ש"ח	טוח הנתיבים*	שווי הוגן במיליוני ש"ח	טוח הנתיבים*	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה
מוצע משוקלל		מוצע משוקלל			
1.00% עד שנת 2020	0.8%-1.1% עד שנת 2020	124	0.83%	79	שיעור היוון
31.76%	31.5%-32.2%	11	-	7	תקופת היוון שיעור היוון מחיר
(0.50%)	(1.03%)-0.12%	*** -	(0.4%)	9	שיעור היוון
1.08%	0.58%-2.17%		0.92%		סיכון אשראי צד נגדי (CVA)
3.45%	0.92%-5%	4	5%	1	סיכון אשראי צד נגדי (CVA) / סיכון תזרים מזומנים / מודל תמחור אופציות
3.22%	0.3%-5%	79	3.31%	130	סיכון אשראי צד נגדי (CVA) / סיכון תזרים מזומנים / מודל תמחור אופציות
3.03%	1.67%-5%	6	1.89%	*** -	סיכון אשראי צד נגדי (CVA)
		<u>224</u>		<u>226</u>	
					התחייבויות
(0.22%)	(1.07%)-0.4%	*** -	(1.1%)	*** -	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
-	-	-	0.91%	17	חוזי שקל - מודד
20.5%	20.5%	3	20.9%	3	חוזי מטבע חוץ
		<u>3</u>		<u>20</u>	חוזים בגין מניות
					סך הכל התחייבויות**

* כאשר השורה כוללת מספר מכשירים, מוצג הטוח בין המכשיר עם הנתון המינימלי למכשיר עם הנתון המקסימלי.

** בנוסף, קיימים נכסים בסך של 9 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 87 מיליון ש"ח) והתחייבויות בסך 5 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 5 מיליון ש"ח) אג"ח לא סחירות וחוזים בגין מניות אשר הוערכו על ידי גורם ציטוט חיצוני (כולל סכום לא מהותי שהוערך על ידי הגורם המנפיק) ואין בידי הבנק את הנתונים הלא נצפים המשמעותיים אשר שימשו לתמחור השווי ההוגן.

*** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באור ג20 - מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

סכומים מדווחים

יתרות על בסיס מאוחד

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

<u>31 בדצמבר 2013</u>	<u>31 בדצמבר 2014</u>	<u>שווי הוגן</u>	
		<u>במיליוני ש"ח</u>	
		<u>טכניקת הערכה</u>	
290	121	שמאוויות כולל מקדמים למימוש מהיר	אשראי פגום שגבייתו מותנת בבטחון

ג. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

טכניקת ההערכה העיקרית המשמשת את הבנק למדידת שווי הוגן של נכסים והתחייבויות ברמה 3 הינה היגיון תזרים מזומנים. תזרים המזומנים העתידי של המכשיר נלקח מתוך ההסכם עם הצד הנגדי, כאשר שיעור ההיגיון מגלם את הסיכון הטמון במכשיר. שיעור ההיגיון אשר משמש להיגיון התזרים הינו שילוב של ריבית חסרת סיכון שהינו נתון נצפה מהשוק כגון: ריבית בנק ישראל, ליבור או ריבית מאג"ח מדינת ישראל בשילוב עם הערכת פרמיית הסיכון על פי הנחות הבנק. עלייה משמעותית בפרמית הסיכון לעומת הנחות הבנק, עלולה לגרום לקיטון בשווי ההוגן של המכשיר ולהפחתה בהון הבנק. באג"ח של מוסדות פיננסים זרים שיעור ההיגיון כולל הערכה להסתברות לכשל משוקלל של מדינת ישראל ושל הבנק המנפיק. הנתון הלא נצפה המשמעותי אשר שימש במדידת שווי הוגן של אג"ח של אחרים בישראל הינו מחיר המגלם את הסיכון הטמון במכשיר. בחוזי שקל- מדד שיעור ההיגיון כולל מרכיב של צפיות אינפלציה עד שנה. הבנק מיישם את הבהרת בנק ישראל על פיה במקרים בהם לא נמצאו נתונים נצפים מהשוק לאיכות האשראי של הצד הנגדי, חשיפת הבנק לאותו צד נגדי תסווג לדרוג ברמה 3.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים

סכומים מדווחים

א. יתרות עם צדדים קשורים

במאות:

31 בדצמבר 2014

בעלי עניין	אזורים קשורים ממוחזקים ע"י הבנק		מי שזיהה בעל עניין בעת שנתשתה העסקה		אחרים (3)		אנשי מפתח גיהולים (2)		אנשי מפתח גיהולים (2)		אחרים (1)		יתרה הגבוהה יותר לתאריך המאזן		יתרה הגבוהה יותר לתאריך המאזן		יתרה הגבוהה יותר לתאריך המאזן	
	בעלי עניין	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן
פיקדונות בבנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
גירות ערך (5)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אשראי לצבור	47	53	69	71	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
הפרשה להפסדי אשראי (8)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
אשראי לצבור, נטו	46	52	68	70	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
השקעות בחברות ממוחזקות (5)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים בגין ממשירים נגזרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים אחרים	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
התחייבויות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פיקדונות היצבור	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פיקדונות מבנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
התחייבויות בגין ממשירים נגזרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
התחייבויות אחרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
כתבי החתייבויות נדחים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מניות (כלול בהן) (9)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סיכון אשראי בממשירים פיננסיים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חוץ מאזניים (7)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
64	41	3	2	4	4	10	*											
666	422	6	*	-	-	*	-											

נכסים

פיקדונות בבנקים

גירות ערך (5)

אשראי לצבור

הפרשה להפסדי אשראי (8)

אשראי לצבור, נטו

השקעות בחברות ממוחזקות (5)

נכסים בגין ממשירים נגזרים

נכסים אחרים

התחייבויות

פיקדונות היצבור

פיקדונות מבנקים

התחייבויות בגין ממשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

כתבי החתייבויות נדחים

מניות (כלול בהן) (9)

סיכון אשראי בממשירים פיננסיים

חוץ מאזניים (7)

- * סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.
- (1) לרבות מי שרשאי לענות דירקטור אחד או יותר מנכ"ל רגולטור של הבנק או את מנהלו הכללי.
- (2) לרבות בני משפחתם הקרובים כמתואר ב-24 IAS.
- (3) תאגידים, שאדם או תאגיד שכולל באותו הקבוצות של בעלי עניין, שולט בהם מחזיק בהם של טה משותפת, שיש להם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מרוב המניות המונפק שלום או מנכ"ל התעבנה בהם או רשאי לענות 25% או יותר מנכ"ל רגולטור שלום.
- (4) על בסיס יחידות שהיו בסוף כל רבעון.
- (5) פירוט של סעיפים אלה כלול גם בבאור 3. "גירות ערך", באור 5 "השקעות בחברות ממוחזקות".
- (6) אציקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
- (7) סיכון אשראי בממשירים פיננסיים חוץ מאזניים לפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (8) הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית.
- (9) מניות (כלול בהן) (9)

ב. תמצית עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

במאוחד:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק	בעלי עניין				מחזיקי מניות בעלי שליטה במיליוני ש"ח
	אחרים (3)	אנשי מפתח ניהוליים (2)	אחרים (1)	אחרים (1)	
חברות מוחזקות					
-	(5)	* -	2	2	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו ⁽⁴⁾
-	2	-	1	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	1	* -	* -	-	הכנסות שאינן מריבית
-	* -	* -	* -	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
-	(2)	(20)	* -	-	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽⁵⁾
-	(4)	(20)	3	3	סך הכל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק	בעלי עניין				מחזיקי מניות בעלי שליטה במיליוני ש"ח
	אחרים (3)	אנשי מפתח ניהוליים (2)	אחרים (1)	אחרים (1)	
חברות מוחזקות					
-	(19)	* -	-	1	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו ⁽⁴⁾
-	2	-	-	* -	הכנסות בגין הפסדי אשראי
-	2	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית
-	4	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
-	(5)	(22)	-	* -	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽⁵⁾
-	(20)	(22)	-	1	סך הכל

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

(1) לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של הבנק או את מנהלו הכללי.

(2) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.

(3) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי עניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.

(4) ראה ג. להלן.

(5) ראה ד. להלן.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תמצית עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

במאחד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
בעלי עניין		צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק		
מחזיקי מניות בעלי שליטה במיליוני ש"ח	אחרים (1)	אנשי מפתח ניהוליים (2)	אחרים (3)	חברות מוחזקות
1	-	* -	(21)	-
* -	-	-	(5)	-
* -	* -	* -	(1)	-
* -	-	* -	6	-
* -	-	(21)	(4)	-
1	* -	(21)	(31)	-

(4) הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
 הוצאות בגין הפסדי אשראי
 הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
 מזה: דמי ניהול ושרותים
 הוצאות תפעוליות ואחרות (5)
 סך הכל

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

- (1) לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של הבנק או את מנהלו הכללי.
- (2) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
- (3) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי עניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (4) ראה ג. להלן.
- (5) ראה ד. להלן.

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

במאחד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2013	2012
במיליוני ש"ח		
בגין נכסים		
8	6	8
-	-	-
-	2	2
בגין התחייבויות		
(1)	(10)	(13)
-	-	-
(8)	(16)	(17)
(1)	(18)	(20)

מאשראי לציבור
 מפקדונות בבנקים
 מאגרות חוב
 על פקדונות הציבור
 על פקדונות מבנקים
 על כתבי התחייבות נדחים

באור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. פרטים נוספים:

1. בהמשך לאישור והמלצת ועדת התגמול של הבנק מיום 19 באוקטובר 2014, אישר דירקטוריון הבנק ביום 30 באוקטובר 2014 להחיל את החלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 28 בנובמבר 2013, לאשר לדירקטורים החיצוניים בבנק וליתר חברי הדירקטוריון, למעט יו"ר הדירקטוריון, גמול זהה בסכומים המפורטים להלן (להלן: "החלטת התגמול"), על דירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון), לרבות דירקטורים חיצוניים (להלן: "דח"צים"), בעלי שליטה וקרוביהם של בעלי השליטה בבנק, שימונו מעת לעת לכהונה כדירקטורים בבנק. סכומי הגמול שאושרו לדח"צים בבנק וליתר חברי הדירקטוריון, למעט יו"ר הדירקטוריון, בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מיום 28 בנובמבר 2013, אשר יחולו גם ביחס לדירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון), לרבות דח"צים, בעלי שליטה וקרוביהם שימונו מעת לעת לכהונה כדירקטורים בבנק, הינם כדלקמן: גמול שנתי בסך של 110,800 ש"ח וגמול השתתפות בשייבה בסך של 4,250 ש"ח. הגמול להשתתפות בשייבה ישולם לחברי הדירקטוריון עבור השתתפותם בשייבות הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון. בגין השתתפות בשייבה באמצעי תקשורת כאמור בסעיף 101 לחוק החברות, ישולם לדירקטורים גמול השתתפות בשייבור של 60% מגמול ההשתתפות בשייבה רגילה ובגין החלטה של הדירקטוריון או ועדותיו שתתקבל בלא התכנסות בפועל, ישולם לדירקטורים גמול השתתפות בשייבור של 50% מגמול השתתפות בשייבה רגילה. דירקטור זכאי לגמול השתתפות אם השתתף בשייבה כולה או ברובה. מועדי התשלום הינם בכפוף לאמור בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000. הסכומים הנ"ל יעודכנו ב- 1 בפברואר וב- 1 באוגוסט בכל שנה (להלן: "יום השינוי"), על פי שעור העלייה של המדד החדש שיפורסם לאחרונה לפני יום השינוי לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד אישור הגמול.
2. בהמשך לאישור ועדת התגמול מיום 7 בספטמבר 2014 ואישור דירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2014, החליטה האסיפה הכללית של הבנק ביום 26 באוקטובר 2014 לאשר למר יצחק מנור, דירקטור בבנק ובעלה של הגב' רות מנור הנמנית על בעלי השליטה בבנק, גמול זהה לגמול של יתר חברי הדירקטוריון (לרבות הדירקטורים החיצוניים) ולמעט יו"ר הדירקטוריון, בסכומים כדלקמן: גמול שנתי בסך של 110,800 ש"ח וגמול השתתפות בשייבה בסך של 4,250 ש"ח. הגמול להשתתפות בשייבה ישולם למר מנור עבור השתתפותו בשייבות הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון. בגין השתתפות בשייבה באמצעי תקשורת כאמור בסעיף 101 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, ישולם למר מנור גמול השתתפות בשייבור של 60% מגמול ההשתתפות בשייבה רגילה ובגין החלטה של הדירקטוריון או ועדותיו שתתקבל בלא התכנסות בפועל, ישולם למר מנור גמול השתתפות בשייבור של 50% מגמול השתתפות בשייבה רגילה. מר מנור זכאי לגמול השתתפות אם השתתף בשייבה כולה או ברובה. מועדי התשלום הינם בכפוף לאמור בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000 (להלן: "תקנות הגמול לדח"צים"). הסכומים הנ"ל יעודכנו ב- 1 בפברואר וב- 1 באוגוסט בכל שנה (להלן: "יום השינוי"), על פי שעור העלייה של המדד החדש שיפורסם לאחרונה לפני יום השינוי לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד אישור הגמול. ההחלטה בעניין אישור הגמול למר מנור הינה בתוקף ממועד מינויו של מר מנור כדירקטור בבנק על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 ביוני 2014.
3. לעניין התקשרות לרכישת פוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O) ראה באור 17.ג.18.
4. לעניין אישור האסיפה הכללית של הבנק לכתב שיפוי לנושאי משרה בבנק ראה באורים 13.ג.18 ו-14.ג.18.
5. לעניין הסכמי היו"ר, מנכ"ל הבנק ראה באורים 15.ה (2) ו-15.ה.3).
6. ביום 8 בינואר 2014, התקבלו בבנק הודעות מאת נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ומאת אי.די.בי חברה לאחזקות בע"מ (להלן: "אי.די.בי"), לפיהן חברות מנור אחזקות בי. איי בע"מ ומנור השקעות אי.די.בי בע"מ מכרו ביום 7 בינואר 2014 (להלן: "מועד המכירה") בבורסה 4,819,550 מניות אי.די.בי ולא נותרו להם אחזקות באי.די.בי לאחר המכירה כאמור. בעקבות מכירת המניות האמורה, גב' רות מנור, הנמנית על בעלי השליטה בבנק, חדלה להיות בעלת עניין באי.די.בי. ולפיכך החל ממועד המכירה חדלה קבוצת אי.די.בי להיות צד קשור לבנק.

באור 22 - הכנסות והוצאות ריבית
 סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014	2012	2013	2014
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
1,061	945	707	1,073	958	718
137	84	31	137	84	31
11	10	6	11	10	6
2	3	2	2	3	2
188	152	105	189	152	105
3	2	3	4	2	3
<u>1,402</u>	<u>1,196</u>	<u>854</u>	<u>1,416</u>	<u>1,209</u>	<u>865</u>
757	538	292	612	386	189
* -	* -	* -	* -	* -	* -
1	* -	* -	1	* -	* -
14	13	5	143	151	97
-	10	12	-	10	12
<u>772</u>	<u>561</u>	<u>309</u>	<u>756</u>	<u>547</u>	<u>298</u>
<u>630</u>	<u>635</u>	<u>545</u>	<u>660</u>	<u>662</u>	<u>567</u>
-	5	-	-	5	-
3	-	9	3	-	9
<u>3</u>	<u>5</u>	<u>9</u>	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>9</u>
173	141	88	174	141	88
15	11	17	15	11	17
<u>188</u>	<u>152</u>	<u>105</u>	<u>189</u>	<u>152</u>	<u>105</u>

א. הכנסות ריבית**
 מאשראי לציבור
 מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
 מפקדונות בבנקים
 מניירות ערך שנשאלו
 מאגרות חוב
 מנכסים אחרים
 סך כל הכנסות ריבית

ב. הוצאות ריבית**
 על פקדונות הציבור
 על פקדונות הממשלה
 על פקדונות מבנקים
 על כתבי התחייבות נידחים ואגרות חוב
 על התחייבויות אחרות
 סך כל הוצאות הריבית
 סך הכנסות ריבית, נטו

ג. פירוט השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית***
 הכנסות ריבית
 הוצאות ריבית

ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
 זמינות למכירה
 למסחר
סך הכל כלול בהכנסות ריבית

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

*** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו- ב.

באור 23 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014	2012	2013	2014
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר					
1. מפעילות במכשירים נגזרים					
(39)	(195)	235	(39)	(195)	235
(39)	(195)	235	(39)	(195)	235
2. מהשקעה באיגרות חוב					
95	74	66	95	74	66
(18)	(13)	(2)	(18)	(13)	(2)
-	(3)	(2)	-	(3)	(2)
77	58	62	77	58	62
(12)	176	(235)	(12)	176	(234)
3. הפרשי שער, נטו					
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות					
2	1	2	6	14	11
-	-	(1)	(3)	-	(2)
-	-	-	-	-	-
* -	1	1	5	4	5
2	2	2	8	18	14
28	41	64	34	57	77
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר**					
27	14	6	27	14	6
1	5	20	1	5	20
3	2	(1)	3	2	(1)
* -	* -	* -	* -	* -	* -
31	21	25	31	21	25
59	62	89	65	78	102

הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM⁽¹⁾

סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים

רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה⁽²⁾

הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה⁽²⁾

הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה⁽²⁾

סך הכל מהשקעה באג"ח

הפרשי שער, נטו

רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות

רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה⁽²⁾

הפרשה לירידת ערך בגין מניות זמינות למכירה⁽²⁾

הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה⁽²⁾

דיבידנד ממניות זמינות למכירה

סך הכל מהשקעה במניות

סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר**

הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים

רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו

רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו

דיבידנדים שהתקבלו ממניות למסחר

סך הכל מפעילויות מסחר***

סך הכל

(1) מכשירים נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

** כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

*** להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 22.ד.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 24 - עמלות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
64	59	55	64	59	55	ניהול חשבון
17	16	17	17	16	17	כרטיסי אשראי
55	55	57	55	55	57	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים מסוימים
12	12	15	14	15	18	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
-	-	-	8	15	19	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
29	25	18	32	28	19	טיפול באשראי
31	28	31	31	28	31	הפרשי המרה
14	13	14	14	13	14	פעילות סחר חוץ
36	38	37	36	38	37	עמלות מעסקי מימון
4	3	3	4	3	3	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
10	9	7	13	10	8	עמלות אחרות
272	258	254	288	280	278	סך כל העמלות התפעוליות

באור 25 - הכנסות אחרות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
3	2	* 6	4	2	* 6	אחרות
3	2	6	4	2	6	סך כל ההכנסות האחרות

* ראה באור 5 בדבר מכירת מלוא אחזקותיו של הבנק באימפקט תיקי השקעות בע"מ.

באור 26 - משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
294	292	305	301	299	312	משכורות
47	52	21	47	52	21	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, פנסיה וחופשה
73	79	80	73	79	80	בטוח לאומי ומס שכר
14	19	19	14	19	19	הוצאות נלוות אחרות
20	7	-	20	7	-	הוצאות פרישה מרצון (א)
448	449	425	455	456	432	סך כל המשכורות וההוצאות נלוות

(א) ההוצאות בשנים 2012 ו-2013 נובעות מיישום תוכנית הפרישה שאושרה בפברואר 2012 - ראה פירוט בבאור 5.א.15. עד ליום 31.12.2013 פרשו כל העובדים שהיו אמורים לפרוש במסגרת תוכנית זו והסתיים עדכון העתודות בגינה.

באור 27 - הוצאות אחרות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
85	88	96	85	88	96	מחשב
36	39	34	36	40	36	שירותים מקצועיים
15	15	16	16	15	17	שווק ופרסום
10	9	9	10	9	9	משרדיות
9	10	10	9	10	10	תקשורת
5	5	5	5	5	5	ביטוח
12	11	13	12	12	13	עמלות
3	4	4	4	4	4	שכר חברי דירקטוריון והחזר
3	2	2	3	2	2	הוצאות לדירקטורים
16	17	15	18	19	16	הדרכה והשתלמויות
194	200	204	198	204	208	אחרות
						סך הכל הוצאות אחרות

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים

א. ההרכב:

הבנק			מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014	2012	2013	2014
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
66	61	9	75	73	20
(13)	(5)	(4)	(17)	(6)	(9)
53	56	5	58	67	11
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
(29)	(8)	* -	(28)	(8)	* -
(5)	(13)	-	(5)	(13)	-
(34)	(21)	* -	(33)	(21)	* -
19	35	5	25	46	11

מיסים שוטפים -
 בגין שנת החשבון
 בגין שנים קודמות
 סך הכל מיסים שוטפים
 בתוספת (בניכוי):
 מיסים נדחים -
 בגין שנת החשבון
 שינוי בשיעור המס
 סך הכל מיסים נדחים**
 סך כל ההפרשה למיסים
 על ההכנסה

** פירוט התנועה במסים הנדחים:

הבנק			מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014	2012	2013	2014
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
14	(2)	(1)	15	(2)	(1)
(5)	(13)	-	(5)	(13)	-
(43)	(6)	1	(43)	(6)	1
(34)	(21)	* -	(33)	(21)	* -

יצירה והיפוך של הפרשים זמניים**
 שינוי בשיעורי המס
 מסים נדחים שסווגו מחדש מהון
 לרווח והפסד
 סך הכל מסים נדחים

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.
 ** ראה גם באור 28.ז.2.

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים

ב. התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על בנק, לבין הפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

הבנק			מאוחד			שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי מס (חסכון במס) בגין: הוצאות לא מוכרות בניכוי, הכנסות פטורות והכנסות בשיעור מס שונה השפעת שינוי בשיעור המס הפרשי תאום פחת והפחתות מיסים בגין שנים קודמות אחרים הפרשה למיסים על ההכנסה
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
35.53%	36.22%	37.71%	35.53%	36.22%	37.71%	
40	49	5	54	67	23	
(5)	3	3	(9)	3	3	
(5)	* (15)	(1)	(5)	* (22)	(8)	
2	1	1	2	1	1	
(13)	(5)	(4)	(17)	(6)	(9)	
-	2	1	-	3	1	
<u>19</u>	<u>35</u>	<u>5</u>	<u>25</u>	<u>46</u>	<u>11</u>	

* נובע הן משעורי מס שונים של חברות בת שהינן עוסק והן מהמפורט להלן.

ג. במסגרת המדיניות הפיסקלית של הממשלה, קיבלה הממשלה שורה של החלטות ביחס לשנת 2013-2014, בין היתר, העלאת שיעור המע"מ והעלאת מס חברות. ביום 3 ליוני 2013 פורסם צו מס ערך מוסף אשר במסגרתו הוגדל שיעור מס השכר ומס הרווח המוטלים על מוסד כספי מ-17% ל-18%. תחילתו של הצו נקבעה ליום 2 ביוני 2013, כאשר בשנת המס 2013 יחולו שיעורי המס המוגדלים לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש יוני 2013 ואילך לגבי החלק היחסי מהרווח בשנת מס זו. כתוצאה מהתיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים יעלה החל מיוני 2013 משיעור של 35.9% לשיעור של 36.22%. בנוסף, ביום 30 ביולי 2013, אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את חוק התקציב וחוק ההסדרים לשנים 2014-2014. במסגרת זאת, אושרה העלאת מס החברות ל-26.5% מיום 1 בינואר 2014, כפועל יוצא מכך שיעור 2013 המס הסטטוטורי אשר יחול על מוסדות כספיים יעלה משיעור של 36.22% ל-37.71%.

ד. לבנק ולחברות מאוחדות שומות סופיות (או הנחשבות כסופיות) עד וכולל לשנת המס 2010.

ה. חברת אגוד הנפקות בע"מ- חברה מאוחדת של הבנק, הינה חברה שקופה לחלוטין לצורכי מס ולפיכך, הכנסותיה ו/או תקבוליה ו/או הוצאותיה תחשבנה כהכנסותיו ו/או תקבוליו ו/או הוצאותיו של בנק אגוד. בהתאם להסדר לא תהא כל פעילות שהיא בחברה כאמור, למעט הנפקת ו/או מכירת כתבי ההתחייבות הנדחים לבנק אגוד. מכאן לא תיווצר לחברה המאוחדת כל הכנסה חייבת או הפסד לצורכי מס מסוג שהוא. כמו כן, החברה המאוחדת לא תהא רשאית להחזיק נכסים או התחייבויות למעט כתבי ההתחייבות הנדחים ו/או פקדון. החברה המאוחדת לא תבצע כל פעילות שהיא, כמו כן, לא תרכוש כתבי התחייבות נדחים בבורסה בישראל.

ו. לפרטים בדבר החלטת רשות המיסים לשנות את סיווגה של החברת הבת - אגוד מערכות בע"מ מ"עוסק" ל"מוסד כספי"- ראה באור 18.ג.19.

ז.1. יתרות של מיסים נדחים לקבל, נטו בגין:

מאוחד				
31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014		
שיעור מס		שיעור מס		
ממוצע	יתרה	ממוצע	יתרה	
ב - %	במיליוני ש"ח	ב - %	במיליוני ש"ח	
37.71	95	37.71	82	עודף עתודה לפיצויי פיטורין ופנסיה על היעודה הפרשות לחופשה ומענקי יובל הפרשה להפסדי אשראי התאמת נכסים לא כספיים בני פחת ניירות ערך אחרים סך הכל
37.71	21	37.71	22	
37.71	120	37.71	131	
26.50	(9)	26.50	(11)	
37.71	(4)	37.71	(1)	
37.71	4	37.71	9	
	<u>227</u>		<u>232</u>	
הבנק				
31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014		
שיעור מס		שיעור מס		
ממוצע	יתרה	ממוצע	יתרה	
ב - %	במיליוני ש"ח	ב - %	במיליוני ש"ח	
37.71	95	37.71	82	עודף עתודה לפיצויי פיטורין ופנסיה על היעודה הפרשות לחופשה ומענקי יובל הפרשה להפסדי אשראי התאמת נכסים לא כספיים בני פחת אחרים סך הכל
37.71	21	37.71	22	
37.71	119	37.71	130	
26.50	(9)	26.50	(11)	
37.71	4	37.71	9	
	<u>230</u>		<u>232</u>	

מימוש המיסים הנדחים מבוסס על תחזית של קיום הכנסות המתחייבות במס בעתיד הנראה לעין.

באורים לדוחות הנספיים ליום 31 בדצמבר 2014
באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)
 סכומים מדווחים

2.1. התנועה בנכסי והתחייבויות מסים נדרים מיוחסת לפרטים הבאים:

		מאוחד			
		לשנת שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
סך הכל	אחרים	ניירות ערך	התאמת נכסים לא נספיים בני פחת	הפרשה להפסדי אשראי	עודף עתודה לפיצויי פיטורין ופנסיה על יעודה
227	4	(4)	(9)	120	21
-	5	(2)	(2)	11	1
5	-	5	-	-	-
<u>232</u>	<u>9</u>	<u>(1)</u>	<u>(11)</u>	<u>131</u>	<u>22</u>
במיליוני ש"ח					
<p>מס נדחה ליום 1 בינואר 2014 95</p> <p>שינויים אשר תקופו לרווח והפסד (13)</p> <p>שינויים אשר תקופו להון -</p> <p>יתרת מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014 82</p>					

		מאוחד			
		לשנת שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			
סך הכל	אחרים	ניירות ערך	התאמת נכסים לא נספיים בני פחת	הפרשה להפסדי אשראי	עודף עתודה לפיצויי פיטורין ופנסיה על יעודה
213	4	(4)	(7)	107	18
8	*	-	(2)	8	2
13	*	-	-	5	1
(7)	-	(7)	-	-	-
<u>227</u>	<u>4</u>	<u>(4)</u>	<u>(9)</u>	<u>120</u>	<u>21</u>
במיליוני ש"ח					
<p>מס נדחה ליום 1 בינואר 2013 95</p> <p>שינויים אשר תקופו לרווח והפסד (5)</p> <p>השפעת השינוי בשיעור המס -</p> <p>שינויים אשר תקופו להון -</p> <p>יתרת מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013 95</p>					

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 29 - רווח למניה רגילה (ש"ח)

סכומים מדווחים

ההרכב:

מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014
במיליוני ש"ח		
127	140	50

רווח בסיסי ומדולל

סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014

ממוצע משוקלל של מספר מניות (באלפים)

73,583   73,583   **73,583**

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי

73,583   73,583   **73,583**

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לאחר השפעת המס:

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן במיליוני ש"ח	
(5)	יתרה ליום 1 בינואר 2012
79	שינוי נטו במהלך התקופה
74	יתרה ליום 1 בינואר 2013
4	שינוי נטו במהלך התקופה
78	יתרה ליום 1 בינואר 2014
(9)	שינוי נטו במהלך התקופה
<u>69</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

ב. התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:

לפני מס במיליוני ש"ח	השפעת המס	לאחר מס
60	(23)	37
<u>(73)</u>	<u>27</u>	<u>(46)</u>
<u>(13)</u>	<u>4</u>	<u>(9)</u>
82	(33)**	49
<u>(72)</u>	<u>27</u>	<u>(45)</u>
<u>10</u>	<u>(6)</u>	<u>4</u>
203	(72)	131
<u>(81)</u>	<u>29</u>	<u>(52)</u>
<u>122</u>	<u>(43)</u>	<u>79</u>

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד *
שינוי נטו במהלך השנה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד *
שינוי נטו במהלך השנה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד *
שינוי נטו במהלך השנה

* הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה באור 23.
** כולל השפעה מצטברת בעקבות שינוי שיעור המס שנזקק להון כאמור בבאור 28.ג. בסך של כ- 2 מיליון ש"ח.

באור 31 - דיווח על מגזרי פעילות

אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן¹:

מגזר פרטי - מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות. כמו כן, כולל המגזר עסקים קטנים אשר מנוהלים במסגרת אגף קמעונאות (בעלי אובליגו של עד 500 אלף ש"ח), ואת פעילות המימון לדיוור.

מגזר עסקי - המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים ממגוון ענפי משק - לרבות ענפי הבניה והנדל"ן ושוק ההון.

מגזר יהלומים - המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי - מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות פוזיציות מטבע וריבית. כמו כן, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכלל בסעיף זה מרווח פיננסי על ההלוואות/פקדונות של הלקוחות. המרווח מחושב מעל מחיר מעבר הנקבע לכל סוג הלוואה ופקדון בהתייחס למשך חיים ממוצע, לאפיק ההצמדה הרלוונטי ותוך התחשבות ביעדים האסטרטגיים של הבנק. כן כוללה בסעיף זה ריבית חסרת סיכון על ההון המחושבת על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה הכנסות מריבית על אגרות חוב וכן הוצאות הנובעות מהצורך לשמור על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים אשר באות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

בשנת 2014 בוצע שינוי בשיטת מחירי המעבר בש"ח ובמט"ח. בהתאם למתודולוגיה שאושרה במחצית השנייה של השנה, הכנסות ריבית נטו כוללות התחשבות בין מגזרית בגין עודפי פקדונות. עבור כל תת מגזר מתווסף סכום חיובי/שלילי המייצג את מכפלת הפער בין יתרת הפקדונות ליתרת האשראי בשיעור שנתי של 0.25%. חיוב בינמגזרי ברמת הבנק בגין עודפי פקדונות נרשם תחת מגזר ניהול פיננסי, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש בשל חוסר מהותיות.

הכנסות שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה: הכנסות (הוצאות) בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (כנדרש על פי כללי חשבונאות), הכנסות מפעולות הבנק בנגזרים עבור עצמו, הכנסות ממימוש והתאמה של אגרות חוב, והכנסות ממימוש והתאמה של מניות.

הפרשה להפסדי אשראי - נזקפת למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות ישירות שניתן לזהותן למגזר ספציפי, מיוחסות לאותו מגזר. יתר ההוצאות מיוחסות למגזרים השונים על סמך מתודולוגיית הקצאה המבוססת על פרמטרים שונים.

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

תשואה להון - מהווה את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין האמצעים ההוניים המוקצים למגזר. האמצעים ההוניים מוקצים למגזרים על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של כל מגזר. מאגר הנתונים והמתודולוגיה המשמשים לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי הפעילות של הבנק הינם בתהליך מתמשך של טיוב, ובהתאם מבוצע, במידת האפשר, סיווג מחדש של התוצאות לתקופות השוואה. הבנק לקליטת נמצא בתהליך קליטת מערכת בח"ן (בנקאי, חשבונאי, ניהולי) - מערכת של בנק לאומי לישראל בע"מ הכוללת, בין השאר, את התאמת נתוני מערכות המידע לנתוני הספרים החל מרמת העסקה.

¹ יודגש כי בשל העובדה כי כל בנק מסווג את לקוחותיו למגזרים לפי פרמטרים שונים וכן מקצה הכנסות והוצאות למגזרים לפי פרמטרים שונים, בביצוע השוואה בין בנקים שונים, יש להתייחס לכך ולערך את השוואה בזהירות ראויה.

באור 31 - דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
מגזר פרטי	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
268	285	36	(22)	-	567
4	2	(1)	(5)	-	-
117	140	16	108	5	386
1	12	- *	(13)	-	-
<u>390</u>	<u>439</u>	<u>51</u>	<u>68</u>	<u>5</u>	<u>953</u>
10	97	(12)	-	-	95
372	348	28	49	-	797
8	(6)	35	19	5	61
2	(1)	6	3	1	11
<u>6</u>	<u>(5)</u>	<u>29</u>	<u>16</u>	<u>4</u>	<u>50</u>
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:					
- מחיצוניים					
- בינמיגזרי					
הכנסות שאינן מריבית:					
- מחיצוניים					
- בינמיגזרי					
סך ההכנסות					
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
הוצאות תפעוליות ואחרות					
רווח (הפסד) לפני מיסים					
הפרשה למיסים על הרווח					
רווח נקי (הפסד)					
תשואה להון					
9,745	12,846	1,310	14,703	1,544	40,148
17,121	16,079	213	594	2,732	36,739
5,805	14,573	1,354	2,131	982	24,845
13,151	49,774	25	-	-	62,950
3	59	-	-	-	62
הכנסות ריבית נטו :					
168	231	31	-	-	-
83	35	-	-	-	-
21	21	4	(27)	-	-
<u>272</u>	<u>287</u>	<u>35</u>	<u>(27)</u>	<u>(27)</u>	<u>(27)</u>

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 31 - דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
מגזר פרטי	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל	
						במיליוני ש"ח
282	346	35	(1)	-	662	הכנסות ריבית נטו:
-	-	-	-	-	-	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	- בינמיגזרי
123	128	15	94	-	360	הכנסות שאינן מריבית:
1	12	- *	(13)	-	-	- מחיצוניים
1	12	- *	(13)	-	-	- בינמיגזרי
406	486	50	80	-	1,022	סך ההכנסות
8	17	(2)	-	-	23	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
373	364	32	44	-	813	הוצאות תפעוליות ואחרות
25	105	20	36	-	186	רווח לפני מיסים
6	26	5	9	-	46	הפרשה למיסים על הרווח
19	79	15	27	-	140	רווח נקי
						תשואה להון
3.9%	5.6%	12.2%	14.4%	-	6.2%	יתרה ממוצעת של נכסים
9,171	12,632	1,363	14,396	1,726	39,288	יתרה ממוצעת של התחייבויות
17,025	16,422	384	896	2,303	37,030	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
5,247	15,235	1,339	2,042	675	24,538	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
12,298	40,663	46	-	-	53,007	יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
239	202	-	-	-	441	הכנסות ריבית נטו :
145	262	28	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
114	58	2	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
23	26	5	(1)	-	-	אחר
282	346	35	(1)	-	662	סך הכל הכנסות ריבית נטו

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 31 - דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						
מגזר פרטי	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל	
						במיליוני ש"ח
282	355	36	(13)	-	660	הכנסות ריבית נטו:
-	-	-	-	-	-	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	- בינמיגזרי
127	133	16	81	-	357	הכנסות שאינן מריבית:
1	26	- *	(27)	-	-	- מחיצוניים
1	26	- *	(27)	-	-	- בינמיגזרי
410	514	52	41	-	1,017	סך ההכנסות
10	52	3	-	-	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
358	361	36	45	-	800	הוצאות תפעוליות ואחרות
42	101	13	(4)	-	152	רווח (הפסד) לפני מיסים
7	16	3	(1)	-	25	הפרשה למיסים על הרווח
35	85	10	(3)	-	127	רווח נקי (הפסד)
8.3%	6.5%	9.4%	(2.3%)	-	6.2%	תשואה להון
8,651	13,673	1,419	13,429	1,304	38,476	יתרה ממוצעת של נכסים
16,323	17,135	374	751	1,816	36,399	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,018	15,497	1,264	2,106	741	24,626	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
11,807	33,799	41	-	-	45,647	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
246	258	-	-	-	504	יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
						הכנסות ריבית נטו :
131	274	28	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
140	65	3	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	16	5	(13)	-	(13)	אחר
282	355	36	(13)	-	(13)	סך הכל הכנסות ריבית נטו

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 32 - נתוני הבנק בערכים נומינליים

- א. כללי חשבונאות ששימשו להצגת נתונים בערכים נומינליים היסטוריים לצרכי מס:
 1. דוחות כספיים אלה נערכו על בסיס העלות ההיסטורית.
 2. דוחות כספיים אלה כוללים את נתוני הבנק ושתי חברות בת המהוות תאגידי עזר שלו.
 3. דוחות כספיים אלה אינם כוללים הפרשות לירידת ערך בגין רכוש קבוע.

ב. מאזן נומינלי ליום 31 בדצמבר

2013	2014	
במיליוני ש"ח		
		נכסים
9,924	9,848	מזומנים ופקדונות בבנקים
4,747	6,731	ניירות ערך
503	182	ניירות ערך שנשאלו
22,350	21,883	אשראי לציבור
(282)	(244)	הפרשה להפסדי אשראי
22,068	21,639	אשראי לציבור, נטו
538	539	השקעות בחברות מוחזקות
382	382	בנינים וציוד
572	504	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,145	1,417	נכסים אחרים
39,879	41,242	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
33,832	35,171	פקדונות הציבור
209	152	פקדונות מבנקים
3	1	פקדונות הממשלה
168	64	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
667	575	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,686	2,920	התחייבויות אחרות
37,565	38,883	סך כל ההתחייבויות
2,314	2,359	סך כל ההון
39,879	41,242	סך כל ההתחייבויות וההון

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

באור 32 - נתוני הבנק בערכים נומינליים (המשך)

ג. דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013	2014	
	במיליוני ש"ח	
1,196	854	הכנסות ריבית
561	309	הוצאות ריבית
635	545	הכנסות ריבית, נטו
22	95	הוצאות בגין הפסדי אשראי
613	450	הכנסות ריבית נטו לאחר
		הכנסות שאינן מריבית:
62	89	הכנסות מימון שאינן מריבית
258	254	עמלות
2	6	הכנסות אחרות
322	349	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
		הוצאות תפעוליות ואחרות:
449	425	משכורות והוצאות גלוות
150	156	פחת ואחזקת בנינים וציוד
200	204	הוצאות אחרות
799	785	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
136	14	רווח לפני מיסים
34	3	הפרשה למיסים על הרווח
102	11	רווח לאחר מיסים
		חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס
40	42	של חברות מוחזקות
		רווח נקי:
142	53	המיוחס לבעלי מניות הבנק